Reactienota

Kennisgeving Voornemen en voorstel voor Participatie

Nieuwbouw kerncentrales

Datum: april 2025

1. Inleiding

In de Staatscourant van 22 februari 2024 is kennis gegeven van de terinzagelegging van het Voornemen en voorstel voor Participatie voor de nieuwbouw van de kerncentrales. Van vrijdag 23 februari tot en met donderdag 4 april 2024 was het mogelijk om op het Voornemen en voorstel voor Participatie te reageren door een schriftelijke of mondelinge reacties te geven. Binnen de reactieperiode zijn er 757 reacties binnengekomen (en 617 eensluidende reacties). Er zijn 9 reacties van nationale bestuursorganen ontvangen en 10 van internationale bestuursorganen. Tijdens het beantwoorden van reacties is gebleken dat er naast de eerdergenoemde 617 eensluidende reacties nog 14 reacties ook eensluidend zijn. Hierdoor vindt u in de reactienota antwoord op 743 reacties in plaats van 757. De reacties zijn geregistreerd en integraal opgenomen in de inspraakbundel "Reacties op het Voornemen en voorstel voor Participatie nieuwbouw kerncentrales'.

In hoofdstuk 3 vindt u de reactienota waarin onze antwoorden op de hoofdpunten uit de ingediende reacties wordt gegeven. De ingediende reacties zijn in deze reactienota samengevat weergegeven. Iedereen die voor het einde van de terinzagelegging een reactie heeft ingediend, heeft een brief ontvangen waarin het registratienummer staat. Aan de hand van dit registratienummer kan uw reactie gevonden worden in de tabel in hoofdstuk 3.

Op enkele plekken zijn hyperlinks opgenomen. Door te klikken op de onderstreepte teksten, wordt een koppeling gemaakt met relevante websites. Vanwege het grote aantal unieke (exact identieke) reacties, wordt uitsluitend op de unieke reactie een antwoord gegeven. Op de navolgende pagina's is een overzicht gegeven van de unieke reacties ("Reactieoverzicht unieke reacties"). U kunt uw nummer in deze tabel opzoeken, waarna u op kunt zoeken onder welk nummer de reactie beantwoord is.

Omdat een aantal thema's in veel reacties terugkomt, is ervoor gekozen om te starten met een reactie op hoofdlijnen op deze specifieke thema's. Deze vindt u op de navolgende pagina onder het kopje 'Thematische beantwoording'. Vervolgens wordt per reactie een antwoord gegeven onder het kopje 'Reacties'. Daar waar dit relevant is, zal verwezen worden naar de thematische beantwoording, al dan niet met een aanvullend antwoord op de specifieke reactie. Vanwege de omvang van de reactienota en ten behoeve van de eenduidigheid van de beantwoording van de reacties, is ervoor gekozen om zoveel mogelijk te verwijzen naar de thematische beantwoording, dan wel naar andere reacties.

Gebruikte afkortingen in de tabel:

KGG =	Ministerie van Klimaat en Groene Groei
VRO =	Ministerie van Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening
(c)NRD =	(concept) Notitie Reikwijdte en Detailniveau
mer (kleine letters) =	De procedure van de milieueffectrapportage
MER (grote letters) =	Het milieueffectrapport
VKA =	Voorkeursalternatief

2. Registratie-overzicht unieke reacties

Hetzelfde als 202401467
202401468
202401469
202401470
202401476
202401478
202401479
202401491
202401499
202401511
202401543
202401557
202401566
202401586
202401649
202401660
202401715
202401738
202401743
202401752
202401753
202401774
202401816
202401840
202401867
202401937
202401947
202401960
202401975
202401982
202401989
202401997
202401998
202402007
202402015
202402016
202402017
202402018
202402019
202402020
202402021
202402022
202402024
202402025
202402026
202402027
202402028
202402029
202402030
202402031
202402034
202402035
202402036
202402037
202402038
202402039
202402040
202402044
202402045
202402046
202402047
202402050
202402052
202402053
202402054
202402057
202402058
202402059
202402060
202402069
202402070
202402073
202402074
202402075
202402076

202402078	202402111	202402145	202402188
202402079	202402112	202402146	202402189
202402080	202402117	202402147	202402190
202402081	202402119	202402149	202402191
202402083	202402121	202402150	202402193
202402086	202402124	202402151	202402194
202402088	202402125	202402154	202402196
202402089	202402126	202402155	202402198
202402091	202402127	202402158	202402202
202402092	202402129	202402159	202402205
202402093	202402130	202402160	202402206
202402095	202402132	202402162	202402207
202402098	202402134	202402163	202402211
202402099	202402135	202402164	202402214
202402102	202402136	202402165	202402216
202402105	202402138	202402172	202402217
202402106	202402140	202402177	202402218
202402107	202402142	202402178	202402220
202402108	202402143	202402183	202402221
202402109	202402144	202402186	202402222

202402223	202402265	202402304	202402346
202402226	202402266	202402306	202402347
202402227	202402268	202402307	202402349
202402228	202402269	202402310	202402350
202402232	202402271	202402318	202402352
202402235	202402272	202402320	202402353
202402236	202402274	202402324	202402357
202402237	202402275	202402326	202402358
202402238	202402277	202402327	202402362
202402240	202402279	202402330	202402364
202402242	202402282	202402331	202402369
202402243	202402283	202402332	202402371
202402245	202402286	202402333	202402372
202402246	202402289	202402335	202402374
202402248	202402293	202402338	202402378
202402249	202402294	202402339	202402379
202402253	202402296	202402340	202402383
202402254	202402300	202402343	202402384
202402257	202402302	202402344	202402385
202402259	202402303	202402345	202402387

202402389	202402427	202402469	202402527
202402390	202402431	202402470	202402530
202402392	202402432	202402472	202402532
202402394	202402434	202402476	202402533
202402396	202402435	202402480	202402536
202402398	202402441	202402481	202402538
202402400	202402442	202402485	202402540
202402403	202402444	202402490	202402543
202402404	202402447	202402492	202402544
202402405	202402448	202402494	202402545
202402406	202402452	202402496	202402546
202402407	202402454	202402498	202402549
202402409	202402455	202402499	202402550
202402410	202402457	202402500	202402557
202402412	202402459	202402501	202402558
202402414	202402461	202402503	202402560
202402421	202402464	202402505	202402561
202402423	202402465	202402515	202402562
202402425	202402466	202402516	202402568
202402426	202402468	202402525	202402569

202402570	202402628	202402725	202402798
202402571	202402631	202402727	202402801
202402574	202402632	202402732	202402809
202402576	202402643	202402733	202402813
202402579	202402644	202402735	202402820
202402580	202402667	202402736	202402823
202402583	202402674	202402744	202402824
202402585	202402675	202402754	202402827
202402589	202402677	202402756	202402832
202402594	202402682	202402758	202402835
202402595	202402685	202402759	202402837
202402597	202402690	202402763	202402848
202402599	202402694	202402764	202402852
202402600	202402696	202402767	202402865
202402601	202402697	202402771	202402869
202402602	202402702	202402773	202402871
202402605	202402703	202402774	202402872
202402615	202402710	202402794	202402873
202402618	202402713	202402796	202402877
202402620	202402720	202402797	202402899

202402908	202402971	202403098	202403242
202402911	202402985	202403103	202403253
202402912	202402986	202403104	202403255
202402914	202402988	202403105	202403256
202402919	202402989	202403120	202403265
202402926	202402997	202403121	202403268
202402927	202403011	202403123	202403270
202402928	202403026	202403129	202403273
202402931	202403031	202403130	202403278
202402935	202403037	202403181	202403288
202402936	202403038	202403190	202403290
202402943	202403051	202403192	202403293
202402944	202403052	202403202	202403300
202402949	202403057	202403211	202403302
202402953	202403059	202403213	202403313
202402954	202403063	202403215	202403314
202402956	202403065	202403218	202403319
202402963	202403067	202403223	202403325
202402964	202403080	202403226	202403327
202402965	202403087	202403228	202403331

202403334	202403474	202403604	202403896
202403344	202403477	202403615	202403929
202403350	202403486	202403631	202403939
202403360	202403487	202403678	202403943
202403362	202403489	202403691	202403944
202403366	202403494	202403704	202403976
202403369	202403505	202403705	**Hetzelfde als 202400409**
202403387	202403508	202403715	202400411
202403388	202403513	202403716	202400414
202403411	202403521	202403719	202400422
202403413	202403531	202403720	202400442
202403438	202403534	202403736	202400446
202403439	202403542	202403750	202400447
202403454	202403543	202403767	202400448
202403456	202403557	202403848	202400449
202403461	202403558	202403865	202400450
202403462	202403559	202403869	202400473
202403463	202403563	202403874	202400483
202403470	202403587	202403875	202400485
202403473	202403597	202403891	202400486

202400487
202400488
202400489
202400517
202400518
202400521
202400522
202400526
202400542
202400547
202400548
202400575
202400576
202400582
202401741
202401833
202401843
202401849
202401868
202401875

202401881
202402002
202402005
202402097
202402473
202402491
202402708
202402909
202402918
202403044
202403141
202403766
202403771
202403775
202403962
202403970
202404016
Hetzelfde als 202402708
202402981

202403266
202403651
202403655
202403658
202403661
202403672
202403685
202403692
202403712
202403772
202403806
202403825
202403832
202403853
202403936
202403972
Hetzelfde als 202403567
202403568
202403579

202403581
202403582
202403588
Hetzelfde als 202404014
202404015
Hetzelfde als 202402393
202402395
Hetzelfde als 202400579
202400580
Hetzelfde als 202403858
202403968
Hetzelfde als 202403257
202403260

3. Thematische beantwoording

3.1 Nut en noodzaak

Algemeen

Het kabinet heeft de forse klimaatambitie uitgesproken dat Nederland in 2050 klimaatneutraal moet zijn. Om hiertoe te komen moet Nederland in 2030 al 55% tot 60% minder CO2 uitstoten. Om het doel van klimaatneutraliteit halen, moet het energiesysteem verduurzamen door elektriciteit de belangrijkste energiedrager te maken. Het kabinet streeft ernaar om al in 2035 het elektriciteitssysteem CO2-neutraal te hebben. Er is niet veel tijd meer om dit te realiseren en daarom is het belangrijk nu grote stappen te zetten.

In Nederland zijn er verschillende energiebronnen beschikbaar die kunnen bijdragen aan het behalen van de klimaatneutraliteit, omdat deze bronnen vrijwel CO2-neutraal zijn bij de opwekking van elektriciteit. Dit zijn windenergie, zonne-energie, kernenergie en biomassa- en gascentrales waar CO2 wordt afgevangen. Van deze bronnen is kernenergie een belangrijke, omdat het een basislastvoorziening is. Dit is een voorziening die vrij constant en bijna volcontinu een bepaalde hoeveelheid elektriciteit produceert, opwekt en aan het net kan voeden. Kernenergie is daarmee een aanvulling op wind en zon, die in de toekomst de meeste elektriciteit in Nederland zullen opwekken. Het is nadrukkelijk niet zo dat de ene energiebron de ander belemmert of beconcurreert. Gezien de urgentie van het klimaatprobleem heeft Nederland niet de luxe om bepaalde CO2-neutrale energiebronnen uit te sluiten (zie ook Kamerbrief van 9 december 2022, het Nationaal Plan Energiesysteem (NPE) en het Programma Energiehoofdstructuur (PEH)).

Elektrificatie is voor veel toepassingen de preferente verduurzamingsroute. Het kabinet zet er op in dat in 2050 de binnenlandse productie van elektriciteit zowel de (dan veel grotere) directe elektriciteitsvraag in de verschillende eindgebruikerssectoren kan bedienen, als ook beschikbaar is voor het produceren van andere energiedragers zoals waterstof en koolstofdragers of export naar onze buurlanden. Om in 2050 ruim verviervoudiging van het totale elektriciteitsaanbod ten opzichte van het huidige gebruik mogelijk te maken zet het kabinet in op snelle opschaling van wind-, zon- en kernenergie.

Er wordt voorbereid op mogelijke ontwikkeling en inpassing van rond 70 GW wind op zee, 3,5 – 7 GW kernenergie en significante doorgroei van hernieuwbare energie op land.

In het hoofdlijnenakkoord van het kabinet is er voor gekozen in te zetten op verlenging van de bedrijfsduur van de huidige kerncentrale in Borssele en de voorbereiding van de nieuwbouw van twee grote kerncentrales. Daarnaast komen er twee extra kerncentrales, waarbij ook de mogelijkheden voor meerdere kleine centrales worden betrokken. Deze twee extra kerncentrales (inclusief mogelijkheden voor meerdere kleine centrales) vallen buiten de scope van deze procedure.

Andere voordelen van kernenergie zijn als volgt:

- Kerncentrales kunnen naast het produceren van elektronen ook bijdragen aan stoom-, warmte- of waterstofproductie.
- Het is waardevol om als Europa naar een onafhankelijker energiesysteem te bewegen waarbij meer aan onze eigen energievoorziening voldaan kan worden.
- Kernenergie vraagt per MW aanzienlijk minder ruimte dan andere energiebronnen.

Nadelen van kernenergie

Naast de genoemde voordelen bestaan er ook nadelen bij kernenergie zoals zorgen over de veiligheid van nucleaire installaties. Veiligheid is een absolute randvoorwaarde voor het bedrijven van een kerncentrale. Nederlandse kernreactoren moeten daarom voldoen aan strenge nationale en internationale veiligheidseisen. Daardoor is de kans op een ongeval erg klein. Mocht een incident onverhoopt toch plaatsvinden, dan is er een groot aantal maatregelen om de effecten ervan te beperken.

Bij het toepassen van kernenergie ontstaat radioactief afval. Dit afval wordt in Nederland tenminste honderd jaar boven de grond opgeslagen en beheerd bij de Centrale Organisatie Voor Radioactief Afval (COVRA) in de gemeente Borsele in Zeeland. Uiteindelijk moet het afval onder de grond worden ondergebracht, in de zogenoemde eindberging. Dat verzekert dat het afval ook over duizenden jaren nog buiten de levensruimte van de mens is. Het veilig opbergen van radioactief afval is een verantwoordelijkheid die ook door toekomstige generaties te dragen moet zijn.

Voor het realiseren van kerncentrales is daarnaast een langdurig vergunningenproces nodig. Dit proces kent verschillende technische uitdagingen en financiële risico's. Dit maakt inschattingen over de bouwkosten en doorlooptijd in dit stadium nog onzeker. Incidenten elders in de wereld kunnen ook een grote invloed hebben op dit project. Enerzijds kan dit tot extra eisen leiden aan het ontwerp met soms grote financiële gevolgen, zoals na het nucleaire ongeval van Fukushima. Anderzijds kan dit een groot effect hebben op de maatschappelijke beeldvorming en het draagvlak voor kernenergie.

Scope

In het hoofdlijnenakkoord van het kabinet Rutte IV is er voor gekozen in te zetten op verlenging van de bedrijfsduur van de huidige kerncentrale Borssele en de voorbereidingen te treffen voor de nieuwbouw van twee grote kerncentrales. Er wordt gekeken naar twee nieuwe centrales met een gezamenlijk vermogen van ongeveer 3 GW en een capaciteitsfactor van 90% waarmee circa 24 TWh per jaar kan worden opgeleverd. Het huidige kabinet Schoof zet deze ambities voort en zet daarnaast in op de komst van twee extra kerncentrales, waarbij ook de mogelijkheden voor meerdere kleine centrales worden betrokken. Deze twee extra kerncentrales (inclusief mogelijkheden voor meerdere kleine centrales) vallen buiten de scope van deze procedure.

De vraag 'waarom kernenergie in de energiemix' wordt niet verder binnen deze procedure beantwoord. Het Ministerie van KGG werkt momenteel op advies van de Commissie mer de milieuonderbouwing van de nut en noodzaak van kernenergie in de energiemix verder uit. De milieuonderbouwing bij kernenergie in de energiemix is gereed voorafgaand aan het eerste formele besluit over kernenergie (dat zal zijn bij de wetswijziging voor bedrijfsduurverlenging huidige kerncentrale Borssele).

Dunkelflautes en kernenergie

Met 'dunkelflaute' wordt in de energiesector een periode aangeduid waarin weinig tot geen energie kan worden opgewekt door middel van wind en zonlicht, wegens gelijktijdig optredende duisternis en windstilte. We streven een brede energiemix na waarin we een rol voor kernenergie zien. De inzet van kernenergie heeft niet direct als doel om de eventuele mindere productie door middel van wind- en zonlicht aan te vullen, maar draagt wel positief bij aan een robuuster energiesysteem.

Kernenergie is niet CO2-vrij

Geen enkele energiebron is 100% CO2-vrij. Dat komt omdat voor elke energiebron er ook iets ontwikkeld moet worden en daarvoor zijn grondstoffen nodig. Voor kernenergie geldt dat er uranium gemijnd en verrijkt moet worden. Dit proces is niet volledig CO2-vrij. Bij het opwekken van elektriciteit komt bij zowel zon-, wind- als kernenergie geen CO2 vrij. Hiermee is de CO2-voetafdruk per MW voor kernenergie aanzienlijk lager dan dat van andere (fossiele) manieren van energieopwek.

Keuzes andere landen

De keuzes ten aanzien van het energiesysteem zijn een nationale bevoegdheid. Er zijn landen in Europa die inzetten op minder kernenergie. Daarnaast is het zo dat er ook veel landen zijn, die net zoals Nederland, een grotere ambitie op kernenergie hebben geformuleerd, zoals Polen, Tsjechië, Finland, Zweden en Slovenië.

3.2 Alternatieven

Het onderzoeken van alternatieve (duurzame) energiebronnen maakt geen onderdeel uit van deze procedure (zie ook hiervoor onder 'Nut en noodzaak').

Nuloptie: geen kernenergie

Veel indieners geven aan dat het op grond van het Verdrag van Aarhus nodig is dat in het proces inspraak openstaat over de nuloptie. Het Verdrag van Aarhus gaat over het borgen van een gang naar de rechter voor inwoners, inspraak en vroegtijdige toegankelijkheid van milieu-informatie (bij het eerste besluit). Daarnaast is er in 2015 een aanbevelingendocument gepubliceerd waarin enkele aanvullingen op het Verdrag van Aarhus worden voorgesteld. Eén van deze aanbevelingen is dat men altijd zou moeten kunnen meedenken en participeren over de zogenoemde 'nuloptie': in dit geval een situatie met helemaal geen kernenergie. Het ministerie van KGG is de milieuafwegingen over kernenergie en de keuzes die daarbij horen in een aparte procedure aan het onderzoeken.

Echter, dit voorliggende voornemen draait om een project voor de bouw van twee nieuwe kerncentrales. Deze verkenning omvat participatie op dit voorgenomen project. In de mer-procedure wordt de referentiesituatie in beeld gebracht. Dit is de situatie in 2040 zoals deze zou zijn zonder onderhavige procedure. Dus zonder de nieuwbouw van twee kerncentrales, maar wel met de bestaande kerncentrale in Borssele. Deze (nul-)optie is dan ook onderdeel van de totale afweging en het participatieproces. De besluitvorming over de bedrijfsduurverlenging van de bestaande kerncentrale in Borssele is onderdeel van een andere procedure (zie de website van RVO) en valt buiten de scope van onderhavige procedure.

SMR’s

Small Modular Reactors (SMR’s) is een containerbegrip voor een groot aantal verschillende ontwerpen kerncentrales. Er is een kennismodule SMR beschikbaar. Deze hebben vaak een kleiner vermogen dan conventionele centrales zoals die op dit moment worden gebouwd. Er zijn wereldwijd veel ontwerpen in ontwikkeling (meer dan 80), die onder andere verschillen in de manier van koeling, gebruikte brandstof of energetische toepassing. SMR’s kunnen potentieel een rol spelen bij de verduurzaming van de industrie en in de meer afgelegen gebieden van Nederland – en daarmee ook in de energietransitie.

Op dit moment zijn er in Westerse wereld nog geen SMR’s gerealiseerd en is het onzeker wanneer en tegen welke kosten SMR’s commercieel beschikbaar zijn in Nederland. We weten wel dat Canada en het Verenigd Koninkrijk concrete stappen zetten richting de realisatie van SMR’s in hun land. Zij zijn dan ook de koplopers in de Westerse wereld als het gaat om SMR’s. Het is de verwachting dat in die landen begin 2030 de eerste SMR’s worden gerealiseerd.

Uit een recent uitgevoerde marktanalyse blijkt dat de minimale doorlooptijd voor vergunningverlening en bouw van een SMR circa 7 jaar betreft, mits dit ontwerp gebaseerd is op bestaande technieken en ergens ter wereld al eens is gebouwd. Op basis van bovenstaande verwachtingen lijkt realisatie van een SMR in Nederland tegen 2040 mogelijk.

In het regeerprogramma worden, naast de inzet op vier conventionele centrales, ook de mogelijkheden voor meerdere kleine reactoren (SMR’s) betrokken. Om de mogelijke potentie van SMR’s voor Nederland in kaart te brengen en de ontwikkelingen rondom SMR’s te versnellen is een SMR programma gestart door het Ministerie van KGG. De aanpak zorgt dat verschillende randvoorwaarden in kaart worden gebracht en de nodige kennis wordt verzameld en verspreid. Door in gezamenlijkheid kennis op te halen, worden stakeholders in een geïnformeerde positie gebracht. Zo kan er adequaat op de ontwikkelingen worden ingespeeld. Het onderzoeken van alternatieve (duurzame) energiebronnen, zoals SMR’s maakt geen onderdeel uit van deze procedure.

Andere alternatieven

Om de klimaatdoelstellingen te halen, wil het kabinet de komende jaren een mix van (schone) energiebronnen gebruiken om aan de energiebehoefte te voldoen. Kernenergie is daarmee een aanvulling op wind en zon, die in de toekomst de meeste elektriciteit in Nederland zullen opwekken. Het is nadrukkelijk niet zo dat de ene energiebron de ander belemmert of beconcurreert. Gezien de urgentie van het klimaatprobleem heeft Nederland niet de luxe om bepaalde CO2-neutrale energiebronnen uit te sluiten (zie ook Kamerbrief van 9 december 2022, het Nationaal Plan Energiesysteem (NPE) en het

Programma Energiehoofdstructuur (PEH)). Ook (grootschalige) energieopslag en (groene) waterstof worden ingezet om de doelstellingen te behalen. Thoriumreactors zijn nog volop in ontwikkeling en zijn daarom nu nog geen optie.

Energiebesparing

In de energietransitie moeten meerdere acties ingezet worden om de doelstellingen te behalen. Energiebesparing is een belangrijke hoeksteen van het energiebeleid. Het kabinet kiest er daarom voor om sterk in te zetten op energiebesparing. Energie die we niet gebruiken, hoeven we ook niet op te wekken, te betalen, te importeren of te transporteren. Energiebesparing draagt daardoor direct bij aan de betaalbaarheid, vermindert de behoefte (en daarmee schaarste) aan duurzame energie in de transitie, vermindert onze afhankelijkheid van andere landen en beperkt de transportuitdagingen zoals netcongestie. Hierdoor zorgt energiebesparing er voor dat de uitdaging van de energietransitie kleiner wordt, evenals de impact van het energiesysteem op Nederland (zoals het ruimtebeslag). Dit streven is ook in lijn met Europese Energie-Efficiëntie Richtlijn (EED).

Om betere sturing te kunnen geven aan energiebesparing is het kabinet gestart met het Nationaal Programma Energiebesparing. Het doel is het verminderen van het energiegebruik en verhogen van de energie-efficiëntie in de vraagsectoren. Binnen dit programma werken overheden, bedrijfsleven, (kennis)instellingen en non-gouvernementele organisaties samen om de knop om te zetten naar een energiezuinig en duurzaam energiesysteem. Het onderzoeken van energiebesparing maakt geen onderdeel uit van deze procedure.

3.3 Locatie

Algemeen

De locatie van de twee nieuw te bouwen kerncentrales moet nog worden bepaald in deze procedure. Er zijn verschillende aspecten die een locatie meer of minder geschikt maken voor de vestiging van kerncentrales. Een belangrijk aandachtspunt is veiligheid. Daarnaast zijn andere aspecten van belang:

- De ligging ten opzichte van bevolkingscentra met veel inwoners en de mogelijkheid te voldoen aan de eisen voor veiligheid van omwonenden.

- De bereikbaarheid (voor o.a. hulpdiensten, aan- en afvoer van brandstoffen).
- De aanwezigheid van voldoende en geschikt koelwater.
- De geschiktheid van de elektriciteitsinfrastructuur en de toekomstige mogelijkheden voor investering in aanpassingen.
- De aanwezigheid van mogelijke gebruikers/afnemers van de geproduceerde energie (en mogelijk van restproducten).
- De mogelijkheden voor ruimtelijke inpassing, inclusief bijbehorende maatregelen zoals grondwerken of aanpassingen van infrastructuur.

Het waarborgingsbeleid is vanaf 1985 steeds specifieker gemaakt. Eerst werd gestart met 29 potentiële vestigingsplaatsen. Deze zijn na onderzoek teruggebracht tot 5 waarborglocaties, waarvan geacht wordt dat die het meest geschikt zijn, mede op basis van bovenstaande aspecten. Rond deze vestigingsplaatsen mogen omgevingsplannen (destijds bestemmingsplannen) geen nieuwe kwetsbare objecten (zoals ziekenhuizen of scholen) of woningen voor meer dan 5.000 bewoners mogelijk maken binnen een straal van één kilometer. In 2008 is de laatste herziening van geschikte locaties uitgevoerd in het kader van SEV III (Structuurschema Elektriciteitsvoorziening), mede op basis van een plan-MER. Na deze studie zijn drie mogelijke vestigingsplaatsen overgebleven (Eemshaven, Vlissingen/Borssele en Maasvlakte I). In het Programma Energiehoofdstructuur (PEH) van 2023 zijn twee van deze locaties herbevestigd, Borssele/Vlissingen en Maasvlakte I.

Zoals ook is beschreven in het Voornemen en voorstel voor Participatie (VenP) is beschreven wordt in de concept Notitie Reikwijdte en Detailniveau gemotiveerd welke locaties in Nederland in deze projectprocedure verder worden onderzocht.

Borssele/Vlissingen en Maasvlakte I

De locaties Borssele/Vlissingen en Maasvlakte I zijn beide waarborgingslocaties. In het Voornemen en voorstel voor participatie (VenP) is beschreven dat de waarborgingslocaties Borssele/Vlissingen en Maasvlakte I locaties zijn die onderzocht gaan worden voor de bouw van twee kerncentrales. Beide locaties liggen aan groot water wat een voordeel is voor de koeling. In de eerste stap van het onderzoek wordt onderzocht of er nog andere mogelijk geschikte gebieden zijn. Hierbij worden de reacties uit deze reactienota betrokken. In de Notitie Reikwijdte en Detailniveau wordt beschreven welke specifieke locaties zullen worden onderzocht in het onderzoek.

Eind 2022 heeft de toenmalige minister voor Klimaat en Energie aangegeven dat het huidige EPZ-terrein in Borssele de voorkeurslocatie voor de twee nieuwe kerncentrales is. Door deze voorkeur uit te spreken kunnen technische onderzoeken worden gestart die normaal gesproken pas plaatsvinden nadat een definitieve locatie is aangewezen. Hiermee maakt het ministerie op een verantwoorde manier snelheid met de voorbereiding van de twee nieuwe kerncentrales. In de technische onderzoeken wordt gekeken of twee kerncentrales op de voorkeurslocatie in Borssele passen, hoeveel tijd dit kost en wat de bouw gaat kosten. Een groot deel van de uitkomsten van deze technische onderzoeken is ook van toepassing voor andere locaties dan Borssele.

Om een weloverwogen besluit te kunnen nemen, is het belangrijk om de projectprocedure zorgvuldig uit te voeren. Vanuit milieuwetgeving volgt de verplichting om alle redelijkerwijs te beschouwen alternatieven te onderzoeken. Daarom worden, naast Borssele, ook andere locaties onderzocht. Op deze manier kunnen de effecten op de (leef)omgeving bij de bouw van twee kerncentrales op geschikte locaties namelijk vergeleken worden. De verkenning levert belangrijke informatie op die nodig is bij de besluitvorming over de locatie in het kader van de projectprocedure. Het definitieve besluit over de locatie wordt naar verwachting in 2026 genomen.

Andere locaties dan Borssele/Vlissingen en Maasvlakte I

Een kerncentrale mag in principe overal in Nederland gebouwd worden, mits dit veilig kan en deze aan de (milieu)wetgeving voldoet. De verkenning vergt een afweging van "redelijkerwijs in beschouwing te nemen alternatieven". Er zijn enkele gebieden in Nederland aangewezen voor de vestiging van grootschalige (vermogen van tenminste 500MW) kerncentrales, waarvan op basis van het eerder genoemde waarborgingsbeleid wordt gedacht dat die het meest geschikt zijn. Dit zijn Maasvlakte I en het Sloegebied (Borssele/ Vlissingen). In het voormalige Besluit algemene regels ruimtelijke ordening (Barro) is voor de locaties Borssele/Vlissingen, Eemshaven en Maasvlakte I een waarborgingsgebied opgenomen. Van de locatie Eemshaven in de provincie Groningen is het voornemen aangekondigd deze op termijn uit het waarborgingsbeleid te schrappen op verzoek van de Tweede Kamer (moties Beckerman en Sienot).

Deze aanwijzing is onder de Omgevingswet overgenomen in het Besluit kwaliteit leefomgeving (Bkl). Dit wil echter niet zeggen dat voor de procedure alleen naar het waarborgingsbeleid gekeken hoeft te worden. Daarom zal er eerst onderzoek worden gedaan, zodat in de volgende stap van de projectprocedure (de concept Notitie Reikwijdte en Detailniveau) de redelijkerwijs te beschouwen alternatieven worden beschreven. Dit wordt bekeken door de afwegingen die zijn gemaakt in het kader van het waarborgingsbeleid te actualiseren, waarin met de kennis van nu gekeken wordt naar de locaties die ooit in

beeld waren als vestigingsplaats voor kernenergie. Deze actualisatie heeft plaatsgevonden in het kader van de projectprocedure voor de nieuwbouw van de kerncentrales. Daarnaast zijn de ontvangen suggesties als reactie op het VenP beoordeeld en is een GIS-analyse uitgevoerd.

In de concept Notitie Reikwijdte en Detailniveau wordt gemotiveerd welke locaties nader zullen worden onderzocht. Voor deze procedure gaat het om drie locaties in Zeeland (Terneuzen, Borssele en Vlissingen), drie locaties in Eemshaven en één locatie op Maasvlakte II.

Spreidingsoptie

Het realiseren van twee kerncentrales naast elkaar heeft grote financiële voordelen in kosten en realisatietijd. Het realiseren van twee kerncentrales op twee verschillende locaties heeft grote nadelen in kosten en realisatietijd. Daardoor is dit geen financieel haalbaar alternatief. Dat betekent dat er binnen deze procedure enkel gekeken wordt naar het vestigen van twee kerncentrales die aan elkaar gekoppeld zijn en naast elkaar zullen staan op één locatie.

3.4 Veiligheid

Voor de veiligheid ten aanzien van radioactief afval wordt verwezen naar paragraaf 3.5. Veiligheid (zowel nucleaire veiligheid, als waterveiligheid en omgevingsveiligheid) wordt als beoordelingsaspect meegenomen in het MER.

Algemeen

Veiligheid is een absolute randvoorwaarde voor het realiseren en in productie nemen van een kerncentrale. Nederlandse kernreactoren moeten daarom voldoen aan strenge nationale en internationale veiligheidseisen. Hierbij wordt uitgegaan van het principe van ‘gelaagde veiligheid’. Dit is een samenspel van technische, organisatorische, procedurele en administratieve maatregelen, opgedeeld in ‘niveaus’, bedoeld om steeds ernstigere omstandigheden te beheersen: van het voorkomen van afwijkingen van de normale bedrijfsvoering, tot het beheersen van de gevolgen van lozingen in de omgeving. Elk niveau

heeft een eigen set onafhankelijke maatregelen. Hierdoor faalt bij een mankement nooit in één keer het volledige veiligheidssysteem, maar is er altijd een onafhankelijke achterliggende laag.

Een kerncentrale wordt iedere tien jaar geëvalueerd op veiligheid en waar nodig aangepast aan de laatste stand van de techniek. Deze toetsing heet de 10EVA. Bij een 10EVA wordt de installatie(s) aan de stand van de techniek getoetst. Hier komen mogelijke verbetermaatregelen uit naar voren die afgewogen en geprioriteerd worden. De vergunninghouder moet alle maatregelen nemen die nodig zijn om ongevallen te voorkomen of, als een ongeval zich voordoet, de gevolgen van dat ongeval beperken (artikel 6 lid 1 en 2 van de Regeling nucleaire veiligheid kerninstallaties). Tenslotte worden een samenvattend beoordelingsrapport en een 'implementatieplan' opgesteld, waarin staat hoe de verbetermaatregelen worden uitgevoerd.

De 10EVA wordt uitgevoerd door de Autoriteit Nucleaire Veiligheid en Stralingsbescherming (ANVS), in afstemming met de vergunninghouder en beoordeeld door de Autoriteit Nucleaire Veiligheid en Stralingsbescherming (ANVS). De ANVS ziet toe op de uitvoering van de verbetermaatregelen.

Naast de rol die de ANVS heeft in de beoordeling van de 10EVA houdt zij continue toezicht. De ANVS ziet er op toe dat de nucleaire veiligheid en stralingsbescherming in Nederland voldoen aan de hoogste eisen. De ANVS stelt daarvoor regels op, verleent vergunningen, ziet toe op de naleving daarvan en kan handhavend optreden. Daarnaast is er voortdurend controle op de veiligheid volgens vaste protocollen.

Een kerncentrale is bestand tegen extreme omstandigheden van buitenaf, bijvoorbeeld een aardbeving of overstroming. Maar ondanks de strenge regels en scherp toezicht is een ongeval in een kernreactor nooit helemaal uitgesloten. De minister van Infrastructuur en Waterstaat en de overige betrokken ministers zijn verantwoordelijk voor de voorbereiding van de organisatie voor een doelmatige bestrijding van kernongevallen.

Een ander concept waarop de nucleaire veiligheid is gebaseerd, is dat van 'continue verbetering'. De vergunninghouders van nucleaire installaties zijn verantwoordelijk voor de veiligheid van de installatie. Dit betekent dat zij verplicht zijn om de nucleaire veiligheid van hun installatie te onderzoeken en te evalueren en op tijd maatregelen te nemen voor het verbeteren van de nucleaire veiligheid. Bij dit onderzoek en evaluatie moeten ze rekening houden met (internationale) ontwikkelingen op het gebied van nucleaire veiligheid en (internationale) ervaringen. Daardoor is de kans op een ongeval erg klein. Mocht een incident onverhoopt toch plaatsvinden, dan is er een groot aantal maatregelen om de effecten ervan te beperken, zoals binnen blijven (schuilen), jodiumtabletten innemen, evacueren of maatregelen met betrekking tot de voedselketen. Welke maatregelen de overheid adviseert verschilt per situatie.

Nieuwe inzichten die in de loop der tijd worden opgedaan, al dan niet door ontwikkelingen bij andere centrales in de wereld, leiden tot nieuwe eisen aan kerncentrales. Die nieuwe eisen moeten worden geïmplementeerd en daardoor wordt een veiligheidsniveau gerealiseerd dat voldoet aan de actuele (wetenschappelijke) inzichten. Met het oog op nucleaire veiligheid worden in het MER de radiologische gevolgen van normale bedrijfsvoering en de radiologische effecten van ongevalsscenario's in beeld gebracht. Externe gevaren maken deel uit van het gehanteerde beoordelingskader.

Zeespiegelstijging en overstromingsrisico

Met de zeespiegelstijging wordt rekening gehouden bij de projectprocedure en bij het ontwerpproces. Dit wordt getoetst in het plan-MER, als onderdeel van het milieuaspect Water. De stabiliteit van de dijken is een aangelegenheid van de waterschappen en Rijkswaterstaat. Deze partijen worden betrokken in het planvormingsproces. Een kerncentrale wordt zodanig ontworpen dat er bij een overstroming (dus een waterpeil dat nog hoger ligt dan de dijken) geen water op plekken kan komen waar vitale systemen staan. Een kerncentrale is dus bestand tegen overstromingen.

Terrorisme

Een kerncentrale wordt goed beveiligd tegen terrorisme. De bescherming is voor bewuste menselijk acties tegen fysieke de kerncentrale, maar ook tegen digitale cyberaanvallen. Bij nieuwe centrales wordt de kern ondergronds gelegen en in het ontwerp wordt rekening gehouden met terroristische excessen, zo moet een kerncentrale bijvoorbeeld bestand zijn tegen een vliegtuiginslag. Op basis van de zogeheten vastgestelde 'referentiedreigingen' wordt een pakket aan beveiligingsmaatregelen genomen. Dit wordt beoordeeld door de ANVS. Over de maatregelen zelf en de referentiedreigingen wordt geen specifiekere informatie verstrekt vanwege beveiligingsredenen. In de NRD en het MER wordt een beoordelingscriterium opgenomen voor omgevingsveiligheid. Hierbij worden onder andere gevaarlijke bedrijvigheid en militaire doelwitten in de nabijheid betrokken.

Straling

Elke inwoner van Nederland wordt jaarlijks blootgesteld aan straling, bijvoorbeeld binnenshuis en bij medisch onderzoek. Incidenten met radioactieve stoffen kunnen leiden tot extra blootstelling. Een te grote blootstelling aan straling is gevaarlijk voor de gezondheid. Er is veel kennis over straling en over wat dat met de gezondheid van mensen doet.

Er is beleid voor nucleaire veiligheid en stralingsbescherming. Dat beleid is erop gericht mens en milieu te beschermen tegen de risico's van blootstelling aan ioniserende straling. Om dit te realiseren moet blootstelling aan straling gerechtvaardigd zijn, zo laag zijn als redelijkerwijs mogelijk (ALARA) en onder vastgestelde waarden blijven. Het Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu (RIVM) onderzoekt straling en gezondheidseffecten en helpt de overheid bij het beschermen van burgers, patiënten en werknemers tegen de schadelijke effecten van straling. Bijvoorbeeld door het nemen van preventieve maatregelen, zoals het verstrekken van jodiumtabletten. De radiologische effecten zijn onderdeel van de effectbeoordeling in het kader van het MER.

Vluchtroutes
De beoordeling van mogelijke vluchtroutes (evacuatieroutes buiten de kerncentrale) is onderdeel van het MER. Dit hoort bij 'omgevingsveiligheid', waar de zelfredzaamheid van mensen maar ook het zogeheten groepsrisico in beeld wordt gebracht. Daarnaast is het voor de Veiligheidsregio, brandweer, andere nood- en hulpdiensten en omwonenden en werknemers relevant dat zij snel en veilig kunnen vluchten in het geval van een calamiteit.

Voorbeelden uit buitenland

Veel indieners refereren aan rampen in het buitenland zoals in Tsjernobyl en Fukushima. In het voorgaande is al aangegeven hoe de veiligheid beoordeeld en geborgd wordt. Daarnaast zijn de situaties niet één-op-één overeenkomstig: zo was er in Tsjernobyl sprake van een zeer verouderde eerste generatie kerncentrale. In het geval van Fukushima ging het om een combinatie van meerdere natuurrampen (aardbeving, tsunami) die in Nederland niet voor kunnen komen.

3.5 Radioactief afval

Algemeen

Kernenergie levert radioactief afval op. Daar moet op een goede en verantwoorde manier mee worden omgegaan. Momenteel gaat dat als volgt. Het afval wordt in eerste instantie zoveel als mogelijk gerecycled. Dit gebeurt in Frankrijk. Daarna wordt het resterende afval in Nederland tenminste honderd jaar boven de grond opgeslagen en beheerd bij de Centrale Organisatie Voor Radioactief Afval (COVRA) in de gemeente Borsele in Zeeland. Uiteindelijk moet het afval onder de grond worden ondergebracht. Dit is de zogenoemde eindberging. Dat verzekert dat het afval ook over duizenden jaren nog buiten de levensruimte van de mens is. De COVRA doet onderzoek naar hoe Nederland dit in 2130 kan doen. Het veilig opbergen van radioactief afval is een verantwoordelijkheid die ook door toekomstige generaties te dragen moet zijn.

Het beleid

Het beleid voor radioactief afval is onderdeel van het beleid voor nucleaire veiligheid en stralingsbescherming. Dat beleid is erop gericht mens en milieu te beschermen tegen de risico's van blootstelling aan ioniserende straling. Om dit te realiseren moet blootstelling aan straling gerechtvaardigd zijn, zo laag zijn als redelijkerwijs mogelijk (ALARA) en onder vastgestelde waarden blijven. Het beheer van radioactief afval is sinds 1984 gebaseerd op de volgende uitgangspunten:

- Minimalisatie van het ontstaan van radioactief afval
- Veilig beheer van radioactief afval
- Geen onredelijke lasten op de schouders van toekomstige generaties
- De veroorzakers van radioactief afval dragen de kosten van het beheer ervan

Opslag radioactief afval bij COVRA

In Nederland wordt radioactief afval bovengronds opgeslagen voor een periode van ten minste 100 jaar. Dat gebeurt in speciaal daarvoor ontworpen gebouwen bij de Centrale Opslag voor Radioactief Afval (COVRA) in Zeeland.

Het kabinet werkt momenteel aan een nieuw Nationaal Programma Radioactief Afval (NPRA). Hierin staat het beleid van Nederland voor radioactief afval. Dit nieuwe programma is uiterlijk in 2025 klaar. In dit nationaal programma komt een routekaart naar de eindberging. Hierin gaat het kabinet in kaart brengen welke stappen er nog nodig zijn voor de realisatie

van de eindberging. Naast het voorbereiden van de definitieve eindberging verkent Nederland ook de mogelijkheden om samen met andere landen radioactief afval te beheren.

Eindberging

Na 100 jaar opslag is een deel van het afval niet radioactief meer. Het resterende radioactieve afval wordt na deze periode in de diepe ondergrond opgeborgen. Dat heet eindberging. Omdat afval diep in de ondergrond wordt opgeslagen worden we beschermd tegen de radioactieve straling, ook als we verder helemaal geen onderhoud meer zouden uitvoeren. Zo hoeven we toekomstige generaties niet te verplichten om de berging te onderhouden. Aardlagen houden de radioactieve straling lang genoeg tegen.

Het kabinet gaat in kaart brengen welke stappen moeten worden gezet om een besluit te nemen over de eindberging van radioactief afval. Dit besluit zou aanvankelijk pas rond 2100 worden genomen, maar het kabinet wil dit moment naar voren halen. Naast het voorbereiden van de definitieve eindberging verkent Nederland ook de mogelijkheden om samen met andere landen radioactief afval te beheren.

De relatief lange periode van bovengrondse opslag geeft tijd om te leren van ervaringen in andere landen, om onderzoek te doen en kennis te vergaren. Ook kan zo voldoende geld gespaard worden waarmee een eindberging gerealiseerd kan worden. Hierdoor kan in de toekomst een goed onderbouwd besluit over het beheer van radioactief afval worden genomen zonder dat er onredelijke lasten op latere generaties wordt gelegd.

Hoeveelheid en soorten radioactief afval

Al het radioactief afval geeft straling af, maar niet al het afval geeft evenveel of even lang straling af. Hoogradioactief afval geeft veel straling af en blijft soms wel tientallen duizenden jaren radioactief. Terwijl kortlevend radioactief afval na twee jaar uitgestraald kan zijn en als normaal afval verwerkt kan worden. Daar tussenin zitten afvalstromen die relatief weinig straling afgeven, maar wel voor langere tijd radioactief blijven. In Nederland bestaat op dit moment minder dan 1% van het radioactief afval uit hoogradioactief afval.

Transport van en naar een mogelijke kerncentrale

Radioactieve afvalstoffen worden vervoerd via de lucht, het water, de weg en over het spoor. Hiervoor gelden strenge regels. Daarnaast worden transporten met nucleair materiaal altijd bewaakt en beveiligd. Voor iedere transportbeweging moet een vergunning worden aangevraagd bij de Autoriteit Nucleaire Veiligheid en Stralingsbescherming (ANVS). De ANVS beoordeelt of aan alle voorwaarden wordt voldaan.

3.6 Splijtstofketen

Afhankelijkheid van uranium

Uranium is een veel voorkomende natuurlijke grondstof. Voordat uranium gebruikt kan worden als brandstof in een kerncentrale moeten er verschillende stappen doorlopen worden. De eerste stap is het mijnen van uraniumerts. Wereldwijd zijn achtereenvolgens Kazachstan, Canada, Namibië, Australië en Oezbekistan de belangrijkste landen waar uranium wordt gedolven (samen 85% van de wereldmarkt in 2022). De winbaarheid is afhankelijk van de prijs van uranium waarbij de voorraden in Kazachstan bijvoorbeeld al winbaar zijn onder de 40 dollar per kg uranium, terwijl de voorraden in Australië pas economisch winbaar zijn als de prijs stijgt naar boven de 80 dollar per kg.

Nadat het gemijnd is moet uranium omgezet worden in een vorm die geschikt is om het uranium te verrijken. Dit wordt conversie genoemd. Conversie is mogelijk in Frankrijk, China, Rusland, Canada en de VS. Na conversie wordt het uranium verrijkt. Dit wordt onder andere gedaan door het deels Nederlandse Urenco met vestigingen in Nederland, Duitsland, het VK en de VS en het Franse Orano. Andere wereldspelers op het gebied van verrijking zijn Rusland en China. Westerse landen willen af van Russisch verrijkt uranium en daarom breiden Urenco en Orano uit om aan deze vraag te kunnen voldoen. Het verrijkte uranium wordt vervolgens omgezet in splijtstofstaven die gebruikt kunnen worden als brandstof in kerncentrales. Omzetting naar splijtstofstaven wordt onder andere gedaan in Frankrijk en Duitsland.

Hergebruik van uranium (spent fuel)

Om de hoeveelheid radioactief afval zoveel mogelijk te beperken wordt de gebruikte brandstof van de kerncentrale Borssele zoveel mogelijk hergebruikt. EPZ (de exploitant van de kerncentrale Borssele) heeft hiervoor een contract met een Europese leverancier. Om het uranium te kunnen hergebruiken maakt deze Europese leverancier voor een stap in het proces gebruik van een Russische onderaannemer. De Nederlandse kerncentrale in Borssele doet geen directe zaken met Rusland. De bestaande contracten voor de brandstof zijn afgesloten met Europese partijen. EPZ is na een evaluatie tot de conclusie gekomen dat er op korte termijn geen alternatief is voor deze stap waarbij gebruik wordt gemaakt van een Russisch bedrijf. Om deze indirecte afhankelijkheid te doorbreken gaan de ministeries van I&W en KGG onderzoek doen naar alternatieven om zoveel mogelijk uranium te hergebruiken. Daarnaast wordt ook in beeld gebracht wat het betekent als het uranium niet meer hergebruikt wordt.

Uraniumexport

Een exportvergunning voor (verarmd-)uranium kan alleen worden verleend ten behoeve van civiele doeleinden. De vergunningen worden slechts afgegeven onder strikte voorwaarden op basis van de richtlijnen van het exportcontroleregime van de Nuclear Suppliers Group (NSG) en de EU dual-use-verordening. Het materiaal valt bovendien onder het systeem van toezicht van het Internationaal Atoomenergie Agentschap (IAEA).

3.7 Kosten en planning

Economische haalbaarheid

Op dit moment wordt onderzocht welke financieringsconstructies mogelijk zijn. Hiervoor wordt zowel gekeken naar de randvoorwaarden vanuit technologieleveranciers en de financiële sector als naar de rol van de overheid als onderdeel van een *Government Support Package* (GSP). Onderdeel van de economische haalbaarheid van kerncentrales is de uiteindelijke businesscase en inpassing in het energiesysteem. Kernenergie kan rendabel zijn, maar kent hoge investeringslasten en een lange design- en bouwfase. Daarom is een vorm van stevige overheidssteun, zeker in de beginfase, nodig. Ook in de operationele fase kan gekeken worden naar verschillende steunvormen, zoals dat bij verschillende hernieuwbare technieken

ook gebeurt. Hierbij is het van belang om een onderscheid te maken tussen enerzijds de totale benodigde investering voor een centrale en anderzijds de bijdrage van de Nederlandse overheid hierin.

Onderzoeken en ervaringen in buitenland

In een scenariostudie uit 2022 wordt het investeringsbedrag voor een EPR van 1.600 MW geschat op circa € 6 mld. (exclusief financieringslasten). Deze scenariostudie laat ook zien dat de centrales tegen deze kosten een waardevolle rol kunnen spelen op de elektriciteitsmarkt van de toekomst. TNO voert op dit moment een verdiepingsstudie uit waarin de systeemkosten van het energiesysteem worden vergeleken tussen een scenario zonder kerncentrales en scenario's met 2 en 4 kerncentrales. In deze studie wordt daarbij gekeken waar er in het systeem sprake is van systeembaten van kernenergie, onder andere met betrekking tot de flexibiliteitsbehoefte, interconnectie, importafhankelijkheid en leveringszekerheid. Concreet kijkt TNO bijvoorbeeld naar de impact die de invoeging van kerncentrales in het energiesysteem heeft op de hoeveelheid benodigde waterstofproductie en -opslag (flexibiliteitsbehoefte) en de kosten die hiermee gemoeid zijn. Investeren in kernenergie kan dus leiden tot verminderde investeringen ergens anders in het energiesysteem.

De Sloveense overheid verwacht dat de bouw van één reactor tussen de € 9,5 mld. (het Amerikaanse AP-1000 ontwerp met 1,050 MW capaciteit) en € 15,4 miljard (het Franse EPR ontwerp met 1,650 MW capaciteit) gaat kosten. In Tsjechië is KHNP gekozen als technologieleverancier met verwachte kosten van circa € 8 mld. per reactor (Koreaanse AP-1400 MW ontwerp). In Polen is de verwachting dat de bouw van 3 reactoren van het Amerikaanse AP-1000 ontwerp tussen de € 35 en € 45 mld. gaat kosten. De kosten van de bouwprojecten in verschillende Europese landen zijn niet een-op-een vergelijkbaar met elkaar en het Nederlandse project, vanwege verschillen in bijvoorbeeld de *owner scope.* Duidelijkheid over de kosten voor kerncentrales in Nederland is er daarom nog niet en wordt pas verwacht als de verschillende technologieleveranciers hun biedingen hebben gedaan.

Eerste kostenindicatie

Uit de technische haalbaarheidsstudies volgt een eerste indicatie van de kosten per kerncentrale (kapitaalkosten). Deze bandbreedte is €20 tot €30 miljard aan bouwkosten voor de bouw van twee kerncentrales. Deze bandbreedte is inclusief de kosten die de eigenaar moet maken voor het project (de *owner scope*) en die niet onder de toekomstige verantwoordelijkheid

van de technologieleverancier vallen. Deze bandbreedte is exclusief eventuele financieringskosten (rente). Dit is een eerste inschatting en bevat daarom nog veel onzekerheid.

De bandbreedte is uiteraard afhankelijk van de technologieleverancier en de verschillende omvang van de centrales (1,050 tot 1,650 MW). Daarnaast heeft de uiteindelijke locatiekeuze veel impact op de omvang van de kosten. De onzekerheid zal dus afnemen naarmate het project verder in het selectieproces komt, en er op termijn toegewerkt wordt naar het tekenen van een contract met een technologieleverancier. Dit is typisch voor grote infrastructuurprojecten, waarbij verschillende additionele technische studies en onderhandelingen door een projectontwikkelaar met de eigen toeleveringsketen nodig zijn over de looptijd van de voorbereiding van de bouw, om meer kostenzekerheid te krijgen. Finale duidelijkheid over wat de kerncentrales kosten en wat de overheid bijdraagt is er pas bij het moment van Final Investment Decision – na contractonderhandelingen met de voorkeursbieder.

De 5 miljard euro die in het Klimaatfonds is vrijgemaakt voor kernenergie is vanaf het begin expliciet bedoeld voor de voorbereiding en een deel van de bijdrage aan de bouw van tweede centrales. Het huidige kabinet heeft 9,5 miljard euro vrijgemaakt als additionele bijdrage van de Nederlandse overheid aan de ontwikkeling en bouw van de vier kerncentrales. De bandbreedte van kosten die uit de TPR komt, laat zien dat de totale benodigde investering hoger zal zijn dan de gereserveerde middelen in het Klimaatfonds. Het is een reële mogelijkheid is dat de resterende financieringsvraag groter is dan wat tegen wenselijke voorwaarden op de private markt kan worden aangetrokken. Er wordt daarom gekeken naar de inzet van additionele publieke financieringsinstrumenten om te voorzien in de kosten van de bouw, waaronder het verstrekken van schuldfinanciering door de overheid aan het project.

Mogelijke budgetoverschrijding

Op dit moment is nog niet exact duidelijk hoeveel de bouw van twee kerncentrales gaat kosten: het is immers nog niet duidelijk wáár ze gerealiseerd worden en welke additionele kosten op een locatie noodzakelijk zijn. Kostenoverschrijdingen zijn niet uniek aan de bouw van kerncentrales, maar wel meer waarschijnlijk vanwege de complexe technische ontwerpen en veiligheidseisen. Uiteraard wordt er hard gewerkt om de kosten zo beperkt mogelijk te houden, zonder dat de veiligheid of zorgvuldigheid in het geding komt. De lessen uit de buitenlandse ervaringen worden meegenomen in de Nederlandse benadering voor de bouw van de twee kerncentrales in Nederland. Een belangrijke overweging om het risico van kostenoverschrijdingen te verkleinen is de keuze voor bewezen technologie (conventionele generatie III+ reactoren), zodat overschrijdingen als gevolg van het ontwikkelen van een First Of A Kind centrale worden voorkomen.

De TPR besteedt veel aandacht voor het concept van het *delivery model*. Dit is het model van de verschillende technologieleveranciers voor het uitvoeren van het bouwproject, onder andere wat betreft het alloceren van risico's, en beleggen van verantwoordelijkheden bij de eigenaar*.* Het *delivery model* wordt hoofdzakelijk in termen van de contractuele structuur voor de bouw uitgewerkt. Een zwaarwegende overweging voor het kabinet in de komende jaren is hoe een grote rol van de Nederlandse overheid in de financieringsstructuur zich verhoudt tot het alloceren van risico's in de bouw, en het opvangen van eventuele kostenoverschrijdingen. De vormgeving van het proces van technologieselectie, is daar een belangrijke stap in.

Planning in relatie tot duurzaamheidsdoelstellingen

Voor de planning van de bouw van de kerncentrales in relatie tot de duurzaamheidsdoelstellingen wordt verwezen naar het kopje 'nut en noodzaak'.

Ontmantelingskosten

In de reacties komt vaak het voorbeeld naar voren van het gebrek aan financiële middelen voor de ontmantelingskosten voor kerncentrale Dodewaard. Die centrale is tot eind jaren '90 in Nederland in bedrijf geweest, maar staat sindsdien in de wachtstand om ontmanteld te worden omdat er nog gespaard wordt voor de ontmanteling. Toen de kerncentrale eind jaren '60 gebouwd werd, was er in de Kernenergiewet nog geen wetsartikel opgenomen dat de exploitant van de kerncentrale te allen tijde een fonds moet opbouwen om aan het eind van de levensduur van de kerncentrale deze ook te kunnen ontmantelen. Daardoor liggen in dit geval de ontmantelingskosten bij de Rijksoverheid. Sinds de oprichting van Kerncentrale Borssele is in de Kernenergiewet opgenomen dat de exploitant in alle gevallen voldoende financiële middelen dient te hebben om ontmanteling mogelijk te maken. Dit geldt dus in alle gevallen ook voor nieuw op te richten kerncentrales. Hiermee is geborgd dat de exploitant opdraait voor de ontmantelingskosten en niet de belastingbetaler.

3.8 Leefbaarheid en brede welvaart

Borselse voorwaarden

Op 9 december 2022 is per Kamerbrief aangegeven dat Borssele de voorkeurslocatie is van het kabinet voor de nieuwbouw van twee kerncentrales. Dit is gedaan om vooruitlopend op de start van de aanbesteding gedetailleerd onderzoek te kunnen doen. Ook bood dit de mogelijkheid om vroegtijdig een participatietraject op te zetten. De eventuele nieuwbouw van twee nieuwe kerncentrales in Borssele zal voor, tijdens en na de bouw grote en langjarige impact hebben op de regio. De verwachte impact van de nieuwbouw van twee kerncentrales is qua ordegrootte, bouwduur en impact op het leefmilieu groter dan andere (energie)projecten in de regio, zoals de realisatie van een hoogspanningsstation in het Sloegebied of de aanleg van het waterstofnetwerk. Door de grote en langjarige impact van de bouw van kerncentrales streven Rijk en regio gezamenlijk naar een pakket van maatregelen (Rijk-regiopakket) dat uitgaat van het (zoveel mogelijk) mitigeren van negatieve gevolgen en tegelijkertijd inspeelt op gezamenlijke kansen en belangen voor de toekomst van de regio, zodat een win-win situatie voor Rijk en regio ontstaat.

De gemeente Borsele heeft daartoe de afgelopen tijd haar eigen participatietraject opgezet. De Borselse Voorwaarden Groep, bestaande uit 100 inwoners, heeft een goed beeld van de belangen van de regio. In de Borselse Voorwaarden beschrijven zij wat nodig is in de regio wanneer de nieuwbouw van de kerncentrales daar plaats zal vinden. Ook hebben de voorwaarden betrekking de andere energieprojecten in het gebied. Deze 39 voorwaarden gaan over een breed aspect van zaken. Enkele voorbeelden zijn: de huizenprijzen, komst van koeltorens en waar de werknemers komen te wonen. De gemeenteraad van Borsele stelde in de raadvergadering van 11 januari 2024 de Borselse Voorwaarden unaniem en ongewijzigd vast. Deze voorwaarden zijn gebundeld met de voorwaarden van de provincie Zeeland in april 2024 officieel overhandigd aan de Tweede Kamer. In de Kamerbrief van 11 september 2024 heeft de minister een eerste reactie gegeven op de voorwaarden.

De vertaling van de Borselse en Zeeuwse voorwaarden in concrete afspraken is een belangrijke basis voor het Rijk-regiopakket. Om te kunnen bepalen in hoeverre tegemoet kan worden gekomen aan de door de regio gestelde voorwaarden worden een aantal uitgangspunten gehanteerd: het moet proportioneel zijn, het moet passen in het Nederlandse energiesysteem, het moet juridisch haalbaar zijn en het moet overeenkomstig zijn met wettelijke normeringen. Deze uitgangspunten zijn tevens in andere regio’s toepasbaar mocht blijken dat Borssele niet de definitieve locatie wordt van de nieuw te bouwen kerncentrales.

Het Rijk neemt de voorwaarden zeer serieus. De komende tijd gaat de minister met provincie en gemeente het gesprek aan over de voorwaarden. Het is van belang dat hier een goede terugkoppeling wordt gegeven aan de Zeeuwse burger. De gemeente Borsele en provincie Zeeland zullen daarom intensief contact onderhouden met respectievelijk inwoners en bedrijven in Borsele en overige Zeeuwse overheden en Zeeuwse belanghebbenden. Het komen tot een Rijk-Regiopakket vergt een zorgvuldig proces. Daarom heeft de minister samen met de gemeente Borsele en Provincie Zeeland een intentieverklaring ondertekend waarin de procesafspraken van het Rijk-Regiopakket zijn uitgewerkt en waarmee de partijen het belang van de samenwerking onderstrepen. De partijen hanteren daarbij de volgende leidende principes: we werken aan een positieve nalatenschap voor de Zeeuwen, we nemen elkaar serieus en we vertellen het eerlijke verhaal.

Zoals bij het thematische antwoord 3.3 Locatie is beschreven, worden er nog naast de locatie Borssele ook andere locaties in onderzoek. Ook voor deze andere locaties is het van belang om te weten welke belangen er zijn. Dit is net zoals de Borselse Voorwaarden belangrijke informatie om mee te nemen in de overwegingen bij de uiteindelijke locatiekeuze in de (ontwerp) Voorkeursbeslissing. Met de gemeente en provincie van de locaties die in de concept NRD zijn beschreven, wordt in gesprek gegaan over de impact van de nieuwbouw en op welke wijze het participatieproces het beste kan worden ingericht.

Gebiedsgerichte aanpak

Regionaal en lokaal spelen meer ontwikkelingen dan alleen kernenergie. Denk bijvoorbeeld aan andere energieprojecten zoals waterstof, aanlanding wind op zee of extra hoogspanningsverbindingen. Voor inwoners en andere betrokkenen kan dit met de ontwikkelingen rondom kernenergie samenhangen, vooral vanwege de ruimtelijke impact in hun directe omgeving. In de participatie, procedures en communicatie wordt hier zoveel mogelijk rekening mee gehouden. Bij de informatie die zal worden opgesteld in het kader van de Integrale Effectenanalyse (IEA) zal ook worden beschreven welke andere ontwikkelingen in het gebied geraakt zouden kunnen worden door het besluit over de locatie van de twee kerncentrales. Op de website van de RVO staat een overzicht van alle nationale energieprojecten die de Rijksoverheid coördineert.

Overlast bouwfase

De bouwfase voor twee nieuwe kerncentrales is lang en ingrijpend voor het omliggende gebied. De bouw gaat gepaard met een toename van (vracht)verkeersbewegingen, geluidhinder, trillinghinder, luchtverontreiniging en stofhinder. Uiteraard worden deze negatieve milieueffecten zoveel mogelijk tot een minimum beperkt en vooral omliggende woongebieden worden

zoveel mogelijk ontzien van hinder. Echter, hinder is niet volledig tegen te gaan. In het op te stellen planMER zal inzichtelijk gemaakt worden in welke mate er milieuhinder optreedt voor de omgeving en welke mogelijke mitigerende maatregelen er zijn om hinder zoveel als mogelijk te beperken. Ook naar het ruimtebeslag van de locaties zal in het plan-MER onderzoek worden gedaan, waarbij ook de ruimte die nodig is tijdens de bouw wordt betrokken.

Maatschappelijke frictie

De bouw van kerncentrales kan leiden tot een veranderend maatschappelijk weefsel. Zo zijn er op het hoogtepunt van de bouw ca. 10.000 werknemers nodig. Deze moeten ergens wonen, leven, recreëren. Dat betekent dat er voor deze mensen, die tijdelijk in een omgeving gehuisvest worden, voldoende voorzieningen aanwezig of in de nabijheid moeten zijn. Dit betekent mogelijk dat bestaande dorpen, kernen en steden te maken krijgen met een toename van arbeiders die tijdelijk gehuisvest worden. Negatieve effecten hierop, of zogenoemde maatschappelijke frictie, willen we zoveel als mogelijk tegengaan. Dit onderdeel zal worden verkend in de projectprocedure.

Waardedaling woningen

Op dit moment onderzoeken we wat de meest geschikte locatie is voor de realisatie van twee kerncentrales. Dat de bouw van kerncentrales effecten heeft op de lokale gemeenschap – en zo mogelijk op de waarde van het vastgoed – wordt voor deze locatie in een later stadium onderzocht.

Effect op toerisme

Op dit moment onderzoeken we wat de meest geschikte locatie is voor de realisatie van twee kerncentrales. Dat de bouw van kerncentrales effecten heeft op de lokale gemeenschap – en zo mogelijk de negatieve impact op toerisme en andere economische drijvers van de regio – wordt in een later stadium onderzocht. Dit gebeurt ook niet binnen de mer-procedure, maar wordt ondervangen in andere onderzoeken die focussen op de lokale impact van de bouw en exploitatie van twee kerncentrales.

3.9 Effecten op milieu

De milieueffecten die optreden bij het bouwen en exploiteren van twee nieuwe kerncentrales worden op dit moment onderzocht. Bijvoorbeeld wat de effecten van lozingen van koelwater zijn, wat de effecten op ecologische waarden zijn en in welke mate omwonenden en de omgeving hinder van de bouwfase zullen ervaren. Denk bij dit laatste vooral aan potentiële geluidhinder, verkeersbewegingen, luchtverontreiniging en opwaaiend stof. Maar ook de effecten van koelwater, effecten op cultuurhistorisch erfgoed, het landschap en recreatiemogelijkheden worden onderzocht. De effecten op het milieu zijn echter afhankelijk van de exacte locatie waar de kerncentrales worden gerealiseerd. Daarom wordt er in deze projectprocedure twee keer een MER opgesteld. Om een locatiekeuze te kunnen maken zal eerst een plan-MER worden opgesteld. Dit MER is globaler van aard en bedoeld om verschillende locaties ook op het gebied van milieu te kunnen vergelijken. Dit MER (plan-MER) wordt samen met de (ontwerp) Voorkeursbeslissing gepubliceerd. De exacte (milieu)effecten zullen pas bekend zijn in het project-MER dat bij het projectbesluit wordt bijgevoegd. Ook de zogenaamde cumulatieve effecten (meerdere effecten bij elkaar opgeteld) worden in het MER onderzocht.

Het winnen van uranium, een noodzakelijke brandstof voor de kerncentrales, valt echter niet binnen de scope van deze mer-procedure. Immers, de mijnbouwactiviteiten die hiervoor plaatsvinden gebeuren op een andere locatie, waar de Nederlandse overheid geen juridische vereisten aan op kan leggen. Mogelijke belangrijke nadelige milieueffecten van die activiteit worden daarom onderzocht en gemitigeerd in het land waar de activiteit plaatsvindt. Wel wordt de aan- en afvoer van de brandstof over weg en spoor in Nederland zelf onderzocht.

3.10 Elektriciteitsnet

Ontwikkeling stroomvraag

De komende jaren neemt de vraag naar elektriciteit fors toe. Het afschalen van gas en kolen betekent dat meer energie en warmte uit elektriciteit zal moeten komen. Dit kan richting 2050 oplopen tot ruim een verdubbeling van de huidige elektriciteitsvraag. Ook de groeiende bevolking en de energietransitie voor onder andere de industrie, havens en bedrijven leiden eveneens tot een grote groei van de elektriciteitsvraag. Dit betekent echter wel dat er een impact op het

elektriciteitsnet zal zijn, alsmede een verandering van de energieopwek. Kernenergie kan een bijdrage leveren in deze transitie als CO2-vrije vorm van energieopwek.

Risico op netcongestie

De kerncentrales worden aangesloten op het Nederlandse hoogspanningsnet. Dit moet in samenhang met andere ontwikkelingen in het energiesysteem, zoals de elektriciteit die door de windparken op zee worden geleverd en de extra netcapaciteit die eventueel nodig is. Dit hangt weer samen met de verduurzaming van de plaatselijke industrie en gaat in samenspraak met lokale partijen. TenneT is de beheerder van het landelijke hoogspanningsnet. In het onderzoek naar geschikte locaties zal TenneT worden gevraagd of er eventuele knelpunten voorzien zijn in het hoogspanningsnet door de toevoeging van de kerncentrales op verschillende locaties.

TenneT heeft al een eerste studie uitgevoerd naar de inpasbaarheid van kerncentrales op de locaties Maasvlakte I en Borssele voor het zichtjaar 2035. Deze studie is op 29 februari 2024 gepubliceerd. Uit de analyse komt naar voren dat, gegeven de uitgangspunten en aannames, de inpassing van twee grote nieuwe kerncentrales op de Maasvlakte óf bij Borssele in beide gevallen zou leiden tot lokale knelpunten in het hoogspanningsnet. Een combinatie van twee nieuwe kerncentrales met extra aansluitingen voor offshore windenergie (bovenop de 21 GW ambitie uit routekaart 2030) zou deze knelpunten verergeren. De systeemstudie geeft een eerste maar nog niet volledig beeld van de effecten op het hoogspanningsnet. Verder onderzoek is nodig. Dit vindt parallel en afgestemd plaats in de Integrale Effectenanalyse van het programma VAWOZ 2031-2040 en de Integrale Effectenanalyse voor de nieuwbouw kerncentrales. Het aanvullende onderzoek richt zich onder andere op de mogelijkheden voor zowel vraagstimulering in de clusters (bijvoorbeeld het verduurzamen en elektrificeren van industrie) als voor netuitbreidingen. Ook dient er verder dan het huidig gekozen zichtjaar 2035 gekeken te worden. In de lopende procedures komt beslisinformatie van zowel VAWOZ als Nieuwbouw Kerncentrales bij elkaar en kan een integrale afweging gemaakt worden over de aanlanding, nieuwbouw, vraagstimulering en eventuele uitbreiding van infrastructuur.

Aantasting landschap

Bovengrondse hoogspanningsverbindingen kunnen het landschap aantasten. Met name horizonvervuiling (en de perceptie ervan door omwonenden) kan hier een rol spelen. In welke mate extra hoogspanning nodig is, is sterk afhankelijk van de

locatie waar de nieuwe kerncentrales gebouwd worden. Zoals hierboven is beschreven zal bij de locatiekeuze hier al een eerste beeld voor de verschillende mogelijke locaties over zijn.

Systeemkosten

Systeemkosten omvatten alle kosten die nodig zijn om een betrouwbaar en flexibel elektriciteitssysteem te realiseren. Naast de investeringen in de opwekkingsinstallaties spelen hierbij ook de kosten voor transmissie, distributie en opslag een belangrijke rol. Zo vergen hernieuwbare energiebronnen als wind en zon extra voorzieningen – denk aan regelbare opwek, interconnectie, vraagsturing en opslag – om de natuurlijke variabiliteit op te vangen. Kerncentrales leveren daarentegen een stabiele basislast, wat de behoefte aan dure flexibiliteitsopties kan reduceren. Dit betekent dat, hoewel de kosten per kilowattuur op installatie-niveau hoger kunnen lijken, de totale systeemkosten in de bredere context gunstiger kunnen uitpakken. We doen nader onderzoek naar wat vanuit een systeemkostenperspectief een kosten-optimale inzet is van kernenergie in Nederland. Dit onderzoek is eind 2025 gereed.

Flexibiliteit van kernenergie

Hoewel kerncentrales vaak als ‘rigide’ worden gezien, kunnen de moderne centrales in het toekomstige energiesysteem op een flexibele wijze worden ingezet. Flexibiliteit is essentieel om te kunnen inspelen op variaties in de elektriciteitsvraag en –aanbod, bijvoorbeeld tijdens zogenoemde dunkelflautes wanneer de opwekking uit wind en zon laag is. Met de juiste aansturing kan een kerncentrale niet alleen continu baseload leveren, maar ook moduleren waar nodig, zodat de netstabiliteit wordt gewaarborgd. Zodoende biedt deze flexibiliteit mogelijkheden om in te spelen op situaties waarin hernieuwbare variabele energiebronnen heel veel of juist niet voldoende capaciteit leveren.

3.11 Procedure

Minister KGG als initiatiefnemer en bevoegd gezag

De kerncentrales zijn onderdeel van de energie-infrastructuur van nationaal belang. Dit betekent dat nu de minister van Klimaat en Groene Groei (KGG) samen met de minister van Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening het bevoegd gezag is. In de eerste fase van het project, de Verkenning, is de minister van Klimaat en Groene Groei tevens initiatiefnemer. Na de Verkenning zal het initiatief worden overgedragen aan een in oprichting zijnde deelneming.

Vanwege de gewenste zorgvuldigheid worden de rollen in het ministerie van KGG gescheiden. In dit project treedt de Programmadirectie Kernenergie tijdens de Verkenning op als initiatiefnemer van het voornemen. De Directie Realisatie Energietransitie zal voor het gehele project, dus zowel tijdens de Verkenning als de navolgende Planuitwerking optreden als bevoegd gezag namens de minister van Klimaat en Groene Groei. De projectprocedure stopt zodra de besluiten onherroepelijk zijn. Daarna start de realisatiefase.

Verdrag van Aarhus

Voor dit project wordt de projectprocedure op grond van artikel 5.44 e.v. Omgevingswet doorlopen. Deze procedure bestaat uit verschillende stappen, waarbij telkens alle relevante informatie kenbaar wordt gemaakt. Deze informatie bestaat onder andere uit onderzoeksresultaten, die gedurende de procedure ook verder uitgewerkt en gedetailleerd zullen worden.

Voor de nul-optie in het kader van het Verdrag van Aarhus wordt verwezen naar paragraaf 3.3 “Alternatieven.”

Verdrag van Espoo

Op 25 februari 1991 kwam in Espoo (Finland) het VN-verdrag over grensoverschrijdende milieueffectrapportage tot stand. Het trad op 10 september 1997 in werking. Het Espoo-verdrag beoogt voor een buurland nadelige grensoverschrijdende milieugevolgen te voorkomen, te beperken of te beheersen. Publiek en autoriteiten in het buurland moeten daarom op dezelfde wijze worden betrokken bij de mer-procedure als de autoriteiten en het publiek in het eigen land.

In hoeverre een project invloed heeft op het grondgebied van de buren is bij de start nog niet altijd duidelijk. Bij start van deze procedure (ten tijde van het VenP) zijn alle landen in een straal van 1.000 km geïnformeerd over dit voornemen. Deze landen worden via de Espoo-contactpunten over de volgende stappen in de projectprocedure geïnformeerd.

3.12 Participatie

Het ministerie van KGG heeft het op zorgvuldige wijze betrekken van belanghebbenden hoog in het vaandel staan. Ook weten we uit eerdere projecten dat intensieve samenwerking met de omgeving veel waardevolle informatie oplevert en het mogelijk maakt om rekening te houden met belangen en wensen. Onze ervaring is dat dit tot een betere ruimtelijke inpassing van projecten leidt. Ook kunnen er tijdens het participatieproces meekoppelkansen (meerwaarde of 'win/win'-situaties) in beeld komen die we mogelijk kunnen benutten. Daarnaast hechten we veel waarde aan transparantie over belangen, taken, verantwoordelijkheden en het besluitvormingsproces. Dit is in ieders belang. We informeren de omgeving daarom tijdig over de procedure en bieden iedereen de gelegenheid te reageren. Dit alles om een weloverwogen keuze en besluit door de minister(s) mogelijk te maken. De wijze van betrekken zal beschreven worden in het participatieplan dat op de website van RVO gepubliceerd wordt. Dit zal gedurende de procedure regelmatig geactualiseerd worden naar de laatste stand van zaken.

4. Individuele reacties

Indiener	Reactie	Beantwoording
1.	**202400302 (Particulier)**	
1.1	Indiener vindt een kerncentrale op een kwetsbare locatie als de randstad geen verstandig idee, zeker gezien de huidige situatie, en opteert voor een meer afgelegen locatie.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'locatie' en 'veiligheid'.*
2.	**202400303 (Particulier)**	
2.1	Hoe gaat kernenergie zelfstandig winstgevend zijn over het gehele traject (incl. bouw, exploitatie en transport / opslag van afval)?	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'kosten en planning'.*
2.2	Hoe wordt de veiligheid voor de regio gegarandeerd met het oog op terrorisme of politieke onrust (potentieel doelwit voor Rusland)?	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'veiligheid'.*
2.3	Hoe wordt veiligheid van transport en opslag van nucleaire producten gegarandeerd, ook gezien het voorgaande onder 2.2?	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'veiligheid.*
2.4	Wat is de exacte aanlooptijd voordat we betrouwbaar energie kunnen verwachten uit kerncentrales?	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'kosten en planning'.*
2.5	Welke alternatieven voor betrouwbare energieopwekking zijn levensvatbaar gelet op veiligheid, kosten/ winstgevendheid, aanlooptijd?	*Er zijn diverse alternatieven die ook onderdeel zullen zijn van ons huidig en toekomstig energiesysteem. Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'alternatieven'.*

Indiener	Reactie	Beantwoording
3.	**202400304 (Particulier)**	
3.1	Indiener vreest tussen de nieuwe kerncentrales op de Maasvlakte en Borsele te komen wonen en heeft voorkeur voor een betere verspreiding.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'locatie'.*
3.2	Ook wil indiener graag zicht op de consequenties voor diens situatie, want het voelt niet goed.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'nut en noodzaak'.*
4.	**202400305 (Particulier)**	
4.1	Indiener pleit voor snelle realisatie, omdat dit de enige manier is om stabiele en veilige energie te verkrijgen, uitstoot sterk te verminderen en aantasting van natuur-, bouw- en agrarische gronden en Noordzee te voorkomen doordat er minder oppervlakte nodig is. Bovendien is de levensduur van een kerncentrale langer dan van een windmolen.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'kosten en planning'.*
4.2	De politiek gekleurde subsidiestromen voor windmolens moeten objectief vermeld worden als er vergeleken wordt met de kosten van kernenergie.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'kosten en planning'.*
5.	**202400306 (Particulier)**	
5.1	Indiener vraagt zich af waarom er kerncentrales gebouwd worden als de opkomst van duurzame energie / zonnepanelen afgeremd wordt omdat het net te vol is	*De energievraag in Nederland zal de komende decennia flink groeien. Hiervoor zetten we nu in op alle groene energiebronnen die in*

Indiener	Reactie	Beantwoording
	en pleit voor investeringen in grote opslag / batterijen voor duurzame energie.	*samenhang met elkaar de toenemende energievraag kunnen opvangen. Dat is dus een samenspel van windenergie, zonne-energie en kernenergie. Daarbij zal ook aandacht zijn voor de opslag. Tevens wordt verwezen naar de thematische beantwoording onder 'alternatieven en 'elektriciteitsnet'.*
6.	**202400307 (Particulier)**	
6.1	Er is veel te weinig ruimte in het Sloegebied voor zo'n groot project. Zie ook voorwaarden Borssele.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'locatie'.*
6.2	Kernenergie levert gevaarlijk afval: de halfwaardetijd is onaanvaardbaar groot.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'radioactief afval'.*
6.3	Er zijn geen alternatieven bekeken. Alternatief Maasvlakte moet serieus bekeken worden.	*De locatie Maasvlakte is één van de alternatieven die onderzocht worden. Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'locatie'.*
6.4	Benodigde extra elektriciteitsmasten zijn een ramp voor het landschap: Zeeland is een prachtige provincie en die masten doen afbreuk aan het landschapsschoon.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'elektriciteitsnet'.*
6.5	Een kerncentrale in Sloegebied is enorm inefficiënt vanwege de grote afstanden waarover de elektriciteit moet worden vervoerd. Bouw liever centrales daar, waar de energie nodig is.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'locatie'.*
6.6	De kosten van kerncentrales en de bouwtijd zijn gigantisch. Indiener ziet risico's ten aanzien van financiën en planning en verwijst naar de kerncentrale-	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'kosten en planning'.*

Indiener	Reactie	Beantwoording
	bouw in UK en talloze overheidsprojecten in Nederland waarvan de begroting zeer ruim overschreden werd.	
6.7	Zeeland is een mooie provincie met prachtige natuur, waar het goed wonen is en die aantrekkelijk is voor toerisme. Deze plannen zullen een enorme impact hebben op de natuur, het toerisme en de woonomgeving. Daarom opteert indiener voor een andere locatie zoals de Maasvlakte.	*De locatie Maasvlakte is één van de alternatieven die onderzocht worden. Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'effecten op milieu' en 'leefbaarheid en brede welvaart'.*
7.	**202400308 (Particulier)**	
7.1	Indiener vindt nieuwe kerncentrales als aanvulling op de energiemix noodzakelijk vanwege de CO2-doelstellingen en de leveringszekerheid. Daarom opteert indiener voor twee kerncentrales in Borsele en twee op de Maasvlakte. Na de aanbesteding kan een volgende set in voorbereiding worden genomen, bijvoorbeeld nog 2 op de Maasvlakte en 2 in Petten. En ondertussen moet de ontwikkeling van SMR's goed gevolgd worden, om deze variant zo mogelijk fijnmazig over het land te verdelen.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'nut en noodzaak' en 'alternatieven'*
8.	**202400309 (Particulier)**	
8.1	Indiener is tegen nieuwe kerncentrales, omdat deze nooit tegen een marktconforme prijs elektriciteit kunnen gaan leveren. De huidige prijzen zullen alleen maar gaan zakken door goedkopere alternatieven zoals	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'kosten en planning'.*

Indiener	Reactie	Beantwoording
	zonnepanelen en wind. De kosten voor de bouw zullen alleen maar toenemen en het zal te laat klaar zijn.	
8.2	Indiener wil niet het risico van besmetting lopen als gevolg van een nucleair ongeluk en noemt dit onmenselijk.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'veiligheid'.*
8.3	De overheid zal opdraaien voor al het kernafval dat bewaard moet worden, dat kan niet aan een private onderneming overgelaten worden, zie voorbeeld Dodewaard.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'radioactief afval'.*
8.4	Indiener pleit voor langdurige opslag van energie, hiervan zijn en worden vele vormen ontwikkeld.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'alternatieven'.*
9	**202400310 (Particulier)**	
9.1	Indiener heeft vrij veel ervaring met kernenergie, zowel in Nederland als in het buitenland en ziet de logica achter kernenergie. Maar de logica achter twee grote centrale in Borsele wordt door indiener niet gezien en indiener licht dit toe *(zie 9.2, 9.3 en 9.4, red.).*	*Deze reactie is voor kennisgeving aangenomen. Zie de reacties onder 9.2 t/m 9.4.*
9.2	Verslechtering van netcongestie; met 3 kerncentrales en WOZ-aanlanding, krijg je de stroom nooit van Zeeland het hele land door.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'elektriciteitsnet'.*
9.3	De bouw van nieuwe grote centrales duurt minimaal 10-15 jaar (eigen ervaring). Projecten lopen uit door allerlei oorzaken zoals supply chain, tekort vakkennis, tekort mankracht, risicostudies, extra aanpassingen, etc.. Gecombineerd met het vergunningentraject verwacht indiener geen grote kerncentrales in Nederland te	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'kosten en planning'.*

Indiener	Reactie	Beantwoording
	hebben vóór 2040. Zelfs als dit het eerste besluit zou zijn dat een nieuw kabinet neemt.	
9.4	Grote kerncentrales zijn heel duur.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'kosten en planning'.*
9.5	Er komt veel stikstof en andere emissies vrij tijdens de bouw.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'effecten op milieu'.*
9.6	Indiener stelt als alternatief voor om Small Modular Reactors toe te passen. 1 SMR in ieder groot industrieel cluster en waar nodig bij grote steden, verspreidt de input in het net en zal netcongestie tegengaan. Bijkomend voordeel is dat 's nachts, als er geen zon is en redelijk weinig verbruik, deze energie over het land verspreid staande elektrolysers van stroom kan voorzien. Daarmee: • wordt alle kernenergie gebruikt en is er geen noodzaak voor extra koelen, wat bij grote centrales altijd gebeurt • verbetert de BC van alle elektrolysers • wordt de rechtvaardigheid en beschikbaarheid en betrouwbaarheid van de energievoorziening vergroot (altijd stroom voor iedereen) • de thorium Reactor produceert minder kernafval dan een normale centrale • er kan voor hetzelfde vermogen van 2 grote kerncentrales, SMR's neergezet worden. Dat is	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'alternatieven'.*

Indiener	Reactie	Beantwoording
	goedkoper, sneller, schoner (ook minder emissies tijdens bouw) en verbetert netcongestie. Er zijn zelfs al drijvende SMR's beschikbaar.	
10	**202400311 (Particulier)**	
10.1	In Borsele is al kernenergieopslag, waarom moet dit naar de Maasvlakte verplaatst worden?	*Er is geen sprake van een verplaatsing van de opslag van kernenergie, noch van een verplaatsing van de huidige kerncentrale in Borssele. Deze procedure ziet op de mogelijke nieuwbouw van twee kerncentrales. De locaties die onderzocht gaan worden zijn beschreven in de Notitie Reikwijdte en Detailniveau. De bedrijfsduurverlenging van de bestaande kerncentrale in Borssele vindt plaats in het kader van een andere procedure.*
10.2	Indiener heeft zorgen over de gezondheid van mensen en natuur.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'leefbaarheid en brede welvaart' en 'effecten op milieu'.*
10.3	Bij lekkage is de watervoorziening in gevaar.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'veiligheid'.*
10.4	Indiener heeft zorgen over de schadelijke uitstoot.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'veiligheid'. Voor eventuele stikstofuitstoot wordt verwezen naar de thematische beantwoording onder 'effecten op milieu'.*
10.5	Indiener heeft liever 300 windturbines in de Noordzee.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'alternatieven'.*

Indiener	Reactie	Beantwoording
11	**202400312 (Particulier)**	
11.1	Indiener stelt als alternatief voor om te investeren in een goede stroomverdeling in het land, in wind- en zonne energie en in de toekomst in thorium zout energie centrales. Liever vooruitkijken en latere generaties niet opzadelen met kernafval en risico's.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'alternatieven', 'radioactief afval' en 'elektriciteitsnet'.*
12	**202400313 (Particulier)**	
12.1	Is er nagedacht over de zeespiegelstijging met de keuze voor de locatie? De locatie Zeeland lijkt in dat kader niet handig.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'locatie' en 'veiligheid'.*
13.	**202400314 (Particulier)**	
13.1	Waarom wil Nederland meer kerncentrales terwijl omringende landen ermee gestopt zijn (Duitsland) of ermee willen stoppen (België).	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'nut en noodzaak'.*
13.2	Is wel onderzocht of er voldoende verrijkt uranium in de wereld voorradig is? Momenteel zijn veel landen voor hun kerncentrales voor een deel op Rusland aangewezen. Deze handel is dan ook buiten de sancties gehouden. Als er toch zaken buiten de sancties gehouden kunnen worden kan die gezien de gevolgen voor de bevolking in Nederland beter het aardgas	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'splijtstofketen'.*

Indiener	Reactie	Beantwoording
	betreffen teneinde de bevolking weer gewoon goedkoop aan aardgas te helpen.	
13.3	Indiener vindt de zoeklocaties in Zuidwest Nederland vreemd. Vooral het plaatsen van een kwetsbare kerncentrale aan de ingang van een voor Europa belangrijke toevoerhaven verbaast indiener. Bij storingen in de centrale kan straks de hele Maasvlakte, Europoort, Botlek plat gelegd worden. Bovendien binnen het grootste bevolkingsgebied van Nederland. Dit is ideaal voor terroristen.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'locatie' en 'veiligheid'.*
13.4	Indiener stelt het noordoosten van Nederland voor omdat dit gunstiger is wat betreft overheersende windrichting en kwetsbaarheid van verstoringen van belangrijke haven- en industriecomplexen. Ook bewaking is daar makkelijker.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'locatie' en 'veiligheid'.*
14.	**202400315 (Particulier)**	
14.1	Indiener is niet tegen kernenergie maar heeft bedenkingen tegen de locatie. Is het strategisch gezien handig om de centrales met bijbehorende transformatorstations op één plaats te bouwen? Indiener pleit voor spreiding; 1 of 2 op de Maasvlakte en 1 in het Eemsgebied. Dat is wellicht duurder maar dan komt de geleverde energie ook dichter in de buurt van de plaats waar het gebruikt wordt.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'locatie'.*
14.2	In Borsele is onvoldoende plaats om de centrales te bouwen en de noodzakelijke opslag van materialen, bouwketen en verblijven voor de werknemers te	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'locatie'.*

Indiener	Reactie	Beantwoording
	realiseren. Nog afgezien van de transportproblemen voor de grote hoeveelheden materialen.	
15.	**202400316 (Particulier)**	
15.1	Indiener had graag willen reageren, maar komt op een andere website terecht. Hij kent dit bedrijf niet en weet niet wat er met zijn gegevens gebeurt. Waarom staat dit formulier niet op de website van EZK?	*U kunt uw reactie indienen via de website van Bureau Energieprojecten van de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland. Dit is een onderdeel van de Rijksoverheid.*
16.	**202400317 (Particulier)**	
16.1	Indiener staat absoluut niet achter een kerncentrale, de risico's van radioactief afval zijn te groot. De grond is al vervuild en daar gebeurt al veel te weinig aan. Indiener wil zijn kinderen hier niet in op laten groeien.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'veiligheid' en 'radioactief afval'.*
17.	**202400318 (Particulier)**	
17.1	Indiener wil geen kerncentrales in Borsele omdat de infrastructuur van Zeeland hier niet voor gemaakt is. Er komt in Vlissingen al een opslag voor batterijen, dan nog een voor ammoniak. Zeeland is al overvol vanwege de toeristische sector. Zeeland wordt de afvalbak van Nederland. Dan liever een kerncentrale op de Maasvlakte.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'locatie'.*

Indiener	Reactie	Beantwoording
18.	**202400319 (Particulier)**	
18.1	Indiener wil geen nieuwe kerncentrales want er is nog steeds geen goede oplossing voor het kernafval. Dit wordt doorgeschoven naar de (verre) toekomst. Indiener vreest voor lekkende vaten en extra blootstelling aan straling en adviseert te koersen op andere bronnen die wel duurzaam zijn.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'radioactief afval', 'veiligheid' en 'alternatieven'.*
19.	**202400320 (Particulier)**	
19.1	Indiener heeft de voorkeur voor een kerncentrale op de Maasvlakte en licht dit toe *(zie 19.2 – 19.7, red.).*	*Deze reactie is voor kennisgeving aangenomen. Zie de reacties onder 19.2 t/m 19.7.*
19.2	Er is al een kerncentrale in Borsele. Vanuit risicospreiding is het beter de locaties te spreiden.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'locatie'.*
19.3	Kerncentrales bij bevolkte gebieden zijn minder gewenst. De keuze voor een locatie in een groot industriegebied (Maasvlakte) ligt voor de hand.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'locatie'.*
19.4	De toevoerwegen om te voldoen aan de energiebehoefte van de industriële bedrijvigheid zijn veel korter. Ook meer grote steden in de buurt, dus meer particuliere behoefte.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'locatie' en 'elektriciteitsnet'.*
19.5	In Zeeland wordt al ruim voldoende energie /elektriciteit geleverd door alternatieve energiebronnen als zon en wind (op zee). Indien er voldoende opslagcapaciteit is, zal de bestaande en geplande capaciteit ruim voldoende zijn voor de behoefte van de industrie en bevolking.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'nut en noodzaak'.*

Indiener	Reactie	Beantwoording
19.6	Indiener vreest voor het landschappelijke aspect. Zeeland is een toeristische provincie met weidse uitzichten. Extra elektriciteitsmasten gaan nu al het landschappelijk beeld verstoren (bovendien blijkt transport elektriciteit bovengronds plaats te vinden, ondanks eerdere toezeggingen dit ondergronds te doen). Het landschap zal verder verpest worden en het toerisme wordt geschaad. Op de Maasvlakte speelt dit aspect niet dan wel vrijwel niet.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'leefbaarheid en brede welvaart' en 'elektriciteitsnet'.*
19.7	Mede vanwege genoemde toeristische aantrekkingskracht van Zeeland zit de enige grote (4-baans) toegangsweg (de A58) in de zomer nu al vaak vol danwel redelijk verstopt. De bouw van 2 kerncentrales zal dit effect versterken. Bij de Maasvlakte zal dit aspect vrijwel niet dan wel in veel geringere mate spelen.	*De impact op het wegennet van het bouwverkeer wordt voor alle locaties onderzocht ten behoeve van het MER.*
20.	**202400321 (Particulier)**	
20.1	Indiener is een voorstander van kernenergie omdat we dan minder afhankelijk zijn van fossiele brandstoffen. Ook is het betrouwbaarder dan zonne- en windenergie en is er geen CO2-uitstoot.	*Deze reactie is voor kennisgeving aangenomen.*
20.2	Indiener heeft geen voorkeur voor locatie Borsele of Maasvlakte. Indiener woont zelf op amper 10 kilometer van de Eerste Maasvlakte, maar dat schrikt niet af, gezien de vele veiligheidsmaatregelen in het ontwerp van de centrales, bij de bedrijfsvoering en bij het afvoeren en opslaan van kernafval.	*Deze reactie is voor kennisgeving aangenomen.*

Indiener	Reactie	Beantwoording
20.3	Het is zaak dat er zoveel mogelijk Nederlandse inbreng is bij ontwerp, bouw en exploitatie van de centrales.	*Wij werken samen met drie partijen (Zuid-Korea, Frankrijk en de VS) die de technologie leveren van de kerncentrales. De exploitatie van de kerncentrale komt bij een apart op te zetten organisatie te liggen.*
21.	**202400322 (Particulier)**	
21.1	Veel kerncentrales op een kluitje kan grote gevolgen hebben voor de omgeving.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'locatie', 'veiligheid' en 'leefbaarheid en brede welvaart'.*
22.	**202400323 (Particulier)**	
22.1	Kerncentrales zijn onwenselijk vanwege: • afvalprobleem • winning uranium • gevaar bij overstroming en • gevaar eventuele nabijheid opslag ammoniak	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'radioactief afval', 'veiligheid' en 'effecten op milieu'.*
22.2	Indiener stelt voor om in te zetten op: • energiebesparing van de industrie en gebouwde omgeving • Opslagmogelijkheden duurzame energie	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'alternatieven'.*

Indiener	Reactie	Beantwoording
23.	**202400324 (Particulier)**	
23.1	Indiener geeft aan graag haast te willen maken met de bouw, er is geen tijd te verliezen. Geen onnodig gerekt vergunningentraject. Er is geen realistisch alternatief.	*Het streven is om zo snel mogelijk tot verantwoorde realisatie te komen. Deze reactie is voor kennisgeving aangenomen.*
24.	**202400325 (Particulier)**	
24.1	Indiener heeft zonnepanelen gelegd, dit wordt door de overheid gestimuleerd. Door een te grote energieproductie in de zomer, wordt zonne-energie gratis weggegeven aan niet-zonnepaneelbezitters. Ook worden kosten in rekening gebracht voor het bezit van zonnepanelen. De rijksoverheid treedt hier niet tegen op. De rijksoverheid moet de energiemaatschappijen verplichten de opgewekte wind- en zonne-energie op een veilige manier op te slaan. Gebruik hier het geld voor de bouw van de kerncentrales voor. Iedere Nederlander betaalt al voor de ODE dus ga het dan ook echt opslaan.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'alternatieven'.*
24.2	De rijksoverheid zou de mensen en bedrijven die geen zonnepanelen hebben extra moeten stimuleren om dit wel te doen en daarnaast nog meer investeren in windenergie.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'alternatieven'.*
24.3	Kernenergie is nog steeds niet volledig veilig (zie ramp in Japan). Dit heeft grote gevolgen voor mens en milieu. Door klimaatverandering zullen extreme weersomstandigheden bij ons ook steeds vaker voorkomen. Wat de kans op kernrampen zal vergroten,	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'veiligheid'.*

Indiener	Reactie	Beantwoording
	zeker op de 1e Maasvlakte met zijn ligging op de Noordzee.	
24.4	Indiener schetst waarom kerncentrales kwetsbaar zijn in oorlogstijd (situatie Rusland en mogelijk terugtrekken VS uit NAVO).	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'veiligheid'.*
24.5	Indiener wil geen kerncentrales in diens achtertuin nabij de onveilige situatie van Borsele en de kerncentrale bij Antwerpen. Nog een centrale is oneerlijk.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'veiligheid' en 'locatie'.*
24.6	Indiener stelt voor om de centrale naast het Binnenhof in Den Haag te bouwen. Dit getuigt van vertrouwen van de politiek in de kerncentrales. Het koelwater kan rechtstreeks uit de Hofvijver gehaald worden.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'locatie'.*
24.7	Een andere optie is provincie Groningen omdat het woonklimaat daar toch al onveilig is door het slechte beleid van de Rijksoverheid m.b.t. de aardbevingen door gaswinning.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'locatie'.*
24.8	Indiener verwacht een persoonlijke reactie op het opgegeven mailadres.	*Indiener ontvangt een brief zodra de reactienota gepubliceerd is.*
25.	**202400326 (Particulier)**	
25.1	Indiener vindt kernenergie overbodig door de kosten voor voorbereiding, uitvoering, opslag radioactief materiaal en ontmanteling en achterhaald doordat het pas vele jaren en budgetoverschrijdingen later gerealiseerd zal zijn.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'nut en noodzaak' en 'planning en kosten', 'radioactief afval'.*

Indiener	Reactie	Beantwoording
26.	**202400327 (Particulier)**	
26.1	Geen extra kerncentrales in Borsele, bouw ze op de Maasvlakte. Er is hier al te veel industrie.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'locatie'.*
27.	**202400330 (Ondernemersvereniging)**	
27.1	Indiener vertegenwoordigt de Nederlandse technologische maakindustrie met 2.200 leden en doet graag mee in de discussie hoe het aandeel van de Nederlandse industrie vergroot kan worden in de bouw van de nieuwe centrale.	*Deze reactie is voor kennisgeving aangenomen.*
28.	**202400331 (Particulier)**	
28.1	Indiener refereert aan het overzicht met voor- en nadelen van kernenergie op de RVO-site en geeft aan dat er bij de genoemde voordelen vele kanttekeningen te zetten zijn. Dit is een eenzijdige of onjuiste weergave van de werkelijkheid. De genoemde nadelen zijn onvolledig, zodat bijvoorbeeld de maatregelen na een kernongeval niet genoemd worden. Bij de eindberging worden de woorden 'zoutkoepel' of 'kleilaag' niet genoemd. Indiener verwijst naar het rapport 'Wetenswaardigheden kernenergie, kernafval en energie', te lezen op	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'nut en noodzaak'.*

Indiener	Reactie	Beantwoording
	http://houdgroningenovereind.nl/Kernenergie2024.html, waarin in een uitgebreide bijlage alle voor- en nadelen besproken worden. Indiener verzoekt een gedetailleerde en onderbouwde reactie te geven waarom de genoemde feiten en oordelen onjuist zouden zijn. Gezien deze feiten en oordelen verzoekt indiener te stoppen met kernenergie. Waarom zou de bouw van kerncentrales toch gerechtvaardigd kunnen worden?	
29.	**202400332 (Particulier)**	
29.1	Indiener was betrokken bij de nieuwbouw van de kerncentrale in Borsele en verwonderde zich over de vele veiligheden. Volgens een deskundige van de kerncentrale in Borssele gaat het restafval naar Frankrijk. Nu niet alleen geen CO2 maar ook geen restafval?	*Een deel van het radioactief afval wordt in Frankrijk opgewerkt (gerecycled) zodat het nogmaals gebruikt kan worden. Dit vermindert de totale hoeveelheid radioactief afval. De rest van het afval wordt afgevoerd en opgeslagen bij COVRA. Een kerncentrale stoot overigens geen CO2 uit, maar heeft dus wel degelijk een mate van afval.*
30.	**202400333 (Particulier)**	
30.1	Indiener is als inwoner van Zeeland tegen de bouw van nieuwe kerncentrales. De kosten die nu berekend zijn voor de bouw van 2 nieuwe centrales in Borsele dekken de kosten niet die nodig zijn voor een project dat sowieso vertraging gaat opleveren. Deze gelden kunnen beter besteed worden aan andere energiebesparende maatregelingen. De landschappelijke waarde van Zeeland is nu al aangetast door torenhoge	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'nut en noodzaak', 'kosten en planning', 'effecten op milieu', 'elektriciteitsnet', 'leefbaarheid en brede welvaart' en 'radioactief afval'.*

Indiener	Reactie	Beantwoording
	energiemasten. Borsele en de Zak van Zuid Beveland worden verder aangetast als de centrales, met de jarenlange bouw daaraan voorafgaand, gerealiseerd worden. Daarbij komt de opslag van (nog meer) radioactief materiaal waarmee toekomstige generaties worden opgezadeld.	
31.	**202400334 (Particulier)**	
31.1	Indiener is het niet eens met het plan om een nieuwe kerncentrale nabij Borsele te bouwen. Indiener is voor een biologische manier om de aarde van energie te voorzien, zonder afval dat ons nageslacht bedreigt.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'alternatieven'.*
32.	**202400335 (Particulier)**	
32.1	Indiener kijkt en denkt graag mee hoe de Nederlandse maakindustrie hier een toegevoegde waarde kan leveren.	*Deze reactie is voor kennisgeving aangenomen.*
33.	**202400336 (Particulier)**	
33.1	Indiener is tegen de bouw van 2 kerncentrales bij Borsele. De bouw gaat lang duren en kost veel geld.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'kosten en planning'.*
33.2	Het heeft enorme negatieve gevolgen voor Zeeland. Zeker voor de dichtbij wonenden en de natuur.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'leefbaarheid en brede welvaart' en 'effecten op milieu'.*

Indiener	Reactie	Beantwoording
33.3	Het is de verkeerde plek.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'locatie'.*
33.4	Er zijn andere mogelijkheden om de energiedoelen te halen.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'alternatieven'.*
34.	**202400337 (Particulier)**	
34.1	We willen geen kerncentrale meer in Zeeland. Er is te weinig plaats voor 2 centrales. We zijn niet tegen kernenergie. Op de Maasvlakte is meer plaats.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'locatie'.*
35.	**202400338 (Particulier)**	
35.1	Indiener wil graag een reactie op de volgende tekst uit de Staatscourant van 22 februari 2024, nr. 5404: "Dat maakt Nederland ook onafhankelijker van import van energie uit het buitenland. Verder stoten kerncentrales geen CO2 uit en nemen relatief weinig ruimte in beslag." Indiener is van mening dat dit niet klopt met de werkelijkheid. We zijn afhankelijk van Rusland om uranium te verrijken. Het winnen van uraniumerts en het bouwen van een kerncentrale leidt tot de uitstoot van veel broeikasgassen (o.a. transport en machines). Dat ze relatief weinig ruimte innemen, blijkt niet uit bestaande en lopende projecten waarbij sprake is van gigantische bouwputten die vele jaren de omgeving belasten met licht en geluidoverlast.	*In verhouding met wind- en zonne-energie is de ruimteclaim van kerncentrales relatief beperkt. Tijdens de bouwperiode is er tijdelijk meer ruimte nodig. Verwezen wordt verder naar de thematische beantwoording onder 'splijtstofketen', leefbaarheid en brede welvaart' en 'effecten op milieu'.*

Indiener	Reactie	Beantwoording
36.	**202400339 (Particulier)**	
36.1	Indiener wil zo snel mogelijk starten met de bouw. Alleen wind en zo gaat geen stabiele energievoorziening opleveren, dit moet gecombineerd worden met kernenergie en waterstof en het verzwaren van het elektriciteitsnet. Dit moet gebeuren voor we van het gas af gaan, anders gaat de volledige elektriciteitsvoorziening nog eens op zwart. Maak gebruik van het bestaande fijnmazige gasnet ten behoeve van waterstof.	*Deze reactie is voor kennisgeving aangenomen. De aanleg van een nationaal waterstofnetwerk (waarbij deels gebruik gemaakt wordt van het bestaande gasnet) maakt onderdeel uit van andere procedures.*
37.	**202400340 (Particulier)**	
37.1	Een goed initiatief, het heeft al veel te lang geduurd voordat ons land mee ging doen met deze ontwikkeling.	*Deze reactie is voor kennisgeving aangenomen.*
38.	**202400341 (Particulier)**	
38.1	Het is de meest onveilige plaats om een kerncentrale te bouwen vanwege zeespiegelstijging en overstromingsrisico en indiener verwijst naar twee links ter onderbouwing.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'veiligheid'.*
38.2	Er is nooit een veilige oplossing te vinden voor het radioactieve afval. Daarom geen kerncentrales.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'radioactief afval'.*

Indiener	Reactie	Beantwoording
39.	**202400342 (Particulier)**	
39.1	Indiener pleit voor spreiding van kleinere kerncentrales over meerdere provincies, dat is sneller klaar.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'locatie' en 'alternatieven'.*
39.2	De Flevopolder is een betere locatie, want deze ligt centraler in Nederland. Bouw daar waar de meeste stroom nodig is, of wordt er alleen maar rekening gehouden met waterstof.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'locatie'.*
39.3	Houd rekening met stijging zeespiegel, de werkgelegenheid en opslag van afval dat op een veilige locatie moet.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'veiligheid' en 'radioactief afval', en 'brede welvaart en leefomgeving'.*
40.	**202400343 (Particulier)**	
40.1	Bij de plannen moet ook mobiliteit meegenomen worden. Provincie Zeeland heeft een 2e spoorlijn nodig van stations Vlissingen, Middelburg en via Noord-Beveland, Zeelandbrug, Zierikzee en Oude-Tonge richting Zuid-Holland. Want bij de komst van deze uitbreiding en bouw en later vervoer van afval is de huidige spoorlijn veel te weinig.	*De mobiliteitsbehoefte wordt in het MER onderzocht. De verwachting is overigens dat vooral de bouwperiode tot een significante toename van verkeer op de wegen leidt, maar dat dit voor de spoorlijn niet het geval is.*
41.	**202400344 (Particulier)**	
41.1	Kerncentrales zijn niet de manier om aan de klimaatdoelen te voldoen. De regering moet grootschalig inzetten op schone energiebronnen als wind en zon.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'alternatieven'.*

Indiener	Reactie	Beantwoording
42.	**202400345 (Particulier)**	
42.1	Indiener reageert op een artikel uit de Borselse bode van februari 2024. Het kabinet wil in 2035 CO2-neutraal elektriciteit produceren, maar kernenergie is niet CO2-neutraal. De CO2 uitstoot vindt elders in de ketel plaats, namelijk bij de winning van uranium, het produceren van splijtstof staven, transport en het voor duizenden jaren opslaan van hoog radioactief materiaal.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'nut en noodzaak.*
42.2	Ook wil het kabinet Nederland onafhankelijker maken van import van energie uit het buitenland. De grondstoffen, opwekken en fabriceren van de brandstof gebeurt niet in Nederland maar hiervoor zijn we grotendeels afhankelijk van landen waar er geen of weinig stabiliteit heerst, schending van mensenrechten of waar Nederland verregaande (economische) sancties heeft uitgevaardigd (Rusland). Indiener wil dan ook in het kader van juiste en het volledig informeren van de inwoners dat er op de publicatie een rectificatie geplaatst wordt en de burgers naar volledigheid geïnformeerd worden.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'splijtstofketen'.*
43.	**202400346 (Particulier)**	
43.1	De regering heeft zonder gedegen technisch onderzoek naar de stand van de kernenergietechniek gekozen voor twee centrales van een verouderd type en is nu tijd aan het verspillen om dit nader uit te werken. Indiener	*Het vorige (en huidige) kabinet zet in op generatie III+-technologie, een technologie die bewezen is en op meerdere plekken ter wereld is en wordt gebouwd. De technische*

Indiener	Reactie	Beantwoording
	verwijst naar een eerder toegezonden mail ter onderbouwing.	*haalbaarheid ervan wordt parallel aan deze mer-procedure onderzocht.*
43.2	Indiener noemt als veilig, goedkoop en snel realiseerbaar alternatief de HTR, de hogetemperatuur gasgekoelde reactor en deze techniek is ten onrechte niet onderzocht. Hiermee is voldoende ervaring; er hebben in meerdere landen proefcentrales gedraaid en in China is een centrale met succes in bedrijf genomen. De kennis is in Duitsland en Nederland aanwezig.	*De exacte keuze voor de te gebruiken technologie is nog niet gemaakt, alsook de partij die de technologie levert. Dit wordt in een later stadium besloten.*
43.3	EPR kerncentrales leiden tot catastrofale gevolgen, zowel qua kosten als qua tijdsduur en milieueffecten en zal waarschijnlijk niet tot het gewenste resultaat leiden. Zowel vanuit de financiële als van de praktische kant zijn er vrijwel onoplosbare problemen. Borssele en Zeeland zullen de consequenties (o.a. koeltorens en zware hoogspanningsverbindingen) niet acceptabel vinden.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'kosten en planning', 'leefbaarheid en brede welvaart', 'effecten op milieu' en 'elektriciteitsnet'.*
43.4	Om dit grote extra vermogen het Nederlandse net in te pompen zullen niet alleen in Zeeland maar ook verderop nog extra voorzieningen nodig blijken.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'elektriciteitsnet'.*
43.5	De investering zal niet te financieren blijven en een extreem lange bouwperiode hebben (vergelijk situatie buitenland).	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'kosten en planning'.*
43.6	Als die centrales er pas in 2045 staan, wat zijn we dan aan het doen? En hoe moet het verder? Dit vormt nog maar een kleine bijdrage aan het vervangen van alle fossiele energie en voor meer van deze grote centrales zijn geen locaties meer te bedenken. Het kan alleen maar met zeer vele kleine eenheden verspreid over het	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'nut en noodzaak'.*

Indiener	Reactie	Beantwoording
	gehele land. Indiener vraagt om hier beter over na te denken.	
44.	**202400347 (Particulier)**	
44.1	Indiener stelt als te onderzoeken locatie voor een locatie aan de Maas ergens tussen Sittard (Born) en Roermond.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'locatie'.*
45.	**202400348 (Particulier)**	
45.1	Kerncentrales en de energie die ze produceren is te duur.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'kosten en planning'.*
45.2	Kerncentrales zijn economisch en technisch niet flexibel genoeg om een geschikte aanvulling te zijn op renewables.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'alternatieven'.*
45.3	Ze maken ons afhankelijker van het buitenland, waaronder Rusland, voor technologie en brandstof.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'splijtstofketen'.*
45.4	Het duurt veel te lang om een kerncentrale te bouwen, tegen de tijd dat ze in het meest optimistische scenario klaar zijn kan en moet onze energievoorziening al duurzaam zijn. Het klimaat, het milieu en de economie zijn beter af met renewables.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'nut en noodzaak' en 'alternatieven'.*
45.5	De Maasvlakte is onderdeel van het economische en sociale hart van Nederland. De tekorten voor woningen en (technisch) personeel zijn al enorm, de overlast die de bouw en operatie van een kerncentrale meebrengt maakt de problemen nog groter. De Maasvlakte heeft	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'locatie' en 'leefbaarheid en brede welvaart'.*

Indiener	Reactie	Beantwoording
	vele andere potentiële toepassingen die veel nuttiger zijn en minder overlast veroorzaken.	
45.6	Het is in Nederland onmogelijk om een oplossing te vinden voor kernafval.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'radioactief afval'.*
45.7	Een ongeluk, aanslag of aanval is nooit helemaal uit te sluiten en zou potentieel de hele Randstad onbewoonbaar maken. In een klein land als Nederland kan je dat risico niet nemen.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'veiligheid'.*
46.	**202400349 (Particulier)**	
46.1	Paragraaf 2.1 VenP: Ook de export van energie moet meegenomen en inzichtelijk gemaakt worden. Dus niet alleen eigen productie en import.	*De tekst in het VenP focust hier op het aanbod van energie, dat bestaat uit eigen productie en import. Export is hier niet van toepassing.*
46.2	Het is onduidelijk wat bedoeld wordt met een flinke luchthaven. Is dat inclusief of exclusief de vliegtuigen? Indiener ziet graag een duidelijk overzicht.	*De tekst in het VenP is illustratief.*
46.3	Als nadeel voor kernenergie wordt de levensruimte van de mens genoemd. Indiener ziet dat graag aangevuld met plant en dier.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'effecten op milieu'.*
46.4	Ook opnemen dat omliggende landen juist met kernenergie stoppen, met een verwijzing en verduidelijking waarom Nederland graag met kernenergie start.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'nut en noodzaak'. Daarnaast moet opgemerkt worden dat er ook veel landen een grotere ambitie op kernenergie hebben, zoals Polen, Tsjechië, Finland, Zweden en Slovenië.*

Indiener	Reactie	Beantwoording
46.5	Paragraaf 2.2 VenP: ook een maximum/bovengrens noemen, nu is alleen de onderkant begrensd.	*De doelstelling hangt samen met de type reactoren om duidelijk te maken dat deze projectprocedure betrekking heeft op grote kerncentrales.*
46.6	Paragraaf 2.3 VenP: Conform de RCR-regeling extra hoogspanningsverbinding Ens-Lelystad-Diemen verzoekt indiener ook voor dit project een Maatschappelijke kostprijsbepaling (MKPB) te maken. Dit maakt de kostprijs/kWh veel duidelijker en geeft meer inzicht.	*Het ministerie onderzoekt de systeemkosten van kernenergie in de energiemix. Een MKPB zien we in dit stadium – een locatiekeuze – niet als relevant.*
46.7	Hoofdstuk 3: Niet alleen participatie in de omgeving maar nationaal (en zelfs in België) moet iedereen mee kunnen praten. Indiener verzoekt deze zin aan te passen.	*Als een plan, programma of project aanzienlijke milieueffecten kan hebben in één of meerdere landen, moet het bevoegd gezag in Nederland dat land hierover informeren. Het Verdrag van Espoo regelt dit voor project-mer en het SEA (strategic environmental assessment) Protocol vult het Verdrag van Espoo aan voor plan-mer. De afspraken zijn verankerd in de Nederlandse wet- en regelgeving voor milieueffectrapportage.* *Conform deze vereisten heeft het bevoegd gezag landen binnen een straal van 1.000 km van Nederland geïnformeerd over de projectprocedure en gevraagd of zij willen deelnemen aan het participatietraject. Met de landen die positief hebben gereageerd hebben de eerste gesprekken plaatsgevonden. Zij zullen participeren in het verloop van de procedure.*
46.8	Paragraaf 3.2: Indiener mist de financiële participatie. Ook de verplichting van het streven naar 50% lokaal eigendom (Klimaatakkoord) wordt gemist. Indiener wil	*De financiële uitwerking wordt op dit moment onderzocht. Duidelijk moet zijn dat het hier*

Indiener	Reactie	Beantwoording
	beide punten aangevuld zien, vergelijkbaar met bij zon en wind projecten.	*geen private ontwikkeling betreft en dit dus anders zal zijn dan bij zon en wind.*
46.9	Indiener vindt kernenergie geen alternatief voor fossiele brandstoffen vanwege het afvalprobleem en veiligheid. De mix van zon- en windenergie in combinatie met waterstof, opslag en Groengas en besparingen en efficiënter gebruik moet in Nederland de oplossing zijn.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'alternatieven', 'radioactief afval' en 'veiligheid'.*
47.	**202400350 (Particulier)**	
47.1	De Maasvlakte ligt centraal waardoor kabels niet heel Nederland doorgaan. Kost minder en het is toch vooral voor de bedrijven bij de Maasvlakte. Ook koelen van kerncentrales kan daar goed.	*De locatie Maasvlakte wordt in overweging genomen.*
48.	**202400351 (Particulier)**	
48.1	Indiener wil een integrale benadering van het Sloegebied in Borsele, met name bij het dorp Borssele. Er zijn ontzaglijk veel projecten die allen afzonderlijk worden aangevlogen waardoor regie, overzicht en een eerlijke afweging tussen de mogelijkheden van alle trajecten mist. Hebben beleidsmakers bij het ministerie door wat er hier daadwerkelijk gebeurt en hoe dichtbij de kerncentrales bij het dorp Borssele zouden komen?	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'Leefbaarheid en brede welvaart'.*
48.2	Voor het participatietraject wil indiener toevoegen dat er naast persoonlijke gesprekken met betrokken overheden en bedrijven ook wordt gesproken met de bewoners van het dorp Borssele, bij voorkeur in het	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'Leefbaarheid en brede welvaart'.*

Indiener	Reactie	Beantwoording
	dorp zelf. Graag ziet indiener dat de overheid laat zien dat er serieus geluisterd wordt naar bezorgde burgers. Hoe worden nabijwonende burgers beschermd en gecompenseerd tegen de overlast van een beslissing die van maatschappelijk landsbelang is en ook nodig kan zijn.	
49.	**202400352 (Particulier)**	
49.1	Indiener vindt de bouw van kerncentrales een prima idee en vindt beide plaatsen geschikt.	*Deze reactie is voor kennisgeving aangenomen.*
50.	**202400353 (Particulier)**	
50.1	Onder strikte veiligheidsvoorwaarden lijkt indiener dit een goede optie. Mede om de afhankelijkheid van energie van buiten ons land te verminderen, dus de leveringszekerheid te verhogen.	*Deze reactie is voor kennisgeving aangenomen. Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'veiligheid' voor wat betreft de veiligheidsvoorwaarden.*
51.	**202400354 (Particulier)**	
51.1	Een kerncentrale op de Maasvlakte is geen goed idee, vanwege onverhoopte incidenten en bijkomende desastreuze gevolgen voor Nederland en zelfs Europa. Een kerncentrale kan beter op een plek waar de risico's voor zeer grote gevolgen niet of minder aanwezig zijn. Indiener noemt als mogelijke alternatieven: regio IJmuiden / Tata Steel (goede energieinfrastructuur), Flevopolder (ruimte en beperktere gevolgen bij	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'veiligheid' en 'locatie'.*

Indiener	Reactie	Beantwoording
	incidenten) en Friesland (ruimte en dichterbij opslaglocaties radioactief afval). Indiener zou graag willen meedenken / meewerken aan een alternatieve locatie.	
52.	**202400355 (Particulier)**	
52.1	Nieuwe kerncentrales kunnen het beste gebouwd worden in de buurt van de locatie waar het grootste deel van de geleverde energie gaat worden afgenomen. Dit leidt tot minder kosten, minder logistieke problemen van energietransport en een verlaging van het daardoor ontstaande energieverlies. Borssele is hierdoor geen goede optie (o.a. opgewekte energie afvoeren via smalle landtong in gemeente Reimerswaal).	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'locatie' en 'elektriciteitsnet'.*
53.	**202400359 (Bilfinger Tebodin Netherlands B.V.)**	
53.1	Indiener wil als multi-disciplinair ingenieursbureau op de hoogte blijven van de ontwikkelingen en participeren in marktconsultaties en aanbestedingen.	*Deze reactie is voor kennisgeving aangenomen. Op de site van de RVO kunt u op de hoogte blijven van de ontwikkelingen. Eventuele marktconsultaties en aanbestedingen zullen via de gebruikelijke kanalen uitgezet worden.*
54.	**202400360 (Particulier)**	
54.1	Indiener heeft interesse in de plek waar nieuwbouw onderzocht wordt.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'locatie'.*

Indiener	Reactie	Beantwoording
55.	**202400362 (Particulier)**	
55.1	Indiener is niet tegen kernenergie maar wel tegen de bouw op de Maasvlakte vanwege het dichtbevolkte gebied en het vergroten van het al grote potentiële doelwit vanuit terrorisme.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'locatie' en 'veiligheid'.*
56.	**202400369 (Particulier)**	
56.1	De kerncentrales moeten gebouwd worden op plaatsen waar de stroom nodig is, waardoor de Maasvlakte erg geschikt is qua industrie en consumenten en de bouw van waterstoffabrieken.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'locatie'.*
56.2	Bij de locatie Borsele moet de stroom via hoogspanningsmasten naar de consument getransporteerd worden wat leidt tot horizonvervuiling.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'elektriciteitsnet'.*
57.	**202400370 (Particulier)**	
57.1	Indiener ziet voordelen aan kernenergie maar ook nadelen aan een kerncentrale op de Maasvlakte *(zie 44.2 – 44.5, red.)* en verzoekt daarom om niet in te stemmen met een kerncentrale op de Maasvlakte.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'nut en noodzaak', 'locatie' en 'effecten op milieu'.*
57.2	Radioactief afval blijft altijd schadelijk voor de gezondheid.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'radioactief afval'.*

Indiener	Reactie	Beantwoording
57.3	De locatie Maasvlakte leidt tot weerstand bij inwoners door waardedaling van de woning en gezondheidsklachten net als bij Borssele. Dit leidt tot spanning, ontevredenheid en beroepsprocedures.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'leefbaarheid en brede welvaart'.*
57.4	De bouw brengt overlast met zich mee (o.a. geluid en verkeer), wat invloed heeft op de leefbaarheid.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'leefbaarheid en brede welvaart'.*
57.5	Mogelijk nadelige gevolgen voor de 3 omliggende Natura 2000-gebieden door habitatverstoring, luchtkwaliteit en waterverontreiniging en stralingsrisico. Het behoud van de natuurlijke omgeving moet een prioriteit zijn bij een dergelijke beslissing, vooral vanwege het feit dat Zuid-Holland de meest dichtbevolkte provincie is met weinig natuur. Behoud van de natuur is essentieel voor de gezondheid.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'effecten op milieu' en 'leefbaarheid en brede welvaart'.*
58.	**202400372 (Particulier)**	
58.1	Indiener is tegen de bouw van nieuwe kerncentrales omdat dit zeer slecht is voor het milieu op de lange termijn.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'effecten op milieu'.*
58.2	Indiener hoopt op gezondere keuzes van de overheid zoals een verbod op grote digitale dataparken vanwege het buitenproportionele energiegebruik. Dat is niet in verhouding en dan is er meer groene energie voor industrie en huishoudens.	*Deze procedure gaat alleen over de nieuwbouw van twee kerncentrales. Een verbod op grote digitale dataparken valt buiten de scope van deze procedure. Overigens zijn er landelijke voorbeschermingsregels vastgesteld waarmee de nieuwvestiging van hyperscale datacenters*

Indiener	Reactie	Beantwoording
		verboden is (uitgezonderd verleende vergunningen).
58.3	Indiener pleit voor investeringen in het opwekken van waterstof. Niet alle auto's kunnen elektrisch worden omdat er onvoldoende zware metalen beschikbaar zijn voor alle accu's en dit problemen op kan leveren met China en Rusland die de meeste van deze mijnen in bezit hebben. Daarom graag lange termijn plannen.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'alternatieven'.*
59.	**202400376 (Particulier)**	
59.1	Indiener vindt kerncentrales geen goede oplossing en benoemt hiervoor standpunten en argumenten *(zie 59.2 – 59.5, red.)*	*Verwezen wordt naar de onderstaande beantwoording bij 59.2 – 59.5.*
59.2	Je bent en blijft afhankelijk van buitenlandse bouwers.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'splijtstofketen'.*
59.3	Elk project kost aanzienlijk meer dan begroot. Indiener noemt het voorbeeld van Hinckley point.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'kosten en planning'.*
59.4	Er zijn afbreekkosten over 60 jaar. De Nederlandse burger staat dan garant voor alle miscalculaties van degene die de centrale gaat beheren en exploiteren.	*In tegenstelling tot kerncentrale Dodewaard, is er sinds de jaren '70 een verplichting voor de exploitant om voldoende geld gespaard te hebben voor de ontmanteling in de toekomst. Dit geldt ook voor nieuwe kerncentrales.*
59.5	Er is nog geen goede oplossing voor het afval.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'radioactief afval'.*

Indiener	Reactie	Beantwoording
59.6	De Kwh prijs kan alleen laag zijn als de centrale langere tijd op hoog vermogen draait. Hiermee worden wind en zon dus indirect verdrongen. Indiener noemt Hinckley point als voorbeeld.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'elektriciteitsnet'.*
59.7	Beschikbaarheid van uranium is problematisch en bovendien een vervuilend proces. En dan maak je jezelf afhankelijk van buitenlandse regimes voor de levering.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'relatie met buitenland'. Overigens is er voldoende uranium beschikbaar.*
59.8	Indiener ziet meer toekomst in zon/wind in combinatie met batterij opslag (lokaal en grootschalig). Dit kan meteen een probleem oplossen van het overbelaste net. De techniek is al beschikbaar en werkt.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'alternatieven'.*
59.9	Er zijn meerdere studies, ook vanuit de overheid, die zeggen dat investeren in kernenergie onverstandig is. Als het zo'n goed verdienmodel zou zijn dan zouden de aanvragen binnen moeten stromen.	*Het zijn voornamelijk de benodigde investeringskosten aan de voorkant die kernenergie onaantrekkelijker maken voor private partijen. Een welwillende overheid die garant staat leidt tot grotere slagingskans van een kerncentrale.*
60.	**202400377 (Particulier)**	
60.1	Indiener schetst een mogelijk toekomstbeeld waarin zon en wind voldoende elektriciteit oplevert en stelt voor om in de nabijheid van de kerncentrales een waterstoffabriek te bouwen. Op het moment dat er onvoldoende wind op zee is, kan de centrale elektriciteit aan het net leveren. Indiener mist de overweging dat de centrale gebruikt zal worden voor waterstofproductie en	*De rijksoverheid wil energie uit wind, zon en kernenergie in samenspraak produceren, zodat deze aan de toenemende vraag naar (groene) elektriciteit kan voldoen. Verwezen wordt verder naar de thematische beantwoording onder 'alternatieven'. De realisatie van waterstoffabrieken valt buiten de scope van deze procedure.*

Indiener	Reactie	Beantwoording
	alleen bij tekorten aan wind op zee elektriciteit zal leveren.	
60.2	Door een situering in de buurt van plekken waar wind elektriciteit aan land wordt gebracht is er geen knelpunt in het elektriciteitsnet, omdat deze op dat moment niet volledig benut wordt. Indiener mist de mogelijke locaties voor deze waterstoffabrieken en de hierbij noodzakelijke elektriciteitsverbindingen.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'alternatieven'. De realisatie van waterstoffabrieken valt buiten de scope van deze procedure.*
60.3	Indiener pleit voor spreiding van de centrales met het oog op een solide elektriciteitsvoorziening, zodat de andere centrale kan blijven leveren in geval van calamiteiten (zoals bij problemen op het lokale hoogspanningsnet).	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'locatie'.*
60.4	In de keuze van de locatie dient rekening gehouden te worden met mogelijke zeespiegelstijgingen.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'locatie' en 'veiligheid'.*
60.5	Indiener stelt ondergrondse hoogspanningsverbindingen voor voor korte stukjes.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'elektriciteitsnet'.*
61.	**202400378 (Particulier)**	
61.1	Indiener is tegen het realiseren van kerncentrales vanwege het radioactieve afval en de risico's van een kernramp.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'radioactief afval' en 'veiligheid'.*
61.2	Indiener is voorstander van verdere investeringen in windenergie.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'alternatieven'.*

Indiener	Reactie	Beantwoording
62.	**202400379 (Particulier)**	
62.1	Indiener vindt het bouwen van kerncentrales een fout vanwege het levensgevaarlijke kernafval en refereert aan de veranderingen van de mensenwereld, zowel duizenden jaren terug als in de toekomst. Er is geen manier om de mensen na ons te waarschuwen voor onze vervuiling.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'radioactief afval'.*
63.	**202400382 (Particulier)**	
63.1	Indiener vindt de plaatsing van een kerncentrale op de Maasvlakte geen goed plan vanwege de zeespiegelstijging en de grotere kans op overstromingen door rivieren. De locaties op de Maasvlakte en in Borssele liggen beiden grotendeels onder de zeespiegel. Hogere dijken hebben geen zin, aangezien het gevaar voor een hoge waterstand van twee kanten kan komen.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'locatie' en 'veiligheid'. Overigens liggen zowel de Maasvlakte als het Sloegebied op opgespoten land boven de zeespiegel. Kerncentrale Borssele ligt wel onder de zeespiegel achter een primaire waterkering.*
63.2	Indiener refereert aan de ramp in Fukushima. In Nederland is een dergelijk scenario ondenkbaar gezien de hoge bevolkingsdichtheid en bijkomende woningnood en de grote economische bedrijvigheid in de omgeving van Rotterdam.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'locatie' en 'veiligheid'.*
63.3	Kerncentrales zijn een kwetsbaar doelwit wat leidt tot extra risico waarop slechts beperkt geanticipeerd kan worden. Indiener verwijst naar de oorlog in Oekraïne en de situatie in Zaporizja.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'veiligheid'.*
63.4	Er zijn ondanks de hoogste veiligheidseisen grote risico's. De overheid moet bereid zijn deze te dragen.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'veiligheid'.*

Indiener	Reactie	Beantwoording
63.5	Als een nieuwe kerncentrale werkelijk zo'n goede business case zou zijn, dan was er allang een particuliere partij ingestapt om dit te verzilveren. Het is een heilloze en veel te dure missie. Echt schone energie (zonder radioactief kernafval dat duizenden jaren gevaarlijk blijft) kan beter en goedkoper.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'alternatieven' en 'kosten en planning'.*
64.	**202400383 (Particulier)**	
64.1	Kerncentrales zijn te duur en te laat klaar om daadwerkelijk bij te dragen aan de energietransitie.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'kosten en planning'.*
64.2	Kernenergie creëert een probleem dat nog niet opgelost is namelijk kernafval.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'radioactief afval'.*
64.3	Kernenergie kost veel geld dat juist de versnelling, innovatie en uitontwikkeling van echt groene opwekmogelijkheden een boost kan geven of ingezet zou kunnen worden voor maatregelen om minder energie te gebruiken.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'kosten en planning' en 'alternatieven'.*
64.4	Een dergelijk militair doelwit in de achtertuin is niet geruststellend.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'veiligheid'.*
64.5	Een kerncentrale onder NAP bouwen is niet geruststellend.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'veiligheid'.*
64.6	Indiener ziet op tegen de overlast van de langdurige bouw; geluid- en lichtoverlast, verkeer en heel veel mensen. Hierdoor komt de leefbaarheid onder druk te staan. Ook vreest indiener voor horizonvervuiling als gevolg van extra wintrackmasten.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'leefbaarheid en brede welvaart', 'effecten op milieu' en 'elektriciteitsnet'.*

Indiener	Reactie	Beantwoording
64.7	Indiener benoemt de kwaliteiten stilte en donker van de kleinschalige poldertjes in de Zak van Zuid-Beveland (benoemd in nationaal landschap) en met de populatie steenuilen. Alleen verwijzen naar een MER waarin dit onderzocht wordt is een wassen neus. Want de opdrachtgever die betaalt die bepaalt of stuurt op z'n minst de uitkomsten.	*De landschappelijke en cultuurhistorische kwaliteiten en de mogelijke effecten erop worden inderdaad in het MER onderzocht. Daarnaast is er de onafhankelijke Commissie voor de mer die het MER later toetst op volledigheid en juistheid. Dit voorkomt de 'wassen neus'.*
64.8	Indiener ervaart de formele inspraakmomenten als niet erg nuttig. Het gevoel heerst dat het Rijk met een tank over Zeeland heen walst en dat de natuur, het landschap en uiteindelijk ook de Zeeuwen die nu 'voor' zijn de dupe worden. Compensatie gaat vast niet naar Natuur en Landschap die er het meest onder te lijden hebben.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'leefbaarheid en brede welvaart' en 'effecten op milieu'.*
64.9	Indiener verwacht dat de bouw niet binnen de tijd en het budget gerealiseerd zullen worden en verwijst naar ervaringen elders.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'kosten en planning'.*
64.10	Indiener vreest onomkeerbare effecten op het toerisme.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'leefbaarheid en brede welvaart'.*
64.11	Eerst rechten en een juridische status verlenen aan de Scheldes, zodat zij zich kunnen verweren tegen meer disbalans door bijvoorbeeld koelwater of bovengrondse hoogspanningsleidingen. Indiener verzoekt ook om TenneT te contacten, want daar is participatie geen tweerichtingsverkeer (danwel elkaar een hand geven).	*Het verlenen van rechten aan een natuurobject – hoewel dat elders in de wereld wel gebeurt – is hier niet aan de orde. Daarnaast heeft het ministerie nauwe contacten met TenneT en wordt hun input gebruikt in deze procedure.*
64.12	Het creëren van een gelijkwaardig speelveld bij participatie is vrijwel onmogelijk door de complexe materie en de flinke kernlobby. Indiener vermoedt dat	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'participatie'.*

Indiener	Reactie	Beantwoording
	er ook al allerlei toezeggingen op Europees gebied zijn gedaan.	
64.13	Respecteer de Borselse Voorwaarden! Die zijn tot stand gekomen met mensen die zich verdiept hebben in deze complexe materie. Hun oordeel is waardevoller dan dat van de gemiddelde Nederlander.	*De Borselse Voorwaarden zijn een belangrijk afwegingskader voor de locaties die we onderzoeken in Borsele. Verwezen wordt verder naar de thematische beantwoording onder 'leefbaarheid en brede welvaart'.*
64.14	Indiener hoopt dat het Rijk erg kritisch gaat zijn naar de bedrijven die de centrales willen bouwen, vanwege bouwafspraken, budget en risico's in de kleine lettertjes. Indiener vreest een te grote machtspositie van het bouwbedrijf.	*De potentiële bouwers van de kerncentrales zijn belangrijke partners van ons omdat zij de benodigde technologie kunnen leveren om een kerncentrale te opereren. Het is relevant te vermelden dat zij in alle gevallen aan ons Nederlandse wet- en regelgevingsstelsel moeten voldoen, zowel bij de bouw- als tijdens bedrijfsfase.*
64.15	Indiener ergert zich aan uitspraken als: die Zeeuwen zijn al gewend aan een kerncentrale daar kunnen er makkelijk 2 bij. Dat is niet het geval.	*We herkennen ons niet in deze uitspraak. In deze procedure gaan we er niet vanuit dat er makkelijk twee kerncentrales in Zeeland geplaatst kunnen worden. Elk gebied wordt gelijkwaardig behandeld en beoordeeld.*
64.16	Kijk bij het maken van beleid naar de consequenties voor 7 generaties na ons.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'radioactief afval'.*
64.17	Indiener vindt het jammer dat nog niet is doorgedrongen dat de Zuidwestelijke Delta een waardevol en kwetsbaar gebied is vergelijkbaar met de Waddenzee. Daar moet je dit soort grote disruptieve projecten niet uitvoeren. Disruptief is het op alle	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'leefbaarheid en brede welvaart' en 'effecten op milieu'.*

Indiener	Reactie	Beantwoording
	vlakken, niet alleen voor natuur en landschap maar ook voor toerisme, arbeidsmarkt, leefbaarheid.	
65.	**202400386 (Particulier)**	
65.1	Er zijn geen geschikte grondstoffen (uranium) en geen geschikte opslagmogelijkheden voor het afval. Dit vergroot de afhankelijkheid van het buitenland.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'radioactief afval' en 'splijtstofketen'.*
65.2	Nederland is niet geschikt voor de bouw van een kerncentrale. Het hele land is zo dichtbevolkt dat bijvoorbeeld het transport van afval een groot deel van de bevolking in gevaar brengt.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'radioactief afval' en 'veiligheid'.*
65.3	De bewering dat kerncentrales veilig zijn en de technologie onder de knie is, is achterhaald.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'veiligheid'.*
65.4	Als een dijk breekt, zoals in 1953, is er een groot veiligheidsrisico.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'veiligheid'.*
65.5	Een ongeval zoals dat in Fukushima leidt tot grote gevolgen in een klein land als Nederland. Zeker als de Maasvlakte als locatie zou worden gekozen, zou dat het einde betekenen van Nederland als industriële en commerciële speler.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'veiligheid' en 'locatie'.*
65.6	Sinds de oorlog in Oekraïne is het risico op een Russische nucleaire aanval in heel Europa toegenomen. Vooral de haven van Rotterdam is daarbij een waardevol doelwit. In zo'n geval kan de centrale niet tijdig uitgeschakeld worden, zie de situatie in Zaporizja. Nederland als staat en Midden-Europa, dat afhankelijk is	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'veiligheid'.*

Indiener	Reactie	Beantwoording
	van de Rotterdamse haven en industrie, zouden acuut gevaar lopen van chantage.	
65.7	De ongelukken in Tsjernobyl en Fukushima hebben aangetoond dat een ongeval een groot gebied voor onbepaalbare tijd onbruikbaar kan maken. Dat zou het einde van Nederland betekenen.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'veiligheid'.*
66.	**202400387 (Particulier)**	
66.1	De mogelijke locaties Borssele of Maasvlakte lijken indiener beide om meerdere redenen ongeschikt, omdat de capaciteit van de stroomleidingen, rekening houdend met de opgewekte stroom uit offshore-windenergie, niet voldoende is om deze op een winstgevende manier te kunnen distribueren.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'elektriciteitsnet'.*
66.2	Het risico op een ongeluk is geheel onaanvaardbaar voor de omgeving. Ook al stoot een kerncentrale zelf geen broeikasgassen uit, wel degelijk stoot deze andere, voor de omgeving, gevaarlijke stoffen uit, zoals tritium via het water en via de lucht stoffen zoals radioactief iodium. Hierdoor is er een verhoogd kankerrisico voor de omgeving. Omdat de WHO zelf niet de vrijheid heeft om veilige normen te mogen vast te stellen, maar omdat wettelijk geregeld is dat de IAEA over nucleaire vraagstukken geconsulteerd moet worden, is het niet zondermeer voldoende om geruststellend erop te wijzen dat de WHO veilige normen heeft vastgesteld.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'veiligheid'.*

Indiener	Reactie	Beantwoording
66.3	De kosten van bouw en exploitatie zijn dermate hoog en onzeker, waardoor het zinvoller is projecten te realiseren, zoals het Verenigd Koninkrijk doet, waarin een lange transmissielijn/onderzeekabel wordt gelegd om vanuit het noorden van Afrika stroom op te wekken en deze energie via deze kabel naar het VK te transporteren.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'kosten en planning'.*
66.4	Het feit dat er weinig belangstelling is vanuit de private sector geeft aan dat er aanmerkelijke financiële risico's aan verbonden zijn. Het is daarom ongepast van een overheid om zoiets te financieren.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'kosten en planning'.*
66.5	De looptijd voor onderzoek, planning en bouw is zo onzeker en lang dat het beter is te wachten met de bouw en eerst te investeren in bewezen technologie. De hele grondgedachte van het bouwen van een of twee kerncentrales om het broeikaseffect tegen te gaan berust op verkeerde aannames. Zie hierover ook de bijlage van professor *[i.v.m. privacyoverwegingen is deze naam weggelaten]* (januari 2000) over kernafval en kernethiek en de maatschappelijke en ethische aspecten van de terughaalbare opslag van kernafval, die als bijlage is bijgevoegd. Dit rapport beschrijft dat terughaalbare opslag van kernenergie ethisch de minst slechte keuze is, omdat controle en reparatie mogelijk blijft en een andere wijze van opslag mogelijk blijft. Wel is er een zorgplicht voor toekomstige generaties en zijn de kosten hoger. Verder doet het rapport enkele aanbeveling, welke grotendeels betrekking hebben op het onderzoeken van de optie van terughaalbare opslag en hierover een brede discussie aan te gaan.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'kosten en planning', 'alternatieven' en 'radioactief afval'.*

Indiener	Reactie	Beantwoording
67.	**202400388 (Particulier)**	
67.1	Indiener maakt zich als inwoner van Voorne-Putten zorgen over de fragiele natuur die al te lijden heeft onder vele industriële activiteiten.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'effecten op milieu'.*
67.2	Er zijn veel inwoners en weinig vluchtwegen, dit geeft een onveilig gevoel. Er moet gezocht worden naar een plek waar de bevolkingsdichtheid ruim lager is en waar meer mogelijkheden zijn om de omgeving snel te verlaten.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'veiligheid'.*
68.	**202400389 (Particulier)**	
68.1	Graag niet alleen de voordelen maar ook de nadelen benoemen (o.a. Nederland blijft afhankelijk van het buitenland voor de winning van uranium).	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'radioactief afval', 'splijtstofketen' en 'nut en noodzaak'.*
68.2	De bouw van kerncentrales is niet CO2 vrij en ook het transport van uranium en de verwijdering van het afval zal naar alle waarschijnlijkheid niet CO2 vrij zijn.	*Dat klopt, de bedrijfsvoering van de energieopwek bij de kerncentrale is CO2-vrij. Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'nut en noodzaak'.*
68.3	Er is een risico van een kernongeval (zie andere voorbeelden) met mogelijke gevolgen voor een groot deel van het land, inclusief de Ooster- en de Westerschelde, de Voordelta en de Noordzee, en voor buurlanden. Risico nul bestaat niet. Het risico op een kernongeval in een klein en dichtbevolkt land als Nederland is niet acceptabel.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'veiligheid'.*

Indiener	Reactie	Beantwoording
68.4	Na tientallen jaren kernenergie in de wereld is er nog steeds geen duurzame, definitieve en betaalbare oplossing voor het afval.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'radioactief afval'.*
68.5	Kernenergie en vooral de bouw van centrales (zie recente voorbeelden uit andere landen), maar ook toekomstige sloop en berging van afval zijn duur. Waarschijnlijk is overheidssteun (belastinggeld) nodig. Dit is een financiële molensteen. Kan het geld niet nuttigere besteed worden? Wijzigingen in toekomstige eisen aan (de veiligheid van) kerncentrales kunnen verder kostenverhogend werken. Het vinden van ingenieurs en andere vakmensen zal een beperkende factor zijn voor de snelle bouw van centrales. Buitenlandse arbeidskrachten zijn duur en leiden tot taalproblemen. Ook moet worden gerekend met stijgende kosten van bouwmaterialen.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'kosten en planning'.*
68.6	Borssele wordt al zwaar belast met industriële activiteiten en aanlanding van windenergie. Hoogspanningsmasten en -stations zorgen voor visuele hinder, waarbij wintrackmasten ook geluidhinder (fluittoon) kunnen veroorzaken. Met het voornemen van 2 nieuwe kerncentrales, zeer waarschijnlijk met nieuwe hoogspanningsmasten en mogelijk koeltorens, op zeer korte afstand van de woonomgeving worden de grenzen van de redelijkheid overschreden. Extra belastend zijn de jarenlange bouwwerkzaamheden met bijbehorende verkeersaantrekking in de omgeving.	*Er is nog geen keuze gemaakt over de locatie van twee nieuwe kerncentrales. Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'locatie' en 'leefbaarheid en brede welvaart'.*
68.7	Indiener wijst op milieuzonering op basis van de VNG-brochure 'Bedrijven en milieuzonering', is er sprake van	*In het kader van het MER wordt een uitgebreide effectbeoordeling uitgevoerd, waarbij ook*

Indiener	Reactie	Beantwoording
	een voldoende aanvaardbare afstand tussen de 2 of 3 kerncentrales en het dorp? Los van deze brochure geldt ook de cumulatie van veel potentieel gevaarlijke en hinderlijke activiteiten in het Sloegebied.	*beoordeeld wordt of de kerncentrales op voldoende afstand van kwetsbare objecten zoals woningen gesitueerd worden, waarbij ook cumulatie van verschillende activiteiten een vast beoordelingsaspect is.*
68.8	Voor de bouw en exploitatie van centrales zal moeten worden voldaan aan tal van milieunormen en eisen aan de bescherming van natuurwaarden, waarbij een teveel aan stikstof momenteel erg actueel is.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'effecten op milieu'.*
68.9	De ligging van locatie Borssele is niet efficiënt omdat transport van elektriciteit over grote afstand moet plaatsvinden.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'locatie'.*
68.10	Uit diverse rapporten (zie o.a. Tennet netinpassing kerncentrales 29-2-24) blijkt dat er nog jarenlang moet worden gerekend met knelpunten in het Nederlandse hoogspanningsnet. Is een rendabele exploitatie van zelfs maar 1 nieuwe kerncentrale mogelijk?	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'elektriciteitsnet'.*
68.11	Indiener pleit voor internationale samenwerking en pleit verder voor de volgende oplossingen: • Zon en wind in eigen land en op zee • Energie besparing • Waterstof (productie daarvan in Zuid-Europa en Noord-Afrika is waarschijnlijk goedkoper dan in Nederland) • Batterij-techniek	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'alternatieven'.*

Indiener	Reactie	Beantwoording
	• Gascentrales met CO2 opvang en mogelijkheid waterstof als tijdelijke oplossing • Kerncentrales in het buitenland, gebouwd op hooggelegen terrein en niet in overstromingsgevoelig gebied	
69.	**202400390 (Particulier)**	
69.1	Geen nieuwe hoogspanningsmasten, landschappelijk gezien ongewenst.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'elektriciteitsnet'.*
69.2	De bouw van twee kerncentrales is een te groot project in een gebied met kleinschalige polders en kleine dorpjes. Het veegt Zuid Beveland totaal van de kaart.	*Er is nog geen keuze gemaakt over de locatie van twee nieuwe kerncentrales. Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'locatie en 'leefbaarheid en brede welvaart'.*
70.	**202400392 (Particulier)**	
70.1	Indiener onderschrijft het belang van kernenergie op de lange termijn, om niet afhankelijk te worden van energie uit het buitenland. Hierbij is een combinatie van (groene) energiebronnen gewenst is. Kernenergie kan zonder veel beperkingen blijvende energie opleveren en gaat lang mee.	*Deze reactie is voor kennisgeving aangenomen.*
71.	**202400393 (Stichting Duinbehoud)**	
71.1	Indiener heeft zorg voor de negatieve gevolgen voor de Natura 2000-gebieden rond de kerncentrales door	*Deze reactie is voor kennisgeving aangenomen.*

Indiener	Reactie	Beantwoording
	stikstofuitstoot tijdens de bouw en radioactieve straling bij calamiteiten bij gebruik en opslag van radioactief materiaal.	
71.2	De opgave en de doelstelling van het project in de beschrijving zijn beperkt en alleen gericht op de ruimtelijke inpassing. Indiener verzoekt om verruiming met de volgende onderdelen: 1. de ruimtelijke inpassing van de (veilige en duurzame) opslag van radioactief afval. 2. de ruimtelijke inpassing van de afvoer van de opgewekte energie naar de verschillende afzetmogelijkheden (waar komen de hoogspanningsleidingen en/of de waterstoffabriek). 3. het inzichtelijk maken van de stikstofruimte die nodig is én beschikbaar gemaakt kan worden tijdens de bouw van de kerncentrales. Dit is van belang, omdat er een samenhang zit tussen de verschillende onderdelen bij toepassing van kernenergie.	*1. Dit is belegd bij het COVRA. Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'radioactief afval'.* *2. In de IEA zullen de effecten op het hoogspanningsnetwerk worden onderzocht.* *3. Dit is onderdeel van het MER.*
72.	**202400395 (Particulier)**	
72.1	Tegen kernenergie, geen nieuwe bouwen en de bestaande centrale sluiten, zoals destijds afgesproken.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'nut en noodzaak'.*

Indiener	Reactie	Beantwoording
72.2	Kernenergie is niet duurzaam, potentieel zelfs gevaarlijk, en het afvalprobleem voor tientallen komende generaties is na 50 jaar studie nog altijd niet opgelost.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'nut en noodzaak' en 'radioactief afval'.*
72.3	Energie gebruik minderen en naar echt duurzame manieren overschakelen en investeren in opslagmogelijkheden (batterij functie- bijvoorbeeld waterstof).	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'alternatieven'.*
73.	**202400396 (Particulier)**	
73.1	De bouw van 2 kerncentrales geeft onacceptabel veel overlast en kan niet binnen de geschetste termijn worden gerealiseerd. En het afvalprobleem is niet opgelost.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'leefbaarheid en brede welvaart', 'kosten en planning' en 'radioactief afval'.*
74.	**202400397 (Particulier)**	
74.1	Het verbaast indiener de EZK zowel initiatiefnemer als bevoegd gezag is in de procedure i.v.m. belangentegenstellingen. Verzocht wordt om de functie van bevoegd gezag bij de minister van BZK onder te brengen.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'procedure'.*
74.2	De vraagstelling is te beperkt, de mogelijkheid om géén nieuwe kerncentrales te bouwen moet ook benoemd en voor inspraak openstaan. Het Verdrag van Aarhus geeft aan dat een plan zonder nieuwe kerncentrales als nul-variant meegenomen moet worden. Alle opties moeten dan nog open zijn. Het nut en noodzaak van de bouw	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'alternatieven' en 'nut en noodzaak'.*

Indiener	Reactie	Beantwoording
	van twee kerncentrales moet worden aangetoond met een deugdelijk vergelijk van de verschillende mogelijkheden om een CO2-vrije energievoorziening in 2050 te realiseren (zie scenariostudies van TNO, Berenschot/Kalavasta, Netbeheer Nederland en Witteveen+Bos: kernenergie is in elke studie overbodig: te duur, te inflexibel en te laat). Het is immers van groot belang dat – om het Expert Team aan te halen – "de besluitvorming over kernenergie gebaseerd is op kennis van het (internationale) energiesysteem en hoe het aansluit bij de ontwikkeling van vraag en aanbod van energie".	
74.3	Indiener refereert aan het NPE als basis voor de keuze voor twee kerncentrales en is van mening dat nut en noodzaak van deze keuze moet worden aangetoond met een deugdelijk vergelijk van de verschillende mogelijkheden om een CO2-vrije energievoorziening in 2050 te realiseren (zie eerdergenoemde scenariostudies).	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'nut en noodzaak'.*
74.4	De twee nieuwe kerncentrales zullen zevenmaal zoveel afgewerkte splijtstof achterlaten dan nu reeds is opgeslagen in Borssele. Dit is onveilig voor de Zeeuwen, ook in de toekomst. De opbergplaats van het radioactief afval – zowel nu als in 2130 als in de duizenden jaren daarna – dient daarom volledig meegewogen te worden in deze procedure.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'radioactief afval'.*

Indiener	Reactie	Beantwoording
74.5	Op 11 januari 2024 heeft de Gemeenteraad van Borsele de Borselse Voorwaarden vastgesteld. Deze zijn opgesteld door de inwoners van de gemeente zelf. Indiener schaart zich volledig achter deze voorwaarden en beschouwt deze als onderdeel van deze reactie.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'leefbaarheid en brede welvaart'.*
74.6	In de brief van 29 februari 2024 staat dat de twee nieuwe kerncentrales niet op het net kunnen worden aangesloten zonder verdere netverzwaring. Het Expert Team adviseerde daarom om nieuwe grote centrales niet in Zeeland maar – met het oog op de export – in het oosten van het land te bouwen. Indiener sluit zich hier graag bij aan.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'locatie'.*
74.7	Indiener gaat niet in op het verzoek om alternatieve locaties aan te dragen, omdat: 1. nut en noodzaak van kernenergie nog niet aangetoond is 2. elke aangedragen locatie kan worden afgewezen op grond van een criterium uit het voornemen. Deze kunnen altijd afgeserveerd worden.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'nut en noodzaak' en 'locatie'.*
74.8	Indiener maakt 1 uitzondering; onderzoek Maasvlakte 2 ook als geheel. Deze was ten tijde van het waarborgingsbeleid immers nog in aanleg.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'locatie'.*
74.9	Het participatievoorstel maakt niet duidelijk waar de reactie toe zou kunnen leiden. Dit, tezamen met de wisselwerking tussen ministerie en inwoners (het betreft	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'participatie'.*

Indiener	Reactie	Beantwoording
	nu een eenzijdige communicatie) moet beter verankerd worden in het participatieplan.	
74.10	Indiener verzoekt op de hoogte gehouden te worden van de behandeling van de reactie.	*Alle reacties worden samengevat en beantwoord in een reactienota. Deze wordt, samen met de inspraakbundel waarin alle geanonimiseerde reacties staan, gepubliceerd op de website van RVO.*
75.	**202400398 (Particulier)**	
75.1	Er wordt nog weinig objectieve informatie verstrekt. De oplossing voor kernafval is nog niet goed uitgezocht voor de komende jaren (waaronder lange termijn).	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'radioactief afval'.*
75.2	De risico's worden gebagatelliseerd. Indiener verwijst naar de aanslag op het WTC in Amerika. Eenzelfde aanslag zou drastische effecten hebben.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'veiligheid'.*
76	**202400399 (Particulier)**	
76.1	Deze reactie is inhoudelijk gelijk aan reactie 74 (nr. 202400397). Voor de samenvatting van de reactie wordt hiernaar verwezen.	*Deze reactie is inhoudelijk gelijk aan reactie 74 (nr. 202400397). Voor de beantwoording van de reactie wordt hiernaar verwezen.*
77.	**202400400 (Particulier)**	

Indiener	Reactie	Beantwoording
77.1	Indiener is tegen kerncentrales vanwege het nog niet opgeloste probleem van het nucleaire afval. Dit leidt tot veel ellende voor de volgende generaties.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'radioactief afval'.*
77.2	Kerncentrales zijn niet veilig, indiener verwijst naar voorbeelden Sellafield, Tsjernobiel en Fukushima.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'veiligheid'.*
77.3	De bouw, exploitatie en vooral de afbraak kosten heel veel energie en geld. Of draaien de belastingbetalers hier achteraf weer voor op zoals bij Dodewaard?	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'kosten en planning'.*
77.4	Kerncentrales op de Maasvlakte staan veel te dicht op het economisch hart van Nederland en bij de dichtstbevolkte regio van het land. De consequenties van zelfs een klein ongeval zijn onacceptabel.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'locatie' en 'veiligheid'*
78.	**202400401 (Borsele tot de Kern)**	
78.1	Er is veel onzekerheid over aantallen en locaties van de kerncentrales en of er een hoogspanningsverbinding bij komt. Er is geen helder plan. Onduidelijkheid over o.a. bouwtijd, kosten, impact op werkgelegenheid, huisvesting, landschap, leefbaarheid etc. Op informatieavonden wordt aangegeven dat dat onderzocht wordt.	*Alle genoemde onderdelen worden onderzocht voor de Integrale Effectenanalyse, met als onderdeel het plan-MER waarin alle milieueffecten worden beschreven.*
78.2	Waar is de participatie op gericht? Er is geen plan.	*De participatie is gericht op het komen tot een verantwoorde realisatie van twee kerncentrales op een goede plek in Nederland. Door betrokkenen al in een vroeg stadium te laten participeren, kunnen hun wensen en zorgen vanaf het begin meegenomen worden. Dat*

Indiener	Reactie	Beantwoording
		betekent dus ook dat er op dit moment nog geen concreet plan ligt. Betrokkenen kunnen gedurende het gehele proces participeren, dus ook in de fase dat er wel een concreet plan ligt. Bij de terinzagelegging van de concept NRD zal ook het participatieplan worden gepubliceerd.
78.3	Een visie op de energietransitie in het Sloegebied, inclusief integraal plaatje van alle projecten (van EZK en andere projecten) wordt gemist. Er is geen lange termijn gebiedsontwikkelingsvisie en de te nemen stappen.	*Het ministerie werkt niet aan een overkoepelde visie. Wel werkt zij samen binnen de regio, waarin ook belangen van andere projecten tezamen komen. Effecten op de omgeving worden altijd in cumulatie met andere projecten beschouwd.*
78.4	Er wordt eenzijdige en onjuiste informatie gegeven over o.a. bouwtijd, kosten en locatie-eisen. Het expertteam geeft aan: te laat, te duur, past niet. Indiener verwijst naar de objectieve conclusies van Ter Haar en naar voorbeelden uit het buitenland.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'nut en noodzaak', 'kosten en planning' en 'locatie'.*
78.5	De mogelijkheid om geen nieuwe kerncentrales te bouwen ontbreekt.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'alternatieven'.*
78.6	De vraagstelling is te beperkt, de mogelijkheid om géén nieuwe kerncentrales te bouwen moet ook benoemd en voor inspraak openstaan. Het Verdrag van Aarhus geeft aan dat een plan zonder nieuwe kerncentrales als nul-variant meegenomen moet worden. Alle opties moeten dan nog open zijn. Het nut en de noodzaak van de bouw van twee kerncentrales moet worden aangetoond met een deugdelijk vergelijk van de verschillende mogelijkheden om een CO2-vrije energievoorziening in 2050 te realiseren (zie scenariostudies van TNO,	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'alternatieven' en 'nut en noodzaak'.*

Indiener	Reactie	Beantwoording
	Berenschot/Kalavasta, Netbeheer Nederland en Witteveen+Bos: kernenergie is in elke studie overbodig: te duur, te inflexibel en te laat). Het is immers van groot belang dat – om het Expert Team aan te halen – "de besluitvorming over kernenergie gebaseerd is op kennis van het (internationale) energiesysteem en hoe het aansluit bij de ontwikkeling van vraag en aanbod van energie".	
78.7	De bouw van 2 kerncentrales (of 1 of 3 of 4) kan niet los gezien worden van een oplossing voor het nucleaire afval en de eindberging. Dit is een integraal onderdeel van de procedure. Neem de eerder genoemde projecten mee in de planvorming. Denk verder dan 2035.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'radioactief afval'.*
78.8	De Borselse Voorwaarden zijn een belangrijk uitgangspunt voor de ontwikkelingen rond Borsele. Neem deze serieus.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'leefbaarheid en brede welvaart'.*
78.9	Natura 2000 gebied de Westerschelde verdraagt geen grote projecten en opwarming.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'effecten op milieu'.*
78.10	Alternatieve locaties zijn niet aan de orde zolang niet de nut en noodzaak van kernenergie is aangetoond.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'nut en noodzaak'.*
78.11	Het is onduidelijk waar deze reactie toe leidt, wat is het vervolg, hoe ziet het hele proces er uit, hoe is de wisselwerking ministerie-bewoners?	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'participatie'.*
78.12	Indiener wil graag op de hoogte gehouden worden van de ontwikkelingen en de reactie op diens schrijven en	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'participatie'.*

Indiener	Reactie	Beantwoording
	stuurt ter informatie een persbericht mee van februari 2024.	
79.	**202400406 (Particulier)**	
79.1	Volledig overbodig, zonnepanelen opbrengst en wind opbrengsten samen met grootschalige accu opslag in wintertijd is ruim voldoende.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'alternatieven'.*
80.	**202400409 (Particulier)**	
80.1	Deze reactie is inhoudelijk gelijk aan reactie 74 (nr. 202400397). Voor de samenvatting van de reactie wordt hiernaar verwezen.	*Deze reactie is inhoudelijk gelijk aan reactie 74 (nr. 202400397). Voor de beantwoording van de reactie wordt hiernaar verwezen.*
81.	**202400410 (Stichting Greenpeace Nederland WISE Nederland)**	
81.1	Nieuwe kerncentrales komen te laat voor een CO2-neutraal elektriciteitssysteem in 2035. Optimistische schattingen suggereren dat de eerste reactor misschien in 2037 operationeel kan zijn, gevolgd door de tweede in 2039.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'kosten en planning'.*
81.2	Gezien de hoge kosten heeft dit project een groot afbreukrisico. Er is sprake van inconsistent beleid doordat gesteld wordt dat kernenergie een belangrijke bijdrage kan leveren aan de doelstelling. Indiener pleit daarom om het halen van de doelstelling van 2035 met	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'alternatieven'.*

Indiener	Reactie	Beantwoording
	alleen echt schone, duurzame energiebronnen en niet met kernenergie. Of, en dat zou gezien de urgentie van het klimaatprobleem zeer problematisch zijn, het kabinet bouwt nu een lock-in in het gebruik van fossiele brandstoffen tot na de datum van 2035. De aandacht voor kernenergie leidt af van urgente klimaatactie.	
81.3	Indiener pleit voor optimalisatie in plaats van maximalisatie zoals genoemd in het NPE (p. 4). Maximalisatie leidt onvermijdelijk tot spanningen in infrastructuurontwikkeling en daardoor tot vertragingen en kostenverhogingen, zie bijvoorbeeld het recente rapport van TenneT over mogelijke inpassing van kernenergievermogen in het stroomnet. Indiener pleit voor het onderzoeken van optimalisatie van de benodigde energietransitie, waarbij naast generatievermogen en inpassing ook gekeken wordt naar gebruik, efficiëntieverhoging en vraagsturing.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'nut en noodzaak'.*
81.4	Indiener verwijst naar het Verdrag van Aarhus en de Maastricht Aanbevelingen bij het Verdrag en pleit voor het meenemen van een nul-variant bij de publieksconsultaties. Ook de Omgevingswet schrijft dit voor (art. 5.49b Ow). Alleen op die manier kunnen beslissingen omtrent rechtvaardiging van projecten kunnen worden genomen op een manier die optimaal is voor bevolking, milieu en economie. Bij de nulvariant moet op basis van de doelstellingen van het kabinet (volledige decarbonisatie van het elektriciteits-systeem in 2035) beschreven worden hoe dat wordt bereikt, welke inspanningen daarvoor nodig zijn, welke effecten	*Artikel 5.49b heeft betrekking op de inhoud van een voorkeursbeslissing en geeft de mogelijkheid van een oplossing zonder project aan ("of"), geen verplichting. Verder wordt verwezen naar de thematische beantwoording onder 'procedure'.*

Indiener	Reactie	Beantwoording
	dat heeft op de besproken locaties en hoe de situatie er uit zou zien zonder bouw van kerncentrales.	
81.5	Het document geeft op verschillende punten een vereenvoudigd en vertekend beeld van kernenergie. De nadelen zijn veel groter en complexer dan hier beschreven, zowel in kwaliteit als kwantiteit. Eerst moet dit beeld voldoende robuust zijn. Voorbeelden van nadelen: • Omdat kerncentrales grote capaciteiten leveren verdwijnt er bij een defect een relatief groot vermogen van het net, dat kan resulteren in grote net-instabiliteit, zie ook de situatie in Duitsland in november 2006. • Zowel de technologie, veel van de kennis en de brandstof voor kerncentrales komen uit het buitenland. Tezamen met de overweging voor internationale eindberging, blijven we afhankelijk van het buitenland. Indiener wijst op de problemen met deze afhankelijkheid bij het nemen van sancties, zoals nu bij de Russische oorlog in Oekraïne. • Kernenergie levert niet 24 uur per dag energie, zie de zomer van 2022 in Frankrijk. Kernenergie is niet meer of minder betrouwbaar dan een functionerend netwerk gevoed met andere bronnen. Zelfs als zo'n netwerk voor meer dan 95% gevoed wordt met variabele bronnen van zon, wind en water kan dit tot een stabiele afdekking van de vraag leiden door gebruik van	*Voor het totale energiesysteem zijn naast kernenergie nog andere bronnen nodig voor de opwek van elektriciteit, zoals zon en wind. Het percentage kernenergie zal in de toekomst circa 10% bedragen. Verder wordt verwezen naar de thematische beantwoording onder 'elektriciteitsnet', 'nut en noodzaak', 'splijtstofketen', 'veiligheid' en 'radioactief afval'.*

Indiener	Reactie	Beantwoording
	opslag, efficiënt gebruik, vraagsturing en interlinkage. • Gezien het feit dat Nederland momenteel maatregelen treft op basis van te lage brontermen bij een zwaar ongeval – een factor 10 lager in percentage vluchtige radio-isotopen van de kerninhoud dan er zijn ontsnapt bij het ongeluk in Fukushima Daiichi – maakt het waarschijnlijk dat ook de maatregelen bij nieuwe kerncentrales niet afdoende zullen zijn. Dit heeft zowel op de directe omgeving als op grotere afstand een effect. Beide locaties maar ook de rest van Nederland zijn daarom niet handig bij zware ongevallen. • De informatie geleverd in de documentatie over radioactief afval is volkomen inadequaat. Omdat Nederland beslissingen omtrent uiteindelijke berging van radioactief afval drie generaties in de toekomst doorschuift, wordt de kans vergroot dat het veilig opbergen van radioactief afval door toekomstige generaties niet makkelijk te dragen zal zijn.	
81.6	Pagina 5: De Rijksoverheid stelt dat de doelstelling van dit project is "het ruimtelijk inpassen van twee nieuwe kerncentrales in Nederland met een bewezen ontwerp (generatie III+)". Wordt nog steeds uitgegaan van een EPR? Frankrijk heeft dit ontwerp al losgelaten vanwege complexiteit en kosten en gaat nu uit van de EPR2. Deze wordt niet voor 2037 opgeleverd en is dan ook geen bewezen ontwerp. Ook de ontwerpen AP1000 van	*Op dit moment zijn wij in gesprek met drie partijen (Zuid-Korea, Frankrijk en de VS) die technologie kunnen leveren. De EPR is de Franse technologie, maar op dit moment is er nog geen keuze gemaakt over welke partij zal leveren. Dat een reactortype in Europa een 'first of a kind' is, maakt niet uit: internationale*

Indiener	Reactie	Beantwoording
	Westinghouse en KPR1400 van KEPCO/KHNP zijn in Europa zgn. First of a Kind (FoaK) reactoren en nog nooit door Europese nucleaire opzichters beoordeeld. Daarmee is de gestelde doelstelling onhaalbaar.	*standaarden (vanuit de IAEA) gelden voor elk type.*
81.7	Pagina 6: In zowel in het coalitieakkoord van eind 2021 als ook het Nationaal Plan Energiesysteem en andere documentatie wordt de komst van twee nieuwe kerncentrales en het langer gebruiken van de bestaande kerncentrale impliciet als een onomkeerbare beslissing voorgesteld. Over deze beslissing en de door vorige kabinetten uitgevoerde studies heeft geen publieksraadpleging plaatsgevonden, zoals op grond van artikel 7 van het Verdrag van Aarhus wel had moeten gebeuren. Daarom moet de nul-optie gelijkwaardig meegenomen worden.	*We zijn ons bewust van de situatie dat het lijkt alsof er een onomkeerbaar besluit genomen is over kernenergie in de energiemix. Dit is niet het geval. We gaan op dit moment aan de gang om o.a. de nuloptie verder uit te werken. Verder wordt verwezen naar de thematische beantwoording onder 'alternatieven'.*
81.8	Pagina 6: Indiener vindt het rapport 'Aanbevelingen Boston Consulting Group' een te dunne basis om verrijkende beslissingen zoals over de planning te nemen. De regering heeft bovendien in het (recente) verleden consequent kritisch onderzoek terzijde geschoven.	*De uitwerking van de planning is een iteratief proces: deze wordt continu gewijzigd en aangepast op basis van nieuwe inzichten.*
81.9	Pagina 6: Indiener stelt de objectiviteit van de haalbaarheidsstudies in opdracht en gefinancierd door drie mogelijke technologieleveranciers ter discussie. Er moet onafhankelijk vergelijkend en aanvullend onderzoek plaatsvinden.	*Op dit moment zijn de resultaten van de technische haalbaarheidsstudies nog niet gereed. Juist het feit dat we drie partijen de opdracht laten uitvoeren, betekent dat we een eerlijke vergelijking kunnen maken.*
81.10	Pagina 7: Indiener vindt het een fundamenteel gemis dat andere oplossingsrichtingen geen onderdeel uitmaken van deze verkenning. Er moet niet alleen	*De opdracht is expliciet de zoektocht naar locatie(s) voor twee kerncentrales. De nuloptie wordt in een andere procedure onderzocht.*

Indiener	Reactie	Beantwoording
	gekeken worden naar locaties, maar ook argumentatie voor de nul-variant moet meegenomen worden.	
81.11	Pagina 7: De criteria uit de PKB van 1986 verschillen ten opzichte van de huidige casus. Toen ging het om de mogelijke vestiging van één kerncentrale van 700 MW, nu om twee of vier reactoren van tussen 1 en 1.6 GW elk – met navenant grotere radioactieve inhoud die vrij zou kunnen komen bij een groot ongeval met substantiële uitstoot van radioactieve stoffen. Ook zijn de omstandigheden van de Nederlandse economie, bevolking en natuur en milieu fundamenteel veranderd. Bovendien zijn alternatieve technologieën en het hele energiesysteem verder ontwikkeld, waardoor criteria uit de PKB 1986 niet automatisch kunnen worden overgenomen.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'locatie'.*
81.12	Indiener refereert naar p. 9 en vindt missen van de optie waarbij afgezien wordt van de locatie getuigen van vooringenomenheid. Dit leidt tot een suboptimale beslissing.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'alternatieven' en 'locatie'.*
81.13	Op pagina 10 wordt alleen gesproken van consultatie van andere wettelijke adviseurs, maar niet van een verplichte (en grensoverschrijdende) publieksconsultatie. Is EZK zich voldoende bewust van de noodzaak hiervan?	*Met de terinzagelegging is sprake van publieksconsulatie. In het kader van het Espoo-verdrag wordt dit ook grensoverschrijdend gedaan met omringende lidstaten.*
81.14	Pagina 11: Indiener vindt het merkwaardig dat het kabinet voornemens is dat de KCB na 2033 openblijft "mits dat veilig kan", maar dat de vraag "als dat wenselijk en nodig is", tot nu toe niet is gesteld.	*De besluitvorming over de bedrijfsduurverlenging van de bestaande kerncentrale in Borssele is onderdeel van een andere procedure (zie de website van RVO) en*

Indiener	Reactie	Beantwoording
		valt buiten de scope van onderhavige procedure.
81.15	Pagina 11: Door gebruik van twee nieuwe kerncentrales zal de omvang van het radioactief afval sterk toenemen. Alleen "toenemen" onderschat de mate van toename.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'radioactief afval'. Daarnaast wordt de feitelijke toename onderzocht in het kader van de mer-procedure.*
81.16	Pagina 11: Indiener verwijst naar het rapport "Splijtstof" van de Raad voor Leefomgeving en Infrastructuur en geeft aan dat het radioactief afvalprobleem niet alleen over veiligheidsrisico's gaat, maar ook over intra- en intergenerationele rechtvaardigheid.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'radioactief afval'.*
81.17	Pagina 17: Om tot een voorkeursbeslissing te komen, moet ook de nul-optie worden meegenomen en meegewogen als mogelijkheid.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'alternatieven'.*
81.18	Indiener plaatst enkele opmerkingen over de website https://www.overkernenergie.nl/plannen-van-hetkabinet/twee-nieuwe-kerncentrales/de-projectprocedure1. Ook hier wordt niet over de nul-variant gesproken. Verder pleit indiener ervoor om ook bij de vaststelling van het MER gelegenheid tot inspraak te bieden om foute interpretatie van zienswijzen te voorkomen en op die grond worden afgewezen. Door nu slechts drie stappen te kennen – concept mer en ontwerpprojectbesluit, inspraak, vaststelling en uiteindelijke beslissing – laat de omgang met mer-procedures in het verleden zien dat beroepsprocedures onnodig gecompliceerd gemaakt worden door bovengenoemde problemen. Dit kan worden voorkomen door het publiek nog één keer de mogelijkheid te geven	*Gedurende de projectprocedure zijn er verschillende inspraakmomenten, te weten bij:* • *de kennisgeving Voornemen en Voorstel voor participatie (huidige fase),* • *de concept Notitie Reikwijdte en Detailniveau (cNRD) ter voorbereiding op het MER* • *De ontwerp-voorkeursbeslissing, inclusief bijbehorende planMER en de Integrale EffectAnalyse (IEA)* • *Het ontwerp projectbesluit.*

Indiener	Reactie	Beantwoording
	te reageren op hoe met zienswijzen rekening is gehouden.	*Bij iedere fase worden de ingebrachte reacties c.q. zienswijzen betrokken bij de volgende fase. Ook wordt de Commissie MER gevraagd om bij hun finale advies ook de zienswijzen op het ontwerp projectbesluit te betrekken, teneinde hierover een objectief oordeel te kunnen geven. Na vaststelling van het projectbesluit en bijbehorende vergunningen is er de gelegenheid voor beroep bij de Afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State. Dit betekent dat er, afgezien van de beroepsprocedure, 4 momenten zijn waarop men formeel in kan spreken. Zie verder ook het Voornemen en voorstel voor participatie (VenP.*
81.19	Indiener maakt enkele opmerkingen naar aanleiding van twee websites. Het feit dat informatie over de reactortechnologie, plattegronden en financiële overwegingen in principe niet openbaar worden gemaakt is merkwaardig, gezien deze onder de Aarhus definitie van milieuinformatie valt en deel hoort te zijn van het MER (art. 4 Aarhus).	*Geen van de genoemde onderdelen hebben een directe milieucomponent. Deze gaan over bedrijfsgevoelige informatie en over financiën. Milieu gaat over o.a. ecologie, verontreinigingen en hinder.*
81.20	Kan de term "Rizzo Reports" uitgelegd worden, en kan worden uitgelegd waarom deze informatie volledig is weggelakt? Onder welke uitzondering voor toegang tot informatie vallen deze rapporten? Wanneer delen van de informatie in deze rapporten onder de uitzonderingen van Aarhus art. 4(3) vallen, kan dan toegang verleend worden tot die delen die niet onder de uitzonderingen vallen?	*U verwijst naar rapporten die geen onderdeel uitmaken van het voorliggende VenP waarop u reageert. Dit valt dan ook buiten de scope van dit project. Relevante milieu-informatie in relatie tot de mer-procedure worden allemaal openbaar gemaakt bij de officiële terinzageleggingen.*

Indiener	Reactie	Beantwoording
81.21	Indiener maakt een opmerking naar aanleiding van https://www.overkernenergie.nl/plannen-van-het-kabinet/twee-nieuwe-kerncentrales/marktconsultatie. "Het biedt CO2-vrij vermogen dat we nodig hebben voor een succesvolle energietransitie, omdat het in de elektriciteitsvraag kan voorzien op de momenten dat de wind niet waait en de zon niet schijnt." – Deze opmerking wekt de indruk dat dit de enige reden is voor de bouw van kerncentrales. Kerncentrales worden niet gebouwd voor de paar uur per jaar dat er een tekort aan stroom is door dunkelflautes. Hier zijn ondermeer door TenneT, maar ook door anderen, de afgelopen jaren verschillende studies naar uitgevoerd, en dat probleem lijkt in het toekomstige energiesysteem op te lossen te zijn zonder dat kernenergie enige rol speelt. Voor de rechtvaardigingsvraag voor de bouw van twee kerncentrales is dit onvoldoende en blijven de werkelijke redenen voor de keuze van deze technologie verborgen.	*We hebben de websitetekst aangepast.*
82.	**202400412 (Particulier)**	
82.1	Indiener wil eerst een duurzame oplossing voor het afval van kerncentrales. Als uit investeringen van rijke landen blijkt dat een circulaire economie rendeert, geeft dit het goede voorbeeld aan landen met zwak ontwikkelde controle-systemen.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'radioactief afval'.*
83.	**202400415 (Particulier)**	

Indiener	Reactie	Beantwoording
83.1	Het warme koelwater zorgt voor opwarming van het milieu en dat willen we juist voorkomen.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'effecten op milieu'.*
83.2	Dat wat er rond het project in het kader van participatie wordt besproken, moet opgenomen en met de opdrachtgevers gedeeld worden.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'participatie'.*
83.3	Voor de afvoer van warm koelwater zijn buizen van een omvang nodig die ruimtelijk niet in het gebied ingepast kunnen worden.	*Het is niet duidelijk over welk gebied u het heeft. Wel geldt dat we onderzoeken hoe en in welk vorm het koelwater onttrokken en geloosd kan worden.*
83.4	De 'groep van 100 burgers' die de gemeente Borsele heeft geselecteerd, heeft voorwaarden opgesteld die op verkeerde gronden zijn gebaseerd, namelijk dat de kerncentrales aan open aan zee worden gesitueerd (echter Borssele ligt 22 kilometer landinwaarts aan een zeer ondiep estuarium, tevens Natura2000 gebied).	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'leefbaarheid en brede welvaart'.*
84.	**202400416 (Particulier)**	
84.1	Indiener is van mening dat het bestaansrecht van de industrietakken die grootverbruikers zijn van stroom gezien de huidige problemen met de stroomvoorziening ter discussie mag komen te staan.	*De industriesector moet in 2050 100% circulair en klimaatneutraal zijn. De overheid werkt daarom, samen met industriebedrijven en netbeheerders, aan verduurzaming van de sector. Zie verder Nationaal Programma Verduurzaming Industrie.*
84.2	Een locatie zo dicht bij het dorp geeft teveel overlast en kan daarom niet aan de orde zijn.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'locatie'.*

Indiener	Reactie	Beantwoording
84.3	Indiener noemt als alternatieve locaties: • Opspuiten Maasvlakte III (daar is geen bewoning en er is voldoende koelwater). • Het terrein naast Scheldepoort bij Ritthem. • Het Thermphos-terrein Vlissingen-Oost, dit ligt zo ver van de bewoning dat (bouw)overlast minimaal is.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'locatie'.*
85.	**202400417 (Particulier)**	
85.1	Indiener wil graag de onderzoekopdracht ontvangen die door het Ministerie van EZK aan de drie potentiële leveranciers is gegeven naar de inpassing van de Nederlandse kerncentrales op de locatie Borsele.	*Voor dergelijke vragen dient u een zogeheten Woo-verzoek (Wet open overheid) in te dienen bij het ministerie.*
86.	**202400418 (Particulier)**	
86.1	Indiener vindt het stuitend dat alleen gereageerd kan worden over de randvoorwaarden voor de bouw van kerncentrales en niet over de onwenselijkheid van atoomstroom.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'alternatieven' en 'nut en noodzaak'.*
86.2	De overheid moet zich met feitelijke motivering en deugdelijke argumentatie verantwoorden voor alle besluiten.	*Alle besluiten zullen een uitgebreide motivering bevatten, welke grotendeels gebaseerd wordt op de mer-procedure die doorlopen zal worden.*
87.	**202400419 (Particulier)**	

Indiener	Reactie	Beantwoording
87.1	De kerncentrales zijn te massaal en worden veel te duur. Nieuwe ontwikkelingen gaan zeer snel (o.a. vrachtwagens op waterstof en de andere, veel goedkopere materialen voor batterijen).	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'nut en noodzaak', 'kosten en planning' en 'alternatieven'.*
87.1	Ook nu willen we verder met iets, waarvan het probleem met het afval nog steeds niet opgelost is. Als er al kernenergie moet komen, plaats ze dan bij de afnemers, dus meerder kleinere centrales.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'radioactief afval'.*
87.1	Als er al kernenergie moet komen, plaats ze dan bij de afnemers, dus meerdere kleinere centrales.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'alternatieven' en 'locatie'.*
88.	**202400420 (Particulier)**	
88.1	Geen nieuwe kerncentrales!	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'nut en noodzaak', 'locatie' en 'effecten op milieu'.*
89.	**202400421 (Particulier)**	
89.1	De bouw van twee centrales bij Borssele heeft een te grote impact op de omgeving. Als er kerncentrales gebouwd moeten worden dan is de Maasvlakte de aangewezen plaats.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'locatie' en 'leefbaarheid en brede welvaart'.*
90.	**202400423 (Particulier)**	

Indiener	Reactie	Beantwoording
90.1	Indiener is een tegenstander van kernenergie.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'nut en noodzaak'.*
90.2	De grootste zorg is radioactief afval, 1 kerncentrale is genoeg in de gemeente Borsele. Over een paar jaar is de opslagcapaciteit voor radioactief afval vol.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'radioactief afval'.*
91.	**202400424 (Particulier)**	
91.1	Zo snel mogelijk doen. Door het steeds groter wordende aandeel wiebelstroom van windenergie en zonnestroom is het noodzakelijk een energiebron te hebben waarmee al te grote verschillen -en daarmee uitval- in de netspanning mee kan worden voorkomen.	*Deze reactie is voor kennisgeving aangenomen.*
91.2	Nieuwe centrales zijn heel veilig, de risico's worden al decennia overdreven. Indiener geeft aan dat de bouw zelf snel gerealiseerd kan worden maar dat daarvoor politieke visie nodig is.	*Deze reactie is voor kennisgeving aangenomen.*
92.	**202400438 (Particulier)**	
92.1	Twee nieuwe kerncentrales in Borsele komen te laat, zijn te duur en leiden tot onherstelbare schade aan de leefomgeving, het landschap (door hoogspannings-verbindingen), de Westerschelde en de gezondheid van direct omwonenden.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'kosten en planning', 'effecten op milieu' en 'leefbaarheid en brede welvaart'.*

Indiener	Reactie	Beantwoording
93.	**202400439 (Particulier)**	
93.1	Indiener is pertinent tegen de plaatsing van meerdere kerncentrales in het Sloegebied. Zeeland wordt de grote stekkerdoos voor de rest van Nederland met alle bijkomende ellende van infrastructuur voor het elektrische netwerk.	*Er is nog geen keuze gemaakt over de locatie van twee nieuwe kerncentrales. Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'locatie'.*
94.	**202400441 (Particulier)**	
94.1	De noodzaak voor de bouw van nieuwe kerncentrales is onvoldoende aangetoond; voor een duurzaam energiesysteem in de toekomst zijn deze nieuwe centrales niet nodig.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'nut en noodzaak'.*
94.2	Indiener verwacht dat de stroomvraag van de toekomst minder wordt doordat een aantal bedrijven (in de procesindustrie) zullen afslanken, sluiten of verplaatsen. Duurzaam opgewekte stroom en de productie en import van waterstof zal kunnen voorzien in de energiebehoefte.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'alternatieven' en 'nut en noodzaak'.*
94.3	De economische en maatschappelijke kosten zijn zeer hoog. Omdat de noodzaak voor de nieuwe centrales niet is aangetoond neemt de overheid hiermee een onverantwoord risico.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'kosten en 'nut en noodzaak'.*
94.4	De overlast van de bouw (in Borssele) zal zeer aanzienlijk en langdurig zijn omdat de beschikbare ruimte en de capaciteit van de infrastructuur te beperkt zijn.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'kosten en planning' en 'leefbaarheid en brede welvaart'.*

Indiener	Reactie	Beantwoording
94.5	Er wordt onvoldoende rekening gehouden met een stapeling van grote (transitie)projecten die inmiddels door de overheid, Tennet en bedrijven zijn aangekondigd. Door het ontbreken van een goede regie is de kans groot dat er door interferentie van uiteenlopende projecten onvoorziene en zeer ongewenste situaties en ontwikkelingen ontstaan.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'elektriciteitsnet' en 'effecten op milieu'.*
94.6	Indiener heeft geen vertrouwen in het beschermen van de belangen en leefomgeving van de burgers, specifiek degenen nabij grote energieprojecten. Indiener wil solide garanties, anders is er sprake van onbehoorlijk bestuur.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'participatie'.*
94.7	De plannen hebben een grote impact op de onderlinge verhoudingen tussen inwoners van de gemeente. Er is sprake van groeiende onrust en een verscherping van spanningen en tegenstellingen (botsende meningen) onder en tussen bewoners. Dit gaat ten koste van de sociale cohesie die voor levenskwaliteit en de vitaliteit van alle dorpen in de gemeente Borsele essentieel is. Indiener voorziet een toename van deze negatieve sociale ontwikkelingen en heeft geen aanwijzingen dat de overheid enig initiatief neemt om deze ontwikkeling te mitigeren.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'leefbaarheid en brede welvaart'.*
94.8	Er is nog geen oplossing voor de (eind)berging van radio-acties afval. Zolang hier niet in is voorzien neemt de overheid een te grote hypotheek op toekomstige generaties. Als grootouder ervaart indiener dit als een grote belasting.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'radioactief afval'.*

Indiener	Reactie	Beantwoording
95.	**202400443 (Particulier)**	
95.1	Indiener stelt voor om de 380kV verbinding van de Bevelanden naar Zeeuws Vlaanderen te vervangen door plaatsing van de kerncentrale (evt. een SMR) in de Kanaalzone (het gebied tussen Gent en Terneuzen). 8 procent van de Nederlandse energievraag komt uit de Kanaalzone (o.a. Dow Chemical, Yara en Arcelor Mittal). Momenteel wordt daar de energievraag opgevangen met Noors gas dat in Zeebrugge aangeland wordt. Het is dan logisch om de kerncentrale ook daar te vestigen. Er ligt al een waterstof infrastructuur die via Antwerpen naar Rotterdam loopt.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'locatie'.*
96.	**202400444 (Particulier)**	
96.1	Indiener vindt dat de eventuele centrales verspreid over Nederland moeten worden aangelegd, bij belangrijke industriecentra: Eén in Borsele, één op de Maasvlakte, één bij IJmuiden en één aan de Eemshaven.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'locatie'.*
96.2	Zijn twee kerncentrales in Borsele in combinatie met alles wat er aan hoogspanning naar het achterland (een smalle strook Zuid Beveland) wordt afgevoerd, nog verantwoord?	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'elektriciteitsnet'.*
97.	**202400445 (Particulier)**	

Indiener	Reactie	Beantwoording
97.1	Indiener merkt dat de jongere generatie, die het langst de gevolgen zullen merken, niet betrokken worden bij de participatie. Graag deze actief betrekken via de juiste mediakanalen.	*De participatie is gericht op alle doelgroepen. Verder wordt verwezen naar de thematische beantwoording onder 'participatie'.*
97.2	Indiener wil dat het Sociaal Cultureel Planbureau of een vergelijkbare onafhankelijke partij wordt ingeschakeld om diepgaand het draagvlak voor kernenergie in Zeeland te onderzoeken.	*In de Integrale Effectenanalyse wordt hier nader op ingegaan.*
97.3	Indiener vindt de vraag of bewoners en direct betrokkenen de aspecten als milieu, veiligheid enz. acceptabel vinden belangrijker dan de vraag of deze aspecten acceptabel zijn binnen de marges van de officiële onderzoeken. "Zeeuwen" moeten kunnen bepalen wat de vragen zijn die gesteld gaan worden.	*De beoordelingscriteria en onderzoeksmethodiek zullen worden afgestemd met de regionale overheden.*
97.4	Suggestie: plenaire sessies in combinatie met de inloopsessies zodat deelnemers ook elkaars mening kunnen horen.	*Afhankelijk van het doel van de bijeenkomsten die we organiseren zal worden bepaald welke opzet het meest passend is.*
98.	**202400470 (Particulier)**	
98.1	Indiener vindt kernenergie waanzin en verwijst naar dit bericht: https://nos.nl/collectie/13871/artikel/2511750-bijna-helft-vanstroomproductie- is-duurzame-energie. De focus moet liggen op wind en zonne-energie. Kernenergie is vele malen duurder en vervuilender dan windenergie. Daarnaast loopt de bouw van iedere kerncentrale uit en is de klimaatdoelstelling hiermee niet te halen.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'nut en noodzaak', 'alternatieven' en 'kosten en planning'.*

Indiener	Reactie	Beantwoording
99.	**202400471 (Particulier)**	
99.1	Deze reactie is inhoudelijk gelijk aan reactie 74 (nr. 202400397). Voor de samenvatting van de reactie wordt hiernaar verwezen.	*Deze reactie is inhoudelijk gelijk aan reactie 74 (nr. 202400397). Voor de beantwoording van de reactie wordt hiernaar verwezen.*
100.	**202400472 (Particulier)**	
100.1	Een actuele analyse gebaseerd op neutrale informatie gecombineerd met eventueel expert judgement over hoe Nederland in 2050 energieneutraal kan zijn ontbreekt. Er wordt nu meteen voor kernenergie en 2 locaties gekozen zonder procedure en onderbouwing. Indiener wil bij voorkeur een mer-procedure en daarnaast het verrijken van de studies uit 1986 en 2004 met de huidige inzichten.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'effecten op milieu'.*
100.2	Indiener vindt de op p. 8 voorgestelde onderzoeksmethode onduidelijk, onzuiver en niet wenselijk zeker bij een maatschappelijk omstreden techniek. Daarbij kunnen inzichten zodanig gewijzigd zijn dat een andere keuze niet kan worden uitgesloten.	*Verwezen wordt naar de concept NRD.*
100.3	Er is geen sprake van participatie of advisering (bijv. door de commissie mer) over de keuze voor het bouwen van de kerncentrales.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'alternatieven'.*
100.4	Het aspect/effect maatschappelijke ontwrichting bij locaties voor kernenergie in de buurt van industrie en	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'leefbaarheid en brede welvaart'.*

Indiener	Reactie	Beantwoording
	transport (leveringszekerheid industrie) en woonkernen ontbreekt.	
101.	**202400477 (Particulier)**	
101.1	Wordt het risico van extreme zeespiegelstijging ook bij de beoordeling betrokken? Vooral vanuit impact op de bewoners en natuur.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'veiligheid'.*
101.2	Wordt bepaald wat de financiële impact is van dijkverhoging die noodzakelijk is voor het behouden van een acceptabel risicoprofiel bij toenemende economische waarde door projecten als VAWOZ en nieuwe kerncentrales en wie betaalt dat?	*Bij elk project in buitendijks gebied wordt getoetst op waterveiligheid. Zo ook bij nieuwe kerncentrales.*
102.	**202400480 (Particulier)**	
102.1	Deze reactie is inhoudelijk grotendeels gelijk aan reactie 74 (nr. 202400397). Voor de samenvatting van de reactie wordt verwezen naar 74.1 t/m 74.5 en 74.7 t/m 74.10. De overige ingebrachte punten worden hieronder in 102.2 t/m 102.6 behandeld.	*Deze reactie is inhoudelijk grotendeels gelijk aan reactie 74 (nr. 202400397). Voor de beantwoording wordt verwezen naar 74.1 t/m 74.5 en 74.7 t/m 74.10. De overige ingebrachte punten worden hieronder in 102.2 t/m 102.6 behandeld.*
102.2	Verdere studie met betrekking tot betaalbaarheid is deels al gedaan door TenneT. Onder voorwaarden (o.a. elektrificatie door Yara en Dow en afstemming vraag op beschikbaarheid) is het in het meest gunstige geval mogelijk om 1 kerncentrale in Borssele technisch in het hoogspanningsnet te kunnen plaatsen met een relatief lage vollast duur van 80%. Indiener geeft aan dat het	*De systeemkosten en inpassing in het elektriciteitsnet wordt in deze fase nog onderzocht. Dit is een belangrijke afweging voor de minister bij de locatiekeuze.*

Indiener	Reactie	Beantwoording
	waarschijnlijk of vrijwel uitgesloten is dat deze buitenlandse multinationals investeringen in Nederland zullen doen vanwege de relatief hoge elektriciteitsprijs of kernstroom en liever in het buitenland investeringen zullen doen.	
102.3	Indiener geeft aan dat een aantal zaken strijdig zijn met SSG-35: • De toekomstige exploitant kan niet betrokken worden • De informatie uit het voornemen is gedateerd en grotendeels achterhaald. Voorbeeld: North Sea Port moet beschikken over een actuele kaart van de huidige toestand in het Sloegebied • Er mag alleen gewicht toegekend worden aan de verschillende criteria maar nog geen keuze van de voorkeurslocatie op voorhand • Als er sprake is van een andere nucleaire installatie zoals de oude kerncentrale, moet deze meegenomen worden in de evaluatie • De rol van IAEA ontbreekt • Veel van de SSG-35 criteria zouden veilig gestel moeten zijn door het Waarborgingsbeleid, maar dit wordt niet goed gehandhaafd: o Sloegebied is vol. Zelfs voor een klein project als Central Gate is volgens North Sea Ports geen ruimte	*Punten die indiener aandraagt zijn ten dele overeenkomstig met de SSG-35, één van de toetsingskaders voor een geschikte locatie voor kerncentrales. Wij hechten veel waarde aan zowel de SSG-35 als de SSR-1, die vanuit de IAEA ook internationale toetsingskaders bieden. In de Notitie Reikwijdte en Detailniveau (onderzoeksplan voor het MER) zullen we verduidelijken wat we wel en niet in het milieuonderzoek meenemen. De resultaten daarvan landen vervolgens in het MER. Uw punten zullen daar dan ook in worden ondervangen.*

Indiener	Reactie	Beantwoording
	○ De recente ammoniak opslagprojecten hebben geen rekening gehouden met 10.000 werknemers voor de bouw van een kerncentrale. Tijdige evacuatie bij een ontsnapte ammoniakwolk is niet mogelijk ○ Een aardgas/-waterstof pijpleiding vlak langs de site van de toekomstige centrales ○ Een spoortracé waarover brandbare, gevaarlijke en giftige stoffen wordt getransporteerd vlak langs de site ○ De uitbouw van dorpskernen van nabij gelegen dorpen ○ Een raffinaderij als buurman ○ Een kruispunt van vliegroutes van de burgerluchtvaart boven Borssele ○ Een defensie laagvlieggebied ○ Een vaste aanlandingsplaats voor Amerikaans militair materieel, waardoor het Sloegebied een militair doel wordt ○ Munitieopslag in het nabij gelegen Ritthem ○ 1 of meer waterstoffabrieken	
102.4	De A58 raakt in de zomermaanden verstopt door toeristen. Tijdige evacuatie van de lokale bevolking bij een nucleair incident is dan onmogelijk.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'veiligheid'.*

Indiener	Reactie	Beantwoording
102.5	Een Engelstalige versie van het voornemen ontbreekt. Dit maakt het lastig om de aansluiting te vinden tussen SSg-35 en dit document en maakt het minder toegankelijk voor de buitenlandse bouwers van kerncentrales.	*Het VenP is slechts een aankondiging en kent geen juridische vereisten met betrekking tot vertalingen. Bij de publicatie van de cNRD en het MER geldt deze verplichting wel.*
102.6	Er is sprake van misleidende informatie: • De stelling dat de EPR III centrales gebaseerd zijn op een bewezen ontwerp is in tegenspraak met uitlatingen van EDF dat een deel van de vertragingen in Hinkley te wijten zijn aan wijzigingen die de UK overheid eiste n.a.v. de ramp in Fukushima • De stelling dat reeds gebouwde EPR III centrales bewezen veilig zijn is onmogelijk gezien het geringe aantal en relatief korte operationele tijd van deze centrales • Bouwkosten en doorlooptijd zijn lastig in te schatten gezien de meest recente ervaringen, het type gebied (het Sloegebied is geen aaneengesloten greenfield zoals Hinkley) en de enorm gestegen bouwkosten en rente. Het bevreemdt indiener dat later aangegeven wordt dat de keuze voor EPR III leidt tot beter in te schatten kosten en doorlooptijd • Een CO2 vrije elektriciteitsproductie per 2035 op basis van nieuwe kerncentrales is gezien bovenstaande ongeloofwaardig	*Waar we konden hebben we de gevraagde relevante informatie opgenomen in de cNRD. Andere onderdelen zijn ofwel te gedetailleerd ofwel niet relevant voor deze procedure.*

Indiener	Reactie	Beantwoording
	• De suggestie dat 2 kerncentrales op momenten van Dunkel Flaute de totale elektriciteitsvoorziening van Nederland overeind houdt klopt niet want zonder de overig 90% uit andere bronnen zakt het hele elektriciteitsnet in elkaar • De paragraaf over NPRA vermeldt geen nieuwe klasse radioactief afval als gevolg van de EPR III technologie met een verhoogde stralingsbelasting en een veel langere afkoelperiode (Hinkley 60 jaar) • In de paragraaf over wind op zee staat niet dat EPZ al bezwaar maakte tegen de aanlanding in Borssele in verband met de benodigde ruimte op het hoogspanningsnet • Ammoniak wordt in tegenstelling tot waterstof nergens vermeld en is een serieus alternatief met zeer concrete plannen voor opslag in het Sloegebied	
103.	**202400490 (Particulier)**	
103.1	Indiener verwijst naar een bijlage. Deze bijlage is inhoudelijk grotendeels gelijk aan reactie 74 (nr. 202400397). Voor de samenvatting van de bijlage wordt hiernaar verwezen. De overige ingebrachte punten worden hieronder in 103.2 t/m 103.6 behandeld.	*De reactie in de bijlage is inhoudelijk grotendeels gelijk aan reactie 74 (nr. 202400397). Voor de beantwoording van de reactie in de bijlage wordt hiernaar verwezen. De overige ingebrachte punten worden hieronder in 103.2 t/m 103.6 behandeld.*

Indiener	Reactie	Beantwoording
103.2	Nederland moet definitief stoppen met kernenergie, net als Duitsland. Nieuwbouw van kerncentrales is zeer onverstandig. Kerncentrales gaan niet aan als het even niet waait en het uitzetten van wind op zee zal kerncentrales geen CO2 winst opleveren maar wel 180000 jaar afval.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'nut en noodzaak', 'alternatieven en 'radioactief afval'.*
103.3	De overheid moet duidelijk zijn over wie voorrang krijgt op het net.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'nut en noodzaak' en 'elektriciteitsnet'.*
103.4	Het voornemen om kerncentrales te bouwen is ingegeven door de lobby van de industrie maar is totaal niet nodig. In 2011 was het financieel al niet haalbaar door Delta, nu is het niet anders. https://www.bnr.nl/nieuws/duurzaamheid/10541882/voorstanders-kerncentrales/-doof-en-blindvoor-belangrijkste-realiteit	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'nut en noodzaak'.*
103.5	Nederland is niet geschikt voor kernenergie want er is geen geschikte locatie voor eindberging. Dit moet geregeld worden voor de nieuwbouw.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'radioactief afval'.*
103.6	Zeeuwen hebben al drie maal de belofte gekregen dat de kerncentrale zou sluiten einde levensduur, maar nu komen er meer en wordt sluiting van de oude uitgesteld. Belofte maakt schuld.	*De besluitvorming over de bedrijfsduurverlenging van de bestaande kerncentrale in Borssele is onderdeel van een andere procedure (zie de website van RVO) en valt buiten de scope van onderhavige procedure.*
104.	**202400491 (Particulier)**	

Indiener	Reactie	Beantwoording
104.1	Indiener is groot voorstander van kernenergie en zou graag zien dat alle subsidies en supersnelle vergunningen voor windturbines omgezet worden voor kerncentrales.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'nut en noodzaak' en 'alternatieven'.*
104.2	Er is een probleem met kernafval maar dat is er ook met afval van windturbines en met windturbines de natuur boven en onder water vernielen. Indiener hoopt op herstel van de vogelstand en boven- en onderwaternatuur door veilige en schone kerncentrales.	*De effecten op het milieu worden onderzocht voor het MER.*
105.	**202400493 (Particulier)**	
105.1	Kernenergie is niet klimaatneutraal door de lange bouw met vele transportbewegingen.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'leefbaarheid' en 'nut en noodzaak'.*
105.2	Kernenergie is heel duur, de prijs wordt gekoppeld aan de prijs van de andere bronnen. Als er veel zonne- en windstroom is, daalt de prijs, maar er wordt een vaste prijs voor kernenergie afgesproken waar het rijk (belastingbetaler) voor op draait. In Engeland (Hinkleypoint C) en in Finland zijn ervaringen met veel te hoge kosten. Duitsland sloot de kerncentrales en gaat verder met waterstof/ammoniak.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'kosten en planning' en 'alternatieven'.*
105.3	Wat te denken van het radioactieve afval? (Na ons de zondvloed)	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'radioactief afval'.*
106.	**202400494 (Particulier)**	

Indiener	Reactie	Beantwoording
106.1	Kernenergie is old school, denk verder en aan nieuwe bronnen.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'nut en noodzaak'.*
106.2	De kosten en het bouwen worden hoofdpijndossiers, zie buitenland.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'kosten en planning'.*
106.3	De opslag is gevaarlijk.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'radioactief afval'.*
106.4	Het winnen is ongezond in soms onmenselijke werksituaties.	*De waarborging van de veiligheid en gezondheid van de winning van uranium ligt bij de overheden van de landen waar winning plaatsvindt.*
106.5	In Borsele is geen ruimte, dit geeft verrommeling van het landschap en wooncomfort.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'locatie'.*
106.6	Het gaat ten koste van het toerisme op lange termijn.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'leefbaarheid en brede welvaart'.*
106.7	Steek deze gelden in de ontwikkeling van bestaande en nieuwe energie.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'alternatieven'.*
107.	**202400507 (Particulier)**	
107.1	Worden de alternatieven met zon/wind met dezelfde hoeveelheid energielevering meegenomen in de vergelijking voor de locatiekeuze?	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'alternatieven'.*
107.2	Zijn er garanties van de grootste afnemers in de regio Zeeland dat ze werkelijk gaan afnemen na realisatie van de kerncentrales?	*Op dit moment onderzoeken we nog de locatie van de kerncentrales. Pas daarna kunnen*

Indiener	Reactie	Beantwoording
		afspraken gemaakt worden met eventuele afnemers.
108.	**202400520 (Particulier)**	
108.1	Indiener is helemaal tegen en kan zich niet voorstellen wat er zal gebeuren als iets fout gaat. De kosten kunnen beter geïnvesteerd worden in groene energie of een andere soort energie.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'nut en noodzaak' en 'veiligheid'.*
109.	**202400531 (Particulier)**	
109.1	Welvaart en economie baseren op goedkope energie. Een kerncentrale is een prima oplossing daarvoor.	*Deze reactie is voor kennisgeving aangenomen.*
110.	**202400532 (Particulier)**	
110.1	Tegen nieuwe kerncentrale, bestaande onderhouden en renoveren en verder gebruiken.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'nut en noodzaak'.* *De besluitvorming over de bedrijfsduurverlenging van de bestaande kerncentrale in Borssele is onderdeel van een andere procedure (zie de website van RVO) en valt buiten de scope van onderhavige procedure.*

Indiener	Reactie	Beantwoording
111.	**202400535 (Particulier)**	
111.1	Een kerncentrale zo dicht bij dichtbevolkt gebied is niet oké.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'locatie' en 'veiligheid'.*
112.	**202400536 (Particulier)**	
112.1	Indiener is absoluut voorstander van de bouw van deze kerncentrales.	*Deze reactie is voor kennisgeving aangenomen.*
113.	**202400537 (Particulier)**	
113.1	Indiener vindt de impact van deze inplanting dicht bij de landsgrens en met impact op de natuur en vooral de impact en risico's op het toerisme in de onmiddellijke buurt te groot om dit toe te laten.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'locatie', 'effecten op milieu' en 'leefbaarheid en brede welvaart'.*
114.	**202400538 (Particulier)**	
114.1	Indiener is 100% tegen het bouwen van nieuwe kerncentrales en zeker vlak bij een landgrens.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'nut en noodzaak' en 'locatie'.*
115.	**202400539 (Particulier)**	
115.1	Indiener is verbaasd dat er 2 kerncentrales geplaatst worden in drukke toeristische regio's, zowel in	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'locatie' en 'leefbaarheid en brede welvaart'.*

Indiener	Reactie	Beantwoording
	Nederland als in België. Is plaatsing in meer afgelegen regio's niet de bedoeling?	
116.	**202400540 (Hotel St Pol)**	
116.1	De bezorgde bewoners van Knokke-Heist maken hun diepe en uitgebreide bezwaar kenbaar en zijn van mening dat deze ontwikkeling niet kan worden toegestaan vanwege ernstige gevolgen voor zowel het milieu als de mensen in de gemeenschap van indiener.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'nut en noodzaak', 'locatie' en 'effecten op milieu'.*
116.2	Kernenergie produceert een aanzienlijke hoeveelheid radioactief afval dat duizenden jaren gevaarlijk blijft, wat betekent dat we onszelf en vele toekomstige generaties belasten. Ondanks maatregelen blijft er altijd een risico van incidenten of verval van de faciliteiten die kunnen leiden tot verontreiniging van de aarde en het water in de omgeving.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'radioactief afval'.*
116.3	Kerncentrales dragen bij aan thermische vervuiling door afvoer van het koelwater. Dit leidt tot verhoogde temperaturen die schadelijk zijn voor het leven in de zee. Aangezien de voorgestelde locatie dicht bij de kust ligt, kan dit een verwoestende impact hebben op de biodiversiteit in zee en op het lokale marineleven, dat al wordt bedreigd door klimaatverandering en overbevissing.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'effecten op milieu'.*
116.4	Er zijn vele risico's verbonden aan kernenergie vanuit menselijke gezondheid en veiligheid. Het risico van catastrofale ongelukken blijft bestaan, ondanks moderne technologieën. Indiener verwijst naar	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'veiligheid'.*

Indiener	Reactie	Beantwoording
	Tsjernobyl en Fukushima. De mogelijke gevolgen van een nucleair ongeluk - inclusief stralingsziekte, aanhoudende gezondheidsproblemen en verwoesting van huizen en land - zijn te groot om te negeren.	
116.5	De nabijheid van de kerncentrale kan leiden tot psychologische stress en angst onder de bevolking wat kan leiden tot afname van de kwaliteit van leven en potentiële gezondheidsproblemen op lange termijn.	*Er is een aantoonbare link tussen gezondheidsklachten en de verwerping van bepaalde ontwikkelingen in de leefomgeving van mensen. De gezondheid wordt in het MER nader onderzocht per locatie.*
116.6	De vestiging van een kerncentrale dicht bij indieners gemeente kan leiden tot een afname van het onroerend goed waarde en het toerisme, wat een nadelig effect zou hebben op de lokale economie.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'leefbaarheid en brede welvaart'.*
116.7	Er zijn vele vormen van duurzame energie die kunnen worden opgeschaald en verbeterd om aan de energiebehoeften te voldoen zonder de bovenstaande risico's. Indiener dringt er op aan om deze opties te overwegen in plaats van door te gaan met de voorgenomen bouw van de kerncentrale. Indiener hoopt op begrip in deze belangrijke en zorgwekkende kwestie.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'alternatieven'.*
117.	**202400541 (Particulier)**	
117.1	In Doel (B) staan 4 kerncentrales. De discussie over hun toekomst is volop bezig. Het komt indiener vreemd over dat er niet zo ver daarvandaan nieuwe gebouwd worden, ook al gaat het om twee verschillende landen. Is hier geen kans op een unieke vorm van	*Elk land gaat over de eigen energievoorziening. Dit gaat zowel over de productie als de consumptie van energie.*

Indiener	Reactie	Beantwoording
	samenwerking? In Zeeland is een stroomtekort, in Antwerpen zitten grote verbruikers.	
118.	**202400543 (Particulier)**	
118.1	Indiener vindt het niet kunnen dat er een kerncentrale wordt gebouwd op een relatief korte afstand van 30 km van Knokke en denkt dat er beter geschikte locaties zijn in Nederland zonder dat men personen aan straling moet blootstellen in geval van een ongeluk. Indiener is tegen.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'locatie' en 'veiligheid'.*
119.	**202400544 (Particulier)**	
119.1	Indiener wil geen kerncentrale in de buurt van diens hoofdverblijf.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'nut en noodzaak' en 'locatie'.*
120.	**202400545 (Particulier)**	
120.1	Een kerncentrale nabij een vakantieplaats als Knokke is ontoelaatbaar.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'leefbaarheid en brede welvaart'.*
120.2	Het is niet toekomstgericht: wat gaan die investeringen in immobilieën nog waard zijn als er een kerncentrale kortbij komt?	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'leefbaarheid en brede welvaart'.*

Indiener	Reactie	Beantwoording
121.	**20240546 (Particulier)**	
121.1	Meer dan 50 jaar geleden is het besluit genomen om af te zien van een geplande kerncentrale op Maasvlakte 1 vanwege de aanwezige petrochemische industrie en de bevolkingsdichtheid in het Rijnmondgebied. Toen is gekozen voor een kolen/kolenpoeder gestookte energiecentrale. Vestiging op de Maasvlakte 1 of elders in het Rijnmondgebied is al uitgediscussieerd. Er is niks veranderd aan de situatie.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'nut en noodzaak' en 'locatie'.*
121.2	In het verleden is al een brede maatschappelijke discussie gevoerd over de wenselijkheid en mogelijkheid van kernenergie in Nederland. De opwekking van kernenergie is destijds afgewezen.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'nut en noodzaak' en 'locatie'.*
121.3	Het is niet zinvol om een oudere techniek opnieuw te ontwikkelen vanwege aangescherpte veiligheidseisen en terwijl er schone en veilige alternatieven beschikbaar zijn. De bouw van de oorspronkelijke snellekweekreactie (in Kalkar – Duitsland) is niet voor niks stopgezet.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'alternatieven'.*
121.4	Zonder menselijke oorzaak heeft onze planeet vele fluctuaties (o.a. m.b.t. CO2- en zuurstofgehalte en temperaturen) ondergaan de afgelopen 3,5 miljard jaar. Het is opportunistisch het jaar 2035 in een tijdspanne van ongeveer 3,5 miljard jaar in beton te beitelen. De capaciteit van alternatieve veilige energiebronnen is onvoldoende, maar om dan tijdelijke kerncentrales opnieuw in ontwikkeling te nemen omdat het jaar 2035 in beton gegoten is, is een onzalige en onnodige weg.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'nut en noodzaak'.*

Indiener	Reactie	Beantwoording
122.	**202400549 (Particulier)**	
122.1	Indiener spreekt zich uit tegen dit (grensoverschrijdende) project wegens het negatieve effect op de mentale en fysieke gezondheid, het negatieve effect op de natuur/planeet voor vele generaties, en omwille van de waardevermindering van vastgoed in deze zone.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'nut en noodzaak', 'leefbaarheid en brede welvaart' en 'effecten op milieu'.*
122.2	Als Nederland nieuwe kerncentrales wil bouwen, gelieve er dan voor te zorgen dat de effecten ervan strikt beperkt blijven tot de eigen landsgrenzen. Als Nederland zelf in zijn energie wil voorzien, gelieve dit dan te doen met minder milieuvervuilende technieken (zonne-energie, windenergie, waterstof, etc.).	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'alternatieven'.*
123.	**202400550 (Particulier)**	
123.1	Moet dit? Hoe zit het met het milieuvriendelijk toevoeren van waterstof in evenwicht met de ecologische impact?	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'nut en noodzaak'.*
124.	**202400551 (Kernenergie Nee D-Aken, mede namens Ökologische Plattform der Partei die Linke NRW, AKW-NEE-Gruppe Aachen)**	

Indiener	Reactie	Beantwoording
124.1	Kernenergie is niet klimaatneutraal. De exploitatie, transport en verrijking van uranium en de opslag ervan kost veel energie en brengt CO2-uitstoot met zich mee.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'nut en noodzaak'.*
124.2	Daarnaast zijn kerncentrales een gevaar voor het milieu en de mensen. Geen enkele reactortype is zeker. In Borssele kan de zee door de klimaatverwarming een groot gevaar opleveren. Er wordt hierbij verwezen naar Fukushima en Tsjernobyl en aan de bijnarampen van Harrisburg, Forsmark, Biblis en anderen.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'veiligheid'.*
124.3	Kernenergie is veel duurder dan andere hernieuwbare energiebronnen. De bouw van nieuwe kerncentrales zullen niet zonder groot verzet gebouwd kunnen worden. Dat kost ook veel geld.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'alternatieven' en 'kosten en planning'.*
125.	**202400552 (Particulier)**	
125.1	De voorziene inplanting van kerncentrales zo dicht bij het natuurreservaat 'Het Zwin' lijkt mij helemaal niet optimaal.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'locatie' en 'effecten op milieu'.*
126.	**202400553 (Particulier)**	
126.1	Indiener is tegen het project want het is maar 30 km van Knokke en van België. Het accident in de kerncentrale van Fukushima veroorzaakte een nucleaire contaminatie tot 60 km! Het is niet normaal noch verantwoordelijk tegenover een buurland van die	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'nut en noodzaak' en 'veiligheid'.*

Indiener	Reactie	Beantwoording
	projecten zo dicht bij de grens te bouwen en zo de Belgische bevolking in gevaar brengen.	
127.	**202400554 (Particulier)**	
127.1	Indiener maakt zich ernstig zorgen over de plannen om kerncentrales te gaan bouwen. Wat wordt de zeespiegel niveau in 2100 in het ergste geval? Wat is de kans op overstroming van de kerncentrale in 2100?	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'veiligheid' en 'effecten op milieu'.*
127.2	Hoe groot is de onbewoonbare zone na een kernsmelting? Hoe lang is deze zone dan onbewoonbaar? Wat is de economische schade na een kernsmelting?	*De kans op een calamiteit met een kerncentrale is zeer klein. De effecten zijn daarom niet in te schatten en afhankelijk van meerdere factoren, zoals de aard en omvang van de calamiteit, de locatie, de weersomstandigheden. Daarbij moet vermeld worden dat een calamiteit niet direct leidt tot een onbewoonbare zone.*
127.3	Hoeveel subsidie is er nodig voor een kerncentrale? Voor wie is deze energie bedoeld?	*De precieze benodigde financiering en middelen voor de kerncentrales wordt op dit moment onderzocht. De energie is bedoeld om het Nederlandse net te voorzien van elektriciteit.*
127.4	Wat is de veiligste locatie voor een kerncentrale in Nederland?	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'locatie'.*
128.	**202400555 (Particulier)**	
128.1	Indiener maakt zich zorgen over de toekomst van het kleinschalige landschap in het gebied in de gemeente Borsele en stelt dat twee nieuwe kerncentrales niet	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'effecten op milieu' en 'leefbaarheid en brede welvaart'. De*

Indiener	Reactie	Beantwoording
	passen. Het plan zal het cultuurlandschap onherstelbaar negatief beïnvloeden.	*landschappelijke inpasbaarheid is een onderdeel dat in het kader van het MER onderzocht wordt.*
128.2	Er is ook nog geen veilige plek gevonden om het radioactief kernafval op te bergen. Het probleem wordt doorgeschoven naar toekomstige generaties.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'radioactief afval'.*
128.3	De keuze voor dure en ouderwetse kernenergie is onverstandig als men ook kan kiezen voor wind- en zonne-energie. De optie zonder kernenergie moet ook worden meegenomen in het vervolg.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'alternatieven'.*
128.4	Deze reactie is voor het overige inhoudelijk gelijk aan reactie 74 (nr. 202400397). Voor de samenvatting van de reactie wordt hiernaar verwezen.	*Deze reactie is voor het overige inhoudelijk gelijk aan reactie 74 (nr. 202400397). Voor de beantwoording wordt hiernaar verwezen.*
129.	**202400557 (particulier)**	
129.1	Kerncentrales brengen risico's met zich mee: gevaarlijk afval, ongelukken, hoge kosten en zijn niet duurzaam. Daarom zijn wij tegen de bouw van nieuwe kerncentrales en pleiten voor hernieuwbare energie.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'veiligheid', 'radioactief afval', 'kosten en planning' en 'alternatieven'.*
130.	**202400558 (Particulier)**	
130.1	Indiener is op zich niet tegen de bouw van nieuwe kerncentrales, maar wel tegen de plaats (gemeente Borsele). Dit heeft te maken met de afvoer van de stroom. Indiener wil geen nieuwe hoogspanningslijnen. Er is in Zeeland net een nieuwe 380 kV-lijn gebouwd die niet al te fraai voor het landschap is. Indiener zit niet te	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'effecten op milieu', 'locatie' en 'elektriciteitsnet'.*

Indiener	Reactie	Beantwoording
	wachten op de contactpersonen van Tennet met hun zakelijk recht overeenkomst met bijkomende kleine lettertjes.	
130.2	Het lijkt indiener beter om de kerncentrales te bouwen op de Maasvlakte in de buurt van de plek waar energie nodig is. Grote transportafstanden van de energie zorgen voor meer opwarming van de aarde (kabels worden 70 graden). Het warme koelwater zou gebruikt kunnen worden voor het verwarmen van de kassen/ gebruik van assimilatieverlichting voor plantengroei in het Westland.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'locatie'.*
131.	**202400560 (Particulier)**	
131.1	De reactie betreft zowel aanlanding van windstroom als de nieuwe kerncentrales omdat het een paar algemene punten betreft, waarover indiener in de pers nog niets heeft gezien en waarover ook tijdens de bijeenkomst op 5 maart om heen werd gedraaid. De reactie is in het kader van beide procedures verstuurd.	*Deze reactie is voor kennisgeving aangenomen. In de beantwoording wordt uitsluitend ingegaan op de onderdelen die betrekking hebben op de nieuwe kerncentrales.*
131.2	De locatie van de nieuwe centrales staat nog niet helemaal vast, maar indiener ziet wel dat een duidelijke voorkeur uitgaat naar de Sloehaven. Dit gezien hetgeen gepresenteerd is en het gedrag van minister Jetten. Tijdens de bijeenkomst werd duidelijk dat in de kamer aangegeven was dat er nog twee centrales bij zouden moeten komen. Is de Sloehaven hiervoor ook als eerste in de aandacht?	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'locatie'. Een eventuele nieuwbouw van nog twee extra centrales maakt geen onderdeel uit van deze procedure. Indien dit aan de orde is, zal hiervoor een aparte procedure opgestart worden.*

Indiener	Reactie	Beantwoording
131.3	Is het verstandig om de huidige plannen voor nucleaire stroomopwekking en een belangrijk deel van de aanlanding van stroom (en evt. waterstof) vanuit zee te concentreren op één locatie in de uithoek van het land? In deze uithoek zijn zeer matige verbindingen (weg/spoor en stroomtransporten) met het achterland.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'locatie'.*
131.4	De Sloehaven is vanuit efficiency en voldoende koelwater een logische locatie, maar qua ligging voor stroomgebruik niet. Alle verbindingen naar de rest van Nederland moet via het smalste stukje van Nederland (brede "staart" van Zuid Beveland). Boven dit smalle stukje ligt ook een vliegroute van lesvliegtuigen van defensie, wat het zeer kwetsbaar maakt voor terroristische en militaire acties.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'locatie' en 'veiligheid'.*
131.5	Indiener had verwacht dat – vanwege de afhankelijkheid van elektriciteit in de toekomst – juist gekeken zou worden naar de robuustheid van het energiesysteem en alle delen van het land vanuit meerdere richtingen van stroom kunnen worden voorzien. Op die manier is er meer zekerheid van stroomaanvoer. Deze robuustheid moet dan ook een essentiële rol gaan spelen bij de locatiekeuze van de nieuwe kerncentrales én bij de stroomaan- en –afvoer van zowel windstroom als kernstroom. Net zoals het belang van een aansluiting bij plaatse waar grote hoeveelheden stroom nodig zijn. Het lijkt erop dat hier op geen enkele wijze rekening mee gehouden wordt.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'elektriciteitsnet', 'locatie' en 'nut en noodzaak'.*

Indiener	Reactie	Beantwoording
131.6	De argumenten die werden aangedragen voor de locatie Sloehaven waren globaal efficiëntie door zaken te combineren en voldoende ruimte. Er is geen ruimte voor een bouwterrein voor het plaatsen van twee kerncentrales, tenzij een dorp en/of een tunnelweg wordt verplaatst en bos gekapt wordt. Andere locaties waren al bekeken maar aangegeven werd dat daar teveel weerstand vanuit de omgeving was. Er wordt duidelijk misbruik gemaakt van de tolerantie van de Zeeuwen.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'locatie' en 'leefbaarheid en brede welvaart'.*
131.7	De kerncentrales zijn hoogstwaarschijnlijk te laat gereed om een zinnige bijdrage te leveren aan de energietransitie en de vraag is of het publieksgeld niet beter gebruikt kan worden om het elektriciteitsnet tot in alle hoeken van Nederland zo snel mogelijk te versterken.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'kosten en planning'.*
132.	**202400561 (Particulier)**	
132.1	Indiener vindt het bouwen van nieuwe kerncentrales bij Borssele zeer onverstandig, o.a. vanwege de veiligheid van omwonenden en het concentreren van een groot deel van de energievoorzieningen op 1 punt. Zeker in deze vooroorlogse tijd. Indiener wil niet op korte afstand van zo'n doelwit wonen en kan niet verhuizen.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'veiligheid'.*
132.2	Ook zou de belastingbetaler niet moeten opdraaien voor de kosten van een nieuwe kerncentrale, aangezien de grootste stroomvraag van de industrie en multinationals komt. Indiener heeft dan ook bezwaar tegen het	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'kosten en planning'. De besluitvorming over de bedrijfsduurverlenging van de bestaande kerncentrale in Borssele is*

Indiener	Reactie	Beantwoording
	voornemen om de huidige (veel te oude) kerncentrale op te kopen en om de toekomstige centrale op kosten van burgers te bouwen.	*onderdeel van een andere procedure (zie de website van RVO) en valt buiten de scope van onderhavige procedure.*
132.3	Het is veel te duur, onnodig, een potentieel doel voor de vijand en de industrie zit er niet op te wachten. Die willen waterstof. Investeer in verstandige alternatieven.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'kosten en planning', 'veiligheid' en 'alternatieven'.*
133.	**202400562 (Particulier)**	
133.1	Indiener wil geen straling ontvangen van kerncentrales die in Nederland liggen. België is het juist aan het afbouwen.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'veiligheid'.*
134.	**202400563 (Particulier)**	
134.1	Indiener stelt dat – als Nederland echt gelooft in een veilige kerncentrale – de kerncentrale centraal in het land moet worden geplaatst en dringt erop aan om minimaal 50 km van de Belgische grens te blijven en bij voorkeur 100 km. De ideale plek lijkt indiener bij het Markermeer.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'locatie'.*
135.	**202400564 (Particulier)**	
135.1	Indiener maakt zich grote zorgen als er een kernreactor op de Maasvlakte komt, vanwege de vele oorlogen en	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'veiligheid'.*

Indiener	Reactie	Beantwoording
	de kwetsbaarheid van Europa als de Rotterdamse haven wordt uitgeschakeld.	
135.2	Indiener vraagt zich ook af waar het radioactief afval blijft.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'radioactief afval'.*
136.	**202400565 (Particulier)**	
136.1	De bouw van kerncentrales draagt in negatieve zin bij aan de klimaatdoelstellingen, omdat het project eerst gigantische hoeveelheden CO2 en stikstofuitstoot veroorzaakt, voordat het operationeel wordt.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'nut en noodzaak' en 'effecten op milieu'.*
136.2	Er moet rekening worden gehouden met wijzigend politiek draagvlak, waardoor deze centrales waarschijnlijk nooit afgebouwd worden zoals in Kalker.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'nut en noodzaak'*
136.3	Alternatieven (zoals wind- en zonne-energie, grootschalige CO2-opslag) zijn sneller operationeel en (waarschijnlijk) goedkoper. Hiermee worden de klimaatdoelstellingen sneller gehaald.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'alternatieven'.*
136.4	Elektrificatie heeft groot potentieel om de uiteindelijke vraag naar energie terug te dringen, omdat de efficiëntie van elektrische technologieën over het algemeen veel hoger is dan die van op fossiele brandstoffen gebaseerde alternatieven met vergelijkbare energiediensten.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'nut en noodzaak'.*

Indiener	Reactie	Beantwoording
136.5	De haven en haar gebruikers zien geen verdienmodel in het verschuiven van elektronen in kabels. 40% van de scheepvaart sleept immers fossiele brandstoffen rond.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'nut en noodzaak'.*
136.6	Indiener roept op tot een transparante doorrekening van de alternatieven en een heroverweging van de haastige besluiten om deze kerncentrales te bouwen.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'nut en noodzaak'.*
136.7	Tot slot vraagt indiener zich af er al een plan ligt voor het nucleair afval?	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'radioactief afval'.*
137.	**202400566 (Particulier)**	
137.1	Indiener deelt een aantal constateringen: - summiere/ gebrekkige informatie in/door gemeentes Voorne-Putten over voornemens rijk, start inspraakprocedure en totaalplaatjes inrichting Maasvlakte; - in de media worden tegenstrijdige berichten gedeeld over al dan niet herroepen van Maasvlakte-locatie; - risico's m.b.t. waterstof en/of ammonia i.r.t. kernenergie op de Maasvlakte werd niet besproken; - presentatie over kerncentrale was rommelig en veel onduidelijkheid over positie en mening over Maasvlakte; - risico's van combinatie van aanwezigheid verschillende en grote hoeveelheden gevaarlijke stoffen worden niet besproken.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'locatie' en 'effecten op milieu'.*

Indiener	Reactie	Beantwoording
137.2	Daarnaast stelt de indiener dat de 39 punten/voorwaarden zoals gesteld door de inwoners van de gemeente Borssele ook van toepassing zijn voor een kerncentrale op de Maasvlakte.	*Gezien de specifieke aard van de Borselse Voorwaarden wat betreft kenmerken van de regio, zal voor de eventuele komst van de kerncentrales op de Maasvlakte in overleg met de regio bepaald worden wat voor de regio Maasvlakte nodig is.*
138.	**202400567 (Particulier)**	
138.1	De provincie Zuid-Holland heeft aangegeven dat er geen medewerking wordt verleend aan de vestiging van een kerncentrale, zolang er geen oplossing is voor het afval en de veiligheid.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'radioactief afval' en 'veiligheid'.*
138.2	Ook stelt de indiener vast dat de inwoners van Voorne-Putten en omstreken niet zijn voorbereid op het kerncentrale vraagstuk in tegenstelling tot de bewoners van de gemeente Borssele die de Borselse voorwaarden hebben opgesteld. Indiener denkt dat daarom mogelijk wordt uitgekeken naar locaties die nog niet op eenzelfde manier (met opgestelde voorwaarden) daarop hebben ingespeeld.	*Verwezen wordt naar het participatieplan.*
138.3	De bouw van een kerncentrale op de Maasvlakte komt bovenop de bouw van andere gevaarlijke project zoals ammoniakaanlanding, -opslag, -kraken en ondergronds- en bovengronds transport.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'locatie'.*
138.4	Er is weinig ruimte op de Maasvlakte. Er zijn daarnaast geen grote uitvalswegen (behalve de A15) voor	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'veiligheid'.*

Indiener	Reactie	Beantwoording
	aanvoer- en afvoermogelijkheden van calamiteitendiensten.	
138.5	De Maasvlakte biedt weinig ruimte voor twee kerncentrales, die een ligging hebben nabij een dichtbevolkt gebied (Voorne-Putten, Den Haag, Rotterdam, Goeree, etc).	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'locatie'.*
138.6	De strategische functie van de haven van Rotterdam (en de mogelijke dreiging van uitschakeling) vormt een groot risico voor de landelijke energievoorziening en dat risico wordt groter met een kerncentrale. Indiener wijst op het risico van het concentreren van alle primaire energievoorzieningen.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'veiligheid'.*
138.7	Uit de KPMG marktconsultatie blijkt dat de gemeente Rotterdam de voorkeur geeft aan het benutten van schaarse ruimte voor het realiseren van projecten uit het Rotterdams Klimaatakkoord 2019 (zoals waterstof). De inpassing van waterstof en kerncentrales in het havengebied is ingewikkeld.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'locatie'.*
138.8	Het is lokaal vrijwel onmogelijk om al de ingezette contractors tijdens de 10 jaar durende bouwfase onder te brengen gezien de huidige overspannen woningmarkt in de omgeving.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'leefbaarheid en brede welvaart'*
138.9	De afvoer van koelwater heeft gevolgen voor de onderwater biodiversiteit en is uitgesloten mede vanwege het bodembeschermingsgebied voor de kust van Zuid-Holland en Zeeland.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'effecten op milieu'.*

Indiener	Reactie	Beantwoording
138.10	Koeltorens zorgen voor nog meer horizonvervuiling en overtrekkende waterdamp wolken.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'leefbaarheid en brede welvaart'*
138.11	Ook moeten er meer hoogspanningsmasten worden geplaatst die het landschap ontsieren en een negatief milieueffect hebben. Dit heeft invloed op de beschikbaarheid van bouwgrond en vormt een risico tijdens de vogeltrek.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'elektriciteitsnet' en 'effecten op milieu'.*
138.12	De realisatie van twee kerncentrales op één locatie zal leiden tot knelpunten op het hoogspanningsnet. De inpassing moet dan ook worden bezien in samenhang met bijv. de aanlandingen van wind op zee.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'elektriciteitsnet'.*
138.13	Er moet hoog risico transport van radioactief afval plaatsvinden vanaf de Maasvlakte naar COVRA.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'radioactief afval'.*
138.14	Indiener vraagt zich ook af of twee (en zeker vier) kerncentrales niet te veel van het goede is, gezien i.c.m. de ontwikkeling van andere energieopwekkende systemen zoals wind- en zonneparken.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'alternatieven'.*
138.15	Defensie is ervan overtuigd dat Rotterdam als eerste zal worden aangevallen; valt Rotterdam dan valt de aanvoer van verdedigingsmateriaal weg, de brandstof en de energievoorziening. Ook de Doema heeft de Rotterdamse haven al tweemaal aangewezen als doelwit. Indiener wijst op gevaar vanuit oorlog in Oekraïne.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'veiligheid'.*
139.	**202400568 (Particulier)**	

Indiener	Reactie	Beantwoording
139.1	Indiener is benieuwd of de nieuw te bouwen kerncentrale op de Maasvlakte meetelt in de regionale energietransitie.	*Het is nog niet gezegd dat er op Maasvlakte kerncentrales gebouwd worden. Hierdoor zijn deze geen onderdeel van de regionale energietransitie.*
139.2	Daarnaast vraagt de indiener of het voornemen is om twee kerncentrales van elk 1000+ MWe te bouwen op de Maasvlakte en hoe die worden voorzien van koelwater?	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'locatie' en 'effecten op milieu'.*
140.	**202400569 (Particulier)**	
140.1	Indiener vindt dat we geen kernenergie nodig hebben. Er zijn voldoende alternatieven, zoals bijv. ijzerverbranding, wind en zon.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'alternatieven'.*
140.2	Indiener stelt ook voor om samen te werken met Afrika voor het produceren van waterstof. Op deze manier wordt Afrika ook duurzamer.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'nut en noodzaak'.*
140.3	Indiener verwacht dat energie steeds goedkoper of zelfs gratis kan worden. De maatschappelijke kosten voor kernenergie mogen niet afgewenteld worden op de belastingbetaler.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'nut en noodzaak' en onder 'kosten en planning'.*
140.4	Ook vraagt de indiener zich af of er voldoende koelwater zal zijn voor de kerncentrales.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'locatie' en 'effecten op milieu'.*
140.5	Tot slot wil de indiener benadrukken dat de onderzoeken uitgevoerd moeten worden door onafhankelijke partijen.	*De onderzoeken zullen door objectieve en onafhankelijke partijen uitgevoerd worden.*

Indiener	Reactie	Beantwoording
140.6	De verwachting is dat de zeespiegel zal stijgen. Het risico is dan dat de nieuwe kerncentrales onvoldoende of zelfs geen koelwater hebben.	*In het onderzoek voor het MER nemen we het aspect 'klimaatverandering' mee en beschouwen we potentiële effecten van de zeespiegelstijging.*
141.	**202400570 (Particulier)**	
141.1	Indiener is voorstander van de bouw van kerncentrales omdat we niet volledig afhankelijk kunnen zijn van wind en zon en geeft aan dat hij vertrouwen heeft in de veiligheid ervan. Het volume aan kernafval is daarbij acceptabel. Indiener wil graag meepraten over de toekomstige kerncentrales.	*Deze reactie is voor kennisgeving aangenomen. In het participatieplan op de website van RVO kan men zien op welke wijze participatie mogelijk is.*
142.	**202400571 (Particulier)**	
142.1	Indiener vindt dat het participatietraject moet worden verbreed en geïntensiveerd en dat alle betrokken partijen binnen een straal van 80 km rondom het zoekgebied moeten worden uitgenodigd. Indiener wil dan ook geïnformeerd worden over het bereik van belanghebbenden in deze VenP-fase.	*Verwezen wordt naar het participatieplan.*
142.2	Daarnaast wil indiener voor de volgende fase dat de participatie wordt verhoogd en de participatiedrempel wordt verlaagd, door bijv. laagdrempelige (online)bijeenkomsten. De huidige vorm van informatiebijeenkomst vindt indiener niet toereikend en hij vraagt aandacht om de jeugd meer te laten participeren.	*Verwezen wordt naar het participatieplan.*

Indiener	Reactie	Beantwoording
142.3	De communicatie via de Staatscourant, de regionale bladen en informatieavonden is te weinig om iedereen te bereiken en er zou meer gebruik gemaakt moeten worden van online communicatie en sociale mediakanalen.	*Verwezen wordt naar het participatieplan.*
143.	**202400572 (Particulier)**	
143.1	Indiener vindt het belangrijk dat kernenergie opgenomen wordt in de Regionale Energiestructuur zodat dit kan leiden eventuele vermindering van windturbines met daarmee samenhangende belasting voor milieu, natuur en bewoners in de regio.	*Deze kerncentrales zijn onderdeel van het nationale energiesysteem en zijn daarmee niet relevant in het kader van de Regionale Energiestructuur (RES).*
144.	**202400573 (Particulier)**	
144.1	Door de bestaande industrie is er te weinig ruimte op de Maasvlakte voor kerncentrales. Het gaat ten koste van de recreatiemogelijkheden voor inwoners van Rotterdam.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'leefbaarheid en brede welvaart'.*
144.2	De Maasvlakte is een Natura 2000-gebied is waar de boeren niks mogen maar er wel een energiecentrale gevestigd mag worden.	*De Maasvlakte zelf is bestemd voor industrie en is geen Natura 2000-gebied. Wel is er nabij de Maasvlakte een gebied aangewezen ter compensatie van de realisatie van Maasvlakte 2. Dit is het Natura 2000-gebied Voordelta.*
144.3	Als er een ongeluk plaatsvindt, kan er vervolgens jarenlang niet worden gebouwd. Daar komt bij dat	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'veiligheid'.*

Indiener	Reactie	Beantwoording
	indiener het – gezien de situatie in de Sovjet-Unie – onveilig vindt.	
144.4	Het kernafval gaat naar Zeeland, dan kan volgens de indiener ook dáár worden gebouwd.	*Locatie Borssele in Zeeland is één van de locaties die onderzocht wordt in het kader van de nieuwbouw van de kerncentrales.*
144.5	Vestiging van kerncentrales op de Maasvlakte zal ten koste gaan van de reactiemogelijkheden voor de inwoners van Rotterdam.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'leefbaarheid en brede welvaart'.*
144.6	In Groningen en Friesland is voldoende ruimte en bovendien zijn de inwoners blij met extra werkgelegenheid.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'locatie'.*
145.	**202400574 (Particulier)**	
145.1	Indiener vindt dat investering voor kernenergie beter besteed kan worden aan een energiemix van zon, wind en vooral energieopslag. Ook denkt de indiener aan kleine kerncentrales, bijv. op wijkniveau.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'alternatieven'.*
145.2	Een deel van de investering kan worden besteed aan onderzoek naar de risico's van kernenergie en de verwerking van kernafval.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'nut en noodzaak'.*
145.3	Veel van de voorspellingen die worden gedaan, bijvoorbeeld op het gebied van klimaat en de zeespiegelstijging, worden veel sneller dan gedacht door de werkelijkheid ingehaald.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'veiligheid'.*

Indiener	Reactie	Beantwoording
146.	**202400578 (Particulier)**	
146.1	Indiener wil geen kerncentrales op de Maasvlakte. Er is daar al genoeg petrochemie en energieopslag.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'locatie'.*
146.2	Indiener stelt voor om een werkeiland te maken in het Markermeer of in de zee voor IJmuiden. Daar kan kernenergie en waterstof worden gemaakt en/of opgeslagen. Van gier kan waterstof gemaakt worden. Tata Steel heeft heel veel energie nodig.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'locatie'.*
147.	**202400579 (Particulier)**	
147.1	Indiener is tegen de bouw van kerncentrales in diens regio. Het is al druk genoeg met industrie en de bouw van kerncentrales heeft negatieve gevolgen voor deze regio, waaronder de waardebepaling van onze huizen maar ook risico's die kerncentrales met zich meebrengen.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'nut en noodzaak', 'locatie', 'veiligheid' en 'leefbaarheid en brede welvaart'.*
148.	**202400581 (Particulier)**	
148.1	Een kerncentrale is niet de meest kostenefficiënte optie. Er wordt gezegd te streven naar energie onafhankelijkheid maar hiervan is in de supply chains op dit moment feitelijk geen sprake.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'kosten en planning' en 'splijtstofketen'.*
148.2	Met kerncentrales wordt Zuid-Holland (dichtstbevolkte provincie, regeringszetel) militair nog kwetsbaarder dan het nu al is. Indiener verwijst naar de oorlog in de	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'veiligheid'.*

Indiener	Reactie	Beantwoording
	Oekraïne en stelt dat we een duur zwaard aan het maken zijn waar we zo opgeduwd kunnen worden.	
149.	**202400585 (Particulier)**	
149.1	Indiener is tegen de bouw van kerncentrales en tegen uitbreiding van kernenergie in het algemeen, omdat we de toekomstige generatie opzadelen met een groot probleem (radioactief afval).	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'nut en noodzaak' en 'radioactief afval'.*
149.2	Denk creatief en vooruitstrevend en geef de middelen uit aan de ontwikkelen van energiebronnen die het probleem van CO2-uitstoot oplossen, zonder hiervoor in de plaats een nieuw groot probleem op te leveren.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'nut en noodzaak'.*
150.	**202400595 (Particulier)**	
150.1	De Maasvlakte is de meest kwetsbare locatie. Waarom wordt daarvoor gekozen? Bij een fallout met een zuidwesten wind ligt het hele havengebied, Maasvlakte, Botlek en Europoort en Zuid-Holland in de gevaren zone.	*Er is nog geen keuze gemaakt voor een locatie. Er zijn twee locaties voorgesteld als onderdeel van het voornemen en in deze fase heeft iedereen de gelegenheid om alternatieve oplossingen / locaties aan te dragen.*
150.2	Indiener verneemt dan ook graag moverende redenen waarom voor die mogelijke locatie is gekozen. Aan de noordkant van Friesland lijkt indiener meer voor de hand liggen.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'locatie'.*

Indiener	Reactie	Beantwoording
151.	**202400601 (Particulier)**	
151.1	Met de bouw van kerncentrales wordt veel geld weggegooid, dat in het kader van een rechtvaardige energietransitie beter te besteden is. Energie van wind en zon (plus opslag) wordt ook steeds goedkoper. Ook voegen kerncentrales weinig toe, aangezien het te lang duurt voordat ze draaien. Bovendien moeten kerncentrales stationair draaien, ze zijn niet snel op te starten en af te schakelen. Dus je hebt er niets aan als de zon niet schijnt en de wind niet waait. Daarvoor is tijdelijk blauwe waterstof en op termijn groene waterstof het opslagalternatief.	*Moderne kerncentrales kunnen indien nodig flexibel ingezet worden. Verder wordt verwezen naar de thematische beantwoording onder 'alternatieven' en 'nut en noodzaak'.*
151.2	De voorraden uranium zijn eindig, waardoor het net zo duurzaam is als fossiel. Wind en zon zijn er altijd (direct of in opslag).	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'splijtstofketen'.*
151.3	Er bestaat de kans op een kernramp, zeker ook met stijgende zeespiegel. Een locatie van een centrale aan de kust in Zeeland is dan ook erg risicovol.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'veiligheid'.*
151.4	Kernenergie is veel duurder dan zon en wind en dat verschil wordt alleen maar groter.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'kosten en planning'.*
151.5	Het radioactief afval is een probleem waarmee we de komende generaties mee opzadelen.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'radioactief afval'.*
151.6	Er is sprake van een zeer lang vergunningen- en bouw-traject (zie ook voorbeeld in Finland).	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'kosten en planning'.*
151.7	Er is veel koelwater nodig. Het gebruik daarvan is slecht voor de waterkwaliteit en ook niet goed gelet op het drinkwatertekort op de wereld.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording 'effecten op milieu'.*

Indiener	Reactie	Beantwoording
151.8	Thorium is een nieuwe alternatieve brandstof voor kerncentrales, maar dat is nog geen bewezen techniek en bovendien eindig.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'alternatieven'.*
151.9	Kerncentrales zijn niet regelbaar. Ze kunnen niet worden aangezet wanneer wind en zon niet beschikbaar zijn.	*Zie de reactie op 151.1.*
151.10	Nieuwe centrales hebben een grote impact op het landschap en lokale gemeenschappen.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'effecten op milieu' en 'leefbaarheid en brede welvaart'.*
152.	**202400607 (Particulier)**	
152.1	Indiener is erg blij. Borsele is een ideale locatie. Een uitwijklocatie voor een SMR zou de Maasvlakte kunnen zijn.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'locatie'.*
152.2	Er kan – met westelijke wind – mogelijk wel gevaar ontstaan bij een kernramp voor een grote populatie.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'veiligheid'.*
153.	**202400625 (Particulier)**	
153.1	Indiener vindt het onverantwoord en stelt dat de risico's niet zijn in te schatten met deze plannen.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'veiligheid'.*
154.	**202400628 (Particulier)**	
154.1	Indiener wil weten of uranium of Thorium als brandstof wordt gebruikt. Ook wil de indiener dat de	*Voor de kerncentrales zal gebruik gemaakt worden van uranium. Verder wordt verwezen*

Indiener	Reactie	Beantwoording
	arbeidsomstandigheden bij uraniumwinning worden meegenomen in de NRD.	*naar de thematische beantwoording onder 'splijtstofketen'.*
154.2	Indiener is van mening dat de hoeveelheid kernafval zodanig is dat eerder dan in 2100 moet worden besloten hoe dit afval wordt verwerkt en dat in de Notitie NRD wordt gerapporteerd waarom voor 2050 is gekozen.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'radioactief afval'.*
154.3	Indiener ziet graag in de NRD terug wie eindverantwoordelijk is voor het beheer van de kerncentrales als deze in gebruik zijn.	*Op een gegeven moment zal het werk dat nu wordt gedaan door het ministerie van Klimaat en Groene Groei (deels) worden overgenomen door een projectontwikkelaar. Deze projectontwikkelaar is nodig om de kerncentrales te laten bouwen omdat zij het contract aangaan met de bouwer. Het ministerie is nu zelf bezig met het opbouwen van deze projectontwikkelaar.* *Deze projectontwikkelaar moet beschikken over voldoende eigen deskundige mensen en over geld. Dit is nodig om te zorgen dat de bouwer de juiste opdracht en informatie krijgt. Ook gaat de projectontwikkelaar de vergunningen aanvragen. Wie uiteindelijk de eigenaar wordt van de kerncentrales is nog niet bekend*
154.4	Indiener vond de tijd voor de presentatie over de projectprocedure te kort, waardoor deze gezien de hoeveelheid vragen niet goed uit de verf kwam.	*Deze reactie is voor kennisgeving aangenomen.*
155.	**202400642 (Particulier)**	

Indiener	Reactie	Beantwoording
155.1	De nieuwbouw van kerncentrales in West-Nederland is ongewenst en de genoemde veilige afstanden van enkele kilometers zijn onvoldoende. De Maasvlakte is geen geschikte locatie, vanwege het risico voor heel Zuid-Holland bij een ongeluk. Borssele is ook ongewenst door de enorme concentratie van elektriciteit ter plekke.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'veiligheid'.*
155.2	De Eemshaven blijft dan over. De infrastructuur is aanwezig, er staan nu kolencentrales, aflandige wind en de economische activiteiten zijn nodig. Het is aan de politiek om Groningen te verlossen van de huidige bodemdalingsfrustratie zodat er bereidheid is voor een nieuw avontuur. De jarenlange projecttijd kan wellicht helpen.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'locatie'.*
155.3	Indiener wil liever geen kernenergie, maar indien nodig dan alleen in de Eemshaven.	*Deze reactie is voor kennisgeving aangenomen. Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'locatie'.*
156.	**202400646 (Vereniging Verontruste Burgers van Voorne)**	
156.1	Indiener heeft ervaring met centrales en geef aan dat het goed is om kernenergie te beschouwen, maar dat een keuze pas goed is als het probleem voor de komende 50 jaar goed is gedefinieerd en geanalyseerd, deze naast de alternatieven worden gelegd en er een goed gewogen keuze wordt gemaakt. Dan is pas de locatie aan de orde. Indiener geeft een aantal overwegingen *(zie 156.2 e.v., red.)* en wil graag betrokken worden bij het participatieproces.	*Deze reactie is voor kennisgeving aangenomen. Gezien de urgentie van het klimaatprobleem heeft Nederland niet de luxe om bepaalde CO2-neutrale energiebronnen uit te sluiten (zie ook Kamerbrief van 9 december 2022, het Nationaal Plan Energiesysteem (NPE) en het Programma Energiehoofdstructuur (PEH)). De vraag 'waarom kernenergie in de energiemix' wordt niet verder binnen deze procedure beantwoord,*

Indiener	Reactie	Beantwoording
		zie hiervoor o.a. de eerder aangehaalde procedures zoals het NPE en PEH. Er zijn andere procedures die gaan over het Nederlandse energiesysteem in bredere zin. Daar worden meerdere (deel)vragen omtrent de rol van kernenergie (onderdeel van de mix, de omgang met radioactief afval, de relatie met omliggende projecten, eventuele nieuw te bouwen kerncentrales) beantwoord. *Zie voor de overwegingen onder 156.2 en verder. In het participatieplan op de website van RVO kan men zien op welke wijze participatie mogelijk is.*
156.2	Indiener noemt de voorwaarden voor een weloverwogen besluit over kernenergie: - gestuurd vanuit lange termijn energie- en industriebeleid - eerst zon en wind, dan ammoniak en dan kernenergie - harde offerte en planning - risicostudies - inzicht in de economie over gehele levensduur en amovering (60 + 40 jaar) - goede criteria voor de locatie (haven is vol, ga westwaarts. Stel vestigingsbeleid op; een MV3 buitengaats met ammoniakoverslag en –opslag,	*Verwezen wordt naar thematische beantwoording onder 'nut en noodzaak' en 'alternatieven' en 'kosten en planning'.*

Indiener	Reactie	Beantwoording
	krakers, HS-stations voor wind, vliegveld, elektrolyser, kernenergie en energie-opslag)	
156.3	Het antwoord op tekorten bij duurzame opwek in 2035 en later als er nog meer duurzaam bij komt; cq. piek en reservevermogen; is een flexibele H2 gasturbine en niet een kerncentrale. Aan het ontwerp van een kerncentrale worden abnormale eisen gesteld. Met een toenemend aandeel duurzaam zal de centrale naar piek en reservevermogen gaan. H2 gasturbines doen het dan veel goedkoper.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'alternatieven'.*
156.4	De markt leidt zeer waarschijnlijk tot een over-investering; een "varkenscyclus" door gebrek aan kennis van en invloed op over de markt als geheel.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'nut en noodzaak'*
156.5	De onzekerheid is te groot om een investering met een lange terugverdientijd te doen.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'nut en noodzaak'.*
156.6	Kernenergie heeft de naam van onveiligheid door ontploffende centrales (Three Miles Island, Harrisburg, Tjernobyl en Fukushima), en opslag van kernafval. Maar in Europa is er toch geen ernstig ongeval geweest.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'veiligheid'.*
156.7	De marginale kosten van kernenergie zijn laag, zodat de gedachte logisch is om deze energie op te slaan, hetzij in een val- of stuwmeer, dan wel via H2 productie. Maar met het besef dat wanneer er geen behoefte is aan kernenergie, er ook een overschot is aan nog goedkopere duurzame energie. Het is dan logischer om de duurzame energie op te slaan.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'nut en noodzaak' en 'alternatieven'.*

Indiener	Reactie	Beantwoording
157.	**202400664 (Particulier)**	
157.1	Energie wordt steeds meer geproduceerd op heel veel plaatsen en er worden veel batterijen geplaatst. Kernenergie sluit daar slecht bij aan omdat het niet in staat is de leemte in de energiebehoefte tijdelijk aan te vullen.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'nut en noodzaak' en 'alternatieven'.*
157.2	Kernenergie is duurder, de planning loopt uit en de status van het elektriciteitsnetwerk is niet op orde voor deze productie.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'kosten en planning' en 'elektriciteitsnet'.*
157.3	En dan is er nog veiligheid en het afvalprobleem.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'veiligheid' en 'radioactief afval'.*
158.	**202400858 (Particulier)**	
158.1	Het duurt te lang om de twee nieuwe kerncentrales operationeel te krijgen. Het geld voor deze centrales kan beter besteed worden aan de nu beschikbare technieken die snel kunnen worden gebouwd, zoals wind, zon, opslag en daarnaast te investeren in onderzoek naar betere technieken, zoals fusie en thorium.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'kosten en planning' en 'alternatieven'.*
159.	**202400972 (Particulier)**	
159.1	Indiener geeft aan dat hij het niet eens is met het argument dat kernenergie wordt opgevoerd als aansluitend aan de energieopwekking door zon en wind.	*Moderne kerncentrales kunnen indien nodig flexibel ingezet worden. Daarnaast wordt*

Indiener	Reactie	Beantwoording
	Een kerncentrale kan niet zomaar aan en uit worden gezet. Het geld kan beter worden gebruikt om te zoeken naar een oplossing om de golfbewegingen die zon- en windenergie hebben, op te vangen.	*verwezen naar de thematische beantwoording onder 'nut en noodzaak'.*
160.	**202401140 (Particulier)**	
160.1	De indiener geeft aan dat belangrijke informatie gemist kan worden door de gebruikte communicatiemiddelen en vraagt of het mogelijk is dat burgers die zich aanmelden, een apart bericht over de voortgang van de procedure en mogelijke participatiemomenten ontvangen (via de post of via de e-mail)? Of kun je je abonneren op een (digitale) Nieuwsbrief zoals bij het programma VAWOZ?	*Verwezen wordt naar het Participatieplan over de mogelijkheden ten aanzien van participatie en communicatie.*
160.2	Kunnen we niet op andere manieren voldoende schone en duurzame energie opwekken? Als er geen kerncentrale op de Maasvlakte gebouwd hoeft te worden, ontstaat er ruimte om daar meer windenergie en waterstof aan land te brengen (zie Programma VAWOZ 2031-2040).	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'alternatieven'.*
160.3	Zadelen we de toekomstige generaties niet op met een enorm probleem van radioactief afval?	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'radioactief afval'.*
160.4	Daarnaast uit indiener zijn zorgen over de veiligheid van een kerncentrale bij de toenemende veranderende klimatologische omstandigheden (stormen, zeespiegelstijging, enz.)	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'veiligheid'.*

Indiener	Reactie	Beantwoording
160.5	Indiener wordt graag op de hoogte gehouden van de behandeling van deze reactie en de verdere procedure.	*Alle reacties worden samengevat en beantwoord in een reactienota. Deze wordt, samen met de inspraakbundel waarin alle geanonimiseerde reacties staan, gepubliceerd op de website van RVO.*
161.	**202401141 (Particulier)**	
161.1	Als hackers in de systemen komen, kan dat leiden tot langdurige verstoringen en in het uiterste geval tot een kernramp.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'veiligheid'.*
161.2	Een dreigend conflict met Rusland. Bepaalde bommen kunnen betonnen bunkers penetreren.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'veiligheid'.*
161.3	Als ervoor wordt gekozen om een kerncentrale in het binnenland te zetten, dan is het de vraag of er voldoende koelwater is als de rivier droog komt te staan in de zomer. Daarnaast wordt het sterk verwarmde koelwater gedumpt in de rivier, waardoor het zuurstof verdwijnt en de vissen het loodje leggen.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'locatie' en 'effecten op milieu'.*
161.4	Indiener wijst op het risico van meltdowns en dat de kans op meer meltdowns stijgt.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'veiligheid'.*
161.5	Geld dat gebruikt wordt voor kernenergie, kan niet worden besteed aan duurzame energie, waardoor de energietransitie wordt vertraagd.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'nut en noodzaak'.*
161.6	Op het moment dat meer landen inzetten op kerncentrales, wordt uranium duurder en stijgt de prijs.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'splijtstofketen'.*

Indiener	Reactie	Beantwoording
161.7	Indiener adviseert om het niet te doen, maar om in te zetten op een schone en veilige energietransitie.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'nut en noodzaak'.*
162.	**202401146 (Particulier)**	
162.	Indiener is voor kerncentrales.	*Deze reactie is voor kennisgeving aangenomen.*
163.	**202401248 (Particulier)**	
163.1	Indiener vindt dat gekozen moet worden voor de locatie Borssele. De Maasvlakte is een zeer slechte locatie voor een kerncentrale, vanwege de volgende redenen:	*Borssele en Maasvlakte zijn enkele van de locaties die onderzocht wordt in het kader van de procedure.*
163.2	Om een kerncentrale moet een ruime veiligheidsstrook zijn waarin geen menselijke activiteit mag plaatsvinden. Deze ruimte is er niet op de Maasvlakte.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'veiligheid'.*
163.3	De infrastructuur is ontoereikend.	*De aanwezige en benodigde infrastructuur wordt ten behoeve van het MER onderzocht.*
163.4	De heersende windrichting is richting Europoort en het eiland Voorne.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'veiligheid'.*
163.5	De aanwezigheid van de Voordelta en Natura 2000-gebieden.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'effecten op milieu'.*
164.	**202401255 (Particulier)**	

Indiener	Reactie	Beantwoording
164.1	Het construeren van een nieuwe kerncentrale is belangrijk, maar dit weegt niet op tegen het uitzetten van de Duitse centrales. Het zou centraal binnen de EU afgestemd moeten worden. Kernenergie is een fundamenteel onderdeel van de energietransitie en moet ook zo behandeld worden.	*Elk land gaat over de eigen energievoorziening. Dit gaat zowel over de productie als de consumptie van energie.*
165.	**202401271 (Ten Energy)**	
165.1	Indiener stelt dat voor de Vierde generatie gekozen moet worden met CDF=0. Deze kan in 36 maanden worden gebouwd, is goedkoper en veiliger, heeft geen koelwater nodig en een rendement dat min. 2 keer hoger is. Indiener heeft reeds een visitekaartje afgegeven en wil daar graag uitleg over geven.	*Kabinet Rutte IV heeft voor de bouw van twee nieuwe kerncentrales gekozen voor een generatie III+ reactor. De eersten van dit type reactoren zijn inmiddels in bedrijf, waardoor realistische planningen en kosteninschattingen kunnen worden gemaakt. Daarmee is dit de snelste route naar een veel grotere bijdrage van kernenergie aan een stabiel, CO2-neutraal en divers energiesysteem.*
165.2	Ook geeft indiener aan dat ze in India een prijs hebben gewonnen voor de groenste waterstof en dat ze bezig zijn bij de RVO.	*Deze reactie is voor kennisgeving aangenomen.*
166.	**202401305 (Particulier)**	
166.1	Uit veiligheidsoverweging zou indiener niet een kerncentrale op de Maasvlakte (ons economisch hart) bouwen.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'veiligheid'.*

Indiener	Reactie	Beantwoording
167.	**202401306 (Particulier)**	
167.1	Indiener zet vraagtekens bij een kerncentrale op de Maasvlakte. Er liggen duizenden kuub gifgrond, het is dichtbevolkt, er zitten genoeg gevaarlijke bedrijven en de uitstoot van de oliebedrijven en de chemie zijn al beangstigend genoeg.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'veiligheid', 'locatie' en 'effecten op milieu'.*
168.	**202401308 (Particulier)**	
168.1	Indiener is voor kerncentrales.	*Deze reactie is voor kennisgeving aangenomen.*
169.	**202401360 (Particulier)**	
169.1	Indiener stelt dat het niet verantwoord is om nieuwe kerncentrales te bouwen, vanwege de hogere kosten per kWh van kernenergie. Het geld dat wordt besteed aan kernenergie, kan beter worden gebruik voor extra duurzame energie.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'kosten en planning' en 'alternatieven'.*
169.2	De bouw van een kerncentrale vergt zoveel (fossiele) energie dat ook kernenergiestroom nog veel CO2 uitstoot.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'nut en noodzaak'.*
169.3	Het radioactief afval wordt een probleem voor de toekomstige bewoners.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'radioactief afval'.*
169.4	Het slopen van kerncentrales is heel duur.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'kosten en planning'.*

Indiener	Reactie	Beantwoording
170.	**202401362 (Particulier)**	
170.1	De bouw van nieuwe kerncentrales moet zo snel mogelijk starten.	*Deze reactie is voor kennisgeving aangenomen.*
171.	**202401374 (Particulier)**	
171.1	De indiener geeft de voorkeur aan de locatie Borsele in Zeeland.	*Voor kennisgeving aangenomen*
171.2	Bij de alternatieve locatie Maasvlakte moet de mogelijkheid voor de grootschalige levering van warmte aan het WarmtelinQ netwerk van Vlaardingen naar Den Haag en Leiden bij de aanvraag opgenomen worden. Deze combined heat and power voor district heating is goed mogelijk (zie de IAEA guideline NP.T.1-17 guidance on cogeneration). Ook in de door Westinghouse gebouwde AP1000 in Haiyang China is deze district heating reeds gerealiseerd. De investeringen in warmtelinQ van 250MWth zouden daardoor verzekerd zijn, mochten Rotterdamse fabrieken gaan verdwijnen door de eisen tot reductie van de fossiele brandstoffen. Daarnaast wordt de benodigde hoeveelheid koelwater verminderd door de afgifte van deze warmte.	*Voor kennisgeving aangenomen en verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'locatie'.*
172.	**202401376 (Particulier)**	
172.1	Indiener vindt kernenergie goed, schoon, betrouwbaar en het neemt weinig ruimte in beslag. Ook in wat	*Deze reactie is voor kennisgeving aangenomen.*

Indiener	Reactie	Beantwoording
	dichter bevolkte gebieden vindt indiener het geen bezwaar, omdat het veilig kan.	
173	**202401378 (Particulier)**	
173.1	Indiener vindt kernenergie een slecht idee en heeft daarvoor meerdere redenen.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'nut en noodzaak'.*
173.2	Energie uit kernsplitsing is niet goed regelbaar/schaalbaar op termijn van minuten of uren en daarom niet geschikt om adequaat bij te springen op momenten dat variërende hernieuwbare energiebronnen onvoldoende opleveren.	*Moderne kerncentrales kunnen indien nodig flexibel ingezet worden. Verder wordt verwezen naar de thematische beantwoording onder 'alternatieven'.*
173.3	Energie uit splijting van Uranium-235 is een dure optie. De belastingbetaler betaalt de (meer)kosten en bijkomende kosten, zoals het buiten bedrijf stellen van de centrales, ontmanteling van de centrales en millennia durende opslag van het hoogradioactieve materiaal. Honderden toekomstige generaties worden opgezadeld met problemen en gevaren die wij niet willen en kunnen oplossen.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'kosten en planning' en 'radioactief afval'.*
173.4	Splijting van Uranium-235 maakt ons afhankelijk van landen als Kazachstan en Rusland. In de EU komt deze splijtstof vrijwel niet voor. Bovendien is Uranium-235 ook een eindige, fossiele energiebron waar we snel van af moeten.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder Splijtstofketen'.*
173.5	De techniek van splijting van Uranium-235 heeft grote risico's. Voor de bedrijfsfase zijn de risico's afgenomen,	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'splijtstofketen' en 'radioactief afval'.*

Indiener	Reactie	Beantwoording
	maar voor de mijnbouwfase en opslagfase zijn deze risico's groot.	
173.6	De winning van uraniumerts vindt voornamelijk in dagbouw plaats en de concentratie van uraan in erts is zeer laag: grote landoppervlakken raken door de mijnbouw onbewoonbaar door (verwaaiende) radioactieve besmetting als gevolg van de vervalreeks van uraan-238.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'Splijtstofketen'.*
173.7	Bij de opslagfase is de lange termijn een groot probleem: over een periode van 50 of 100 jaar is er al veel onzekerheid, laat staan over 10.000 jaar.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'radioactief afval'.*
174.	**202401394 (Particulier)**	
174.1	Indiener is zeer positief over het voorstel, we hebben meer kerncentrales nodig.	*Deze reactie is voor kennisgeving aangenomen.*
175.	**202401452 (Particulier)**	
175.1	Indiener zegt 'doen!'.	*Deze reactie is voor kennisgeving aangenomen.*
176.	**202401467 (Particulier)**	
176.1	In de procedure ontbreekt de afweging over de noodzaak van nieuwe kerncentrales. Om tot goede beslissingen te komen, moet een nul-variant worden meegenomen. Het verdrag van Aarhus schrijft voor dat publieksconsultatie moet plaatsvinden wanneer alle	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'nut en noodzaak' en 'procedure'.*

Indiener	Reactie	Beantwoording
	opties open zijn. Alleen zo kan tot een beslissing worden gekomen die optimaal is voor bevolking, milieu en economie. Het is een fundamenteel gemis dat andere oplossingen geen deel uitmaken van de verkenning. De verkenning mag niet beperkt zijn tot het aangeven van een locatie, maar moet ook de argumentatie voor de nul-variant meenemen.	
176.2	De kerncentrales komen te laat om een bijdrage te kunnen leveren aan de doelstelling om in 2035 alle elektriciteit CO2-neutraal te produceren. Volgens optimistische schatting kan de eerste reactor in 2037 aan het net worden aangesloten, de tweede reactor in 2039 (dus na 2035).	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'kosten en planning'.*
176.3	In het voorstel wordt kernenergie omschreven als stabiel en robuust. Risico's op ongevallen en risico's gerelateerd aan het afval zouden goed controleerbaar zijn, maar dat is te rooskleurig. De eindberging van kernafval is nergens ter wereld operationeel. Werken met een technologie waarvan we het afvalprobleem niet hebben opgelost is onbestaanbaar.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'veiligheid' en 'radioactief afval'.*
176.4	Kernenergie kan CO2-vrij vermogen leveren, zodat het elektriciteit kan leveren wanneer er geen wind of zon is. Er is echter slechts een paar uur per jaar een tekort aan duurzame stroom. Dunkelflautes kunnen in het toekomstige energiesysteem worden opgelost zonder dat kernenergie nodig is en zijn dus geen rechtvaardiging voor meer kernenergie.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'nut en noodzaak'.*

Indiener	Reactie	Beantwoording
176.5	De verkenning moet ook antwoord geven op de vraag of er scenario's voor de toekomstige energievoorziening zijn zonder een uitbouw van kernenergie.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'nut en noodzaak'.*
177.	**202401483 (Particulier)**	
177.1	Deze reactie is inhoudelijk gelijk aan reactie 176 (nr. 202401467). Voor de samenvatting van de reactie wordt hiernaar verwezen.	*Deze reactie is inhoudelijk gelijk aan reactie 176 (nr. 202401467). Voor de beantwoording wordt hiernaar verwezen.*
178.	**202401494 (Particulier)**	
178.1	Deze reactie is inhoudelijk gelijk aan reactie 176.5 (nr. 202401467). Voor de samenvatting van de reactie wordt hiernaar verwezen.	*Deze reactie is inhoudelijk gelijk aan reactie 176.5 (nr. 202401467). Voor de beantwoording wordt hiernaar verwezen.*
179.	**202401500 (Federal Ministry Republic of Austria - Climate Action, Environment, Energy, Mobility, Innovation and Technology)**	
179.1	Indiener geeft aan dat belangrijke gevolgen voor het milieu in Oostenrijk niet kunnen worden uitgesloten en dat het land daarom voornemens is om deel te nemen aan de grensoverschrijdende procedure ingevolge artikel 10 van het SEA-protocol en artikel 7 van de SEA-richtlijn, alsmede ingevolge artikel 3 van het Verdrag van Espoo en artikel 7 van de EIA-richtlijn.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'procedure'.*

Indiener	Reactie	Beantwoording
179.2	Indiener wijst er op dat met betrekking tot de Strategische milieueffectrapportage een kennisgeving overeenkomstig artikel 10 van het SEA-protocol en artikel 7 van de SEA-richtlijn de indiening van het milieurapport met zich mee brengt.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'procedure'.*
180.	**202401505 (Particulier)**	
180.1	De bouw van nieuwe kerncentrales is historisch te duur.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'kosten en planning'.*
180.2	De maatschappelijke kosten zijn in een kleine gemeente als Borsele te groot.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'leefbaarheid en brede welvaart'.*
180.3	Door de bouw van kerncentrales treden er ongewenste effecten op de woningmarkt, de arbeidsmarkt., de gezondheidszorg en het verkeer, naast andere, onvoorziene effecten. Bij het inwonertal van Borsele (23.000) komen er 10.000 inwoners bij.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'leefbaarheid en brede welvaart'.*
181.	**202401510 (Particulier)**	
181.1	De bouw van kerncentrales is enorm belangrijk voor de vergroening van Nederland.	*Deze reactie is voor kennisgeving aangenomen.*
181.2	Nucleaire energie is enorm veilig. Nieuwe technieken zoals gesmolten zout reactoren die ook het afval van de huidige reactoren kunnen gebruiken ondersteunen dit.	*Deze reactie is voor kennisgeving aangenomen.*

Indiener	Reactie	Beantwoording
181.3	Nucleaire energie is een perfecte manier om de basislast op te vangen.	*Deze reactie is voor kennisgeving aangenomen.*
182.	**202401512 (Particulier)**	
182.1	Met alle lopende en toekomstige projecten lijkt er niet voldoende plaats voor nog 2 centrales. Gezien de benodigde bouwterreinen moeten er keuzes gemaakt worden. Het idee dat er draagvlak is voor deze plannen is een aanname en nooit daadwerkelijk onderzocht.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'locatie'.*
182.2	De afstand tot het dorp Borssele is hemelsbreed maar 1 kilometer. Indiener vreest, zeker in de beginfase, grote geluidsoverlast en overlast door licht en stof.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'leefbaarheid en brede welvaart'.*
182.3	TenneT geeft aan dat het stroomnet nu al vol is: om twee centrales te realiseren, zijn ook extra hoogspanningsmasten nodig. Gezien de Borselese Voorwaarden (geen extra hoogspanningsmasten, geen koeltorens, alle bouwterreinen binnen het Sloegebied, infrastructuur, huisvesting van werknemers etc.) zal het niet eenvoudig inpasbaar zijn op een klein gebied.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'elektriciteitsnet' en 'leefbaarheid en brede welvaart'.*
182.4	De Sloehaven fungeert als doorvoerhaven en opslag en krijgt ook met overlast te maken.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'leefbaarheid en brede welvaart'.*
182.5	Door de clustering van rijksinpassingsplannen op één plaats wordt deze plaats kwetsbaar voor terrorisme.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'veiligheid'.*
182.6	De Westerschelde is Natura 2000 gebied en het klalootstrand moet behouden blijven voor het dorp.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'effecten op milieu'.*

Indiener	Reactie	Beantwoording
182.7	De impact van twee centrales in het Sloegebied op de leefomgeving is te groot, twee centrales is daarmee te veel.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'locatie'.*
183.	**202401515 (Particulier)**	
183.1	Indiener is voorstander van kerncentrales en wenst een zo snel mogelijke bouw op de Maasvlakte, de Eemshaven of in Borsele.	*Deze reactie is voor kennisgeving aangenomen.*
184.	**202401521 (Particulier)**	
184.1	Indiener stemt voor de bouw van meer kerncentrales in Nederland, met het oog op een groener land en een betere toekomst voor de volgende generatie.	*Deze reactie is voor kennisgeving aangenomen.*
185.	**202401525 (Particulier)**	
185.1	Indiener is positief over de bouw van nieuwe kerncentrales, indiener acht de baseload van kernenergie noodzakelijk. Gezien de lange levensduur van 70 jaar is kernenergie veel aantrekkelijker qua gebruik van grondstoffen.	*Deze reactie is voor kennisgeving aangenomen.*
185.2	Indiener is voorstander van stoppen met zon- en windenergie, omdat dit enorme fluctuatie in opbrengst met zicht brengt.	*Deze reactie is voor kennisgeving aangenomen. Zon- en windenergie maken geen onderdeel uit van deze procedure.*

Indiener	Reactie	Beantwoording
186.	**202401528 (Particulier)**	
186.1	Indiener is niet tegen kernenergie, maar wel tegen de bouw van twee nieuwe kerncentrales. Binnen het Sloegebied is geen ruimte voor twee nieuwe centrales in combinatie met alle andere grote overheidsprojecten die in het Sloegebied gerealiseerd worden.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'locatie'.*
186.2	Waarom komen de kabels van de windparken bij IJmuiden in de omgeving van Borsele aan land? In het midden van het land is logischer, daar wordt ook de meeste elektriciteit gebruikt.	*De aanlanding van deze net op zeekabels maken onderdeel uit van andere procedures, die inmiddels deels onherroepelijk zijn.*
186.3	De elektriciteitsmasten verpesten de mooie zak van Beveland.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'elektriciteitsnet'.*
186.4	Wek de elektriciteit op in de nabijheid van de vraag.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'locatie'.*
186.5	Concentratie van projecten in één gebied maakt dit gebied interessant voor terroristen.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'veiligheid'.*
187	**202401533 (Particulier)**	
187.1	De locatie in Borsele is niet logisch voor de nieuwbouw van twee kerncentrales, omdat daar nu en in de toekomst al veel energie van zee binnenkomt.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'locatie'.*
187.2	Locatie van de kerncentrales in de nabijheid van de uiteindelijke gebruiker is logischer – dus bij de industrie bij Rotterdam, Maasvlakte, nieuwe Maasvlakte en de	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'locatie'.*

Indiener	Reactie	Beantwoording
	Randstad. Ook waterstof kan dan ter plekke gemaakt worden.	
187.3	Indiener waarschuwt om niet dezelfde fout te maken als in Groningen met het gas. De genoemde provincies zijn geen wingewesten van de Randstad.	*Deze reactie is voor kennisgeving aangenomen.*
188	**202401541 (Particulier)**	
188.1	Indiener is tegen de inzet van kernenergie, omdat het proces volledig ongecontroleerd is en de hoeveelheid afval voor een lange periode ernstig belastend is.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'nut en noodzaak', 'veiligheid' en 'radioactief afval'.*
188.2	De overheid moet de verantwoordelijkheid nemen voor het radioactieve afval en hier niet de burger mee opzadelen. Eigenbelang en verdienmodellen (van vertegenwoordigers) van de overheid staan voorop.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'radioactief afval'.*
189.	**202401553 (Particulier)**	
189.1	De bouw van twee kerncentrales van deze omvang is niet inpasbaar in de regio (Sloegebied / Borsele), in combinatie met de windenergie die hier aan land gebracht wordt.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'locatie'.*
189.2	De leefbaarheid van de Sloedorpen en met name Borsele wordt zwaar belast door de bouw van de centrales, door geluid, stof en werkverkeer.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'leefbaarheid en brede welvaart'.*

Indiener	Reactie	Beantwoording
189.3	De centrales hebben veel koelwater nodig. De Schelde zal dit niet altijd kunnen leveren. De Schelde is aangewezen als Natura 2000 gebied.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'effecten op milieu'.*
189.4	De bevolking heeft koeltorens massaal afgewezen.	*Deze reactie is voor kennisgeving aangenomen.*
189.5	De Schelde is zwaar vervuild met PFAS. Via de koeltorens kan dit PFAS over de regio verspreid worden.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'effecten op milieu'.*
190.	**202401572 (Particulier)**	
190.1	Indiener ziet de nieuwe kerncentrales niet zitten, maar is voorstander van doorgaan met energie uit zon en wind. Zon en wind zijn een goedkopere bron van elektriciteit. Ook besparing door isolatie van woningen, vooral aan de onderkant van de woningmarkt, is noodzakelijk.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'alternatieven'.*
190.2	Stoppen met krachtvoer en kunstmest is noodzakelijk. Dat bespaart fossiel.	*Het gebruik van krachtvoer en kunstmest valt buiten de scope van deze procedure.*
190.3	Tata moet helemaal worden aangepast aan de eisen in verband met klimaatverandering.	*De bedrijfsvoering van Tata Steel valt buiten de scope van deze procedure.*
190.4	Besparing door het beperken van de aankoop van niet noodzakelijke producten, die met toepassing van veel grondstoffen en fossiel zijn geproduceerd, is noodzakelijk.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'alternatieven'.*
191.	**202401597 (Particulier)**	

Indiener	Reactie	Beantwoording
191.1	Indiener is voorstander van kernenergie, vanwege de onafhankelijkheid van fossiele brandstoffen en daarmee van onbetrouwbare leverende landen. Ook is dit een stabiele voorziening in de basisbehoefte, wat tijd creëert voor betere oplossingen voor de opslag van groene energie. Dit vergemakkelijkt de energietransitie.	*Deze reactie is voor kennisgeving aangenomen.*
192.	**202401601 (Particulier)**	
192.1	De bouw van eventuele kerncentrales dient binnen het Sloegebied plaats te vinden en zich niet verder richting het buitengebied te verplaatsen.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'locatie'.*
193.	**202401614 (Particulier)**	
193.1	Bij het bepalen van de locaties voor kerncentrales moet ook buiten industrie- en havengebieden gekeken worden. Het elektriciteitsnetwerk vormt het grote plaatje van waaruit gekeken moet worden. Bijvoorbeeld in Duitsland zijn kerncentrales geplaatst in energieknooppunten, waardoor opwek en gebruik dichterbij elkaar liggen, er minder hoogspanningsmasten nodig zijn en energieverlies beperkt wordt. De situering in energieknooppunten biedt mogelijkheden voor het koppelen van batterij-, zon- en windparken, waardoor de energie logischer en meer begrijpelijk in het landschap terecht komt voor burgers. Energie zal meer invloed krijgen op het landelijk gebied door de vraag naar hernieuwbare energie: een ontwikkeling zoals een kerncentrale biedt	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'locatie'.*

Indiener	Reactie	Beantwoording
	daarbij de kans om dit in een groter framework te plaatsen in plaats van individuele projecten die het landschap versnipperen en de ruimtelijke kwaliteit omlaag brengen.	
194.	**202401615 (Particulier)**	
194.1	Indiener acht de voorgenomen vorm van kernenergie oud, gevaarlijk, niet duurzaam en hypocriet.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'nut en noodzaak' en 'veiligheid'.*
194.2	Uranium en Rusland zijn met elkaar verbonden.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'splijtstofketen'.*
194.3	Het afval dat bij toepassing van kernenergie ontstaat is een onwenselijk probleem voor de toekomst.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'radioactief afval'.*
194.4	Toepassing van kernenergie zorgt ervoor dat er meer kernwapens gemaakt kunnen worden.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'veiligheid'.*
194.5	De kans op problemen met een centrale wordt groter.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'veiligheid'.*
194.6	De problematiek van het stroomnetwerk is een leugen. Omringende landen hebben geen problemen met het stroomnetwerk op deze schaal. Indiener vraagt zich af of TenneT onze overheid inzet om stroom te exporteren om hiermee inkomsten voor de overheid te genereren.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'elektriciteitsnet'.*
194.7	Indiener heeft geen vertrouwen in kernenergie. Door de bouw van kerncentrales in Zeeland ontstaat een zodanige belasting voor indiener en diens gezin dat zij	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'leefbaarheid en brede welvaart'.*

Indiener	Reactie	Beantwoording
	hier niet meer kunnen wonen. Indiener vreest voor overlast door geluid, stof en veiligheid.	
194.8	Zet in op nieuwe vormen van kernenergie, zoals de gesmolten zout reactoren.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'alternatieven'.*
195.	**202401629 (Particulier)**	
195.1	Indiener is tegen het bouwen van kerncentrales in Zeeland. Indiener ervaart geen profijt van de bestaande kerncentrale en de hoogspanningslijnen zijn negatief voor het aanzien van de provincie.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'nut en noodzaak', 'locatie' en 'elektriciteitsnet'.*
195.2	Indiener voelt zich onveilig.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'veiligheid'.*
196.	**202401636 (Particulier)**	
196.1	Indiener is tegen de bouw van kerncentrales, omdat de gevolgen van een ongeluk niet te overzien zijn en we in ons kleine land nu al geen kant meer op kunnen.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'nut en noodzaak' en 'elektriciteitsnet'.*
196.2	Ingezet moet worden op het beperken van het verbruik van energie met minstens 50%, in combinatie met faciliteren van duurzame (wind, zon, fusie) energie.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'alternatieven'.*
197.	**202401637 (Particulier, mede namens Dorpsleven te Borssele)**	

Indiener	Reactie	Beantwoording
197.1	Indiener wil geen extra kerncentrales in natuurgebied Sloegebied.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'leefbaarheid en brede welvaart' en 'effecten op milieu'.*
197.2	Indiener wil geen kabels, elektrische masten en dergelijke bovengronds	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'elektriciteitsnet'.*
197.3	Het lokale dorpsleven, de rust en ruimte in Borssele moeten niet aangetast worden.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'leefbaarheid en brede welvaart'.*
198.	**202401641 (Particulier, politiek)**	
198.1	Indiener pleit voor plaatsing van twee nieuwe kerncentrales in Limburg.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'locatie'.*
199	**202401643 (Particulier)**	
199.1	Indiener is groot voorstander van kernenergie, omdat dit de beste en schoonste manier is om te voorzien in de dringende energiebehoefte van Nederland.	*Deze reactie is voor kennisgeving aangenomen.*
200.	**202401645 (Vlaamse Overheid – Departement MOW – Beleid)**	
200.1	Indien merkt op dat in het 'Voornemen en Voorstel voor participatie – Nieuwbouw kerncentrales' geen vermelding is gemaakt hoe de participatie met de buurlanden of – regio's zal gebeuren.	*Als een plan, programma of project aanzienlijke milieueffecten kan hebben in een of meerdere landen, moet het bevoegd gezag in Nederland dat land hierover informeren. Het Verdrag van Espoo regelt dit voor project-mer en het SEA*

Indiener	Reactie	Beantwoording
		(strategic environmental assessment) Protocol vult het Verdrag van Espoo aan voor plan-mer. De afspraken zijn verankerd in de Nederlandse wet- en regelgeving voor milieueffectrapportage. *Conform deze vereisten heeft het bevoegd gezag landen binnen een straal van 1.000 km van Nederland geïnformeerd over de projectprocedure en gevraagd of zij willen deelnemen aan het participatietraject. Met de landen die positief hebben gereageerd hebben de eerste gesprekken plaatsgevonden. Zij zullen participeren in het verloop van de procedure.*
200.2	Indiener doet continu onderhoudswerken om de vaargeul in de Westerschelde nabij de locatie 'Borsele' op diepte te houden en ziet zichzelf daarom als stakeholder. Het is niet duidelijk of indiener kan aansluiten binnen de huidige participatie of dat er een aparte activiteit wordt voorzien voor een grensoverschrijdend overleg.	*Verwezen wordt naar het Participatieplan en de thematische beantwoording onder 'locatie' en 'procedure'.*
200.3	Indien binnen de huidige participatie kan worden aangesloten, wil indiener duidelijkheid of dat inhoudt dat op de activiteiten voor 'iedereen' aangesloten kan worden (zoals gedefinieerd op pagina 23 van het VVP), of ook op ambtelijk niveau.	*Verwezen wordt naar het Participatieplan en de thematische beantwoording onder 'locatie' en 'procedure'.*
200.4	De vermelding van links met andere energietrajecten VAWOZ en 380KV waarin indiener betrokken is en waarin indiener inspraakreacties geeft is niet geheel duidelijk. Deze inspraakreacties zijn gegeven in deze	*Verwezen wordt naar het Participatieplan en de thematische beantwoording onder 'locatie' en 'procedure'.*

Indiener	Reactie	Beantwoording
	specifieke trajecten (VAWOZ en 380KV), maar niet exhaustief.	
200.5	Indiener geeft aan dat niet wordt benoemd of er nog andere (toekomstige) projecten het gevolg worden van de bouw van een nieuwe kerncentrale. Elk nieuw en niet benoemd initiatief valt buiten de huidige zienswijze.	*Verwezen wordt naar het Participatieplan en de thematische beantwoording onder 'locatie' en 'procedure'.*
200.6	Nieuwe projecten met een impact op bagger/onderhoudswerkzaamheden, nautische veiligheid of toegankelijkheid dienen dan ook apart, op het gepaste moment, onderzocht te worden.	*Genoemde punten zijn onderdeel van de plan-mer-procedure en de resultaten worden daarin opgenomen.*
201	**202401651 (Particulier)**	
201.1	Indiener heeft huidige woonplaats gekozen omdat volgens zeggen van gemeente/overheid in 2013 de huidige kerncentrale dicht zou gaan. De huidige centrale is erg verouderd, maar doet zijn functie.	*De besluitvorming over de bedrijfsduurverlenging van de bestaande kerncentrale in Borssele is onderdeel van een andere procedure (zie de website van RVO) en valt buiten de scope van onderhavige procedure.*
201.2	De nieuw te bouwen centrales zijn 4x zo groot per centrale. De methode van de nieuw te bouwen centrales is verouderd, die generaties lang als dreiging blijft bestaan (lekkage e.d.).	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'veiligheid'.*
201.3	Door nieuwbouw van kerncentrales treedt landschapsverwoesting op, indiener ziet hier geen reden voor.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'effecten op milieu' en 'nut en noodzaak'.*

Indiener	Reactie	Beantwoording
201.4	De benodigde elektriciteitsmasten zijn vervuiling van de horizon.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'elektriciteitsnet'.*
201.5	Omwonenden ervaren al jarenlang stress door de komst van kerncentrales en door het langer open blijven van de bestaande, oude kerncentrale.	*Er is een aantoonbare link tussen gezondheidsklachten en de verwerping van bepaalde ontwikkelingen in de leefomgeving van mensen. De gezondheid wordt in het MER nader onderzocht per locatie.*
201.6	De bouw geeft jarenlang herrie, stof, geluid en verlichting, waar omwonenden niet om vragen. Door de werkzaamheden na de bouwperiode blijft overlast/drukte aanhouden.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'leefbaarheid en brede welvaart'.*
201.7	TenneT is het bedrijf van de overheid en is niet transparant.	*Deze reactie is voor kennisgeving aangenomen.*
201.8	Het blijft niet bij 2 kerncentrales; anders kunnen ze op de Maasvlakte geplaatst worden. Daar zijn alle voorbereidingen al getroffen. Eerst 2 in Zeeland, dan 2 op de Maasvlakte	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'nut en noodzaak' en 'locatie'.*
201.9	Door het realiseren van kerncentrales wordt geen rekening gehouden met generaties na ons, maar wordt gestreefd naar winst op de korte termijn.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'nut en noodzaak'*
202.	**202401653 (Particulier)**	
202.1	Indiener geeft aan het gevoel te hebben dat de nieuwbouw van kerncentrales kost wat kost doorgedrukt moet worden en vraagt zich af of dit een prestigeproject van de Minister is.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'nut en noodzaak'*

Indiener	Reactie	Beantwoording
202.2	Communicatie dat bewoners vooraf goed geïnformeerd zijn klopt niet, bewoners hebben nooit kunnen uiten dat zij de kerncentrales niet willen.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'alternatieven'.*
202.3	Indiener verwijst naar een enquête. Hierin ontbrak de vraag of inwoners wel of geen kerncentrales willen. Zelfs bij de samenstelling van de voorwaarden mocht er niet over gepraat worden.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'alternatieven'.*
202.4	Drie kerncentrales op 600 meter afstand van een historisch dorp wordt onwenselijk geacht door indiener.	*Deze reactie is voor kennisgeving aangenomen.*
202.5	Het vermeende draagvlak is niet aanwezig. De lokale gemeenschap bestaat uit veel gelovigen, die niet snel uitkomen voor hun mening en niet zullen demonstreren of tegensputteren. In privé-setting wordt gedeeld dat de lokale gemeenschap niet zit te wachten op 20 jaar durende gigantische overlast. Er is veel verborgen onrust in het dorp.	*Er is nog geen keuze gemaakt over de definitieve locatie van de kerncentrales. Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'locatie'.*
202.6	Er is onvoldoende ruimte voor de bouw van twee centrales: er zullen bestaande functies in de weg staan. Indiener vreest dat dit mogelijk ook het dorp betreft.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'locatie'.*
202.7	In de Borselse voorwaarden wordt gesproken over compensatie van natuur, geld voor fysieke maatregelen zoals bijvoorbeeld een speeltuin en respecteren van de zondagsrust. Er ontbreekt informatie over de wijze waarop bewoners persoonlijk gecompenseerd worden.	*Er is nog geen keuze gemaakt over de definitieve locatie van de kerncentrales en dus ook niet over mogelijke compensatie. Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'locatie'.*
202.8	Uit eerder verricht onderzoek op verzoek van minister Jetten naar de inpasbaarheid van de bouw binnen het Sloegebied en de rendabiliteit is een negatief advies gekomen. Door deze conclusie nu te negeren vreest	*Er is nog geen keuze gemaakt over de definitieve locatie van de kerncentrales.*

Indiener	Reactie	Beantwoording
	indiener een volgend fiasco, zoals in Groningen en de toeslagenaffaire.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'locatie'.*
203.	**202401655 (Particulier)**	
203.1	Indiener is tegen de bouw van kerncentrales in Borsele om meerdere redenen.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'nut en noodzaak' en 'locatie'.*
203.2	Gedurende 3 tot 5 jaar treedt er aanzienlijke overlast door de bouw op voor de lokale gemeenschap en het milieu. De overlast bestaat uit geluidsvervuiling, verhoogde verkeersdrukte, verstoring van het natuurlijke landschap tijdens de bouwfase.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'leefbaarheid en brede welvaart' en 'effecten op milieu'.*
203.3	Door toegenomen drukte op de wegen vanwege de bouw ontstaat een aanzienlijke impact op de mobiliteit en de levenskwaliteit van de lokale bevolking. Indiener vreest vertraging, congestie en veiligheidsproblemen.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'veiligheid' en 'brede welvaart'.*
203.4	Er is extra bouw nodig voor het afvalbeheer van de kerncentrales. Dit vormt een verdere belasting voor het milieu en de lokale infrastructuur. Transport, opslag en verwerking van nucleair afval vereist gespecialiseerde faciliteiten en kan risico's met zich meebrengen voor de gezondheid en veiligheid van de gemeenschap.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'radioactief afval' en 'veiligheid'.*
203.5	Indiener wijst op de noodzaak om te investeren in duurzame energiebronnen die minder impact hebben op het milieu en de lokale gemeenschap. Met de keuze voor wind- en zonne-energie kan worden bijgedragen	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'alternatieven'.*

Indiener	Reactie	Beantwoording
	aan een schonere en meer veerkrachtige energietoekomst zonder de nadelen van kernenergie.	
204.	**202401665 (Particulier)**	
204.1	Deze reactie is inhoudelijk grotendeels gelijk aan reactie 74 (nr. 202400397). Indiener heeft op een aantal punten de reactie aangevuld welke punten de eerder beschreven hoofdlijnen ondersteunen. Voor de samenvatting van de reactie wordt naar reactie 74 verwezen. Daarnaast haalt indiener ook andere adviezen - o.a. van in het 6e IPCC rapport – aan die aantonen dat kernenergie niet nodig is om de klimaatdoelen te halen (zie bijlagen uit dat rapport). Waarom dan koste wat kost doorzetten?	*Deze reactie is inhoudelijk grotendeels gelijk aan reactie 74 (nr. 202400397). Voor de beantwoording wordt hiernaar verwezen. Verder wordt verwezen naar de thematische beantwoording onder 'nut en noodzaak'.*
205.	**202401674 (Particulier)**	
205.1	Indiener woont in de nabijheid van de locatie Borssele, in het Nationaal Landschap Zuid-West Zeeland (Zak van Zuid-Beveland). De effecten van de nieuwe ondergrondse 150 kV verbinding naar Zeeuws-Vlaanderen zijn al merkbaar op het landschap en op de leefomgeving en indiener geeft voorbeelden.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'effecten op milieu'.*
205.2	Indiener vreest cumulatief effect door projecten, waaronder 380kV-verbinding Zeeuws Vlaanderen, aanlanding van windenergiegebieden op de Noordzee, hoogspanningsstation, waterstofnetwerk Zuidwest	*In de energietransitie zijn diverse ontwikkelingen gaande. In de besluitvorming in de verschillende projectprocedures worden de effecten op andere initiatieven in beeld gebracht, zodat deze mee kunnen worden*

Indiener	Reactie	Beantwoording
	Nederland op het gebied dat wordt gekenmerkt door kleinschaligheid, bijzonder landschap, rust en ruimte.	*gewogen in de uiteindelijke locatiekeuze. Daarnaast wordt verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'leefbaarheid en brede welvaart'.*
205.3	Indiener schaart zich achter de 'Borselse Voorwaarden' zoals deze door de gemeente Borsele op 10 april 2024 aan het rijk zijn aangeboden: als niet aan deze voorwaarden voldaan wordt, is er geen sprake van bestuurlijk en maatschappelijk draagvlak voor de locatie Borsele.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'leefbaarheid en brede welvaart'.*
205.4	De landschappelijke kwaliteiten van de Zak van Zuid-Beveland zijn van meerwaarde voor bewoners, bezoekers en recreanten. Rust, ruimte, kleinschaligheid, dijkje en polders die de historie van het gebied laten zijn moeten beschermd worden tegen effecten van de bouw van centrales. Er dient gedegen onderzoek te worden verricht naar de effecten van de bouw van centrales op de kernkwaliteiten van het Nationaal Landschap Zuid-West Zeeland en de wiize waarop die effecten kunnen worden geneutraliseerd.	*De landschappelijke inpasbaarheid is een onderdeel dat in het kader van het MER onderzocht wordt.*
205.5	In de motivering voor de bouw van nieuwe kerncentrales ontbreekt aandacht voor mogelijkheden om de energiebehoefte te temporiseren of te verminderen. Er wordt niet ingegaan op innovatieve technologieën en treffen van (nieuwe) besparende maatregelen. Bij een verminderde energiebehoefte van circa 10% lijkt de bouw van kerncentrales niet noodzakelijk.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'alternatieven'.*

Indiener	Reactie	Beantwoording
205.6	In de afweging over mogelijke locaties ontbreken de opties van het aanleggen van kunstmatige eilanden voor de kust of nieuwe polders ('Noordzeepolders'). Dit biedt ook de kans voor Nederland om hier mondiale koploper in te worden.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'locatie'.*
205.7	In de participatie en communicatie mist indiener een huis-aan-huis brief, met informatie over belangrijke momenten in de procedure. Met name voor de inwoners van de gemeente Borsele zou dat prettig zijn.	*Verwezen wordt naar het participatieplan.*
205.8	Gelet op de eerder genoemde punten, opteert indiener voor een locatie met meer ruimte en minder effect op de directe leefomgeving.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'locatie' en 'leefbaarheid en brede welvaart'.*
205.9	Indiener herkent zich niet in het beeld dat in de media en politiek wordt opgeroepen aangaande draagvlak voor nieuwe kerncentrales in Zeeland. Daarom is het jammer dat bewoners niet eerder in de gelegenheid zijn gesteld om zich uit te spreken over wenselijkheid, nut en noodzaak van de bouw van nieuwe kerncentrales in Zeeland. Indiener verzoekt om dit alsnog te organiseren.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'nut en noodzaak' en 'procedure'.*
205.10	Indiener vraagt om een bevestiging van het schrijven.	*Deze bevestiging is reeds verstuurd.*
206.	**202401676 (Particulier)**	
206.1	Indiener geeft aan dat, indien alsnog wordt gekozen voor nieuwe kerncentrales, dit alleen in het Sloegebied kan.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'locatie' en 'leefbaarheid en brede welvaart'.*

Indiener	Reactie	Beantwoording
206.2	De afzichtelijke koeltorens moeten geen onderdeel van de nieuwbouw zijn.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'leefbaarheid en brede welvaart'.*
206.3	De omliggende dorpen moeten kunnen profiteren van de komst van de centrales, door vrijkomende energie te benutten voor Borssele en Nieuwdorp.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'leefbaarheid en brede welvaart'.*
206.4	De uitvalsweg (Kaaiweg) dient verlegd te worden, zodat de route korter wordt.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'leefbaarheid en brede welvaart'.*
207.	**202401684 (Particulier)**	
207.1	Indiener is bezorgd over het hoog radioactief afval. De opslagcapaciteit boven de grond is na 100 jaar vol, daarna gaat het diep onder de grond maar ook daar komt dan steeds meer bij. Waarschijnlijk zijn er te zijner tijd andere opties.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'radioactief afval'.*
208.	**202401697 (Particulier)**	
208.1	Indiener is voorstander van de nieuwbouw van kerncentrales.	*Deze reactie is voor kennisgeving aangenomen.*
209.	**202401703 (Buurt- / bewonersorganisatie VVBV)**	

Indiener	Reactie	Beantwoording
209.1	Kerncentrales missen de karakteristieken om met veel duurzame opwek in Nederland economisch bedrijf te voeren.	*Moderne kerncentrales kunnen indien nodig flexibel ingezet worden. Verder wordt verwezen naar de thematische beantwoording onder 'nut en noodzaak', 'alternatieven'.*
209.2	De 2e kamer heeft EZK gevraagd om de mogelijkheden voor de bouw van 4 kerncentrales te beschouwen voor de elektriciteitsproductie in Nederland. CO2-arme productie is een pluspunt. Onveiligheid is een discussiepunt. Kosten en bouwtijd zijn een onzekere factor.	*Verwezen wordt naar thematische beantwoording onder 'nut en noodzaak', 'veiligheid' en 'losten en planning'.*
209.3	Kerncentrales zijn ontworpen voor een continue bedrijfsvoering. De kerncentrale Borssele heeft ook jaren vast op vollast gedraaid en er werd geregeld met fossiel gestookt vermogen met een hogere marginale prijs. Maar duurzame opwek heeft marginale kosten van 0 E/MWhe en komt dus onderaan in de inzet volgorde te staan en kernenergie als nummer 2. Dit heeft 2 consequenties. Als eerste de centrales zijn er nu niet op uitgelegd en de vraag is of het kans. En ten tweede de kostprijs , die sterk is gerelateerd aan de hoge investering, wordt door minder kWhe steeds hoger. Veranderde inzet van dit vermogen: • Frequentie vermogens regeling voor netstabiliteit; enkel % • Regelvermogen, < 10 % • Regelen tussen Pmin en Pmax	*Moderne kerncentrales kunnen indien nodig flexibel ingezet worden. Verder wordt verwezen naar de thematische beantwoording onder 'nut en noodzaak', 'alternatieven'.*

Indiener	Reactie	Beantwoording
	• Stop startbedrijf	
209.4	Indiener verwijst naar een artikel uit 'Power' (opgenomen in de reactie), dat ingaat op het misverstand over de inflexibiliteit van kerncentrales. In de nucleaire wereld is men bezig met frequentie vermogensregeling voor netstabiliteit, regelvermogen en regelen tussen Pmin en Pmax.	*Verwezen wordt naar de beantwoording op reactie 209.3.*
209.5	Nederland wil voorop lopen met de verduurzaming op basis van wind en zon. Productie en vraag naar stroom zijn niet in evenwicht. Door opslag van energie in de periode dat productie hoger is dan de vraag maakt kernenergie overbodig. Het realiseren van energieopslag is een te onderzoeken alternatief, dat nu ontbreekt.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'alternatieven'.*
209.6	De inzet van nucleair vermogen voor de periode dat de vraag groter is dan de productie door wind en zon is een verdubbeling van de kosten per kWhe.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'kosten en planning'.*
209.7	Wind en zin leveren niet continu. De inzet van kernenergie om de wisselingen op te vangen impliceert een stop-start bedrijf, iets dat nog niet gerealiseerd is door kerncentrales.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'alternatieven'.*
209.8	Indiener geeft een berekening op basis van een door indiener opgebouwd rekenmodel voor de verhouding tussen vraag en aanbod van energie, de inzet van duurzame bronnen en de inzet van kernenergie. Dit geeft een beeld van het aantal benodigde stop-starts van een kerncentrale. De prijs van stroom zal stijgen.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'nut en noodzaak' en 'alternatieven'.*
209.9	De inzet van kernenergie in relatie met duurzame opwek resulteert in een verdienmodel voor	*Deze reactie is voor kennisgeving aangenomen.*

Indiener	Reactie	Beantwoording
	kerncentrales. De opbrengsten van duurzame opwek komen verder onder druk te staan.	
209.10	Toepassing van grootschalige energieopslag maakt kernenergie overbodig. Via ammoniak-H2-gasopslag route in combinatie met H2 Steg-eenheden is dit mogelijk. Deze vorm van energieopslag is zodanig flexibel dat dit goed ingepast kan worden in een duurzaam systeem.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'alternatieven'.*
209.11	Kerncentrales zijn nog niet uitgebreid getest in regelend bedrijf.	*Moderne kerncentrales kunnen indien nodig flexibel ingezet worden. In Frankrijk wordt dit toegepast.*
209.12	Er zijn geen kerncentrales die aantoonbaar geschikt zijn voor een start-stop bedrijf (2x per week)	*Moderne kerncentrales kunnen indien nodig flexibel ingezet worden.*
209.13	Voor het rendabel opereren van een kerncentrale is in een systeem met veel duurzame opwekking steeds minder ruimte.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'nut en noodzaak' en 'alternatieven'.*
209.14	De rentabiliteit van de duurzame opwek wordt minder door kernenergie.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'nut en noodzaak' en 'alternatieven'.*
209.15	Invulling van het benodigde piek- en reservevermogen ligt meer voor de hand met H2-Steg eenheden.	*Kerncentrales worden niet gerealiseerd met als doel het invullen van piek- en reservevermogen. Verder wordt verwezen naar de thematische beantwoording onder 'nut en noodzaak' en 'alternatieven'.*
210.	**202401713 (Particulier)**	

Indiener	Reactie	Beantwoording
210.1	Indiener is tegen de bouw van nieuwe kerncentrales. In Zeeland is al een kerncentrale aanwezig; hiermee is Zeeland vol genoeg.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'nut en noodzaak' en 'locatie'.*
210.2	Indiener pleit voor inzet op getijdencentrales en energie uit wind en zon.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'alternatieven'.*
211.	**202401750 (Particulier)**	
211.1	Indiener geeft aan geen voorstander te zijn van de bouw van nieuwe kerncentrales omdat deze niet duurzaam zijn.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'nut en noodzaak' en 'effecten op milieu'.*
211.2	Kerncentrales hebben grote gevolgen voor de omgeving.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'leefbaarheid en brede welvaart' en 'effecten op milieu'.*
211.3	Er zijn andere mogelijkheden voor het opwekken van energie, zoals wind en zon. De opbrengst hiervan wordt door technologische ontwikkeling steeds groter.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'alternatieven'.*
211.4	Door zuiniger aan te doen is het verbruik van gas en elektriciteit al afgenomen.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'alternatieven'.*
212.	**202401751 (Particulier)**	
212.1	De plannen voor de bouw van twee kerncentrales nabij de bestaande kerncentrale in Borssele zijn niet afdoende onderzocht. Er dient gedegen en veelomvattend vooronderzoek opgezet te worden.	*Met de kennisgeving van het Voornemen en voorstel voor Participatie is de procedure gestart. Gedurende deze procedure zal er uitgebreid onderzoek gedaan worden naar de mogelijke effecten van de nieuwbouw van de*

Indiener	Reactie	Beantwoording
		kerncentrales. In dit kader zal ook een milieueffectrapportage opgesteld worden.
212.2	Er is onvoldoende ruimte op de beoogde locatie in Borssele.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'locatie'.*
212.3	De bestaande EPZ-centrale is oud en dient op korte termijn afgebouwd te worden.	*De bedrijfsduurverlenging van de bestaande kerncentrale in Borssele vindt plaats in het kader van een andere procedure.*
212.4	TenneT heeft aangegeven dat er geen ruimte is op het stroomnet.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'elektriciteitsnet'.*
212.5	De Voorwaarden zoals deze door de Zeeuwse Voorwaardengroep opgesteld zijn kunnen niet worden nageleefd.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'leefbaarheid en brede welvaart'.*
212.6	De vrijkomende hoeveelheid heet koelwater kan niet in de Westerschelde geloosd worden. Er zullen koeltorens bij moeten komen. Dit is in strijd met de Voorwaarden.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'leefbaarheid en brede welvaart'.*
212.7	Er is geen rekening gehouden met de arbeidsmigratie en huisvesting die door de nieuwbouw zal ontstaan. Dit moet meegenomen worden in het onderzoek.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'leefbaarheid en brede welvaart'.*
213.	**202401786 (Particulier)**	
213.1	Indiener spreekt zich uit tegen de komst van nieuwe kerncentrales in Borsele.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'nut en noodzaak' en 'locatie'.*
213.2	Er wordt wetenschappelijk onderzoek gedaan, maar er is geen onderzoek naar de burgers.	*Inmiddels hebben we goede contacten met burgers en bewonersgroeperingen in de regio's.*

Indiener	Reactie	Beantwoording
		Verder wordt verwezen naar het participatieplan en naar de thematische beantwoording onder 'participatie'.
213.3	Voor de bouw zijn 10.000 mensen nodig, is er gedacht aan waar deze mensen moeten wonen en leven in de bouwperiode? In het gebied moet ook rekening gehouden worden met seizoenarbeiders in de fruitboomgaarden.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'leefbaarheid en brede welvaart'.*
213.4	Door de bouw van kerncentrales zal er overlast door extra verkeer in het gebied optreden.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'leefbaarheid en brede welvaart'.*
213.5	Voor het vrachtverkeer zijn grotere parkeerplaatsen nodig: is hier rekening mee gehouden?	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'leefbaarheid en brede welvaart'.*
213.6	Door de komst van zoveel extra mensen gaat de huizenprijs stijgen, waardoor de jeugd niet in het gebied kan blijven. De regio kan de jeugd niet missen.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'leefbaarheid en brede welvaart'.*
213.7	De kerncentrale brengt risico's (gevaar en gezondheid).	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'veiligheid'.*
213.8	De dijkwegen worden extra belast door verkeersbewegingen, dit is onveilig.	*De impact op het wegennet van het bouwverkeer wordt voor alle locaties onderzocht in het kader van het MER.*
213.9	Indiener vreest nog meer negatieve effecten, hinder en overlast, zoals het innemen van pillen bij een ongeval, extra verkeer op de kleine dijkwegen, vluchtstroken bij de dijkwegen, etc.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'veiligheid'.*

Indiener	Reactie	Beantwoording
214.	**202401793 (Particulier)**	
214.1	Indiener is voorstander van kernenergie. Het is de beste manier om CO2 te reduceren en aan de vraag van energie te voldoen met een betrouwbare techniek.	*Deze reactie is voor kennisgeving aangenomen.*
215.	**202401796 (Particulier)**	
215.1	Indiener is tegen de komst van nieuwe kerncentrales in Borssele. Er is geen plek voor al het extra verkeer en werkmensen. De nieuwe centrale kan alleen op de Maasvlakte komen.	*Deze reactie is voor kennisgeving aangenomen. Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'locatie'.*
215.2	Borssele wordt weggestopt tussen allemaal fabrieken en centrales en de indiener wil niet verdreven worden door deze fabrieken en centrales. De bezwaren van de dorpsbewoners moeten serieus worden genomen en men wil wat te zeggen hebben over deze ontwikkeling. Eén kerncentrale is voldoende. Er moet niet weer een Zeeuws dorp onbewoonbaar worden.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'locatie' en 'leefbaarheid en brede welvaart'.*
216.	**202401804 (Particulier)**	
216.1	Er moet rekening gehouden worden met alle projecten die spelen in het Sloegebied. Ook moet bij het informeren van omwonenden duidelijk worden gemaakt welke plannen worden ontwikkeld (bijv. a.d.h.v. 3D-tekeningen).	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'locatie' en 'leefbaarheid en brede welvaart'.*

Indiener	Reactie	Beantwoording
216.2	Zodra alle informatie voorhanden is moeten de inwoners ook pas worden gevraagd voor participatie.	*Participatie is juist bedoeld om iedereen in een vroeg stadium te betrekken, ruim voordat er besluitvorming plaatsvindt. De input die opgehaald wordt in het participatietraject wordt gebruikt bij de uiteindelijke afweging. Gedurende de procedure zal er steeds meer informatie beschikbaar komen en is er steeds weer gelegenheid om hierop te reageren. Het staat indiener vrij om niet te reageren als hier geen behoefte aan is.*
216.3	Indiener wil ook dat onderzoek worden gedaan naar de veiligheid (m.b.t. de cumulatie van ammoniak, waterstof, raffinaderij en 3 kerncentrales) van het Sloegebied en de gevolgen van een ramp bij een van de locaties. Zijn fabrieken veilig te stoppen zonder lekkages? En hoe groot is het terrorismerisico bij deze verzameling van verschillende activiteiten?	*Gedurende de procedure zal er uitgebreid onderzoek gedaan worden naar de mogelijke effecten van de nieuwbouw van de kerncentrales, waaronder gecumuleerde veiligheidseffecten. Verder wordt verwezen naar de thematische beantwoording onder 'veiligheid'.*
216.4	Een vrijwillige uitkoopregeling voor omwonenden wil indiener ook op de planning zien, omdat woningen tijdens de bouwperiode lang in de verkoop blijven staan.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'locatie' en 'leefbaarheid en brede welvaart'.*
217.	**202401811 (Particulier)**	
217.1	Indiener vindt kernenergie geen oplossing voor de energiebehoefte, maar – zeker voor de toekomst – een maatschappelijk probleem.	*Onduidelijk is welk maatschappelijke probleem indiener precies bedoelt. In de thematische beantwoording is reeds op verschillende ingebrachte zorgen gereageerd, kortheidshalve verwijzen wij hier dan ook naar. In het bijzonder het thema 'nut en noodzaak' en 'radioactief afval', waarin uitgelegd wordt*

Indiener	Reactie	Beantwoording
		waarom kernenergie bijdraagt aan de energietransitie en hoe er met het radioactieve afval wordt omgegaan.
218.	**202401815 (Particulier)**	
218.1	Indiener vindt het een prachtige techniek. Het is betrouwbaar en praktisch, maar erg duur in vergelijking met zonne- en windenergie. De return on investment is lang en onzeker. De originele aankoopprijs geeft niet het totale kostenplaatje.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'alternatieven' en 'kosten en planning'.*
218.2	De bouw van kerncentrales gaat niet helpen om de klimaatdoelen te halen, omdat de klimaatdeadlines zijn verlopen als de kerncentrales in gebruik worden genomen.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'kosten en planning' en 'nut en noodzaak'.*
218.3	Het lijkt indiener nuttiger om het geld te investeren in zonne- en windenergie en de opslag hiervan.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'alternatieven'.*
219.	**202401818 (Particulier)**	
219.1	Indiener is tegen de bouw van kerncentrales, want het is te duur.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'kosten en planning'.*
219.2	Er is geen goede oplossing voor het kernafval.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'radioactief afval'.*
219.3	Het lozen van koelwater is slecht voor het milieu.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'effecten op milieu'.*

Indiener	Reactie	Beantwoording
220.	**202401819 (Particulier)**	
220.1	Indiener vindt kernenergie geen vorm van duurzame energie.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'nut en noodzaak'.*
220.2	Het afval is nog lang radioactief.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'radioactief afval'.*
220.3	Ook is een kerncentrale een potentieel gevaar bij oorlog of terroristische acties. De omgeving kan onleefbaar worden bij een aanslag waarbij radioactieve stof vrijkomt.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'veiligheid'.*
221.	**202401820 (Particulier)**	
221.1	Indiener wil geen kerncentrales in Zeeland en haalt daarvoor de volgende redenen aan: Het leidt tot een aantasting van het gebied (Zeeland).	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'nut en noodzaak', 'locatie', 'leefbaarheid en brede welvaart' en 'effecten op milieu'.*
221.2	Tijdens de bouw is er sprake van een ontwrichting van het gebied op het vlak van wonen en mobiliteit.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'leefbaarheid en brede welvaart'.*
221.3	Uranium is niet langdurig voorradig.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'splijtstofketen'.*
221.4	Het is geen duurzame oplossing	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'nut en noodzaak'.*

Indiener	Reactie	Beantwoording
221.5	Het is te kostbaar.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'kosten en planning'.*
221.6	Het biedt geen stimulans voor andere oplossingen.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'alternatieven'.*
222.	**202401823 (Particulier)**	
222.1	Indiener is tegen de komst van kerncentrales.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'nut en noodzaak'.*
222.2	De Maasvlakte is een kwetsbaar terrein met chemische industrie en een drukke waterweg.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'locatie' en 'veiligheid'.*
222.3	Uit een analyse van TenneT is gebleken dat de Maasvlakte geen goede plaats is voor kerncentrales.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'locatie' en 'elektriciteitsnet'.*
222.4	Kernenergie is niet duurzaam, het uranium raakt op en de winning kost energie.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'nut en noodzaak' en 'splijtstofketen'.*
222.5	Het is niet goed voor de natuur.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'effecten op milieu'.*
222.6	Kernenergie is ook niet schoon, aangezien het afval radioactief is en er nog geen goede oplossing is gevonden voor de berging ervan.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'radioactief afval'.*
222.7	De Maasvlakte ligt in de buurt van bewoonde gebieden. Bij een calamiteit, kan een groot gebied een spookstad worden.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'veiligheid'.*

Indiener	Reactie	Beantwoording
222.8	Bij een calamiteit gaan ook natuurgebieden verloren.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'veiligheid' en 'effecten op milieu'.*
223.	**202401824 (Particulier)**	
223.1	Twee kerncentrales erbij is te veel. Zeeland is daar te klein voor.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'nut en noodzaak' en 'locatie'.*
224.	**202401825 (Particulier)**	
224.1	Indiener is tegen kernenergie. Er zijn geen andere opties bekeken. Indiener vraagt zich af of al gekeken is naar waterkracht. Zo kan de stroming bij de stormvloedkering worden gebruikt.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'alternatieven'.*
225.	**202401835 (Stedin)**	
225.1	Indiener is verantwoordelijk voor distributie van elektriciteit en gas en is een onderdeel van de energieketen. De twee aangewezen locaties liggen in het verzorgingsgebied van indiener. De ontwikkelingen hebben mogelijk gevolgen voor de assets van indiener.	*Deze reactie is voor kennisgeving aangenomen. Zie de reactie onder 225.2 en verder.*
225.2	Indiener werkt mee aan het verzwaren en uitbreiden van het elektriciteitsnetwerk om te zorgen dat duurzame energie betrouwbaar getransporteerd kan worden. Toch wordt in delen van het verzorgingsgebied	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'elektriciteitsnet'. Daarnaast is de locatie voor de nieuwe locatie*

Indiener	Reactie	Beantwoording
	netcongestie afgekondigd. Vanuit de overheid zijn diverse programma's en is er veel samenloop en samenhang met het energiesysteem, maar indiener mist (ook) in deze stukken de relatie met de lagere netten. Indiener vraagt om ook te onderzoeken wat de implicaties op de (lagere) elektriciteits- en gasnetten zijn, waaronder op de al aanwezige dan wel aan te leggen (onder- en bovengrondse) assets voor het beheer en/ of de beperkingen en daarmee de leveringszekerheid. Het is lastig in te schatten of en in welke mate er sprake zal zijn van impact op de assets en/of belangen van indiener.	*nog niet bekend, dus ook niet de inpassing op het hoogspanningsnet en lagere netten.*
225.3	De druk op de ruimte neemt toe en daarom moet de het gebruik en de bescherming van de ondergrond, structureel onderdeel worden van alle ruimtelijke processen en hierbij rekening te houden met de bestaande en toekomstige druk op de fysieke (onder- en bovengrondse) omgeving, alsmede met de belangen van indiener. Het verzoek is om de belangen transparant af te wegen. In hoeverre kunnen de nieuwe kerncentrales ingepast worden in het energiesysteem?	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'locatie' en 'effecten op milieu'.*
225.4	Ook wordt verzocht om te kijken naar koppelkansen door keuzes en afwegingen in samenhang en integraal te bekijken. Dit zorgt voor versnelling en betaalbaarheid bij realisatie en beheer. Systeemefficiënte keuzes zijn noodzakelijk. Houdt bij de onderzoeken rekening met bijvoorbeeld het verkrijgen van een aansluiting, uitbreiding en of verzwaring e.d. of en welke koppelkansen er zijn voor de regionale netbeheerders.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'elektriciteitsnet'. Daarnaast is de locatie voor de nieuwe locatie nog niet bekend, dus ook niet de inpassing op het hoogspanningsnet en lagere netten. Efficiëntie (zowel voor kosten als voor systeeminpassing) zijn een belangrijk punt voor de rijksoverheid.*

Indiener	Reactie	Beantwoording
225.5	Onderzoek wat de ontwikkeling gaat betekenen voor de gas- en elektriciteitsnetten, maar ook voor de technische uitvoerbaarheid, snelheid, betaalbaarheid, ruimtelijke kwaliteit en omgeving en maakbaarheid om de doelen te kunnen realiseren. Stem dit bij de uitwerking tijdig af i.v.m. de noodzaak om zo vroeg mogelijk betrokken te worden bij de verdere planvorming t.a.v. de investeringen in de netten.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'nut en noodzaak' en 'alternatieven'.*
225.6	De in het plangebied gelegen assets dienen te allentijden vrij toegankelijk te zijn.	*Deze reactie is voor kennisgeving aangenomen. De bereikbaarheid van assets van derden is een aandachtspunt in de aanlegfase. Er zal contact met indiener opgenomen worden voor de uitvoering en waar nodig zullen maatwerkafspraken gemaakt worden.*
225.7	Om de maatschappelijke kosten zo laag mogelijk te houden, is verplaatsing niet wenselijk, tenzij de technische levensduur is versleten. Hier komt bij dat de omvang van de benodigde voorbereidings- en uitvoeringstijd groot is en de (financiële/ maatschappelijke) gevolgen van de noodzakelijke werkzaamheden omvangrijk kunnen zijn. Graag worden wij gehoord en treden wij (t.z.t.) in nader overleg met u (en/of de initiatiefnemers) om te bepalen welke eventuele aanpassingen noodzakelijk zijn.	*Zie de reactie onder 225.6.*
225.8	Voor indiener is het van belang inzicht te krijgen wat de ontwikkeling gaat betekenen voor de bestaande gas- en/ of elektriciteitsnet en of voor de al bekende uitbreidingen om de juiste keuzes te (kunnen) doen t.a.v. bijvoorbeeld investeringen dan wel om	*Het standpunt ten aanzien van samenwerking wordt onderschreven.*

Indiener	Reactie	Beantwoording
	toekomstbestendig te zijn en om daarin te kunnen blijven faciliteren – voor diverse ontwikkelingen of te wel 'slim te plannen' en 'tijdig af te stemmen'. Slim samenwerken is volgens ons essentieel om de gewenste energietransitie betaalbaar te houden.	
225.9	Indiener erkent dat het een complexe puzzel is en is bereid om het gesprek aan te gaan en hecht er groot belang aan om in gezamenlijk overleg tot goede oplossingen te komen gezien de voornoemde belangen.	*Het aanbod wordt gewaardeerd. Zie de reactie onder 225.8.*
225.10	Indiener behoudt zich het recht voor om de zienswijze aan te vullen met nadere argumenten voor eerder (in deze zienswijze) behandelde onderdelen.	*Deze reactie is voor kennisgeving aangenomen.*
226.	**202401836 (Particulier)**	
226.1	De bouw van kerncentrales is erg duur. Kunnen andere energiebronnen na een besluit nog onderzocht worden?	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'kosten en planning' en 'alternatieven'.*
226.2	Daarnaast is het risico van een calamiteit met een kerncentrale niet uitgesloten. Vlissingen is dichtbij.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'veiligheid'.*
227.	**202401842 (Particulier)**	
227.1	Indiener is tegen een uitbreiding van de kerncentrale. Zeeland is niet geschikt voor de plannen.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'nut en noodzaak' en 'locatie'.*

Indiener	Reactie	Beantwoording
227.2	Ook geeft indiener aan dat er nog veel zaken worden onderzocht en dat het weggegooid geld is.	*Participatie is juist bedoeld om iedereen in een vroeg stadium te betrekken, ruim voordat alle onderzoeken uitgevoerd zijn en er besluitvorming plaatsvindt. De input die opgehaald wordt in het participatietraject wordt gebruikt bij de uiteindelijke afweging. Gedurende de procedure zal er steeds meer informatie beschikbaar komen en is er steeds weer gelegenheid om hierop te reageren. Het staat indiener vrij om niet te reageren als hier geen behoefte aan is. Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'locatie'.*
228.	**202401845 (Particulier)**	
228.1	Deze reactie is inhoudelijk gelijk aan reactie 176 (nr. 202401467). Voor de samenvatting van de reactie wordt hiernaar verwezen.	*Deze reactie is inhoudelijk gelijk aan reactie 176 (nr. 202401467). Voor de beantwoording wordt hiernaar verwezen.*
229.	**202401846 (Particulier)**	
229.1	Kerncentrales zijn niet meer van deze tijd.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'nut en noodzaak'.*
229.2	Er is nog geen oplossing gevonden voor het afval.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'radioactief afval'.*
229.3	Het gevaar bij ongelukken is groot.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'veiligheid'.*

Indiener	Reactie	Beantwoording
229.4	Het is te duur.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'kosten en planning'.*
229.5	Er zijn natuurlijke alternatieven.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'alternatieven'.*
230.	**202401847 (Particulier)**	
230.1	Geen nieuwe kerncentrales in Nederland. Er is geen ruimte voor nieuwe kerncentrales en hoogspanningsmasten en zeker niet in Zeeland.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'nut en noodzaak', 'locatie' en 'elektriciteitsnet'.*
230.2	Het afvalprobleem is ook nog niet opgelost.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'radioactief afval'.*
230.3	Het slopen van de centrales is een hoge – en niet te voorspellen – kostenpost.	*Ontmanteling kost geld, maar valt buiten de scope van dit project. Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'kosten en planning'.*
231.	**202401848 (Particulier)**	
231.1	Indiener is tegen de bouw van twee kerncentrales op de Maasvlakte. Het gebied rondom Rotterdam is dichtbevolkt en er is al veel industrie. Indiener begrijpt dan ook niet dat de Maasvlakte een voorkeurslocatie is. Een grote meerderheid van de bevolking van het dorp is tegen.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'nut en noodzaak' en 'locatie'.*

Indiener	Reactie	Beantwoording
232.	**202401850 (Particulier)**	
232.1	De indiener is tegen kerncentrales.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'nut en noodzaak'.*
233.	**202401853 (Particulier)**	
233.1	Indiener is tegen de bouw van kerncentrales en wel om de volgende redenen.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'nut en noodzaak' en 'locatie'.*
233.2	Er is te veel onduidelijkheid over veilige opslag van afgewerkte uranium.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'radioactief afval'.*
233.3	Er zijn veiligheidsrisico's.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'veiligheid'.*
233.4	Er moet ingezet worden op andere manieren van energiewinning.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'alternatieven'.*
233.5	Als toch besloten wordt tot de bouw van kerncentrales, dan is Borssele totaal ongeschikt vanwege de ruimte die het inneemt en de schade die het toebrengt aan de regio.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'locatie' en 'leefbaarheid en brede welvaart'.*
234.	**202401860 (Gemeente Borsele)**	
234.1	Het is een helder VenP. Tot nu toe is de indiener ambtelijk en bestuurlijk goed ingelicht en er wordt waardering uitgesproken voor de informatiebijeenkomsten in de gemeente.	*Deze reactie is voor kennisgeving aangenomen.*

Indiener	Reactie	Beantwoording
234.2	Indiener geeft aan dat de keuze óf kernenergie een belangrijk onderdeel wordt van het Nederlandse energiesysteem en óf er twee nieuwe kerncentrales komen bij het Rijk ligt. Ook gaat indiener niet over de vraag waar ze komen. Wel wordt door indiener volop gestuurd op hóe de centrales er komen als ze in Borsele komen. Het doel van indiener is om in goed overleg met de inwoners ervoor te zorgen dat de landelijke opgaven in de energietransitie leiden tot een versterking van de leefkwaliteit in de gemeente Borsele.	*De reactie wordt onderschreven en Deze reactie is voor kennisgeving aangenomen.*
234.3	Indiener vraagt om de Borselse Voorwaarden actief en volledig te betrekken bij de verdere planvorming rond de nieuwbouw van kerncentrales. Ook wordt verzocht om duidelijker aan te geven dat de voorkeursbeslissing onlosmakelijk is verbonden met een besluit over het Rijk-Regiopakket (zie ook Kamerbrief van 1 februari 2024). Een essentiële factor ontbreekt: lokaal draagvlak en een goede en rechtvaardige balans tussen lokale lasten en lusten. Indiener verwijst naar het advies Splijtstof van de RLI uit 2022.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'locatie' en 'leefbaarheid en brede welvaart'.*
234.4	Indiener ziet ook graag dat bij de voorkeursbeslissing (met het locatiebesluit) helderheid wordt gegeven over maatregelen in de fysieke leefomgeving om de negatieve lokale impact te minimaliseren en de leefbaarheid waar mogelijk te versterken. O.a. de oplossing voor het koelwater, het feit dat alle werkzaamheden (ook de tijdelijke) niet buiten het Sloegebied plaatsvinden en afspraken over bouwlogistiek. De Borselse Voorwaarden geven een compleet beeld van de voorwaarden.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'locatie' en 'leefbaarheid en brede welvaart'.*

Indiener	Reactie	Beantwoording
234.5	Is het bevoegd gezag het met de gemeente Borsele eens is dat 'het ruimtelijk inpassen' niet alleen gaat over de twee nieuwe kerncentrales maar ook over het ruimtelijk inpassen van de bijbehorende infrastructuur en de tijdelijke bouwruimte?	*In deze procedure gaat het om de ruimtelijke inpassing van twee kerncentrales en de benodigde infrastructuur en tijdelijke bouwruimte die onlosmakelijk zijn verbonden met de twee kerncentrales.*
234.6	Indiener heeft met belangstelling en verontrusting kennisgenomen van de Kamerbrief van 29 februari 2024 met verwijzing naar het onderzoek van TenneT inzake de inpasbaarheid van twee nieuwe kerncentrales in het hoogspanningsnet, inclusief het effect van een mogelijk aanvullende aanlanding van Wind op Zee in Zeeland na 2030. Ondanks geplande uitbreidingen ontstaan er in Zeeland mogelijk knelpunten in het hoogspanningsnet bij inpassing op de locatie Borssele. Voor indiener is niet helder wat de studie van TenneT betekent voor (de eerste stap van) de projectprocedure 'Nieuwbouw kerncentrales'.	*De impact op het hoogspanningsnet zal voor de locaties die beschreven zijn in de concept NRD, worden onderzocht. Deze informatie zal worden meegenomen om te komen tot een voorkeursbeslissing. Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'elektriciteitsnet'.*
234.7	Als de opwekking van energie en/of de aanlanding van energie met zich meebrengt dat hiervoor aanvullende infrastructuur nodig is in Zeeland, dan moet dit ondergronds worden aangelegd.	*Deze reactie is voor kennisgeving aangenomen. Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'elektriciteitsnet'.*
234.8	Indiener vraagt om een aanpak te ontwikkelen die oog heeft voor de optelsom van alle ontwikkelingen in en rondom de gemeente Borsele, zodat er een basis is voor een betere integrale besluitvorming in alle lopende en toekomstige projectprocedures. Het gaat voor de gemeente Borsele en diens inwoners om de opgetelde effecten op landschap, milieu en leefbaarheid. De terugkerende boodschap is: bied overzicht, onderken	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'locatie' en 'leefbaarheid en brede welvaart'.*

Indiener	Reactie	Beantwoording
	dat en onderzoek hoe projecten samenhangen en elkaar beïnvloeden (positief en negatief) en laat dat meewegen in de besluitvorming. In het Voornemen is de samenhang, onderlinge beïnvloeding en de optelsom van de verschillende projecten op het grondgebied van gemeente Borsele onvoldoende meegenomen.	
234.9	Geef zo snel mogelijk inzicht in het verschil tussen de analyse in het plan-MER en in de IEA en in de reikwijdte en de onderzoeksthema's van beide analyses. De regio wil zelf ook onderzoek doen naar de lokale impact in de vorm van een Lokaal Impact Rapport.	*Dit inzicht is opgenomen in de concept NRD.*
234.10	De aanstelling van een omgevingsmanager en de komende opening van een fysiek informatiepunt is positief. Er moet meer aandacht worden besteed aan informele participatie (niet alleen informeren en vragen beantwoorden, maar meer dialoog met alle belanghebbenden, waaronder de inwoners van de gemeente Borsele). Ook moet duidelijker worden gemaakt wat wordt gedaan met de inbreng. Besteed hierbij aandacht aan open en eerlijke communicatie op een begrijpelijke en beeldende manier (zie 5.2 van de Borselse Voorwaarden).	*Dit is opgenomen in het participatieplan. Verwezen wordt naar het participatieplan.*
235.	**202401874 (Stadspartij BeemsterPolder Partij)**	
235.1	De kerncentrales moeten gebouwd worden op locaties waar de energie goed naar de gebruiker kan worden gebracht, waarbij ook rekening moet worden gehouden	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'locatie'.*

Indiener	Reactie	Beantwoording
	met de omzetting naar andere energiedragers en de eventuele opslag.	
235.2	Indiener geeft aan dat de afstand tot dichtbevolkte gebieden tot kerncentrales belangrijk is. In het VROM-rapport 'Kerncentrales en Woningbouw' van uit 1982 werd een afstand van minimaal 20 km benoemd.	*Er zijn geen harde grenzen aan hoeveel mensen binnen een bepaalde afstand tot een kerncentrale mogen wonen. In het locatieonderzoek wordt wel rekening gehouden met bevolkingsconcentraties rondom de te onderzoeken locaties die conform vigerend beleid uitgaan van 5.000 inwoners binnen een straal van 1 kilometer (zie Besluit Kwaliteit Leefomgeving). Leidend bij de locatiekeuze in relatie tot bevolkingsconcentraties is het zogeheten groepsrisico. De resultaten hiervan landen in het MER en Integrale Effectenanalyse.*
235.3	Indiener opteert om de kerncentrales te bouwen op eilanden voor de kust en om voor de stroomlevering naar het vast land gebruik te maken van het hoogspanningsnet dat wordt aangelegd voor de windmolens op zee. Dit is een meekoppelkans die problemen bij calamiteiten reduceert en meelift met de aanleg van een tweede kustlijn vanwege de klimaatverandering.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'locatie'.*
235.4	Als Schiphol en de energie-intensieve industrie – die wil overstappen naar H2 (zoals de staal- en aluminiumindustrie) of naar biobrandstof – naar zee verplaatsen, lossen we veel ruimtelijke problemen in onze delta op. Dan kan de mitigatie van fossiele bronnen integraal uitfaseren.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'locatie' en 'alternatieven'.*

Indiener	Reactie	Beantwoording
235.5	Kernenergie vormt samen met windenergie en waterstof de meerlaagse veiligheid in onze energie-opwekking. Keuzen met verstrekkend gevolgen zoals de klimaat-robuuste energievoorziening die Nederland zoekt, heeft een integrale visie nodig. Denk groot om de ruimtelijke problemen op te lossen en gebruik kernenergie als katalysator. Indiener heeft de volgende link toegevoegd: https://www.h2owaternetwerk.nl/h2o-podium/opinie/bouw-de-tweede-klimaat-adaptievezeewering-en-red-de-nederlandse-delta	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'nut en noodzaak' en 'alternatieven'.*
236.	**202401879 (Particulier)**	
236.1	Er moet meer integraal naar alle voor- en nadelen worden gekeken. Indiener heeft als wetenschappelijk medewerker, projectleider en adviseur gewerkt op het Landbouw Economisch Instituut en daar de nodige ervaring opgedaan. Indiener mist een integrale afweging waarbij het zowel om zaken rondom de totale ruimtelijke ordening en inrichting van de locaties en de vele hoogspanningsmasten gaat als met de totale energetische balans.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'nut en noodzaak' en 'alternatieven'.*
236.2	De realisatie van twee nieuwe kerncentrales in Borssele zorgt voor een lokaal stroomoverschot. Deze extra stroom – in aanvulling op de energie die wordt aangeland vanuit zee – moet via hoogspanningslijnen/ masten of ondergrondse kabels worden afgevoerd naar andere regio's. De afstand tot de stroomgebruikers is zeer lang. Er zal door de nieuw te plaatsen hoogspanningsmasten sprake zijn van	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'locatie'.*

Indiener	Reactie	Beantwoording
	landschapsvervuiling van kleine polders die nergens anders in de wereld te vinden zijn, dit is een verpesting van werelderfgoed.	
236.3	Voor het aanleggen van hoogspanningsmasten is veel energie nodig. Een kerncentrale dichter bij de stroomgebruikers leidt tot minder hoogspanningsmasten en dus minder kosten, energie voor de aanleg ervan en minder landschapsvervuiling.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'locatie'.*
236.4	Het verval van elektriciteit bij grotere transportafstanden is niet voldoende meegenomen bij de besluitvorming.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'locatie'.*
236.5	Het landschap op de locatie Borssele wordt ontsierd door hoge koeltorens.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'leefbaarheid en brede welvaart'.*
236.6	De fysieke ruimte bij Borssele is erg beperkt voor twee kerncentrales. Op de Maasvlakte is meer plek.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'locatie'.*
236.7	Voor de bouw van kerncentrales zijn veel mensen nodig en die zijn meer te vinden in Rotterdam dan in Borssele. Daarbij zal de impact op de nabijgelegen dorpen bij Borssele groter zijn dan op de Maasvlakte en omgeving.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'locatie' en 'leefbaarheid en brede welvaart'.*
236.8	Het koelwater van de kerncentrales van Borssele kan niet of nauwelijks worden benut, terwijl het koelwater op de Maasvlakte kan worden gebruikt voor de glastuinbouwbedrijven in het West- en Oostland. Het koelwater wordt dan niet geloosd en de warmte wordt benut. Dit moet a.d.h.v. een kosten-batenanalyse worden meegenomen in de locatiekeuze.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'locatie'.*

Indiener	Reactie	Beantwoording
236.9	De politiek lijkt de voorkeur te geven voor Borssele, o.a. omdat daar ervaring is met de huidige kerncentrale. Deze ervaring kan ook elders opgebouwd worden op voor de toekomst meer logische locaties (want dichterbij de gebruikers).	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'locatie'.*
236.10	Een ander voordeel van Borssele is de nabijheid van COVRA, maar waarschijnlijk is op termijn ook hier uitbreiding vereist. Een tweede geschikte locatie zou dan ook op de Maasvlakte kunnen zijn. Indiener concludeert dan ook dat de Maasvlakte een betere locatie is voor twee kerncentrales.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'locatie'.*
236.11	Indiener hoort graag hoe er verder met diens inspraak omgegaan wordt.	*Alle reacties worden samengevat en beantwoord in een reactienota. Deze wordt, samen met de inspraakbundel waarin alle geanonimiseerde reacties staan, gepubliceerd op de website van RVO.*
237.	**202401886 (Particulier)**	
237.1	Indiener wil geen tweede kerncentrale in Nederland. Het bouwen van een tweede centrale is om te voorkomen dat we moeten nadenken over alle problemen. Mensen moet ertoe gezet worden om energie ergens anders vandaan te halen. Herbruikbare energie is zuinig en kost minder. Indiener geeft aan dat hij tegenover zijn kinderen en kleinkinderen verplicht is om tegen de bouw van nieuwe kerncentrales te zijn.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'nut en noodzaak' en 'alternatieven'.*

Indiener	Reactie	Beantwoording
238.	**202401889 (Particulier)**	
238.1	Indiener geeft aan dat het dorp en de streek dergelijke grootschalige ontwikkeling – naast alles wat er al speelt – niet kan hebben. Twee extra kerncentrales is teveel.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'locatie'.*
239.	**202401911 (Particulier)**	
239.1	Het is in Borssele te vol en twee grote centrales van 1600 MW passen niet op het net.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'locatie'.*
239.2	Indiener opteert voor kleinere SMR-centrales verspreid over het hele land en bij voorkeur vlak bij de energiegebruikers. De voordelen van SMR centrales zijn: inherent veilig, minder nucleair afval, minder of geen koelwaterbehoefte, minder netbelasting, Thorium-centrale in Borssele die naast Thorium ook het bij COVRA opgeslagen afval als brandstof kan gebruiken. Indiener heeft een rapport van NRG over SMR reactoren en een artikel uit het NRC toegevoegd.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'alternatieven'.*
240.	**202401920 (Particulier)**	
240.1	Indiener begrijpt de overweging om een kerncentrale neer te zetten nabij de zee en aan de laaggelegen kant van het land niet. Dit is niet te rijmen met het veranderende klimaat en de zeespiegelstijging. Indiener verwijst ook naar de ramp bij Fukushima en de gevolgen die dat tot vandaag heeft op de zee.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'locatie' en 'veiligheid'.*

Indiener	Reactie	Beantwoording
240.2	Indiener adviseert om andere hooggelegen locatie nabij het water te inventariseren.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'locatie'.*
241.	**202401935 (Particulier)**	
241.1	Indiener is tegen de bouw van een kerncentrale, vanwege financiële en technische redenen. We zitten vast aan hoge subsidies en stroomkosten en we bereiken niet de gewenste netflexibiliteit.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'nut en noodzaak', 'elektriciteitsnet' en 'kosten en planning'.*
242.	**202401943 (Particulier)**	
242.1	Indiener wil de kerncentrales niet op de Maasvlakte, omdat ze dan een heel makkelijk doelwit zijn aanslagen.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'veiligheid'.*
242.2	Indiener stelt voor om de kerncentrale in Zeeland te zetten, aangezien daar toch minder mensen wonen en er staat er al een.	*Deze reactie is voor kennisgeving aangenomen. Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'locatie'.*
243.	**202401966 (Particulier)**	
243.1	Indiener geeft aan dat hij al sinds de jaren '80 tegen is. Dat is nog steeds zo.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'nut en noodzaak' en 'locatie'.*
243.2	Daarnaast wijst indiener op de netcongestie en hij vraagt zich af hoe dat opgelost gaat worden en waar de financiële onderbouwing daarvan is.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'elektriciteitsnet'.*

Indiener	Reactie	Beantwoording
243.3	Hoe wordt het complex beveiligd tegen de verwachte zeespiegelstijging?	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'veiligheid'.*
243.4	Hoe wordt omgegaan met de investeerders in windmolens, aangezien die hun duurzame stroom niet kwijt kunnen?	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'elektriciteitsnet'.*
243.5	Hoe betrouwbaar is Nederland als milieupartner als dit ondoordachte plan wordt doorgezet?	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'nut en noodzaak'.*
244.	**202401973 (Particulier)**	
244.1	De zonnepanelen in de weilanden gaan niet genoeg opleveren dankzij de chemtrails en de windmolens kunnen de vraag naar elektriciteit niet aan. Indiener begrijpt de keuze, maar geeft ook aan dat er meerdere mogelijkheden zijn. Denk aan het opvangen van de zeegolfslag, dat is er altijd.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'alternatieven'.*
244.2	Indiener wil niet dat er nog twee kerncentrales worden gebouwd, omdat het geen veilige keuze blijkt te zijn.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'veiligheid'.*
245.	**202401984 (Particulier)**	
245.1	Indiener stelt dat de locatie niet geschikt is, gezien de duur van de bouw. De locatie ligt onder NAP en langs een drukke waterweg waar gevaarlijke en explosieve stoffen worden vervoerd in strijd met de veiligheidseisen.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'locatie' en 'veiligheid'.*

Indiener	Reactie	Beantwoording
245.2	Daar komt bij dat Zeeland 1 uitvalsweg heeft, een half miljoen extra inwoners in het toeristenseizoen en een tekort aan ambulances, hulpdiensten en ziekenhuizen.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'locatie, 'leefbaarheid en brede welvaart' en 'veiligheid'.*
245.3	Ook komt alles van het elektriciteitsnet samen in het smalle gedeelte van het land tussen Ooster- en Westerschelde bij Rilland, waardoor het een risico is voor calamiteiten en aanslagen.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'veiligheid'.*
246.	**202401988 (Particulier)**	
246.1	Indiener vindt het plaatsen van nieuwe kerncentrales onzinnig vanwege het radioactief afval en de risico's.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'radioactief afval' en 'veiligheid'.*
246.2	De creativiteit en kennis kan beter worden ingezet om veiligere energiebronnen te onderzoeken. Ook kan beter worden nagedacht over het verminderen van energieverbruik, bijv. door het verbeteren van het openbaar vervoer in plaats van subsidiering van elektrische auto's.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'alternatieven'.*
246.3	Indiener vindt de bouw van kerncentrales in Zeeland een slecht idee, omdat de helft van Zeeland al vol ligt met zonnepanelen en de stroom van windmolens hier binnenkomt en dan volgezet wordt met hoogspanningsmasten. Dit geeft nu al onrust.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'locatie'.*
247.	**202401990**	

Indiener	Reactie	Beantwoording
247.1	Alhoewel ik met pensioen ben sta ik al jarenlang aan de leiding van het oplossen van calamiteiten bij kerncentrales. Het komt regelmatig voor dat er calamiteiten zijn bij kerncentrales zoals brand en disfunctioneren van het koelsysteem. Het is heel erg duur deze calamiteiten op te lossen, ook de veiligheid is in het geding. Ook in Nederland hebben er de laatste tijd calamiteiten plaatsgevonden met nucleaire plants. Ik adviseer daarom de bouw van kerncentrales te stoppen.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'veiligheid'.*
248.	**202401999 (Particulier)**	
248.1	Indiener wil benadrukken dat het een zeer slecht idee is om meerdere nieuwe kerncentrales te ontwikkelen, aangezien ze niet nodig zijn voor de energietransitie. Ook is het onwenselijk en een desinvestering.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'nut en noodzaak".*
248.2	Het dient met name de energiereuzen, houdt ons afhankelijk van andere landen vanwege het uranium en het leidt niet tot systeemveranderingen in onze energievoorziening.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'nut en noodzaak' en 'splijtstofketen.*
248.3	Deze reactie is voor het overige inhoudelijk gelijk aan reactie 176 (nr. 202401467). Voor de samenvatting van de reactie wordt hiernaar verwezen.	*Deze reactie is voor het overige inhoudelijk gelijk aan reactie 176 (nr. 202401467). Voor de beantwoording wordt hiernaar verwezen.*
249.	**202402001 (Particulier)**	

Indiener	Reactie	Beantwoording
249.1	Indiener wil niet dat het prachtige Zuid-Beveland de stekkerdoos van Nederland wordt.	*Er is nog geen locatie gekozen, zie hiervoor ook de thematische beantwoording onder 'locatie'.*
249.2	De opgewekte energie van kerncentrales en van windparken op zee moet vanuit Zuid-Beveland weer worden getransporteerd naar de rest van Nederland met als gevolg dat het landschap wordt verwoest door hoogspanningsmasten.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'elektriciteitsnet'.*
249.3	Waarom komen de centrales niet op de Maasvlakte? Op den duur gaan de raffinaderijen daar toch wel en het gebied is al geruïneerd.	*Zie de reactie onder 236.1.*
250.	**202402003 (Particulier)**	
250.1	Zolang het risico op radioactieve straling bestaat, is het te gevaarlijk om kernenergie op te wekken.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'veiligheid'.*
251.	**202402004 (Particulier)**	
251.1	Deze reactie is inhoudelijk grotendeels gelijk aan reactie 176 (nr. 176). Voor de samenvatting van de reactie wordt hiernaar verwezen.	*Deze reactie is inhoudelijk grotendeels gelijk aan reactie 176 (nr. 202401467). Voor de beantwoording van de reactie wordt hiernaar verwezen.*
251.2	De hoeveelheid uranium is niet oneindig en de winning gaat gepaard met veel nadelen. Zo profiteert de bevolking niet en de natuur wordt verwoest. Ook kan bij de winning radioactief materiaal vrijkomen in de lucht, het water en de bodem, wat kan leiden tot blootstelling aan straling voor werknemers en nabijgelegen	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'effecten op milieu' en 'splijtstofketen'.*

Indiener	Reactie	Beantwoording
	gemeenschappen. Daarnaast kan de winning schadelijke gevolgen hebben voor aquatische ecosystemen en kan mogelijk de drinkwatervoorziening verontreinigen.	
251.3	Ook wordt door indiener protest aangetekend tegen het gegeven dat alleen de (behoudende en traditioneel volgzame) Borselse bevolking mocht meepraten in de inspraakrondes.	*Met de kennisgeving van het Voornemen en voorstel voor Participatie is de procedure gestart. Uitgangspunt is een uitgebreide participatie door alle betrokkenen. Door betrokkenen al in een vroeg stadium te laten participeren, kunnen hun wensen en zorgen vanaf het begin meegenomen worden. Betrokkenen kunnen gedurende het gehele proces participeren. In het participatieplan op de website van RVO kan men zien op welke wijze participatie mogelijk is. Participatie staat open voor burgers, bedrijven, bestuursorganen en maatschappelijke organisaties en geldt voor alle omwonenden van de waarborglocaties op gelijke wijze. Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'leefbaarheid en brede welvaart'.*
252.	**202402006 (KNNV/ St Duinbehoud/ IVN/ werkgroep Vlinders en Libellen Zld/ Nat.Park Oosterschelde/ GroenLinks Walcheren)**	
252.1	Maasvlakte 1 & 2 bieden kortere lijnen voor aanlanding, transport- & infrastructuur van zowel Wind-op-Zee (Egmond) als voor kernenergie door TenneT met als gevolg kostenbesparing.	*Deze reactie is voor kennisgeving aangenomen. Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'locatie'.*

Indiener	Reactie	Beantwoording
252.2	Indiener vraagt aandacht voor de preventie van overbelasting van het hoogspanningsnetwerk van TenneT in Zeeland, het bestaande stopcontact voor Borssele en voor de horizon- en landschapsvervuiling.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'locatie' en 'elektriciteitsnet'.*
252.3	De Zeeuwse vluchtroutes bij calamiteiten zijn onvoldoende, waardoor hoge bijkomende kosten voor de aanleg ingecalculeerd moeten worden. Indiener vraagt of initiatiefnemers of het Rijk deze kosten voor hun rekening nemen.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'veiligheid'.*
253.	**202402008 (Particulier)**	
253.1	De bouw kost tijd en geld.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'kosten en planning'.*
253.2	De huisvesting van duizenden werknemers.	*In de IEA wordt ingegaan op mogelijkheden voor het huisvestingsvraagstuk.*
253.3	De verkeersveiligheid.	*In het plan-MER wordt ingegaan op de verkeersveiligheid tijdens de bouw.*
253.4	Het ontbreken van een evacuatieplan.	*In deze fase is de locatie van de nieuwe kerncentrales nog niet bekend en is het dus nog niet mogelijk om een evacuatieplan op te stellen. De beoordeling van mogelijke vluchtroutes is onderdeel van het MER. Richting de realisatie zal er een evacuatieplan opgesteld worden.*

Indiener	Reactie	Beantwoording
253.5	Schade aan de natuur, mens en omgeving.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'effecten op milieu' en 'leefbaarheid en brede welvaart'.*
254.	**202402010 (Particulier)**	
254.1	Indiener heeft de volgende bezwaren tegen de bouw van de nieuwe centrales: Het onder water komen staan van kerncentrales bij klimaatverandering.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'veiligheid'.*
254.2	Het niet kunnen innemen van koelwater, door opwarming van de Westerschelde.	*Dit zal worden onderzocht in het MER.*
254.3	Het spuien en innemen van opgewarmd koelwater in de Westerschelde brengt schade aan de biodiversiteit met zich mee.	*Dit zal worden onderzocht in het MER.*
254.4	De huisvesting van arbeidsmigranten. Indiener vraagt zich af waar de tijdelijke woonruimtes worden gecreëerd voor de duizenden arbeiders en op welke wijze de burgers daarbij betrokken worden.	*Dit wordt onderzocht voor de Voorkeursbeslissing. De informatie zal worden opgenomen in de Integrale Effectenanalyse.*
254.5	De aanvoer van bouwmaterialen. Indiener vraagt zich tegelijk af hoe de materialen worden aangevoerd en of het files en overlast voor omwonenden aan het spoor gaat opleveren.	*Dit zal worden onderzocht in het MER.*
254.6	Passen de kerncentrales wel binnen het aangewezen gebied?	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'locatie'.*

Indiener	Reactie	Beantwoording
254.7	Indiener wil geen extra elektriciteitsmasten door Zeeland.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'elektriciteitsnet'.*
254.8	Indiener wil geen koeltorens.	*De noodzaak voor koeltorens is afhankelijk van de locatie van nieuwe kerncentrales. Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'locaties'.*
255.	**202402023 (Particulier)**	
255.1	Indiener wil geen nieuwe kerncentrales in Nederland.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'nut en noodzaak'.*
256.	**202402041 (Particulier)**	
256.1	Het gebruik van kerncentrales is volgens indiener uitgesloten, zolang er geen oplossing is voor het afval.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'radioactief afval'.*
257.	**202402042 (Particulier)**	
257.1	Indiener stelt dat we van kernenergie af moeten zien, zolang de opslag van kernafval voor de volgende generaties een levensbedreigende last blijft.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'radioactief afval'.*
258.	**202402043 (Particulier)**	

Indiener	Reactie	Beantwoording
258.1	Indiener is tegen kernenergie en komt uit Denemarken en hij geeft aan dat ze daar hebben laten zien dat het ook mogelijk is om zonder kerncentrales te leven.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'nut en noodzaak'.*
258.2	Kerncentrales zijn afhankelijk van specifieke grondstoffen die makkelijk tot conflicten en oorlogen kunnen leiden (bijv. olie).	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'veiligheid'.*
259.	**202402048 (Particulier)**	
259.1	Deze reactie is inhoudelijk grotendeels gelijk aan reactie 176 (nr. 176). Voor de samenvatting van de reactie wordt hiernaar verwezen.	*Deze reactie is inhoudelijk grotendeels gelijk aan reactie 176 (nr. 202401467). Voor de beantwoording wordt hiernaar verwezen.*
259.2	Daarnaast stelt indiener dat niet vergeten moet worden dat geen verzekeringsmaatschappij een kerncentrale wil verzekeren.	*Dit punt valt niet binnen de scope van het onderzoek naar de locatie voor twee nieuwe kerncentrales. Deze reactie is voor kennisgeving aangenomen.*
259.3	Ook valt het indiener tegen dat D66 zich achter kernenergie schaart.	*Deze reactie is voor kennisgeving aangenomen.*
260.	**202402049 (Particulier)**	
260.1	Indiener is tegen kernenergie, want het is niet nodig.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'nut en noodzaak'.*
260.2	De oplossing voor radioactief afval is er nog niet.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'radioactief afval'.*

Indiener	Reactie	Beantwoording
260.3	Het is te duur en het komt te laat.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'kosten en planning'.*
260.4	Er kan beter geïnvesteerd worden in schone duurzame energiebronnen.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'alternatieven'.*
261.	**202402055 (Particulier)**	
261.1	Indiener wijst op het probleem dat kernafval niet kan worden opgeruimd, waardoor het voor de volgende generaties grote gevolgen gaat hebben voor de gezondheid van mens en dier. De politiek moet hierin verantwoordelijkheid nemen.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'radioactief afval'.*
262.	**202402061 (Particulier)**	
262.1	Deze reactie is inhoudelijk grotendeels gelijk aan reactie 176 (nr. 202401467). Voor de samenvatting van de reactie wordt hiernaar verwezen.	*Deze reactie is inhoudelijk grotendeels gelijk aan reactie 176 (nr. 202401467). Voor de beantwoording wordt hiernaar verwezen.*
262.2	Daarnaast stelt indiener dat het prettig voor de portemonnee is en het net wordt ontlast op piekmomenten, als consumenten minder voor elektriciteit betalen op momenten dat er voldoende voorhanden is. Hierdoor wordt het net op piekmomenten ontlast en ontstaan er geen tekorten.	*Deze reactie is voor kennisgeving aangenomen.*
263.	**202402062 (Particulier)**	

Indiener	Reactie	Beantwoording
263.1	Deze reactie is inhoudelijk grotendeels gelijk aan reactie 176 (nr. 202401467). Voor de samenvatting van de reactie wordt hiernaar verwezen.	*Deze reactie is inhoudelijk grotendeels gelijk aan reactie 176 (nr. 202401467). Voor de beantwoording wordt hiernaar verwezen.*
263.2	Indiener heeft een artikel bijgevoegd dat beschrijft dat stralingsnormen veel te soepel zijn voor vrouwen en kinderen.	*Nucleaire veiligheid en stralingsbescherming zijn belangrijke aandachtspunten voor ieder mens. De potentiële effecten daarvan door nieuwe kerncentrales wordt onderzocht in het MER.*
264.	**202402064 (Particulier)**	
264.1	Deze reactie is inhoudelijk grotendeels gelijk aan reactie 176 (nr. 202401467). Voor de samenvatting van de reactie wordt hiernaar verwezen.	*Deze reactie is inhoudelijk grotendeels gelijk aan reactie 176 (nr. 202401467). Voor de beantwoording wordt hiernaar verwezen.*
264.2	Indiener wil met klem het tweede punt 'Kerncentrales komen te laat' benadrukken.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'kosten en planning'.*
265.	**202402065 (Particulier)**	
265.1	Deze reactie is inhoudelijk grotendeels gelijk aan reactie 176 (nr. 202401467). Voor de samenvatting van de reactie wordt hiernaar verwezen.	*Deze reactie is inhoudelijk grotendeels gelijk aan reactie 176 (nr. 202401467). Voor de beantwoording wordt hiernaar verwezen.*
265.2	Daarnaast wil indiener benadrukken dat er extra risico's zijn. Zo is het niet in te schatten wat een goede locatie is i.v.m. de zeespiegelstijging.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'veiligheid'.*
265.3	Ook ziet indiener minder humanitaire overwegingen meespelen in het beleid van sommige leiders (Rusland).	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'veiligheid'.*

Indiener	Reactie	Beantwoording
	Indiener geeft aan dat de gevolgen niet te overzien zijn als Poetin een bom laat vallen op een Nederlandse kerncentrale. Je wilt geen makkelijk doelwit.	
266.	**202402066 (Particulier)**	
266.1	Indiener is het niet eens met de plannen om twee extra kerncentrales te bouwen. Indiener heeft nog niks gehoord over de onveiligheid van de kerncentrales.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'nut en noodzaak' en 'veiligheid'.*
266.2	Ook heeft indiener nog niks gehoord over de opslag van kernafval waarvoor nog steeds geen oplossing is bedacht.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'radioactief afval'.*
267.	**202402067 (Particulier)**	
267.1	Indiener verwijst naar de volgende website: https://wisenederland.nl/geen-nieuwbouw-kerncentrales/. Op deze website staat een reactie die inhoudelijk gelijk is aan reactie 176 (nr. 202401467). Voor de samenvatting van de reactie wordt hiernaar verwezen.	*Deze reactie is inhoudelijk gelijk aan reactie 176 (nr. 202401467). Voor de beantwoording wordt hiernaar verwezen.*
268.	**202402068 (Particulier)**	
268.1	Deze reactie is inhoudelijk grotendeels gelijk aan reactie 176 (nr. 202401467). Voor de samenvatting van de reactie wordt hiernaar verwezen.	*Deze reactie is inhoudelijk grotendeels gelijk aan reactie 176 (nr. 202401467). Voor de beantwoording wordt hiernaar verwezen.*

Indiener	Reactie	Beantwoording
268.2	Daarnaast stelt indiener dat kernenergie niet duurzaam is, omdat het afvalprobleem nog niet is opgelost. Het is dan ook niet in overeenstemming met het idee van recycling.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'radioactief afval'.*
268.3	Kernenergie is ook moeilijk te controleren vanwege de aard van de technologie, de grootschaligheid, het kapitaalintensieve karakter en omdat het riskant is. Ook is democratische controle en eigendom vrijwel geen optie. Het is ook in strijd met het doel van het dichter bij de burger brengen van de energietransitie en de burger meer controle geven.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'nut en noodzaak' en 'veiligheid'.*
269.	**202402072 (Particulier)**	
269.1	Indiener (ervaringsdeskundige) stelt dat er onvoldoende geregeld is ten aanzien van het kernafval.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'radioactief afval'.*
270.	**202402077 (Particulier)**	
270.1	Indiener voelt zich bedrogen doordat kernenergie wordt beschouwd als duurzaam. Hij vindt het ontoelaatbaar dat de volgende generaties worden opgezadeld met het afval en de ontmanteling van de centrales.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'radioactief afval'.*
270.2	Ook is de winning van de benodigde grondstoffen niet duurzaam.	De milieueffecten van de winning van delfstoffen voor de opwek van kernenergie zijn de verantwoordelijkheid van het land van herkomst. Deze worden in beeld gebracht in vergelijkbare milieuprocedures ter plekke.

Indiener	Reactie	Beantwoording
270.3	De investering komt te laat om op korte termijn een oplossing te bieden voor het energieprobleem waar we nu mee te maken hebben.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'kosten en planning'.*
270.4	Ook voelt indiener zich gemanipuleerd, nu de minister hem laat inspreken over mogelijke vestigingsplaatsen in plaats van de keuze wel of geen kernenergie. Indiener verzoekt dan ook om het standpunt omtrent opwekking te herzien.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'alternatieven' en 'nut en noodzaak.*
271.	**202402082 (Particulier)**	
271.1	Indiener opteert om de kerncentrales in Borsele te plaatsen.	*Deze reactie is voor kennisgeving aangenomen. Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'locatie'.*
272.	**202402085 (Particulier)**	
272.1	Indiener stelt dat er geen enkele locatie geschikt is voor de bouw. Iedere locatie brengt onaanvaardbare risico's met zich mee gelet op het materiaal en de geopolitieke onrust en terrorisme.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'radioactief afval' en 'veiligheid'.*
272.2	Kernenergie is duur in vergelijking met alternatieven.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'kosten en planning'.*
272.3	Het heeft een remmende werking op de alternatieven.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'alternatieven'.*
272.4	De realisatietrajecten zijn veel langer.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'kosten en planning'.*

Indiener	Reactie	Beantwoording
272.5	De realisatie van kerncentrales komt te laat (zie IPPC-rapporten en bijbehorende tijdspaden) en helpt niet de gevaarlijke klimaatveranderingen tegen te gaan.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'kosten en planning'.*
272.6	Naast klimaatproblemen hebben we ook te maken met een algemene overbelasting van de aarde als gevolg van een onhoudbaar economisch model. Iedere oplossing die niet ook bijdraagt aan het ombuigen van dat model is onwenselijk.	*Deze reactie is voor kennisgeving aangenomen. Verder wordt verwezen naar de thematische beantwoording onder 'nut en noodzaak'.*
272.7	Indiener concludeert dat er geen geschikte locaties bestaan. Deze vraag zou ook pas gesteld moeten worden na een grondige analyse van effecten en alternatieven, die nu overgeslagen wordt. Indiener verzoekt om op de hoogte gehouden te worden van de discussie.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'locatie'.*
273.	**202402087 (Particulier)**	
273.1	Indiener is tegen kernenergie vanwege de onveiligheid.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'nut en noodzaak' en 'veiligheid'.*
274.	**202402094 (Particulier)**	
274.1	Indiener benadrukt dat afval van kernenergie niet verdwijnt en dat het schade aanricht waar de toekomstige bewoners last van gaan hebben.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'radioactief afval'.*

Indiener	Reactie	Beantwoording
275.	**202402096 (Particulier)**	
275.1	Indiener is tegen kerncentrales, omdat het te gevaarlijk is.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'nut en noodzaak' en 'veiligheid'.*
276.	**202402100 (Particulier)**	
276.1	Indiener stelt dat de nieuwbouw van kerncentrales niet verstandig is. Bij een ongeluk is namelijk de helft van Nederland onbewoonbaar.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'veiligheid'.*
276.2	Ook belasten we de toekomstige generaties met het verwerken van het afval.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'radioactief afval'.*
276.3	Daarnaast zullen de kosten verder stijgen en daarvan zullen de aannemers profiteren.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'kosten en planning'.*
276.4	Het is een gevaarlijk plan en dit is de reden dat indiener nooit meer D66 zal stemmen.	*Deze reactie is voor kennisgeving aangenomen. Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'veiligheid'.*
277.	**202402101 (Particulier)**	
277.1	Er is nog veel onkunde omtrent kernenergie. Indiener adviseert om niet te makkelijk in de luren gelegd te worden door voor- of tegenstanders.	*Deze reactie is voor kennisgeving aangenomen. Er zal gedurende de procedure uitgebreid onderzoek gedaan worden waarbij de huidige kennis omtrent kernenergie betrokken zal worden.*

Indiener	Reactie	Beantwoording
278.	**202402103 (Particulier)**	
278.1	Kernenergie lijkt ongevaarlijker dan dat het is, het is een atoombom in de achtertuin.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'veiligheid'.*
278.2	Het afval wordt een probleem voor het nageslacht.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'radioactief afval'.*
279.	**202402104 (Particulier)**	
279.1	Indiener staat niet achter de plannen van de bouw van nieuwe kerncentrales. Het geld kan beter worden ingezet voor een milieuvriendelijke energietransitie.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'alternatieven'.*
279.2	Kernenergie is geen optie, zolang er geen oplossing is gevonden voor het kernafval.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'radioactief afval'.*
280.	**202402110 (Gemeente Midden-Delfland)**	
280.1	Indiener is dankbaar dat ze in een vroegtijdig stadium worden betrokken en dat ze zijn benaderd voor afstemming.	*Deze reactie is voor kennisgeving aangenomen.*
280.2	Indiener draagt de verantwoordelijkheid om de belangen van de inwoners als het Bijzonder Provinciaal Landschap (BPL) te behartigen en werkt hiervoor samen met diverse belanghebbenden (waaronder verschillende gemeenten, provincie Zuid-Holland en het Hoogheemraadschap van Delfland) Deze partijen hebben in 2017 gezamenlijk de Visie op het Bijzonder Provinciaal Landschap (BPL) van Midden-Delfland	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'locatie' en 'effecten op milieu'.*

Indiener	Reactie	Beantwoording
	vastgesteld. Daarnaast wordt gewerkt aan een ambitieus Uitvoeringsprogramma om de ruimtelijke kwaliteit en vitaliteit van het BPL te versterken. Indiener verzoekt om dit aspect als een centrale overweging mee te nemen in de verdere plan- en besluitvorming.	
280.3	Indiener dringt erop aan dat de milieu- en gezondheidseffecten van de voorgestelde kerncentrales nauwkeurig worden onderzocht en transparant worden gecommuniceerd. Ook dringt zij erop aan dat passende maatregelen worden genomen om eventuele negatieve gevolgen te minimaliseren en dat deze informatie op een duidelijke en begrijpelijke manier aan onze burgers wordt gecommuniceerd.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'locatie'.*
280.4	Indiener benadrukt de cruciale rol van het betrekken van alle relevante belanghebbenden. Ondanks de inzet van diverse communicatiekanalen, legt indiener speciale nadruk op heldere, begrijpelijke en tijdige communicatie om ervoor te zorgen dat alle inwoners toegang hebben tot relevante informatie over het project, inclusief actieve betrokkenheid van de gemeenschap.	*Het ministerie van KGG heeft het op zorgvuldige wijze betrekken van belanghebbenden hoog in het vaandel staan. De wijze van betrekken zal beschreven worden in het participatieplan dat op de website van RVO gepubliceerd wordt. Dit zal gedurende de procedure regelmatig geactualiseerd worden naar de laatste stand van zaken. Verwezen wordt naar het participatieplan.*
280.5	Indiener hoopt dat in het verdere onderzoek en de besluitvorming rondom de ontwikkeling van nieuwe kerncentrales de restwarmte ook wordt meegenomen. Het is van belang om te onderzoeken hoe de vrijkomende restwarmte efficiënt naar verschillende gebruikers (zoals omliggende bedrijven en bewoners) kan worden gedistribueerd. Hierdoor wordt bijgedragen	*In het MER worden koppelkansen onderzocht; restwarmte is daar een van de te onderzoeken onderdelen.*

Indiener	Reactie	Beantwoording
	aan een duurzame en efficiëntere energievoorziening in de regio.	
281.	**202402113 (Particulier)**	
281.1	Indiener is tegen kerncentrales, vanwege het afval en vanwege de kosten die gemoeid zijn met het ontmantelen van een centrale (onvermijdelijk en veel duurder dan gedacht).	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'nut en noodzaak', 'radioactief afval' en 'kosten en planning'.*
282.	**202402114 (Particulier)**	
282.1	Geen kernreactor.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'nut en noodzaak'.*
283.	**202402115 (Particulier)**	
283.1	Geen nieuwbouw kerncentrales.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'nut en noodzaak'.*
284.	**202402118 (Particulier)**	
284.1	Indiener (ervaring met groepsbesluitvormings-processen) geeft aan dat er wordt gedaan alsof er maar één optie is en dat er geen alternatieven zijn ("group think").	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'alternatieven' en 'locatie'.*

Indiener	Reactie	Beantwoording
284.2	Er wordt geen rekening gehouden met het feit dat dit soort projecten vaak misgaan. Hierbij verwijst indiener naar een artikel van De Correspondent (https://decorrespondent.nl/15170/waarom-megaprojecten-misgingen-misgaan-enblijven-misgaan/0abd1298-d2cc-078a-2034-aeb62577ab4f) en naar de bouw van kerncentrales in Engeland.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'kosten en planning'.*
284.3	De kosten gaan tegenvallen en de baten zullen langer op zich laten wachten en ze gaan lager uitvallen.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'kosten en planning'.*
284.4	De onderhoudslast en de kosten voor het demonteren gaan tegenvallen, waardoor we de toekomstige generaties opzadelen met een financiële tijdbom.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'kosten en planning'.*
284.5	Indiener vreest daarnaast dat de noodzakelijke maatregelen voor klimaatadaptie worden uitgesteld, omdat er toch voldoende schone energie is.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'alternatieven'.*
285.	**202402120 (Particulier)**	
285.1	Kernenergie beoogt de productie- en consumptiepatronen van rijkere landen te continueren of uit te breiden.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'nut en noodzaak'.*
285.2	De primaire doelstelling van doorgaande economische groei dicteert dit. Bruikbare planetaire grondstoffen en energie worden schaarser, waardoor anticiperend beleid m.b.t. deze schaarste in vooral rijkere landen	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'nut en noodzaak'.*

Indiener	Reactie	Beantwoording
	onontkoombaar is. Introductie van kernenergie zal dat anticiperend beleid tegenwerken, om te beginnen als signaal. Minder rijke landen kunnen bovendien kernenergie niet betalen. Het desondanks introduceren van kernenergie in rijkere landen zal in ongewenste mate de kloof tussen de - in materieel opzicht - rijkere en armere landen doen vergroten.	
285.3	Daar komt bij dat als arme landen kernenergie kunnen gaan opwekken, dan zal de schaarste sneller toenemen en hebben we voor een kortere periode profijt van kernenergie.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'splijtstofketen'.*
285.4	Ook zorgt de winning van grondstoffen (voor de realisatie van kernenergie) tot blijvende geologische schade aan de planeet Aarde. De gevolgen hiervan dragen verder in de tijd dan de periode waarbinnen niet vele menselijke generaties van deze handelwijze kunnen profiteren.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'splijtstofketen' en 'effecten op het milieu'.*
286.	**202402123 (Particulier)**	
286.1	Deze reactie is inhoudelijk grotendeels gelijk aan reactie 176 (nr. 202401467). Voor de samenvatting van de reactie wordt hiernaar verwezen.	*Deze reactie is inhoudelijk grotendeels gelijk aan reactie 176 (nr. 202401467). Voor de beantwoording van de reactie wordt hiernaar verwezen.*
286.2	Indiener stemt wel voor kerncentrales, als deze worden gebouwd in de buurt van Zoetermeer. De afstand tot de Rotterdamse en Amsterdamse haven, het Westland	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'locatie'.*

Indiener	Reactie	Beantwoording
	(kassenbouw) en de vier grote steden is klein, waardoor het efficiënt is.	
287.	**202402128 (Particulier)**	
287.1	Geen nieuwe kerncentrales.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'nut en noodzaak'.*
288.	**202402131 (Particulier)**	
288.1	Indiener geeft aan dat kerncentrales te gevaarlijk en overbodig zijn. Het is gevaarlijk omdat een groot deel van Nederland onder de zeespiegel ligt en omdat er veel mensen in en rondom de potentiële locaties wonen.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'veiligheid' en 'nut en noodzaak'.*
288.2	Het afvalprobleem is nog niet opgelost.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'radioactief afval'.*
288.3	Het afbreken van de centrale is niet goed geregeld (zie Dodewaard).	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'kosten en planning'.*
288.4	Kerncentrales zijn daarnaast overbodig, omdat er met wind op zee en zon en wind op land al 55% van de totale energiebehoefte wordt gerealiseerd. Dat zou betekenen dat er tien kerncentrales nodig zijn om volledig onafhankelijk te worden.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'alternatieven'.*
288.5	Waterstof uit de woestijn is waarschijnlijk goedkoper en flexibeler in te zetten.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'alternatieven'.*

Indiener	Reactie	Beantwoording
288.6	De prijs is ook veel hoger dan bij andere (echte) hernieuwbare energiebronnen.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'nut en noodzaak' en 'kosten en planning'.*
288.7	Ook kunnen de ambtenaren die bezig zijn met kernenergie, beter ingezet kunnen worden voor andere energievormen.	*Deze reactie is voor kennisgeving aangenomen.*
289.	**202402133 (Particulier)**	
289.1	Geen kernenergie.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'nut en noodzaak'.*
290.	**202402137 (Particulier)**	
290.1	Wat komt er van de Europese gedachte terecht als het ene land (Duitsland) de kerncentrales sluit en Nederland een plan lanceert om een nieuwe centrale te bouwen?	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'nut en noodzaak'.*
290.2	Het geld kan beter geïnvesteerd worden in de verbetering van de elektrische infrastructuur en het ontwikkelen van opslagcapaciteit.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'alternatieven.*
290.3	Geen nieuwe kerncentrales in Nederland.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'nut en noodzaak'.*
291.	**202402139 (Particulier)**	

Indiener	Reactie	Beantwoording
291.1	Indiener is tegen de komst van (meer) kerncentrales in Nederland.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'nut en noodzaak'.*
292.	**202402141 (Particulier)**	
292.1	Kernenergie is een doodlopende weg. Op de korte termijn lijkt het winst, maar op de langere termijn is het geen oplossing sinds indiener de Kalkarbijdrage weigerde te betalen.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'nut en noodzaak'.*
293.	**202402148 (Particulier)**	
293.1	Geen kerncentrales in Nederland of Europa, iedere kerncentrale is er 1 teveel.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'nut en noodzaak'.*
294.	**202402153 (Particulier)**	
294.1	Geen kerncentrales in Nederland, België en Duitsland. Er is nog geen oplossing voor kernafval, waardoor we de volgende generatie ermee opzadelen.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'nut en noodzaak' en 'radioactief afval'.*
294.2	Er moet gekeken worden naar de gevolgen van kernrampen in het verleden.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'veiligheid'.*
295.	**202402157 (Particulier)**	

Indiener	Reactie	Beantwoording
295.1	Indiener stelt dat kernenergie gevaarlijk is, vanwege het afvalprobleem. De vervuiling van nucleair afval is niet te meten en daardoor onverantwoord. Het is daarnaast duur en niet schoon.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'nut en noodzaak', 'radioactief afval' en 'kosten en planning'.*
296.	**202402161 (Particulier)**	
296.1	Indiener wil geen kernenergie erbij. Het is te duur en het duurt te lang voordat de kerncentrales operationeel zijn.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'kosten en planning'.*
296.2	Er is geen goede oplossing voor het afval.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'radioactief afval'.*
296.3	Indiener opteert om het geld te investeren in duurzame en schone energie.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'alternatieven'.*
297.	**202402166 (Particulier)**	
297.1	Deze reactie is inhoudelijk grotendeels gelijk aan reactie 176 (nr. 202401467). Voor de samenvatting van de reactie wordt hiernaar verwezen.	*Deze reactie is inhoudelijk grotendeels gelijk aan reactie 176 (nr. 202401467). Voor de beantwoording van de reactie wordt hiernaar verwezen.*
297.2	Kerncentrales moeten altijd draaien op een bepaald af te leveren vermogen, ook wanneer de stroom niet nodig is. De eigenaar van de centrale zal dan proberen om de stroom te verkopen, ten koste van andere, meer flexibele stroombronnen, waardoor milieuvriendelijkere en goedkopere stroombronnen worden afgeschakeld.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'elektriciteitsnet' en 'alternatieven'.*

Indiener	Reactie	Beantwoording
298.	**202402167 (Particulier)**	
298.1	Deze reactie is inhoudelijk grotendeels gelijk aan reactie 176 (nr. 202401467). Voor de samenvatting van de reactie wordt hiernaar verwezen.	*Deze reactie is inhoudelijk grotendeels gelijk aan reactie 176 (nr. 202401467). Voor de beantwoording van de reactie wordt hiernaar verwezen.*
298.2	Bij punt drie 'Kernenergie wordt te rooskleurig voorgesteld', geeft indiener – in afwijking tot reactie 176 – aan dat de ervaringen uit Frankrijk van afgelopen zomer(s) hebben bewezen dat kernenergie niet stabiel en robuust is. Met de droogte in het vooruitzicht is ook kernenergie niet per definitie een stabiele factor.	*In Frankrijk gaat het specifiek om rivierlocaties; in ons onderzoek zitten geen rivierlocaties, enkel zeelocaties. Zie ook de thematische beantwoording onder 'locaties'.*
299.	**202402168 (Particulier)**	
299.1	Geen kerncentrales.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'nut en noodzaak'.*
300.	**202402169 (Particulier)**	
300.1	Nee	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'nut en noodzaak'.*
301.	**202402170 (Bedrijf)**	

Indiener	Reactie	Beantwoording
301.1	Indiener stelt voor dat elk bedrijf en elke woning voor zijn eigen stroom zorgt. Om te beginnen met verplichte zonnepanelen op het dak en daarna windmolens naast elk dorp. Vervolgens kan op elk industrieterrein een waterstoffabriek worden gebouwd voor de aanvullende energievraag. Indiener geeft aan dit zelf al te hebben gedaan en energieneutraal te zijn.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'alternatieven'.*
301.2	Er is geen oplossing is voor het eindproduct.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'radioactief afval'.*
301.3	Geen nieuwe kerncentrales.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'nut en noodzaak'.*
302.	**202402173 (Particulier)**	
302.1	Deze reactie is inhoudelijk grotendeels gelijk aan reactie 176 (nr. 202401467). Voor de samenvatting van de reactie wordt hiernaar verwezen.	*Deze reactie is inhoudelijk grotendeels gelijk aan reactie 176 (nr. 202401467). Voor de beantwoording van de reactie wordt hiernaar verwezen.*
303.	**202402174 (Particulier)**	
303.1	Deze reactie is inhoudelijk grotendeels gelijk aan reactie 176 (nr. 202401467). Voor de samenvatting van de reactie wordt hiernaar verwezen.	*Deze reactie is inhoudelijk grotendeels gelijk aan reactie 176 (nr. 202401467). Voor de beantwoording van de reactie wordt hiernaar verwezen.*
304.	**202402175 (Particulier)**	

Indiener	Reactie	Beantwoording
304.1	Dunkelflautes zijn geen rechtvaardiging voor kernenergie.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'nut en noodzaak'.*
304.2	De verkenning moet ook antwoord geven op de vraag of er scenario's voor de toekomstige energievoorziening zijn zonder een uitbouw van kernenergie.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'nut en noodzaak'.*
305.	**202402176 (Particulier)**	
305.1	Deze reactie is inhoudelijk grotendeels gelijk aan reactie 176 (nr. 202401467). Voor de samenvatting van de reactie wordt hiernaar verwezen.	*Deze reactie is inhoudelijk grotendeels gelijk aan reactie 176 (nr. 202401467). Voor de beantwoording van de reactie wordt hiernaar verwezen.*
305.2	Daarnaast pleit indiener voor hogere energietarieven (met een vangnet voor de lagere inkomens en noodzakelijk gebruik), waardoor alle consumenten meer op het verbruik letten en minder gaan gebruiken. Het gevolg daarvan is dat kernenergie niet nodig is.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'alternatieven'.*
306.	**202402184 (Particulier)**	
306.1	Deze reactie is inhoudelijk grotendeels gelijk aan reactie 176 (nr. 202401467). Voor de samenvatting van de reactie wordt hiernaar verwezen.	*Deze reactie is inhoudelijk grotendeels gelijk aan reactie 176 (nr. 202401467). Voor de beantwoording van de reactie wordt hiernaar verwezen.*
306.2	Kerncentrales kunnen niet aan- of afgeschakeld worden naar behoefte, waardoor het altijd noodzakelijk is om ze	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'elektriciteitsnet'.*

Indiener	Reactie	Beantwoording
	voluit te laten draaien anders wordt het gevaarlijk vanwege de instabiliteit van de reactor.	
306.3	De kerncentrales moeten voluit draaien, met als gevolg dat alternatieve opties (zoals zonnepanelen en windmolens) worden afgeschakeld bij overschotten. De bijdrage van deze alternatieven komt in gevaar.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'elektriciteitsnet' en 'alternatieven'.*
306.4	Indiener vraagt zich ook af waarom er nog steeds geen scenario is om minder energie te gaan gebruiken.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'alternatieven'.*
307.	**202402192 (Particulier)**	
307.1	Indiener geeft aan dat de bouwkosten altijd hoger uitvallen.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'kosten en planning'.*
307.2	Er is voor kerncentrales brandstof (uranium) nodig uit dubieuze landen.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'splijtstofketen'.*
307.3	Ook is milieuverwoestende mijnbouw noodzakelijk.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'effecten op milieu'.*
307.4	Ook zijn er altijd kosten bij het opwekken van kernenergie, in tegenstelling tot zon en wind.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'nut en noodzaak'.*
307.5	Ook bij de sloop van een centrale komen er hoge kosten bij kijken.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'kosten en planning'.*
307.6	Op termijn is het een overbodige techniek, vanwege de kernfusiegeneratoren.	*We richten ons op bewezen technieken. Kernfusie is dat niet. Verder wordt verwezen naar de thematische beantwoording onder 'nut en noodzaak'.*

Indiener	Reactie	Beantwoording
308.	**202402199 (Particulier)**	
308.1	Deze reactie is inhoudelijk grotendeels gelijk aan reactie 176 (nr. 202401467). Voor de samenvatting van de reactie wordt hiernaar verwezen.	*Deze reactie is inhoudelijk grotendeels gelijk aan reactie 176 (nr. 202401467). Voor de beantwoording van de reactie wordt hiernaar verwezen.*
308.2	Daarnaast stelt indiener dat de bouw van kerncentrales vaak vertraging oplopen.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'kosten en planning'.*
308.3	Kerncentrales zijn kwetsbaar voor terreur en oorlogsdaden. Er wordt ook verondersteld dat sprake is van een stabiele staat en geopolitiek klimaat, maar ook daar is geen sprake van.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'veiligheid'.*
308.4	Indiener geeft ook aan dat slechts een paar uur (6) per jaar een tekort aan duurzame stroom is en dat de investering van kerncentrales te hoog is voor deze zes uur.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'nut en noodzaak' en 'alternatieven'.*
308.5	De procedure moet verbreed worden en er moet ook goed worden gekeken naar scenario's zonder kerncentrales en naar de opties voor radicale energiebesparing.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'nut en noodzaak' en 'alternatieven'.*
309.	**202402203 (Particulier)**	
309.1	Deze reactie is inhoudelijk grotendeels gelijk aan reactie 176 (nr. 202401467). Voor de samenvatting van de reactie wordt hiernaar verwezen.	*Deze reactie is inhoudelijk grotendeels gelijk aan reactie 176 (nr. 202401467). Voor de*

Indiener	Reactie	Beantwoording
		beantwoording van de reactie wordt hiernaar verwezen.
309.2	We moeten en kunnen meer inzetten op energiebesparing door huishoudens, maar vooral door de industrie en bedrijven.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'alternatieven'.*
310	**202402204 (Particulier)**	
310.1	Geen nieuwe kerncentrales.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'nut en noodzaak'.*
311.	**202402209 (Particulier)**	
311.1	Deze reactie is inhoudelijk grotendeels gelijk aan reactie 176.3 t/m 176.5 (nr. 202401467). Voor de samenvatting van de reactie wordt hiernaar verwezen.	*Deze reactie is inhoudelijk grotendeels gelijk aan reactie 176.3 t/m 176.5 (nr. 202401467). Voor de beantwoording van de reactie wordt hiernaar verwezen.*
312.	**202402210 (Particulier)**	
312.1	Geen kerncentrale.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'nut en noodzaak'.*
313.	**202402212 (Particulier)**	

Indiener	Reactie	Beantwoording
313.1	Indiener gaat niet akkoord met het plaatsen van een kerncentrale op Nederlands grondgebied.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'nut en noodzaak'.*
314.	**202402213 (Particulier)**	
314.1	De ontwikkeling en bouw van meerdere kernreactoren in Nederland is een positieve ontwikkeling.	*Deze reactie is voor kennisgeving aangenomen.*
314.2	Zonnepanelen en windturbines kunnen slechts een klein deel van de hernieuwbare elektriciteit leveren die nodig zijn. De uitrol van windturbines en zonneparken wordt geplaagd door problemen. Deze problemen verdwijnen als de elektriciteitsvraag wordt voldaan met kernenergie.	*Deze reactie is voor kennisgeving aangenomen.*
314.3	Een groot deel van de verzwaring van de elektriciteitsnetten is niet nodig bij kernenergie, de opslag van elektriciteit is een luxe en het ruimtebeslag is niet noemenswaardig. Ook is het materiaal dat gebruikt wordt voor zonnepanelen en windturbines enorm, wat onhoudbaar wordt als men kijkt naar de hele wereld.	*Deze reactie is voor kennisgeving aangenomen.*
314.4	Kernenergie is schoon, veilig, zeer krachtig, duurzaam en op lange termijn goedkoper dan zowel zonne- als windenergie.	*Deze reactie is voor kennisgeving aangenomen.*
314.5	Indiener heeft ook een studie bijgevoegd, welke uitgevoerd is door de VN, waarin verschillende methoden voor het opwekken van energie worden vergeleken, alsmede hun impact op het milieu.	*Deze reactie is voor kennisgeving aangenomen.*
314.6	Indiener hoopt dat de politiek achter kernenergie gaat staan en dat er voorlichting wordt gegeven om mensen	*Deze reactie is voor kennisgeving aangenomen.*

Indiener	Reactie	Beantwoording
	te overtuigen van de kracht van kernenergie. Nederland kan een voorloper worden op dit gebied.	

Indiener	Reactie	***Beantwoording***
315.	**202402219 (Particulier)**	
315.1	Deze reactie is inhoudelijk gelijk aan reactie 176 (nr. 202401467). Voor de samenvatting van de reactie wordt hiernaar verwezen.	*Deze reactie is inhoudelijk gelijk aan reactie 176 (nr. 202401467). Voor de beantwoording wordt hiernaar verwezen.*
315.2	Kerncentrales zijn kostbaar en geen enkele bank wil garant staan zonder overheidssteun.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'kosten en planning'.*
316.	**202402225 (Particulier)**	
316.1	Deze reactie is inhoudelijk gelijk aan reactie 176 (nr. 202401467). Voor de samenvatting van de reactie wordt hiernaar verwezen.	*Deze reactie is inhoudelijk gelijk aan reactie 176 (nr. 202401467). Voor de beantwoording wordt hiernaar verwezen.*
317.	**202402230 (Particulier)**	

Indiener	Reactie	***Beantwoording***
317.1	Geen kerncentrales.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'nut en noodzaak'.*
318.	**202402231 (Particulier)**	
318.1	Er is geen geschikte plek voor een nieuwe kerncentrale. Van ongelukken uit het verleden weten we dat kerncentrales onveilig zijn. Indiener verwijst ook naar bruggen als voorbeeld; deze zouden veilig moeten zijn volgens deskundigen maar dat is ook niet altijd zo.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'veiligheid'.*
318.2	Flexibiliteit in energiecentrales is belangrijk als aanvulling op wind- en zonne-energie. Kerncentrales kunnen niet snel afschakelen en bijschakelen. Daarom moet verder onderzoek worden gedaan naar waterkrachtcentrales. Indiener verwijst naar het ontwerp van Jan Huynen voor een waterkrachtcentrale in Limburg, gevoed door de Maas en nodigt uit om hier samen over na te denken.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'alternatieven'. Het onderzoeken van de mogelijkheden voor een waterkrachtcentrale valt buiten de scope van dit onderzoek.*
319.	**202402244 (Particulier)**	
319.1	Kernenergie biedt geen geschikte oplossing voor de energietransitie. Het kan extra problemen veroorzaken omdat deze permanent draait waardoor	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'nut en noodzaak' en 'elektriciteitsnet'.*

Indiener	Reactie	***Beantwoording***
	het overschot aan elektriciteit op piekmomenten groter zal worden dan het al is.	
319.2	Kernenergie is te duur.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'kosten en planning'.*
319.3	Deze reactie is voor het overige inhoudelijk gelijk aan reactie 176 (nr. 202401467). Voor de samenvatting van de reactie wordt hiernaar verwezen.	*Deze reactie is voor het overige inhoudelijk gelijk aan reactie 176 (nr. 202401467). Voor de beantwoording wordt hiernaar verwezen.*
320.	**202402252 (Particulier)**	
320.1	Kerncentrales zijn niet van deze tijd en leiden tot smerig afval dat niet afgebroken kan worden en tot toekomstige milieurampen kan leiden. Schonere energiebronnen zijn nodig.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'nut en noodzaak', 'veiligheid' en 'radioactief afval'.*
320.	**202402255 (Particulier)**	
321.1	Er is nog geen veilige oplossing voor het afval. Verwezen wordt naar een mislukte proef in een zoutmijn in Canada. Er is geen garantie dat het afval zo lang veilig kan worden opgeslagen.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'veiligheid' en 'radioactief afval'.*
321.2	Het in werking stellen van nieuwe kerncentrales komt te laat om klimaatdoelen te halen.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'nut en noodzaak'.*
321.3	Er is geen rekening gehouden met de sloop en de kosten daarvan (zie Dodewaard).	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'planning en kosten'.*

Indiener	Reactie	***Beantwoording***
322.	**202402256 (Particulier)**	
322.1	Kernenergie is geen oplossing maar een probleem, zie Tsjernobyl en Fukushima. Nederland ligt voor de helft beneden zeeniveau en er is sprake van zeespiegelstijging. Denk op lange termijn.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'veiligheid'.*
322.2	Kernafval blijft honderden jaren radioactief.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'radioactief afval'.*
322.3	De bouwkosten zijn hoog.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'kosten en planning'.*
323	**202402261 (Particulier)**	
323.1	Kerncentrales zijn geen goed idee.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'nut en noodzaak'.*
324	**202402263 (Maatschappelijke organisatie)**	
324.1	Geen nieuwe kerncentrales in Nederland.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'nut en noodzaak'.*
325	**202402267 (Particulier)**	
325.1	Kernenergie is duur, vervuilend en gevaarlijk voor terroristische acties en het probleem van radioactieve opslag is nog steeds niet opgelost.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'kosten', 'effecten op milieu', 'veiligheid' en 'radioactief afval'.*

Indiener	Reactie	***Beantwoording***
325.2	Energiebesparing is de oplossing.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'alternatieven'.*
326	**202402270 (Particulier)**	
326.1	Niet meer kerncentrales in Zeeland. Indiener stelt Austerlitz voor.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'locatie'.*
327.	**202402273 (Particulier)**	
327.1	Geen kerncentrales, zolang er geen goede oplossing is voor kernafval.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'radioactief afval'.*
328.	**202402281 (Particulier)**	
328.1	Kerncentrales zijn achterhaald en zullen niet bijdragen aan het oplossen van klimaatverandering. Ze zijn niet op tijd klaar om het klimaatprobleem op te lossen. Of Nederland is tegen die tijd onder water gelopen.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'nut en noodzaak' en 'veiligheid'.*
328.2	Deze reactie is voor het overige inhoudelijk gelijk aan reactie 176 (nr. 202401467). Voor de samenvatting van de reactie wordt hiernaar verwezen.	*Deze reactie is voor het overige inhoudelijk gelijk aan reactie 176 (nr. 202401467). Voor de beantwoording wordt hiernaar verwezen.*
329.	**202402285 (Particulier)**	

Indiener	Reactie	***Beantwoording***
329.1	Deze reactie is inhoudelijk gelijk aan reactie 176 (nr. 202401467). Voor de samenvatting van de reactie wordt hiernaar verwezen.	*Deze reactie is inhoudelijk gelijk aan reactie 176 (nr. 202401467). Voor de beantwoording wordt hiernaar verwezen.*
330.	**202402287 (Particulier)**	
330.1	Geen nieuwe kerncentrales, zolang er geen oplossing is gevonden voor kernafval.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'radioactief afval'.*
331.	**202402288 (Particulier)**	
331.1	Indiener is voorstander van de komst van een kerncentrale op de Maasvlakte. De locatie is geschikt.	*Deze reactie is voor kennisgeving aangenomen.*
331.2	De aanwezige infrastructuur is prima. Aansluiting op het hoogspanningsnet en grootverbruikers zijn in de buurt. Mogelijkheid om gebruik te maken van bestaande stroomsystemen en turbines van nabijgelegen centrales.	*Deze reactie is voor kennisgeving aangenomen.*
331.3	Spreiding van de opwekkingsplaatsen is een voordeel vanwege minder risico en verminderde stroomnetkosten.	*Deze reactie is voor kennisgeving aangenomen.*
331.4	Snel het project aanvangen!	*Met de kennisgeving Voornemen en Voorstel voor participatie is een start gemaakt met de formele procedure om te komen tot realisatie van de kerncentrales.*

Indiener	Reactie	***Beantwoording***
332.	**202402290 (Particulier)**	
332.1	Geen nieuwe kerncentrales.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'nut en noodzaak'.*
333.	**202402291 (Particulier)**	
333.1	Kerncentrales zijn een slecht idee vanwege het ontbreken van een duurzame oplossing voor het kernafval, ondanks de voordelen van efficiënte energieopwekking tegen relatief lage kosten.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'radioactief afval'.*
334.	**202402292 (Particulier)**	
334.1	Indiener is tegen de nieuwbouw van kerncentrales, want deze zijn niet duurzaam, onveilig (ook de afvalopslag) en onnodig.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'nut en noodzaak', 'veiligheid' en 'radioactief afval'.*
334.2	Spreiding van energieopwekking op een veilige en duurzame manier is een betere optie, rekening houdend met groeiende onveiligheid en onzekerheid in de wereld.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'alternatieven', 'locatie' en 'veiligheid'.*
334.3	Het argument dat we niet zonder kernenergie kunnen klopt niet. Het geld dat nodig is voor de bouw van kerncentrales kan beter besteed worden	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'nut en noodzaak' en 'alternatieven'.*

Indiener	Reactie	***Beantwoording***
	aan de doorontwikkeling van duurzame alternatieven.	
335.	**202402295 (Particulier)**	
335.1	Geen kerncentrales, zodat de komende generaties niet opgezadeld zitten met kernafval	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'radioactief afval'.*
336.	**202402299 (Particulier)**	
336.1	Er zijn veilige alternatieven.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'alternatieven'.*
337.	**202402305 (Particulier)**	
337.1	Geen kerncentrales, er is geen oplossing voor het kernafval. Het gebruik van kernenergie vergiftigt de wereld en de wereldbevolking in de toekomst.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'radioactief afval'.*
338.	**202402313 (Particulier)**	
338.1	Het kernafvalprobleem wordt doorgeschoven naar toekomstige generaties. Het huidige energieprobleem gaat ten koste van toekomstige generaties.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'radioactief afval'.*

Indiener	Reactie	***Beantwoording***
338.2	Er zijn genoeg alternatieven, zoals windmolens, zonnepanelen en waterstof.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'alternatieven'.*
338.3	Kernenergie is een dure oplossing.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'kosten en planning'.*
338.4	Kerncentrales komen te laat om tijdig fossiele brandstofcentrales te vervangen.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'nut en noodzaak'.*
338.5	De beslissing over het al dan niet bouwen van kerncentrales is niet voorgelegd aan de betrokkenen in de provincie Zeeland.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'nut en noodzaak' en 'alternatieven'.*
339.	**202402314 (Particulier)**	
339.1	Deze reactie is voor het overige inhoudelijk gelijk aan reactie 176 (nr. 202401467). Voor de samenvatting van de reactie wordt hiernaar verwezen.	*Deze reactie is voor het overige inhoudelijk gelijk aan reactie 176 (nr. 202401467). Voor de beantwoording wordt hiernaar verwezen.*
340.	**202402315 (Particulier)**	
340.1	Er is geen oplossing voor het kernafval.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'radioactief afval'.*
340.2	Indiener weet zich geen raad bij ongelukken.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'veiligheid'.*
340.3	Adequate voorlichting voor burgers ontbreekt.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'veiligheid' en 'participatie'.*

Indiener	Reactie	***Beantwoording***
340.4	De belangen van het bedrijfsleven moeten niet voorop gesteld worden, maar de gezondheid van mensen. De huidige aanpak doet geen recht aan een democratische omgang met burgers.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'nut en noodzaak' en 'procedure'.*
340.5	Klimaatverandering zorgt voor vervelende veranderingen nu en in de toekomst. Kan de overheid wel zorgen voor veiligheid?	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'veiligheid'.*
341.	**202402319 (Particulier)**	
341.1	Het vooruitzicht van twee, of mogelijk zelfs vier, geplande kerncentrales in ons dichtbevolkte land roept zorgen op, vergelijk gebeurtenissen zoals Tsjernobyl of Fukushima. Er is een hernieuwde belangstelling voor kernenergie, die wordt gepromoot door de kernenergie lobby in het kader van stikstofreductie.	*De effecten van stikstofdepositie als gevolg van de nieuwbouw van de kerncentrales wordt onderzocht in het kader van het MER en bijbehorende achtergrondonderzoeken. Stikstofreductie op zichzelf is geen aanleiding om over te gaan op kernenergie.* *Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'veiligheid'.*
341.2	Als het misgaat met kernenergie dan gaat het goed fout. Toekomstige generatie IV kernreactoren zijn niet veilig en betrouwbaar. Er zijn risico's die in geen enkel model mee kunnen worden genomen, zoals menselijk falen (Tsjernobyl) en natuurrampen zoals een zeebeving/tsunami (Fukushima).	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'veiligheid'.*
341.3	Indiener benoemt de risico's van terroristische aanslagen of oorlogsactiviteiten. Met een toenemend aantal kerncentrales, ook kleinere exemplaren, wordt de kwetsbaarheid vergroot. Infrastructuur is een doelwit (zie oorlog in Oekraïne).	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'veiligheid'.*

Indiener	Reactie	***Beantwoording***
341.4	Ook thoriumcentrales leiden tot een langdurig kernafvalprobleem. Indiener wijst op de gevolgen van deze beslissing voor de toekomstige generaties als gevolg van onze luxe levensstijl.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'alternatieven' en 'radioactief afval'.*
342.	**202402323 (Particulier)**	
342.1	Kerncentrales hebben geen nut en doen meer kwaad dan goed.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'nut en noodzaak' en 'veiligheid'.*
342.2	Er moet een referendum over dit onderwerp worden gehouden, omdat de bevolking wordt blootgesteld aan grote risico's.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'veiligheid'.*
342.3	Er moet worden ingezet op herbruikbare en natuurlijke energiebronnen en zorgvuldiger en minder energiegebruik.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'alternatieven'.*
343.	**202402325 (Particulier)**	
343.1	De bouw van één of meerdere kerncentrales is een vergissing. In andere landen zijn de kosten hoger uitgevallen dan geraamd en heeft de bouw langer geduurd dan verwacht.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'kosten en planning'.*
343.2	Het type kerncentrale is niet geschikt om te voorzien in momenten waarop zonne- en/of windenergie niet voldoende is/zijn.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'elektriciteitsnet'.*
343.3	Toekomstige generaties worden belast met kernafval.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'radioactief afval'.*

Indiener	Reactie	***Beantwoording***
344	**202402328 (Doorgeefwinkel, tegen verspilling)**	
344.1	Er is geen duurzame oplossing voor nucleair afval.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'radioactief afval'.*
345.	**202402329 (Particulier)**	
345.1	De eindberging van kernafval is nergens ter wereld operationeel. Werken met een technologie waarvan we het afvalprobleem niet hebben opgelost is onbestaanbaar.	*Deze reactie is inhoudelijk gelijk aan reactie 176.3 (nr. 202401467). Voor de beantwoording wordt hiernaar verwezen.*
345.2	Kernenergie moet voorzien in dunkelflautes, de tijd waarin de wind onvoldoende waait en de zon onvoldoende schijnt om te voorzien in de elektriciteitsvraag. Dit treedt slechts een paar uur per jaar op. Kerncentrales worden niet gebouwd voor een paar uur per jaar. In het toekomstig energiesysteem zijn er oplossingen voor dunkelflautes zonder toepassing van kernenergie. Dunkelflautes zijn geen rechtvaardiging voor meer kernenergie.	*Deze reactie is inhoudelijk gelijk aan reactie 176.4 (nr. 202401467). Voor de beantwoording wordt hiernaar verwezen.*
345.3	Het is veel te duur, geen bank wil garant staan zonder de overheid.	*Deze reactie is inhoudelijk gelijk aan reactie 176.5 (nr. 202401467). Voor de beantwoording wordt hiernaar verwezen.*
345.4	De verkenning moet ook antwoord geven op de vraag of er scenario's voor de toekomstige	*Deze reactie is inhoudelijk gelijk aan reactie 176.6 (nr. 202401467). Voor de beantwoording wordt hiernaar verwezen.*

Indiener	Reactie	***Beantwoording***
	energievoorziening zijn zonder een uitbouw van kernenergie.	
346.	**202402334 (Particulier)**	
346.1	Indiener is geen voorstander van nieuwe kerncentrales.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'nut en noodzaak'.*
346.2	Toekomstige generaties worden belast met radioactief afval waar nog geen oplossing voor is gevonden.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'radioactief afval'.*
346.3	Nederland wordt weer afhankelijk van een fossiele bron (uranium) die voor een groot deel uit landen met dubieuze regimes komt.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'splijtstofketen'.*
346.4	Hoewel de kans op ongevallen met een kerncentrale klein is, blijft het risico op rampen met stralingsgevaar bestaan. Plaatsing van een centrale in het zuiden of zuidwesten vanwege overheersende windrichtingen zou bij een incident grote delen van Nederland in de potentiële besmettingszone brengen.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'veiligheid'.*
346.5	In geval van oorlog of een terroristische aanslag zou een nationaal elektriciteitsnetwerk met een beperkt aantal grote centrales kwetsbaarder zijn dan een decentrale opwekking met zonnepanelen en windmolens.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'veiligheid' en 'alternatieven'.*

Indiener	Reactie	***Beantwoording***
346.6	Kernenergie is duur, zowel in de bouwfase als gedurende de gebruiksfase. Bouwers vragen om hoge subsidies en garanties van de overheid, terwijl de kostprijs van stroom uit kerncentrales hoger ligt dan die van zonne- of windenergie.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'kosten en planning'.*
346.7	De bouw van kerncentrales vereist betrokkenheid van grote buitenlandse energiebedrijven die winst willen maken en rendement willen uitkeren aan grotendeels buitenlandse investeerders. Daarentegen kunnen zonne- en windenergie grotendeels gefinancierd worden door Nederlandse burgers, inclusief die met beperkte financiële middelen.	*Om de klimaatdoelstellingen te halen, wil het kabinet de komende jaren een mix van (schone) energiebronnen gebruiken om aan de energiebehoefte te voldoen. Kernenergie is daarmee een aanvulling op wind en zon, die in de toekomst de meeste elektriciteit in Nederland zullen opwekken. Het is nadrukkelijk niet zo dat de ene energiebron de ander belemmert of beconcurreert. Gezien de urgentie van het klimaatprobleem heeft Nederland niet de luxe om bepaalde CO2-neutrale energiebronnen uit te sluiten (zie ook Kamerbrief van 9 december 2022, het Nationaal Plan Energiesysteem (NPE) en het Programma Energiehoofdstructuur (PEH)). Verder wordt verwezen naar de thematische beantwoording onder 'kosten en planning'.*
347.	**202402354 (Particulier)**	
347.1	Indiener is tegen de komst van een nieuwe kerncentrale in Nederland. De geschiedenis heeft laten zien dat kerncentrales problemen kunnen veroorzaken.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'veiligheid.*

Indiener	Reactie	***Beantwoording***
347.2	Het probleem van kernafval is nog niet opgelost. De planeet is te kostbaar voor een dergelijke kortetermijnoplossing.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'radioactief afval'.*
347.3	Het gebrek aan voldoende energiebronnen moet op een meer duurzame manier worden opgelost, waarbij het leven op aarde, de kwaliteit van de bodem en de lucht niet in gevaar komen.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'alternatieven' en 'effecten op milieu'.*
348.	**202402356 (Particulier)**	
348.1	Kerncentrales zijn achterhaald en het plan is nog onvoldoende uitgewerkt, zoals tekeningen, bedrijven, locaties, tijdsduur en kosten.	*Voor wat betreft de actualiteit van kernenergie wordt verwezen naar de thematische beantwoording onder 'nut en noodzaak'.* *Met de kennisgeving Voornemen en Voorstel voor participatie is de procedure gestart om tot besluitvorming over de bouw van de kerncentrales te komen. Dit is de eerste stap in een uitgebreid proces, waarbij het uitwerkingsniveau steeds gedetailleerder wordt naarmate het proces verder vordert.*
348.2	Indiener pleit voor het overwegen van alternatieve plannen die sneller uitvoerbaar zijn en geen blijvend vuil achterlaten voor toekomstige generaties.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'alternatieven' en 'radioactief afval'.*
349.	**202402366 (Particulier)**	

Indiener	Reactie	***Beantwoording***
349.1	Indiener is tegen de komst van kerncentrales.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'nut en noodzaak'.*
349.2	Uit de geschiedenis blijkt dat kerncentrales duurdere stroom leveren dan voorspeld.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'alternatieven' en 'kosten en planning'.*
349.3	De kosten voor opruiming van de kerncentrales worden gedragen door anderen dan degenen die eraan hebben verdiend (zie kerncentrale in Dodewaard).	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'kosten en planning'.*
349.4	Er kan milieuschade ontstaan voor zowel de huidige generatie als toekomstige generatie.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'effecten op milieu'.*
349.5	Indiener sluit zich aan bij de argumentatie van WISE.	*Verwezen wordt naar de reactie op WISE (202400410, nr. 81 van deze reactienota).*
350.	**202402368 (Particulier)**	
350.1	Deze reactie is inhoudelijk grotendeels gelijk aan reactie 176 (nr. 202401467). Voor de samenvatting van de reactie wordt hiernaar verwezen.	*Deze reactie is inhoudelijk grotendeels gelijk aan reactie 176 (nr. 202401467). Voor de beantwoording wordt hiernaar verwezen.*
350.2	Daarnaast ziet de indiener het toewijzen van subsidies aan kerncentrales als een verspilling van overheidsfinanciën. Kerncentrales zijn afhankelijk van subsidies en/of garanties voor minimale inkomsten vanuit de overheid om gebouwd te kunnen worden. Dergelijke subsidies kunnen beter ingezet worden voor schone energieoplossingen.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'alternatieven' en 'kosten en planning'.*

Indiener	Reactie	***Beantwoording***
351	**202402370 (Particulier)**	
351.1	Indiener geeft aan dat afgelopen zomer een gesprek heeft plaatsgevonden met de minister tijdens het lustrum van Windpark Nijmegen. Tijdens dat gesprek heeft de indiener D66 eraan herinnerd dat het inslaan van de weg van kernenergie een verkeerde keuze is. De focus moet liggen op het verminderen van energieverbruik. Kernenergie schept nieuwe problemen.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'alternatieven'.*
351.2	Deze reactie is voor het overige inhoudelijk gelijk aan reactie 176 (nr. 202401467). Voor de samenvatting van de reactie wordt hiernaar verwezen.	*Deze reactie is voor het overige inhoudelijk gelijk aan reactie 176 (nr. 202401467). Voor de beantwoording wordt hiernaar verwezen.*
352.	**202402377 (Particulier)**	
352.1	Indiener is tegen de bouw van nieuwe kerncentrales. Het is te laat voor de doelen waarvoor de kerncentrales gebouwd worden.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'nut en noodzaak'.*
352.2	Volgende generaties worden belast met het afval dat achterblijft en waarvoor nog geen veilige opslag is gegarandeerd.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'radioactief afval'.*
353	**202402382 (Particulier)**	

Indiener	Reactie	***Beantwoording***
353.1	Deze reactie is inhoudelijk grotendeels gelijk aan reactie 176 (nr. 202401467). Voor de samenvatting van de reactie wordt hiernaar verwezen.	*Deze reactie is inhoudelijk grotendeels gelijk aan reactie 176 (nr. 202401467). Voor de beantwoording wordt hiernaar verwezen.*
353.2	Daarnaast geeft de indiener aan dat zijn/haar/diens kinderen en kleinkinderen niet mogen worden belast met kernafval, waarvan de gevolgen niet beheersbaar zijn.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'radioactief afval'.*
353.3	Kerncentrales dragen niet bij aan het oplossen van het probleem van te weinig of te veel elektriciteit op het net.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'elektriciteitsnet'.*
353.4	De oplossing ligt in de ontwikkeling van opslagsystemen. Investeringen hierin zullen helpen om ze sneller beschikbaar te maken.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'alternatieven'.*
354.	**202402386 (Particulier)**	
354.1	Indiener is voorstander van kernenergie, omdat dit een belangrijke bijdrage kan leveren aan een stabiele stroomvoorziening.	*Deze reactie is voor kennisgeving aangenomen.*
354.2	De Nederlandse commitments ten aanzien van de reductie van CO2 zijn ambitieus. In deze beginfase van de energietransitie ontstaan al ernstige belemmeringen voor nieuwe aansluitingen. Indiener schetst de gevolgen hiervan. Anticiperen op toekomstige ontwikkelingen en risico's met een adaptief beleid is daarom een verstandige strategie. Nationale en internationale ervaringen helpen hierbij. Daarvoor is het noodzakelijk om meerdere	*Deze reactie is voor kennisgeving aangenomen.*

Indiener	Reactie	*Beantwoording*
	ontwikkelingspaden open te houden en te ondersteunen. Kernenergie past hier goed in vanwege een unieke combinatie van eigenschappen: zeer lage CO2 uitstoot en milieubelasting, betrouwbaarheid van de stroomvoorziening, laag ruimtebeslag, lage benodigde input aan materialen, en overall een uitstekend track-record t.a.v. veiligheid (de oorlog in Oekraïne laat zien dat kerncentrales in een gewapend conflict zelfs veiliger zijn dan andere typen centrales, omdat bombarderen te grote nadelen heeft, ook voor een aanvallende partij).	
354.3	Opslag van het radioactieve afval is op middellange termijn geen probleem, en zal bovendien een energiebron worden wanneer met nieuwe technieken (zoals nu o.m. in China worden getest) dit afval alsnog kan worden gebruikt voor stroomopwekking en relatief onschadelijk kan worden gemaakt. Dit betekent dat het afval niet op een in de toekomst onbereikbare plek moet worden opgeslagen, maar toegankelijk moet blijven.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'radioactief afval'.*
354.4	De relatief lange ontwikkeltijd en ontwikkelkosten van kerncentrales zijn goed te verantwoorden gegeven de lange levensduur en lage operationele kosten van een kerncentrale.	*Deze reactie is voor kennisgeving aangenomen.*
354.5	Het draagvlak onder de Nederlandse bevolking is nu groter als gevolg van de praktische ervaring die inmiddels is opgedaan met alternatieven zoals fotovoltaïsche en door wind en biomassa gedreven	*Deze reactie is voor kennisgeving aangenomen.*

Indiener	Reactie	***Beantwoording***
	opwekking, waaraan de nodige nadelen blijken te kleven.	
354.6	De keuze voor Borssele als voorkeurslocatie is verstandig, gezien (a) het lokale draagvlak bij de bevolking (mede gebaseerd op eigen ervaring), (b) de beschikbare ruimte, koelwater en faciliteiten, en (c) de ervaring met de bestaande centrale en de daarvoor al uitgevoerde veiligheidsanalyses, die een goede basis vormen voor ontwerp en veiligheidstoetsing van de nieuw te bouwen centrales.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'locatie'.*
354.7	Er wordt goed geanticipeerd op mogelijke risico's van allerlei aard die de ontwikkeling en bouw kunnen belemmeren of vertragen, of de kosten kunnen verhogen. Het (weer) opbouwen van kennis van kernenergie-technologie in Nederland krijgt terecht aandacht van de regering.	*Deze reactie is voor kennisgeving aangenomen.*
354.8	Indiener roept op om te werken aan de geleidelijke uitbouw van draagvlak voor mogelijke toekomstige centrales in de Eemshaven. Dit is in principe een zeer geschikte locatie, en zou een enorme kans kunnen bieden voor verdere economische ontwikkeling van de regio op basis van schone technologieën, waarvoor kerncentrales de betrouwbare energiebron kunnen vormen.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'alternatieven' en naar 'participatie'.*
355.	**202402388 (Particulier)**	

Indiener	Reactie	***Beantwoording***
355.1	Kernenergie is om diverse redenen geen geschikte keuze voor de noodzakelijke energietransitie. Het is dus niet aan de orde om een voorkeur te hebben voor de locatie van kerncentrales.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'nut en noodzaak'.*
355.2	Om natuurlijke schommelingen in de productie van bijvoorbeeld wind- en zonne-energie op te vangen en om niet afhankelijk te zijn van dubieuze brandstofleveranciers, is het belangrijk te investeren in flexibele opslagmogelijkheden en slimme methoden om vraag en aanbod op elkaar af te stemmen. Kernenergie is niet flexibel inzetbaar.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'alternatieven'.*
355.3	Kernenergie kan riskant zijn (zie o.a. de chantage rond de Zaporizja-kerncentrale in de oorlog in Oekraïne).	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'veiligheid'.*
355.4	De mensheid is nog niet klaar om op verantwoorde wijze met deze krachtbron om te gaan.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'veiligheid'.*
356	**202402391 (Particulier)**	
356.1	Nieuwe kerncentrales komen te laat voor een CO2-neutraal elektriciteitssysteem in 2035. Optimistische schattingen suggereren dat de eerste reactor misschien in 2037 operationeel kan zijn, gevolgd door de tweede in 2039.	*Deze reactie is inhoudelijk gelijk aan reactie 81.1 (nr. 202400410). Voor de beantwoording wordt hiernaar verwezen.*
356.2	Kernenergie kan CO2-vrij vermogen leveren, zodat het elektriciteit kan leveren wanneer er geen wind of zon is. Er is echter slechts een paar uur per jaar een tekort aan duurzame stroom. Dunkelflautes kunnen	*Deze reactie is inhoudelijk gelijk aan reactie 176.4 (nr. 202401467). Voor de beantwoording wordt hiernaar verwezen.*

Indiener	Reactie	***Beantwoording***
	in het toekomstige energiesysteem worden opgelost zonder dat kernenergie nodig is en zijn dus geen rechtvaardiging voor meer kernenergie.	
356.3	De verkenning moet antwoord geven op de vraag of er scenario's voor de toekomstige energievoorziening zijn zonder een uitbouw van kernenergie. Nu alleen mogen spreken over de mogelijke locaties doet geen recht aan de werkelijke discussie die er moet plaatsvinden.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'nut en noodzaak'.*
357.	**202402393 (Particulier)**	
357.1	Kernenergie is duur en wordt duurder. Groene energie wordt goedkoper.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'nut en noodzaak' en 'alternatieven'.*
357.2	Het duurt te lang voordat kernenergie een bijdrage levert.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'kosten en planning'.*
357.3	Er is geen draagvlak voor kernenergie in het bedrijfsleven. Geen enkele onderneming zal eraan beginnen zonder garanties van de overheid. Het risico op mislukking zou uiteindelijk door belastingbetalers worden gedragen, wat een zorgpunt is.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'kosten en planning'.*
357.4	Kernenergie is moreel verwerpelijk. Er ontstaat gevaarlijk afval dat generaties lang beheerd moet worden, met aanzienlijke kosten.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'kernafval'.*
357.5	Besteed het geld dat naar kernenergie dreigt te gaan aan het tegengaan van verspilling, bijvoorbeeld voor isolatiemaatregelen. Zorg voor een rechtvaardig	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'nut en noodzaak'.*

Indiener	Reactie	***Beantwoording***
	klimaatbeleid door mensen mee te nemen die zelf niet kunnen zorgen voor besparende maatregelen.	
358.	**202402399 (Bedrijf)**	
357.1	Deze reactie is inhoudelijk grotendeels gelijk aan reactie 176 (nr. 202401467). Voor de samenvatting van de reactie wordt hiernaar verwezen.	*Deze reactie is inhoudelijk gelijk aan reactie 176 (nr. 202401467). Voor de beantwoording wordt hiernaar verwezen.*
358.2	Verder geeft de indiener aan dat kernenergie duur is. Er is geen verzekeraar die risico's wil dekken.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'kosten en planning'.*
359.	**202402401 (Particulier)**	
359.1	Kernenergie is een gepasseerd station en kortetermijndenken.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'nut en noodzaak'.*
359.2	Een kernramp is een blijvende ramp, zie Tsjernobyl.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'veiligheid'.*
359.3	Het ontwikkelen van initiatieven voor energiebesparing in het dagelijkse leven van de maatschappij is een betere benadering.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'alternatieven'.*
359.4	Kerncentrales zijn duur.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'kosten en planning'.*
359.5	4 kerncentrales is absurd.	*In de huidige procedure wordt de nieuwbouw van 2 kerncentrales onderzocht. De eventuele nieuwbouw van extra kerncentrales zal in een aparte procedure onderzocht moeten worden. Verder wordt verwezen*

Indiener	Reactie	***Beantwoording***
		naar de thematische beantwoording onder 'nut en noodzaak'.
360.	**202402408 (Particulier)**	
360.1	Kernenergie is onwenselijk en overbodig.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'nut en noodzaak'.*
360.2	Voor de kosten van een kerncentrale kan je in een korte tijd een veelvoud van de capaciteit aan zonnepanelen en windturbines realiseren. Kernenergie is het duurst. Small modular reactors (SMR's) zijn niet te koop. Thorium reactors bestaan niet.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'alternatieven' en 'kosten en planning'.*
360.3	Nucleaire brandstoffen zijn beperkt beschikbaar.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'splijtstofketen'.*
360.4	Kernenergie is niet veilig. We worden een doelwit voor anderen. De indiener draagt het voorbeeld van Zaporizja aan.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'veiligheid'.*
360.5	Deze reactie is voor het overige inhoudelijk gelijk aan reactie 176 (nr. 202401467). Voor de samenvatting van de reactie wordt hiernaar verwezen.	*Deze reactie is voor het overige inhoudelijk gelijk aan reactie 176 (nr. 202401467). Voor de beantwoording wordt hiernaar verwezen.*
361.	**202402413 (Particulier)**	

Indiener	Reactie	***Beantwoording***
361.1	Kernenergie is uit den boze, zie het laatste Groene artikel van Jaap Tielbeke over het politieke draagvlak en de verslechterde businesscase.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'nut en noodzaak' en 'kosten en planning'.*
361.2	Indiener hoopt dat er geen kapitaal wordt gevonden voor de bouw van twee kerncentrales in Zeeland.	*Deze reactie is voor kennisgeving aangenomen.*
362.	**202402436 (Milieudefensie Meerssen)**	
362.1	Toekomstige generaties worden belast met het afval. Indiener maakt zich zorgen over waar en hoe dit afval wordt opgeslagen, en hoeveel transport daarvoor nodig is in het land.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'radioactief afval'.*
362.2	De bouw van een kerncentrale is duur en duurt lang. In de tussentijd is de energievoorziening al verder in ontwikkeling, zoals bijvoorbeeld met waterstof.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'nut en noodzaak' en 'kosten en planning'.*
362.3	De meeste resultaten kunnen worden behaald door energiebesparing toe te passen, zoals de verwarming lager zetten, deuren dichthouden, apparaten uitschakelen, korter en minder lang douchen, etc.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'alternatieven'.*
363.	**202402437 (Particulier)**	
363.1	Het wordt een financieel fiasco. Indiener stelt voor dat in dat geval al de pensioenaanspraken aan de staat geschonken worden als een teken van oprecht geloof in de beslissing. Als er twijfel bestaat, is het	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'kosten en planning'.*

Indiener	Reactie	***Beantwoording***
	in moreel opzicht niet juist om geld te besteden aan kernenergie.	
364.	**202402440 (Particulier)**	
364.1	Deze reactie is inhoudelijk gelijk aan reactie 176.3 (gedeeltelijk opgenomen) en 176.4 (nr. 202401467). Voor de samenvatting van de reactie wordt hiernaar verwezen	*Deze reactie is inhoudelijk gelijk aan reactie 176.3 en 176.4 (nr. 202401467). Voor de beantwoording wordt hiernaar verwezen.*
365.	**202402445 (Particulier)**	
365.1	Deze reactie is inhoudelijk gelijk aan reactie 176 (nr. 202401467). Voor de samenvatting van de reactie wordt hiernaar verwezen.	*Deze reactie is inhoudelijk gelijk aan reactie 176 (nr. 202401467). Voor de beantwoording wordt hiernaar verwezen.*
365.2	De indiener geeft de voorkeur aan plaatsing op de zon als locatie voor kernenergie.	*Deze reactie is voor kennisgeving aangenomen. Verder wordt verwezen naar de thematische beantwoording onder 'locatie'.*
366.	**202402449 (Particulier)**	
366.1	Kerncentrales gaan ten koste van de energietransitie en zijn overbodig.	*Het kabinet ziet kerncentrales juist als mogelijkheid om de energietransitie te versnellen. Indiener heeft dit ook niet verder toegelicht. Ook wordt verwezen naar de thematische beantwoording onder 'nut en noodzaak'.*

Indiener	Reactie	***Beantwoording***
367.	**202402453 (Particulier)**	
367.1	Aan de Nederlandse bevolking is nog niet gevraagd of ze kerncentrales willen, voordat de discussie begint over waar deze centrales zouden moeten worden geplaatst.	*In de mer-procedure wordt de referentiesituatie in beeld gebracht. Dit is de situatie in 2040 zoals deze zou zijn zonder onderhavige procedure. Dus zonder de nieuwbouw van twee kerncentrales en met de bestaande kerncentrale in Borsele. Deze optie is dan ook onderdeel van de totale afweging en het participatieproces. De besluitvorming over de bedrijfsduurverlenging van de bestaande kerncentrale in Borssele is onderdeel van een andere procedure (zie de website van RVO) en valt buiten de scope van onderhavige procedure. Ook wordt verwezen naar de thematische beantwoording onder 'nut en noodzaak' en 'procedure'.*
368.	**202402456 (Particulier)**	
368.1	Indiener is tegen de komst van kerncentrales in Nederland.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'nut en noodzaak'.*
368.2	Kernenergie is duur en is alleen mogelijk met subsidies van de overheid. Investeer deze subsidies liever in de ontwikkeling van het (smart) stroomnet.	*Voor de kosten van de kerncentrales wordt verwezen naar de thematische beantwoording onder 'kosten en planning'. Naast kernenergie wordt er ook geïnvesteerd in versterking van het elektriciteitsnet.*
368.3	Kernenergie belemmert de levering van duurzame energie, omdat kerncentrales niet makkelijk mee kan bewegen met de stroomvraag, in tegenstelling tot bijvoorbeeld gascentrales. Hierdoor verdringt kernenergie groene energie.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'nut en noodzaak'. Een gascentrale is niet duurzaam.*

Indiener	Reactie	*Beantwoording*
368.4	De keuze voor één centrale opwekking in plaats van meerdere kleine opwekkingspunten is een keuze voor ongelijke macht en ongelijke financiële mogelijkheden.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'alternatieven'.*
368.5	De bouw duurt te lang, we hebben nu aanpassingen nodig.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'kosten en planning'.*
368.6	Er wordt te weinig gesproken over het verminderen van energieverbruik. Dit is de meest effectieve manier om het energievraagstuk nu aan te pakken.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'alternatieven'.*
368.7	Indiener maakt zich zorgen over de veiligheid en de verwerking van kernafval.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'veiligheid' en 'radioactief afval'.*
369.	**202402462 (Particulier)**	
369.1	De kans dat aan alle voorwaarden wordt voldaan is volgens deskundigen verwaarloosbaar.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'locatie'.*
369.2	De Zeeuwen pleiten voor ondergrondse stroomkabels, maar netbeheerder Tennet heeft aangegeven dat dit op grote schaal praktisch onhaalbaar is vanwege kosten, storingsgevoeligheid en reparatiemogelijkheden, wat de leveringszekerheid zou kunnen bedreigen.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'elektriciteitsnet'.*
369.3	Tennet staat bovendien voor een grote uitdaging om nieuwe kerncentrales aan het overvolle stroomnet toe te voegen. Met de voorgenomen investeringen voor netverzwaring kan er net genoeg ruimte zijn voor één centrale van 1600 megawatt in het Sloegebied. De netbeheerder acht twee nieuwe	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'elektriciteitsnet'.*

Indiener	Reactie	***Beantwoording***
	centrales voor 2035 onwaarschijnlijk, laat staan vier. De indiener heeft het artikel 'Komt er nu wel een Borssele 2?' bijgevoegd uit De Groene Amsterdammer over het politieke draagvlak en de verslechterde businesscase.	
370.	**202402474 (Particulier)**	
370.1	Het gebruik van kernenergie is onacceptabel vanwege het gevaarlijke radioactieve afval (genetische mutaties bij organismen) en de rampzalige afloop bij ongelukken.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'radioactief afval' en 'veiligheid'.*
371	**202402475 (Stad Gent (BE))**	
371.1	Door de indiener zijn twee bijlagen aangeleverd. Deze bevatten een collegebesluit van 28 maart 2024 op grond van het Verdrag van Espoo, alsmede een gecoördineerd advies (door de Dienst Milieu en Klimaat in samenwerking met het Dienst Economie, Dienst Stedenbouw en Ruimtelijke planning en Dienst Internationale Netwerken en Subsidie). Ook zijn als bijlagen bij het besluit toegevoegd: - Beleidshistorie waarborgingsbeleid Nieuwbouw kerncentrales - Voornemen en voorstel voor participatie Nieuwbouw kerncentrales	*Deze reactie is voor kennisgeving aangenomen. Zie de reacties onder 371.2 en verder.*

Indiener	Reactie	***Beantwoording***
	- Link naar www.rvo.nl/nieuwbouwkerncentrales	
371.2	Het voorstel van advies vraagt om het in beeld brengen van stralingsimpact op Gents grondgebied bij calamiteiten, onder andere van het lekken van gecontamineerd koelwater.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'veiligheid' en 'effecten op milieu'. De uitkomsten van eventuele grensoverschrijdende effecten worden verwacht in het plan-MER.*
371.3	Het voorstel van advies vraagt om het nader bekijken van bijbehorende noodprocedures en crisiscommunicatie.	*Deze reactie is voor kennisgeving aangenomen. Verder wordt verwezen naar de thematische beantwoording onder 'veiligheid'.*
371.4	Het voorstel van advies vraagt om het in beeld brengen van kernafval, en in het bijzonder de bijbehorende transportroutes, alsook aandacht hebben voor de oorsprong van brandstof.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'radioactief afval'.*
371.5	Het voorstel van advies vraagt om onderzoek uit te voeren naar de impact op de verdeling van de elektriciteit in de grensoverschrijdende haven North Sea Port en de mogelijke uitbouw van een 380 kV-net om netcongestie te vermijden. Voor een grensoverstijgende haven is het belangrijk om ervoor te zorgen dat dit net zo efficiënt als mogelijk uitgerold kan worden, ongeacht de grens.	*In de Integrale Effectenanalyse zal worden ingegaan op de effecten op het 380 kV-net. Ook wordt verwezen naar de thematische beantwoording onder 'locaties' en 'elektriciteitsnet'.*
371.6	Het voorstel van advies vraagt om zowel Stad Gent, SDR Flanders & Nederland en het havenbedrijf North Sea Port als betrokken actoren vroegtijdig te betrekken in de projectprocedure.	*Er vindt internationale inspraak plaats op formele momenten in de procedure. Met North Sea Port is inmiddels intensief contact. Aanvullend wordt verwezen naar de thematische beantwoording onder 'procedure'.*

Indiener	Reactie	***Beantwoording***
372.	**202402478 (Particulier)**	
372.1	Deze reactie is inhoudelijk grotendeels gelijk aan reactie 176 (nr. 202401467). Voor de samenvatting van de reactie wordt hiernaar verwezen.	*Deze reactie is inhoudelijk grotendeels gelijk aan reactie 176 (nr. 202401467). Voor de beantwoording van de reactie wordt hiernaar verwezen.*
373.	**202402479 (Particulier)**	
373.1	De nuloptie wordt niet meegenomen in het voornemen en het participatietraject.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'alternatieven'.*
373.2	Kernenergie is niet noodzakelijk, wanneer de kosten worden besteed aan het verduurzamen van woningen, gebouwen en bedrijven en energiebesparing.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'nut en noodzaak' en 'alternatieven'.*
373.3	Daarnaast moet gedacht worden aan het stoppen met veeteelt, hergebruik van warmte en minder consumptie. Investeer in schone, duurzame energie.	*Deze reactie is voor kennisgeving aangenomen. Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'alternatieven'.*
374.	**202402483 (Adviesbureau)**	
374.1	Deze reactie is inhoudelijk grotendeels gelijk aan reactie 176 (nr. 202401467). Voor de samenvatting van de reactie wordt hiernaar verwezen.	*Deze reactie is inhoudelijk grotendeels gelijk aan reactie 176 (nr. 202401467). Voor de beantwoording van de reactie wordt hiernaar verwezen.*
374.2	Daarnaast geeft de indiener aan dat het voornemen tot voorstel geen ruimte biedt om te overwegen of nieuwe kerncentrales noodzakelijk en wenselijk zijn. Dit is schokkend, gezien de impact van kernenergie	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'alternatieven'.*

Indiener	Reactie	***Beantwoording***
	op toekomstige generaties. Een besluit hierover moet niet lichtvaardig worden genomen.	
374.3	De indiener heeft een bijlage toegevoegd met een column, getiteld 'Als goede voorouder laat je kernenergie wel uit je hoofd'. Hierin wordt benadrukt dat kernenergie een langdurig gevaar vormt vanwege het radioactieve afval, dat pas na honderdduizenden jaren geen schade meer veroorzaakt. Ook wordt er gewezen op de moeilijkheden van het veilig opslaan van dit afval. Het afzien van kernenergie is een teken van goed vooroudersschap.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'radioactief afval'.*
375.	**202402486 (Particulier)**	
375.1	Indiener is bezorgd over het vergunningsproces voor de bouw van één of meerdere nieuwe kerncentrales. Wind op zee is een betere optie en deze heeft al impact op Zeeland (hoogspanningsstations in Zeeuws Vlaanderen). Dan zijn de voorzieningen wel eerder klaar voor het behalen van de klimaatdoelen.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'nut en noodzaak'.*
376.	**202402487 (Particulier)**	
376.1	Indiener is bezorgd.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'nut en noodzaak'.*

Indiener	Reactie	***Beantwoording***
377.	**202402504 (Particulier)**	
377.1	Kernenergie is geen oplossing voor dunkelflaute. Een tekort aan duurzame stroom komt slechts enkele uren per jaar voor, wat geen rechtvaardiging biedt voor de bouw van meer kerncentrales. Dunkelflautes zijn in het toekomstige energiesysteem prima op te lossen zonder dat kernenergie een rol speelt.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'nut en noodzaak'.*
377.2	Kernenergie is duurder dan duurzame stroom. Investeren in kernenergie gaat ten koste van duurzame energie. Het geld kan maar één keer worden besteed.	*Kernenergie voorziet in duurzame stroom. Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'kosten en planning'.*
377.3	Het is een makkelijk doelwit voor Poetin. Energie kan eenvoudig uitgeschakeld worden.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'veiligheid'.*
377.4	Liever kleine gesmolten zoutcentrales, die lokaal oplossingen kunnen bieden. Golf- of golfstroomenergie is altijd mogelijk.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'alternatieven'.*
377.5	Indiener vraagt om een evaluatie van scenario's zonder uitbreiding van kernenergie. Studies van TNO, de gezamenlijke netbeheerders, Berenschot en Kalavasta tonen aan dat deze scenario's mogelijk zijn en voordelen bieden.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'alternatieven'.*
377.6	Deze reactie is voor het overige inhoudelijk gelijk aan reactie 176.5 (nr. 202401467). Voor de samenvatting van de reactie wordt hiernaar verwezen.	*Deze reactie is voor het overige inhoudelijk gelijk aan reactie 176.5 (nr. 202401467). Voor de beantwoording wordt hiernaar verwezen.*

Indiener	Reactie	***Beantwoording***
378.	**202402507 (Particulier)**	
378.1	Er is nergens veilig plaats voor een kernenergiecentrale in Nederland. Door klimaatverandering gaat de waterstand van rivieren fluctueren. Er is geen zekerheid van voldoende koelwater in droge periodes. En er is een kans op overstromingen. Door zeespiegelstijging vallen laaggelegen gebieden af. In Groningen zijn er aardbevingen. In het binnenland is er meer kans op windhozen en zware regenval. In de toekomst wordt Nederland, een dichtbevolkt land, met extremer weer getroffen.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'locatie' en 'veiligheid'.*
378.2	Kernenergie is duur. Het geld kan beter worden besteed aan het isoleren van huizen en het verminderen van de energiebehoefte.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'alternatieven' en 'kosten en planning'.*
378.3	Kernenergie is omstreden vanwege het kernafval, waar nog geen veilige oplossing voor is gevonden. Het is egoïstisch om de energiebehoefte van nu af te schuiven op toekomstige generaties. Geen kerncentrales bouwen in Nederland.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'radioactief afval' en 'nut en noodzaak'.*
379.	**202402508 (Adviesbureau)**	
379.1	Indiener refereert aan het rapport 'De Longlife kerncentrale Concept 47a dd 28 maart 2024', dat gericht is op de veiligheid van kerncentrales. Maar de eindconclusie is dat het bouwen van nieuwe kerncentrales niet langer verantwoord lijkt.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'veiligheid'.*

Indiener	Reactie	***Beantwoording***
379.2	De bouwkosten zijn vrijwel onbeheersbaar.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'kosten en planning'.*
398.3	Ook is er sprake van een lange doorlooptijd. Binnen hetzelfde tijdsbestek zijn er andere oplossingen, zoals groene waterstof, die op relatief korte termijn effectief kunnen zijn.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'nut en noodzaak'.*
379.4	Hiermee wordt de overbelasting van het elektriciteitsnet aanzienlijk verminderd.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'elektriciteitsnet'.*
379.5	Indiener heeft in het rapport de onveiligheid van de huidige kerncentrales beschreven aan de hand van een samenspel van vijf disciplines: nucleair/stoomtechnisch, bouwkundig en civieltechnisch, logistiek, richtlijnen van overheden, en onvoorziene omstandigheden. Hierbij spelen beheersing van rampen en ICT-systemen een rol, maar ook bedieningsfouten. Indiener heeft de geschiedenis van kernenergie geschetst en stelt de vraag of kernenergie (on)misbaar is. Dit lijkt wel zo te zijn, omdat er onvoldoende effectieve alternatieven beschikbaar zijn.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'veiligheid' en 'alternatieven'.*
379.6	Anders omgaan met energie helpt als reactie op de stijgende energievraag.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'alternatieven'.*
379.7	De huidige bouwkundige kwaliteit van de huidige kerncentrales is gebrekkig en onverantwoord. De 'stresstest' binnen de Europese Unie is te zwak qua criteria. Zie bijvoorbeeld de stresstest voor banken, waarbij de Ierse banken slaagden maar toch niet adequaat bleken. Indiener refereert aan Fukushima.	*De veiligheidseisen zijn internationale vastgelegd en er wordt door de onafhankelijke toezichthouder, ANVS op toegezien en gemonitord dat aan deze eisen wordt voldaan. Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'veiligheid'.*

Indiener	Reactie	*Beantwoording*
379.8	Als reactie op het voorgaande heeft de indiener een concept ontwikkeld voor een zogenaamde 'longlife' kerncentrale, waarbij de nadruk ligt op een fundamenteel andere bouwaanpak. Dit heeft te maken met de bouwkundige en explosieabsorberende eisen. De reden van deze ernstige discrepantie tussen de kwalificatie van de diverse generaties kerncentrales is te wijten aan het kennelijk niet kunnen analyseren van de begrippen "nucleaire/stoomtechnische" veiligheid en de veiligheid die kan worden bereikt door de bouwkundige "buitenschil". Bouwkundige kwaliteit kan onderverdeeld worden in weerstand tegen calamiteiten van buitenaf en van binnenuit en ingebouwde mogelijkheden voor rampbestrijding en om de centrale stralingsvrij in te kapselen. Deze som der delen is veiliger dan de huidige 3e generatie kernreactoren.	*Verwezen wordt naar mijn reactie op 379.7.*
379.9	De 4e generatie kernreactoren (Thorium) zou veiliger zijn, er blijft minder kernafval over met een kortere vervaltijd en er is meer thorium beschikbaar dan plutonium. Daarom is bij de 'longlife' centrale vooralsnog voor dit type gekozen. Indiener draagt een aantal oplossingen aan voor bestaande problemen, zoals het gebruik van grafietbolletjes in plaats van splijtstofstaven en helium voor koeling. Door extreem goed beveiligde reactoren met een bijzondere behuizing (de juiste bouwkundige buitenschil) blijft een eventuele ramp beheersbaar en kan geen straling of radioactief besmet water	*Verwezen wordt naar mijn reactie op 379.7.*

Indiener	Reactie	*Beantwoording*
	ontsnappen. Indiener heeft hiervoor op basis van diens ervaring een ontwerp gemaakt, gebaseerd op een uitgebreid en door indiener in de reactie opgenomen technisch eisenpakket.	
380.	**202402510 (Particulier)**	
380.1	Indiener is voorstander van nieuwe generatie kernenergie. 24/7 betrouwbare base-load energievoorziening in plaats van dure hernieuwbare 'wiebelstroom'.	*Deze reactie is voor kennisgeving aangenomen.*
380.2	De levensduur van een kerncentrale is minstens vijf tot zeven (offshore) keer langer dan die van windmolens. dit wordt meegenomen in de totale kosten en milieu-impact gedurende de levenscyclus, is windenergie niet schoon en duurzaam. Kernenergie is wel schoon en duurzaam, omdat het afval bijna volledig kan worden hergebruikt.	*Deze reactie is voor kennisgeving aangenomen.*
380.3	Straling is een potentieel risico, wat goed gecommuniceerd moet worden met de regio. De angst is onnodig en bestaat grotendeels door onwetendheid. EMF-straling (Electromagnetic Fields) is een groter risico voor de volksgezondheid, omdat het tegenwoordig overal aanwezig is en zou op dezelfde manier behandeld moeten worden als nucleaire straling.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'veiligheid'.*
381.	**202402511 (Particulier)**	

Indiener	Reactie	***Beantwoording***
381.1	Deze reactie is inhoudelijk gelijk aan reactie 176 (nr. 202401467). Voor de samenvatting van de reactie wordt hiernaar verwezen.	*Deze reactie is inhoudelijk gelijk aan reactie 176 (nr. 202401467). Voor de beantwoording wordt hiernaar verwezen.*
382.	**202402517 (Particulier)**	
382.1	Waarom nieuwe kerncentrales nodig zijn, gezien de windenergie op zee en aardwarmte.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'alternatieven'.*
383.	**202402521 (Lokaal Bestuur Maldegem)**	
383.1	Kernenergie gaat gepaard met aanzienlijke risico's voor mens en milieu. Het risico op ongelukken zoals Tsjernobyl en Fukushima blijft ondanks de modernste veiligheidsmaatregelen bestaan.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'veiligheid' en 'effecten op milieu'.*
383.2	De beslissingen die in Nederland worden genomen op het gebied van kernenergie kunnen directe gevolgen hebben voor België en andere naburige landen. Besluiten over kernenergie moeten zorgvuldig worden overwogen en dat alle mogelijke risico's en gevolgen worden meegewogen. Echter is volgens de kamerbrief van 9 december 2022 het zo snel mogelijk realiseren van de kerncentrales een belangrijk uitgangspunt. Dit uitgangspunt is zorgwekkend. Alle lokale en (inter)nationale effecten op mens en milieu moeten zorgvuldig en uitgebreid besproken worden.	*Uiteraard is een tijdige realisatie van de kerncentrales van belang voor het op tijd behalen van de klimaatdoelstellingen. Dit kan echter niet in de weg staan aan een zorgvuldige en afgewogen besluitvorming. Hiertoe worden alle mogelijke effecten, zowel nationaal als internationaal, zorgvuldig in beeld gebracht gedurende de verkenning en zullen vergunningen pas verleend worden nadat duidelijk is dat eventuele gevolgen aanvaardbaar dan wel mitigeerbaar zijn. Naburige landen worden op meerdere momenten bij de procedure betrokken. Voor de reden waarom we het toch belangrijk vinden om het voornemen doorgang*

Indiener	Reactie	***Beantwoording***
		te laten vinden, verwijzen we naar de thematische beantwoording onder 'nut en noodzaak'.
383.3	Is Borssele nog steeds een geschikte locatie gezien de aanwezigheid van verschillende Habitatrichtlijngebieden en de bevolkingsdichtheid (zowel Nederlands als Belgisch)? Het welzijn en de veiligheid van deze inwoners mag dan ook niet gehypothekeerd worden door de bouw van een nieuwe kerncentrale en een verlenging van de bestaande kerncentrale te Borssele.	*In de komende procedure zal onderzocht worden of Borssele nog steeds een geschikte locatie is. Hierbij worden de voorwaarden van de Habitatrichtlijn getoetst in het kader van de nog uit te voeren verkenning. Ook veiligheid is uiteraard één van de voorwaarden die uitvoerig getoetst wordt in de verkenning. De besluitvorming over de bedrijfsduurverlenging van de bestaande kerncentrale in Borssele is onderdeel van een andere procedure (zie de website van RVO) en valt buiten de scope van onderhavige procedure.* *Verder wordt verwezen naar de thematische beantwoording onder 'veiligheid', 'locatie' en 'effecten op milieu'.*
383.4	Kernenergie is niet duurzaam, zie de definitie van de VN-commissie Brundtland in 1987: "een ontwikkeling die in de behoeften van de huidige generatie voorziet zonder daarbij de behoeften van toekomstige generaties, zowel lokaal als wereldwijd, in gevaar te brengen." Kernenergie voldoet niet aan deze definitie, gezien het feit dat het gepaard gaat met het genereren van radioactief afval dat vele generaties in de toekomst belast.	*Nederland wil in 2050 klimaatneutraal zijn. Kernenergie wordt in beginsel niet gezien als duurzaam, maar als klimaatneutraal. Kernenergie draagt dan ook bij aan de wens om klimaatneutraal te worden. Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'radioactief afval' en 'nut en noodzaak'.*
383.5	Het voornemen van de nieuwbouw van twee kerncentrales met een inplanting zo dicht bij de landsgrens is betreurenswaardig en indiener wenst op de hoogte gehouden te worden van verdere	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'participatie'.*

Indiener	Reactie	***Beantwoording***
	ontwikkelingen in het participatieplan en het voornemen tot bouwen van de kerncentrales.	
384.	**202402523 (Particulier)**	
384.1	Deze reactie is inhoudelijk grotendeels gelijk aan reactie 176 (nr. 202401467). Voor de samenvatting van de reactie wordt hiernaar verwezen.	*Deze reactie is inhoudelijk grotendeels gelijk aan reactie 176 (nr. 202401467). Voor de beantwoording van de reactie wordt hiernaar verwezen.*
384.2	Urenco betaalde 300 miljoen om een trein vol nucleair afval op een afgelegen locatie in Siberië te parkeren voor onbepaalde tijd.	*Deze reactie is voor kennisgeving aangenomen.*
384.3	Voor de 5 miljard euro die voor onderzoekskosten naar kernenergie is gereserveerd, kan meer dan voldoende batterijcapaciteit worden ingekocht en geïnstalleerd om bovenstaande en andere problemen in het elektriciteitsnet op te lossen.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'alternatieven'.*
385.	**202402534 (Particulier)**	
385.1	Indiener is tegenstander van kernenergie, vanwege onveiligheid als gevolg van stijgende zeespiegel (en gevolgen daarvan), onbeheersbaarheid door de factor mens en oorlog, resp. fouten en rampen, dreiging door bijv. gijzeling en aanslagen.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'veiligheid'.*
385.2	Kernenergie kan niet veilig worden opgeslagen. De halfwaardetijd van radioactieve stoffen is hoog. Dit betekent dat toekomstige generaties met de gevolgen van het kernafval zullen worden	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'radioactief afval' en 'nut en noodzaak'.*

Indiener	Reactie	***Beantwoording***
	geconfronteerd. Het is onze morele verantwoordelijkheid om geen energie uit kernenergie te halen, nu meteen stoppen.	
386.	**202402535 (Particulier)**	
386.1	Deze reactie is inhoudelijk grotendeels gelijk aan reactie 176 (nr. 202401467). Voor de samenvatting van de reactie wordt hiernaar verwezen.	*Deze reactie is inhoudelijk grotendeels gelijk aan reactie 176 (nr. 202401467). Voor de beantwoording van de reactie wordt hiernaar verwezen.*
386.2	Aanvullend hierop geeft de indiener aan dat in tegenstelling tot kernenergie duurzame bronnen zoals wind, zon, water en geothermie hernieuwbaar zijn, terwijl de brandstoffen voor kernenergie, zoals uranium en thorium, eindig zijn.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'nut en noodzaak' en 'alternatieven'.*
386.3	Een ongeluk met een kerncentrale kan enorme gevolgen hebben. In Oekraïne zien we tijdens gewapende conflicten extra grote veiligheidsrisico's bij kernenergie, zoals bij de kerncentrale bij Zaporizja. Kernenergie gaat ook gepaard met het risico op kernwapens, omdat processen zoals uraniumverrijking kunnen worden misbruikt voor de productie van nucleaire wapens.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'veiligheid'.*
386.4	Daarnaast is het warme koelwater dat kerncentrales lozen in rivieren of de zee schadelijk voor het waterleven. De indiener verwijst naar een nieuwsartikel in de Guardian (Weatherwatch: nuclear power plants feel the heat), waarin staat dat kernreactoren in Frankrijk en Finland tijdens de hittegolf van 2018 op een lager pitje moesten	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'effecten op milieu'.*

Indiener	Reactie	***Beantwoording***
	draaien of zelfs helemaal stilgelegd werden, omdat het koelwater te warm was. Dit bewijst dat kerncentrales negatieve ecologische effecten hebben en toont de kwetsbaarheid van kernenergie aan bij de gevolgen van klimaatverandering.	
387.	**202402542 (Particulier)**	
387.1	Deze reactie is inhoudelijk grotendeels gelijk aan reactie 176 (nr. 202401467). Voor de samenvatting van de reactie wordt hiernaar verwezen.	*Deze reactie is inhoudelijk grotendeels gelijk aan reactie 176 (nr. 202401467). Voor de beantwoording van de reactie wordt hiernaar verwezen.*
387.2	Daarnaast geeft de indiener aan dat kernenergie niet CO2-neutraal is. In de totale levenscyclusanalyse (LCA) stoot kernenergie meer CO2 uit dan bijvoorbeeld wind- en zonne-energie, met name door de winning en opwaardering van uranium en de ontmanteling van de centrale na gebruik.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'nut en noodzaak'.*
388.	**202402552 (Particulier)**	
388.1	Het publiek kan niet meer meepraten over de vraag of nieuwe kerncentrales nodig of wenselijk zijn, deze belangrijke beslissing lijkt al genomen te zijn. De procedure zou ook een nul-optie moeten bieden.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'nut en noodzaak'.*
388.2	De nieuwe kerncentrales zijn pas klaar na 2035, mosterd na de maaltijd wat betreft CO2-neutraal energiegebied.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'nut en noodzaak'.*

Indiener	Reactie	***Beantwoording***
388.3	Kernenergie kent tal van risico's, denk aan Tsjernobyl en de kernafvalproblematiek. Hieraan mag de huidige en toekomstige bevolking niet blootgesteld worden.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'veiligheid' en 'radioactief afval'.*
388.4	Indiener wordt dagelijks geconfronteerd met de langdurige schade en ellende als gevolg van een optimistisch gasbeleid. Veel te lang zijn de risico's weggemoffeld en klachten van bewoners genegeerd. Veel schade kan nooit hersteld worden. Zet de kerncentrales maar in Den Haag en hartje Amsterdam. Dat scheelt aanzienlijk in hoe degenen die de beslissingen nemen, zich bewust zijn van de gevolgen voor de directe omgeving.	*Wij betreuren dit te lezen. Er is een uitgebreid participatieplan opgesteld, die zal gepubliceerd worden op de website van RVO.* *Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'locatie'.*
388.5	Focus op een (kern)energiebron die te laat komt, te kostbaar is en teveel risico's kent, haalt geld en aandacht weg bij de doorontwikkeling van veiliger en schoner alternatieven met zon, wind en aardwarmte.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'alternatieven'.*
388.6	Denk scenario's uit zonder kernenergie. Indiener slaapt geruster met windmolens en zonnepanelen dan met kerncentrales.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'nut en noodzaak'.*
389.	**202402553 (Particulier)**	
389.1	Indiener is tegen de komst van nieuwe kerncentrales in Nederland, want kerncentrales zijn te duur en het probleem met kernafval is nog niet opgelost.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'nut en noodzaak', 'kosten en planning' en 'radioactief afval'.*

Indiener	Reactie	***Beantwoording***
390.	**202402554 (Particulier)**	
390.1	Indiener onderschrijft de reactie van Wise.	*Verwezen wordt naar reactie 81 (nr. 202400410).*
390.2	Deze reactie is inhoudelijk grotendeels gelijk aan reactie 176 (nr. 176). Voor de samenvatting van de reactie wordt hiernaar verwezen.	*Deze reactie is inhoudelijk grotendeels gelijk aan reactie 176 (nr. 202401467). Voor de beantwoording van de reactie wordt hiernaar verwezen.*
390.3	Kernenergie maakt ons afhankelijk van mogendheden die ons niet altijd vriendelijk gezind zijn. De winning van uranium is nu al grotendeels afhankelijk van China en Rusland.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'splijtstofketen'.*
390.4	De bouw van kerncentrales duurt vaak aanzienlijk langer dan in de optimistische planningen wordt weergegeven.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'kosten en planning'.*
390.5	De bouwkosten van kerncentrales zijn vaak hoger dan begroot, waarbij de nog in aanbouw zijnde centrales al meerdere keren de bijgestelde kosten hebben overschreden.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'kosten en planning'.*
390.6	Kerncentrales leiden tot verspilling van grondstoffen. De materialen die worden gebruikt om een centrale te bouwen gaan verloren en kunnen niet worden hergebruikt.	*Elke vorm van energieopwek heeft grondstoffen nodig. Aangezien een kerncentrale de levensduur van 60-80 jaar heeft, is het een relatief duurzame manier van materiaalgebruik.*
390.7	De winning van uranium heeft een enorme impact op de omgeving waar het plaatsvindt.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'effecten op milieu'.*
390.8	De CO2-uitstootvoordelen van kernenergie zijn niet volledig onderzocht. Bij de bouw en afbraak van centrales, evenals bij de winning en opwaardering	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'nut en noodzaak'.*

Indiener	Reactie	*Beantwoording*
	van uranium, komt CO2 vrij, wat het voordeel zou kunnen verminderen.	
391.	**202402556 (Particulier)**	
391.1	Indiener vindt kernenergie de minste oplossing om energie op te wekken.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'nut en noodzaak' en 'alternatieven'.*
392.	**202402559 (Wise)**	
392.1	Bij de productie van kernenergie ontstaat radioactief materiaal. Dit afval is nog jaren gevaarlijk. Het moet daarom op een veilige plek worden opgeslagen, bijvoorbeeld ondergronds. Een goede oplossing is tot op heden nog niet gevonden.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'radioactief afval'.*
392.2	Voor de productie van kernenergie is uranium nodig. Bij het delven en verwerken van uraniumerts ontstaat milieuschade en gezondheidsrisico's voor arbeiders.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'splijtstofketen'.*
392.3	Ondanks veiligheidsmaatregelen bij elke kerncentrale kan bij een storing of natuurramp radioactiviteit vrijkomen. Indiener wijst op de bekende gevolgen van kernrampen, zoals die bij Tsjernobyl en Fukushima.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'veiligheid'.*

Indiener	Reactie	***Beantwoording***
393.	**202402575 (Particulier)**	
393.1	Deze reactie is inhoudelijk grotendeels gelijk aan reactie 176 (nr. 176). Voor de samenvatting van de reactie wordt hiernaar verwezen.	*Deze reactie is inhoudelijk grotendeels gelijk aan reactie 176 (nr. 202401467). Voor de beantwoording van de reactie wordt hiernaar verwezen.*
393.2	Daarnaast vraagt de initiatiefnemer zich af hoe kerncentrales overwogen kunnen worden. De indiener maakt zich zorgen dat het ministerie niet volledig is geïnformeerd.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'nut en noodzaak'.*
393.3	De indiener vertrouwt erop dat toekomstige generaties en de staatskas beschermd worden door de genoemde opmerkingen mee te nemen in het besluit en dat van het plan wordt afgezien. Het terugkomen op besluiten is mogelijk op basis van voortschrijdend inzicht.	*Deze reactie is voor kennisgeving aangenomen.*
394.	**202402578 (Particulier)**	
394.1	Geen nieuwe kerncentrales in Zeeland en de rest van Nederland. Kernenergie is duur.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'nut en noodzaak' en 'kosten en planning'.*
394.2	De bouw van kerncentrales duurt lang.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'kosten en planning'.*
394.3	Er is een groot probleem met kernafval.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'radioactief afval'.*
394.4	Investeer in wind- en zonne-energie, groene waterstof en opslagbatterijen. Dit is goedkoper, schoner, sneller en veiliger. Lokale opslag bij industriële locaties zoals Rotterdam, Tata Steel in	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'alternatieven' en 'elektriciteitsnet'.*

Indiener	Reactie	*Beantwoording*
	IJmuiden kan miljarden besparen op het verzwaren van het elektriciteitsnetwerk en vermijdt landschapsvervuiling.	
394.5	Is de minister van plan om de energie van de centrales naar het buitenland te exporteren ten koste van de inwoners van Zeeland? Wordt Zeeland het nieuwe afvoerputje van de politici in Den Haag, vergelijkbaar met Groningen in het verleden?	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'locatie' en 'elektriciteitsnet'.*
394.6	De inwoners van Zeeland hebben niet de mogelijkheid gehad om te beslissen of ze kerncentrales willen; er is alleen een enquête geweest over welke zaken de provincie moet aanpakken als de centrales er komen. Het Verdrag van Aarhus vereist dat een plan zonder nieuwe kerncentrales, oftewel de nul-variant, wordt meegenomen, wat betekent dat alle opties nog open moeten zijn. Indiener verzoekt aanpassing van het plan.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'nut en noodzaak'.*
394.7	De persoon die het voornemen initieert treedt ook op als bevoegd gezag voor de afwikkeling ervan. Deze functies moeten gescheiden worden en de functie van bevoegd gezag moet direct overgedragen worden aan de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'procedure'.*
394.8	Het nut en de noodzaak van de bouw van twee kerncentrales moeten worden aangetoond door middel van een correcte, wetenschappelijke en eerlijke vergelijking van de verschillende mogelijkheden om een CO2-vrije energievoorziening	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'alternatieven' en 'nut en noodzaak'.*

Indiener	Reactie	*Beantwoording*
	in 2050 te realiseren. Indiener verwijst naar scenariostudies van TNO, Berenschot/Kalavasta, Netbeheer Nederland en Witteveen+Bos, waaruit blijkt dat er geen aantoonbaar nut en noodzaak is voor de bouw van deze kerncentrales.	
394.9	Wat wordt er met de reacties op dit voornemen gedaan? Worden deze gepubliceerd, of worden de reacties van mensen die tegen de centrales zijn verwijderd, zoals de indiener verwacht gezien de zorgen en vragen van burgers die mogelijk niet overeenkomen met de opvattingen van het kabinet? Indiener vreest dat de plannen toch zullen worden doorgezet en mogelijk niet aan de wet voldoen, zoals al vele jaren op diverse dossiers gebeurt.	*De reacties zijn in september 2024 geanonimiseerd gepubliceerd op de website van RVO.*
395.	**202402581 (Particulier)**	
395.1	Beide kustlocaties zijn ongeschikt vanwege de gevolgen van klimaatverandering, zoals stormvloeden en een stijgende zeespiegel.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'veiligheid.*
395.2	Bekijk de nabijheid van dichtbevolkte gebieden kritisch met het oog op ongelukken. Indiener vindt dat hij vanwege de vaak heersende windrichting als inwoner van Bondsrepubliek Duitsland risico loopt bij eventuele incidenten.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'veiligheid.*
395.3	Windenergie is onderhevig aan schommelingen, kernenergie is niet flexibel. Eventuele aanpassingen gaan gepaard met technische risico's en/of financiële	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'elektriciteitsnet'.*

Indiener	Reactie	*Beantwoording*
	verliezen. Indiener haalt het voorbeeld aan van kerncentrale Emsland in het voorjaar van 2023. De bouw van kerncentrales leidt dus tot problemen met het netbeheer in plaats van tot een grotere leveringszekerheid. Dit aspect moet in de verdere procedure worden meegenomen, als het al geen uitsluitingscriterium is.	
395.4	Er worden aannames gedaan die niet houdbaar zijn en tot annulering van het project zouden moeten leiden danwel onderzocht en besproken moeten worden. Kernenergie is niet CO2-neutraal, met een gemiddelde uitstoot van 66g CO2 per kWh, en er worden hogere waarden verwacht bij complexere nieuwbouw. Dit is hoger dan bij windturbines. Indiener verwijst hierbij naar twee websites.	*Bij het rijksproject Bedrijfsduurverlenging Kerncentrale Borssele hebben we ook gesteld dat kernenergie CO2-arm is. Dat gaan we ook bij nieuwbouw hanteren. Immers, geen enkele energiebron is volledig CO2-vrij als je de hele keten beschouwt.*
395.5	Vanwege de bouwtijd kunnen de geplande kerncentrales niet bijdragen aan de Nederlandse klimaatdoelstellingen: alle recente projecten voor de bouw van kerncentrales hebben enorme vertragingen opgelopen, zie Oikiluto en Flamanville.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'kosten en planning'.*
395.6	De bouwkosten van eerder genoemde kerncentrales zijn verviervoudigd. Dit geld kan niet gebruikt worden voor andere klimaatbeschermingsprojecten.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'kosten en planning'.*
395.7	Kerncentrales leiden niet tot meer afhankelijkheid (van Rusland). Recent werden nieuw uraniumleveringen vanuit Rusland aan Urenco Almelo goedgekeurd en de verwerking van Russisch uranium bij Urenco Gronau. Indiener verwijst naar	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'splijtstofketen'.*

Indiener	Reactie	***Beantwoording***
	een uitspraak van IAEA-chef Grossi over de onmogelijkheid om onafhankelijk te worden van Russisch uranium of nucleaire dienstverlening.	
395.8	Kerncentrales vormen een risico in het geval van conflicten of terroristische aanvallen, zie de situatie m.b.t. kerncentrale Zaporizja.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'veiligheid'.*
395.9	Indiener verzoekt de procedure niet door te zetten en zo wel, dan moeten voornoemde argumenten onderwerp zijn van een intensieve openbare en internationale inspraakprocedure.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'participatie'.*
396.	**202402588 (Particulier)**	
396.1	Indiener benadrukt het belang van het raadplegen van de Nederlandse bevolking, voordat beslissingen worden genomen over de bouw van nieuwe kerncentrales.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'alternatieven'.*
396.2	De kosten van kerncentrales zijn hoog. Deze moeten worden afgewogen tegen de baten.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'kosten en planning'.*
396.3	Is het verstandig om door te gaan met een hoge energieconsumptie of is het tijd om maatregelen te nemen om deze te verminderen?	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'alternatieven'.*
396.4	De permanente opslag van kernafval is niet goed geregeld. Er is sprake van proliferatie en gebrek aan duidelijkheid over de bestemming van laagradioactief afval, vooral als er meer kerncentrales worden gebouwd.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'radioactief afval'.*

Indiener	Reactie	***Beantwoording***
396.5	De winning van nucleair materiaal is niet veilig. De risico's op een ramp, vooral gezien klimaatverandering (overstroming/gebrek aan koelwater).	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'effecten op milieu' en 'veiligheid'.*
396.6	Het project is onverantwoord en geen duurzame oplossing.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'nut en noodzaak'.*
397.	**202402591 (Particulier)**	
397.1	Het is opmerkelijk dat de vraag of nieuwe kerncentrales nodig zijn niet wordt meegenomen in deze procedure. Volgens het Verdrag van Aarhus moet er publieksconsultatie plaatsvinden wanneer alle opties open zijn (art. 6.4), inclusief een nul-variant. Alleen op die manier kunnen beslissingen over rechtvaardiging van projecten op een optimale (niet maximale) wijze genomen worden, met het oog op de bevolking, milieu en economie.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'alternatieven'.*
397.2	Indiener vindt het opmerkelijk dat andere oplossingsrichtingen zoals alternatieve elektriciteitsopwekking geen deel uitmaken van de verkenning. Dit vergroot de kans op verliezen bij de rechtbank bij een eventuele procedure.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'alternatieven'.*
397.3	Indiener verwijst naar de laatste editie van 'Pont, vakblad energie en duurzaamheid'. Daarin spreekt Bernard ter Haar, voorzitter van het Expertteam Energiesysteem 2050, zich uit tegen kernenergie. Het Expertteam heeft vastgesteld dat kernenergie duur is, vooral gezien de steeds lagere kosten van	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'kosten en planning'.*

Indiener	Reactie	***Beantwoording***
	wind- en zonne-energie. Het Copernicus Instituut geeft ook aan dat deze prijsontwikkeling kernenergie mogelijk overbodig kan maken.	
397.4	In het voorstel wordt kernenergie als stabiel, robuust en met weinig risico op ongevallen omschreven. Ook problemen met afval zouden goed controleerbaar zijn. Als het afval slechts een klein probleem is, waarom wordt het dan doorgeschoven naar 2100? Er zijn zorgen over de keuzes voor achterachterkleinkinderen. Indiener heeft mensen gesproken die wonen en werken in de buurt van uraniummijnen en gehoord over ziektes die dat veroorzaakt. Het kan niet zo zijn dat wij die stralingsziekten als 'moderne kolonialen' daar achterlaten en de risico's van het afval doorschuiven naar de komende generaties.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'veiligheid', splijtstofketen' en 'radioactief afval'.*
397.5	Uit studies van onder andere TNO, de gezamenlijke netbeheerders, Berenschot en Kalavasta blijkt dat een toekomst zonder kernenergie goed mogelijk is en veel voordelen biedt.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'alternatieven' en 'nut en noodzaak'.*
397.6	Indiener wijst op de kosten van het afbreken van de centrale in Dodewaard. Eigenaren hebben daar het geld niet voor. Dit komt neer op de Nederlandse staat en de burgers.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'kosten en planning'.*
398.	**202402592 (Particulier)**	
398.1	Indiener is tegen nieuwe kerncentrales. Voor kernafval bestaat geen lange-termijnoplossing. Alhoewel er steeds meer afval gerecycled wordt,	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'nut en noodzaak' en 'radioactief afval'.*

Indiener	Reactie	***Beantwoording***
	wordt de last gelegd op toekomstige generaties, die het afval moeten beheren en beschermen.	
398.2	Indiener betwijfelt of kernenergie nodig is. Kerncentrales kunnen niet zo flexibel worden aangepast aan schommelingen in vraag als bijvoorbeeld zonne- en windenergie. De energieverbruiksreductie in combinatie met opslag kan dezelfde resultaten opleveren met lagere maatschappelijke kosten.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'alternatieven' en 'elektriciteitsnet'.*
398.3	Ook is een veiligheid een aandachtspunt. Niemand kan garanderen dat kerncentrales veilig zullen zijn. Vooral in situaties van oorlog, zoals in Oekraïne, kan het snel misgaan.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'veiligheid'.*
399.	**202402596 (Particulier)**	
399.1	Deze reactie is inhoudelijk grotendeels gelijk aan reactie 74 (nr. 202400397). Voor de samenvatting van de reactie wordt hiernaar verwezen.	*Deze reactie is inhoudelijk grotendeels gelijk aan reactie 74 (nr. 202400397). Voor de beantwoording wordt hiernaar verwezen.*
399.2	Indiener geeft aan dat de overheid haar koers heeft verloren door de burger te raadplegen over de beslissing waarover al een keuze lijkt te zijn gemaakt, namelijk uitbreiding van kerncentrales. De vraag blijft echter waar deze uitbreiding zou moeten plaatsvinden. In Nederland is het fysiek nergens mogelijk. Nederland is te vol. De demografische ontwikkeling is niet meegenomen. Er is een gebrek aan planologisch inzicht als gevolg van het afschaffen van ruimtelijke ordening. Het nut en de	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'nut en noodzaak', 'locatie' en 'effecten op milieu'.*

Indiener	Reactie	***Beantwoording***
	noodzaak van kernenergie moet worden aangetoond.	
399.3	Nergens staat beschreven welke impact de bouwfase op de omgeving zal hebben. Het gaat niet alleen om de directe bouwput en het gebied daaromheen, maar ook om de toelevering via weg en water, etc.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'leefbaarheid en brede welvaart'.*
399.4	Indiener geeft aan dat het voorstel voor participatie niet helder laat zien wat het beoogde resultaat is van inbreng. Het beschrijft een eenrichtingscommunicatie waarin de positie van het ministerie centraal staat. Volgens de indiener moet een participatieproces vanaf het begin wederzijds duidelijk maken hoe er met de reacties wordt omgegaan en hoe de interactie tussen het ministerie en de burgers vorm krijgt. Deze benadering moet verankerd zijn in het participatieplan voordat het wordt uitgevoerd. Indiener wil op de hoogte gehouden worden van diens reactie.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'participatie'.*
400.	**202402603 (Particulier)**	
400.1	Kerncentrales zijn geen goede investering voor de klimaattransitie.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'nut en noodzaak'.*
400.2	Kerncentrales zijn te duur.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'kosten en planning'.*
400.3	Kerncentrales zijn laat gereed.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'kosten en planning'.*

Indiener	Reactie	***Beantwoording***
400.4	Kerncentrales zijn afhankelijk van buitenlands reactiemateriaal.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'splijtstofketen'.*
400.5	Kerncentrales produceren stoffen die langer schadelijk zijn dan de mensheid zelf bestaat.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'radioactief afval'.*
400.6	Er is geen geschikte locatie voor nieuwe kerncentrales.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'locatie'.*
400.7	Het is verstandig om tijd, geld en energie te steken in duurzame energiebronnen en het gebruik van energie te verminderen, bijvoorbeeld door minder te vliegen, minder vee te houden, minder datacenters toe te staan, de industrie energiezuiniger te laten werken en woningen beter te isoleren. Indiener erkent dat deze argumenten wellicht al bekend zijn, maar suggereert dat het politiek gezien opportuun is om kernenergie opnieuw te bekijken. Indiener adviseert om hierover in gesprek te gaan met Frans Timmermans, die goed op de hoogte is van waarom kernenergie geen haalbare optie is.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'alternatieven'.*
401.	**202402609 (Particulier)**	
401.1	Kernenergie is duur en potentieel gevaarlijk. Stroom uit zon en wind is goedkoper en niet riskant.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'kosten en planning', 'veiligheid' en 'alternatieven'.*
401.2	Er moet geïnvesteerd worden in opslagcapaciteit (batterijen/accu's) om dagen met minder wind en zon te compenseren.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'alternatieven'.*

Indiener	Reactie	*Beantwoording*
401.3	Het bouwen van een kerncentrale duurt langer dan gepland.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'kosten en planning'.*
401.4	Kernenergie is duurder dan gepland.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'kosten en planning'.*
401.5	Er moet geïnvesteerd worden in zonne- en windenergie op locaties waar het veel opbrengt, zoals in de Sahara en op IJsland. Deze energie moet worden omgezet in waterstof en deels naar Nederland worden getransporteerd. Ook de lokale economie kan aan stroom en waterstof worden geholpen om economische migratie naar Nederland te beperken.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'alternatieven'.*
402.	**202402610 (Particulier)**	
402.1	Kernenergiecentrales zijn duurder dan begroot.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'kosten en planning'.*
402.2	Kernenergiecentrales worden later opgeleverd dan gepland.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'kosten en planning'.*
402.3	Risicoanalyses met kansberekeningen voor calamiteiten worden overschreden.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'veiligheid'.*
402.4	Kernenergie mag niet mag dienen als excuus om noodzakelijke maatregelen voor andere duurzame oplossingen uit te stellen. Tegen de tijd dat geplande kernreactoren opgeleverd zouden zijn, hadden er al alternatieve energievoorzieningen moeten zijn.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'kosten en planning' en 'alternatieven'.*

Indiener	Reactie	***Beantwoording***
402.5	Er is veel laaghangend fruit. Er zijn veel eenvoudigere oplossingen voorhanden, zoals productiemethoden met betere recyclingmogelijkheden en het afschaffen van vliegverkeer binnen een straal van 750 kilometer in ieder geval in Nederland, en het inzetten op langdurig gebruik van bijvoorbeeld kleding.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'alternatieven'.*
403.	**202402616 (Particulier)**	
403.1	Indiener is tegen de bouw van nieuwe kerncentrales in Zeeland.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'nut en noodzaak'.*
403.2	Het probleem van kernafval is nog niet opgelost.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'radioactief afval'.*
403.3	De bouw van nieuwe kerncentrales zal een onacceptabele druk op de omgeving leggen.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'leefbaarheid en brede welvaart'.*
403.4	Het Zeeuwse landschap wordt verder aangetast door de bouw van nieuwe kerncentrales, met name door de aanwezigheid van hoge masten.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'leefbaarheid en brede welvaart' en 'elektriciteitsnet'.*
403.5	Het risico van ongevallen en terroristische aanvallen is onverantwoord.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'veiligheid'.*
404.	**202402623 (Particulier)**	

Indiener	Reactie	***Beantwoording***
404.1	Indiener is tegen de bouw van nieuwe kerncentrales in Zeeland.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'nut en noodzaak'.*
404.2	Er bestaat geen oplossing voor kernafval.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'radioactief afval'.*
404.3	De aanwezigheid van vele hoogspanningskabels zal het woongenot en het landschap verstoren.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'leefbaarheid en brede welvaart' en 'elektriciteitsnet'.*
404.4	De bouw van nieuwe kerncentrales zal een onacceptabele druk leggen op de woonomgeving.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'leefbaarheid en brede welvaart'.*
404.5	Het risico van ongevallen en terroristische aanvallen is onverantwoord.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'veiligheid'.*
405.	**202402640 (Particulier)**	
405.1	Niet doen, het is levensgevaarlijk.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'nut en noodzaak' en 'veiligheid'.*
406.	**202402642 (Particulier)**	
406.1	Indiener geeft aan dat kerncentrales gebouwd moeten worden in de buurt van grote industriegebieden, zoals de Rotterdamse havens of de Eemshaven.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'locatie'.*
407.	**202402653 (Particulier)**	

Indiener	Reactie	***Beantwoording***
407.1	Deze reactie is inhoudelijk gelijk aan reactie 176 (nr. 202401467). Voor de samenvatting van de reactie wordt hiernaar verwezen.	*Deze reactie is inhoudelijk gelijk aan reactie 176 (nr. 202401467). Voor de beantwoording wordt hiernaar verwezen.*
408.	**202402655 (Particulier)**	
408.1	Deze reactie is inhoudelijk grotendeels gelijk aan reactie 176 (nr. 202401467). Voor de samenvatting van de reactie wordt hiernaar verwezen.	*Deze reactie is inhoudelijk grotendeels gelijk aan reactie 176 (nr. 202401467). Voor de beantwoording wordt hiernaar verwezen.*
408.2	Er moet naar Duitsland worden gekeken als voorbeeld. Duitsland is gestopt met kernenergie, omdat het geen oplossing is. De indiener vindt het onbegrijpelijk dat een modern land als Nederland op een oude techniek zet en dat de toekomst met problemen wordt belast.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'nut en noodzaak'.*
408.3	De kosten en inspanningen die gemoeid zijn met de procedure zouden volgens de indiener beter kunnen worden besteed aan oplossingen die Nederland onafhankelijker en vooruitstrevender maken.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'alternatieven'.*
408.4	De indiener wijst ook op de vraag waar Nederland het uranium en de expertise voor de bouw vandaan zou halen, met een kritische opmerking dat afhankelijkheid van bijvoorbeeld Rusland ongewenst zou zijn.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'splijtstofketen'.*
409.	**202402660 (Particulier)**	

Indiener	Reactie	***Beantwoording***
409.1	Indiener wil waarschuwen voor nieuwe kerncentrales en uit bezorgdheid over de bron van uranium. Er wordt geen rekening gehouden met de oorsprong ervan. Uraniummijnen zijn een ramp voor werknemers, omwonenden en het oppervlaktewater en grondwater in de omgeving. Betrokkenen hebben vaak geen stem in landen met dergelijke mijnen en weten niet welke gevaren ze lopen door te werken met radioactief materiaal, wat in strijd is met universele mensenrechten.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'splijtstofketen' en 'effecten op milieu'.*
409.2	Indiener waarschuwt voor de gevaarlijke situatie in Oekraïne met betrekking tot kerncentrales. Hoewel moderne kerncentrales veilig lijken, kan externe invloed en onbetrouwbaar beheer ze zeer gevaarlijk maken, vergelijkbaar met atoombommen. Dit is een groot risico, vooral in een klein en dichtbevolkt land als Nederland waar veel mensen in de buurt van een kerncentrale wonen, in tegenstelling tot een groot land als Oekraïne,.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'veiligheid'.*
409.3	Er is een gebrek aan veilige opslag van radioactief afval, dat lange tijd gevaarlijk blijft.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'radioactief afval'.*
409.4	Er wordt veel warm water gebruikt voor koeling van kerncentrales, wat zorgt voor vervuiling van rivieren en zeeën met warm water.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'effecten op milieu'.*
409.5	De bouw van kerncentrales duurt een lange tijd. Met de stikstofproblematiek kunnen vergunningen beter aan kleine huizen worden verleend.	*Stikstofdepositie wordt meegenomen in het onderzoek ten behoeve van het MER. Verder wordt verwezen naar 'effecten op milieu'.*

Indiener	Reactie	***Beantwoording***
409.6	In een tijd waarin er plotseling enorme bedragen nodig zijn voor verschillende sectoren, zou het risico van uitgaven voor kernenergie geen prioriteit moeten hebben.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'nut en noodzaak' en 'kosten en planning'.*
409.7	Er zijn voldoende mogelijkheden met hernieuwbare energiebronnen zoals windmolens, zonne-energie en getijdenenergie, zelfs wanneer er geen zon of wind is, bijvoorbeeld in de Markerwaard.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'alternatieven'.*
409.8	De indiener verwijst nog naar vele andere argumenten die van andere bronnen vandaan komen.	*Onduidelijk is welke argumenten uit andere bronnen indiener bedoelt. Verwezen wordt naar de thematische beantwoording, waarin op de meest genoemde argumenten ingegaan wordt.*
410.	**202402661 (Particulier)**	
410.1	Indiener uit bezorgdheid over het vasthouden aan een opgelegd consumptie- en productiemodel waarbij energieconsumptie als vanzelfsprekend wordt beschouwd.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'alternatieven'.*
410.2	Indiener maakt zich zorgen over de gevolgen van problemen bij een concentratie van kerncentrales. Er zijn geen goede evacuatiemogelijkheden voor gebieden ten westen van de nauwe passage bij Vlissingen Oost.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'veiligheid'.*
410.3	Stijging van de watertemperatuur in de Westerschelde en de gevolgen daarvan voor deze delta wordt niet besproken.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'effecten op milieu'.*

Indiener	Reactie	***Beantwoording***
411.	**202402664 (Particulier)**	
411.1	Hernieuwbare energiebronnen maken een opmars door, waardoor kernenergie niet nodig is. Indiener verwijst hiervoor naar een artikel in het Financieel Dagblad van 29 maart 2024. Geld voor kernenergiemultinationals is niet nodig en kan beter worden besteed aan waterstofproductie.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'alternatieven' en 'nut en noodzaak'.*
411.2	Als rechtse partijen blijven vasthouden aan het investeren van belastinggeld in kernenergie, moeten de kerncentrales in Wassenaar en Blaricum komen, waar voorstanders van kernenergie wonen.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'locatie'.*
412.	**202402666 (Particulier)**	
412.1	Indiener verwijst naar de rampen in Tsjernobyl in 1986 en Fukushima, waarbij het gebied nog steeds verlaten is. Daar moet aan worden gedacht.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'veiligheid'.*
412.2	Indiener verwijst naar de risicoanalyse van Effect, Blootstelling en Waarschijnlijkheid (EBW), ofwel kans maal effect. Het effect van een kernramp in Nederland kan desastreus zijn. Als gevolg hiervan adviseert de indiener om geen nieuwe kerncentrales te bouwen.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'veiligheid'.*
413.	**202402676 (Particulier)**	

Indiener	Reactie	***Beantwoording***
413.1	Indiener is voorstander van kernenergie. We zijn al 30 jaar te laat met de bouw van nieuwe kerncentrales.	*Deze reactie is voor kennisgeving aangenomen.*
413.2	De Maasvlakte is een geschikte locatie.	*Deze reactie is voor kennisgeving aangenomen.*
414.	**202402678 (Particulier)**	
414.1	Indiener is tegen kerncentrales op welke locatie dan ook.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'nut en noodzaak'.*
415.	**202402679 (Particulier)**	
415.1	Volgens indiener is kernenergie voor een goede energiemix een belangrijke duurzame toevoeging.	*Deze reactie is voor kennisgeving aangenomen.*
415.2	Indiener opteert om niet twee, maar meer kerncentrales te realiseren.	*Deze procedure gaat alleen over de nieuwbouw van twee kerncentrales. De nieuwbouw van meerdere kerncentrales valt buiten de scope van deze procedure.*
416.	**202402680 (particulier)**	
416.1	Indiener is tegen kernenergie.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'nut en noodzaak'.*
417.	**202402681 (Particulier)**	

Indiener	**Reactie**	***Beantwoording***
417.1	Indiener vindt kernenergie instabiel en onveilig. Daarnaast brengt kernenergie grote risico's met zich mee op de planeet voor een lange termijn.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'veiligheid'.*
417.2	Het is vreemd en onjuist dat de nuloptie ontbreekt.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'alternatieven'.*
417.3	Het duurt lang voordat eventuele kerncentrales gerealiseerd zijn waardoor dit niet bijdraagt aan het behalen aan de klimaatdoelstellingen.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'kosten en planning'.*
417.4	Indiener is van mening dat het geld beter kan worden besteed aan echte duurzame energie.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'alternatieven'.*
418.	**202402683 (Particulier)**	
418.1	Indiener vindt kerncentrales onrendabel, riskant en oneconomisch.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'kosten en planning' en 'veiligheid'.*
418.2	Kerncentrales leveren gevaren op voor omwonenden en omwonenden zullen tegen de komst van de kerncentrales zijn.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'veiligheid' en 'leefbaarheid en brede welvaart'. Er wordt een uitgebreid participatieproces doorlopen, met als doel om omwonenden goed te informeren en zo het draagvlak te vergroten.*
418.3	Het afvalprobleem en het einddepot voor het afval is nergens ter wereld opgelost.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'radioactief afval'.*
418.4	Kerncentrales brengen grote risico's met zich mee bij oorlogshandelingen en er zijn hackinggevaren.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'veiligheid'.*
418.5	De mogelijkheid van uitval van koelwatersystemen in hete zomers.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'veiligheid'.*

Indiener	Reactie	***Beantwoording***
418.6	Het grootse deel van de kosten van de kerncentrale, het afval en de ontmanteling komt voor rekening van de belastingbetaler.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'kosten en planning'.*
419.	**202402700 (De Groene Kamer - TuiNa)**	
419.1	Indiener refereert aan de ramp in Tjernobyl en is gelet op deze ramp van mening dat er door kernenergie enkel schade zal worden ondervonden. Indiener is derhalve tegen de bouw van nieuwe kerncentrales.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'nut en noodzaak' en 'veiligheid'.*
420.	**202402701 (particulier)**	
420.1	Deze reactie is inhoudelijk gelijk aan reactie 74.2 t/m 74.4 en 74.9 en 74.10 (nr. 202400397). Voor de samenvatting van de reactie wordt hiernaar verwezen.	*Deze reactie is inhoudelijk gelijk aan reactie 74.2 t/m 74.4 en 74.9 en 74.10 (nr. 202400397). Voor de beantwoording wordt hiernaar verwezen.*
420.2	Indiener geeft een opsomming van effecten en vragen die volgens indiener in het onderzoek betrokken moet worden. De eerste vraag betreft de kans op overstroming op de voorgenomen locaties voor de kerncentrales nu, in 2070 en in 2100. Hierbij moet rekening gehouden worden met de verschillende scenario's voor zeespiegelstijging.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'veiligheid'.*
420.3	De tweede onderzoeksvraag betreft de grootte van een onbewoonbare zone na een kernsmelting. Hoe lang is deze zone dan onbewoonbaar? Rekening	*De kans op een calamiteit met een kerncentrale is zeer klein. De effecten zijn daarom niet in te schatten en afhankelijk van meerdere factoren, zoals de aard en omvang van de calamiteit, de locatie, de*

Indiener	Reactie	***Beantwoording***
	houdend met bevolkingsgroei, hoeveel slachtoffers en ontheemden zou dit tot gevolg hebben?	*weersomstandigheden. Daarbij moet vermeld worden dat een calamiteit niet direct leidt tot een onbewoonbare zone.*
420.4	Wat is de economische schade na een kernsmelting?	*De effecten zijn niet in te schatten en afhankelijk van meerdere factoren, zoals de aard en omvang van de calamiteit, de locatie, de weersomstandigheden.*
420.5	Gezien het feit dat kerncentrales doelwit kunnen zijn in oorlogen, wat is het effect van één of meer nieuwe kerncentrales op de militaire weerbaarheid van Nederland? Zou het bestaan van meer kerncentrales ertoe kunnen leiden dat Nederland in een oorlog mogelijk eerder zal capituleren?	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'veiligheid'.*
420.6	Wat zouden de gevolgen van digitale infiltratie op de systemen van een kerncentrale kunnen zijn?	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'veiligheid'.*
420.7	Uit het Voornemen blijkt dat de bouwkosten onzeker zijn. Wat zijn de mogelijke effecten op de economie als de bouwkosten hoger uitvallen dan verwacht?	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'kosten en planning'.*
420.8	Uit het Voornemen blijkt dat de doorlooptijd onzeker is. Wat is het effect als de verwachte doorlooptijd niet gehaald wordt? Hoe reëel is de kans dat hierdoor de doelstellingen voor 2035 en/of 2050 niet gehaald worden?	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'kosten en planning'.*
420.9	Gezien de maatschappelijke gevoeligheid van het onderwerp moeten inwoners meer gestimuleerd worden om te participeren in de besluitvorming. Hiertoe is het van belang dat inwoners persoonlijk benaderd worden, bijvoorbeeld door een brief en een	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'participatie'.*

Indiener	Reactie	***Beantwoording***
	reclamecampagne om te wijzen op het inspraakrecht.	
420.10	Indiener wil op de hoogte gehouden worden van de behandeling van de ingediende reactie.	*Alle reacties worden samengevat en beantwoord in een reactienota. Deze wordt, samen met de inspraakbundel waarin alle geanonimiseerde reacties staan, gepubliceerd op de website van RVO.*
421.	**202402704 (particulier)**	
421.1	Indiener is tegen kernenergie; 100x nee.	*Deze reactie is voor kennisgeving aangenomen. Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'nut en noodzaak'.*
421.2	Waar gaat het afval naartoe?	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'radioactief afval'.*
422.	**202402706 (Particulier)**	
422.1	Nucleaire energie is te duur, te vuil, te fossiel en te weinig controleerbaar is qua gevaar, kosten en afval.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'kosten en planning', 'nut en noodzaak', 'radioactief afval' en 'veiligheid'.*
422.2	Kernenergie is drie tot vier keer zo deur als zonne- en windenergie, waardoor met dit verschil snel voldoende batterijcapaciteit kan worden gerealiseerd en de waterstofketen kan worden ontwikkeld.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'alternatieven'.*
422.3	Ook wijst indiener op het gegeven dat de burger financieel opdraait voor het opruimen van de nucleaire troep, installaties en afval en het opruimen	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'radioactief afval'.*

Indiener	Reactie	***Beantwoording***
	van de radioactieve bouwdelen en de langdurige opslag.	
422.4	Ook stelt indiener dat het Russische regime wordt gefinancierd, aangezien de Nederlandse nucleaire installaties afhankelijk zijn van brandstoffen en opwekking ervan. Ook stelt indiener dat het aan Rusland terug geleverde nucleaire afval gebruikt kan worden in (vuile of) kernbommen die tegen Europa kunnen worden ingezet.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'splijtstofketen' en 'veiligheid'.*
422.5	Het hele plan voor nieuwe kerncentrales maakt de Nederlandse burger armer, levert lokaal en geopolitiek gevaar op en brengt een afval-erfenis voor de toekomstige generaties.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'kosten en planning', 'veiligheid' en 'radioactief afval'.*
422.6	Deze reactie is voor het overige inhoudelijk gelijk aan reactie 176 (nr. 202401467). Voor de samenvatting van de reactie wordt hiernaar verwezen.	*Deze reactie is voor het overige inhoudelijk gelijk aan reactie 176 (nr. 202401467). Voor de beantwoording wordt hiernaar verwezen.*
423.	**202402708 (Particulier)**	
423.1	Deze reactie is inhoudelijk gelijk aan reactie 74.1 t/m 74.4 en 74.7 t/m 74.10 (nr. 202400397). Voor de samenvatting van de reactie wordt hiernaar verwezen.	*Deze reactie is inhoudelijk gelijk aan reactie 74.1 t/m 74.4 en 74.7 t/m 74.10 (nr. 202400397). Voor de beantwoording wordt hiernaar verwezen.*
424	**202402711 (Particulier)**	

Indiener	Reactie	***Beantwoording***
424.1	Indiener is voor kernenergie, maar heeft gemixte gevoelens over een kerncentrale op +/- 30 km afstand van de woonplaats. Toch heeft indiener liever een kerncentrale in de achtertuin dan nog meer petrochemie.	*Deze reactie is voor kennisgeving aangenomen.*
425	**202402712 (Bedrijf)**	
425.1	Indiener wil geen kerncentrale op welke locatie dan ook.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'nut en noodzaak'.*
425.2	Een ernstig ongeval onder de pluim van de Maasvlakte, Borssele en Doel zal de Nederlandse economie schaden. De kosten van deze schade zullen hoger zijn dan wat nucleaire energie op zal leveren.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'veiligheid'.*
425.3	Deze reactie is voor het overige inhoudelijk gelijk aan reactie 176 (nr. 176). Voor de samenvatting van de reactie wordt hiernaar verwezen.	*Deze reactie is voor het overige inhoudelijk gelijk aan reactie 176 (nr. 202401467). Voor de beantwoording wordt hiernaar verwezen.*
426.	**202402714 (Particulier)**	
426.1	Indiener vindt kernenergie een stabiele vorm van energie.	*Deze reactie is voor kennisgeving aangenomen.*
427.	**202402715 (Particulier)**	

Indiener	Reactie	***Beantwoording***
427.1	Kerncentrales komen te laat om en kernenergie is een te duur product. Kernenergie levert volgens indiener problemen in de toekomst	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'kosten en planning'.*
427.2	Geld kan beter besteed worden en rendabeler worden ingezet voor echt groene energie.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'alternatieven'.*
428.	**202402716 (Particulier)**	
428.1	Indiener wil geen nieuwe kerncentrales in Zeeland zolang er geen oplossing is voor het afval. De afvalberg wordt steeds groter.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'radioactief afval'.*
429.	**202402730 (Particulier)**	
429.1	Indiener gaat niet in op de risico's in het gebruik van radioactieve brandstoffen en de benodigde honderden jaren voor afkoeling in zogenaamde veilige opslagen in een risicovrije en oorlogsloze wereld.	*Deze reactie is voor kennisgeving aangenomen. Zie volledigheidshalve de thematische beantwoording onder 'radioactief afval' en 'veiligheid'.*
429.2	Indiener is van mening dat de realisatie van een nieuwe kerncentrale niet bijdraagt aan de klimaatverandering en de reductie van CO2. Er ontstaan emissies tijdens de bouw, de productie en na de productie van elektriciteit. Het zwaar betonnen omhulsel van een kernenergiecentrale is energie-intensiever dan een fossiele centrale en andere duurzame) productie-eenheden. De grondstoffen voor het beton (cement,	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'nut en noodzaak'.*

Indiener	Reactie	*Beantwoording*
	grind, zand) moeten vervoerd worden naar de bouwplaats. Kernenergie is geen CO2-vrije productie. Voor de productie van uraniumstaven moet het uranium uit de grond worden gehaald. Uranium wordt uit uraniumerts gehaald. Die ertsen bevatten een klein deel bruikbaar uranium. Volgens het LAKA (Stichting Laka basisinformatie kernenergie) is voor een kernreactor voor 1300 MWe ongeveer 33 ton uranium per jaar nodig. Daarvoor is 440.000 ton uraniumerts nodig. In dat erts zitten ook andere gevaarlijke stoffen, waaronder vaak radon, cadmium, arseen en kwik. De centrale die uit bedrijf gesteld wordt, moet eerst afkoelen. Dat gebeurt door er een extra (dikke) koepel van beton overheen te bouwen. Dan, na de afkoeling na tientallen (meer dan 100) jaren, moet alles als radioactief afval worden afgebroken en afgevoerd	
429.3	Klimaatverandering vindt nu plaats. De CO2-reductie moet in de komende 25 jaar (voor 2050) zijn verminderd tot zo goed als nul. Alle CO2 die tot die tijd uitgestoten wordt, draagt (langdurig) bij aan de opwarming. De planners van de bouw houden er zeker rekening mee dat de bouw van een kernreactor zeker tot 2040 duurt. Dit is te laat. Om de CO2-reductie te behalen om de temperatuurstijging kleiner dan 2 graden houden, moeten er in ieder geval 2 kerncentrales draaien in	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'kosten en planning' en 'alternatieven'.*

Indiener	Reactie	***Beantwoording***
	2030. In de afgelopen 20 jaar is er gemiddeld 1 kerncentrale afgebouwd ter wereld.	
429.4	De voorraad uraniumerts is onvoldoende voor alle nieuwe reactoren. De VN heeft laten berekenen dat de nu bekende rendabele voorraden bij lange na niet genoeg zijn voor de nieuwe centrales. Die voorraad is genoeg voor max 150 jaar met het huidige aantal.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'splijtstofketen'.*
429.5	Er wordt gesproken over 3 GW aan kernenergiecentrales en de kamer wil zelfs het dubbele. De huidige centrale in Borssele is 485 MW. Dit betekent dat er zes centrales moeten worden gerealiseerd van het Borssele formaat. De centrale in Fukushima was 4,7 GW en na het ongeluk is een gebied van 370 km2 ontruimd. Dat is bijna 10% van het oppervlak van Nederland.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'veiligheid'.*
429.6	Grondstoffenefficiëntie is een onderdeel van de noodzakelijke circulaire economie. Hoewel het laten draaien van kernreactoren zorgt voor vermindering va het gebruik van fossiele brandstoffen en het vermijden van grondstoffen voor duurzame energieproductiemiddelen, is ook uranium een grondstof met beperkte voorraden. Maximaal 150 jaar aan exploiteerbare voorraad bij de huidige productieniveaus.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'splijtstofketen'.*
429.7	De hoogste circulaire strategie, en ook uitgangspunt van de trias energetica, is het verminderen van het grondstoffengebruik. Ook dat beleid (-50% in 2030, -100% in 2050) wordt ondersteund en uitgedragen door het ministerie en D66. Dat betekent minder grondstoffen gebruiken, minder gevaarlijke en	*Elke vorm van energieopwek heeft een mate van materiaalgebruik; een kerncentrale heeft een langere levensduur dan bijvoorbeeld windturbines of zonnepanelen, dus is in dat opzicht voor materiaalgebruik duurzamer.*

Indiener	Reactie	*Beantwoording*
	kritische grondstoffen gebruiken en producten maken die hergebruikt kunnen worden, zoveel mogelijk als product. Een kernenergiereactor scoort op al die strategieën negatief. De hoge investeringen voor het bouwen, beheren en afbreken van deze reactoren kunnen effectiever ingezet worden voor de duurzamere productie alternatieven en opslagsystemen, die wel gericht zijn op een schone en veilige toekomst.	
429.8	Volgens een onderzoek van Witteveen en Bosch (in opdracht van het Ministerie van EZK) is de totale maximale bijdrage van kernenergie 3 GW, terwijl dan 38 GW wind, 56 GW zon en 15 GW electrolysers gebouwd kunnen zijn. De kernenergie draagt dan dus voor 2-3% bij aan de totale elektriciteitsproductie. Er staat in dat rapport ook dat op langere termijn (niet-gespecificeerd) de relatieve impact van kernenergie toeneemt en dat investeringen van het Rijk belangrijk zijn. Indiener concludeert hieruit dat een groot deel van de investeringen risicovol zijn. Risicovolle rijksinvesteringen kunnen volgens indiener alleen bij een langdurige politiek stabiele situatie, waar momenteel in Nederland geen sprake van is.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'nut en noodzaak'.*
429.9	Indiener vraagt een duidelijk antwoord op de vraag hoe de scenario's (van onder andere TNO, Berenschot en Kalavasta) worden meegenomen zonder een uitbouw van kernenergie. Deze onderzochte scenario's zijn goed mogelijk en hebben veel voordelen. Een van de voorwaarden bij die scenario's is dat werk wordt gemaakt van energiebesparing op alle niveaus. Nu alleen spreken	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'nut en noodzaak' en 'alternatieven'.*

Indiener	Reactie	***Beantwoording***
	over de mogelijke locaties doet geen recht aan de werkelijke discussie die er moet plaatsvinden.	
430.	**202402731 (Particulier)**	
430.1	Indiener vindt dat kernenergie meerdere keerzijdes heeft. Als het fout gaat, gaat het goed fout. De toekomstige generatie IV kernreactoren zijn niet veilig en niet betrouwbaar, net als de voorgaande generatie kernreactoren bleken te zijn. Er bestaan risico's door menselijk falen (Tsjernobyl) en door natuurgeweld (Fukushima).	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'veiligheid'.*
430.2	Daarnaast ziet indiener risico's van terroristische aanslagen of oorlogsactiviteiten (Zaporizja). Hoe meer kerncentrales, hoe groter de kwetsbaarheid. Uit de oorlog in Oekraïne blijkt dat infrastructuur een gegarandeerd doelwit is.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'veiligheid'.*
430.3	De plannen voor de bouw van Thorium centrales zijn vooralsnog theoretisch en hebben nog niet bewezen dat ze veiliger zijn.	*Deze reactie is voor kennisgeving aangenomen. Een eventuele bouw van thorium centrales maakt geen onderdeel uit van dit project.*
430.4	Indiener is van mening dat door de realisatie van kerncentrales de volgende generaties opgezadeld worden met een kerfafvalprobleem dat 240.000 jaar kan duren.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'radioactief afval'.*
430.5	Deze reactie is voor het overige inhoudelijk gelijk aan reactie 176 (nr. 176). Voor de samenvatting van de reactie wordt hiernaar verwezen.	*Deze reactie is voor het overige inhoudelijk gelijk aan reactie 176 (nr. 202401467). Voor de beantwoording wordt hiernaar verwezen.*

Indiener	Reactie	***Beantwoording***
431.	**202402761 (Particulier)**	
431.1	Indiener geeft aan enkel voorstander te zijn van een kernfusiecentrale en tegen reguliere kerncentrales.	*Deze reactie is voor kennisgeving aangenomen. Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'alternatieven'.*
431.2	Indiener opteert voor een alternatieve locatie, namelijk Delft. Daar is reeds een kleine kerncentrale aanwezig. Het ligt daarnaast centraal in de randstad, waardoor er sprake is van korte transport van energie. Tot slot het ligt dichtbij de universiteit van Delft wat ideaal is voor onderzoek.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'locatie'.*
432.	**202402768 (Particulier)**	
432.1	Indiener is voor het sluiten van de bestaande centrale in Borssele en tegen de bouw van nieuwe kerncentrales.	*Deze reactie is voor kennisgeving aangenomen. Zie verder de thematische beantwoording onder 'nut en noodzaak'.*
432.2	Kerncentrales zijn niet duurzaam vanwege het radioactieve afval.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'radioactief afval'.*
432.3	Kerncentrales zijn erg duur.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'kosten en planning'.*
432.4	De realisatie van kerncentrales duurt lang.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'kosten en planning'.*

Indiener	Reactie	***Beantwoording***
432.5	Indiener opteert voor inzet op echte duurzame energieopwekkingstechnieken zoals windparken en drijvende zonneparken op zee.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'alternatieven'.*
433.	**202402781 (Particulier)**	
433.1	Indiener opteert voor een locatie op een hoger gelegen punt, bijvoorbeeld waar de Waal Nederland binnen komt, gelet op het risico van de stijgende zeespiegel.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'veiligheid' en 'locatie'.*
434.	**202402790 (Particulier)**	
434.1	De bouw van een kerncentrale is duur en kan alleen tot stand komen met veel subsidie.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'kosten en planning'.*
434.2	De risico's zijn groot. Als het mis gaat, gaat het goed mis.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'veiligheid'.*
434.3	De bouw van de kerncentrales duurt lang, waardoor de kerncentrales te laat komen om het klimaatprobleem op te lossen.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'kosten en planning'.*
434.4	Besteed het geld aan hernieuwbare energie of zet in op besparingen waardoor we niet steeds meer energie nodig hebben.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'alternatieven'.*
435.	**202402802 (Milieudefensie Schiedam)**	

Indiener	Reactie	***Beantwoording***
435.1	Er is geen grondige analyse over de nut en noodzaak van de te bouwen kerncentrales. Energie is goedkoop waardoor er veel wordt verspild in het consumeren en produceren van goederen en het consumeren van mobiliteit. De economie is gebaseerd op het zo veel mogelijk consumeren.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'nut en noodzaak' en 'alternatieven'.*
435.2	Indiener opteert om in te zetten op energiebesparing in plaats van energietransitie (Trias Energetica). Produceren wat nodig is, recyclen en prijzen van klimaatschade doorbereken in producten. Richt op energiebesparing.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'alternatieven'.*
435.3	Kernenergie is duur omdat het extreem gevaarlijk kan zijn. Ongelukken zijn niet uit te sluiten. Deze kunnen ontstaan door een gebrek aan koelwater wat kan leiden tot een meltdown en door cyberaanvallen die een kerncentrale kunnen ontregelen, wat kan leiden tot radioactieve straling naar de omgeving.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'kosten en planning' en 'veiligheid'.*
435.4	Het gebruik van kernenergie houdt ons afhankelijk van andere landen vanwege het uranium. Daarnaast zijn we afhankelijk van buitenlandse bouwers en investeerders voor de bouw en ontmanteling van kerncentrales.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'splijtstofketen'.*
435.5	Kernenergie is geen oplossing voor klimaatsverandering. Indiener opteert voor het gebruik van zonne-energie. Deze energie bereikt de aarde in allerlei vormen, is goedkoper (indiener verwijst hierbij naar RES rapportage 2023) en is sneller te realiseren en kan daardoor volgens	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'alternatieven'.*

Indiener	Reactie	***Beantwoording***
	indiener eerder helpen met het beperken van klimaatsverandering.	
435.6	Een oplossing voor radioactief afval ontbreekt. De volgende generaties worden opgescheept met radioactief afval.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'radioactief afval'.*
435.7	Indiener vindt een kerncentrale niet inpasbaar in een druk bevolkt gebied zoals regio Rijnmond, omdat ongelukken zijn uit te sluiten. De infrastructuur is niet berekend om de bewoners te evacueren.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'locatie' en 'veiligheid'.*
435.8	Indiener mist een brede maatschappelijke discussie over het voornemen zoals door Commissie de Brauw gedaan is. Zonder enige vorm van participatie is besloten tot de bouw van 4 kerncentrales.	*De scope van de huidige procedure omvat de nieuwbouw van 2 kerncentrales. De participatie is gericht op het komen tot een verantwoorde realisatie van twee kerncentrales op een goede plek in Nederland. Door betrokkenen al in een vroeg stadium te laten participeren, kunnen hun wensen en zorgen vanaf het begin meegenomen worden. Dat betekent dus ook dat er op dit moment nog geen concreet plan ligt. Betrokkenen kunnen gedurende het gehele proces participeren, hiervoor wordt op basis van het voorstel van participatie en de reacties daarop een participatieplan opgesteld dat raadpleegbaar is op de website van RVO. Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'nut en noodzaak' en participatieplan.*
435.9	Kernenergie is erg kostbaar. Hierin is reeds veel ervaring. Het duurt lang om de kerncentrale te realiseren en te ontmantelen. Dit kost veel geld.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'kosten en planning'.*

Indiener	**Reactie**	***Beantwoording***
435.10	Indiener opteert voor alternatieve energievoorzieningen zoals zon- en windenergie om een hard en stabiel elektriciteitsnet te krijgen (zoals plan Lievense uit 1981). Daarnaast is indiener voorstander van energiebesparing, aangezien daar op korte termijn met minder kosten meer te behalen valt. Economie moet zijn gericht op het genoeg en efficiënt gebruik maken van grondstoffen, recycling en energie.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'alternatieven'.*
435.11	Er dient eerst een MER uitgevoerd te worden waarin de alternatieven voor kernenergie worden onderzocht in plaats een MER waarin de alternatieve locaties worden onderzocht.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'alternatieven'.*
436.	**202402805 (Particulier)**	
436.1	Indiener is tegen de realisatie van nieuwe kerncentrales in Nederland.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'nut en noodzaak'.*
436.2	Volgens indiener ontbreekt bewijs dat de kerncentrales het klimaatprobleem oplossen.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'nut en noodzaak'.*
436.3	Daarnaast is indiener van mening dat de volgende generaties wordt opgezadeld met ernstige milieuschade ten gevolgen van de kerncentrales. De voornemens zijn gebaseerd op hebzucht.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'effecten op milieu' en 'leefbaarheid en brede welvaart'.*

Indiener	Reactie	***Beantwoording***
437.	**202402806 (Particulier)**	
437.1	Indiener opteert voor alternatieve locatie in Twello.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'locatie'.*
438.	**202402821 (Particulier)**	
438.1	De realisatie van kerncentrales duurt geen 10 maar 20 jaar. Indiener verwijst hierbij naar recente ervaringen in Europa.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'kosten en planning'.*
438.2	Uit deze ervaring blijkt volgens indiener ook dat de kosten voor de kerncentrale met een factor 3 à 4 worden overschreden.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'kosten en planning'.*
438.3	Indiener vindt dat de overheid garant moet staan voor schade door ongevallen, aangezien anders geen bedrijf dit risico wil nemen.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'veiligheid'.*
438.4	Indiener opteert het geld in andere maatregelen te investeren, zoals isolatie, geothermie en warmtenetten en aan de omschakeling van staal, cement en petrochemische industrie aan nieuwe processen.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'alternatieven'.*
439.	**202402822 (Particulier)**	
439.1	Indiener maakt zich zorgen om het voornemen voor meer kerncentrales. Er is een risico als het fout gaat.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'veiligheid'.*

Indiener	Reactie	***Beantwoording***
439.2	Indiener vraagt zich af hoe – bij de afweging van de locatie – het overstromingsrisico vanuit rivieren en de zee wordt meegenomen. Op de locaties die nu in beeld zijn, is het overstromingsrisico groot.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'veiligheid'.*
439.3	Ook vraagt indiener zich af hoeveel investering er nodig is voor de realisatie en welk deel van private partijen afkomtis is en welk deel van de overheid (/belastingbetaler).	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'kosten en planning'.*
439.4	Ook geeft indiener aan dat we risico's lopen door afhankelijk te zijn van foute regimes, omdat uranium/plutonium voornamelijk wordt gevonden in Iran en gebieden in de invloedssfeer van Rusland. Hoe wordt zorggedragen voor een goede afweging, mede gezien de recente ervaringen.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'splijtstofketen'.*
440.	**202402825 (Particulier)**	
440.1	Indiener geeft aan dat kernenergie een zeer kostbare energiebron is, waardoor eerst de vraag gesteld moet worden of we het überhaupt moeten willen.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'kosten en planning' en 'nut en noodzaak'.*
440.2	Daar komt bij dat het lang gaat duren voordat de centrales actief zijn, terwijl de kosten voor zonne-energie jaar na jaar sterk dalen ten opzichte van kernenergie.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'kosten en planning' en 'alternatieven'.*
441.	**202402826 (Particulier)**	

Indiener	Reactie	***Beantwoording***
441.1	Hoeveel subsidie is er nodig voor een kerncentrale?	*Op dit moment wordt de benodigde financiering onderzocht. Zie ook de thematische beantwoording onder 'kosten en planning'.*
441.2	Hoeveel subsidie is er nodig per vermeden ton CO2?	*Op dit moment wordt de benodigde financiering onderzocht. Zie ook de thematische beantwoording onder 'kosten en planning'.*
441.3	Welke garanties zal de overheid afgeven aan de bedrijven die de kerncentrales gaan bouwen en/of in bedrijf nemen?	*Onderlinge afspraken tussen de overheid en de bouw/exploitant van potentiële nieuwe kerncentrales worden in een later stadium gemaakt.*
441.4	Waar zal het radioactief afval permanent worden opgeslagen?	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'radioactief afval'.*
441.5	Hoeveel geld zal de overheid moeten reserveren voor de permanente opslag van het radioactief afval?	*Op dit moment wordt de benodigde financiering onderzocht. Zie ook de thematische beantwoording onder 'kosten en planning' en 'radioactief afval'.*
441.6	Hoeveel geld zal de ontwikkelaar van de kerncentrales moeten reserveren voor de permanente opslag van het radioactief afval?	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'kosten en planning' en 'radioactief afval'.*
441.7	Hoe borgt de overheid dat de ontwikkelaar in het geval van een faillissement niet aan haar verplichtingen met betrekking tot het ontmantelen van de kerncentrale en/of het permanent opslaan van radioactief afval kan voldoen?	*Via de Kernenergiewet wordt geregeld dat de exploitant van een kerncentrale altijd voldoende financiële middelen heeft om te ontmantelen. Dat is onderdeel van de business-case.*
442.	**202402829 (Particulier)**	

Indiener	Reactie	***Beantwoording***
442.1	Indiener wil geen nieuwe kerncentrales. Kerncentrales zijn te duur, niet rendabel, vervuilend en risicovol.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'nut en noodzaak', 'kosten en planning' en 'veiligheid'.*
443.	**202402833 (Particulier)**	
443.1	Kernenergie is geen duurzame oplossing. Het bouwen van de centrales is duur en het duurt te lang.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'kosten en planning'.*
443.2	Ook worden de ontmantelingskosten vaak buiten beschouwing gelaten (of te laag ingeschat) met een financiële strop voor de overheid en dus de burger als gevolg.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'kosten en planning'.*
443.3	Indiener adviseert om de huidige centrale zolang mogelijk te benutten en daarna afscheid te nemen van kernenergie.	*De besluitvorming over de bedrijfsduurverlenging van de bestaande kerncentrale in Borssele is onderdeel van een andere procedure (zie de website van RVO) en valt buiten de scope van onderhavige procedure. Zie verder de thematische beantwoording onder 'nut en noodzaak'.*
443.4	Indiener opteert om in te zetten op gesmolten zout reactoren, waarbij bestaand kernafval hergebruikt kan worden.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'alternatieven'.*
443.5	Ook gaat elke investering in kernenergie ten koste van werkelijk duurzame energiebronnen. Indiener stelt voor om in te zetten op groene waterstof voor de industrie en als back-up.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'alternatieven'.*

Indiener	Reactie	***Beantwoording***
444.	**202402841 (Particulier)**	
444.1	Indiener heeft alleen een punt ingevuld.	*Gezien de reactie is het niet mogelijk om deze inhoudelijk te beantwoorden.*
445.	**202402844 (Particulier)**	
445.1	Indiener is tegen kernenergie en kernwapens.	*Kernwapens zijn niet aan de orde in het kader van deze procedure.* *Verder wordt verwezen naar de thematische beantwoording onder 'nut en noodzaak'.*
446.	**202402846 (Particulier)**	
446.1	In relatie tot de groeicurves van energiesoorten is kernenergie maar een dun lijntje ten opzichte van fossiele brandstoffen en biomassa, maar het heeft wel grote gevolgen. Presenteer kernenergie niet als fait accompli. Indiener stelt voor om energie te rantsoeneren en wereldwijd het aantal geboortes te beperken en de bevolking te decimeren. Eerst zal de hele besluitvorming op de schop moeten: www.decisionchange.net.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'nut en noodzaak' en 'alternatieven'.*

Indiener	Reactie	***Beantwoording***
447.	**202402847 (Particulier)**	
447.1	Daarnaast geeft indiener aan dat met het bouwen van kerncentrales niet de belangen van Europa, Nederland en de Nederlanders zijn gediend, maar de belangen van de grote bedrijven die hiervoor lobbyen.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'nut en noodzaak'.*
447.2	Recent is gebleken dat aan het einde van de levensduur van een centrale niet de exploitant, maar de gemeenschap opdraait voor de kosten voor het slopen.	*Dit is alleen het geval bij de Kerncentrale Dodewaard; bij hun oprichting had de Kernenergiewet nog niet een artikel wat voorschrijft dat een exploitant te allen tijde voldoende financiële middelen moet hebben om te kunnen ontmantelen. Dat is tegenwoordig anders.*
447.3	Deze reactie is voor het overige inhoudelijk gelijk aan reactie 176 (nr. 176). Voor de samenvatting van de reactie wordt hiernaar verwezen.	*Deze reactie is voor het overige inhoudelijk gelijk aan reactie 176 (nr. 202401467). Voor de beantwoording wordt hiernaar verwezen.*
448.	**202402849 (Particulier)**	
448.1	Indiener begrijpt niets van het voornemen.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'nut en noodzaak'.*
448.2	De bouw van nieuwe centrales leidt in alle landen die er mee bezig zijn tot enorme vertragingen en budgetoverschrijdingen.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'kosten en planning'.*

Indiener	Reactie	***Beantwoording***
448.3	Er is meer urgentie op korte termijn nodig om klimaatveranderingen tegen te gaan.	*Deze reactie is voor kennisgeving aangenomen.*
448.4	Nederland heeft zelf geen brandstof. Dat betekent dat we – i.p.v. afhankelijk te zijn van olie uit het Midden-Oosten – afhankelijk worden van een heerser in Kazachstan.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'splijtstofketen'.*
448.5	Echte hernieuwbare energie moet uit zon, wind en getijde worden gehaald.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'alternatieven'.*
448.6	Ook zijn er de risico's van het onveilige proces (kernsplitsing), wat alleen door technologische ingrepen (regelstaven) kan worden gestopt. Als er maar iets hapert, is het risico dat Nederland onbewoonbaar wordt. Hoe durft een deel van de kamer dit risico voor toekomstige generaties te nemen.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'veiligheid'.*
449.	**202402851 (Particulier)**	
449.1	De klimaatcrisis kan opgelost worden met duurzame energie: wind, zon, waterstof etc.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'alternatieven'.*
449.2	We kunnen ons nageslacht niet opzadelen met radioactief afval. Denk aan Tjernobyl en Fukushima.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'radioactief afval' en 'veiligheid'.*
450.	**202402855 (Particulier)**	
450.1	Indiener heeft geen probleem met kerncentrales, maar wel als deze in Zeeland komen. Er wordt	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'locatie'.*

Indiener	Reactie	***Beantwoording***
	voorbijgegaan aan het feit dat aan de grens in België (bij Doel) kerncentrales staan. De Maasvlakte is een betere locatie.	
451.	**202402856 (Particulier)**	
451.1	Hoeveel radioactief afval gaan deze centrales produceren, en hoe gaan we dat opslaan?	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'radioactief afval'.*
451.2	Wat wordt de zeespiegel niveau in 2100 in het ergste geval?	*Dit is onderdeel van het milieuonderzoek. Resultaten van dat onderzoek worden beschreven in het MER.*
451.3	Wat is de kans op overstroming van de kerncentrale in 2100?	*Het overstromingsrisico is afhankelijk van de locatie van de nieuwe kerncentrales. Dit zal een onderdeel zijn van de verkenning die plaats zal vinden in het kader van de besluitvorming over de nieuwbouw van de kerncentrales. Verder wordt verwezen naar de thematische beantwoording onder 'veiligheid' en 'locatie'.*
451.4	Wat zou de veiligste plek in NL zijn gezien deze omstandigheden?	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'locatie'.*
451.5	Hoe groot is de onbewoonbare zone na een kernsmelting?	*De kans op een calamiteit met een kerncentrale is zeer klein. De effecten (w.o. eventuele omvang en duur van onbewoonbare zone en de economische schade) zijn daarom niet in te schatten en afhankelijk van meerdere factoren, zoals de aard en omvang van de calamiteit, de locatie, de weersomstandigheden. Daarbij moet vermeld worden dat een calamiteit niet direct leidt tot een onbewoonbare zone.*

Indiener	Reactie	***Beantwoording***
451.6	Hoe lang is deze zone dan onbewoonbaar?	*Verwezen wordt naar de reactie op 451.5.*
451.7	Wat is de economische schade na een kernsmelting?	*Verwezen wordt naar de reactie op 451.5.*
451.8	Hoeveel publiek geld is er nodig voor de bouw?	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'kosten en planning'.*
452.	**202402862(Particulier)**	
452.1	Indiener vindt kernenergie te duur en er is heel veel subsidie voor nodig.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'kosten en planning'.*
452.2	Ook is kernenergie gevaarlijk, omdat niemand kan uitsluiten dat er calamiteiten gebeuren.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'veiligheid'.*
452.3	Kernenergie levert afval op, waarvan niemand kan garanderen dat de komende generaties er geen last van hebben.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'radioactief afval'.*
452.4	Kernenergie komt te laat. Het geld kan beter besteed worden aan wind- en zonne-energie.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'kosten en planning' en 'alternatieven'.*
452.5	Voor kernenergie betalen we Rusland voor het nodige uranium.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'splijtstofketen'.*
453.	**202402866 (Particulier)**	
453.1	Wat wordt het zeespiegel niveau in 2100 in het ergste geval?	*Dit is onderdeel van het milieuonderzoek. Resultaten van dat onderzoek worden beschreven in het MER.*

Indiener	Reactie	***Beantwoording***
453.2	Wat is de kans op overstroming van de kerncentrale in 2100?	*Een kerncentrale is bestand tegen overstromingen. Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'veiligheid'.*
453.3	Hoe groot is de onbewoonbare zone na een kernsmelting?	*De kans op een calamiteit met een kerncentrale is zeer klein. De effecten (w.o. eventuele omvang en duur van onbewoonbare zone en de economische schade) zijn daarom niet in te schatten en afhankelijk van meerdere factoren, zoals de aard en omvang van de calamiteit, de locatie, de weersomstandigheden. Daarbij moet vermeld worden dat een calamiteit niet direct leidt tot een onbewoonbare zone.*
453.4	Hoe lang is deze zone dan onbewoonbaar?	*Verwezen wordt naar de reactie op 453.3.*
453.5	Wat is de economische schade na een kernsmelting?	*Verwezen wordt naar de reactie op 453.3.*
453.6	Hoeveel subsidie is er nodig voor een kerncentrale?	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'kosten en planning'.*
454.	**202402870 (Particulier)**	
454.1	Deze reactie is inhoudelijk gelijk aan reactie 176 (nr. 176). Voor de samenvatting van de reactie wordt hiernaar verwezen.	*Deze reactie is inhoudelijk gelijk aan reactie 176 (nr. 202401467). Voor de beantwoording wordt hiernaar verwezen.*
454.2	Daarnaast geeft indiener aan dat de situatie in Oekraïne duidelijk maakt dat 'veilige langdurige opslag' een illusie is. Indiener vraagt zich dan ook af hoe er gedacht kan worden dat de opslag van kernafval jarenlang veilig overeind blijft.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'veiligheid' en 'radioactief afval'.*

Indiener	Reactie	***Beantwoording***
455.	**202402879 (Particulier)**	
455.1	Kunnen er niet omheen, heel erg diep en omkooid.	*Er wordt van uitgegaan dat indiener bedoelt dat de ontwikkeling van kerncentrales onontkoombaar is en met diens reactie doelt op de veiligheid van de kerncentrale en opslag van radioactief afval. Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'veiligheid' en 'radioactief afval'.*
456.	**202402880 (Particulier)**	
456.1	Waar en hoe wordt het afval opgeslagen? Welke risico's zijn daaraan verbonden?	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'radioactief afval'.*
456.2	Wat wordt de zeespiegel niveau in 2100 in het ergste geval?	*Een kerncentrale is bestand tegen overstromingen door zeespiegelstijging. Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'veiligheid'.*
465.3	Wat is de kans op overstroming van de kerncentrale in 2100?	*Een kerncentrale is bestand tegen overstromingen. Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'veiligheid'.*
456.4	Hoe groot is de onbewoonbare zone na een kernsmelting?	*De kans op een calamiteit met een kerncentrale is zeer klein. De effecten (w.o. eventuele omvang en duur van onbewoonbare zone en de economische schade) zijn daarom niet in te schatten en afhankelijk van meerdere factoren, zoals de aard en omvang van de calamiteit, de locatie, de weersomstandigheden. Daarbij moet vermeld*

Indiener	Reactie	***Beantwoording***
		worden dat een calamiteit niet direct leidt tot een onbewoonbare zone.
456.5	Hoe lang is deze zone dan onbewoonbaar?	*Verwezen wordt naar de reactie op 456.4.*
456.6	Wat is de economische schade na een kernsmelting?	*Verwezen wordt naar de reactie op 456.4.*
456.7	Hoeveel subsidie is er nodig voor een kerncentrale?	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'kosten en planning'.*
456.8	Voor wie is deze energie bedoeld?	*De opgewekte energie is onderdeel van het Nederlandse energiesysteem.*
456.9	Wat is de veiligste locatie voor een kerncentrale in Nederland?	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'locatie' en 'veiligheid'.*
457.	**(202402881) Aktionsbündnis Münsterland gegen Atomanlagen en Sofa Münster - Initiative für den sofortigen Atomausstieg Münster**	
457.1	Indiener wijst de bouw van nieuwe kerncentrales in principe af vanwege de milieuschade en -risico's die gepaard gaan met de uraniumwinning, uraniumverrijking en de exploitatie van kerncentrales.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'nut en noodzaak'.*
457.2	Door klimaatverandering met steeds extremere weersomstandigheden lopen beide genoemde kustlocaties gevaar op lange termijn en zijn daarom ongeschikt. Er liggen dichtbevolkte gebieden vlakbij, dit moet bekeken worden. Indiener ziet een	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'veiligheid'.*

Indiener	Reactie	***Beantwoording***
	verhoogd risico voor hem vanwege de heersende windrichting.	
457.3	De bouw van kerncentrales leidt tot problemen met het netbeheer in plaats van tot een grotere Leveringszekerheid, doordat deze niet flexibel inzetbaar zijn. Eventuele aanpassingen gaan gepaard met technische risico's en/of financiële verliezen. Indiener verwijst naar het voorbeeld van kerncentrale Emsland; in 2023 leidde het langere gebruik van deze kerncentrale tot meer stilleggingen van windenergie-installaties biomassacentrales, met het affakkelen van biogas tot gevolg. Neem alleen nieuwe elektriciteitscentrales in gebruik die flexibel aangestuurd kunnen worden en compatibel zijn met andere duurzame-energie-installaties.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'elektriciteitsnet'.*
457.4	In de huidige documenten worden aannames gedaan die niet houdbaar zijn (zie ook onder 444.5 ev): Kernenergie is niet CO2-neutraal, met een gemiddelde uitstoot van 66g CO2 per kWh, en er worden hogere waarden verwacht bij complexere nieuwbouw. Dit betekent dat de CO2-uitstoot hoger is dan bij bijv. windturbines. (https://www.umweltbundesamt.de/service/uba-fragen/ist-atomstrom-wirklich-co2-frei) (https://www.dw.com/de/faktencheck-ist-atomenergie-klimafreundlich-was-kostet-stromaus-	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'nut en noodzaak'.*

Indiener	Reactie	***Beantwoording***
	kernkraft/a-59709250)	
457.5	Vanwege de bouwtijd kunnen de geplande kerncentrales nauwelijks bijdragen aan de Nederlandse klimaatdoelstellingen: alle recente projecten voor de bouw van kerncentrales (zie o.a. Frankrijk) hebben enorme vertragingen opgelopen. Ook de bouwkosten zijn verviervoudigd. Deze bedragen kunnen niet gebruikt worden voor andere belangrijke klimaatbeschermingsprojecten die wel bijdragen aan een CO2-neutrale elektriciteitsvoorziening.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'kosten en planning'.*
457.6	Indiener adviseert geen SMR te gebruiken, aangezien hier o.a. geen prototype van bestaat.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'alternatieven'.*
457.7	Kerncentrales leiden niet tot meer onafhankelijkheid (zeker niet van Rusland). Indiener wijst op het noodzakelijke gebruik van Russisch uranium.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'splijtstofketen'.*
457.8	Kerncentrales zijn risicovol bij conflicten en terroristische aanvallen (zie Zaporizja).	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'veiligheid'.*
457.9	Indiener dringt erop aan het project niet door te zetten. Ingeval het toch doorgezet wordt, moeten bovengenoemde argumenten onderwerp zijn van een intensieve, openbare en internationale inspraakprocedure.	*Deze reactie is voor kennisgeving aangenomen. Er wordt een uitgebreid participatieproces doorlopen. Hiervoor wordt verwezen naar het Voorstel voor participatie.*

Indiener	Reactie	***Beantwoording***
458.	**202402884 (Particulier)**	
458.1	Wat wordt de zeespiegel niveau in 2100 in het ergste geval?	*Een kerncentrale is bestand tegen overstromingen door zeespiegelstijging. Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'veiligheid'.*
458.2	Wat is de kans op overstroming van de kerncentrale in 2100?	*Een kerncentrale is bestand tegen overstromingen. Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'veiligheid'.*
458.3	Hoe groot is de onbewoonbare zone na een kernsmelting?	*De kans op een calamiteit met een kerncentrale is zeer klein. De effecten (w.o. eventuele omvang en duur van onbewoonbare zone en de economische schade) zijn daarom niet in te schatten en afhankelijk van meerdere factoren, zoals de aard en omvang van de calamiteit, de locatie, de weersomstandigheden. Daarbij moet vermeld worden dat een calamiteit niet direct leidt tot een onbewoonbare zone.*
458.4	Hoe lang is deze zone dan onbewoonbaar?	*Verwezen wordt naar de reactie op 458.3.*
458.5	Wat is de economische schade na een kernsmelting?	*Verwezen wordt naar de reactie op 458.3.*
458.6	Hoeveel subsidie is er nodig voor een kerncentrale?	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'kosten en planning'.*
458.7	Voor wie is deze energie bedoeld?	*De opgewekte energie is onderdeel van het Nederlandse energiesysteem.*
458.8	Wat is de veiligste locatie voor een kerncentrale in Nederland?	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'locatie' en 'veiligheid'.*

Indiener	Reactie	***Beantwoording***
459.	**202402885(Particulier)**	
459.1	Kernenergie is erg duur om te produceren aangezien het alleen betaalbaar is door subsidies (en dus belastinggeld).	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'kosten en planning'.*
459.2	Kernenergie is dus duur en niet duurzaam, zoals in de bevindingen van het "marktconsultatie kernenergie" rapport van KMPG uit 2021. Indiener vraagt zich dan ook af waar alle vaten met het nucleaire afval worden opgeslagen en of er een kostenberekening is gemaakt voor de periode van 50-100 jaar?	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'kosten en planning', 'nut en noodzaak' en 'radioactief afval'.*
459.3	Indiener geeft aan dat hij in Hoek van Holland woont en geen voorstander is van een kerncentrale aan de overkant.	*We begrijpen dat u tegen nieuwe kerncentrales nabij uw woonplaats bent. Gezien de noodzaak van de energietransitie zijn wij echter van mening dat het van belang is om de nieuwbouw van kerncentrales nader te onderzoeken in deze procedure. In het kader van het MER en bijbehorende achtergrondonderzoeken zal een uitgebreide beoordeling plaatsvinden van de omgevingseffecten van de nieuwe kerncentrales, waaronder veiligheid, gezondheid en bouwhinder. Vervolgens zal een bredere belangenafweging plaatsvinden, waarin ook de uitkomsten van het participatieproces (zoals in het Voorstel voor participatie geschetst is) meegewogen zullen worden. Zie verder de thematische beantwoording onder 'nut en noodzaak'.*

Indiener	Reactie	***Beantwoording***
459.4	Wel is hij voorstander van een waterstofcentrale. Dat is duurzamer op de lange termijn, aangezien de grondstof circulair is, onuitputtelijk en niet radioactief.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'alternatieven'.*
460.	**202402886 (Particulier)**	
460.1	Indiener zegt nee tegen kernenergie. De kosten zijn te hoog.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'nut en noodzaak' en 'kosten en planning'.*
460.2	Ook geeft hij aan dat het risico klein is, maar dat de gevolgen bij een calamiteit desastreus kunnen zijn.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'veiligheid'.*
460.3	Indiener geeft de indiener aan dat de alternatieven goedkoper zijn tegen de tijd dat de reactie bedrijfsklaar is.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'alternatieven' en 'kosten en planning'.*
460.4	Daarnaast is de grondstof van kernenergie voornamelijk in handen van landen waar we geen zaken mee zouden willen doen.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'splijtstofketen'.*
460.5	De opslag en beveiliging van het afval is een eeuwigdurend probleem en de kosten van afbraak zijn niet duidelijk.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'radioactief afval'.*
461.	**202402887 (Adviesbureau Lentink Eureka&Advies)**	

Indiener	Reactie	***Beantwoording***
461.1	Het nadeel van kernenergie is dat het centraal wordt omgezet in warmte, kinetische en elektrische energie. Dit is onverantwoord in deze tijd van dreiging uit Rusland, China en Islam terroristen. In het kader van verdediging dient energie voornamelijk decentraal omgezet te worden.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'veiligheid'.*
461.2	Indiener is zelf onafhankelijk van het warmte- en gasnet en in de toekomst wil hij ook onafhankelijk worden van het elektriciteitsnet.	*Deze reactie is voor kennisgeving aangenomen. Dit streven wordt aangemoedigd.*
462.	**202402890 (Particulier)**	
462.1	Indiener geeft aan dat we niet moeten gaan voor kerncentrales. De aarde kreunt en steunt al meer dan genoeg onder de impact van de mens.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'nut en noodzaak'.*
463.	**202402892 (Particulier)**	
463.1	Kernenergie hoort in de energiemix. Het is veilig genoeg en een instrument om de energiebeschikbaarheid te verzekeren en balanceren. Het is ook een ontwikkelplatform richting kernfusie.	*Deze reactie is voor kennisgeving aangenomen.*
463.2	De Maasvlakte is een prima idee.	*Deze reactie is voor kennisgeving aangenomen. Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'locatie'.*

Indiener	Reactie	***Beantwoording***
464.	**202402895 (Particulier)**	
464.1	Hoog tijd om knopen door te hakken.	*Bij de besluitvorming wordt een balans gezocht tussen zorgvuldigheid en snelheid.*
465.	**202402898 (Particulier)**	
465.1	Kernenergie is niet veilig (zie Japan en Tjernobyl).	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'veiligheid'.*
465.2	Indiener wil latere generaties niet opzadelen met het afval. Er moet eerst een goede manier zijn om het afval te verwijderen, voordat kernenergie toegepast kan worden.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'radioactief afval'.*
465.3	Waterstof is een prima alternatief. Indiener opteert om dat soort zaken te subsidiëren.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'alternatieven'.*
466.	**202402900 (Particulier)**	
466.1	Indiener is positief over kernenergie. Het is op velerlei manieren (ruimtelijk, milieu, veiligheid) de oplossing voor energietransitie.	*Deze reactie is voor kennisgeving aangenomen.*
467.	**202402902 (Particulier)**	
467.1	Als inwoner van Zeeland zou indiener een duidelijke voorlichting over de plannen en over hoe een kerncentrale eruit komt te zien in het landschap	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'elektriciteitsnet'. Bij de communicatie en de*

Indiener	Reactie	***Beantwoording***
	waarderen. Het Zeeuwse landschap is namelijk al flink verziekt met de nieuwe lijn van TenneT.	*beoordeling van de plannen zal de impact op het landschap betrokken worden.*
467.2	Nieuwe centrales zijn niet gepast in Zeeland en kunnen beter gebouwd worden op een plek waar ze minder afdoen aan de omgeving: de Maasvlakte.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'locatie'.*
467.3	Gezien de risico's zou beter ingezet kunnen worden op andere vormen van energieopwekking.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'veiligheid' en 'alternatieven'.*
468.	**202402903 (Particulier)**	
468.1	Indiener geeft aan dat niemand is geïnformeerd. Het is een existentiële beslissing en er is nauwelijks maatschappelijk debat over.	*In mei 2023 is een overkoepelende communicatie- en participatieplan gepubliceerd voor de drie besluitvormingstrajecten rondom kernenergie, en daarop input gevraagd. Verder is de website www.overkernenergie.nl gelanceerd en zijn er informatiebijeenkomsten en andere bezoeken aan de regio en webinars en informatievideo's georganiseerd. Verder wordt verwezen naar het participatieplan.*
468.2	Over de risico's in een opwarmend klimaat, en stijgende zeespiegel, over het gebrek aan koelwater, kernenergie is geen antwoord op dunkelflaute want is niet flexibel kan niet even aan en uit gezet worden, eindigheid uranium, gigantische potentie energiebesparing, er is mega veel draagvlak voor klimaatbeleid en besparen maar als deze eerlijk is sowieso research en European	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'veiligheid', 'nut en noodzaak' en 'splijtstofketen'.*

Indiener	Reactie	***Beantwoording***
	Social Survey. In Frankrijk is 45% van de mensen voor ontgroeien om het milieu en klimaat te beschermen in Nederland is er nog nooit zo'n onderzoek geweest. Eindberging niet opgelost. Toenemende koelte vraag ten opzichte van warmtevraag niet meegenomen.	
468.3	Ook geeft indiener aan dat kernenergie duurzame energie in de weg gaat zitten, omdat je keuzes moet maken over het inrichten van de energie infrastructuur (decentraal of centraal). Kernenergie wordt er doorheen gedrukt, zonder de maatschappij bij de consequenties te betrekken.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'alternatieven'. Er wordt een uitgebreid participatieproces doorlopen, met als doel om omwonenden goed te informeren en zo het draagvlak te vergroten.*
469.	**202402906 (Particulier)**	
469.1	Indiener is van mening dat we nooit zonder een kerncentrale hebben gekund en hij ziet dan ook niet in hoe alleen wind- en zonne-energie ons gaat voorzien in de stroombehoefte. Indiener is voorstander van kerncentrales.	*Deze reactie is voor kennisgeving aangenomen.*
469.2	Indiener opteert om één centrale in Borssele en één op de Maasvlakte te realiseren, vanwege de veiligheid.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'locatie' en 'veiligheid'.*
470	**202402916(Particulier)**	
470.1	Graag starten met de bouw van nieuwe kerncentrales.	*Deze reactie is voor kennisgeving aangenomen.*

Indiener	Reactie	***Beantwoording***
471.	**202402922 (Particulier)**	
471.1	Kerncentrales kunnen een probleem oplossen in de energievoorziening die schoner is dan met fossiele brandstoffen. Indiener is helemaal voor.	*Deze reactie is voor kennisgeving aangenomen.*
472.	**202402924 (Particulier)**	
472.1	Indiener geeft aan dat kerncentrales geen oplossing zijn. Ze creëren nieuwe onnodige problemen.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'nut en noodzaak'.*
472.2	Het is commercieel niet haalbaar, het is onbekend wat het kost, waardoor de volgende generaties worden opgezadeld met de kosten.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'kosten en planning'.*
472.3	De volgende generaties worden ook opgezadeld met het afvalprobleem. Het afval mag nooit in het buitenland terecht komen en alleen gegenereerd worden als we ook zelf een oplossing hebben in ons eigen land met dezelfde looptijd als nodig om het kernafval volledig af te breken.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'radioactief afval'.*
472.4	Het is niet haalbaar en er dienen andere duurzame oplossingen gezocht te worden.	*De haalbaarheid wordt momenteel (verder) onderzocht. Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'alternatieven'.*
473.	**202402929 (particulier, mede namens Partij van de Arbeid natuurmonumenten)**	

Indiener	Reactie	***Beantwoording***
473.1	Wat wordt de zeespiegel niveau in 2100 in het ergste geval?	*Een kerncentrale is bestand tegen overstromingen door zeespiegelstijging. Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'veiligheid'.*
473.2	Hoe groot is de kans op overstroming van de kerncentrale in 2100?	*Een kerncentrale is bestand tegen overstromingen. Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'veiligheid'.*
473.3	Hoe groot is de onbewoonbare zone na een kernsmelting?	*De kans op een calamiteit met een kerncentrale is zeer klein. De effecten (w.o. eventuele omvang en duur van onbewoonbare zone en de economische schade) zijn daarom niet in te schatten en afhankelijk van meerdere factoren, zoals de aard en omvang van de calamiteit, de locatie, de weersomstandigheden. Daarbij moet vermeld worden dat een calamiteit niet direct leidt tot een onbewoonbare zone.*
473.4	Hoe lang is deze zone dan onbewoonbaar?	*Verwezen wordt naar de reactie op 473.3.*
473.5	Wat is de economische schade na een kernsmelting?	*Verwezen wordt naar de reactie op 473.3.*
473.6	Hoeveel geld is er nodig voor de bouw van een kerncentrale?	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'kosten en planning'.*
473.7	Voor wie is deze energie bedoeld?	*De opgewekte energie is onderdeel van het Nederlandse energiesysteem.*
473.8	Wat is de veiligste locatie voor een kerncentrale in Nederland?	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'locatie' en 'veiligheid'.*
473.9	Hoe warm wordt het zeewater van het afgevoerde koelwater?	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'effecten op milieu'.*

Indiener	Reactie	***Beantwoording***
474.	**202402939 (Particulier)**	
474.1	Indiener is fundamenteel tegen het gebruik van kernenergie zolang er geen oplossing is voor het kernafval. Wij moeten de aarde niet vuiler maken, maar juist schoner. Wij hebben een verantwoordelijkheid jegens onze planeet en mogen ons jegens toekomstige generaties niet veroorloven om de aarde en de atmosfeer te vervuilen met afval dat er zo lang over doet om ongevaarlijk te worden.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'radioactief afval'.*
474.2	Indiener leeft zich in generaties over 200 jaar en refereert aan slavernij en de vervuiling van oceanen. Destijds werden de gevolgen hiervan ook gebagatelliseerd en datzelfde zal met kernenergie gebeuren. Het is een lapmiddel terwijl we de toekomst opzadelen met de puinhopen. Geen korte termijn denken, een echte duurzame visie ontbreekt bij politici en leiders.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'nut en noodzaak'.*
474.3	Deze reactie is voor het overige inhoudelijk gelijk aan reactie 176 (nr. 176). Voor de samenvatting van de reactie wordt hiernaar verwezen.	*Deze reactie is voor het overige inhoudelijk gelijk aan reactie 176 (nr. 202401467). Voor de beantwoording wordt hiernaar verwezen.*
475.	**202402940 (Particulier)**	
475.1	Indiener vraagt waarom er geen voorlichting is in de Hoek van Holland? Dit gedeelte van de gemeente Rotterdam grens aan de mogelijke nieuwe locatie. Overlast, veiligheid e.d.	*Informatiebijeenkomsten rond het Voornemen en voorstel voor Participatie (VenP) in maart 2024 waren voor de regio Maasvlakte in Oostvoorne en Vlaardingen (een centraler punt in de Rijnmond-*

Indiener	Reactie	***Beantwoording***
		regio). We nemen de suggestie om in de toekomst informatiebijeenkomsten in Hoek van Holland te organiseren mee.
476.	**202402952 (Particulier)**	
476.1	Recente politieke spanningen en oorlogsdreiging zorgen ervoor dat de wereld en Borssele bij toekomstige conflicten of oorlogen te onveilig worden om de totale risico combinatie kernenergie/ giftige en gevaarlijke stoffen en andere industrie onder seveso wetgeving geclusterd binnen een klein deelgebied toe te staan. Nut en noodzaak van kernenergie moet hierop afgewogen worden en er moet vanaf gezien worden.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'veiligheid'.*
476.2	Indiener woont in de Borsselepolder. In het huidige proces ontbreekt transparantie en informatie vanuit de overheid. Daarnaast ontbreekt het op politiek vlak aan ruimtelijk besef en realistische visie in het huidige proces. Indiener verwijst naar het proces in 2011 toen Delta Energy het voornemen aankondigde een kerncentrale te realiseren in het Sloegebied. Indiener geeft aan dat toen meer oog was voor de nadelige gevolgen en impact op de directe omgeving. Delta Energy benaderde bewoners en trad in overleg. Het proces loopt nu via een burgerberaad. Als (niet ingeloot) betrokkene voelt indiener zich buitengesloten en op afstand gezet	*Met de kennisgeving Voornemen en Voorstel voor participatie is de procedure gestart om tot besluitvorming over de bouw van de kerncentrales te komen. Een belangrijk onderdeel van deze procedure is het participatietraject. In het Voorstel voor participatie is een voorstel gedaan voor de wijze waarop de omgeving betrokken wordt. Op dit voorstel heeft men in dit kader kunnen reageren. Verder wordt verwezen naar het participatieplan.* *Zie ook de thematische beantwoording onder 'nut en noodzaak' en 'locatie'.*

Indiener	Reactie	***Beantwoording***
	terwijl de woning op minder dan 2 kilometer van de potentiële voorkeurslocatie ligt.	
476.3	De informatieverstrekking naar bewoners over de mogelijke bouw van kerncentrales is minimaal en pover. Sinds de eerste aankondiging in november 2022 ontbreekt het tot nu toe bijvoorbeeld aan een principe visualisatie van een nieuw te bouwen kerncentrale in afspiegeling met de omgeving.	*Omdat er nog geen locatie gekozen is en we nog in gesprek zijn met technologie-leveranciers, hebben we nog geen visualisaties om te tonen. In de toekomst zal dit wel gebeuren.*
476.4	Een oplevertermijn in 2035 van de nieuwe kerncentrales is onhaalbaar en onrealistisch gelet op ervaringen bij soortgelijke bouwprojecten in Europa en daarbuiten. Er zijn daarbij enorme vertragingen waarbij ook de begroting wordt overschreden.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'kosten en planning'.*
476.5	Er wordt te makkelijk vermeld dat er voldoende ruimte is in het Sloegebied en voldoende draagvlak en infrastructuur in Zeeland.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'locatie'.*
476.6	Besluitvorming en verkenning van grootschalige energieprojecten in het Sloegebied lijken onafhankelijk plaats te vinden met alle gevolgen van dien. Een voorbeeld hiervan is het converterstation IJmuiden Ver Alpha en de mogelijke bouw van 2 nieuwe kerncentrales waarbij EPZ en Tennet reeds bij de Raad van State zaten zonder dat er al enig concreet plan op tafel lag. Het beleid heeft geen vorm van ruimtelijk strategische invulling, toekomstvisie of risicoafweging. Indiener verwijst ook naar het project voor de grootschalige op- en overslag inclusief transport van ammoniak in Rotterdamse haven met verschillende handhavende	*In deze projectprocedure worden ook de effecten op andere initiatieven in beeld gebracht als op de mogelijke locaties kerncentrales zouden worden gebouwd. Dit is ook informatie die wordt meegewogen in de uiteindelijke locatiekeuze. Daarnaast wordt verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'leefbaarheid en brede welvaart'.*

Indiener	Reactie	***Beantwoording***
	instanties, vergunningverleners en bevoegde gezagen. Hier is ook herhaaldelijk verzocht vanuit de omgeving om een onafhankelijke centrale raakvlakken coördinatie aan te stellen, maar dit heeft geen gehoor gekregen terwijl dit van essentieel belang is.	
476.7	Omstreeks 1998 is met betrekking tot diverse lopende en toekomstige projecten in het kader van de Energietransitie voor Borssele en omgeving een Compensatieplan voorgesteld. Dit plan heeft als doelstelling een buffer te vormen en daarmee verbeteringen (of tenminste op peil houden) van de kwaliteit van de leefomgeving. Landschapscompensatie is makkelijk te regelen, ontbreekt nog in deze planvorming. Aan de projectzijde is er sprake van een snelle en dynamische ontwikkeling. Indiener vraagt of het Compensatieplan synchroon kan lopen met deze snel opvolgende en dynamische ontwikkelingen.	*Voor een zogeheten Compensatieplan ligt de verantwoordelijkheid bij de regionale overheden. Wel zal de rijksoverheid een afsprakenpakket maken met de regio waar de nieuwe kerncentrales gebouwd worden, een zogeheten Rijk-regiopakket.*
476.8	Met alle plannen en initiatieven die er nu liggen zit de nieuwe ZW380kV hoogspanningsverbinding vol.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'elektriciteitsnet'.*
477.	**202402957 (Wise)**	
477.1	Deze reactie is inhoudelijk grotendeels gelijk aan reactie 176 (nr. 176). Voor de samenvatting van de reactie wordt hiernaar verwezen.	*Deze reactie is inhoudelijk grotendeels gelijk aan reactie 176 (nr. 202401467). Voor de beantwoording wordt hiernaar verwezen.*

Indiener	Reactie	***Beantwoording***
477.2	Indiener geeft in aanvulling hierop ook aan dat de oplossingsrichtingen 'vermindering van energieverbruik' en 'stoppen van verspilling' geen deel uitmaken van de verkenning.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'alternatieven'.*
477.3	In het voorstel wordt kernenergie omschreven als stabiel en robuust. Risico's op ongevallen, terrorisme, strategische doelen en risico's gerelateerd aan het afval zouden goed controleerbaar zijn. Het plan stelt die controleerbaarheid veel te rooskleurig voor. Nog nergens ter wereld is een operationele eindberging van kernafval. In Nederland is de beslissing over de eindberging naar 2100 verplaatst. Indiener vindt het onbestaanbaar dat we anno 2024 nog verder werken met een technologie waarvan we het afvalprobleem niet hebben opgelost.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'veiligheid' en 'radioactief afval'.*
478.	**202402959 (Particulier)**	
478.1	Kerncentrales zijn volgens indiener nodig. De beste locatie is in Borssele, Maasvlakte of Eemshaven en met een centrale opslag voor het radioactieve afval.	*Deze reactie is voor kennisgeving aangenomen. Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'locatie'.*
479.	**202402960 (Particulier)**	
479.1	Indiener is bang voor een vergelijkbare ramp als in Tsjernobyl en verwijst naar de PZC van 30 maart 2024. Indiener heeft gedroomd over een ramp met	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'veiligheid'.*

Indiener	Reactie	***Beantwoording***
	een kerncentrale in het Sloegebied, vergelijkbaar met Tsjernobyl.	
479.2	Indiener heeft een plan notarieel vast laten leggen om op een alternatieve manier, die efficiënter, milieuvriendelijker en goedkoper is warmte-energie op te wekken en waardeert hulp bij het verder ontwikkelen hiervan.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'alternatieven'. Individuele initiatieven om efficiënt en milieuvriendelijk energie op te wekken worden toegejuicht.*
479.3	Deze reactie is voor het overige inhoudelijk gelijk aan reactie 176 (nr. 176). Voor de samenvatting van de reactie wordt hiernaar verwezen.	*Deze reactie is voor het overige inhoudelijk gelijk aan reactie 176 (nr. 202401467). Voor de beantwoording wordt hiernaar verwezen.*
480.	**202402967 (Particulier)**	
480.1	Tegen.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'nut en noodzaak'.*
481.	**202402973 (Particulier)**	
481.1	Indiener vraagt zich af of er al een definitieve plek is gevonden voor het kernafval van Borssele en Dodewaard.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'radioactief afval'.*
481.2	Ook wil indiener weten waar het kernafval van de nieuw te bouwen centrales wordt opgeslagen en of dat dit ook in de verre toekomst geen gevaar voor mens en dier kan opleveren.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'radioactief afval'.*

Indiener	Reactie	***Beantwoording***
482.	**202402975 (Particulier)**	
482.1	Deze reactie is inhoudelijk grotendeels gelijk aan reactie 176 (nr. 176). Voor de samenvatting van de reactie wordt hiernaar verwezen.	*Deze reactie is inhoudelijk grotendeels gelijk aan reactie 176176 (nr. 202401467). Voor de beantwoording wordt hiernaar verwezen.*
482.2	Er is geen aandacht voor de sterk vervuilende kant van uranium-mijnbouw in de landen met autocratische regimes.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'effecten op milieu'.*
482.3	De grootschaligheid van kerncentrales past slecht bij de tendens om energie meer decentraal op te wekken. De lobby voor kernenergie is ook grootschalig en schimmig georganiseerd. De IAEA, de mondiale organisatie, die zowel kernenergie probeert te bevorderen als de veiligheid ervan moet bewaken, is hier een sprekend voorbeeld van. Ook heeft deze organisatie nooit onderzoek willen doen rondom Fukushima. Radioactief water wordt daar geloosd op onze gezamenlijke oceaan.	*Deze reactie is voor kennisgeving aangenomen.*
483.	**202402995 (Particulier)**	
483.1	Indiener vindt kernenergie geen optie, omdat het kernafval niet verwerkt kan worden en omdat de risico's veel te groot zijn (zie Tsjernobyl etc.).	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'radioactief afval' en 'veiligheid.*
484.	**202402996 (Particulier)**	

Indiener	Reactie	***Beantwoording***
484.1	Indiener is zeer tegen. De geschiedenis laat zien dat ongelukken kunnen gebeuren en dat er weinig te doen is als de oncontroleerbare energie vrijkomt.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'nut en noodzaak' en 'veiligheid'.*
484.2	Het opslaan van 'restafval' is niet zonder risico's.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'radioactief afval'.*
484.3	Het is een illusie en een grove overschatting dat wij de kernenergie en het restafval goed en langdurig kunnen beheersen.	*Deze reactie is voor kennisgeving aangenomen.*
485.	**202403001 (Particulier)**	
485.1	Indiener stelt voor om te beginnen in Borssele met de bouw van een nieuwe centrale, aangezien deze erg betrouwbaar is en met de aanwezige kennis ook eenvoudig te voorzien van de juiste bezetting. Vervolgens een centrale in Noord-Holland, vervolgens Groningen en tot slot Zuid-Limburg. Maak deze alle vier hetzelfde, waardoor ze makkelijk beheersbaar en bestuurbaar zijn.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'locatie'.*
485.2	Er moet niet vergeten worden om naast de centrale een langdurige opslag voor de radioactieve stoffen te bouwen net zoals in Borssele.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'radioactief afval'.*
486.	**202403004 (Particulier)**	

Indiener	Reactie	***Beantwoording***
486.1	Indiener geeft aan dat kernenergie een goed initiatief is. Het is momenteel de beste vorm van energie. Het is vele malen veiliger dan kool of gas.	*Deze reactie is voor kennisgeving aangenomen.*
486.2	Indiener wil wel de volgende aandachtspunten willen uitlichten: de lange bouw- en levensduur van kerncentrales kan ervoor zorgen dat kennis verloren gaat, passend bij deze nieuwe centrales zou zijn om de kennis en informatie die gepaard gaat in de bouw, werking en onderhoud onderdeel worden van bijvoorbeeld het curriculum op middelbare scholen, al dan niet in versimpelde vorm.	*Met de groeiende vraag naar kernenergie en de mogelijke bouw van twee nieuwe kerncentrales groeit ook de vraag naar goed opgeleid personeel. Het kabinet werkt aan de versterking van de Nederlandse nucleaire kennisbasis en het onderwijs. U kunt hier meer over lezen op www.overkernenergie.nl.*
486.3	De Maasvlakte is een geschikte locatie wegens de nabijheid van de grootgebruikers.	*Deze reactie is voor kennisgeving aangenomen. Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'locatie'.*
486.4	Indiener verwijst naar een artikel waarin de Franse ervaringen in de relatie tussen de beschikbaarheid van en het vertrouwen in kernenergie enerzijds en energieprijzen anderzijds beschreven wordt: https://www.reuters.com/business/energy/resurgent-nuclear-calms-french-winter-power-market- 2023-09-06/	*Deze reactie is voor kennisgeving aangenomen.*
487.	**202403005 (Particulier)**	
487.1	Voorkeurslocatie Maasvlakte 1 is niet geschikt. Er zit daar weliswaar veel bedrijvigheid en weinig bewoning, maar het is ook aan de rand van een zeer belangrijke wereldhaven.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'locatie'.*

Indiener	Reactie	***Beantwoording***
487.2	Indien we betrokken raken bij een oorlog is dit gebied waarschijnlijk een van de eerste die gebombardeerd gaat worden. Vandaar dat een kerncentrale in dit gebied geen fijn idee is.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'veiligheid'.*
487.3	Is het niet mogelijk is om de locatie Petten uit te breiden, een 2e centrale te bouwen of een geheel nieuwe locatie te onderzoeken zoals de Eemshaven?	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'locatie'.*
488.	**202403022 (Particulier)**	
488.1	Er wordt geen enkele discussie gevoerd en de maatschappelijke tendens neigt naar 'positief'. Indiener heeft een studie gemaakt van de voor- en tegenargumenten van kernenergie en staat naar aanleiding hiervan negatief tegenover kernenergie	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'nut en noodzaak'.*
488.2	De kosten van kernenergie zijn exorbitant. Zowel de CAPEX als de LCoE van kernenergie (https://www.lazard.com/media/2ozoovyg/lazards-lcoeplus-april-2023.pdf) liggen veel hoger dan alternatieven en de prijsontwikkeling is ook nog eens omhooggaand. Het door de overheid gereserveerde budget zal verre van voldoende zijn, getuige Hinckley Point en Olkiluoto. De kosten voor de brandstof 235-U zullen ook toenemen door de toegenomen vraag. Wie gaat er op draaien voor die kosten? Indiener verwacht dat dat de samenleving zal zijn en verwacht dat de	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'kosten en planning'.*

Indiener	Reactie	***Beantwoording***
	kosten voor dit project alleen maar blijven stijgen (zie ook HSL, Noord-Zuidlijn, renovatie Binnenhof).	
488.3	Door het gebruik van kernenergie worden we afhankelijk van landen met een uraniumvoorraad. Nederland is te klein om leveringszekerheid af te kunnen dwingen en we zouden juist onafhankelijk moeten worden in onze energievoorziening, zeker in een tijd van geopolitieke spanningen.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'splijtstofketen'.*
488.4	Volgens indiener is er nog veel onderzoek nodig naar de Kleine Modulaire Kerncentrales (KMK's) waar over wordt gesproken en zijn deze er pas over 20 jaar. Dit is te laat om bij te dragen aan de energietransitie. Nederland heeft onvoldoende slagkracht om een bijdrage te kunnen leveren aan de ontwikkeling van de KMK's.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'alternatieven'.*
488.5	Het geld voor kerncentrales kan beter besteed worden aan onderzoek naar- en projecten in de elektriciteitsopslag, bijvoorbeeld in batterijen en waterstof.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'alternatieven'.*
489.	**202403036 (Particulier)**	
489.1	Indiener is voorstander van de locatie in Borssele. De omgeving heeft reeds een kerncentrale geaccepteerd en de Covra zit in de buurt.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'locatie'.*
489.2	De Maasvlakte is een goede optie voor een tweede centrale, gelet op de industriële omgeving met alle infrastructuur en afnemers die reeds aanwezig zijn.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'locatie'.*

Indiener	Reactie	***Beantwoording***
489.3	Hoe gaat het afval van de Maasvlakte naar de Covra?	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'radioactief afval'.*
489.4	Is de capaciteit voor de komende 100 jaar daar voldoende? (Tot 2030 als de ondergrondse opslag start)	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'radioactief afval'.*
490.	**202403041 (Particulier)**	
490.1	Geen nieuwe kerncentrales.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'nut en noodzaak'.*
491.	**202403042(Particulier)**	
491.1	Indiener is tegen nieuwe kerncentrales zolang er geen verantwoorde mogelijkheden zijn voor kernafval. Dit levert volgens indiener te veel risico gelet op de kans op overstromingen in Nederland.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'radioactief afval' en 'veiligheid'.*
492.	**202403045 (Particulier)**	
492.1	Indiener opteert een alternatieve locatie mee te nemen die voldoet aan de volgende eisen: - geen Nederlandse subsidie nodig - geen Nederlandse overheidsgaranteis nodig - eeuwigdurende opslag van het kernafval aanwezig - dun bevolkt - ervaring met de bouw van kerncentrales	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'locatie'.*

Indiener	Reactie	***Beantwoording***
	Volgens indiener voldoet Olkiluoto in Finland aan bovenstaande eisen.	
493.	**202403049 (Particulier)**	
493.1	Indiener wil graag onderzoek naar de realisatie van 2 grote kerncentrales naast de bestaande in Borssele en onderzoek naar nog 2 grote.	*Deze reactie is voor kennisgeving aangenomen. Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'locatie'.*
493.2	De staat moet garant staan voor bepaalde stroomafname zodat bedrijven willen investeren.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'elektriciteitsnet'.*
493.3	De bestaande kerncentrale moet langer open. Daar is draagvlak voor bij de Zeeuwse bevolking.	*De besluitvorming over de bedrijfsduurverlenging van de bestaande kerncentrale in Borssele is onderdeel van een andere procedure (zie de website van RVO) en valt buiten de scope van onderhavige procedure.*
493.4	Dit moet passen op het stroom grid ter plaatse, anders moet dit aangepast en uitgebreid worden voor stabiele levering van stroom. Dit draagt bij aan het voorkomen van aanvallen door het doorsnijden van kabels onder de Noordzee.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'elektriciteitsnet'.*
493.5	Bouw meerdere Small Modular Reactors in de buurt van grote stroomverbruikers, bijvoorbeeld voor havenbedrijven op de Maasvlakte en Tatasteel bij IJmuiden. Hier snel mee beginnen.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'alternatieven'.*
494.	**202403053 (Particulier)**	

Indiener	Reactie	***Beantwoording***
494.1	Deze reactie is inhoudelijk gelijk aan reactie 74.2 t/m 74.4 en 74.9 en 74.10 (nr. 202400397). Voor de samenvatting van de reactie wordt hiernaar verwezen.	*Deze reactie is inhoudelijk gelijk aan reactie 74.2 t/m 74.4 en 74.9 en 74.10 (nr. 202400397). Voor de beantwoording wordt hiernaar verwezen.*
494.2	Daarnaast vraagt indiener zich af hoeveel subsidie er nodig is voor een kerncentrale en wat de daadwerkelijke kostprijs is van kernenergie per Megawatt in vergelijking met andere CO2 neutrale bronnen. De prijs van de ontmanteling van afgeschreven kerncentrales blijkt in de praktijk van tevoren te laag te zijn ingeschat. Daarnaast vraagt indiener zich af wat er gebeurt met de kostprijs indien deze kosten in verschillen de scenario's worden berekend?	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'kosten en planning'.*
495.	**202403055 (Particulier)**	
495.1	Deze reactie is inhoudelijk grotendeels gelijk aan reactie 176 (nr. 202401467). Voor de samenvatting van de reactie wordt hiernaar verwezen.	*Deze reactie is inhoudelijk grotendeels gelijk aan reactie 176 (nr. 202401467). Voor de beantwoording wordt hiernaar verwezen.*
495.2	Daarnaast voegt indiener zijn specifieke overwegingen m.b.t. het radioactief afval toe. Dat schade en risico's betekent voor een keten aan toekomstige generaties, schade en risico's die van lange duur zijn, onomkeerbaar en cumulatief. Indiener verwijst naar de zienswijze zoals ingediend in het kader van de concept NRD Nationaal Programma Radioactief Afval (NPRA) van 25 augustus 2023.	*Verwezen wordt naar de reactie in het kader van de cNRD NPRA: https://www.rijksoverheid.nl/documenten/rapporten/2024/05/13/bijlage-2-reactienota-npra-def-16-april-2024*

Indiener	Reactie	***Beantwoording***
496.	**202403056 (Particulier)**	
496.1	De bevolking van Zeeland is niet hoofdelijk geraadpleegd over wel of niet bouwen van een kerncentrale in Borssele.	*Er is een participatieproces vormgegeven dat gericht is op het komen tot een verantwoorde realisatie van twee kerncentrales op een goede plek in Nederland. Door betrokkenen al in een vroeg stadium te laten participeren, kunnen hun wensen en zorgen vanaf het begin meegenomen worden. Dat betekent dus ook dat er op dit moment nog geen concreet plan ligt. Betrokkenen kunnen gedurende het gehele proces participeren, hiervoor wordt op basis van het voorstel van participatie en de reacties daarop een participatieplan opgesteld dat raadpleegbaar is op de website van RVO.*
496.2	Indiener wordt geraakt in zijn belangen door stralingsproblematiek van Covra en het afval dat niet genoeg financieel geborgd is.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'veiligheid' en 'radioactief afval'.*
496.3	Daarnaast wil indiener de gevolgen van klimaatverandering met maximale zeespiegelstijging naar voren brengen. Hierdoor kunnen energiecentrales aan de Schelde overstromen en/of het koelwater niet meer lozen.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'veiligheid'.*
496.4	Deze reactie is voor het overige inhoudelijk gelijk aan reactie 176 (nr. 176). Voor de samenvatting van de reactie wordt hiernaar verwezen.	*Deze reactie is voor het overige inhoudelijk gelijk aan reactie 176 (nr. 202401467). Voor de beantwoording wordt hiernaar verwezen.*
497.	**202403064 (Particulier)**	

Indiener	Reactie	***Beantwoording***
497.1	Indiener is tegen de komst van twee of vier kerncentrales in Borssele en in het algemeen in Nederland.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'nut en noodzaak'.*
497.2	Kernenergie is te duur.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'kosten en planning'.*
497.3	De extra hoogspanningsleidingen en eventuele koeltorens tasten het landschap in Zeeland aan.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'elektriciteitsnet' en vanuit potentiële horizonvervuiling zie ook 'effecten op milieu'.*
497.4	De bouw van kerncentrales hebben een te grote impact op de leefbaarheid in de omgeving. Indiener verwijst daarbij aan alle arbeidsmigranten die ergens gehuisvest moeten worden.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'leefbaarheid en brede welvaart'.*
497.5	De bouwtijd van een kerncentrale is te lang om tijdig te voldoen aan de klimaatdoelstellingen.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'kosten en planning'.*
497.6	De oplossing voor kernafval ontbreekt.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'radioactief afval'.*
497.7	De kerncentrales staat de innovaties voor duurzame energie en energieopslag in de weg.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'alternatieven'.*
497.8	Indiener verzoekt af te zien van de bouw van kerncentrales en het gereserveerde geld te besteden aan energieopslag en flexibele productiecapaciteit als aanvulling op zon- en windenergie.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'alternatieven'.*
498.	**202403068 (TEN|Energy Holding bv)**	

Indiener	Reactie	***Beantwoording***
498.1	Indiener stelt locatie GKN-Dodewaard – Neder Betuwe voor als alternatieve locatie. Deze locatie is geschikt vanwege: - de acceptatie door de burgers - hoogspanningsnet (150 kV) is aanwezig - Relatie met KEMA is ideaal - Koelwater aanwezig (Waal) - Neutraal is de keuze van het type van de Overheid - Maximum capaciteit bereikt in laag/midden/ hoogspanning	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'locatie'.*
498.2	Indiener verwijst naar een document van 8 december 2023 over groene industriële energietransitie en banen voor Gelderland: 99401433_9868330_NL-Dodewaard-Nijmegen_Groene_Industriele_Energie_Transistie_07-12-2023.pdf	*Deze reactie is voor kennisgeving aangenomen.*
499.	**202403070 (Particulier)**	
499.1	Het is geldverspilling om nu uit te zoeken of er twee kerncentrales gebouwd kunnen worden. Dit geld moet gaan naar grootschalig verminderen van energieverbruik, zon- en windenergie, aardwarmte, en andere veilige vormen van energie, aangezien we in een klimaatcrisis zitten die niet wacht. Alles wat je nu steekt in kerncentrales is a) te laat, b) extreem	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'alternatieven', 'kosten en planning' en 'veiligheid'.*

Indiener	Reactie	*Beantwoording*
	duur, c) fundamenteel onveilig op de langere termijn. Laat de burger niet qua risico en kosten opdraaien voor dit plan.	
500.	**202403075 (TEN|Energy Holding bv)**	
500.1	Indiener heeft een voorstel toegevoegd dat zij bij de gemeente Nijmegen heeft ingediend om de capaciteit in het laagspanningsgebied van energieleverancier Liander te garanderen. Het voorstel is bijgevoegd en is gericht op de ombouw van kolencentrales ONYX-, Uniper-, Maasvlakte I – en II-, Amercentrale in 150 kV-net en Eemshaven in 220 kV-net. Voor Nijmegen kunnen in het 150 kV-net HTGR SMR-modulaire centrales in Dodewaard komen. De bouwtijd bedraagt 36 maanden. Verder plaatsing van nieuwe Generatie IV STGR's in het 150 kV-net; deze kunnen ook in het 110 kV-, 50 kV- en 20 kV-net komen, zodat alle 6 toepassingen benut kunnen worden.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'alternatieven'.*
501.	**202403081 (Particulier)**	
501.1	Er is nog veel te besparen op energie aangezien er te veel energie gebruik wordt. Dit hoeft niet alleen plaats te vinden door innovatie. Dit feit wordt volgens indiener buiten beschouwing gelaten.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'alternatieven'.*

Indiener	Reactie	***Beantwoording***
502.	**202403082 (Particulier)**	
502.1	Indiener vindt het voorstel een doodlopende inzet. Kerncentrales zijn erg duur. Indiener opteert om de infrastructuur om te buigen.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'alternatieven' en 'kosten en planning'.*
502.2	Tegen de tijd dat de kerncentrale is gerealiseerd is er zo weinig energie nodig en dan komen de verliezen voor rekening van de samenleving, zoals in Zeeland.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'nut en noodzaak' en 'kosten en planning'.*
503.	**202403085 (Particulier)**	
503.1	Wat wordt de zeespiegel niveau in 2100 in het ergste geval?	*Een kerncentrale is bestand tegen overstromingen door zeespiegelstijging. Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'veiligheid'.*
	Wat is de kans op overstroming van de kerncentrale in 2100?	*Een kerncentrale is bestand tegen overstromingen. Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'veiligheid'.*
503.2	Hoe groot is de onbewoonbare zone na een kernsmelting?	*De kans op een calamiteit met een kerncentrale is zeer klein. De effecten (w.o. eventuele omvang en duur van onbewoonbare zone en de economische schade) zijn daarom niet in te schatten en afhankelijk van meerdere factoren, zoals de aard en omvang van de calamiteit, de locatie, de weersomstandigheden. Daarbij moet vermeld worden dat een calamiteit niet direct leidt tot een onbewoonbare zone.*
503.3	Hoe lang is deze zone dan onbewoonbaar?	*Verwezen wordt naar de reactie op 503.3.*

Indiener	Reactie	***Beantwoording***
503.4	Wat is de economische schade na een kernsmelting?	*Verwezen wordt naar de reactie op 503.3.*
503.5	Hoeveel subsidie is er nodig voor een kerncentrale?	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'kosten en planning'.*
503.6	Bij wie worden de financiële risico's gelegd?	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'kosten en planning'.*
503.7	Wat betekenen die financiële risico's voor de Nederlandse belastingbetaler?	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'kosten en planning'.*
503.8	Voor wie is deze energie bedoeld?	*De opgewekte energie is onderdeel van het Nederlandse energiesysteem.*
503.9	Wat is de veiligste locatie voor een kerncentrale in Nederland?	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'locatie' en 'veiligheid'.*
503.10	Welke garanties worden geboden zodat ongevallen als bij Three Mile Island, Windscale, Tsjernobyl en Fukushima niet zullen gebeuren?	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'veiligheid'.*
503.11	Welke terroristische en andere bedreigingen worden onderkend ten aanzien van de voorgenomen nieuwe kerncentrales?	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'veiligheid'.*
503.12	Welke inlichtingen- en veiligheidsscenario's zijn voor de voorgenomen nieuwe kerncentrales aan de orde?	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'veiligheid'.*
503.13	Welke garanties zijn er dat de voorgenomen nieuwe kerncentrales niet zullen leiden tot verdere vrijheids- en rechtsbeperkingen van Nederlandse burgers?	*Kerncentrales perken geen rechten of vrijheden van mensen in.*
503.14	Deze reactie is voor het overige inhoudelijk gelijk aan reactie 74.2 t/m 74.4 en 74.9 en 74.10 (nr.	*Deze reactie is voor het overige inhoudelijk gelijk aan reactie 74.2 t/m 74.4 en 74.9 en 7474.10 (nr.*

Indiener	Reactie	***Beantwoording***
	202400397). Voor de samenvatting van de reactie wordt hiernaar verwezen.	*202400397). Voor de beantwoording wordt hiernaar verwezen.*
504.	**202403086 (Particulier)**	
504.1	Indiener is tegen de nieuwbouw van kerncentrales.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'nut en noodzaak'.*
505.	**202403088 (Particulier)**	
505.1	Indiener vindt kerncentrales erg riskant.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'veiligheid'.*
505.2	Veilige opslag van nucleaire afval blijft onopgelost.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'radioactief afval'.*
505.3	Nieuwe kerncentrales vertragen de verdere vergroening.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'nut en noodzaak' en 'alternatieven'.*
505.4	Kerncentrales zijn de toekomst van het verleden.	*Deze reactie is voor kennisgeving aangenomen.*
506.	**202403090 (Particulier)**	
506.1	Geen extra kerncentrales in Borsele. Er is al een kerncentrale met alle risico's van dien, de risico's moeten eerlijker over het land verdeeld worden. Zeeland is een relatief kleinverbruiker van energie en de baten van een kerncentrales gaan	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'locatie'.*

Indiener	Reactie	***Beantwoording***
	voornamelijk naar andere regio's en partijen, zij moeten ook de risico's dragen.	
506.2	Meer kerncentrales op een locatie onder de zeespiegel in een woonomgeving is risicovol en ongewenst gelet op de stijgende zeespiegel.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'veiligheid'.*
506.3	Indiener stelt voor de kerncentrales in de woonomgeving van 2e Kamerleden te realiseren die hebben gestemd voor de realisatie van twee extra kerncentrales in plaats van de risico's bij de bewoners in Zeeland neer te leggen.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'locatie'.*
507.	**202403091 (Particulier)**	
507.1	Indiener opteert voor vier extra grote kerncentrales aangevuld met Small Modular Reactors voor lokale schone oplossing (bij elke grote stad) als de oplossing.	*Deze reactie is voor kennisgeving aangenomen. Voor de optie van de SMR's wordt verwezen naar de thematische beantwoording onder 'alternatieven'.*
507.2	Het maatschappelijk draagvlak over afval dient verbeterd te worden door het Opera rapport van Covra beter te communiceren.	*Deze reactie is voor kennisgeving aangenomen.*
508.	**202403095 (Particulier)**	
508.1	Deze reactie is inhoudelijk grotendeels gelijk aan reactie 176 (nr. 176). Voor de samenvatting van de reactie wordt hiernaar verwezen.	*Deze reactie is inhoudelijk grotendeels gelijk aan reactie 176 (nr. 202401467). Voor de beantwoording wordt hiernaar verwezen.*

Indiener	Reactie	***Beantwoording***
509.	**202403097 (Particulier)**	
509.1	Deze reactie is inhoudelijk grotendeels gelijk aan reactie 176 (nr. 202401467). Voor de samenvatting van de reactie wordt hiernaar verwezen.	*Deze reactie is inhoudelijk grotendeels gelijk aan reactie 176 (nr. 202401467). Voor de beantwoording wordt hiernaar verwezen.*
509.2	Daarnaast vindt indiener dat de investering in kernenergie ten koste gaat van betere keuzes, zoals een versnelde investering in het een groter elektriciteitsnet, en onderzoek naar en investeringen in batterij-opslag, wind, zon, geothermie en energiebesparing met alle bedrijvigheid en werkgelegenheid van dien. Er is bewijs dat investeren in kernenergie een weinig rendabele investering is. Deze hebben meer effect op het (versneld) halen van onze klimaatdoelstellingen naarmate zij sneller ingezet worden.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'alternatieven'.*
509.3	Er is een kans dat centrales er pas na 2040 staan en dan alleen draaien op de paar dagen dat ze rendabel zijn. Dit is volgens indiener onaanvaardbaar, mede gelet op de 5000 euro of meer per burger per jaar die nodig is voor de bouw van de kerncentrales.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'kosten en planning'.*
510.	**202403107 (Particulier)**	
510.1	Indiener vindt Maasvlakte 2 een geschiktere locatie voor extra kerncentrales om de volgende redenen: - De infrastructuur meer is ingericht op het verplaatsen van grote hoeveelheden stroom	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'locatie'.*

Indiener	Reactie	*Beantwoording*
	- dichterbij mogelijke waterstof opwek locaties - Rotterdam en omgeving verbruikt meer stroom dan de Zeeuwse - Grotere warmte wisseling mogelijk (koelwater) door nabijheid Noordzee - geen mening over de nabijheid van omwonenden - werkgelegenheid creëren in dichtbevolkt gebied.	
511.	**202403108 (Particulier)**	
511.1	Hoe ziet de lange termijn oplossing voor het radioactieve afval er uit? Hoe past dit in de plannen tot een circulaire economie? Is het afval een grondstof? Zolang er dit soort afval vrijkomt kan niet worden gesproken van schone energie.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'radioactief afval'.*
512.	**202403110 (Particulier)**	
512.1	Er is geen inspraak over de realisatie van kerncentrales, alleen over de locatie.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'nut en noodzaak' en 'alternatieven'.*
512.2	Indiener heeft problemen met kerncentrales vanwege de restproducten, die over vele jaren nog steeds aanwezig zijn en in de tussentijd in handen van kwaadwillenden kunnen vallen.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'radioactief afval' en 'veiligheid'.*

Indiener	Reactie	***Beantwoording***
512.3	Kerncentrales produceren niet direct kooldioxide of methaan, maar wel veel waterdamp. Dat is ook een broeikasgas en erger nog. In de winter bevriest het en houdt dan de straling van veel warmte door de aarde tegen. Met de overheersende zuidwestenwind komen die wolken boven Noorwegen, waar ze voor meer regen kunnen zorgen. Veel wolken drijven echter door naar het poolgebied, waar ze zorgen voor versnelde opwarming en smelten van het poolijs. Dus geen kerncentrales.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'effecten op milieu'.*
513.	**202403112 (Particulier)**	
513.1	Indiener maakt zich zorgen over de realisatie van een nieuwe kerncentrale op de Maasvlakte, of op welke locatie kan ook. Indiener is van mening dat er alternatieve, betere manieren zijn en verwijst naar 'Imagining a climate-change future, without the dystopia' door Gayathri Vaidyanathan https://www.pnas.org/content/pnas/115/51/12832.full.pdf en naar Rob Nixon, 'Introduction' in: Slow violence and the environmentalism of the poor (Cambridge, Massachusetts en Londen 2011) 1-44 en 284-291.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'alternatieven'.*
514.	**202403113 (particulier)**	
514.1	Indiener wil bewijs dat een investering in twee (of zijn het er inmiddels vier?) *(kerncentrales, red)* een gerechtvaardigde beslissing is.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'nut en noodzaak'.*

Indiener	Reactie	***Beantwoording***
514.2	Indiener wil bewijs dat deze centrales nog nodig zijn tegen de tijd dat ze in gebruik genomen worden.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'nut en noodzaak' en 'kosten en planning'.*
514.3	Gaan investeringen in kerncentrales ten koste van investeringen in een echt duurzame energievoorziening?	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'alternatieven'.*
514.4	Wat wordt er gedaan met het kernafval, aangezien slechts een klein percentage gerecycled kan worden?	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'radioactief afval'.*
514.5	Hoe wordt de veiligheid gegarandeerd tegen de risico's die aan kernenergie verbonden zijn: tijdens de ingebruikname van de centrales, bij natuurrampen als overstromingen, aardbevingen en in dit onstabiele politieke klimaat met een concrete nucleaire dreiging?	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'veiligheid'.*
515.	**202403116 (Particulier)**	
515.1	Het bouwen van nieuwe kerncentrales is een no go vanuit het perspectief van de circulaire economie en de inflexibiliteit.	*Deze reactie is voor kennisgeving aangenomen. Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'nut en noodzaak'.*
515.2	Kernenergie leidt tot risicovol afval op waar de komende generaties aan vastzitten en dat mogelijk gebruikt kan worden vanuit terroristische perspectieven. Hoe wordt de opslag of verwerking van het afval op de lange termijn geregeld en hoe kan gegarandeerd worden dat de opslag of verwerking veilig gebeurt en dat de stoffen niet handen vallen van potentiële terroristen?	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'radioactief afval'.*

Indiener	**Reactie**	***Beantwoording***
515.3	Er wordt veel (terecht) veel ingezet op de opwekking van zonne- en windenergie (oprechte schone en hernieuwbare opties). Het afschakelen van kerncentrales is lastig, zo niet gevaarlijk, waardoor andere oprecht duurzame energie geen plek krijgt op het overbelaste energienet. Hoe gaat de verdeling van capaciteit gaat plaatsvinden?	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'nut en noodzaak' en 'elektriciteitsnet'.*
515.4	Is investering in de opwaardering van het elektriciteitsnet en de conversie van duurzame stroom in waterstof geen veel duurzamere optie op de lange termijn of energiebesparing?	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'alternatieven'.*
515.5	Hoe wordt de benodigde ruimte voor meerdere kerncentrales verantwoord aan partijen die ruimte tekort komen?	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'nut en noodzaak'.*
516.	**202403117(Particulier)**	
516.1	Indiener verbaast zich erover dat niet eerst via een referendum is gevraagd aan Nederland of we wel kernenergie willen in ons kleine land.	*Het is in Nederland op dit moment wettelijk gezien niet mogelijk om een referendum te houden op landelijk niveau.*
516.2	De bouw duurt erg lang, het is erg duur en het afvalprobleem (waarmee we toekomstige generaties opzadelen is) is niet opgelost.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'kosten en planning' en 'radioactief afval'.*
516.3	Waar moet een kerncentrale neergezet worden in dit moerasland dat onder zeespiegel ligt en er verder onder komt te liggen.	*De geschiktheid van de bodem voor een verantwoorde realisatie van kerncentrales wordt onderzocht in het kader van de haalbaarheidsonderzoeken en indien nodig worden*

Indiener	Reactie	***Beantwoording***
		maatregelen genomen. Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'veiligheid'.
516.4	Steek het geld liever in de ontwikkeling van duurzame opslag en verdergaande duurzame energieopwekking.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'alternatieven'.*
516.5	Leer het land om zuiniger om te gaan met energie.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'alternatieven'.*
517.	**202403131 (Particulier)**	
517.1	Indiener stelt de volgende vragen: Wat is de bouwduur van een waterstof gascentrale op basis van blauwe waterstof?	*Binnen deze procedure buigen we ons niet over de vraag of en hoe duur een waterstofcentrale is. Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'alternatieven'.*
517.2	Waarmee kan sneller de CO2 uitstoot naar beneden gebracht worden: een gascentrale op waterstof of een kerncentrale?	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'nut en noodzaak'.*
517.3	Wat is het effectgebied van een meltdown? Binnen welke straal rondom de kerncentrale wordt het leefgebied na een meltdown voor langere tijd onbewoonbaar?	*De kans op een calamiteit met een kerncentrale is zeer klein. De effecten zijn daarom niet in te schatten en afhankelijk van meerdere factoren, zoals de aard en omvang van de calamiteit, de locatie, de weersomstandigheden. Daarbij moet vermeld worden dat een calamiteit niet direct leidt tot een onbewoonbare zone.*
517.4	Wat is de faalkans van de primaire koeling middels koelwater?	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'veiligheid'.*

Indiener	Reactie	***Beantwoording***
517.5	Wat is de huidige kans op overstroming in het Sloegebied, danwel de Maasvlakte?	*Een kerncentrale is bestand tegen overstromingen. Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'veiligheid'.*
517.6	Wat wordt de kans op overstromingen in 2100? Hoe kan men rekening houden met een nog onbekende stijging van de zeespiegel?	*Een kerncentrale is bestand tegen overstromingen door zeespiegelstijging. Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'veiligheid'.*
517.7	Wat is de faalkans van nooddiesels? Hoe bescherm je deze onvoorwaardelijk tegen een overstroming?	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'veiligheid'.*
517.8	Wat is de faalkans van een zogeheten SCRAM (/noodstop)?	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'veiligheid'.*
517.9	Hoeveel warmtelozing is er van 1 GWe waterstof centrale op basis van een cogen unit: gasturbine met stoomcyclus in vergelijking met een kerncentrale?	*Binnen deze procedure buigen we ons niet over waterstofcentrales. Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'alternatieven'.*
517.10	Kan afvalwater radioactief worden en zo ja, hoeveel?	*Afvalwater kan een zeer geringe mate van radioactiviteit bevatten. De mate dat dit effect zou kunnen hebben, wordt onderzocht voor het MER.*
517.11	Hoeveel stikstof gaat de bouw van de kerncentrale uitstoten? Is dit minder dan de bouw van een blauwe waterstoffabriek en waterstof gascentrale?	*De stikstofuitstoot bij de bouw van kerncentrales zal onderzocht worden in het kader van de haalbaarheidsonderzoeken en indien nodig zullen mitigerende maatregelen getroffen worden.*
517.12	Kan de bouw van de kerncentrale binnen de geluidsnormen blijven? Is dit minder dan de bouw van een blauwe waterstoffabriek en waterstof gascentrale?	*De geluidseffecten zullen onderzocht worden in het kader van de haalbaarheidsonderzoeken en indien nodig zullen mitigerende maatregelen getroffen worden.*

Indiener	**Reactie**	***Beantwoording***
517.13	Hoe groot is het effectgebied bij een explosie op de blauwe waterstoffabriek? Wat zijn de effectcontouren van de vloeibare CO2-opslag? Is dit minder dan het effectgebied van een meltdown bij een kerncentrale?	*Binnen deze procedure buigen we ns niet waterstofcentrales. Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'alternatieven'.*
517.14	Is aan de kust bouwen de veiligste plek voor een kerncentrale?	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'locatie' en 'veiligheid'.*
517.15	Wat is de regelbaarheid en snelheid van kerncentrales? Kunnen deze meebewegen met onbalans van wind en zon? Wat zijn de risico's hiervan ?	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'elektriciteitsnet.*
517.16	Welke centrale kan beter op- en aftoeren, de blauwe waterstofcentrale of de kerncentrale?	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'elektriciteitsnet'.*
517.17	Er kan geen degelijk MER opgesteld worden zonder een vergelijking met gelijkwaardige alternatieven die ook op een stabiele CO2 arme manier stroom kunnen produceren. Zowel aardgas als uranium kan opraken, waardoor beide alternatieven (waterstof gascentrale en kerncentrale) niet duurzaam zijn.	*Het MER is erop gericht om de milieu-effecten voor mogelijke locaties te onderzoeken. In het MER worden geen alternatieven voor kernenergie onderzocht. Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'alternatieven'.*
517.18	Het onderzoek van Antea is achterhaald, omdat blauwe waterstof in die tijd nog niet bekend was bij de Nederlandse overheid.	*Binnen deze procedure buigen we ons niet over waterstofcentrales. Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'alternatieven'.*
518.	**202403132 (Particulier)**	

Indiener	Reactie	***Beantwoording***
518.1	Waarom wordt er nog gekeken naar kernenergie? Het is mede gelet op de nieuwe technieken niet slim om hier nog in te investeren.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'alternatieven'.*
518.2	Het is duur en het duurt erg lang voordat het in werking kan treden.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'kosten en planning'.*
518.3	Er zijn ook hoge kosten gekoppeld aan het afbreken van een kerncentrale en het afval dat juist moet worden afgevoerd.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'kosten en planning'.*
518.4	Het is beter om het geld in te zetten op onderzoek en het realiseren van nieuwe technieken en het uitvoeren van zonne- en windenergie.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'alternatieven'.*
518.5	Deze reactie is voor het overige inhoudelijk gelijk aan reactie 176.1 en 176.2 (nr. 202401467). Voor de samenvatting van de reactie wordt hiernaar verwezen.	Deze reactie is voor het overige inhoudelijk gelijk aan reactie 176.1 en 176.2 (nr. 202401467). Voor de beantwoording wordt hiernaar verwezen.
519.	**202403135 (Particulier)**	
519.1	Voor kerncentrales is veel koelwater nodig, waardoor eigenlijk alleen de kustlocaties geschikt zijn.	*Het klopt dat kustlocaties (of andere locaties aan grote wateren) hiervoor het meest aangewezen zijn.*
519.2	Het is daarnaast ideaal als een kerncentrale in een natuurgebied wordt geplaatst, vanwege de veiligheidscontour. Dieren en planten hebben daar geen last van, omdat die geen angst hebben voor kernenergie. Ook ziet de indiener graag dat de kerncentrale nabij de industrie komt.	*Ook voor natuur (dieren en planten) gelden wettelijke beschermingsnormen, waar men zich aan dient te houden. Dit zal onderzocht worden in het kader van de haalbaarheidsonderzoeken. Een locatie nabij industrie is een goede optie.*

Indiener	Reactie	***Beantwoording***
519.3	De centrale moet zeker droog blijven en boven NAP komen te liggen, waardoor duingebieden perfecte locaties zijn. Er kan gedacht worden aan duingebieden zoals Wijk aan Zee, Nationaal Park Zuid- Kennemerland, Wassenaarseslag en de Zandmotor. Indiener stelt voor om dan mogelijk ook gebruik te maken van de warmtelevering aan bijv. TATA en nabijgelegen steden en dorpen.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'locatie'.*
519.4	Er is geen stikstofuitstoot als de centrale in bedrijf is, mits het personeel met elektrische auto's komt en de aannemers worden geselecteerd als ze stokstofvrij werken.	*De stikstofuitstoot zal onderzocht worden in het kader van de haalbaarheidsonderzoeken*
520.	**202403142 (Particulier)**	
520.1	Deze reactie is inhoudelijk gelijk aan reactie 176.3 t/m 176.5 (nr. 202401467). Voor de samenvatting van de reactie wordt hiernaar verwezen.	*Deze reactie is inhoudelijk gelijk aan reactie 176.3 t/m 176.5 (nr. 202401467). Voor de beantwoording wordt hiernaar verwezen.*
521.	**202403143 (Particulier)**	
521.1	Zie brief Milieu Defensie. Geen kerncentrales.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'nut en noodzaak'.*
522	**202403144 (Particulier)**	

Indiener	**Reactie**	***Beantwoording***
522.1	Geen nieuwe kerncentrales in Nederland.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'nut en noodzaak'.*
523	**202403150 (Particulier)**	
523.1	Indiener is tegen de bouw van een kerncentrale in Borsele. Er zijn in Nederland genoeg plekken waar niemand woont.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'locatie'.*
523.2	De kerncentrale komt te dicht bij het dorp en daar gaat men last van krijgen bij de tien jaar durende bouw.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'leefbaarheid en brede welvaart'.*
523.3	Er is al een kerncentrale in Borsele. Indiener ziet graag dat het gevaar wordt verdeeld over Nederland en niet alles in Borsele. Ook verbaast indiener zich erover dat een marine kazerne niet doorgaat, maar een kerncentrale wel.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'locatie' en 'veiligheid'.*
523.4	Er wordt niet geluisterd naar de inwoners, Zeeland is het afvoerputje.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'leefbaarheid en brede welvaart'.*
524	**202403164 (Particulier)**	
524.1	Indiener is tegen kernenergie.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'nut en noodzaak'.*
524.2	Er zijn in het verleden verschillende ongelukken geweest en deze gebieden zijn onbewoonbaar	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'veiligheid'.*

Indiener	Reactie	***Beantwoording***
	geworden. Indiener moet er niet aan denken dat dit gaat gebeuren in Zeeland.	
525	**202403171(Particulier)**	
525.1	Indiener wil nergens kerncentrales. Het is geen duurzame energie, omdat we de generaties na ons met het afval blijven zitten.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'radioactief afval'.*
525.2	Deze reactie is voor het overige inhoudelijk gelijk aan reactie 176 (nr. 176). Voor de samenvatting van de reactie wordt hiernaar verwezen.	*Deze reactie is voor het overige inhoudelijk gelijk aan reactie 176 (nr. 202401467). Voor de beantwoording wordt hiernaar verwezen.*
526.	**202403176(Particulier)**	
526.1	Indiener maakt uitdrukkelijk bezwaar tegen de Maasvlakte als locatie voor een kerncentrale. Hij haalt de volgende argumenten aan:	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'locatie'.*
526.2	Zowel TNO als het havenbedrijf hebben aangegeven dat de Maasvlakte vol is.	*We zoeken naar de meest geschikte ruimte voor twee kerncentrales. Dat betekent dat er in een uiterst geval ook ruimte gemaakt kan worden. Verder wordt verwezen naar de thematische beantwoording onder 'locatie'.*
526.3	De Maasvlakte is de poort van Europa; zeer intensief gebruikt en uiterst kwetsbaar. Dit is een zeer dichtbevolkt gebied en deze regio is het economische hart van Nederland. Het effect van een calamiteit in deze regio is niet te overzien.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'veiligheid'.*

Indiener	Reactie	***Beantwoording***
526.4	Het beoogde gebied staat vol met risicovolle, kwetsbare en explosieve industrie.	*De omringende industrie wordt betrokken in het haalbaarheidsonderzoek in het kader van de veiligheid. Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'veiligheid'.*
526.5	Om nog te zwijgen van de grootste schepen ter wereld die er liggen, want ook die hebben chemische en brandbare lading aan boord. Het is een onaanvaardbaar risico om hier een kerncentrale bij te plaatsen.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'veiligheid' en 'effecten op milieu'.*
526.6	Er is gesteld dat er in de directe omgeving van de beoogde centrale geen bewoners zijn. Maar er wordt geen rekening gehouden met de grote hoeveelheid mensen die daar werken of verblijven. Indiener geeft hier een indicatie van.	*De bevolkingsconcentratie rondom de locaties die onderzocht worden, zijn beperkt. Voor de mensen die in een kerncentrale werken gelden strenge regels en eisen vanuit stralingsbescherming en nucleaire veiligheid. Dit wordt gemonitord door de ANVS.*
526.7	In 2016 deden ruim 29.000 zeeschepen de Rotterdamse haven aan en in 2035 zullen dat er circa 57.000 zijn. Het aantal binnenvaartschepen is nog groter. De huidige Maasvlakte alleen al wordt bezocht door 28.000 binnenvaartschepen per jaar. Voor de Maasvlakte en Maasvlakte 2 samen neemt dit toe tot bijna 70.000 binnenvaartschepen in 2035.	*Deze reactie is voor kennisgeving aangenomen.*
526.8	Naast het verlies van duizenden levens zijn bij een calamiteit de economische gevolgen van een incident in dit gebied enorm. Gevolg: een enorme vernietiging van kapitaal en economische waarde.	*De kans op een calamiteit met een kerncentrale is zeer klein. De effecten zijn daarom niet in te schatten en afhankelijk van meerdere factoren, zoals de aard en omvang van de calamiteit, de locatie, de weersomstandigheden. Daarbij moet vermeld worden dat een calamiteit niet direct leidt tot een onbewoonbare zone.*

Indiener	Reactie	***Beantwoording***
526.9	De Maasvlakte zet in op een Europese waterstofhub voor de industrie.	*Deze reactie is voor kennisgeving aangenomen.*
526.10	Uit onderzoek blijkt dat een kerncentrale op de Maasvlakte andere ontwikkelingen in de energietransitie in de weg staat.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'alternatieven' en 'nut en noodzaak'.*
526.11	De Maasvlakte is al eerder uitgesloten als locatie. In 2021 is er een rapport van KPMG doorgestuurd naar de Tweede Kamer. In Zeeland is volgens KPMG draagvlak voor de centrale en genoeg koelwater. Maasvlakte is op dat moment uitgesloten omdat hier wordt ingezet op waterstof.	*In principe is geen enkel gebied in NL uitgesloten voor kerncentrales. Zie verder de thematische beantwoording onder 'locatie'.*
526.12	29 februari 2024 heeft TenneT een studie naar de kamer gestuurd waaruit blijkt dat Borssele en niet de Maasvlakte geschikt is: Netinpassing nieuwe kerncentrales Borssele en Maasvlakte onderzocht.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'elektriciteitsnet'.*
526.13	Kernafval wordt reeds opgeslagen in gebouwen van de COVRA in Zeeland.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'radioactief afval'.*
526.14	Tijdens de informatie-avond werd gesteld dat Groningen (dat al sinds 1986 is aangewezen als geschikte locatie) niet werd meegenomen als locatie. Een politieke beslissing. Er zou geen draagvlak zijn. Dit is inmiddels achterhaald. Inmiddels is er in Groningen een politieke meerderheid voor de kerncentrale (zie artikel BBB Groningen wil één van vier kerncentrales in provincie – RTV Noord).	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'locatie'.*
527.	**202403179 (Particulier)**	

Indiener	Reactie	***Beantwoording***
527.1	Dit voelt als een nieuwe Groningen. Waarom niet inzetten op duurzame energie in plaats van een kerncentrale bouwen in een gebied dat zich al niet gehoord voelt. Los van de bezwaren tegen kernenergie heeft indiener bezwaren tegen de plaatsing.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'nut en noodzaak' en 'alternatieven'.*
528.	**202403186 (Particulier)**	
528.1	De voorkeur gaat uit naar locaties met weinig mensen en de Maasvlakte 1 of 2 is niet zo'n locatie. Ook ligt de Maasvlakte dichtbij de gemeente Voorne aan Zee. Vanwege de werkgelegenheid komen steeds meer mensen uit de regio Rotterdam in Voorne aan Zee wonen, waardoor het nog drukker wordt.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'locatie'.*
528.2	Ook is een kerncentrale niet wenselijk vanwege de scheepvaart en zware petrochemiefabrieken. Er is geen vluchtweg omdat de Maasvlakte een schiereiland is.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'veiligheid'.*
528.3	Indiener opteert om de kerncentrales in Groningen neer te zetten, aangezien daar weinig mensen zijn en geen andere grote industrie.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'locatie'.*
528.4	Ook opteert indiener om de kerncentrales in Noord-Holland (Den Helder) neer te zetten in verband met de windrichting.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'locatie'.*

Indiener	Reactie	***Beantwoording***
529.	**202403188 (Particulier)**	
529.1	Deze reactie is inhoudelijk grotendeels gelijk aan reactie 176 (nr. 202401467). Voor de samenvatting van de reactie wordt hiernaar verwezen.	*Deze reactie is inhoudelijk grotendeels gelijk aan reactie 176 (nr. 202401467). Voor de beantwoording wordt hiernaar verwezen.*
529.2	Daarnaast geeft indiener aan dat hij om verschillende redenen bezwaar heeft tegen een kerncentrale.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'nut en noodzaak'.*
529.3	De kosten zijn te hoog en worden onderschat. Geen enkele kerncentrale heeft ooit winst gemaakt. De verliezen waren altijd groot. Daar komen ook nog kosten bij voor de ontmanteling en de opslag van afval. Indiener verwijst naar de conclusie van het Deutsches Institut für Wirtschaftsforschung (DRW, 2019).	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'kosten en planning'.*
529.4	In het ENCO-rapport worden niet de problemen in Finland genoemd en worden de kosten voor de opslag van kernafval niet genoemd. Er zijn talloze rapporten beschikbaar die aangeven dat het financieel een rampscenario is.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'radioactief afval'.*
529.5	Er is geen oplossing voor het kernafval. Indiener haalt twee voorbeelden (Duitse Assen en Gorleben) waar de opslag problemen veroorzaken.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'radioactief afval'.*
529.6	Nederland is te klein en te dicht bevolkt voor een kerncentrale. Als er iets misgaat kunnen we Nederland en bevolking afschrijven.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'veiligheid'.*
529.7	Kernenergie is geen oplossing voor het CO2-probleem. Naarmate de uraniumertsen armer	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'nut en noodzaak' en 'splijtstofketen'.*

Indiener	Reactie	***Beantwoording***
	worden, moet er steeds meer afgegraven worden, dus meer CO2-uitstoot (zie voor CO2 onderzoek ir.Jan Willem Storm van Leeuwen).	
529.8	Ook heeft indiener bezwaar, omdat hij niet wil dat er miljarden aan subsidies in worden gestopt. Indiener wil ook niet opdraaien voor de toekomstige kosten voor het afdekken van verliezen, de ontmanteling van de centrales en de opslag van afval. Dit wordt doorgeschoven naar de toekomst. Indiener wil niet meebetalen en is bereid rechtsgangen te doorlopen.	*Hoe de bekostiging eruit komt te zien, wordt momenteel nog onderzocht.*
529.9	Indiener acht het een schadelijke en overbodige techniek. Er zijn onschadelijke en minder schadelijke technieken om het energieprobleem aan te pakken. Het aantal mogelijkheden wordt alleen maar groter.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'nut en noodzaak' en 'alternatieven'.*
529.10	Als men de kennis omtrent kernenergie in huis wil houden, stelt indiener voor de nieuwe kerncentrale op de oude plek te zetten en dan eerst de oude centrale af te breken, uiteraard op eigen kosten. Dan heeft men met het opruimen van een centrale ook alvast kennis en ervaring kunnen opdoen.	*De besluitvorming over de bedrijfsduurverlenging van de bestaande kerncentrale in Borssele is onderdeel van een andere procedure (zie de website van RVO) en valt buiten de scope van onderhavige procedure.*
530.	**202403191 (Particulier)**	
530.1	Indiener heeft grote zorgen t.a.v. de locatie Maasvlakte 1. Er is al een hoge concentratie van vervuilende industrie met grote risico's voor omwonenden. Rotterdam en Den Haag liggen ook	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'veiligheid'.*

Indiener	Reactie	*Beantwoording*
	dicht bij elkaar, waardoor de gevolgen bij een ongeluk of militaire daad niet zijn te overzien.	
530.2	Indiener verzoekt om ook onderzoek te doen naar ongelukken die nog niet eerder hebben plaatsgevonden, zoals een ongeluk met een containerschip of een kettingreactie i.c.m. de omliggende industrie.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'veiligheid'.*
530.3	Locaties moeten onderzocht worden dicht bij een rivier in minder dichtbevolkt gebied en in de buurt van minder risicovolle activiteiten.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'locatie'.*
530.4	Ook moeten particulieren die veel stroom gebruiken worden aangepakt.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'alternatieven'.*
531.	**202403193 (Particulier)**	
531.1	Indiener wijst de keuze voor kernenergie als energievoorziening en als poging om de klimaatdoelstellingen te halen af.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'nut en noodzaak'.*
531.2	De frase 'weersonafhankelijke energievoorziening' is een bangmaker en geïntroduceerd om de gedachte over kernenergie aanvaardbaar te maken. De overheid is afgelopen 10 jaar niet bezig geweest met langetermijnvisies, waardoor ze zich nu laten leiden door de industrie en lobbyisten. Gebrek aan introspectie bij de overheid.	*Deze reactie is voor kennisgeving aangenomen. Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'nut en noodzaak'.*

Indiener	Reactie	***Beantwoording***
531.3	Voor kernenergie is splijtstof nodig en die heeft Nederland niet. Dat betekent dat we voor de energievoorziening afhankelijk worden van buitenlandse politiek en buitenlandse machthebbers. Dat heeft gevolgen voor de olieprijs.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'splijtstofketen'.*
531.4	Het onderzoek naar kernenergie als betrouwbare energievoorziening wordt momenteel ingehaald door de opbrengst van wind- en zonne-energie. Er is genoeg tijd om te investeren in studies naar energieopwekking met minder blijvende gevolgen als afval, transport, beveiliging en misbruik door kwaadwillenden.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'alternatieven'.*
531.5	De kerncentrales zullen van het oude type III zijn en het nieuwe type IV is pas na 2040 realiseerbaar en dat terwijl type IV al aangeprezen wordt als mogelijkheid om waterstof mee te produceren. Dit is een wensgedachte en niet hard te maken. Type III blijft hiermee vervuilend en vraagt bij Borsele veel meer ruimte dan gesuggereerd wordt. Des te meer als de afvalopslag ook nog ter plekke plaats moet vinden. Indiener refereert aan vrijgegeven tekeningen.	*De kerncentrales zullen van het type generatie III+ zijn.*
531.6	Met de zeespiegelstijging rijst ook de vraag hoelang de centrales veilig staan achter de dijken.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'veiligheid'.*
531.7	Het verbaast indiener ook dat alleen in Zeeland voorlichting is gegeven over de plannen en niet ook in de rest van Nederland, een deel van België en Duitsland. Het lijkt erop dat de plannen klein worden gehouden om gedoe te voorkomen. Een overheid	*Er is een digitale voorlichting gegeven op maandag 26 februari 2024. Naast informatieavonden in Heinkenszand en Terneuzen, hebben er ook twee informatieavonden plaatsgevonden in Oostvoorne en Vlaardingen. De reden om deze informatieavonden*

Indiener	Reactie	***Beantwoording***
	moet verantwoordelijkheid nemen, zeker wanneer er kritiek is op gedegen onderzoek.	*op die locaties te laten plaatsvinden is vanwege het vertrekpunt om in ieder geval de gebieden Borssele/Vlissingen en Maasvlakte I te gaan onderzoeken. Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'locatie'.*
531.8	Is er serieus nagedacht over nieuwe methoden van energieopslag, het beperken van de huidige energievraag en het optimaliseren van de huidige energiegebruikers?	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'alternatieven'.*
531.9	Wat doet en deed de overheid om de klimaatverandering te vertragen?	*De overheid is breed bezig om klimaatverandering tegengaan. Zie in relatie tot kernenergie ook de thematische beantwoording onder 'nut en noodzaak' en 'alternatieven'.*
531.10	Er zijn veel argumenten die de overstap bezwaarlijk maken. Indiener verwacht niet een doorslaggevend bezwaar te hebben maar wil toch het punt maken.	*Deze reactie is voor kennisgeving aangenomen. Voor de reactie op uw bezwaren verwijzen wij naar de voorgaande punten.*
532.	**202403196 (Particulier)**	
532.1	Deze reactie is inhoudelijk grotendeels gelijk aan reactie 176 (nr. 202401467). Voor de samenvatting van de reactie wordt hiernaar verwezen.	*Deze reactie is inhoudelijk grotendeels gelijk aan reactie 176 (nr. 202401467). Voor de beantwoording wordt hiernaar verwezen.*
532.2	Deze reactie is voor het overige inhoudelijk gelijk aan reactie 529.2 t/m 529.10 (nr. 202403188). Voor de samenvatting van de reactie wordt hiernaar verwezen.	*Deze reactie is voor het overige inhoudelijk gelijk aan reactie 529.2 t/m 529.10 (nr. 202403188). Voor de beantwoording wordt hiernaar verwezen.*

Indiener	Reactie	***Beantwoording***
533.	**202403197(Particulier)**	
533.1	Indiener is tegen kerncentrales zolang er geen definitieve oplossing is voor het kernafval.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'radioactief afval'.*
534.	**202403207(Particulier)**	
534.1	Indiener vraagt zich af of de regio Drenthe en regio Emmen geen oplossing is. In het Duitse Lingen staat ook een centrale en misschien is het een optie om met het Duitse ministerie samen te werken m.b.t. de opslag en verwerking.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'locatie'.*
535.	**202403220 (Particulier)**	
535.1	Indiener heeft volgende zorgen en vragen en hoopt gerustgesteld te kunnen worden: Een kerncentrale kan niet makkelijk aan-uit worden gezet. Om het net in balans te houden met de energie uit wind en zon lijkt de combinatie groene energie en kernenergie geen goede mix. Hoe ziet u dat?	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'elektriciteitsnet'.*
535.2	Betekent het dat er minder wordt ingezet op wind en zon?	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'alternatieven'.*
535.3	Kan worden aangegeven (het liefst procentueel) hoeveel subsidie noodzakelijk is voor een kerncentrale in vergelijking met windparken en zonneparken?	*Hoe de bekostiging eruit komt te zien, wordt momenteel nog onderzocht.*

Indiener	**Reactie**	***Beantwoording***
535.4	Lopen we het risico op een lock-in scenario met kerncentrales, omdat een centrale een lange afschrijving heeft? Hoe wordt geborgd dat bij einde levensduur de kerncentrale netjes wordt ontmanteld en op een milieuvriendelijke manier ontdaan wordt van het afval?	*Aan het ontmantelen en de opslag van radioactief afval zijn strenge regels verbonden. Voor de ontmanteling moet in de toekomst een vergunning bij de ANVS worden aangevraagd – die borgt dat de ontmanteling veilig en schoon gebeurt. Het radioactief afval wordt opgeslagen bij COVRA, die ook verantwoordelijk is voor een veilige afhandeling van dat afval.*
535.5	Op welke manier gaan we het afval opslaan voor de gehele duur dat het afval nog gevaarlijk kan zijn voor mens, plant en dier?	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'radioactief afval'.*
536.	**202403221 (Particulier)**	
536.1	Indiener heeft begrip voor de overwegingen maar zet vraagtekens bij de haalbaarheid van een nieuwe kerncentrale in Nederland. De veiligheidsrisico's in een dichtbevolkt land als Nederland wegen zwaar voor indiener.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'veiligheid'.*
536.2	Er moet met name voor de radioactieve afvalstoffen een duurzame oplossing worden gevonden.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'radioactief afval'.*
536.3	Ook zet indiener vraagtekens bij het plaatsen van een centrale in zuidwestelijke richting van de belangrijkste Nederlandse populatie kernen. In een noodsituatie zou de overwegend zuidwestenwind voor problemen kunnen zorgen.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'veiligheid'.*

Indiener	Reactie	***Beantwoording***
536.4	Indiener stelt voor om eerst naar grotere subsidies te kijken voor andere duurzame energiebronnen en kernenergie alleen in te zetten wanneer de energievoorziening in Nederland anders in gevaar komt.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'alternatieven'.*
537.	**202403229 (Particulier)**	
537.1	Investeren in en exploiteren van kerncentrales is economisch een zeer riskante operatie die niet rendabel zal zijn. De belastingbetaler zal opdraaien voor de kosten.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'kosten en planning'.*
537.2	De veiligheid is niet gegarandeerd en zeker niet in het geval van oorlog, waarbij kerncentrales een makkelijk doelwit zijn in tegenstelling tot gespreide energieopwekking door burgers, bedrijven, organisaties en overheden. Ook is de veiligheid niet gegarandeerd in het geval van natuurrampen.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'veiligheid'.*
537.3	Er zijn verschillende andere en betere wegen om in onze energievoorziening te blijven voorzien. De voorkeur gaat uit naar versterking van deze maatregelen en (nieuwe/ innovatieve) energieopwekkingen verdienen absolute voorkeur.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'alternatieven'.*
538.	**202403231 (Particulier)**	
538.1	Indiener maakt graag kenbaar dat het bouwen van kerncentrales misschien een oplossing is voor de	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'alternatieven'.*

Indiener	Reactie	***Beantwoording***
	korte termijn, maar het creëert ook een probleem voor de lange termijn. Het vraagstuk is hierbij niet waar deze moet komen, maar óf de kerncentrales er moeten komen.	
539	**202403232(Particulier)**	
539.1	Super idee, de locaties kan indiener niks over zeggen en het feit dat het er twee zijn is ook top voor het land.	*Deze reactie is voor kennisgeving aangenomen.*
540.	**202403233 (Particulier)**	
540.1	Indiener vindt het een prima idee om kerncentrales te bouwen. Dit hadden we 10 jaar geleden al moeten doen met een forse voorraad uranium of thorium.	*Deze reactie is voor kennisgeving aangenomen.*
540.2	Hoewel de Maasvlakte een prima locatie zou zijn omdat het dicht bij grootgebruikers is, is Borssele volgens indiener een betere locatie. Dit omdat hier al kennisinfrastructuur is rond een kerncentrale.	*Deze reactie is voor kennisgeving aangenomen. Uw reactie zal betrokken worden in de vervolgprocedure.*
541.	**202403244 (Particulier)**	
541.1	Geen kerncentrale.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'nut en noodzaak'.*

Indiener	Reactie	***Beantwoording***
542.	**202403248 (Particulier)**	
542.1	Bouwen van kerncentrales is een aanrader. Veilig en beter voor het milieu.	*Deze reactie is voor kennisgeving aangenomen.*
543.	**202403257 (Particulier)**	
543.1	Deze reactie is inhoudelijk gelijk aan reactie 176 (nr. 202401467). Voor de samenvatting van de reactie wordt hiernaar verwezen.	*Deze reactie is inhoudelijk gelijk aan reactie 176 (nr. 202401467). Voor de beantwoording wordt hiernaar verwezen.*
544.	**202403261 (Particulier)**	
544.1	Geen extra kerncentrale in Zeeland.	*Deze reactie is voor kennisgeving aangenomen. Uw reactie zal betrokken worden in de vervolgprocedure.*
545.	**202403281 (Particulier)**	
545.1	Indiener geeft aan dat ingezet moet worden op circulaire economie en energiebesparing.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'alternatieven'.*
545.2	Deze reactie is voor het overige inhoudelijk gelijk aan reactie 176 (nr. 202401467). Voor de samenvatting van de reactie wordt hiernaar verwezen.	*Deze reactie is voor het overige inhoudelijk gelijk aan reactie 176 (nr. 202401467). Voor de beantwoording wordt hiernaar verwezen.*
546.	**202403282 (Particulier)**	

Indiener	Reactie	***Beantwoording***
546.1	Deze reactie is inhoudelijk grotendeels gelijk aan reactie 176 (nr. 202401467). Voor de samenvatting van de reactie wordt hiernaar verwezen.	*Deze reactie is inhoudelijk grotendeels gelijk aan reactie 176 (nr. 202401467). Voor de beantwoording wordt hiernaar verwezen.*
547.	**202403283 (Particulier)**	
547.1	Indiener vindt het goed dat er nieuwe kerncentrales komen, aangezien dit geen CO2 uitstoot. Kerncentrales zijn ook efficiënter dan zon- en windenergie en er is minder ruimte voor nodig. Ook doet kernenergie het als het donker is en er geen wind is.	*Deze reactie is voor kennisgeving aangenomen.*
548.	**202403285 (Particulier)**	
548.1	Studies van TNO, de gezamenlijke netbeheerders, Berenschot en Kalavasta laten zien dat scenario's zonder kernenergie niet alleen heel goed mogelijk zijn, maar ook vele voordelen bieden. Nu alleen mogen spreken over de mogelijke locaties doet geen recht aan de werkelijke discussie. die er moet plaatsvinden.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'nut en noodzaak' en 'alternatieven'.*
548.2	Indiener verwacht daarom dat de minister in de verdere procedure een helder antwoord geeft op de vraag of er scenario's zijn zonder een uitbouw van kernenergie.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'alternatieven'.*

Indiener	Reactie	***Beantwoording***
548.3	Deze reactie is voor het overige inhoudelijk gelijk aan reactie 176 (nr. 202401467). Voor de samenvatting van de reactie wordt hiernaar verwezen.	*Deze reactie is voor het overige inhoudelijk gelijk aan reactie 176 (nr. 202401467). Voor de beantwoording wordt hiernaar verwezen.*
549.	**202403307 (Particulier)**	
549.1	De procedure klopt niet.	*Voor dit project wordt de wettelijk voorgeschreven projectprocedure gevolgd. Niet valt in te zien op welke wijze de procedure niet klopt. Indiener heeft dit ook niet verder toegelicht.*
549.2	Kerncentrales zijn niet wenselijk.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'nut en noodzaak'.*
549.3	Kerncentrales zijn te duur en de kosten staan niet in verhouding met zonne- en windenergie.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'nut en noodzaak', 'kosten en planning' en 'alternatieven'.*
549.4	Er is geen oplossing voor het afval, waardoor toekomstige generaties worden opgezadeld met het probleem.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'radioactief afval'.*
549.5	Geen enkele locatie is dan ook wenselijk. De wetenschap en bedrijven moeten zoeken naar alternatieven.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'alternatieven'.*
550.	**202403312 (Particulier)**	

Indiener	Reactie	***Beantwoording***
550.1	Met kerncentrales worden we volledig afhankelijk van Russisch splijtmateriaal.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'splijtstofketen'.*
551.	**202403337 (Particulier)**	
551.1	Indiener maakt bezwaar tegen het voornemen om één of meerdere kerncentrales te bouwen/ plaatsen op de Maasvlakte. Het gebied is te dicht bevolkt en de risico's zijn te groot.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'veiligheid'.*
551.2	Eerst zal duidelijk moeten zijn wat exact de bedoeling is en welk soort kerncentrale geplaatst wordt.	*We zoeken eerst een geschikte locatie voor de bouw van twee kerncentrales. Vervolgens zal de technologiekeuze worden gemaakt.*
552.	**202403342 (Particulier)**	
552.1	Indiener is geen voorstander van de bouw van nieuwe kerncentrales in Nederland. Er zijn genoeg andere energiebronnen om in te investeren, naast energiebesparing natuurlijk.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'nut en noodzaak' en 'alternatieven'.*
553.	**202403352 (Particulier)**	
553.1	Deze reactie is inhoudelijk gelijk aan reactie 74.2 t/m 74.4 en 74.9 en 74.10 (nr. 202400397). Voor de samenvatting van de reactie wordt hiernaar verwezen.	*Deze reactie is inhoudelijk gelijk aan reactie 74.2 t/m 74.4 en 74.9 en 74.10 (nr. 202400397). Voor de beantwoording wordt hiernaar verwezen.*
553.2	Indiener maakt zich zorgen over de impact van deze bouw op de provincie Zeeland. In 2023 is een	*Hinkley Point C is een vergelijkbaar project: het gaat namelijk om de bouw van twee kerncentrales. Ook*

Indiener	Reactie	***Beantwoording***
	presentatie gegeven door een inwoner van het UK over de rampzalige effecten van de bouw op de leefomgeving. De presentatie is als bijlage gevoegd bij de zienswijze. Deze presentatie gaat over de ervaringen bij Hinkley Point C als voorbeeld voor Borssele 2 en 3. De presentatie gaat in op de bouw- en afbreektijd, het radioactieve afval, de kosten, de politieke posities en de effecten van de bouw op leefomgeving, gezondheid, landschap, natuur en economie en op de veiligheid.	*wij leren van de ervaringen die daar zijn opgedaan. De potentiële negatieve effecten die hier genoemd worden, worden onderzocht in het MER. Ook de kosten en omgang met radioactief afval worden onderzocht om goed gemotiveerde locatiekeuze te maken. Zie verder de thematische beantwoording onder 'effecten op milieu', 'leefbaarheid en brede welvaart' en 'kosten en planning'.*
553.3	Indiener maakt zich grote zorgen over: - het aantal arbeiders (ca. 7.000), waar moeten die worden ondergebracht?	*Verwezen wordt naar thematische beantwoording onder 'leefbaarheid en brede welvaart'.*
553.4	- de lange tijdsduur van het project van 10-15 jaar;	*Verwezen wordt naar thematische beantwoording onder 'leefbaarheid en brede welvaart'.*
553.5	- de horizonvervuiling van het licht dat het werk met zich mee zal brengen;	*Verwezen wordt naar thematische beantwoording onder 'leefbaarheid en brede welvaart'.*
553.6	- de druk op de woningmarkt die de aanwezigheid van de 7000 arbeiders met zich mee zal brengen. Er is namelijk nu al woningnood;	*Verwezen wordt naar thematische beantwoording onder 'leefbaarheid en brede welvaart'.*
553.7	- de druk op de arbeidsmarkt. Schaars personeel wordt naar dit project getrokken en zal het MKB in Zeeland totaal ontwrichten.	*Verwezen wordt naar thematische beantwoording onder 'leefbaarheid en brede welvaart'.*

Indiener	Reactie	***Beantwoording***
553.8	- de druk op het wegennet van het aan- en afvoeren van materiaal en personeel	*Verwezen wordt naar thematische beantwoording onder 'leefbaarheid en brede welvaart'.*
553.9	Een nog verdere uitbreiding van het hoogspanningsnet maakt van Zeeland een totaal onleefbare provincie. Plaats de centrales op een plek waar ook vraag is naar de geproduceerde stroom.	*Verwezen wordt naar thematische beantwoording onder 'leefbaarheid en brede welvaart', 'locatie' en 'elektriciteitsnet'.*
554.	**202403358 (Particulier)**	
554.1	Indiener wijst daarnaast ook op het feit dat het besparen van energie ge- en verbruik ook een bron van energie is. Deze bron dient te worden meegenomen in het bewijs dat energie uit kernenergie noodzakelijk is. Het gaat hier om besparingen op microniveau en bij bedrijven (zoals DOW en Yara). Ook het actief beperken van vervuilende mobiliteit, vliegverkeer vooral, kan daarbij niet buiten schot blijven.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'alternatieven'.*
554.2	Indiener geeft aan dat het niet zo kan en mag zijn dat onze huidige energiebehoefte ons het recht geeft de leefwaardigheid van onze aardbol aan te tasten, zeker als het niet noodzakelijk is. De Rijksoverheid van Nederland slaagt er al een aantal decennia niet meer in om de burgers te beschermen. Ze gaat nu, met dit voornemen, zelfs ook al zover het levensrecht van toekomstige generaties in de komende duizenden jaren voorgoed aan te tasten.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'nut en noodzaak'.*

Indiener	Reactie	***Beantwoording***
554.3	Ook roept indiener de Nederlandse overheid op om meer bewustwording te bevorderen over het overmatige energiegebruik. Dit door actieve voorlichting, maar ook door alternatief energiegebruik krachtig via subsidiëring goedkoper te maken en daarmee te bevorderen. Dit kan gefinancierd worden door een lastenverzwaring van gebruik van fossiele brandstoffen in progressieve lastentabel.	*Energiebesparing valt buiten de scope van deze procedure.*
554.4	Deze reactie is voor het overige inhoudelijk gelijk aan reactie 74 (nr. 202400397). Voor de samenvatting van de reactie wordt hiernaar verwezen.	*Deze reactie is voor het overige inhoudelijk gelijk aan reactie 74 (nr. 202400397). Voor de beantwoording wordt hiernaar verwezen.*
555.	**202403359 (Particulier)**	
555.1	Indiener wil geen kerncentrale op de Maasvlakte omdat Rotterdam bij een gewapend conflict sowieso een potentieel doelwit is vanwege de havens en logistiek.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'veiligheid'.*
555.2	Een alternatieve locatie voor een kerncentrale is in het IJsselmeer nabij de Afsluitdijk.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'locatie'.*
556.	**202403367 (Waterschap Hollandse Delta)**	
556.1	Indiener geeft aan dat de betreffende waterschappen expliciet moeten worden meegenomen in de ambtelijke en bestuurlijke	*Dat is correct. Hier is inmiddels in voorzien.*

Indiener	Reactie	***Beantwoording***
	overleggen, gelijkwaardig aan de betreffende gemeenten en provincies.	
556.2	Voordat een besluit wordt genomen over de locatie, is nog een traject nodig met een plan-Milieu Effect Rapportage en een Integrale Effect Analyse.	*Dat is correct. In paragraaf 2.7 van het Voornemen en voorstel voor Participatie wordt de projectprocedure beschreven, waarvan een plan-MER en IEA in het kader van de verkenning onderdeel uitmaken.*
556.3	In de Nota wordt volgens indiener vooral ingegaan op participatie. Wat daarbij opvalt is dat wel de betrokken provincies en gemeenten expliciet worden genoemd, maar de betrokken waterschappen niet.	*Het Waterschap Hollandse Delta zal ook worden betrokken bij de volgende stappen in de projectprocedure.*
556.4	Juist vanuit 'Water en Bodem sturen' (november 2022 toegezonden aan de Tweede Kamer) is indiener van mening dat ook de betrokken waterschappen bij de participatie-activiteiten expliciet betrokken moeten worden in de ambtelijke en bestuurlijke overleggen. Op die manier worden de waterstaatkundige aspecten volwaardig meegenomen.	*Verwezen wordt naar het antwoord op 556.1.*
556.5	Graag zien wij de participatie op dit punt aangevuld worden, zodat in het verdere traject ook de effecten op de (zoet)waterbeschikbaarheid en andere waterstaatkundige aspecten volwaardig meegenomen kunnen worden.	*Verwezen wordt naar het antwoord op 556.1.*
557.	**202403370 (Particulier)**	

Indiener	Reactie	***Beantwoording***
557.1	Indiener benadrukt dat het bouwen en inwerking hebben van kerncentrales per saldo méér (fossiele) energie kost dan het overbruggen van de Dunkelflautes. Daar komt bij dat in de besluitvorming onvoldoende meegenomen is dat de opwekking van schone energie zó ver kan ontwikkelen tot 2035 dat Dunkelflaute-perioden ook zonder kernenergie overbrugt kunnen worden.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'nut en noodzaak' en 'alternatieven'.*
557.2	Deze reactie is voor het overige inhoudelijk gelijk aan reactie 176 (nr. 202401467). Voor de samenvatting van de reactie wordt hiernaar verwezen.	*Deze reactie is voor het overige inhoudelijk gelijk aan reactie 176 (nr. 202401467). Voor de beantwoording wordt hiernaar verwezen.*
558.	**202403375 (Particulier)**	
558.1	Indiener heeft de volgende vragen: Hoelang zal het kernafval van deze nieuw te bouwen kerncentrales een risico zijn voor de individuele en volksgezondheid bij direct contact met mens en dier?	*Verwezen wordt naar thematische beantwoording onder 'radioactief afval'.*
558.2	Moet het kernafval van de nieuw te bouwen kerncentrales getransporteerd worden naar een tussentijdse en/of uiteindelijke bestemming en met welk risico voor ongevallen en terrorisme is gerekend?	*Verwezen wordt naar thematische beantwoording onder 'radioactief afval'.*
558.3	Welke opslagmethode(s) wordt voor hoe lang als veilig aangemerkt en welke zekerheid kan hierover worden verstrekt?	*Verwezen wordt naar thematische beantwoording onder 'radioactief afval'.*

Indiener	Reactie	***Beantwoording***
558.4	Welke opslagmethode(n) wordt / worden voorzien voor het afval van deze nieuwe kerncentrales?	*Verwezen wordt naar thematische beantwoording onder 'radioactief afval'.*
558.5	Welke kosten zijn gemoeid met veilige opslag en voor hoeveel jaar vooruit wordt de financiering van beveiliging van de opslag - tot het afval veilig is bij direct contact voor de gezondheid - meegerekend met de bouw- en exploitatiekosten – tot einde levensduur?	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'radioactief afval'.*
558.6	Hoe weegt het risico van de zeer langdurige tijd dat het afval radioactief blijft en bij direct contact gevaarlijk voor de gezondheid is, op tegen de beperkingen van onze kennis nu over de situatie op onze planeet over duizenden jaren?	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'radioactief afval'.*
558.7	Is het moreel aanvaardbaar dat we onbekende gevolgen voor volgende generaties tot duizenden jarenlang na het sluiten van deze nieuwe kerncentrales, voor de dan levende wereldbevolking met het opgeslagen kernafval voor rekening en risico van volgende generaties te laten zijn terwijl zij niet profiteren van de energieopwekking die wij er tijdelijk voor terugkrijgen binnen onze generatie?	*Verwezen wordt ook naar de thematische beantwoording onder 'radioactief afval'.*
558.8	Is het (g)een (im)morele activiteit om nu kernenergie te produceren met het gevaarlijke afval dat ver na onze generatie nog radio actief zal	*Verwezen wordt ook naar de thematische beantwoording onder 'radioactief afval'.*

Indiener	Reactie	***Beantwoording***
	blijven, zonder dat we de gevolgen daarvan kunnen overzien?	
558.9	Verplicht duurzaamheid niet tot het uitsluitend opwekken van energie met methoden die absoluut niet schadelijk zijn, nu en in de toekomst voor het leven op onze planeet?	*Op dit moment is geen enkele manier 100% niet-schadelijk; elke manier van energieopwek vraagt om grondstoffen en om ruimte. De EU duidt wel drie bronnen als groen: wind, zon en kernenergie.*
559.	**202403380 (Particulier)**	
559.1	Indiener reageert op het voornemen om 2 nieuwe kerncentrales te gaan bouwen in het Sloegebied in Borssele en is van mening dat het Sloegebied niet meer geschikt is voor het bouwen van 2 nieuwe grote kerncentrales en vraagt zich af of het verstandig is om alles bij elkaar te plaatsen. Er is daar al teveel belangrijke infrastructuur die een rol spelen bij de energievoorziening.	*In dit stadium van het project is er nog geen definitieve locatie gekozen. Verwezen wordt voorts naar de thematische beantwoording onder 'locatie' en 'veiligheid'.*
559.2	De volgende twee ontwikkelingen moeten worden meegenomen: een mogelijk conflict met Rusland en de klimaatveranderingen; het Sloegebied wordt extra kwetsbaar voor overstromingen.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'veiligheid'.*
559.3	In het Sloegebied staan en komen al veel verschillende bedrijven die een belangrijke rol spelen in onze energievoorziening. De Sloecentrale, het zonnepark Scaldia, de huidige kerncentrale die langer open blijft en de aansluiting van het windmolenpark op zee op het landelijke elektriciteitsnetwerk. Daarnaast komen er een groene waterstoffabriek van VoltH2, de	*Het klopt dat er veel verschillende initiatieven op het gebied van energievoorziening lopen in het Sloegebied.*

Indiener	Reactie	***Beantwoording***
	bulkterminals voor ammoniak, het grootste batterij-energieopslagsysteem van Nederland van Alfen en de batterijen van Lion Storage erbij.	
559.4	Ook is het Sloegebied een belangrijk havengebied voor aan- en afvoer van goederen (ook militair materieel). Bij een oorlog is het wel makkelijk om de energievoorziening van Nederland te ontregelen. De huidige situatie in Oekraïne laat zien dat er in korte tijd veel kan veranderen. Ook de NAVO-chef en de Poolse premier waarschuwen voor confrontatie en oorlog de komende tijd.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'veiligheid'.*
559.5	Als er steeds meer belangrijke infrastructuur in het Sloegebied wordt geplaatst wordt het, naar mijn mening, een steeds belangrijker doelwit voor een mogelijke vijand. Waardoor het risico om hier slachtoffer van te worden voor de inwoners onnodig wordt vergroot.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'veiligheid'.*
559.6	Er zijn geschiktere plaatsen om nieuwe kerncentrales te plaatsen, bijv. in gebieden waar nog weinig infrastructuur aanwezig is.	*Verwezen wordt ook naar de thematische beantwoording onder 'locatie'.*
559.7	Indiener geeft aan dat ook gekozen kan worden voor small modular reactors. Op deze manier is de energievoorziening voor Nederland minder makkelijk te ontregelen en dus minder kwetsbaar.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'alternatieven'.*
559.8	Naar aanleiding van uw voornemen zou indiener de volgende effecten onderzocht willen zien.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'veiligheid'.*

Indiener	Reactie	*Beantwoording*
	- hoeveel maal groter wordt, na plaatsing van de 2 nieuwe kerncentrales, het risico op een aanval op dit gebied in een oorlogssituatie? - in hoeverre wordt de energievoorziening van Nederland ontregeld, als alle zich in het Sloegebied bevindende infrastructuur die een rol spelen in onze energievoorziening worden uitgeschakeld?	
560.	**202403383 (Particulier)**	
560.1	Indiener refereert aan de opwarming van de aarde en geeft aan dat de hoeveelheid koelwater die nodig is voor de kerncentrale ervoor zorgt dat het zeewater verder opwarmt. Wat zijn de negatieve gevolgen voor de natuur (vissen, schelpdieren en waterplanten), rekening houdend met de lage waterstanden in de rivieren in de zomer?	*De gevolgen voor de natuur worden onderzocht in het kader van de verkenning (MER) en indien nodig zullen er mitigerende maatregelen genomen worden. De waterstanden zullen bij dit onderzoek betrokken worden. Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'effecten op milieu'.*
560.2	Indiener refereert aan het Besluit Risico Zware Ongevallen en vraagt wat de risicocontouren voor individueel- en voor groepsrisico zijn. Hoe is rekening gehouden bij de locatie-voorstellen met het MCA (Maximum Credible Accident) scenario? Tot hoever zou het getroffen radioactieve gebied reiken? Hoe te vergelijken met de besmette gebieden na de rampen van Tsjernobyl en Fukushima?	*Het Besluit risico's zware ongevallen 2015 (Brzo 2015) is per 1 januari 2024 ingetrokken en opgenomen in de nieuwe Omgevingswet. In de nieuwe Omgevingswet zijn regels opgenomen voor bedrijven die met grote hoeveelheden gevaarlijke stoffen werken. Deze regels hebben tot doel om zware ongevallen met gevaarlijke stoffen te voorkomen. De regels zijn tevens bedoeld om de gevolgen van een zwaar ongeval zoveel mogelijk te beperken, mocht er toch iets misgaan.*

Indiener	Reactie	***Beantwoording***
		In het kader van de verkenning (MER) zullen de risicocontouren onderzocht en beoordeeld worden. Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'veiligheid'.
560.3	Hoe wordt bij de locatiekeuze rekening gehouden met de vernietigende effecten bij een raketaanval?	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'veiligheid'.*
561.	**202403389 (Gemeente Assenede (België))**	
561.1	Indiener uit bezorgdheid over de plannen om nieuwe kerncentrales te bouwen in Borssele en vraagt om de verwachte hoeveelheden radioactief afval en gebruikte stoffen als gevolg van de exploitatie van een nieuwe kerncentrale kwalitatief te beschrijven.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'radioactief afval'.*
561.2	Ook vraagt indiener om de mogelijke risico's en veiligheidsaspecten van de te voorziene transportbewegingen van (bestraalde) splijtstofelementen en radioactief afval van en naar de kerncentrale te beschrijven, met specifieke aandacht voor de nucleaire transporten die mogelijk via Oost-Vlaams grondgebied zouden gebeuren.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'radioactief afval'.*
561.3	Ook vraagt indiener of wordt nagegaan of bij een effectieve stijging van het zeeniveau er mogelijkheid tot overstroming is van het terrein, aangezien het terrein is ingepolderd in de jaren 60.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'locatie'.*
561.4	De indiener wenst ook dat de stralingsimpact bij calamiteiten op het grondgebied van indiener in beeld wordt gebracht.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'veiligheid'.*

Indiener	Reactie	***Beantwoording***
561.5	Indiener wenst een zicht te krijgen op noodprocedures en crisiscommunicatie bij calamiteiten.	*Voor calamiteiten bestaat het zogenaamde Landelijk Crisisplan Straling. Verder wordt verwezen naar de thematische beantwoording onder 'veiligheid'.*
561.6	Tot slot wenst indiener dat de Belgische grensgemeenten en hun inwoners op de hoogte worden gehouden van alle stappen in de procedure voor opstart en exploitatie van de nieuwe kerncentrale en ook te laten deelnemen aan de participatiemomenten hieromtrent.	*Als een plan, programma of project aanzienlijke milieueffecten kan hebben in een of meerdere landen, moet het bevoegd gezag in Nederland dat land hierover informeren. Het Verdrag van Espoo regelt dit voor project-mer en het SEA (strategic environmental assessment) Protocol vult het Verdrag van Espoo aan voor plan-mer. De afspraken zijn verankerd in de Nederlandse wet- en regelgeving voor milieueffectrapportage. Conform deze vereisten heeft het bevoegd gezag landen binnen een straal van 1.000 km van Nederland geïnformeerd over de projectprocedure en gevraagd of zij willen deelnemen aan het participatietraject. Verder wordt verwezen naar de thematische beantwoording onder 'procedure'.*
562.	**202403394 (Particulier)**	
562.1	Deze reactie is inhoudelijk gelijk aan reactie 176 (nr. 202401467). Voor de samenvatting van de reactie wordt hiernaar verwezen.	*Deze reactie is inhoudelijk gelijk aan reactie 176 (nr. 202401467). Voor de beantwoording wordt hiernaar verwezen.*
563.	**202403395 (Particulier)**	
563.1	Kernenergie opwekken is onveilig.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'veiligheid'.*

Indiener	Reactie	***Beantwoording***
564.	**202403397 (Particulier)**	
564.1	Deze reactie is inhoudelijk grotendeels gelijk aan reactie 176 (nr. 202401467). Voor de samenvatting van de reactie wordt hiernaar verwezen.	*Deze reactie is inhoudelijk grotendeels gelijk aan reactie 176 (nr. 202401467). Voor de beantwoording wordt hiernaar verwezen.*
564.2	Indiener wijst erop dat de regering is gevallen over migranten en dat het nu ook een politiek probleem is. Hoe denkt de minister twee kerncentrales te bouwen zonder arbeidsmigranten? De bouw van de centrales in de VK laten zien dat er een enorm aantal arbeiders nodig is. Zeeland heeft deze arbeiders niet, maar ze worden ook niet toegelaten.	*Voor de bouw van kerncentrales zijn veel arbeidskrachten nodig. Deze zullen logischerwijs ook ten dele uit het buitenland komen. De politiek beslist hier uiteindelijk over.*
564.3	Indiener vraagt zich ook af over voldoende CO2-ruimte is voor de bouw van twee kerncentrales. Ook is tijdens de bouw veel (tijdelijke) huisvesting nodig. Indiener vraagt zich dan ook af waar de jonge Zeeuwen zich straks kunnen vestigen? Het vinden van woonruimte is nu al vrijwel onmogelijk.	*Zie verder de thematische beantwoording onder 'nut en noodzaak', 'effecten op milieu' en 'leefbaarheid en brede welvaart'.*
564.4	De Zeeuwse infrastructuur is niet ingericht op veel reisbewegingen van arbeiders die op vrije dagen naar huis willen en veel (zwaar) bouwmateriaal dat aangevoerd moet worden. Er is maar 1 snelweg en 1 spoor.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'locatie' en 'effecten op milieu'.*
564.5	Er is nu al in Zeeland een tekort aan huisartsen. De ziekenhuiszorg en aanrijdtijden van ambulances voldoen maar net aan de norm als het gaat om de lokale bevolking. In het toeristenseizoen schiet het nu al te kort en dat wordt alleen maar ergens als er	*Zie de thematische beantwoording onder 'leefbaarheid en brede welvaart'*

Indiener	Reactie	*Beantwoording*
	veel arbeiders bijkomen. De capaciteit van de brandweer schiet ook te kort. Indiener hoort dan ook graag hoe de minister zorg en veiligheid in deze regio denkt te garanderen gedurende de jarenlange bouw (minimaal 15 jaar).	
564.6	Indiener geeft aan dat de overheid geen desinvestering moet doen, zoals in het verleden bij de nieuwe kolencentrales. Maakt niet dezelfde fout door nu te investeren in een energiebron die alleen op volle kracht kan draaien. Als wordt geïnvesteerd in kernenergie, kan het geld niet worden ingezet voor echt duurzame ontwikkelingen.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'alternatieven'.*
564.7	Indiener refereert aan Dodewaard en beschrijft dat er in de periode van stilstand (bouw, rustfase t/m ontmanteling) het dubbele geld en energie is gestoken in de veiligheid, beveiliging en het onderhoud, los van het radioactieve afval. Indiener verwacht dat er bij nieuwe centrales duidelijke afspraken worden gemaakt dat investeerders i.c. exploitanten financieel verantwoordelijk blijven voor alle kosten, ook voor de lange termijnkosten. Tijdens een informatieronde werd indiener nadrukkelijk gemeld dat alle kosten, dus ook de hiervoor genoemde kosten, meegenomen zijn in het tarief van kernenergie, maar dit blijkt niet waar. De kosten (ook lange termijnkosten) moeten eerst gedekt worden en daarna kan er pas worden uitgekeerd aan aandeelhouders.	*Zie verder de thematische beantwoording onder 'kosten en planning'.*

Indiener	Reactie	***Beantwoording***
565.	**202403405 (Particulier)**	
565.1	In het samenvattend overzicht van de Beleidshistorie waarborgingsbeleid van de Antea Group d.d. 16 januari 2024 (projectnummer 0486653.100) wordt in figuur 6 in paragraaf 2.5.1 de puntentelling gegeven voor de score voor de geschiktheid van de vijf onderzochte locaties in 2008. Uit de tabel in figuur 6 blijkt dat de Eemshaven evenveel punten (namelijk 33) scoort als Borssele. Juist op het punt bodemstabiliteit scoort de Eemshaven één punt, waar Borssele twee punten scoort. Indiener refereert aan de aangenomen motie-Sienot en Mulder die oproept geen kerncentrale te bouwen in de provincie Groningen, vanwege het ontbreken van draagvlak, het aardbevingsgevaar als gevolg van de gaswinning en dat de Groningse provinciale staten niet zal meewerken aan de realisatie van een kerncentrale. Het definitief stoppen van gaswinning in Groningen leidt tot een gestabiliseerde bodem aldaar, waardoor de Eemshaven mogelijk een betere locatie is dan Borssele of de Maasvlakte. De Eemshaven moet nog niet worden uitgesloten als mogelijke locatie en moet nader worden onderzocht als potentiële locatie. Mogelijk kan blijken dat er toch draagvlak is als de voordelen opwegen tegen de nadelen. Voor de volgordelijkheid in de ruimtelijke procedure is het onjuist om de motie tot uitsluiting van enige locatie in de provincie Groningen in dit stadium van de	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'locatie'.*

Indiener	Reactie	***Beantwoording***
	ruimtelijke procedure als voorwaarde of criterium mee te laten wegen.	
565.2	Een deugdelijke verkenning zou wat indiener betreft moeten inhouden dat er ook, naast eerdergenoemde locaties, verder onderzoek naar mogelijk kansrijke gebieden in Nederland wordt gedaan.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'locatie'.*
565.3	Veiligheid is randvoorwaardelijk. Bij een kernramp moet, afhankelijk van de omstandigheden, een gebied in een straal van 20 tot 30 kilometer ontruimd worden (vgl. Fukoshima). Met name de locatie Maasvlakte en alles daaromheen (Rotterdam en de haven, Den Haag, Westland en de kassen) dient een vitaal belang voor de Nederlandse economie. Ook is een groot deel van de strategische olievoorraden van het land en belangrijke olieraffinaderijen in het gebied gelegen. Binnen een straal van vijf kilometer van de beoogde locatie is ook een opslagplaats voor vloeibaar aardgas. Indiener maakt zich zorgen over de combinatie hiervan met een kerncentrale.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'veiligheid'.*
565.4	Ook maakt indiener zich zorgen over de locatie in Borssele. Indiener geeft aan dat hij zich zorgen maakt over het feit dat slecht onderhouden olietankers in Vlissingen brandstof bunkeren op circa 5 km afstand van de huidige kerncentrale in Borsele en verwijst naar een artikel in NRC van 15 maart 2024.	*Deze reactie is voor kennisgeving aangenomen.*
565.5	Als het fout gaat – net zoals in Fukushima – kan radioactief water door de getijde werking mogelijk	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'veiligheid'.*

Indiener	Reactie	*Beantwoording*
	landinwaarts terecht kunnen komen met alle gevolgen voor mens en natuur. Met name voor Rotterdam en omliggende gemeentes zou dit grote gevolgen kunnen hebben.	
565.6	Onderzoek in de volgende fase van het proces tot het komen tot de twee kerncentrales wat de veiligheidsrisico's zijn van petrochemische industrie vlakbij een kerncentrale. Wat zijn de initiële en navolgende gevolgen van bijvoorbeeld een ontploffende olietank, of olietanker op een kerncentrale en op haar ondersteunende omgeving? Hoe groot is het risico dat een dergelijk ongeval bij een petrochemische opslaglocatie of -fabriek leidt tot een kernramp vergelijkbaar zoals die bij Fukushima; en wat zijn de mogelijke gevolgen voor de omgeving rond de te onderzoeken locaties bij een kernramp zoals die zich bij Fukushima voordeed?	*De veiligheidsrisico's worden ten behoeve van het MER onderzocht. Verder wordt verwezen naar de thematische beantwoording onder 'veiligheid'.*
565.7	Voorts wijst indiener op het risico van spionage (t.b.v. kernwapens) bij kerncentrales en fabrieken die uranium verrijken. Kerncentrales en transporten (van kernafval en splijtstofstaven) moeten bovendien goed beveiligd worden om ervoor te zorgen dat nucleair materiaal niet in handen komt van terroristen. Hoe verhoudt de locatie zich met de benodigde beveiligingsmaatregelen, wat zijn de effecten op de omgeving en wat zijn de voorwaarden waar een meest ideale omgeving aan zou moeten voldoen? Daar komt bij dat een kerncentrale een mogelijk doelwit is.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'veiligheid'.*

Indiener	Reactie	***Beantwoording***
565.8	Bij kernenergie ontstaat radioactief afval. De effecten van de ioniserende straling zijn schadelijk voor de gezondheid en zijn onvoldoende of niet onderzocht. Het radioactieve afval blijft nog lang straling afgeven en voor het opslaan ervan is geen definitieve oplossing. Dit zou voldoende reden moeten zijn om niet over te gaan op energiewinning uit kernenergie dan wel te besluiten dat er geen geschikte locaties in Nederland zijn.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'radioactief afval'.*
565.9	Als afgeweken wordt van het besluit om een meest ideale locatie te vinden, wat zijn dan de randvoorwaarden (mbt. veiligheid, bereikbaarheid, nabijheid van koelwater, gezondheid) waarvan afgeweken zou kunnen worden om een locatie als geschikt te achten?	*Voor de locatie worden de uitgangspunten zoals genoemd in het Voornemen en voorstel voor Prtaicpatie (VenP), gehanteerd. In het concept NRD wordt gemotiveerd welke locaties in Nederland het meest voor de hand liggen om verder te onderzoeken.*
565.10	Te weinig inwoners zijn bewust van het feit dat zij nu hun mening kunnen geven. De campagne om burgers te bereiken had effectiever gemoeten door bijvoorbeeld gebruik van de Omgevingsalert-app. Er had in samenwerking met de app-ontwikkelaar geregeld kunnen worden dat meer mensen – ook mensen die buiten de straal die ze hebben aangegeven in de app – een melding krijgen van dit project.	*Er is geadverteerd door middel van online-bannering en in lokale huis-aan-huisbladen. Indieners van een reactie ontvangen vanaf nu een brief bij elke nieuwe participatieronde. Uw suggestie wordt meegenomen in het verdere participatieproces.*
565.11	Indiener refereert aan de aangenomen motie-Erkens d.d. 28 februari 2024 waarin een groter ambitieniveau verzocht wordt ten aanzien van kernenergie en tenminste vier grote kerncentrales te realiseren in plaats van twee. Deze is onmogelijk om uit te voeren, omdat de ruimtelijke procedure al	*De huidige procedure is gericht op realisatie van twee kerncentrales. De realisatie van twee extra kerncentrales valt buiten de scope van deze ruimtelijke procedure.*

Indiener	Reactie	***Beantwoording***
	gestart is voor twee kerncentrales. Deze motie moet dan ook niet meegenomen worden in deze ruimtelijke procedure. Een dergelijke grote wijziging vergt een herstart van de procedure.	
565.12	Indiener verzocht om een reactie op de ingediende zienswijze en dat hij op de hoogte wordt gehouden van de verdere procedure (NRD,MER).	*U ontvangt een reactie op de ingediende reactie. U wordt op de hoogte gehouden onder andere via Bureau Energieprojecten en www.overkernenergie.nl.*
566.	**202403412 (Particulier)**	
566.1	Indiener is tegen het bouwen van kerncentrales in Nederland. Alle locaties vallen af en daarvoor haalt indiener de volgende redenen aan:	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'nut en noodzaak'.*
566.2	Nederland is te dicht bevolkt.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'nut en noodzaak' en 'veiligheid'.*
566.3	Het afval is nog lang schadelijk.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'radioactief afval'.*
566.4	Het is te duur.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'kosten en planning'.*
566.5	Niet nog een partij die geprivatiseerde energie verkoopt.	*Deze reactie is voor kennisgeving aangenomen.*
566.6	De Maasvlakte wordt nog kwetsbaarder bij eventuele vijandige dreiging.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'veiligheid'.*
566.7	Er moet meer onderzoek gedaan worden naar het waterpeil in toekomstig Nederland.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'veiligheid' en 'effecten op milieu'.*

Indiener	Reactie	***Beantwoording***
566.8	Bij de voorlichting in Vlaardingen is niet duidelijk genoeg naar voren gekomen wat de schatting aan energieverbruik in 2050 is en indiener vraagt zich dan ook af of het wel echt nodig is.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'nut en noodzaak'.*
566.9	De overheid kan ook nadenken over minder energie in plaats van meer energie. Hierbij kan gedacht worden aan het weren van bedrijven die veel energie gebruiken.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'alternatieven'.*
566.10	Participatie is goed, maar het wordt niet goed gebracht. De burger heeft geen stem gehad en participatie is mosterd na de maaltijd, omdat het plan er door is gedrukt in de tijd naar een nieuw kabinet.	*Verwezen wordt naar het participatieplan en het participatietraject.*
567.	**202403420 (Particulier)**	
567.1	Indiener vindt de vraag of kernenergie nodig is, belangrijker dan de vraag waar kerncentrales gebouwd moeten worden. Het antwoord op de vraag is volgens indiener: nee.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'nut en noodzaak'.*
567.2	Het is te laat voor de actuele energieproblemen, het is niet nodig, het is te duur en het laat afval achter dat goed bewaakt moet worden.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'kosten en planning', 'nut en noodzaak' en 'radioactief afval'.*
567.3	Zonder overheidssteun is er geen sprake van een goede businesscase. Het geld kan beter worden gebruikt. De ruimte kan beter benut worden, nergens nieuwe kerncentrales.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'nut en noodzaak'.*

Indiener	Reactie	***Beantwoording***
568.	**202403423(Particulier)**	
568.1	Indiener vindt dat de Maasvlakte de beste locatie is voor de nieuwe kerncentrale, omdat daar de meeste afnemers zitten. Ook hoeven er minder hoogspanningskabels en masten te worden geplaatst en komen er niet meer in het Zeeuwse landschap. Daar staan er al genoeg.	*Deze reactie is voor kennisgeving aangenomen. Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'locatie'.*
568.2	Ook is het qua bouwen logischer, aangezien er minder bouwvakkers heen en weer hoeven te rijden. De Zeeuwse wegen zitten al overvol.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'locatie'.*
569	**202403431 (Particulier)**	
569.1	De brandstof voor de kernenergiecentrales is uranium. De vraag naar uranium neemt toe waardoor de prijs de komen jaren fors zal stijgen. Wat is het break-even point voor de prijs van uranium wil de miljarden investering voor een centrale renderen?	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'kosten en planning' en 'splijtstofketen'.*
570.	**202403432 (Particulier)**	
570.1	Indiener is het niet eens met het voornemen en vindt de nieuwe kerncentrales om meerdere redenen ongewenst.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'nut en noodzaak'.*

Indiener	Reactie	***Beantwoording***
570.2	Voor kernenergie zijn grondstoffen nodig die niet eindeloos beschikbaar zijn, terwijl de effecten van het winnen, transporteren en gebruiken veel meer gevolgen hebben dan verantwoord is. De wereld veilig en duurzaam aan de volgende generaties doorgeven raakt volledig uit beeld.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'splijtstofketen'.*
570.3	Het energieprobleem kan niet worden opgelost met de bouw van kerncentrales.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'nut en noodzaak'.*
570.4	We moeten er naar streven om minder grondstoffen en energie te gebruiken in welvarende landen. Hoe langer we wachten met veranderen hoe groter het probleem en hoe moeilijker het wordt om een leefbare wereld door te geven aan volgende generaties. Er moet meer nadruk gegeven worden aan deze boodschap.	*Wij onderschrijven deze reactie. Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'alternatieven'.*
570.5	De gelden en menselijke energie kunnen beter ingezet worden voor maatregelen voor verduurzaming en het veiliger maken van de wereld, denk aan: verduurzaming van woningen en industrie, ontwikkelen van systemen voor opslag van energie, aanpassingen in de agrarische sector en voedingsindustrie, transport en logistiek, etc.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'alternatieven'.*
570.6	Kerncentrales zijn ongewenst vanwege: - de risico's en kosten van de opslag van het radioactief afval over een heel lange periode.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'radioactief afval'.*
570.7	- de overlast in de omgeving tijdens de bouw van de kerncentrales.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'leefbaarheid en brede welvaart'.*

Indiener	Reactie	***Beantwoording***
570.8	- de impact van ongelukken met kerncentrales op de omgeving.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'veiligheid'.*
570.9	- de hoge kostprijs van kernenergie per kWh.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'elektriciteitsnet'.*
570.10	- de onvoorspelbaarheid van risico's van het bouwproces.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'kosten en planning'.*
570.11	- de afhankelijkheid van dubieuze regimes voor de grondstoffen.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'splijtstofketen'.*
570.12	- de onvoorspelbaarheid van de kosten van de bouw van centrales en het risico dat de bevolking die moet betalen.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'kosten en planning'.*
570.13	Er moeten geen kerncentrales gebouwd worden in Nederland, maar er moet ingezet worden op een verandering richting een duurzame wereld, leefbaar voor ons nageslacht.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'alternatieven'.*
571.	**202403446 (Particulier)**	
571.1	Kerncentrales lijkt indiener een prima plan, alleen niet op de Maasvlakte.	*Deze reactie is voor kennisgeving aangenomen. Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'locatie'.*
572.	**202403447 (Particulier)**	
572.1	Indiener wil geen kerncentrales in Nederland.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'nut en noodzaak'.*

Indiener	Reactie	***Beantwoording***
573.	**202403450 (Particulier)**	
573.1	Indiener is enthousiast over de bouw van nieuwe kerncentrales zodat een stabiele en groene elektriciteitsvoorziening na 2030 kan worden gegarandeerd.	*Deze reactie is voor kennisgeving aangenomen.*
573.2	Indiener opteert om naast een nieuwe kerncentrale een publiek toegankelijk museum te bouwen over kernenergie. Een dergelijk museum staat bij de kerncentrale Olkiluoto in Finland en is een mooie toevoeging.	*Deze reactie is voor kennisgeving aangenomen. Verwezen wordt naar het participatieplan.*
574.	**202403451 (Stichting e-Lise)**	
574.1	Zo snel mogelijk zo veel mogelijk kerncentrales, een aantal hoogvermogend (>1GW) en een aantal SMR (Small Modular Reactor) varianten van 300MW bij industriële gebieden.	*Deze reactie is voor kennisgeving aangenomen. Voor wat betreft de SMR wordt verwezen naar de thematische beantwoording onder 'alternatieven'.*
575.	**202403453 (Particulier)**	
575.1	Uranium is niet onuitputtelijk. Over 50 jaar is uranium op, welke brandstof is daarna geschikt voor de centrales en hoe lang is dit alternatief beschikbaar? Op welke wijze wordt bij de bouw van centrales daarop geanticipeerd?	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'splijtstofketen'.*

Indiener	Reactie	***Beantwoording***
575.2	De uraniummijnbouw verwoest hele landstreken. De milieuschade is enorm. Op welke wijze wordt die schade gecompenseerd door Nederland?	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'effecten op milieu'.*
575.3	Het deels Nederlandse Urenco levert aan 170 kerncentrales wereldwijd. Nederland is mede-aansprakelijk voor de schade veroorzaakt door Urenco. Over welk bedrag in euro's wordt er schade toegebracht en op welke wijze zien we die schade in euro's terug in de investeringen die Nederland gaat doen in kerncentrales? Als deze schade wordt getotaliseerd voor 50 jaar, welk bedrag moet de regering dan reserveren in de begroting?	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'kosten en planning' en 'effecten op milieu'.*
575.4	Op welke wijze is bepaald dat de 4 voorziene locaties in Nederland het veiligst zijn? Waarom is het hoger gelegen gebied de Veluwe tegen het IJsselmeer aan geen veiliger locatie? Is een onbewoonbaar gebied op de Noordzee ook een betere locatie dan Zeeland?	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'locatie' en naar de cNRD.*
575.5	Hoe groot is de overstromingskans in Zeeland? Hoe veilig is Zeeland bij stijging van de zeespiegel? Geef aan hoe hoog de zeespiegel in het jaar 2200 is en op welke wijze voorzieningen zijn getroffen om de centrales veilig in bedrijf te houden.	*Een kerncentrale is bestand tegen overstromingen door zeespiegelstijging. Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'veiligheid'.*
575.6	Wat is de situatie als er een kernsmelting gaat optreden? Hoe groot is het gebied dat onbewoonbaar wordt? Hoe lang is dit gebied dan onbewoonbaar? Wat is de totale economische situatie als de kernsmelting in 2050 plaats vindt? Graag een zo nauwkeurig mogelijke berekening van	*De kans op een calamiteit met een kerncentrale is zeer klein. De effecten zijn daarom niet in te schatten en afhankelijk van meerdere factoren, zoals de aard en omvang van de calamiteit, de locatie, de weersomstandigheden. Daarbij moet vermeld*

Indiener	Reactie	***Beantwoording***
	deze schade. Op welke wijze wordt ingeval van een ramp de energievoorziening opgevangen? Wordt voor deze situatie ook een MER opgesteld die inzichtelijk maakt welke ook de milieuschade is?	*worden dat een calamiteit niet direct leidt tot een onbewoonbare zone.*
575.7	Met welke landen is/wordt een afspraak gemaakt dat zij het energietekort in Nederland ingeval van nood aanvullen?	*Deze vraag is buiten de scope van het project.*
575.8	De veiligheid van kerncentrales is belangrijk. Dit vergt uiterste inspanningen. Zijn de centrales bestand tegen bomaanslagen? Hoe wordt voorkomen dat de locaties uit de lucht met drones worden aangevallen? Zijn centrales bestand drone aanvallen? Zijn centrales bestand tegen een aanval met kruisraketten? Op welke wijze wordt de veiligheid concreet gewaarborgd? Hoe groot wordt de veiligheidszone rondom de centrales? Mag er gewoond en gewerkt worden in de veiligheidszone? Om hoeveel bewoners gaat dan en waar moeten naar toe verplaatst worden? Wie neemt de beveiliging voor zijn rekening? Hoe hoog worden de beveiligingskosten? Worden deze kosten doorberekend aan de energiegebruikers?	*Op basis van de zogeheten vastgestelde 'referentiedreigingen' wordt een pakket aan beveiligingsmaatregelen genomen. Dit wordt beoordeeld door de ANVS. Over de maatregelen zelf en de referentiedreigingen wordt geen specifiekere informatie verstrekt vanwege beveiligingsredenen. Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'veiligheid'.*
575.9	Wordt een veiligheidsplan opgesteld? Wordt een rampenplan opgesteld? Wie wordt verantwoordelijk: provincie of Rijk? Hoe hoog worden de jaarlijkse kosten becijferd van constante bemensing en materieel nodig voor de uitvoering van een rampenplan? Wordt daarvoor een nieuwe operationele organisatie opgericht?	*Op basis van de zogeheten vastgestelde 'referentiedreigingen' wordt een pakket aan beveiligingsmaatregelen genomen. Dit wordt beoordeeld door de ANVS. Over de maatregelen zelf en de referentiedreigingen wordt geen specifiekere informatie verstrekt vanwege beveiligingsredenen.*

Indiener	Reactie	***Beantwoording***
		Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'veiligheid'.
575.10	Bij de besluitvorming over bouw van een centrale dient een besluit worden genomen over permanente veilige opslag. Kortom nu ook in deze procedure een besluit meenemen over de locatie van een permanente opslag. Als dit niet gedaan wordt, acht indiener het besluitvormingstraject van het Voornemen onwaarachtig en onvolledig.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'radioactief afval'.*
576.	**202403460 (Particulier)**	
576.1	Indiener is voorstander, wij en de wereld hebben het nodig. Dit heeft te maken met de veiligheid en ondertussen de betrouwbaarheid van deze centrales. Bovendien is het afval gecontroleerd iets wat meer maar weinig energievoorzieningen hebben.	*Deze reactie is voor kennisgeving aangenomen.*
577.	**202403466 (Particulier)**	
577.1	Indiener vindt twee kerncentrales een goed idee. Frankrijk is bijna onafhankelijk vanwege kernenergie en de rapporten wijzen uit dat het schoon en efficiënt kan.	*Deze reactie is voor kennisgeving aangenomen.*
578.	**202403467 (Particulier)**	

Indiener	Reactie	***Beantwoording***
578.1	Kernenergie is een niet te missen energiebron voor elektriciteit en een eventueel warmtenet.	*Deze reactie is voor kennisgeving aangenomen.*
579.	**202403469 (Stichting Energietransitie & Kernenergie)**	
579.1	Indiener vindt het noodzakelijk dat er vaart gemaakt wordt met de energietransitie en dus ook met de bouw van nieuwe kerncentrales.	*Deze reactie is voor kennisgeving aangenomen.*
579.2	Indiener geeft aan graag toe te zien dat het proces niet wordt verstoord. Zo zijn ze graag aanwezig bij inspreekavonden en ze willen graag spreektijd of in panels deelnemen.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'participatie'.*
580.	**202403471 (Particulier)**	
580.1	Indiener vindt het een goed plan om fit for 55 agenda voor CO2-reductie te realiseren. Het is een banenmotor en een uitgelezen kans voor de TU om kennis te ontwikkelen.	*Deze reactie is voor kennisgeving aangenomen.*
581.	**202403472 (Particulier)**	
581.1	Indiener vindt dat er op dit moment geen beter alternatief is om iedereen van betaalbare stroom te voorzien en tevens het milieu te ontlasten.	*Deze reactie is voor kennisgeving aangenomen.*

Indiener	Reactie	***Beantwoording***
581.2	Ook kunnen we dan minder windmolens plaatsen. Daar worden de mensen ziek van en het belast het milieu meer.	*Deze reactie is voor kennisgeving aangenomen.*
582.	**202403476 (Particulier)**	
582.1	Kernenergie is schoner dan de alternatieven en het is beter dan de dode vogels door windmolenparken.	*Deze reactie is voor kennisgeving aangenomen.*
582.2	Gaan de kerncentrales gebouwd worden op een locatie waar geen elektriciteitscapaciteit is? Als dat zo is dan is het zonde van de investering of gaat de portemonnee ook open om het transport te verbeteren?	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'locatie'.*
583.	**202403479(Particulier)**	
583.1	Indiener stelt voor om de goedkope en veilige reactor van de vierde generatie (met een CDF=0) op de Maasvlakte neer te zetten. Indiener wil geen reactor van generatie drie plus die onveilig en te duur zijn.	*Uitgangspunt is generatie III+. Verder wordt verwezen naar de thematische beantwoording onder 'locatie'.*
584.	**202403483 (Particulier)**	
584.1	Het toepassen van kernenergie is goed voor Nederland, omdat een energiesysteem dat alleen op hernieuwbare energie draait niet kosteneffectief is	*Deze reactie is voor kennisgeving aangenomen.*

Indiener	Reactie	*Beantwoording*
	en nadelig zou zijn voor de Nederlandse economie en concurrentiepositie.	
584.2	Het toepassen van kernenergie wordt verhinderd door de anti-kernenergielobby die door desinformatie de bevolking bang en boos maakt over de toepassing ervan. En deze lobby slaagt erin door zich te vermommen als sociale of milieubeweging. Op die manier verschaft de lobby zich onbesproken toegang tot podia en onderhandelingstafels, zoals in het verleden bij het Energieakkoord en het Klimaatakkoord, terwijl organisaties die nut en noodzaak van kernenergie bepleiten worden uitgesloten of monddood gemaakt. De anti-kernenergielobby wordt gefinancierd met overheidsgeld en geld van loterijen. De succesvolle toepassing van kernenergie hangt niet zozeer af van technologiekeuze of competentie van de bouwende partijen, als wel van de mate waarin de anti-kernenergielobby invloed kan uitoefenen. Het verminderen van die invloed kan door het weerleggen van de desinformatie van de lobby en het zorgen dat die weerleggingen gehoord en begrepen worden, met als doel dat een ruime, brede meerderheid van de bevolking nut en noodzaak van kernenergie in gaat zien, en de desinformatie van de anti-kernenergielobby laat voor wat het is.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'nut en noodzaak'.*
585.	**202403488 (Particulier)**	

Indiener	Reactie	***Beantwoording***
585.1	Deze reactie is inhoudelijk gelijk aan reactie 526 (nr. 202403176). Voor de samenvatting van de reactie wordt hiernaar verwezen.	*Deze reactie is inhoudelijk gelijk aan reactie 526 (nr. 202403176). Voor de beantwoording wordt hiernaar verwezen.*
586.	**202403496 (Particulier)**	
586.1	Van deze ramp heeft de mens over 1000 jaar nog steeds last. Geen nieuwe kerncentrale.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'nut en noodzaak' en 'radioactief afval'.*
587.	**202403497(Particulier)**	
587.1	De afweging van de noodzaak voor een kerncentrale is voor indiener niet helder gezien de ontwikkeling die gaande is. Het lijkt er meer op dat het als exportproduct gebruikt gaat worden en dat terwijl er in Nederland voldoende uitdagingen zijn (netcongestie). Nederland zou veel innovatiever kunnen en moeten zijn.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'nut en noodzaak'.*
587.2	Kan er ingeval van energietransport naar het buitenland met de omliggende landen (Benelux) een afspraak gemaakt worden waar de centrale en op wiens grondgebied één of meer centrales uiteindelijk zal worden gebouwd? Waarom worden er niet meer locaties onderzocht en ook voor wat betreft veranderende gebieden?	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'locatie'.*

Indiener	Reactie	***Beantwoording***
587.3	Het technische aspect; worden de centrales ingezet als kernfusie en/of -splitsing en op basis waarvan wordt er een keuze gemaakt? En wil Nederland daar geen veranderende voorloper van zijn?	*Nederland zet in op een bewezen techniek, niet op innovatie.*
587.4	Kan de centrale in Borsele omgebouwd worden voor wat betreft de keuze voor type kernenergie? Zodat de centrale alsnog gebruikt kan worden i.p.v. dat het ontmanteld wordt dan wel in huidige vorm wordt voortgezet?	*De besluitvorming over de bedrijfsduurverlenging van de bestaande kerncentrale in Borssele is onderdeel van een andere procedure (zie de website van RVO) en valt buiten de scope van onderhavige procedure.*
587.5	Afweging waarom Zeeland t.a.v. de andere locaties is niet duidelijk? Lage bevolking en welke andere argumenten t.a.v. andere gebieden?	*In dit stadium van het project is er nog geen definitieve locatie gekozen. Verwezen wordt voorts naar de thematische beantwoording onder 'locatie'.*
587.6	Nederland is omringd met 'water' voor zover het ook nog noodzakelijk is en de reden waarom hier en niet elders binnen Nederland en of ander buurlanden om ook juist de risico's en of locaties te verspreiden (zon en/ of (aanlanding) wind, kerncentrale e.d.).	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'veiligheid' en 'locatie'.*
587.7	Aantal bewoners en daarmee of het acceptabel wordt bevonden (als het een keer fout) gaat terwijl er een cumulatie van 'belangrijke' bedrijven zijn?	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'veiligheid'.*
587.8	Qua ruimte wordt gezegd dat er minder ruimte benodigd is, maar kan de ruimte dan ook niet voor andere doeleinden worden gezet?	*Uiteraard is het mogelijk om de gronden op een andere wijze te gebruiken, maar om de klimaatdoelstellingen te halen is een zo efficiënt mogelijk gebruik van gronden voor duurzame energie nodig. Kernenergie voorziet hierin en biedt daarnaast een continu aanbod van duurzame energie. Zie voorts de thematische beantwoording onder 'nut en noodzaak' en 'alternatieven'.*

Indiener	Reactie	***Beantwoording***
587.9	Meer en ander innovatieve ontwikkeling waarbij er geen afhankelijkheid is met andere landen en of grondstoffen wordt dat hierin meegenomen? Bijv. batterijen met zout? Nederland is ook omringd met zout water, die je wellicht ook voor diverse zaken kunt gebruiken dan enkel koelwater.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'alternatieven'.*
587.10	Hoe wordt (naast het bouwen van een centrale) in de grondstoffen hiervoor voorzien?	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'splijtstofketen'.*
587.11	Hoe wordt omgegaan met kernafval en de daarbij behorende verantwoordelijkheid?	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'radioactief afval'.*
587.12	Indiener begrijpt dat kernenergie CO2 neutraal is, maar vindt het niet innovatief genoeg. Er zijn andere, duurzamere, milieuvriendelijkere en 'eigen manieren' en/of grondstoffen te vinden om niet -ook niet voor de grondstoffen- energieafhankelijk te zijn. Het blijft kwetsbaar.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'nut en noodzaak' en 'alternatieven'.*
587.13	Indiener begrijpt de inzet van verschillende en andere energie)bronnen, maar mist antwoord op de vraag in hoeverre het echt schoon is.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'nut en noodzaak'.*
587.14	Het lijkt erop neer te komen dat de kerncentrales in de basis energie gaat voorzien en al het andere (dus extra) zal worden geëxporteerd dan wel opgeslagen. Waarom is zon en/of wind dan nog nodig?	Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'nut en noodzaak' en 'alternatieven'.
587.15	Indiener mist de tijd en energie die hierin wordt gestoken andere innovatieve ontwikkelingen.	*Zie de reactie onder 587.14. Ook in het innoveren en uitbreiden van andere duurzame energiebronnen zoals wind, zon en waterstof wordt veel energie gestoken.*

Indiener	Reactie	***Beantwoording***
587.16	Wordt er ook gekeken naar de benutting en het slimmer gebruik van de huidige infrastructuren (bestaande) elektra- en gasnetwerken, zowel op land als op water?	*Waar relevant wordt de bestaande infrastructuur gebruikt.*
587.17	Veiligheid blijft een issue en daar is gelukkig volop aandacht voor en ook de afweging wat wel dan niet acceptabel wordt geacht.	*Deze reactie is voor kennisgeving aangenomen.*
587.18	Hoe wordt t.z.t. de (kern)energie getransporteerd? Het landelijke net is zo goed als vol en er is al sprake van congestie. Zijn de nieuwe opwaarderingen van het net voldoende om de energie te kunnen transporteren?	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'elektriciteitsnet'.*
588.	**202403502 (Particulier)**	
588.1	Indiener vindt de bouw van nieuwe kerncentrales niet acceptabel, omdat er nog steeds geen zicht is op een verantwoorde oplossing voor het afvalprobleem en met name de duur waarover het afval radioactief blijft. De overheid heeft het zelf al over honderdduizenden jaren (voor bepaalde componenten) van afval (https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/straling/nationale-programma-radioactief-afval).	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'radioactief afval'.*
588.2	Er zijn drie categorieën voor risico analyse: 1. Risico's die je kent en redelijk kunt inschatten	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'veiligheid' en 'radioactief afval' en 'kosten en planning'.*

Indiener	Reactie	*Beantwoording*
	2. Risico's waarvan je weet dat ze bestaan maar ook weet dat je ze niet goed in kunt schatten. 3. Risico's waarvan je niet weet dat ze bestaan. De 3e groep is principieel ongrijpbaar, tot de 1e behoren volgens heel wat mensen financieringsrisico's van kerncentrales en het risico van ongelukken. De 2e groep is het meest tricky en kernafval behoort daar voor indiener toe. Indiener waarschuwt voor risico's van de 1e groep die zich pas vele generaties na ons kunnen manifesteren. Dit gaat over een tijdsduur die voor het menselijk brein niet te bevatten is.	
588.3	Als we nu ja zeggen tegen kerncentrales zal dat tot een permanente productie van afval gaan leiden waar we geen raad mee weten.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'radioactief afval'.*
589.	**202403506 (Particulier)**	
589.1	De bouw van twee kerncentrales is niet duurzaam, volstrekt overbodig en in strijd met het overheidsbeleid van 'volledig circulaire economie', de nationale grondstoffenstrategie, de impact van de winning van uranium op mens en milieu en van een duurzame energietransitie gedragen door zon, wind, geothermie en biomassa.	*Voor de puntsgewijze reactie wordt verwezen naar 589.2 en verder.*
589.2	Het voornemen verdraagt zich niet met het kabinetsbeleid om tot een volledig circulaire economie in 2050 te komen. Kernenergie is namelijk	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'nut en noodzaak' en 'splijtstofketen'.*

Indiener	Reactie	***Beantwoording***
	afhankelijk van een eindige primaire grondstoffenbron: uranium.	
589.3	Ook is nog geen oplossing voor de opslag van het afval.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'radioactief afval'.*
589.4	Ook past het niet in de nationale grondstoffenstrategie. Het doel daarvan is om de leveringszekerheid van kritische grondstoffen op middellange termijn te vergroten. Met de keuze voor kernenergie wordt de verantwoordelijkheid m.b.t. de kwetsbaarheden in de grondstofketen verwaarloosd.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'splijtstofketen'.*
589.5	In het Nationale Programma Circulaire Economie 2023-2030 (NPCE) staat als doelstelling dat negatieve impact van winning en verwerking van kritieke grondstoffen op mens en milieu moet worden verkleind. Met de keuze voor kernenergie wordt hiermee in strijd gehandeld, omdat op veel plaatsen in de wereld waar uranium wordt gewonnen, mens en milieu worden vernietigd. In Niger (waar Nederland veel uranium vandaan haalt) is veel vervuiling i.v.m. de uraniumwinning.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'nut en noodzaak'. De milieueffecten van de winning van delfstoffen voor de opwek van kernenergie zijn de verantwoordelijkheid van het land van herkomst. Deze worden in beeld gebracht in vergelijkbare milieuprocedures ter plekke.*
589.6	De komst van twee kerncentrales wordt gerechtvaardigd door te wijzen op de noodzaak van de energietransitie. Als wordt gekeken naar de definitie van energietransitie (waarin staat dat het gaat om de overgang van fossiele en eindige energiebronnen naar vernieuwbare energiebronnen) in het Energietransitieverslag: Ruimte voor duurzame energie 2021, dan past kernenergie er	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'nut en noodzaak' en 'splijtstofketen'.*

Indiener	Reactie	***Beantwoording***
	niet bij aangezien de voorraad uranium op termijn op is.	
589.7	Alle recente studies en scenario's geven aan dat de toekomstige stroomvoorziening ingevuld kan worden met duurzame bronnen (zoals de ontwikkeling van batterijen en waterstof) met een hoofdrol voor de windparken op zee. Een duurzaam en klimaatneutraal energiesysteem is dus zonder meer mogelijk zonder kernenergie.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'nut en noodzaak'.*
589.8	Indiener concludeert dat het voornemen om twee nieuwe kerncentrales te bouwen onnodig en apert contradictoir is met het regeringsbeleid van een "volledig circulaire economie", de "nationale grondstoffen strategie", de vermindering van de negatieve invloed van de winning van grondstoffen op mens en milieu, én van een duurzame energietransitie die kan worden gedragen door wind, zon, geothermie en biomassa.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'nut en noodzaak'.*
589.9	Indiener hoopt dat deze reactie niet alleen ter harte wordt genomen, maar dat in de uiteindelijke besluitvorming ook wordt gehandeld conform het beleid, waardoor de twee extra kerncentrales nooit verder kunnen komen dan de tekentafel.	*Deze reactie is voor kennisgeving aangenomen.*
590.	**202403511 (Particulier)**	

Indiener	Reactie	***Beantwoording***
590.1	Deze reactie is inhoudelijk gelijk aan reactie 74.1 t/m 74.4 en 74.7 t/m 74.10 (nr. 202400397). Voor de samenvatting van de reactie wordt hiernaar verwezen.	*Deze reactie is inhoudelijk gelijk aan reactie 74.1 t/m 74.4 en 74.7 t/m 74.10 (nr. 202400397). Voor de beantwoording wordt hiernaar verwezen.*
590.2	Indiener geeft voorts aan dat de keuze van de locatie voor eventuele kerncentrales niet kan worden gemaakt zonder daarbij ook naar de impact van de bouwfase voor omwonenden te kijken. Dat ontbreekt in de benadering. Gegeven de omvang, duur en effecten gedurende de bouwfase, acht indiener het noodzakelijk dat aandacht wordt besteed aan de volgende punten voor, tijdens en na de bouwfase: - In kaart brengen hinder voor omwonenden van de bouwwerkzaamheden - In kaart brengen hinder voor omwonenden van de transporten naar de bouwlocatie - In kaart brengen hinder voor omwonenden van vervoer van arbeiders naar de bouwlocatie - In kaart brengen milieueffecten van de bouwwerkzaamheden - Betrekken van de effecten voor omwonenden van vervoersstromen bij het project - Betrekken van de effecten van tijdelijke aanpassingen van de infrastructuur voor omwonenden bij het project	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'leefbaarheid en brede welvaart'.*

Indiener	Reactie	*Beantwoording*
	- Betrekken van de effecten voor omwonenden van tijdelijke woningbouw bij het project - Betrekken van de effecten voor omwonenden op de woningmarkt bij het project - Betrekken van de effecten op de arbeidsmarkt bij het project - Betrekken van de effecten op de sociale cohesie in de omliggende dorpen en steden en bij het project	
591.	**202403518 (Luxembourg, ministerie van Milieu, Klimaat en Biodiversiteit)**	
591.1	Indiener heeft de standpunten van de relevante nationale overheden en het Luxemburgse publiek gebundeld en bijgevoegd.	*Deze reactie is voor kennisgeving aangenomen. Verwezen wordt naar de reacties onder 591.2 en verder.*
591.2	Het Hoog Commissariaat voor de nationale veiligheid geeft aan dat de bouw van twee nieuwe kerncentrales geen impact heeft op de uitvoering van het nationale noodplan bij een kernongeval. Het noodplan definieert de planningsmaatregelen, stelt de alarmprocedures vast en bepaalt de preventie-, beschermings- en reddingsmaatregelen voor de bevolking in geval van een nucleair of radiologisch ongeluk in een kerncentrale die gevolgen zou kunnen hebben voor het Groothertogdom Luxemburg.	*Deze reactie is voor kennisgeving aangenomen.*

Indiener	Reactie	*Beantwoording*
591.3	De divisie radiobescherming geeft aan dat de twee potentiële locaties op meer dan 200 km van de Luxemburgse grens liggen. Het Internationaal Atoomenergie Agentschap (IAEA) voorziet in beschermende maatregelen in een ruime zone van 100 km rond een kerncentrale. Daarbuiten is de impact waarschijnlijk gering. Er bestaat altijd een kans op landbouwrestricties voor voedingsmiddelen, afhankelijk van de windrichting. Aangezien er communicatiemiddelen zijn om tijdig voedselbeschermingsmaatregelen te nemen, zijn ernstige gevolgen onwaarschijnlijk. Aangezien Luxemburg geen aangrenzend land is en de afstand tot de grens meer dan 200 km bedraagt, is de impact van een nieuwe kerncentrale op Luxemburg waarschijnlijk zeer gering. Luxemburg heeft een nucleair rampenplan, dat ook kan worden toegepast bij verderaf gelegen ongelukken, zoals in een kerncentrale in Nederland. Het voornemen verandert niets aan de toepasselijkheid van dit rampenplan.	*Deze reactie is voor kennisgeving aangenomen.*
591.4	De Administratie Natuur en bossen geeft aan dat de geselecteerde (potentiële) locaties zich bevinden op meer dan 200 km van de Luxemburgse grens, zodat de bouw van deze centrales geen impact zal hebben op de Luxemburgse biodiversiteit en natuurlijke omgeving. Advies van de Administratie Natuur en bossen is dan ook niet vereist.	*Deze reactie is voor kennisgeving aangenomen.*

Indiener	Reactie	***Beantwoording***
591.5	De Administratie Waterbeheer geeft aan dat de keuze van geschikte locaties voor de nieuwe kerncentrales die in het rapport worden geanalyseerd, gerechtvaardigd lijkt. Luxemburg juicht de participatieve aanpak toe. De meeste niet-stralingsgerelateerde effecten van de kerncentrales zijn lokaal en van beperkte omvang. Bij een ongeval kan een verder weg gelegen buurland, zoals Luxemburg, echter ernstig worden getroffen. Bij een ongeluk waarbij er een krachtige wind staat in de richting van de stuwdam van de Boven-Sûre in Esch sur Sûre, kan de drinkwatervoorziening van Luxemburg ernstige gevolgen ondervinden van de radioactiviteit. Bijna 50% van het Luxemburgse drinkwater komt immers uit de stuwdam van de Boven-Sûre. Het is dan ook de belangrijkste bron van drinkwater voor Luxemburg en de bescherming ervan heeft de hoogste prioriteit. In geval van incidenten kunnen de gevolgen voor de drinkwatervoorziening van het land dus zeker catastrofaal zijn. Daarom is het essentieel dat alle risico's in verband met de kerncentrales worden onderzocht en zeker tot een minimum worden beperkt. In het volgende rapport moeten de verwachte milieueffecten ook worden geanalyseerd voor wat betreft de grensoverschrijdende effecten en worden geïllustreerd met behulp van een kaart met een effectradius voor de verschillende (niet-)stralings- en ongevalgerelateerde effecten.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'veiligheid' en 'locatie'.*

Indiener	Reactie	***Beantwoording***
591.6	De reactie van Greenpeace Luxemburg is inhoudelijk gelijk aan reactie 81.1, 81.2, 81.4, 81.7, 81.9 en 81.10 (nr. 202400410). Voor de samenvatting van de reactie wordt hiernaar verwezen.	*Deze reactie is inhoudelijk gelijk aan reactie 81.1, 81.2, 81.4, 81.7, 81.9 en 81.10 (nr. 202400410). Voor de beantwoording wordt hiernaar verwezen.*
591.7	Greenpeace Luxemburg laat voorts weten tegen de bouw van nieuwe kerncentrales in Nederland te zijn, omdat er in dit grensoverschrijdende overleg fundamentele informatie ontbreekt. Bovendien zou bij een ongeval het grondgebied van Luxemburg getroffen kunnen worden.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'nut en noodzaak'.* *Voor wat betreft de reactie ten aanzien van een ongeval, verwijzen wij naar de reacties in 591.2 t/m 579.5.*
591.8	De reactie van het Nationalen Aktiounskomitee géint Atomkraaft Luxembourg is inhoudelijk gelijk aan reactie 591.6 en 591.7. Voor de samenvatting van de reactie wordt hiernaar verwezen.	*Deze reactie is inhoudelijk gelijk aan reactie 591.6 en 591.7. Voor de beantwoording wordt hiernaar verwezen.*
592.	**202403528(Particulier)**	
592.1	Indiener is tegen de bouw van kerncentrales.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'nut en noodzaak'.*
593.	**202403530 (Dorpsraad Ellewoutsdijk)**	

Indiener	**Reactie**	***Beantwoording***
593.1	Indiener maakt zich ernstig zorgen over de impact van de bouw in het Sloegebied op het leefgebied en –omgeving. Met name de volgende aspecten: - verkeersbewegingen;	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'leefbaarheid en brede welvaart'.*
593.2	- woningtekort, effect op de woningmarkt;	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'leefbaarheid en brede welvaart'.*
593.3	- lichtvervuiling;	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'leefbaarheid en brede welvaart'.*
593.4	- invloed op de stroomprijs;	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'elektriciteitsnet.*
593.5	- het financieel participeren van de overheid gezien de ervaringen in het buitenland;	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'kosten en planning'.*
593.6	- de lange doorlooptijd die zorgt dat het niet bijdraagt aan de duurzaamheidsdoelen van 2050;	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'nut en noodzaak'.*
593.7	- veiligheid en gezondheid tijdens de bouw en de voorbereidingen daarvan;	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'leefbaarheid en brede welvaart'.*
593.8	- horizonvervuiling;	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'leefbaarheid en brede welvaart'.*
593.9	Maasvlakte drie lijkt een betere optie gezien de aanwezige ruimte, de relatief lagere druk op	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'locatie'.*

Indiener	Reactie	***Beantwoording***
	huisvesting. Na de bouw blijft daar bruikbaar terrein over. Ook ligt het verder van de bewoning.	
594.	**202403536 (Particulier)**	
594.1	Indiener is tegen de komst van kerncentrales.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'nut en noodzaak'.*
594.2	De kosten zullen hoger uitvallen en het zal langer duren. In de tussentijd zullen er modernere, veiligere en goedkopere alternatieven komen en die moeten onderzocht worden.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'kosten en planning'.*
594.3	Tijdens de bouwfase moet veel woonruimte beschikbaar zijn voor bouwpersoneel en die ruimte is niet beschikbaar. Schaarse natuur zal moeten worden opgeofferd om woonruimte mogelijk te maken.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'leefbaarheid en brede welvaart'.*
594.4	Er zal tijdens de bouwwerkzaamheden veel overlast zijn voor de bewoners.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'leefbaarheid en brede welvaart'.*
594.5	Er is nog geen plan voor de veilige opslag van kernafval.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'radioactief afval'.*
595.	**202403538 (Particulier)**	
595.1	Indiener reageert tegen de nieuwbouw kerncentrales.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'nut en noodzaak'.*

Indiener	Reactie	***Beantwoording***
596.	**202403539 (Borsele tot de Kern)**	
596.1	Deze reactie is inhoudelijk gelijk aan reactie 74.1 t/m 74.4 en 74.7 t/m 74.10 (nr. 202400397). Voor de samenvatting van de reactie wordt hiernaar verwezen.	*Deze reactie is inhoudelijk gelijk aan reactie 74.1 t/m 74.4 en 74.7 t/m 74.10 (nr. 202400397). Voor de beantwoording wordt hiernaar verwezen.*
596.2	Indiener geeft voorts aan dat de keuze van de locatie voor eventuele kerncentrales niet kan worden gemaakt zonder daarbij ook naar de impact van de bouwfase voor omwonenden te kijken. Dat ontbreekt in de benadering. Gegeven de omvang, duur en effecten gedurende de bouwfase, acht indiener het noodzakelijk dat aandacht wordt besteed aan de volgende punten voor, tijdens en na de bouwfase: - In kaart brengen hinder voor omwonenden van de bouwwerkzaamheden - In kaart brengen hinder voor omwonenden van de transporten naar de bouwlocatie - In kaart brengen hinder voor omwonenden van vervoer van arbeiders naar de bouwlocatie - In kaart brengen milieueffecten van de bouwwerkzaamheden - Betrekken van de effecten voor omwonenden van vervoersstromen bij het project	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'leefbaarheid en brede welvaart'.*

Indiener	Reactie	*Beantwoording*
	- Betrekken van de effecten van tijdelijke aanpassingen van de infrastructuur voor omwonenden bij het project - Betrekken van de effecten voor omwonenden van tijdelijke woningbouw bij het project - Betrekken van de effecten voor omwonenden op de woningmarkt bij het project - Betrekken van de effecten op de arbeidsmarkt bij het project - Betrekken van de effecten op de sociale cohesie in de omliggende dorpen en steden en bij het project	
596.3	Ook acht indiener het wenselijk dat een representatieve peiling wordt uitgevoerd waarin wordt gekeken naar de mening van bewoners over het project op of nabij de beoogde locaties en dan met name over de bouwfase.	*Dit wordt in beeld gebracht in de Integrale Effectenanalyse onder het onderdeel over 'Omgeving'*
596.4	De kans op ongevallen is klein bij kerncentrales, maar niet uit te sluiten. De gevolgen bij een ongeval kunnen daarentegen groot zijn en evacuaties van een groot gebied moet mogelijk zijn. Bij de locatiekeuze moet dat ook worden meegenomen. Indiener dringt er dan ook op aan om bij de locatiekeuze voldoende nauwkeurige evacuatieplannen te betrekken.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'locatie' en 'veiligheid'.*

Indiener	Reactie	***Beantwoording***
597.	**202403540 (Particulier)**	
597.1	Indiener stelt de locaties Nijmegen/Dodewaard voor vanwege de volgende punten: 1. Dodewaard heeft de energie infrastructuur in 380 en 150 KV net 2. Vervanging gesloopte Kolencentrale G13 in Nijmegen 3. Nijmegen heeft 150 kV net 4. Relatie met Kema 5. Koelwater aanwezig (Waal) 6. Liander: Maximum capaciteit in huidige hoogspanningsnet en middenspanningsnet al bereikt.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'locatie'.*
597.2	Indiener heeft een bijlage toegevoegd met betrekking tot de energietransitie in Nijmegen, van TEN|Energy Holding B.V. Dit heeft betrekking op de bijeenkomst van 25 maart 2024 op het stadhuis in Nijmegen waarbij ingegaan is op de mogelijkheden om de stad in 2045 energieneutraal te krijgen. Uit de presentatie van Liander aldaar bleek dat er, ondanks veel innovatie en nieuwe technologie, beperkingen ontstaan in zowel het midden- als hoogspanningsnet. Hierdoor is geen extra capaciteit mogelijk. TEN|Energy constateert bovendien dat de windparken op zee het hoogspanningsnet sterk kunnen beïnvloeden en de 2 of 4 grote kerncentrales tot grote investeringen in het totale	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'alternatieven'.*

Indiener	Reactie	*Beantwoording*
	hoogspanningsnet kunnen leiden. Daarom stelt TEN|Energy SMR's voor die gekoppeld kunnen worden in de 220kV-, 150 kV-, 110 kV- en 50 kV-netten. Dit garandeert een hoge betrouwbaarheid, ze zijn Absoluut Veilig en zijn ideaal voor WKK-Warmtekracht koppeling. En er zijn meer voordelen, zoals: 1. de productie van demi-water, 2. conserveren van voedsel en landbouwgewassen met gebruik van gammastralen 3. sterilisatie van kassen in de glastuinbouw 4. werkgelegenheid door de bouw van deze eenvoudige reactoren in Nederland. Voorts stelt TEN|Energy de ombouw voor van kolencentrales ONYX-, Uniper-, Maasvlakte I –en II-, Amer-centrale in 150 kV-net en Eemshaven tot 4.820 MW goedkope, groene energiecentrales.	
598.	**202403541 (Particulier)**	
598.1	Indiener vindt het erg eng dat er plannen zijn om een kerncentrale op de Maasvlakte te plaatsen. Er zit daar allerlei industrie en het ligt aan zee. Indiener is bang voor een ongeluk met de kerncentrale. De gevolgen zijn catastrofaal.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'veiligheid'.*

Indiener	Reactie	***Beantwoording***
598.2	Vooral het radioactieve afval baart zorgen. Als er iets fout gaat is dat ook voor de lange termijn een probleem voor zowel de volksgezondheid als de natuur. Er zijn nu geen oplossingen of afdoende schadebeperkende maatregelen voor.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'radioactief afval'.*
599.	**202403544 (Particulier)**	
599.1	Een nieuwe kerncentrale is een milieuvriendelijke manier van energie opwekken. Indiener denkt dat er in de nabijheid van de Amercentrale genoeg ruimte is voor een mooi project als deze met de Amer/Maas en het goederenspoor in Oosterhout vlakbij.	*Deze reactie is voor kennisgeving aangenomen.*
600.	**202403548 (IPPNW - Deutschen Sektion der Internationalen Ärzt*innen für die Verhütung des Atomkrieges / Ärzt*innen in sozialer Verantwortung e.V.)**	
600.1	Indiener waarschuwt voor de uitbreiding van kernenergie en wijst op de onderschatte gezondheidsrisico's van radioactieve straling. De veronderstelling dat er een drempelwaarde bestaat waaronder radioactieve straling onschadelijk zou zijn voor de gezondheid komt niet langer overeen met de huidige wetenschap. Inmiddels wordt voor de theoretische basis van de stralingsbeschermingsnormen veelal een model	*Verwezen wordt naar thematische reactie 'veiligheid', 'leefbaarheid en brede welvaart' en 'effecten op milieu'.*

Indiener	Reactie	*Beantwoording*
	gebruikt waarbij er een lineaire dosis-effectrelatie bestaat tussen de waarschijnlijkheid van ziekte en de stralingsdosis, maar zonder de ongegronde aanname van een onderste drempelwaarde. Zelfs stralingsdoses in de orde van enkele millisievert kunnen het risico op ziekte aantoonbaar verhogen. Epidemiologische studies hebben aangetoond dat medewerkers die werken op plekken die blootgesteld worden aan straling, aanzienlijk vaker ziek worden dan andere medewerkers, zelfs wanneer de officiële drempelwaarden worden aangehouden. Dit geldt ook voor toegestane emissies, bijvoorbeeld van tritium uit kerncentrales bij normaal bedrijf.	
600.2	De grenswaarden houden geen rekening met de bijzondere gevoeligheid van kleine kinderen voor lage stralingsniveaus. Een studie die van 2003-2007 werd uitgevoerd door het Deutsches Kinderkrebsregister (Duitse register voor kinderkanker) in opdracht van het Bundesamtes für Strahlenschutz (Duitse instantie voor stralingsbescherming) getiteld 'Kanker bij kinderen in de buurt van kerncentrales' (KIKK-studie2) toonde een verband aan tussen de nabijheid van de woning tot een kerncentrale op het moment van de diagnose en het risico kanker of leukemie vóór het vijfde levensjaar.	*Verwezen wordt naar thematische reactie 'veiligheid', 'leefbaarheid en brede welvaart' en 'effecten op milieu'.*
600.3	Kernenergie is wereldwijd een uitzondering en draagt niet bij aan de bescherming van het klimaat. Wereldwijd loopt de totale opwekkingscapaciteit van	*Verwezen wordt naar thematische beantwoording onder 'nut en noodzaak'.*

Indiener	Reactie	*Beantwoording*
	kernenergie terug. Indiener geeft enkele voorbeelden uit de VS en Frankrijk.	
600.4	Internationale studies zoals die van het Intergovernmental Panel on Climate Change (IPCC) laten zien dat de CO2-uitstoot van hernieuwbare energiebronnen zoals windenergie aanzienlijk lager is dan die van kernenergie. In een metastudie werd voor kernenergie een mediaan van 66 g CO2 eq/kWh berekend. Een aanzienlijk deel van de CO2-uitstoot door het gebruik van kernenergie is toe te schrijven aan de winning en verwerking van uranium, waarvan de CO2-balans in de toekomst waarschijnlijk zal toenemen door de uitputting van vindplaatsen met een hoog gehalte aan uraniumerts.	*Verwezen wordt naar thematische beantwoording onder 'veiligheid' en 'splijtstofketen'.*
600.5	Er moet ook rekening worden gehouden met de CO2-voetafdruk van alle maatregelen met betrekking tot de permanente opslag van kernafval. Er moet daarnaast rekening worden gehouden met het feit dat er nog steeds geen definitieve oplossing is om radioactief afval op te slaan. Indiener wijst op de last voor toekomstige generaties die te maken zullen krijgen met het onopgeloste afvalprobleem en de bijbehorende kosten en veiligheidsproblemen.	*Verwezen wordt naar thematische beantwoording onder 'radioactief afval'.*
600.6	De gevaren van mogelijk ernstige ongelukken worden onderschat.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'veiligheid'.*
600.7	De geplande termijn voor de inbedrijfname van kerncentrales (in bedrijf per 2035) is onrealistisch gezien de ervaringen met plannings- en bouwtijd in Europa en de VS (ongeveer 20 jaar).	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'kosten en planning'.*

Indiener	Reactie	*Beantwoording*
600.8	Tegen die tijd is de kloof tussen de kosten voor hernieuwbare energiebronnen en die voor kernenergie nog groter geworden. In het World Nuclear Industry Status Report 20224 wordt een analyse van de Amerikaanse bank Lazard5 geciteerd, waaruit blijkt dat de kosten van zonne-energie tussen 2009 en 2021 met 90 procent zijn gedaald en die van windenergie met 72 procent. De kosten van nieuwe kerncentrales zijn in dezelfde periode met 36 procent gestegen.	*Deze reactie is voor kennisgeving aangenomen.*
600.9	Er is gebrekkige bescherming tegen terreur, sabotage en de gevolgen van oorlog. Indiener wijst op de Russische inval in Oekraïne. De nucleaire veiligheid van kernreactoren, nucleaire transporten en de opslagfaciliteiten voor kernafval zijn gebaseerd op stabiele technische, menselijke, regelgevende, politieke en economische omstandigheden. Sindsdien zijn nucleaire installaties echter op een ongekende manier ingezet in de oorlogsvoering (vergelijk Zaporzja). Geen enkele kerncentrale ter wereld is ontworpen om onder deze omstandigheden in bedrijf te zijn. Terroristische aanslagen, maar ook oorlogen kunnen niet alleen leiden tot de radioactieve besmetting van de omgeving, maar ook van grote delen van Europa. Daarom vraagt indiener om van dit plan af te zien en zich te richten op de uitbreiding van hernieuwbare energiebronnen, en op maatregelen voor energie-efficiëntie en energiebesparingen.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'veiligheid'.*

Indiener	Reactie	***Beantwoording***
600.10	Indiener verzoekt om op de hoogte gehouden te worden van verdere plannen en de voortgang van de procedure.	*Verwezen wordt naar het participatieplan en de thematische beantwoording onder participatie'.*
601.	**202403552 (Particulier)**	
601.1	Deze reactie is inhoudelijk grotendeels gelijk aan reactie 176 (nr. 202401467). Voor de samenvatting van de reactie wordt hiernaar verwezen. De aanvullende reacties zijn onderstaand weergegeven.	*Deze reactie is inhoudelijk grotendeels gelijk aan reactie 176 (nr. 202401467). Voor de beantwoording wordt hiernaar verwezen. De beantwoording van de aanvullende reacties is onderstaand weergegeven.*
601.2	Ook geeft indiener aan dat de winning van uranium niet oneindig is. Het mijnen van uranium veroorzaakt zeer veel schade aan het milieu. Bovendien wordt op plekken gemijnd waarvan oorspronkelijke bewoners moeten verhuizen en/of waar een deel van het cultuurgoed zwaar wordt aangetast.	*Verwezen wordt naar thematische reactie 'splijtstofketen'.*
601.3	Het is daarnaast in de huidige tijd (waarin sprake is van bevingen, overstromingen en oorlogen en het hacken van gevoelige technologie) riskant.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'veiligheid'.*
601.4	Ook vindt indiener het onaanvaardbaar dat de beslissing over de eindberging wordt verplaatst naar 2100.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'radioactief afval'.*
601.5	Indiener voelt zich bedonderd als ze alleen mee mag spreken over de mogelijke locaties.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'alternatieven'.*

Indiener	Reactie	***Beantwoording***
602.	**202403554 (Particulier)**	
602.1	De kerncentrales komen te laat.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'kosten en planning'.*
602.2	Er is geen nul-optie.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'alternatieven'.*
602.3	De Expertgroep adviseerde weinig tot geen kernenergie.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'nut en noodzaak'*
602.4	De investeringen moeten worden besteed aan 100% hernieuwbare energie.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'alternatieven'.*
602.5	Niet alleen Fukushima, Tsjernobyl, Three Miles Island, maar ook in 2023 Zaporizia en onvoldoende koelwater voor een Franse kerncentrale tonen onvoorziene, desastreuze consequenties.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'veiligheid'.*
602.6	Indiener vraagt zich ook af wie de ontmanteling betaalt en verwijst naar de situatie Dodewaard.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'kosten en planning'.*
602.7	Er is nog nergens een operationele eindberging voor kernafval. Gezien de halfwaardetijd is uranium nog 703,8 miljoen jaar actief. We belasten de toekomstige generaties hiermee.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'radioactief afval'.*
603.	**202403555 (Particulier)**	
603.1	Indiener laat de veiligheidsrisico's van kernenergieopwekking en de opslag van kernafval, alsmede de gevolgen van de stijging van de	*Deze reactie is voor kennisgeving aangenomen. Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'veiligheid' en 'radioactief afval'.*

Indiener	Reactie	***Beantwoording***
	zeespiegel buiten beschouwing, want deze problematiek wordt bekend verondersteld.	
603.2	De gevolgen van dijkverzwaring voor de druk op de ondergrond ontbreken in de risicoanalyse. Het betreft een onderbelicht waterbouwkundig fenomeen: overvallen en dijkvallen. Een dijkval is een plotselinge, ondergrondse verschuiving van zanderige lagen onder dijken. Hele dijkvakken kunnen in de diepe geulen vallen en ook de gronden achter de dijk kunnen mee schuiven en onder water komen. Dit kan zich heel plotseling voordoen en is niet door metingen vooraf te signaleren. Indiener haalt een aantal dijkvallen uit het verleden en uit de 20ste eeuw aan.	*Dit wordt onderzocht ten behoeve van het MER.*
603.3	In de open Westerschelde met zijn wisselende eb- en vloedgeulen is het sluipende gevaar nog steeds aanwezig. De diepe geulen van de Honte en de Everingen, vlak tegen de Borsselse oever kunnen rampen veroorzaken. Door de verdiepingen van de vaargeulen naar Antwerpen is het gevaar voor plotselinge, onaangekondigde verschuivingen in de ondergrond van de dijken allen maar toegenomen. Indiener vraagt zich af hoe stabiel de situatie nu is, na de derde verdieping van de Westerschelde tien jaar geleden? En hoe riskant wordt een door Vlaanderen gewenste verdere verdieping met nog eens 3 meter?	*Dit wordt onderzocht ten behoeve van het MER*
603.4	Het beschermen van het terrein van de kerncentrale(s) door damwanden is geen veilige optie aangezien de verraderlijke groenzandlaag bij	*Dit wordt onderzocht ten behoeve van het MER*

Indiener	Reactie	*Beantwoording*
	Borssele op 33 m diepte begint. Diepe damwanden zullen de onderstroming in het instabiele groenzand nog onvoorspelbaarder maken. Verhoging en verzwaring van de dijken zal de druk op de gronden onder de dijk versterken, waardoor het risico voor dijkval toeneemt. Ook de gebouwen van de kerncentrale zullen de gronddruk achter en onder de dijk verhogen. Diepe paalfunderingen tot in de groenzandlaag zijn geen optie aangezien niet de draagkracht maar de stabiliteit van het zand bepalend is. Grondsonderingen geven geen garanties tegen wegvloeien van het fijne zand. Ook het heien van funderingspalen en het bouwen zelf kan door de trillingen risicovol zijn, zeker voor de al bestaande kerncentrale en de opslag van radioactief afval in het COVRA-gebouw.	
603.5	Het is onbegrijpelijk dat bij de keuze voor kerncentrale(s) bij Borssele het grote risico van dijkvallen niet is meegenomen. Het Waterschap Scheldestromen is niet bij de keuze van de locatie voor de nieuwe kernreactoren betrokken en kon tijdens een congres in oktober 2022 niet inhoudelijk reageren op vragen hieromtrent. Momenteel worden door het waterschap binnendijkse dijkverzwaringswerkzaamheden uitgevoerd langs de noordzijde van de Westerschelde. Bij Borssele zal daar binnendijks geen ruimte voor zijn. De Westerschelde is Natura 2000 gebied zodat buitendijkse versterkingen ook niet kunnen. Daarnaast is buitendijkse verzwaring en versterking	*Dit wordt onderzocht ten behoeve van het MER. Bovendien is de locatie nog niet gekozen. Zie hiervoor ook de thematische beantwoording onder 'locatie'.*

Indiener	Reactie	***Beantwoording***
	met steenbekleding hier, gezien de steile en instabiele oever, problematisch.	
603.6	Nu de gevolgen van de klimaatveranderingen en de zeespiegelstijgingen nopen tot vergaande maatregelen langs de kusten is het onverantwoord om in de open getijdestroom van de Westerschelde met zijn steile instabiele oevers en toenemende kans op dijkvallen nieuwe kerncentrales te bouwen. Ook voor het langer openhouden van de huidige kerncentrale en de nucleaire afvalopslagplaats zijn de waterbouwkundige risico's te groot.	*Dit wordt onderzocht ten behoeve van het MER.*
604.	**202403560 (Particulier)**	
604.1	Deze reactie is inhoudelijk grotendeels gelijk aan reactie 74 (nr. 202400397). Voor de samenvatting van de reactie wordt hiernaar verwezen. De aanvullende reacties zijn onderstaand weergegeven.	*Deze reactie is inhoudelijk grotendeels gelijk aan reactie 74 (nr. 202400397). Voor de beantwoording wordt hiernaar verwezen. De beantwoording van de aanvullende reacties is onderstaand weergegeven.*
604.2	Wat betreft de nul-optie geeft indiener aan dat het een fundamenteel gemis is dat andere oplossingsrichtingen (zoals alternatieve elektriciteitsopwekking) geen deel uitmaken van deze verkenning. De oplossing moet breder worden geformuleerd en de nul-variant moet worden meegenomen.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'alternatieven'.*
604.3	In hoofdstuk 2.1 staat de conclusie dat er een waardevolle rol wordt gezien voor kernenergie in de toekomstige energiemix en dat daarom er wordt ingezet op de bouw van twee kerncentrales. Indiener	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'nut en noodzaak' en 'kosten en planning'.*

Indiener	Reactie	*Beantwoording*
	is het daar niet mee eens, omdat kerncentrales te laat komen om een bijdrage te kunnen leveren aan de doelstelling om in 2035 alle elektriciteit CO2-neutraal te produceren. Het is dan ook niet verstandig om de kerncentrales te bouwen.	
604.4	De aanbeveling van het door de minister aangestelde Expert Team om geen onomkeerbare stappen te zetten staat haaks op de conclusie dat kernenergie een waardevolle rol kan hebben en op het feit dat nog steeds wordt ingezet op de bouw van twee nieuwe kerncentrales.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'nut en noodzaak'.*
604.5	De scenariostudies van TNO, Berenschot/Kalavasta, Netbeheer Nederland en Witteveen+Bosgeven aan dat scenario's zonder nieuwe kerncentrales heel goed mogelijk zijn en bovendien vele voordelen bieden.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'nut en noodzaak'.*
604.6	Een vaak aangehaald argument voor het bouwen van de kerncentrales is dat zonder kernenergie de netstabiliteit onvoldoende gegarandeerd zou kunnen worden. Kernenergie zou nodig zijn om te voorzien in de energievraag op de momenten dat de wind niet waait en de zon niet schijnt. Deze situatie komt slechts een zeer beperkt aantal uren per jaar komt en er zijn technische oplossingen voorhanden om deze situatie te ondervangen. Het bouwen van kerncentrales om dit energietekort gedurende een zeer beperkt aantal uren per jaar op te vangen is onzinnig. Ook is bij een informatieavond door een ambtenaar van het ministerie van EZK aangegeven dat netstabiliteit geen belangrijk argument is voor	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'nut en noodzaak'.*

Indiener	Reactie	***Beantwoording***
	de uitbouw van kerncentrales. Dit argument is blijkbaar in het verleden ten onrechte door het ministerie van EZK gebruikt.	
605.	**202403562 (Gemeente Kapelle)**	
605.1	Indiener geeft aan het VenP helder te vinden waarbij het waarom, nut en noodzaak en doelstellingen en opgave van nieuwbouw kerncentrales concreet zijn uiteengezet.	*Deze reactie is voor kennisgeving aangenomen.*
605.2	Indiener geeft aan dat zij niet gaan over de vraag óf de nieuwe kerncentrales komen in Borsele. Wel geeft indiener aan dat ze aansluiten bij de voorwaarden gesteld door de gemeente Borsele (zie de Borselse Voorwaarden 2023) en het voorwaardenpakket Kernenergie Provincie Zeeland. Het verzoek is om deze actief en volledig bij de verdere planvorming te betrekken en duidelijker aan te geven dat de voorkeursbeslissing onlosmakelijk verbonden is met een besluit over het Rijk-Regiopakket.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'leefbaarheid en brede welvaart'*
605.3	Geef al bij de voorkeursbeslissing helderheid over de maatregelen in de fysieke leefomgeving om de negatieve impact te minimaliseren en de leefbaarheid waar mogelijk te versterken.	*Dit wordt onderzocht ten behoeve van het MER.*
605.4	Bij 'het ruimtelijk inpassen' gaat het niet alleen over de twee nieuwe kerncentrales, maar ook over het ruimtelijk inpassen van de eventuele bijbehorende	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'locatie'.*

Indiener	Reactie	***Beantwoording***
	infrastructuur en de tijdelijke objecten verbonden aan de bouwfase.	
605.5	Ook wordt benadrukt dat tijdens de bouwfase en de operationele fase het belangrijk is dat de impact op de lokale wegen minimaal is.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'leefbaarheid en brede welvaart'.*
605.6	Bij de bouw van de twee nieuwe kerncentrales en het langer openhouden van de huidige kerncentrale in Borssele moet worden nagedacht over het huisvesten van arbeidsmigranten. Er moet hierbij rekening worden gehouden met de arbeidskrachten tijdens de bouwfase en degene die zich in Zeeland gaan vestigen in relatie met werk tijdens de operationele fase.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'leefbaarheid en brede welvaart'.*
605.7	Er moet bij de bouw van de twee nieuwe kerncentrales en het langer openhouden van Borsele worden nagedacht over het toekomstige transport van de opgewekte energie en verwijst naar onderzoek met betrekking tot de inpasbaarheid van nieuwe kerncentrales in het hoogspanningsnet. Indiener verzoekt dat nu en in de toekomst geen nieuw bovengronds kabeltracé door de Zak van Zuid-Beveland en de regio Kapelle-Reimerswaal wordt gerealiseerd en dat eventuele aanvullende infrastructuur ondergronds wordt aangelegd.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'elektriciteitsnet'.*
605.8	Indiener waardeert de ambitie en inspanning om inwoners en andere omgevingspartijen actief te betrekken. Het is alleen onduidelijk wat met de inbreng van inwoners en andere partijen wordt gedaan. Ook valt het indiener op dat de	*Verwezen wordt naar het participatietraject en het Participatieplan.*

Indiener	Reactie	*Beantwoording*
	participatiestappen veel zijn gericht op informeren en vragen beantwoorden. Besteed meer aandacht aan participatie in de vorm van een dialoog met belanghebbenden en inwoners (ook in bredere context dan de gemeente Borsele). Dit moet minimaal voor de regio Bevelanden intensief gebeuren.	
605.9	De zorgen bij mensen in de gemeente nemen toe. Dat komt o.a. door de opstapeling van grote infrastructurele werken. Indiener vraagt dan ook om zorgvuldig, volledig open en persoonlijk inwoners en ondernemers te betrekken.	*Verwezen wordt naar het participatietraject en het Participatieplan.*
605.10	Tot slot vraagt indiener om de reactie mee te nemen in het verdere proces en te informeren op welke manier de reactie is verwerkt.	*Verwezen wordt naar het participatietraject en het Participatieplan.*
606.	**202403564 (Particulier)**	
606.1	Deze reactie is inhoudelijk grotendeels gelijk aan reactie 176 (nr. 202401467). Voor de samenvatting van de reactie wordt hiernaar verwezen. De aanvullende reacties zijn onderstaand weergegeven.	*Deze reactie is inhoudelijk grotendeels gelijk aan reactie 176 (nr. 202401467). Voor de beantwoording wordt hiernaar verwezen. De beantwoording van de aanvullende reacties is onderstaand weergegeven.*
606.2	De situatie in Oekraïne maakt voor iedereen duidelijk dat 'veilige langdurige opslag' een contradictie is. Zo maakt het internationale toezichtsorgaan zich zorgen om Zaporizja. Kan de opslag van kernafval honderden tot duizenden jaren in veiligheid geschieden? De uitspraak dat COVRA onderzoek doet hoe Nederland in 2130 kernafval	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'radioactief afval' en 'veiligheid'.*

Indiener	Reactie	***Beantwoording***
	veilig kan opslaan is een gotspe, omdat zij niet in de toekomst kunnen kijken.	
606.3	Ten aanzien van de locatiekeuze wordt aangegeven dat in de erkenning gebruik wordt gemaakt van onder meer de Specific Safety Guideline 35 (SSG-35) waarin "*externe veiligheidsrisico's door menselijk handelen ....(-..).-.of oorlogshandelingen*" beschreven worden. Ook hier weer lijkt de werkelijkheid de theorie te achterhalen: hoe kun je voor het jaar 2130 en later bepalen of een gebied wel/niet veilig is in verband met oorlogshandelingen.	*Verwezen wordt naar thematische beantwoording onder 'radioactief afval' en 'veiligheid'.*
606.4	Het woord proliferatie komt niet voor in het Voornemen. Indiener vindt dat opmerkelijk, aangezien de discussie hierover steeds actueler wordt nu de wereld zich opmaakt voor een scheiding in grote blokken waarbij wapens en terroristische acties gebruikt worden. De dreiging met kernwapens is reëel. Een voornemen tot het neerzetten van kerncentrales in ons land zou minimaal ook het onderwerp proliferatie moeten uitdiepen.	*Verwezen wordt naar thematische beantwoording onder 'veiligheid'.*
607.	**202403567 (Particulier)**	
607.1	Deze reactie is inhoudelijk grotendeels gelijk aan reactie 176 (nr. 202401467). Voor de samenvatting van de reactie wordt hiernaar verwezen. De aanvullende reacties zijn onderstaand weergegeven.	*Deze reactie is inhoudelijk grotendeels gelijk aan reactie 176 (nr. 202401467). Voor de beantwoording wordt hiernaar verwezen. De beantwoording van de aanvullende reacties is onderstaand weergegeven.*

Indiener	Reactie	***Beantwoording***
607.2	In de kamerbrief van 1 juli 2022 wordt kernenergie nog beschreven als wenselijke mogelijkheid van regelbaar vermogen. In de stukken vanaf december 2023 kernenergie de potentie dat kernenergie regelbaar is niet meer wordt toegekend. Nu lijkt kernenergie om financiële redenen een uitzonderingspositie te krijgen onder de noemer van basislast voor voortdurende productie, omdat anders de businesscase volstrekt onhaalbaar wordt. Voor kernenergie moet een aparte en bijzondere financieringsconstructie worden opgezet omdat marktpartijen geen heil zien in private financiering. Alle financiële risico's moeten door het rijk (lees de belastingbetaler) worden gedragen; zelfs de oprichting van een staatsbedrijf in de recent geprivatiseerde energiemarkt wordt overwogen. Nuttig is het om gewoon vast te stellen - met het expertteam ETES 2050- dat kernenergie gewoon te duur is.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'nut en noodzaak'.*
607.3	Kerncentrales zijn tijdens jaarlijks onderhoud wel een maand buiten gebruik.	*Voor kennisgeving aangenomen*
608.	**202403570 (Dorpsraad 's-Heerenhoek en inwoners van het dorp 's -Heerenhoek)**	
608.1	Indiener verzoekt met klem om de Borselse Voorwaarden actief te betrekken bij de planvorming. Ook verzoekt indiener om duidelijker aan te geven dat de voorkeursbeslissing onlosmakelijk is verbonden met een besluit over het RijkRegiopakket.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'leefbaarheid en brede welvaart'.*

Indiener	Reactie	***Beantwoording***
608.2	Lokaal draagvlak en een goede en rechtvaardige balans tussen lokale lasten en lusten ontbreekt.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'leefbaarheid en brede welvaart' en het participatieplan.*
608.3	Volgens indiener zal het helpen als het besluitvormingstraject over nieuwe kerncentrales zo wordt ingericht, dat naast wetenschappelijke-technische kennis het perspectief van burgers er een inherent onderdeel van vormt. Aspecten die burgers van belang vinden, moeten serieus worden meegewogen.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'participatie'.*
608.4	Indiener verwijst naar de zienswijze van de gemeente Borsele d.d. 26 maart 2024.	*Deze reactie is voor kennisgeving aangenomen. Zie voor de beantwoording ook reactie 234 (nr. 202401860).*
608.5	Indiener twijfelt eraan of Borssele een geschikte locatie is voor de bouw van nieuwe kerncentrales. De ruimte binnen de grenzen van het huidige Sloegebied onvoldoende zal zijn voor de bouw, terwijl dit een harde voorwaarde is.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'locatie'.*
608.6	Er is sprake van knelpunten in het hoogspanningsnet bij inpassing op de locatie Borssele. Op de locatie Borssele is ca 1.6GW vermogen inpasbaar zonder additionele infrastructuur, dit is onvoldoende voor twee grote kerncentrales van minimaal 1000MW. Als er al aanvullende infrastructuur nodig is in het Zeeuwse, moet deze ondergronds aangelegd worden.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'elektriciteitsnet'.*
608.7	Indiener wijst erop dat er al veel gebeurt op een paar vierkante kilometer. Een integrale aanpak wordt gemist. Het volstaat niet meer om deze	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'leefbaarheid en brede welvaart'.*

Indiener	Reactie	***Beantwoording***
	projecten als losse bouwstenen procedureel af te wikkelen. De ruimte is schaars en kan maar één keer worden uitgegeven. Het gaat uiteindelijk voor de inwoners om de opgetelde effecten op landschap, milieu en leefbaarheid. Weeg het bieden van overzicht mee in de besluitvorming en onderzoek hoe projecten samenhangen en elkaar beïnvloeden.	
608.8	Op dit moment heeft de gemeente Borsele te maken met zeven rijksinpassingsplannen en er is geen of voldoende coördinatie tussen de projecten en het ontbreekt aan een totaaloverzicht. Dit is ook erkend door de betrokken omgevingsmanagers en projectleiders in het Sloedorpenoverleg.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'leefbaarheid en brede welvaart'*
608.9	Indiener is van mening dat er vóór de keuze van de definitieve locatie van de kerncentrales een totaaloverzicht moet zijn uitgewerkt. Gaat de bouw van kerncentrales niet ten koste van andere bedrijvigheid, zoals het ruimtebeslag en het beslag op havencapaciteit? Maar ook indirect door een overspannen arbeidsmarkt, problematische bereikbaarheid door verkeersdrukte, tekort op de woningmarkt, etc. Het negatieve effect op lokale bedrijvigheid zou meegewogen moeten worden in de locatiekeuze. Zeker als het gaat om activiteiten, die noodzakelijk zijn voor de energietransitie.	*Al de genoemde onderdelen komen aan bod in de Integrale Effectenanalyse, het hoofdbesluitdocument waar de minister haar voorkeursbeslissing op baseert.*
608.10	Indiener vertrouwt erop dat de aangehaalde aandachtspunten onderdeel gaan uitmaken van het verdere proces. De Sloedorpen willen graag hun reactie toelichten en bespreken, waarvoor de	*Al de genoemde onderdelen komen aan bod in de Integrale Effectenanalyse, het hoofdbesluitdocument waar de minister haar voorkeursbeslissing op baseert.*

Indiener	Reactie	***Beantwoording***
	omgevingsmanagers van de diverse energieprojecten uitgenodigd zullen worden.	
609.	**202403577 (Particulier)**	
609.1	Kernenergie is onnodig duur en voor de consument een kostbaar alternatief. Het geeft ook geen energiezekerheid omdat we ons overleveren aan grote multinationals met een monopolie op energielevering. De klant en overheid bepalen niet meer of er wel of geen energie geleverd wordt. De onbetrouwbaarheid van deze partijen wordt momenteel zichtbaar in de discussie over warmtenetten. De consument wordt het slachtoffer door onnodig hoge energierekeningen. We moeten ons niet overleveren aan een Frans of Koreaans bedrijf en al helemaal niet aan een uit de Verenigde Staten, te grote onzekerheid.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'kosten en planning'.*
609.2	Er wordt een valse voorstelling gedaan van de hoeveelheid hoogradioactief afval en indiener rekent de toename voor. Dat kun je niet meer in Borssele kwijt. Minder productie en dus minder afval is niet in het belang van de eigenaren en de energieleveranciers. Het afval moet ook bewaard worden op een veilige plek en we weten niet of dat gaat niet lukken vanwege de vele onzekerheden (geopolitiek en economisch). Indiener vraagt zich ook af wat er gaat gebeuren als bezuinigd wordt op het beheer van afval. Daarnaast is er ook nog een hele grote hoeveelheid lager radioactief afval waar	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'radioactief afval'.*

Indiener	Reactie	***Beantwoording***
	maar helemaal niet over gesproken wordt alsof dat niet bestaat of niet gevaarlijk voor mens en dier zou zijn.	
609.3	Kernenergie verdringt andere energiebronnen. De grote monopolistische energieleveranciers zijn verantwoordelijk voor de overproductie als de wind waait, maar ze geven de schuld aan de kleinschalige opwek. Dat gaat ook gebeuren bij kernenergie en helemaal als de opwekking van zonne-energie blijft toenemen. Een kernreactie kun je niet zomaar aan- of uitzetten waardoor energie (van kleine energie opwekkers) weggegooid zal worden als het net overbelast dreigt te geraken. Kernenergie gaat ten koste van kleinschalige en vooral goedkope energieopwekking (wind en zon).	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'alternatieven'.*
609.4	Ook zal de ontwikkeling van duurzame energie (anders dan batterijen) niet verder gaan want dat is niet in het belang van de energiesector.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'nut en noodzaak' en 'alternatieven'.*
609.5	Als er zoveel vermogen wordt opgewekt op een plek, dan vraagt dat om verzwaring van het landelijk netwerk en ook dat kent zijn grenzen. De extra kosten (boven de al noodzakelijke kosten die al gemaakt dienen te worden voor 'normale' netverzwaring) zullen ook nog eens op de consument verhaald worden.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'elektriciteitsnet'.*
609.6	Extra bezwaren voor de Maasvlakte als mogelijke locatie zijn onder meer de enorme opstapeling van risico's in dit gebied. Er is al een grootschalige LNG gasopslaglocatie, een chemie en petrochemie fabriek	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'veiligheid'.*

Indiener	Reactie	*Beantwoording*
	en opslag. Daarnaast zijn er ook nog ammoniak en waterstoffabrieken gepland. Als er iets fout gaat, zijn er honderdduizenden de dupe door deze projecten in dit dichtbevolkte gebied. Mocht dit onverhoopt gebeuren dan wenst indiener dat de wind een zachte zuiden wind is over het Westland, de grote groente fabriek, en Den Haag waar de besluitvormers hun keuzes aan de lijve zullen ondervinden. Dat er nog geen grote rampen gebeurd zijn, is te danken aan het geluk en een beetje wijsheid. Indiener hoopt dat het laatste ook in deze de doorslag zal geven en dat er uiteindelijk niet voor kernenergie gekozen wordt.	
610.	**202403578 (Particulier)**	
610.1	Waarom is de minister zowel initiatiefnemer als bevoegd gezag in deze procedure. Als het om vlees gaat, laat u het toch niet door de slager keuren?	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'procedure'.*
610.2	Waarom is niet eerst de vraag gesteld of het ook zonder kerncentrales kan?	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'alternatieven'.*
610.3	Waarom wordt een besluit genomen over het toepassen van kernenergie en wordt het besluit over een oplossing voor het kernafval vooruit geschoven?	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'radioactief afval'.*
610.4	Er is bekend dat de bouw van twee kerncentrales grote en langdurige effecten op de omgeving heeft. Waarom wordt niet aangegeven welke effecten op de omgeving er zijn zodat deze ook meetellen bij de locatiekeuze?	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'locatie' en 'leefbaarheid. Ook wordt verwezen naar de cNRD.*

Indiener	Reactie	***Beantwoording***
610.5	De locatie moet ook getoetst worden op de mogelijke maatregelen te treffen bij een ongeval, zoals evacuatie van de bevolking. Waarom is er geen analyse van de noodzaak van een evacuatie bij een ongeval met de nieuwe kerncentrales?	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'veiligheid'.*
610.6	Waarom is er geen helder en volledig overzicht van criteria – die gelden voor een locatie voor de bouw van twee kerncentrales – gegeven, terwijl er wel wordt gevraagd om suggesties te doen?	*In het Voornemen en voorstel voor participatie Nieuwbouw kerncentrales (gepubliceerd op 12 februari) staan in paragraaf 2.4 de uitgangspunten voor vestigingsplaatsen van kerncentrales.*
610.7	Waarom is niet aan de deelnemers in de inspraak aangegeven wat er met hun reacties wordt gedaan en welke invloed zij daadwerkelijk hebben.	*In het Voornemen en voorstel voor participatie Nieuwbouw kerncentrales (gepubliceerd op 12 februari) staan in paragraaf 4.2 wat er gebeurt met uw inbreng. Alle ideeën en oplossingen worden door het projectteam geïnventariseerd en beoordeeld op basis van de randvoorwaarden die beschreven staan in het voornemen (paragraaf 2.4). De reacties betrekken we bij het opstellen van het participatieplan voor deze fase en de Notitie Reikwijdte en Detailniveau.*
610.8	Tot slot vraagt indiener om op de hoogte te worden gehouden van de wijze waarop de vragen worden beantwoord.	*Indiener ontvangt een brief zodra de reactienota wordt gepubliceerd (nu en in de toekomst).*
611.	**202403584 (Particulier)**	
611.1	Indiener woont hemelsbreed slechts 10 km van de Maasvlakte. De gemeente Westland heeft niets gedaan aan enige voorlichting en op de website	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'participatie' en het participatieplan.*

Indiener	Reactie	*Beantwoording*
	staat alleen een verwijzing naar de website van het ministerie. Veel mensen in het Westland weten dan ook niet van deze plannen. Indiener vindt dit kwalijk.	
611.2	Indiener vindt dat het niet mogelijk zou moeten zijn om een kerncentrale te realiseren in een gebied dat zo dichtbevolkt is.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'locatie' en 'veiligheid'.*
611.3	Daarnaast kan nog steeds niet onderbouwd worden dat kernenergie de beste oplossing is voor de energieproblematiek. Indiener wil dan ook geen kerncentrales op de Maasvlakte.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'nut en noodzaak'.*
612.	**202403585 (Particulier)**	
612.1	Nieuwe kerncentrales kunnen beter over het land verspreid worden gebouwd, bijv. in het noorden en westen en niet naast de huidige kerncentrale.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'locatie'.*
612.2	De spreiding van de elektriciteitsproductie ligt meer voor de hand dan nog meer kerncentrales in Zeeland. Spreiding zorgt er namelijk ook voor dat er minder hoogspanningsleidingen nodig zijn. Deze zijn duur en landschappelijk bezwaarlijk.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'locatie'.*
612.3	Het bij elkaar plaatsen van kerncentrales is bezwaarlijk i.v.m. mogelijke oorlogshandelingen en terroristische aanslagen. Ook bij andere calamiteiten is spreiding beter: een calamiteit bij één centrale kan tot gevolg hebben dat een andere centrale dicht in de buurt ook wordt getroffen. Of dat een niet of	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'veiligheid'.*

Indiener	Reactie	***Beantwoording***
	minder getroffen centrale niet meer bereikbaar is voor bedienend, onderhouds- en reparatiepersoneel.	
612.4	Al die voorgestelde centrales passen niet in de schaal van Zeeland en zijn bezwaarlijk voor het recreatieve karakter van Zeeland.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'locatie' en 'leefbaarheid en brede welvaart'.*
613.	**202403586 (Particulier)**	
613.1	Indiener is tegen de bouw van een nieuwe kerncentrale, omdat de kosten hiervan zeer hoog zijn.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'kosten en planning'.*
613.2	Indiener vreest voor aanslagen.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'veiligheid'.*
613.3	Indiener wijst op het probleem van kernafval voor komende generaties.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'radioactief afval'.*
613.4	Er zijn maar zeer weinig dagen zonder wind en zonder zon: indiener betwijfelt de toegevoegde waarde van een nieuwe kerncentrale.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'nut en noodzaak' en 'alternatieven'.*
613.5	Indiener geeft aan dat veel mensen tegen kernenergie zijn en spreekt de hoop uit dat naar deze mening wordt geluisterd.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'nut en noodzaak'.*
614.	**202403590 (Westland Verstandig)**	
614.1	Indiener is een politieke partij en maakt ook namens haar leden bezwaar tegen het voornemen van een of meer kerncentrales op de Eerste Maasvlakte.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'nut en noodzaak'.*

Indiener	**Reactie**	***Beantwoording***
614.2	Het gebied is te dicht bevolkt en daardoor de risico's te groot.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'veiligheid'.*
614.3	Indiener wijst er op dat voorafgaand aan het kenbaar maken van het voornemen meer duidelijkheid moet komen over wat exact de bedoeling is en welk soort kerncentrale wordt geplaatst.	*Met het voornemen en voorstel voor participatie (VenP) is de projectprocedure gestart voor de nieuwbouw van twee kerncentrales. In het VenP is beschreven welke stappen zullen worden gezet om uiteindelijk tot een projectbesluit te komen. Met het projectbesluit worden de kerncentrales ruimtelijk ingepast. In het VenP staat dat het gaat om kerncentrales met generatie 3+-reactoren.*
614.4	Indiener wenst op de hoogte te worden gehouden van het verdere verloop van de besluitvormingsprocedure.	*Indiener ontvangt een brief zodra de reactienota wordt gepubliceerd (nu en in de toekomst). Verder wordt verwezen naar het participatieplan.*
615.	**202403595 (Natuurmonumenten)**	
615.1	Indiener geeft aan dat de opgave van energietransitie groot is en dat zij geen kennis en expertise heeft om tot een goede afweging te komen in de vormen van opwekking van elektriciteit. Vanuit de belangen die indiener behartigt (waaronder natuur, ecologie, biodiversiteit) wordt aandacht gevestigd op de impact van kerncentrales op deze belangen.	*Deze reactie is voor kennisgeving aangenomen.*
615.2	Bij het kiezen van een locatie dient kwetsbaar en ecologisch waardevol gebied vermeden te worden.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'effecten op milieu' en 'leefbaarheid en brede welvaart'.*

Indiener	Reactie	***Beantwoording***
615.3	Ecologie moet behouden blijven, ook in afweging tegen economie en tijdsdruk vanuit de energietransitie.	*Zie de reactie op 615.2. In het kader van de IEA zal het aspect milieu afgewogen worden ten opzichte van de andere relevante thema's.*
615.4	Daar waar mogelijk dient natuurversterking toegepast te worden.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'effecten op milieu'.*
615.5	Geschiktheid van locaties voor kerncentrales wordt in hoge mate bepaald door ruimtelijke ordening en met name veiligheid naar de inwoners en inpassing in het energienetwerk. De waarborgingslocaties Sloegebied en Tweede Maasvlakte zijn mogelijk geschikt vanuit dit oogpunt. De locaties zijn gelegen in estuariene natuurgebieden met rondom een overstromingsrisico bij zeespiegelstijging. Wat is dan het risico voor biodiversiteit bij een overstroming.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'effecten op milieu', 'veiligheid' en 'leefbaarheid en brede welvaart'.*
615.6	De waarborgingslocaties liggen in een gebied waar aanlanding van energie uit windparken op zee en andere energiecentrales aanwezig zijn. Welke energievraag is nog nodig in het energienetwerk op deze locatie om dit aanbod erbij te plaatsen op deze locatie én welke ruimte is daarna nodig voor alle aanverwante energie-infrastructuur? In de directe omgeving van het Sloegebied liggen al een aantal hoogspanningsstations, aanlanding van energie van wind op zee én energie-infrastructuur richting het oosten over de Bevelanden. In hoeverre is hier meer ruimte in de ruimtelijke puzzel te reserveren en wat vraagt dit in relatie tot de kwaliteit van de leefomgeving naar inwoners en landschap en andere belangrijke ruimtevragen zoals de opgave natuur?	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'leefbaarheid en brede welvaart' en 'elektriciteitsnet'.*

Indiener	Reactie	***Beantwoording***
	Hierbij is het noodzakelijk om de cumulatieve effecten van alle andere gerealiseerde en te verwachten energie-infrastructuur projecten op de leefomgeving te onderzoeken.	
615.7	Uit de afwegingscriteria 'aanwezigheid van voldoende en geschikt koelwater', 'geschiktheid elektriciteitsinfrastructuur en de toekomstige mogelijkheden voor investering in aanpassingen' en 'de mogelijkheden voor ruimtelijke inpassing, inclusief maatregelen' volgen alleen locaties in de Rijn-Schelde Delta. Daarom gaat indiener hieronder voornamelijk in op deze Delta en mogelijke effecten. Maar onderstaande zal in iets andere bewoordingen ook betrekking hebben op de locaties bij de Waddenzee of langs de grote rivieren. Indiener benadrukt de bijzondere en unieke waarden van dit gebied: een estuarien watersysteem met een hoge dynamiek en rijke biodiversiteit. Het realiseren van een veilig tracé voor koelwater is een directe aantasting van de dynamiek. Er wordt iets vastgelegd in wat dynamiek nodig heeft. Dit cumuleert bovenop bestaande en geplande tracés en een vaargeul.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'leefbaarheid en brede welvaart' en 'elektriciteitsnet'.*
615.8	De vrijkomende warmte bij een kerncentrale kan niet op de natuur worden afgewenteld (water of lucht). Afwenteling van vrijkomende warmte via koeltorens lijkt onmogelijk vanwege negatief effect op een goede leefomgeving.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'effecten op milieu'.*

Indiener	Reactie	***Beantwoording***
615.9	In de besluitvorming moet rekening worden gehouden met de unieke estuariene dynamische natuur in onze Natura 2OOO-gebieden. De habitats en doelsoorten, maar ook de gehele biodiversiteit; de samenhang van flora en fauna in deze estuariene natuur met de omliggende cultuurlandschappen. Ook het ongewenste effect op onze natuurlijke omgeving (water of lucht) van de warmte-energie moet meegewogen worden.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'effecten op milieu'.*
615.10	In het voorstel voor participatie ontbreekt de wijze waarop wordt omgegaan met zeer grote negatieve effecten op een goede leefomgeving en in het bijzonder de natuur. Wat als blijkt dat sprake is van afbraak van maatschappelijke en natuurlijke waarde? Hoe kiezen tussen belang van energietransitie en natuurherstel? Waar in het proces krijgt deze discussie, op basis van de bevindingen als alle kennis en feiten beschikbaar zijn, een plaats en hoeveel ruimte krijgt deze dan?	*In de concept NRD is beschreven op welke wijze de milieu-effecten in beeld worden gebracht. Naast de milieu-effecten zijn ook de effecten op omgeving, toekomstvastheid, kosten en techniek relevant voor de uiteindelijke locatiekeuze. De locatiekeuze zal worden gemotiveerd in de voorkeursbeslissing.*
616.	**202403596 (Particulier)**	
616.1	Nieuwe kerncentrales zijn niet noodzakelijk voor een gebalanceerd energieaanbod. Dit blijkt ook uit analyses die in opdracht van de minister uitgevoerd zijn. Kerncentrales zijn uit de aard van de productiewijze niet geschikt om pieken en dalen in het stroomaanbod (van zon en wind) op te vangen.	*Verwezen wordt de thematische beantwoording onder 'nut en noodzaak' en 'alternatieven'.*

Indiener	Reactie	***Beantwoording***
616.2	Het vermogen van het voorgestelde type centrales is ontoereikend om een substantiële bijdrage te leveren aan het stabiliseren van de stroomvoorziening.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'nut en noodzaak' en 'kosten en planning'.*
616.3	Er zijn voldoende andere methoden en technieken beschikbaar en in ontwikkeling, waardoor er geen noodzaak is voor nieuwe kerncentrales. Een eventuele keuze hiervoor zou dus op andere gronden zijn.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'nut en noodzaak' en 'alternatieven'.*
616.4	Omdat er alternatieven beschikbaar zijn of kunnen worden ontwikkeld, is er geen rechtvaardigingsgrond om toekomstige medewerkers van de kerncentrale en andere personen bloot te stellen aan ioniserende straling. Op grond van de Kernenergiewetgeving is blootstelling aan ioniserende straling alleen toegestaan als hiervoor een rechtvaardigingsgrond is. Aangezien er alternatieven beschikbaar zijn of kunnen worden ontwikkeld voor het opwekken van energie is, is er geen grond voor rechtvaardiging voor het bouwen en in bedrijfstellen van één of meer nieuwe kerncentrales.	*Ioniserende straling moet voldoen aan erg strenge eisen, gemonitord door de ANVS. Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'nut en noodzaak', 'alternatieven' en 'veiligheid'.*
616.5	Het is zeer onzeker dat de kerncentrales in 2025 operationeel kunnen zijn. De bijdrage aan de doelstelling om in 2035 CO2-neutraal energie op te wekken is daarmee onzeker. Indiener stelt dat de onzekerheidsmarges over doorlooptijden en onzekerheden duidelijker moeten worden opgenomen in de verstrekte informatie.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'kosten en planning'.*

Indiener	Reactie	***Beantwoording***
616.6	De locatie Borsele ligt zeer excentrisch ten opzichte van grote gebruikers van elektriciteit en is daarmee geen logische keuze voor het balanceren van het stroomaanbod.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'locatie'.*
616.7	Vanuit het Sloegebied is een hoogspanningsleiding voor transport van elektriciteit geplaatst. Voor het transport van de opbrengst van kerncentrales zouden nieuwe hoogspanningsverbindingen nodig zijn. Indiener sluit zich voor dit punt aan bij de Borselse Voorwaarden, vanuit het oogpunt van de kwetsbaarheid van het cultuurlandschap.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'leefbaarheid en brede welvaart'.*
616.8	De (mogelijke) effecten van de bouw van twee nieuwe kerncentrales en de bijbehorende voorzieningen op de directe omgeving en op de regio dienen te worden betrokken in het voornemen en in de participatie.	*De effecten op de directe omgeving en op de regio worden voor de relevante locaties in beeld gebracht en betrokken bij de uiteindelijke locatiekeuze.*
616.9	In de afweging ontbreekt de nul-optie: de mogelijkheid om geen nieuwe kerncentrales te bouwen.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'nut en noodzaak' en 'alternatieven.*
616.10	Onderzoek naar de mogelijke effecten van het gebruik van koelwater uit de Westerschelde en het terugvoeren hiervan in de Westerschelde is noodzakelijk en dient in de participatie en besluitvorming betrokken te worden.	Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'effecten op milieu'.
616.11	Indiener wijst er op dat er geen oplossing is voor het definitief bergen van radioactief afval dat vrijkomt bij de productie van kernenergie. Dit is op korte en lange termijn een probleem. Om deze reden kan kernenergie niet als een 'eerlijke' manier van	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'alternatieven' en 'radioactief afval'.*

Indiener	Reactie	***Beantwoording***
	energie-opwekking benoemd worden. Indiener vindt het terecht als deze kwalificatie dan ook niet meer wordt genoemd in de communicatie rond om kernenergie.	
616.12	Bij het beoordelen of kernenergie CO2 neutraal is, moet naast de pure productie ook rekening worden gehouden met de bouw, productie inclusief winning, aanvoer en afvoer van splijtstof en andere grondstoffen) en ontmanteling van de kerncentrales.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'splijtstofketen'.*
616.13	De voor- en nadelen zoals geschetst in het voornemen moeten worden vergeleken met de opwekking van een gelijke hoeveelheid energie door zon, wind, water of bodemwarmte.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'alternatieven'.*
616.14	De locatie in Borsele ligt direct aan een zeedijk en is vanuit de te verwachten zeespiegelstijging niet voor de hand liggend. Zeespiegelstijging in de periode van de verwachte levensduur van de nieuw te bouwen kerncentrales in relatie tot het overstromingsrisico moet worden onderzocht en meegenomen worden in de communicatie.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'veiligheid'. Zoals aangegeven in 616.10 zijn er meerdere momenten in de procedure waarop geparticipeerd kan worden. Dit geldt ook voor de onderzoeksresultaten met betrekking tot de effecten op de veiligheid in het kader van het overstromingsrisico.*
617.	**202403598 (Stichting e-Lise)**	
617.1	Indiener is een non-profit organisatie die zich inzet voor de acceptatie van kernenergie, met een sterk evidence-based en science-informed. De reactie richt zich in hoofdzaak op het vormgeven van het maatschappelijk en ruimtelijk proces.	*Deze reactie is voor kennisgeving aangenomen.*

Indiener	Reactie	***Beantwoording***
617.2	Percepties over kernenergie vallen niet samen met de actuele stand van de wetenschap. Duidelijke en begrijpelijke informatievoorziening is noodzakelijk, met ruimte om de noodzaak van nieuwe kerncentrales te benadrukken.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'nut en noodzaak'.*
617.3	Het is essentieel dat de Rijksoverheid haar visie op de duurzaamheid van kernenergie en de hieraan ten grondslag liggende aannames duidelijk communiceert. - Kernenergie valt niet onder de definitie van hernieuwbare energie; - Duurzame energie is niet wettelijk gedefinieerd. Indiener acht voldoende wetenschappelijke onderbouwingen beschikbaar om kernenergie als duurzame energie aan te duiden.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'nut en noodzaak'.*
617.4	Onder burgers leven zorgen om de veiligheid, zoals over de invulling van noodplannen in geval van een nucleair ongeluk. Deze zorgen kunnen en moeten meer proactief weggenomen worden. Indiener verwijst naar internationale bronnen die hierbij van belang kunnen zijn.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'veiligheid'.*
617.5	Indiener acht kernenergie evident noodzakelijk om de Nederlandse economie in de toekomst van voldoende energie te kunnen voorzien. EZK dient een duidelijk vestigingsbeleid te gaan voeren, waarbij duidelijk is waar de grootste vraag naar kernenergie is, en hoe de vereiste centrales in	*Voor het toekomstige energiesysteem is het Nationaal Plan Energiesysteem (NPE) en het programma Energiehoofdstructuur. Deze worden periodiek geactualiseerd. Verwezen wordt naar de*

Indiener	Reactie	***Beantwoording***
	harmonie met lokale belangen gerealiseerd kunnen worden.	*thematische beantwoording onder 'leefbaarheid en brede welvaart.'*
617.6	Goede communicatie en delen van informatie is essentieel. Dit heeft in onder andere Franrijk en Canada geleid tot een nieuwe en positieve dynamiek en toename naar de vraag naar de vestiging van kerncentrales. Kerncentrales bieden goede werkgelegenheid en dragen bij aan de regionale economie. Directe en indirecte voordelen zijn tegenwicht aan overlast die ervaren kan worden tijdens de bouwfase en dienen daarom in kaart gebracht te worden.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'leefbaarheid en brede welvaart' en 'procedure'.*
617.7	Indiener wijst tenslotte op het belang van een rol voor EZK inzake de realisatie van Small Modular Reactors. In dit proces kan EZK een faciliterende rol vervullen om deze ontwikkeling in samenspraak met initiatiefnemers en andere stakeholders nte bevorderen.	*Voor SMR's doorloopt de rijksoverheid een eigen procedure. Daarover wordt in de toekomst meer gecommuniceerd.*
618.	**202403601 (Particulier)**	
618.1	Deze reactie is inhoudelijk grotendeels gelijk aan reactie 176 (nr. 202401467). Voor de samenvatting van de reactie wordt hiernaar verwezen. De aanvullende reacties zijn onderstaand weergegeven.	*Deze reactie is inhoudelijk grotendeels gelijk aan reactie 176 (nr. 202401467). Voor de beantwoording wordt hiernaar verwezen. De beantwoording van de aanvullende reacties is onderstaand weergegeven.*
618.2	Indiener verwijst naar incidenten en ongevallen met kernreactors in de periode van 1957 tot en met 2017 en vermoedens en aanwijzingen van andere incidenten. Het risico van ongevallen en incidenten	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'veiligheid'.*

Indiener	Reactie	***Beantwoording***
	in een klein en drukbevolkt land als Nederland is niet geschikt voor de vestiging van een kerncentrale.	
619.	**202403603 (Particulier)**	
619.1	Indiener is tegen het gebruik van kernenergie en eist de sluiting van de kerncentrale in Borsele en de uraniumverrijkingsfabriek in Almelo.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'nut en noodzaak'. De (bedrijfsduurverlenging van de) bestaande kerncentrale en de uraniumverrijkingsfabriek in Almelo vallen buiten de onderhavige procedure.*
619.2	Indiener verwerpt het plan voor een nieuwe kerncentrale: er is geen goede locatie beschikbaar.	*Zie de reactie onder 619.1*
619.3	Indiener wijst op het ontbreken van een definitieve opslagplaats voor kernafval.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'radioactief afval'.*
619.4	Kerncentrales en kernfabrieken vormen een risico voor ongelukken.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'veiligheid'.*
619.5	Indiener wijst op de noodzaak van schone energie.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'nut en noodzaak'.*
620	**202403616 (Zeeuwse Milieufederatie)**	
620.1	Indiener is het niet eens met de conclusie van het kabinet dat kernenergie een waardevolle bijdrage levert in de toekomstige energiemix. Eerst dient ingezet te worden op efficiënt omgaan met energie en besparen op het gebruik. Zonne- en windenergie zijn volop beschikbaar en worden in hoog tempo	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'alternatieven'.*

Indiener	Reactie	***Beantwoording***
	efficiënter en goedkoper. Dit verdient de voorkeur boven kernenergie.	
620.2	Omdat de bouw van een kerncentrale minimaal 15 jaar duurt, is kernenergie geen tijdige oplossing voor het energievraagstuk.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'kosten en planning'.*
620.3	Het waarborgingsbeleid voor kerncentrales loopt vanaf 1986. De criteria voor geschiktheid van locaties van destijds zijn ook nu nog relevant. Nu zijn er twee locaties genoemd, Borssele en Maasvlakte. Voor deze locaties geldt dat zij zich in een gebied bevinden met een groot overstromingsrisico bij zeespiegelstijging.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'veiligheid'.*
620.4	In het Voorstel worden relevante afwegingscriteria genoemd voor de geschiktheid van locaties. Indiener verbaast zich er over dat ecologie, het mijden van kwetsbare en ecologisch waardevolle gebieden, niet als criterium is meegenomen.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'effecten op milieu'.*
620.5	Vanuit ecologisch oogpunt acht indiener de locatie Borssele niet geschikt voor nieuwe kerncentrales vanwege de ligging aan het unieke Natura 2000-gebied en estuarium Westerschelde. De warmte-energie die vrijkomt kan niet worden afgewenteld op dit nu al door gebruik, vervuiling en uitputting zwaar belaste natuurgebied. Dit is een directe aantasting van de dynamische natuur.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'effecten op milieu'.*
620.6	Ook de locatie Maasvlakte is volgens indiener vanwege de ligging aan Natura 2000-gebied de Voordelta vanuit ecologische waarden (een gevarieerd en dynamisch milieu van kustwateren	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'effecten op milieu'.*

Indiener	Reactie	***Beantwoording***
	(zout), intergetijdengebied en stranden, dat een relatief beschutte overgangszone vormt tussen de (voormalige) estuaria en volle zee) niet geschikt als vestigingslocatie.	
620.7	Het voorstel tot participatie lijkt volgens indiener volledig, maar stelt wel de vraag in hoeverre de mening van burgers er echt toe doet. Immers is al besloten tot langer openhouden van de bestaande kerncentrale en men wil een tweede en derde kerncentrale toevoegen. Hierover is de mening van omwonenden niet gevraagd.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'nut en noodzaak'.*
620.8	Omdat de Borselse Voorwaarden beschouwd kunnen worden als vrijblijvende wensen en adviezen, vreest indiener dat hier onvoldoende rekening mee wordt gehouden. Hoe wordt omgegaan als blijkt dat de cumulatieve effecten op de leefomgeving en de natuur te groot zijn en hoe wordt gekozen tussen twee belangrijke opgaven (energietransitie en natuurherstel)? Waar in het proces komt deze discussie terecht en hoeveel ruimte krijgt deze discussie als alle kennis en feiten zijn verkregen?	*In de ontwerp-voorkeursbeslissing zal de minister de locatie voor de twee kerncentrales motiveren. Deze keuze zal gebaseerd zijn op onderzoeken die in het kader van het plan-MER en de Integrale Effectenanalyse zijn uitgevoerd. Deze onderzoeken worden samen met de ontwerp-voorkeursbeslissing ter inzage gelegd. Op deze ontwerp-voorkeursbeslissing kan door een ieder weer gereageerd worden. Daarna wordt de voorkeursbeslissing definitief en zal de volgende fase starten.*
620.9	In Zeeland komen naast de bedrijfsduurverlenging van de bestaande kerncentrale en de bouw van twee nieuwe kerncentrales meerdere grootschalige en complexe energieprojecten in één gebied samen. Genoemd worden Waterstofnetwerk Zuidwest-Nederland, Net op Zee Nederwiek 1, Net op Zee IJmuiden Ver Alpha, 380kV Zeeuws-Vlaanderen en het Hoogspanningsstation omgeving Sloegebied.	*In de lopende projectprocedures worden de (cumulatieve) effecten in beeld gebracht en bij de besluitvorming betrokken.*

Indiener	**Reactie**	***Beantwoording***
	Indiener vreest een onevenredig hoge druk van deze projecten samen op de omgeving.	
620.10	Indiener ziet te weinig afstemming en coördinatie op nut en noodzaak bij het uitrollen van deze grootschalige projecten en bij de aansluitingen op de nieuwe netwerken. Er heerst nu een 'wie het eerst komt, wie het eerst maalt' gedachte. Coördinatie op nut en noodzaak is nodig. Graag een integrale aanpak, zodat ook andere plannen die economisch en ecologisch voorkeur verdienen mogelijk blijven.	*In de besluitvorming van de lopende projecten zal een integrale afweging door de minister noodzakelijk zijn.*
620.11	Indiener is blij middels participatie betrokken te zijn. Door de veelheid aan projecten wordt wel een groot beslag op de beschikbare capaciteit gedaan. Indiener verzoekt om plannen te bundelen en het proces te stroomlijnen.	*Dit is een terechte oproep. Voor zover mogelijk worden de projecten vanuit het Rijk op elkaar afgestemd door gezamenlijke informatiebijeenkomsten te organiseren.*
621	**202403620 (Particulier)**	
621.1	Indiener is tegen de bouw van een kerncentrale in Zeeland. Er is geen afdoende oplossing om het kernafval duurzaam te verwerken.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'nut en noodzaak' en 'radioactief afval'.*
621.2	Indiener vreest in de huidige instabiele wereld om een aanslag op de kerncentrale. Met het plaatsen van een of meer nieuwe centrales wordt dit risico groter en voor Zeeuwse burgers onaanvaardbaar groot.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'veiligheid'.*

Indiener	Reactie	***Beantwoording***
621.3	Indiener vernam van plannen voor een kerncentrale op de Maasvlakte. Inwoners van Tholen liggen zowel in het risicogebied van de locatie Maasvlakte als van de locatie Borsele.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'locatie'.*
622	**202403621 (Particulier)**	
622.1	Indiener is tegen de bouw van nieuwe kerncentrales.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'nut en noodzaak'.*
623	**202403622 (Particulier)**	
623.1	Indiener ziet het belang van klimaatdoelen met betrekking tot CO2 en het beperken van de uitstoot van CO2. Groene energie zou het beste zijn, maar nieuwe kerncentrales maken Nederland groener en technologisch significanter. Kerncentrales bieden een veilige en productieve optie, terwijl we voor groene energie sterk afhankelijk zijn van grondstoffen die binnen Europa niet genoeg gewonnen en verwerkt worden. Indiener is daarom voorstander van kernenergie.	*Deze reactie is voor kennisgeving aangenomen.*
624	**202403626 (Particulier)**	

Indiener	Reactie	***Beantwoording***
624.1	De risico's van kerncentrales (afvalprobleem en veiligheid) moeten wellicht opnieuw afgewogen worden tegen de risico's van het niet snel genoeg stoppen van de wereldwijde klimaatverandering. Toch verbaast en verontrust het indiener dat de regering bij het opstellen van het nu nog steeds vigerende regeerakkoord uit 2021 besloten heeft tot het realiseren van twee kerncentrales en dat er nu begonnen is met de ruimtelijke procedure voor die twee centrales.	*Verwezen worden naar de thematische beantwoording onder 'nut en noodzaak'.*
624.2	Nut en noodzaak van twee nieuwe kerncentrales is onvoldoende onderbouwd en niet afgewogen tegen nadelen, kosten en risico's van bouw en exploitatie. Werk eerst het alternatief uit van het niet bouwen van de kerncentrales (nul-alternatief) met een energiemix op basis van zon- en windenergie, en andere duurzame energie zoals aardwarmte en waterstof. Waarom nu ineens de noodzaak voor 10% van onze energievoorziening uit kernenergie terwijl dat drie jaar geleden nog anders was?	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'nut en noodzaak'.*
624.3	Door nieuwe maatregelen en voorzieningen is kernenergie veiliger geworden, maar duurt de bouw langer en is duurder.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'kosten en planning'.*
624.4	Ondanks de nieuwe maatregelen is er nog altijd een veiligheidsrisico. Bij een incident zijn de economische en maatschappelijke gevolgen zeer groot in een drukbevolkt en bedrijvig gebied. Deze risico's moeten in de afweging over nut en noodzaak worden betrokken. Dit veiligheidsrisico vergt dat het belang en dus nut en noodzaak van de bouw van	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'nut en noodzaak' en 'veiligheid'.*

Indiener	Reactie	***Beantwoording***
	kerncentrales in het volle Nederland (en dus niet in een dunbevolkt gebied zoals die elders in Europa en de wereld nog wel te vinden zijn heel erg groot) wel heel erg groot moeten zijn.	
624.5	De voorgestelde locaties zijn gelegen in een gebied dat door toekomstige zeespiegelstijging een hoog overstromingsrisico zal krijgen.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'veiligheid'.*
624.6	Er is veiligheidsvraagstuk met betrekking tot kernafval. Er is alleen een tijdelijke oplossing. In oorlogssituaties is dit niet veilig.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'radioactief afval' en 'veiligheid'.*
624.7	Kerncentrales en kernenergie zijn niet geschikt om een energietekort op te vangen als zon- en windenergie onvoldoende beschikbaar is: een centrale kan niet snel aan- en uitgeschakeld worden en zal dus het hele jaar door een gelijkmatig aanbod van stroom opleveren . Als we geen nieuwe vormen van energie-opslag ontwikkelen danwel piekvraag naar stroom 'dempen', zal bij ca. 10% aandeel van kernenergie in de energiemix ofwel grote delen van het jaar sprake zijn van te veel opwekking van elektriciteit (namelijk als de vraag laag is en het aanbod vanuit zon en wind hoog), of van te weinig opwekking (bij hoge vraag en weinig aanbod vanuit wind en zon). Dit is een ondermijning van de businesscase en daarmee de exploitatie van kerncentrales. Indiener opteert daarom voor zon- en windenergie waarbij de overschotten voor de productie van groene waterstof gebruikt worden.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'alternatieven'.*

Indiener	Reactie	***Beantwoording***
624.8	Op basis van ervaringen in het Verenigd Koninkrijk en Frankrijk en diverse risicofactoren, is de doorlooptijd van 10 jaar voor de bouw van een kerncentrale een illusie. Indiener acht het realistischer om te werken met een termijn van 15 tot 20 jaar. Met een langere doorlooptijd is ook sprake van een langere periode van overlast, hogere kosten en een latere beschikbaarheid van kernenergie in de energievoorziening. Indiener pleit voor een realistischere planning.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'kosten en planning', 'leefbaarheid en brede welvaart' en 'kosten en planning'.*
624.9	De betaalbaarheid van kernenergie wordt betwijfeld. Het benodigde staatsgeld voor een investering in kerncentrales kan beter besteed worden aan isolatiemaatregelen en nieuwe warmte-, elektra- en waterstofnetwerken. Dit om energie voor de inwoners betaalbaar te houden. De financiële onzekerheid moet middels een uitgewerkte business case met risicomarges voor separate besluitvorming worden voorgelegd. Eventuele inzet van belastinggeld (eenmalig danwel structureel) voor de centrales moet transparant worden afgewogen tegenover andere urgente en noodzakelijke investeringen in het kader van de energietransitie. Geen politiek-bestuurlijk prestigeproject dat later tot financiële tegenvallers leidt die met overheidsgeld opgevangen moeten worden.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'kosten en planning'.*
624.10	Het inzetten van water uit de Westerschelde en het terugpompen van warm water in de Westerschelde heeft gevolgen voor de temperatuur en daarmee voor de natuur in de Westerschelde. De gevolgen	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'effecten op milieu' en 'kosten en planning'.*

Indiener	Reactie	*Beantwoording*
	moeten duidelijk zijn. Een eventuele pijplijn van de locatie van een kerncentrale naar de Noordzee zou een oplossing zijn maar is kostbaar. Deze kosten moeten in een business case worden betrokken.	
624.11	Voor het transport van stroom van nieuwe kerncentrales is extra transportcapaciteit nodig. De kosten van deze extra (ondergrondse) transportleidingen dienen ook in een business case meegenomen te worden.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'kosten en planning' en 'elektriciteitsnet'.*
624.12	Er is kennelijk van uitgegaan dat twee nieuwe kerncentrales binnen het Sloegebied zouden kunnen worden gerealiseerd (1) zonder kostbare en tijdrovende uitplaatsing van bestaande bedrijvigheid (2) zonder dat andere initiatieven op gebied van de energievoorziening die voor dit gebied gepland staan, in gevaar komen en (3) zonder de kwaliteit van leven in de dorpskernen rond de Sloe in gevaar te brengen. Het ruimtebeslag van het bouwterrein bij Hinckley Point in Engeland roept grote vragen op over de inpasbaarheid van een bouwterrein voor twee centrales Vlissingen en het dorp Borsele. Ook EZK heeft hier kennelijk twijfels over, gelet op de ingediende zienswijze over de plannen voor een ammoniak-opslag, een cruciale schakel in de waterstofeconomie. Op deze manier worden de kerncentrales ook nog eens een bedreiging voor de energietransitie.	*Op dit moment is nog niet duidelijk in hoeverre twee kerncentrales in de waarborgingsgebieden Borssele/Vlissingen en Maasvlakte I kunnen worden ingepast. Dit onderzoek zal in het kader van het plan-MER en IEA worden verricht. Bij de keuze voor de locatie zullen ook de effecten op andere initiatieven mee worden gewogen.*
625.	**202403632 (Friends of the Earth Germany)**	

Indiener	Reactie	***Beantwoording***
625.1	Indiener stelt dat kerncentrales geen klimaatneutrale energie leveren. Een echt duurzame energievoorziening is alleen mogelijk met een plutonium- en CO2-vrije energievoorziening.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'nut en noodzaak'.*
625.2	Indiener noemt de welbekende en zwaarwegende problemen van kernenergie, zoals de grote gevaren voor mens en milieu in geval van sabotage en ongelukken, het onopgeloste kernafvalprobleem, proliferatie en de milieuschade veroorzaakt door uraniumwinning.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'veiligheid', 'effecten op milieu' en 'radioactief afval'.*
625.3	De kennis en ervaring die moet worden ingezet om kerncentrales te realiseren, kan niet worden benut voor de bevordering van energie-efficiëntie, energiebesparende maatregelen en de uitbreiding van hernieuwbare energie in Nederland.	*In het Nationaal Plan Energiesysteem is een ontwikkelrichting voor 2050 geschetst. Energiebesparing is daarbij een belangrijke hoeksteen in het energiebeleid. In 2050 vormt CO2 - vrije elektriciteit onze grootste bron van energie: Elektrificatie is voor veel toepassingen de preferente verduurzamingsroute. Het kabinet zet er op in dat in 2050 de binnenlandse productie van elektriciteit zowel de (dan veel grotere) directe elektriciteitsvraag in de verschillende eindgebruikerssectoren kan bedienen, als ook beschikbaar is voor het produceren van andere energiedragers zoals waterstof en koolstofdragers of export naar onze buurlanden. Om in 2050 ruim verviervoudiging van het totale elektriciteitsaanbod ten opzichte van het huidige gebruik mogelijk te maken zet het kabinet in op snelle opschaling van wind-, zon- en kernenergie. We bereiden ons voor op mogelijke ontwikkeling en inpassing van rond 70 GW wind op zee, 3,5 - 7 GW kernenergie en*

Indiener	Reactie	***Beantwoording***
		significante doorgroei van hernieuwbare energie op land.
625.4	Door de vereiste uraniumwinning ontstaat klimaat- en milieuschade.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'effecten op milieu' en 'splijtstofketen'.*
625.5	Gelet op ervaringen in Europa en Noord-Amerika, moet rekening gehouden worden met een doorlooptijd van 20 jaar voordat een kerncentrale in gebruik kan worden genomen. Klimaatverandering vereist onmiddellijke koerswijziging en oplossingen, anders heeft dit gevolgen voor de leefomstandigheden van de huidige en toekomstige generaties (verwezen wordt naar het World Nuclear Status Report 2023).	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'kosten en planning' en 'alternatieven'.*
625.6	Kerncentrales leiden tot hoge kosten en veelal een verdrievoudiging van het begrote investeringsbudget. Dit betreft ook langlopende overheidsinvesteringen. Deze financiële middelen zijn dan niet beschikbaar voor hernieuwbare energiebronnen.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'kosten en planning'.*
625.7	Onderzoek toont aan dat kernenergie een veelvoud aan CO2 produceert ten opzichte van hernieuwbare bronnen (3x zoveel dan windturbines op land). Indiener verwijst naar enkele bronnen, waaronder het IPPC-rapport.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'nut en noodzaak' en 'alternatieven'.*
625.8	De CO2-balans zal aanzienlijk verslechteren als de uitbreiding van kernenergie toeneemt, omdat de meest productieve uraniummijnen ter wereld grotendeels	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'effecten op milieu'.*

Indiener	Reactie	*Beantwoording*
	zijn uitgeput. De ontsluiting van nieuwe uraniumvoorraden zal daarom aanzienlijk energie-intensiever worden. Hierdoor kan, afhankelijk van het scenario, de broeikasgasbalans met 55 tot 220 procent verslechteren	
625.9	Door de beperkte transportcapaciteit voor geproduceerde energie op het netwerk, moet duurzame/hernieuwbare energie concurreren met kernenergie. Een windturbine kan stil gezet worden, een kerncentrale zal continu produceren. Deze oneerlijke concurrentie is nadelig voor hernieuwbare energie.	*In het energiesysteem van de toekomst zullen we zowel zonne-, wind- en kernenergie nodig hebben. De effecten op het hoogspanningsnetwerk worden in beeld gebracht, zodat deze mee kunnen worden gewogen in de keuze voor de locatie.*
625.10	Indiener pleit voor een consistente focus op de uitbreiding van hernieuwbare energiebronnen en verwerpt kernenergie vanwege de risico's, de kosten, de inflexibele inzet en het blokkeren van de energietransitie naar hernieuwbare energie.	*In de ontwikkelrichting van het Kabinet, zoals beschreven in het Nationaal Plan Energiesysteem zal ook kernenergie een (beperkt) onderdeel zijn van ons toekomstige energiesysteem. Verder wordt verwezen naar de thematische beantwoording onder 'nut en noodzaak' en 'alternatieven'.*
625.11	Met een kerncentrale wordt Nederland (nog meer) afhankelijk van leveringen en diensten uit het buitenland, waar een Russisch staatsbedrijf een centrale speler in de nucleaire productieketen is. Vanwege deze afhankelijkheid zijn er ook nog geen sancties opgelegd aan de Russische nucleaire sector. De Europese afhankelijkheid van Rusland (momenteel 18 reactoren) wordt door nieuwe kerncentrales verder vergroot. Dit is onwenselijk en reden om verder in te zetten op hernieuwbare energie.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'splijtstofketen'.*

Indiener	Reactie	***Beantwoording***
625.12	Kerncentrales zijn onbetrouwbaar en klimaatgevoelig omdat zij voor goed functioneren afhankelijk zijn van weersomstandigheden. Bij opwarming van rivierwater, te weinig water in rivieren of extreme weersomstandigheden moet de centrale stilgelegd worden. Dan is er wel verbruik van elektriciteit (juist wanneer de vraag extra hoog is door de aircosystemen), terwijl de centrale niet produceert.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'nut en noodzaak'.*
625.13	Een kerncentrale is gevoelig voor aanslagen, terrorisme en levert een constante nucleaire dreiging (zie de situatie rond Zaporizja en de onzekere koelsituatie in de kerncentrale als gevolg van de doorbraak van de Kachovkadam). Indiener verwijst naar de waarschuwing van de directeur-generaal van het Internationaal Atoomenergieagentschap ten aanzien van de Oekraïense kerncentrale. De gevaarsituatie mag niet verergerd worden door nieuwe kerncentrales te bouwen.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'veiligheid'.*
625.14	Er is geen passende oplossing voor afval uit de productie van kernenergie. Dit is voor vele generaties na ons een probleem.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'radioactief afval'.*
625.15	Transport, beveiliging en veilige opslag van kernafval zijn zeer energie-intensief. Voordat hier een goede oplossing voor is, is inzet op kernenergie geen goede optie.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'radioactief afval.*
625.16	De veronderstelde en niet-bestaande voordelen van kernenergie moeten voortdurend worden afgewogen tegen de kosten. De kosten van kernenergie en alle	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'kosten en planning'.*

Indiener	Reactie	***Beantwoording***
	hierbij behorende maatregelen en voorzieningen zijn exorbitant hoog.	
625.17	Indiener ziet geen voordeel voor de bevolking bij een keuze voor kernenergie, terwijl wel sprake is van nadelen als de opwarming van de aarde, de kosten, de afhankelijkheid, de veiligheidsrisico's, de schade voor het milieu en de gevolgen op de lange termijn. Kernenergie is onnodig en verbruiken overheidsgeld dat beter ingezet kan worden voor de uitbreiding van hernieuwbare energie.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'nut en noodzaak' en naar het antwoord op 625.3.*
625.18	Indiener wijst op de grote inzet op hernieuwbare energie die in Nederland al tot groot resultaat heeft geleid en pleit voor verdere investeringen hierin.	*Hernieuwbare energie blijft ook in de toekomst belangrijk en daar zal ook blijvend op worden ingezet. Verwezen wordt naar het antwoord op 625.3.*
626	**202403633 (Particulier)**	
626.1	Indiener is voorstander van kerncentrales voor het leveren van schone energie.	*Deze reactie is voor kennisgeving aangenomen.*
627	**202403643 (Particulier)**	
627.1	Indiener stelt dat er geen ruimte is in het Sloegebied.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'locatie'.*
627.2	De kosten en de doorlooptijd zijn hoog en lopen steeds verder op.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'kosten en planning'.*

Indiener	Reactie	***Beantwoording***
627.3	Kernenergie is geen oplossing voor het energieprobleem.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'nut en noodzaak'.*
628	**202403644 (Particulier)**	
628.1	Indiener is voorstander van nieuwe kerncentrales en steunt de plannen.	*Deze reactie is voor kennisgeving aangenomen.*
629	**202403648 (Particulier)**	
629.1	Indiener is geen voorstander van een nieuwe kerncentrale omdat in Nederland als klein land onvoldoende ruimte is voor deze ontwikkeling.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'nut en noodzaak'.*
629.2	Er is geen veilige plek voor de opslag van radioactief afval en dat moet voor lange tijd worden opgeslagen.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'radioactief afval'.*
629.3	Nederland ligt voor een groot deel onder de zeespiegel en is daarmee geen veilige plaats.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'veiligheid'.*
629.4	Indiener verwijst naar een Belgische centrale (Huy / Hoei) die al lang niet meer levensvatbaar is.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'veiligheid'.*
630	**202403649 (Statenfractie PvdA-GL Zeeland)**	
630.1	De vraagstelling in het Voornemen is te beperkt, de optie 'geen nieuwe kerncentrales' ontbreekt. Indiener verwijst naar het Verdrag van Aarhus waarin het betrekken van de nul-variant in de	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'alternatieven'.*

Indiener	Reactie	***Beantwoording***
	participatie als principe is vastgelegd en verzoekt de vraagstelling hiermee te verbreden.	
630.2	Op basis van de scenariostudies van TNO, Berenschot/Kalavasta, Netbeheer Nederland en Witteveen+Bos en de conclusie van het Expert Team waarin wordt geadviseerd géén kerncentrales te bouwen, dient nut en noodzaak van kerncentrales aangetoond te worden en dienen alternatieven zonder kernenergie in de afweging te worden betrokken.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'nut en noodzaak' en 'alternatieven'.*
630.3	In het plan is nog veel onduidelijk. Informatie varieert van één centrale van 1.000 MW tot twee centrales van samen 3.300 MW. Dit heeft grote impact op de ruimtelijke effecten.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'kosten en planning'.*
630.4	Er lopen nog technische haalbaarheidsstudies. De resultaten van deze studies zijn nodig voor de ruimtelijke inpassing. Indiener vindt het opstarten van de formele procedure op dit moment fundamenteel onjuist en vraagt om uitstel van de procedure totdat de benodigde informatie beschikbaar is.	*De projectprocedure, die gestart is, is nodig om tot ruimtelijke inpassing van twee kerncentrales in Nederland te komen. Om tot een voorkeursbeslissing te komen is nog veel onderzoek nodig. De resultaten van de technische haalbaarheidsstudies worden daarbij betrokken.*
630.5	Indiener vindt het zeer onzorgvuldig dat de inwoners van Nederland benaderd worden met vragen die zij niet kunnen beantwoorden omdat de relevante informatie niet beschikbaar gesteld wordt.	*Met de publicatie van het Voornemen en voorstel voor Participatie is de ruimtelijke procedure gestart. Het klopt dat nog veel informatie nog niet beschikbaar is. In de projectprocedure zijn diverse momenten ingebouwd, waarin het mogelijk is om te reageren op tussentijdse stappen die worden gezet. Op dat moment wordt ook altijd de beschikbare informatie gedeeld.*

Indiener	Reactie	*Beantwoording*
630.6	Doordat het ministerie van EZK zowel initiatiefnemer als bevoegd gezag is, zullen noodzakelijke belangenafwegingen op ambtelijk niveau worden gemaakt in plaats van op een politiek niveau. Indiener verzoekt dat de rol van bevoegd gezag bij een andere minister wordt onder gebracht, bijvoorbeeld BZK.	*Om de belangen te scheiden is er voor de Verkenningsfase een scheiding aangebracht in het ministerie. In de volgende fase zal het initiatief worden overgedragen aan een andere partij. De rol van Bevoegd Gezag vult de minister van KGG overigens in overeenstemming in met de minister van VRO.*
630.7	Zowel in de Rotterdamse haven als de Sloehaven leeft de ambitie om een duurzame innovatieve energiehub te ontwikkelen en dit leidt tot veel nieuwe initiatieven zoals waterstoffabrieken, converterstations, grootschalige batterijopslag en ammoniak op- en overslag. De nieuwe kerncentrales moeten zich ook voegen naar bestaande activiteiten (zoals de raffinaderij, de opslag van radioactief afval en de op- en overslag van militair materieel). De onzekere plannen voor kernenergie kunnen ongewenste barrières opwerpen voor concrete en noodzakelijke projecten in de energietransitie.	*In de energietransitie zijn diverse ontwikkelingen gaande. In de besluitvorming in de verschillende projectprocedures worden de effecten op andere initiatieven in beeld gebracht, zodat deze mee kunnen worden gewogen in de uiteindelijke locatiekeuze.*
630.8	De opslag van radioactief afval zal fors groter worden. Hiervoor is nog geen passende oplossing voor de lange termijn (na 2130). De minister heeft aan diens collega in het jaar 2100 de opdracht gegeven om voor hem een besluit te nemen zonder dat hij dan nog een politieke afweging kan maken, maar er moet nu verantwoordelijkheid genomen worden. Concrete besluiten over de eindberging van radioactief afval zijn noodzakelijk om tot een afgewogen besluit over nieuwe kerncentrales te kunnen komen.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'Radioactief afval'.*

Indiener	Reactie	***Beantwoording***
630.9	De mogelijkheid om alternatieve locaties en oplossingen in te brengen lijkt slechts nodig vanuit de wettelijke procedure, het besluit lijkt al vast te staan. Dit wordt ook toegegeven op de site overkernenergie.nl.	*De minister heeft in verband met de snelheid ervoor gekozen om de technische haalbaarheidsonderzoeken uit te voeren op een locatie in Borssele. Deze is aangeduid als 'voorkeurslocatie'. Echter, er is steeds gecommuniceerd dat uit deze projectprocedure mogelijk een andere locatie zal worden gekozen. Dit zal de definitieve voorkeurslocatie worden. In de (concept) NRD wordt gemotiveerd welke locaties nader worden onderzocht en uit welke locaties een definitieve voorkeurslocatie zal worden gekozen.*
630.10	Indiener dringt er met klem op aan de Borselse Voorwaarden als ontbindende voorwaarde te gebruiken in onderhandelingen met mogelijke bouwers van de kerncentrales. Deze voorwaarden zijn niet reactief, maar uitsluitend gericht op het behoud van de leefkwaliteit en zijn daarom waardevol.	*Zoals bij de reactie op 630.9 toegelicht, is er nog geen definitieve locatie gekozen. Bij de definitieve keuze zal de minister voor iedere locatie die onderzocht is, ook de belangen en voorwaarden uit de betreffende regio meenemen in haar afweging.*
630.11	Het voorstel tot participatie maakt niet duidelijk waar ingediende reacties toe leiden. Participatie is vooral gericht op het eenzijdig informeren van de omgeving door de rijksoverheid. Dit is ook zo ervaren op de informatieavonden.	*Participatie kan op verschillende niveaus en dient diverse doelen. De informatie-avonden zijn inderdaad vooral gericht op het informeren van de omgeving. Samen met de concept NRD wordt ook, mede op basis van de reacties die zijn ingediend hebben op het VenP, een participatieplan voor de volgende fase gepubliceerd.*
630.12	In het voorstel tot participatie dient aandacht besteed te worden aan de wijze waarop wordt omgegaan met de situatie waarin informatie en	*Dit is terug te vinden in het gepubliceerde participatieplan.*

Indiener	Reactie	***Beantwoording***
	onderzoeksresultaten nog niet beschikbaar zijn om vragen van inwoners te kunnen beantwoorden.	
630.13	Indiener wil op de hoogte gehouden worden van de behandeling van deze reactie.	*U heeft een brief ontvangen waarin is aangegeven dat u reactie wordt beantwoord in de reactienota. Inmiddels heeft u ook een brief ontvangen dat deze reactienota gereed is en u reactie is behandeld.*
631	**202403651 (Particulier)**	
631.1	Deze reactie is inhoudelijk gelijk aan reactie 74.1 t/m 74.4 en 74.7 t/m 74.10 (nr. 202400397). Voor de samenvatting van de reactie wordt hiernaar verwezen.	*Deze reactie is inhoudelijk gelijk aan reactie 74.1 t/m 74.4 en 74.7 t/m 74.10 (nr. 202400397). Voor de beantwoording wordt hiernaar verwezen.*
632	**202403666 (Particulier)**	
632.1	Indiener is tegen de komst van nieuwe kerncentrales in Zeeland en geeft hiervoor verschillende redenen.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'nut en noodzaak'.*
632.2	Het maakt Nederland erg kwetsbaar door merendeel van de energie op een plek in Zeeland te situeren.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'locatie' en 'veiligheid'.*
632.3	Nederland ligt onder zeeniveau.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'veiligheid'.*
632.4	Er ligt veel andere gevaarlijke zware industrie in de buurt. En we hebben last van de zware industrie.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'leefbaarheid en brede welvaart'.*
632.5	Indiener wil niet meer zichtbare hoogspanningsmasten.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'elektriciteitsnet'.*

Indiener	Reactie	***Beantwoording***
632.6	Er is al te veel geluidsoverlast en het wordt alleen maar erger. Ook wordt de rust, stilte en de donkere nachtbeleving van Zuid Beveland verpest. Er wordt niet naar de inwoners geluisterd.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'leefbaarheid en brede welvaart' en 'procedure'.*
632.7	Ook moeten er eerst duidelijke open en eerlijke afspraken over de toelevering van uranium uit Rusland worden besproken en opgelost. Er moet ook een oplossing voor de lange termijn worden gevonden voor de eindberging van kernafval.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'splijtstofketen' en 'radioactief afval'.*
632.8	Het is ook verstandig om het elektriciteitsnetwerk van meerdere kanten te voeden en niet alleen vanuit Zeeland.	*Het elektriciteitsnetwerk van TenneT in Nederland wordt reeds van meerdere kanten gevoed. Bij de daadwerkelijke keuze voor de locatie zal ook de impact op het hoogspanningsnetwerk in beeld worden gebracht en worden meegenomen in de daadwerkelijke keuze*
632.9	Indiener ligt momenteel ook wakker vanwege Russische boten die midden in de nacht bunkeren en een hoop herrie maken. Indiener wil dan ook niet nog meer vrachtwagens en herrie tijdens de 15 jaar durende bouw en wil er daarom niet nog meer vrachtwagens en herrie bij gedurende 15-jarige bouw.	*De effecten tijdens de bouw worden in het plan-MER op hoofdlijnen in beeld gebracht, zodat deze mee kunnen worden genomen in de keuze voor de locatie van de eerste twee kerncentrales.*
632.10	Het leven wordt te duur en er zijn winkels gesloten omdat ze de elektriciteitsrekening niet konden betalen, naast de kerncentrale. De overheid greep hier niet op in.	*Tijdens de energiecrisis zijn er door de overheid diverse maatregelen getroffen om burgers en bedrijven tegemoet te komen. Om in de toekomst minder afhankelijk te zijn van het buitenland voor onze energievoorziening wordt daarom ingezet op meer eigen opwek (wind-, zonne- en kernenergie).*

Indiener	Reactie	***Beantwoording***
632.11	Los van het feit dat er te veel warmwater terug in de Westerschelde wordt gestort, gaan er ook tropische vissen gekweekt worden in de Westerscheld.	*De effecten op de Westerschelde worden in beeld gebracht in het plan-MER.*
632.12	Ook zijn er te weinig huisartsen, tandartsen en woonruimte voor 10000 arbeidsmigranten.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'locatie'.*
632.13	Daar komt bij dat meest voorkomende windrichting zuidwest is. Als het fout gaat, heeft heel Nederland er last van.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'locatie'.*
633	**202403667 (Particulier)**	
633.1	Indiener geeft aan dat het strand van Scheveningen wellicht een goede plek is.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'locatie'.*
633.2	Het kernafval kan worden opgeslagen in de kelder van de nieuwbouw van de Tweede Kamer.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'radioactief afval'.*
634	**202403673 (Particulier)**	
634.1	Indiener geeft aan het onzinnig is om de maatschappelijke discussie opnieuw te voeren en verwijst naar de website: https://www.kernenergieinnederland.nl/node/269. Destijds werd het als een dure opiniepeiling gezien en niet als een geslaagd inspraakexperiment.	*Sinds de jaren 80 is er veel veranderd. Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'nut en noodzaak'.*
634.2	Indiener wijst op het feit dat het afvalprobleem niet in 10 tot 20 jaar is opgelost.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'radioactief afval'.*

Indiener	Reactie	***Beantwoording***
634.3	Het is niet veilig, zie o.a. de ongelukken in Three Mile Island, Chernobyl en Fukushima.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'veiligheid'.*
634.4	Het gaat ook om een eindige (dus niet duurzame) energiebron voor 1 à 2 generaties terwijl veel generaties na ons er last van blijven houden. Indiener vindt dat niet sociaal.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'nut en noodzaak'.*
634.5	Het is ook de duurste energiebron per kWh.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'kosten en planning'.*
634.6	We zijn afhankelijk van het buitenland, omdat wij geen uranium hebben.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'splijtstofketen'.*
634.7	Het is daarnaast ook strijdig met zon- en windenergie, omdat het niet uitgezet kan worden op piektijden.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'alternatieven'.*
634.8	Ook lijkt de CO2-uitstoot nul, maar dan wordt de centrale en de winning buiten beschouwing gelaten. Kerncentrales hebben 3 keer zoveel CO2-uitstoot als zonnepanelen en 13 keer zoveel als windturbines.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'alternatieven'.*
634.9	Door klimaatverandering moeten steeds vaker kerncentrales worden afgeschakeld, omdat ze geen warm water meer mogen lozen. In Borsele speelt dat minder omdat niemand nog klaagt over de zee-temperatuur.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'effecten op milieu'.*
634.10	Indiener stelt de kundigheid van de bestuurders van Nederland ter discussie en vermoedt corruptie en leugens.	*Deze reactie is voor kennisgeving aangenomen.*

Indiener	Reactie	***Beantwoording***
634.11	De beslissing is te groot om verantwoording voor te kunnen nemen omdat het voor duizenden jaren geldt. Het is een ongewenste energiebron.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'nut en noodzaak'.*
635	**202403675 (Particulier)**	
635.1	Bijlage mist	*Doordat de bijlage niet is meegestuurd, hebben wij uw reactie niet ontvangen. Wij gaan ervan uit dat in de thematische beantwoording voldoende informatie is terug te vinden. Als dit niet het geval is, kunt u contact opnemen met Bureau Energieprojecten.*
636	**202403680 (Particulier)**	
636.1	Deze reactie is inhoudelijk gelijk aan reactie 74.2, 74.3 en 74.4 (nr. 202400397). Voor de samenvatting van de reactie wordt hiernaar verwezen. De aanvullende reactie is onderstaand weergegeven.	*Deze reactie is inhoudelijk gelijk aan reactie 74.2, 74.3 en 74.4 (nr. 202400397). Voor de beantwoording wordt hiernaar verwezen. De beantwoording van de aanvullende reactie is onderstaand weergegeven.*
636.2	Ook haalt indiener aan dat de 3a-type-reactor over 15 jaar zeker oude techniek is en de pilot met thorium laat het Rijk stelen door Frankrijk. Thorium zou mogelijk wel een acceptabele vorm van energieopwekking met straling kunnen zijn.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'alternatieven'.*
637	**202403694 (Particulier)**	

Indiener	Reactie	***Beantwoording***
637.1	Kernenergie is de toekomst en minder vervuilend dan windmolens en zonneparken.	*Deze reactie is voor kennisgeving aangenomen.*
638	**202403696 (Particulier)**	
638.1	Deze reactie is inhoudelijk grotendeels gelijk aan reactie 176.3 t/m 176.5 (nr. 202401467). Voor de samenvatting van de reactie wordt hiernaar verwezen. Opgemerkt wordt dat de reactie onder 176.3 slechts deels weergegeven wordt in de reactie.	*Deze reactie is inhoudelijk grotendeels gelijk aan reactie 176.3 t/m 176.5 (nr. 202401467). Voor de beantwoording wordt hiernaar verwezen.*
639	**202403697 (Particulier)**	
639.1	Sinds de oorlog in Oekraïne is er een toename van drones in oorlogstijd. De drones zijn commercieel beschikbaar, worden nog steeds ontwikkeld en vormen een groot gevaar. Indiener wil dan ook weten welke maatregelen genomen gaan worden om te voorkomen dat drones een gevaar gaan vormen voor de centrales.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'veiligheid'.*
639.2	Het lijkt indiener gezien de steeds onveiliger wordende wereld verstandig om een plan te maken zodat grote financiële schade of erger wordt voorkomen.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder veiligheid'.* '
640	**202403700 (Buro Tactile)**	

Indiener	Reactie	***Beantwoording***
640.1	Indiener stelt een locatie op zee voor. Bijvoorbeeld een aantal kilometers uit de kust van de tweede Maasvlakte. Het bouwen in zee zal door gebrek aan ruimte en de zeespiegelstijgingen steeds vaker voorkomen. Een project als dit kost in tijd 10 a 20 of misschien wel 30 jaar. De bouw van de centrale zal zich uiten in een constructie waarbij merendeels boven de zeespiegel gebouwd gaat worden statisch of dynamisch. Om de centrale heen komt een waddenachtig natuurgebied waarbij de verbinding met het land tot stand komt door een nieuw aan te leggen onderzees tunneltracé die uiteindelijk doorgetrokken kan worden als een nieuwe verbinding naar het UK. Indiener kan hierbij ondersteunen middels schetsen, diagrammen en beelden.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'locatie'.*
641	**202403707 (Particulier)**	
641.1	Kernenergie is gevaarlijk, duur en zinloos. Het levert geen bijdrage aan klimaatbescherming. De argumenten tegen het gebruik van kernenergie zijn al lange tijd bekend.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'veiligheid', 'kosten en planning' en 'nut en noodzaak'.*
641.2	Indiener steunt het bezwaar van de 'Einwendung des Bund für Umwelt- und Naturschutz Deutschland' (BUND), ofwel Federatie voor Milieu- en Natuurbehoud Duitsland.	*Verwezen wordt naar de reactie onder 625 (nr. 202403632).*

Indiener	Reactie	***Beantwoording***
642	**202403708 (Particulier)**	
642.1	Kerncentrales is een goed idee. Het is de enige oplossing voor de toekomst.	*Deze reactie is voor kennisgeving aangenomen.*
643	**202403711 (Particulier)**	
643.1	Hoewel de kerncentrale in Borssele aan het einde van haar levensduur is en vervangen kan worden voor een nieuwe, zou indiener deze locatie niet als voorkeur kiezen voor een extra kerncentrale. Een spreiding van locaties is strategischer dan clustering op een locatie.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'locatie'.*
643.2	Indiener geeft aan dat watergebonden de locaties de voorkeur verdienen en hij stelt voor om de volgende locaties te onderzoeken: Maasvlakte Rotterdam, Moerdijk, Eemshaven, Flevoland/Noord-Oostpolder en IJsselmeergebied. Ook vraagt indiener zich af of (bestaande) energielocaties gebruikt kunnen worden zoals Geertruidenberg en Maasbracht.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'locatie'.*
643.3	De bouw van nieuwe kerncentrales is een uitgelezen kans om de energievoorziening weer in overheidshanden te krijgen en er weer een echt nutsbedrijf van te maken!	*Deze reactie is voor kennisgeving aangenomen.*
644	**202403714 (Particulier)**	

Indiener	Reactie	***Beantwoording***
644.1	Indiener refereert aan de problemen bij de bouw van Hinkley Point C in Groot-Brittannië, zoals budgetoverschrijdingen en vertragingen en het recente probleem van vissterfte door het koelsysteem en verwijst daarbij naar een artikel. Hoe kunnen vergelijkbare problemen bij kerncentrales in Nederland voorkomen worden?	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'kosten en planning' en 'effecten op milieu'.*
645.	**202403729 (Particulier)**	
645.1	Kerncentrales zijn een goed idee.	*Deze reactie is voor kennisgeving aangenomen.*
646.	**202403731 (De AtoomCoöperatie u.a.)**	
646.1	Nederland staat voor een significante uitdaging, de transitie naar een klimaat-neutrale samenleving in 2050. Kernenergie is inmiddels erkend als een CO2-vrije energiebron door de EU en speelt naar mening van de Atoomcoöperatie een cruciale rol in deze transitie.	*Deze reactie is voor kennisgeving aangenomen.*
646.2	De inspraak van indiener is een pleidooi voor een verbeterd regelstelsel dat de opbouw van kernenergie in Nederland faciliteert en versnelt. Kernenergie is cruciaal voor het realiseren van onze economische en ecologische ambities. Met een versterkte rol van kernenergie realiseren we op een robuuste manier onze klimaatdoelstellingen, verzorgen een positief ondernemingsklimaat en	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'nut en noodzaak'.*

Indiener	Reactie	***Beantwoording***
	bieden we energiezekerheid, zelfs in de moeilijkste periodes.	
646.3	Als in Nederland volgens NPE2050 265TWh van land moet komen en 350TWh van zee, is de ruimtelijke impact op land enorm. Dit is een grotendeels onderbelicht gegeven. Het is de verwachting van de Atoomcoöperatie dat kernenergie de weg kan bieden naar een stabiele basisvoorziening, zonder al te hoge ruimtelijke impact. Tegen een prijs die lager is of vergelijkbaar met de integrale kostprijs van gestabiliseerde wind op zee.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'nut en noodzaak'.*
646.4	Draagvlak en participatie zijn cruciaal bij de transitie. De atoomcoöperatie (lees: indiener) is opgericht om dit draagvlak en deze participatie mogelijk te maken.	*Deze reactie is voor kennisgeving aangenomen.*
646.5	Het regelstelsel moet de ontwikkeling van kernenergieprojecten als pijler van de duurzame energiemix versnellen en ondersteunen.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'procedure'.*
646.6	De investeringen in kernenergie zijn significant, maar de lange termijn voordelen, inclusief stabiele energieprijzen en energiezekerheid, wegen op tegen deze initiële kosten. Overheidsparticipatie is wel essentieel om de economische haalbaarheid van kernenergie te waarborgen en te zorgen dat de investeringen ten goede komen aan de Nederlandse economie en maatschappij.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'procedure'.*
646.7	Kernenergie zal op zijn eigen merites moeten worden beoordeeld en in regelgevende kaders die	*Deze reactie is voor kennisgeving aangenomen.*

Indiener	Reactie	***Beantwoording***
	bijzondere positie ook bevestigd moeten zien. Er moet een level playing field zijn.	
646.8	Kernenergie moet een eigen vorm van stimulering krijgen, waarbij de merites van kernenergie worden gewaardeerd, zonder dat er kannibalisatie van de Business Case plaats vindt door (stimulering van) variabele stroom. De financiële impact van opslag van variabele stroom moet niet worden afgewenteld op de producent van stabiele stroom.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'kosten en planning'.*
646.9	Nederland heeft de kans om een leidende rol te spelen in de ontwikkeling van geavanceerde kernreactoren, zoals gesmolten-zout-reactoren en snelle kweekreactoren. Een progressief regelstelsel dat innovatie bevordert, kan Nederland positioneren als een centrum van kennis en expertise in kernenergie. Daarbij moet de focus niet liggen op regelgeving m.b.t. ruimtelijke ordening en participatie, maar op het scheppen van een klimaat waarin wetenschap en kennisontwikkeling parallel lopen met economische ontwikkeling en ecologisch draagvlak. Het kiezen voor 2 of 4 centrales is slechts een beperkte keus voor Kernenergie. Als Nederland met kernenergie vooruit wil zal een ferme keuze gemaakt moeten worden.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder nut en noodzaak'.* '
646.10	Veiligheid is de hoogste prioriteit in de ontwikkeling en exploitatie van kernenergie. Het Nederlandse regelstelsel dient de hoogste internationale veiligheidsnormen te handhaven, terwijl het transparante en efficiënte vergunningsprocessen biedt. Dit versterkt het publieke vertrouwen in	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'veiligheid'.*

Indiener	Reactie	***Beantwoording***
	kernenergie als veilige energiebron. De overheid moet hier op inzetten en de subjectieve veiligheidsbeleving, gevoelens van ontbreken van transparantie en het oude narratief (te duur, te laat, te gevaarlijk en onnodig) actief tegengaan.	
646.11	Het is cruciaal om lokale gemeenschappen actief te betrekken bij de planning en de ontwikkeling van energieprojecten, om maatschappelijk draagvlak voor kernenergie te vergroten. Het regelstelsel moet de vorming van energiecoöperatie(s) ondersteunen en stimuleren, waarbij lokale burgers en bedrijven (of overheden en zelfstandige bestuursorganen) mede-eigenaar kunnen worden van kernenergieprojecten. Het streven naar 50% lokaal eigendom voor Zon en Wind heeft goed gewerkt en voor kernenergie zou nu hetzelfde moeten gelden.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'leefbaarheid en brede welvaart', 'participatie' en het participatieplan.*
646.12	Nederland moet internationaal samenwerken aan de ontwikkeling van kernenergie, zowel op het gebied van technologie als in regelgeving. Uitwisseling van kennis en ervaring vergt aan de kant van de overheid niet alleen menskracht, maar ook ontwikkelgeld. Het gaat hierbij o.a. om het internationaal certificeren van kerncentrales en het bouwen van een Europese supply chain en knowledge base.	*We breiden ons internationale nucleaire kennisnetwerk continu uit.*
646.13	Kernenergie is niet alleen een technologische of economische onderneming, maar een maatschappelijk project dat diepe wortels moet hebben in de gemeenschappen die het dient. Door het bevorderen van directe betrokkenheid en	*Deze reactie is voor kennisgeving aangenomen.*

Indiener	Reactie	***Beantwoording***
	eigendom, zal kernenergie niet alleen geaccepteerd worden, maar ook floreren als een cruciale pijler van onze duurzame toekomst van Nederland.	
646.14	Schep een beleidskader dat actief de participatie van burgers in de kernenergiesector bevordert en ondersteunt. Belangrijk hierbij is: • Lokaal eigendom; • Vereenvoudiging van vergunningsprocessen; • Financiële ondersteuning en stimulansen; • Educatie en voorlichting; en • Een platform voor dialoog.	*Deze reactie is voor kennisgeving aangenomen.*
646.15	Indiener geeft dat zij bereid zijn en in staat om een leidende rol te spelen in het proces. Indiener biedt: • Expertise en kennis; • Lokale verankering; • Participatie in projecten; • Vertegenwoordiger en ondernemer; en • Stakeholder.	*Deze reactie is voor kennisgeving aangenomen.*
647.	**202403733 (Particulier)**	

Indiener	Reactie	***Beantwoording***
647.1	Deze reactie is inhoudelijk grotendeels gelijk aan reactie 176 (nr. 202401467). Voor de samenvatting van de reactie wordt hiernaar verwezen.	*Deze reactie is inhoudelijk grotendeels gelijk aan reactie 176 (nr. 202401467). Voor de beantwoording wordt hiernaar verwezen.*
647.2	Daarnaast stelt indiener dat het afval lang levensbedreigend blijft en dat na 100 jaar COVRA er nog geen structurele oplossing is bedacht.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'radioactief afval'.*
647.3	De kosten voor de bouw én de ontmanteling gaan hoger zijn dan begroot. De kosten komen op het bordje van de toekomstige generatie te liggen.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'kosten en planning'.*
647.4	Door de investeren in kerncentrales komt er ook minder geld beschikbaar voor de ontwikkeling en implementatie van energiebronnen en zaken die daadwerkelijk duurzaam zijn. Ook is er dan minder geld beschikbaar voor: maatregelen om het energiegebruik te verminderen; het energiezuiniger maken van woningen, bedrijven en productieprocessen; maatregelen die ervoor zorgen dat op piekdagen de wind- en zonneparken(-daken) niet worden uitgezet maar op die momenten de energie lokaal gedeeld wordt en het elektriciteitsnet niet vastloopt; energieopslag en een goed functionerend OV.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'alternatieven'.*
647.5	Investeren in kernenergie is vooral gunstig voor aandeelhouders. Door de hoge kosten wordt energiearmoede vergroot.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'nut en noodzaak'.*
647.6	Met kerncentrales de klimaatdoelen halen, duurt langer dan met de alternatieven.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'alternatieven'.*

Indiener	Reactie	***Beantwoording***
647.7	Het heeft een enorme impact op het Zeeuwse landschap, vanwege jaren intensieve bouwactiviteiten en een enorme uitbreiding van het hoogspanningsnet. Ook leidt het tot opwarming van de Westerschelde door het koelwater.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'leefbaarheid en brede welvaart' en 'effecten op milieu'.*
647.8	De veiligheid is ook een issue en dat terwijl er sprake is van minimale vluchtroutes. Er wordt ook gewezen op het belang van de veiligheid van het afvalvervoer.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'veiligheid' en 'radioactief afval'.*
647.9	Ook wordt aandacht gevraagd voor de zeespiegelstijging en de instabiele ondergrond. De Zeeuwse bodem bestaat uit klei en zandlagen die net als in het verleden mogelijk in beweging komen. Dit is nog niet onderzocht, zo blijkt uit navraag bij de voorlichtingsavonden.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'veiligheid'.*
647.10	Er komt heel veel radioactief materiaal vrij dat achterblijft in de wingebieden en het veroorzaakt afhankelijkheid van Rusland.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'splijtstofketen' en 'effecten op milieu'.*
647.11	Er is sprake van een gebrekkige informatieverstrekking over de nadelen van kernenergie. Dat maakt het proces ondemocratisch. Indiener geeft het voorbeeld van thoriumcentrales en de onbekendheid met de kwestie kernafval. Alleen de bewoners van Borsele zijn direct betrokken bij de procedure, maar er wonen in een straal van 20 kilometer minimaal 250.000 mensen en in het toeristenseizoen verblijven er veel meer mensen.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'veiligheid' en 'participatie'.*

Indiener	Reactie	***Beantwoording***
647.12	Kernenergie is een energiebron die ons afhankelijk houdt van grote bedrijven en buitenlandse partijen. Welke lobby zit hierachter?	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'nut en noodzaak'.*
648.	**202403737 (Particulier)**	
648.1	Indiener lijkt het een goed idee om naar andere energiebronnen te kijken dat wat we nu gebruiken.	*Deze reactie is voor kennisgeving aangenomen.*
649.	**202403741 (Particulier)**	
649.1	Indiener heeft bezwaar tegen de bouw van twee kerncentrales in Borsele. De centrales zijn te groot en passen niet in de omgeving.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'locatie'.*
649.2	Een bouwproject van een dergelijke omvang voor de komende 15-20 jaar is desastreus voor de omgeving.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'leefbaarheid en brede welvaart'.*
649.3	Er komen nieuwe hoogspanningsmasten bij en dat is onacceptabel. Ook zijn de koeltorens onacceptabel.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'elektriciteitsnet*
649.4	Bijbehorend koelwater zal 7-9x zo groot worden als het huidige koelwater, wat een te grote impact zal hebben op de Westerschelde.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'effecten op milieu'.*
649.5	Het grootste deel van de elektriciteit gaat naar België, waardoor wij de lasten maar niet de lusten krijgen.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'elektriciteitsnet'.*

Indiener	Reactie	***Beantwoording***
649.6	Het is beter om de centrales verderop in het land te plaatsen waar de energie nodig is en de afnemers zitten.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'locatie'.*
649.7	Indiener wordt graag op de hoogte gehouden van het verdere verloop van de ontwikkelingen.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'participatie' en het participatieplan.*
650.	**202403742 (Particulier)**	
650.1	Nieuwe kerncentrales zijn onwenselijk en onnodig.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'nut en noodzaak'.*
650.2	De centrales zijn onwenselijk want er is nog geen structurele oplossing voor het probleem van het radioactieve afval van kerncentrales.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'radioactief afval'.*
650.3	De huidige generaties centrales zijn weliswaar veilig en de kans op een ramp is bijzonder klein, maar het risico (kans maal effect) daarvan is nog steeds groot.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'veiligheid'.*
650.4	Kerncentrales stoten weliswaar geen CO2 uit, maar worden naar verhouding wel warmer dan conventionele centrales, waardoor het netto effect van de verminderde CO2-uitstoot op de opwarming van de aarde teniet wordt gedaan.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'effecten op milieu'.*
650.5	Kerncentrales zijn daarnaast onnodig, want voor de continuïteit van de elektriciteitsvoorziening is het niet perfect. Kernenergie is naar zijn aard niet snel regelbaar en daarom vooral geschikt als 'basislast'.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'nut en noodzaak' en 'elektriciteitsnet'.*

Indiener	Reactie	***Beantwoording***
	En dat hebben we tijdens en zeker na de energietransitie juist helemaal niet nodig.	
651.	**202403747 (Particulier)**	
651.1	De bouw van kerncentrales genereert veel CO2 (cement, staal, uraniumwinning, productie van brandstofstaven).	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'effecten op milieu'.*
651.2	De bouw van kerncentrales is duur en duurt 8 jaar en langer.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'kosten en planning'.*
651.3	Kerncentrales belemmeren de uitbreiding van hernieuwbare energiebronnen.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'alternatieven'.*
651.4	Er zijn nog steeds onopgeloste problemen met de verwijdering en lange termijn opslag van kernafval, wat ook kostbaar is.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'radioactief afval'.*
651.5	Het bouwen van nieuwe kerncentrales is de verkeerde oplossing voor klimaatbescherming.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'nut en noodzaak'.*
651.6	Er bestaat het risico op ongelukken met ernstige gevolgen voor de mensheid, niet alleen in Europa.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'veiligheid'.*
652.	**202403748 (Particulier)**	
652.1	Indiener heeft bezwaar tegen het voorstel om de Maasvlakte aan te wijzen als locatie voor de bouw van een kerncentrale. Zelfs als het risico van het ontstaan van een calamiteit klein is, dan alsnog moet wel gekeken worden naar de mogelijke	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'locatie' en 'veiligheid'.*

Indiener	Reactie	***Beantwoording***
	gevolgen van een calamiteit. Als de impact bijzonder hoog is, dan moet afgezien worden van het nemen van dit risico. Bij een kerncentrale op de Maasvlakte zijn de gevolgen (menselijk en economisch) groot.	
652.2	Zowel TNO als het havenbedrijf hebben aangegeven dat de Maasvlakte vol is. De Maasvlakte wordt intensief gebruikt en is kwetsbaar. Het gebied staat vol met risicovolle en explosieve industrie. Ook liggen hier de grootste schepen ter wereld. Het toevoegen van nog meer risico in de vorm van een kerncentrale is onaanvaardbaar.	*De omringende industrie wordt betrokken in het onderzoek in het kader van de veiligheid. Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'locatie' en 'veiligheid'.*
652.3	Naast het feit dat De Maasvlakte in een dichtbevolkte regio ligt zijn er enorm veel mensen die op de Maasvlakte zelf werken of verblijven.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'locatie'.*
652.4	Het economisch belang van de Maasvlakte is erg groot.	*Het klopt dat het economisch belang van de Maasvlakte groot is.*
652.5	Indiener haalt tot slot een aantal alternatieve locaties aan. Het KPMG-rapport gaf als conclusie dat er een voorkeur was voor Zeeland en de Maasvlakte werd uitgesloten omdat hier wordt ingezet op waterstof. Borssele is gezien de belasting van het stroomnet de beste locatie.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'locatie' en 'elektriciteitsnet'.*
652.6	Groningen wordt niet meegenomen als locatie vanwege een gebrek aan draagvlak. Maar inmiddels is er in Groningen wel een politieke meerderheid voor de kerncentrale. Indiener verwijst naar een artikel van RTV Noord.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'locatie'.*

Indiener	Reactie	***Beantwoording***
653.	**202403759 (Particulier)**	
653.1	Er wordt voorbijgegaan aan de vraag of kerncentrales wel de juiste keuze zijn om klimaatneutraal in de energievraag te voorzien. De procedure voorziet ten onrechte niet in de mogelijkheid om die vraag beantwoord te krijgen.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'alternatieven'.*
653.2	Het participatietraject gaat ervan uit dat er kerncentrales moeten komen, zonder de vraag te stellen óf er wel kerncentrales moeten komen en of er geen betere alternatieve zijn. Indiener verzoekt dan ook om deze vraag eerst te beantwoorden. Er is een stap overgeslagen in de participatie.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'nut en noodzaak'.*
653.3	Met een keuze voor de bouw van nieuwe kerncentrales kan niet aan de doelstelling 2035 CO2-neutraal worden voldaan. Op basis van Reference Class Forecasting is met zekerheid te stellen dat de bouw minimaal 15 jaar in beslag zal nemen en dat de gereserveerde 5 miljard niet voldoende zullen zijn voor de bouw en alle met kernenergie gemoeid gaande kosten. Kernenergie is niet (vraagafhankelijk) regelbaar en de kosten zijn veel hoger dan voor echt duurzame energiebronnen.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'kosten en planning'.*
653.4	Het NPRA stelt dat radioactiviteit slechts gebruikt mag worden als de economische, sociale en andere voordelen opwegen tegen de schade die het kan teweegbrengen op het vlak van gezondheid, veiligheid en milieu. Onderzoek het effect dat de	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'veiligheid' en 'effecten op milieu'.*

Indiener	Reactie	***Beantwoording***
	bouw en ingebruikname van kerncentrales op deze afweging heeft.	
653.5	In 2.3 wordt geconstateerd dat de bouw van kerncentrales te duur is voor de markt. Onderzoek het effect op de stroomprijs en de maatschappelijke kosten van publiek gefinancierde kernenergie, afgezet tegen dat van privaat gefinancierde duurzame energieopwekking.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'kosten en planning'.*
653.6	Nog afgezien van de vraag of er voldoende stikstofruimte is om kerncentrales te kunnen bouwen, is het van belang om het effect dat de bouw van kerncentrales op andere economische activiteiten in de ruime omgeving van de betreffende locatie zou hebben in beeld te brengen.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'leefbaarheid en brede welvaart'.*
653.7	Onderzoek het effect van de keuze om niet te investeren in kerncentrales, maar in het benodigde vermogen te voorzien via echt duurzame opwekking en de gereserveerde 5 miljard te investeren in verdere ontwikkeling van energie-opslagsystemen.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'alternatieven'.*
653.8	Onderzoek het ruimtelijk en maatschappelijk effect op de omgeving. Indiener verwijst naar Hinkley Point waar 22.000 mensen werkzaam zijn	*In het kader van de verkenning (waaronder een MER) en bijbehorende achtergrondonderzoeken zal een uitgebreide beoordeling plaatsvinden van de omgevingseffecten van de nieuwe kerncentrales.*
653.9	Onderzoek het effect van de bouw op arbeidsmigratie.	*Dit komt aan bod in het onderzoek voor de Integrale Effectenanayse.*
653.10	We zadelen de komende generaties op met het probleem en de kosten van opslag van radioactief	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'radioactief afval' en 'kosten en planning'.*

Indiener	Reactie	***Beantwoording***
	afval en ontmanteling van afgeschreven kerncentrales. Zie voorbeeld Dodewaard.	
654.	**202403761 (Particulier)**	
654.1	Deze reactie is inhoudelijk grotendeels gelijk aan reactie 176 (nr. 202401467). Voor de samenvatting van de reactie wordt hiernaar verwezen.	*Deze reactie is inhoudelijk grotendeels gelijk aan reactie 176 (nr. 202401467). Voor de beantwoording wordt hiernaar verwezen.*
654.2	In aanvulling daarop stelt indiener dat de voorraden aan splijtstoffen hooguit enkele honderden jaren meegaan. Dat lijkt lang, maar met het afvalprobleem zadelen we het nageslacht en al het andere leven op aarde voor veel jaren ermee op.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'radioactief afval'.*
655.	**202403763 (Particulier)**	
655.1	Het is belangrijk om te weten met welke temperatuur het water uit de centrale veilig kan worden geloosd zonder daarbij ecologische schade aan te richten.	*In het kader van de verkenning (waaronder een MER) en bijbehorende achtergrondonderzoeken zal een uitgebreide beoordeling plaatsvinden van de omgevingseffecten van de nieuwe kerncentrales, waaronder de effecten op ecologie en (de kwaliteit van) water.*
655.2	Uit een onafhankelijke studie van de regering van Wales (dat als bijlage is gevoegd) blijkt dat een kerncentrale wel 182 miljoen vissen per jaar opzuigt, mits er geen 'acoustic fish deterrent' (AFD) geïnstalleerd wordt. Een AFD kan het aantal opgezogen vissen met 60% verminderen.	*Zie de reactie onder 645.1.*

Indiener	Reactie	***Beantwoording***
656.	**202403767 (Particulier)**	
656.1	Deze reactie is inhoudelijk gelijk aan reactie 176 (nr. 202401467). Voor de samenvatting van de reactie wordt hiernaar verwezen.	*Deze reactie is inhoudelijk gelijk aan reactie 176 (nr. 202401467). Voor de beantwoording wordt hiernaar verwezen.*
657.	**202403773 (Particulier)**	
657.1	Volgens de indiener zijn extra kerncentrales bij Borssele in deze eeuw onnodig, vanwege de stabiele energiebehoefte in de kanaalzone. Indiener stelt twee alternatieven voor. Het eerste alternatief betreft de bouw van enkele kerncentrales op een werkeiland op zee. Het tweede alternatief betreft het vervangen van reactorvaten van Doel 1-4 om meer dan 2400 MW te genereren tegen relatief lage kosten, aangezien de infrastructuur daar al aanwezig is.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'nut en noodzaak' en 'locatie'.*
658.	**202403783 (Particulier)**	
658.1	Indiener wil geen twee nieuwe kerncentrales.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'nut en noodzaak'.*

Indiener	Reactie	***Beantwoording***
658.2	Het voornemen verdraagt zich volgens indiener niet met het kabinetsbeleid – zoals geformuleerd in het Nationaal Programma Circulaire Economie 2023-2030 (NPCE) – om 'tot een volledig circulaire economie' in 2050 te komen. Kernenergie is namelijk afhankelijk van de eindige, primaire grondstof uranium. Het is geen duurzame energiebron.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'alternatieven' en 'splijtstofketen'.*
658.3	Na gebruik van het verrijkte uranium splijtingsafval blijft over dat duizenden jaren veilig moet worden opgeslagen en waarvoor nog geen oplossing is.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'radioactief afval'.*
658.4	Kernenergie past daarnaast ook niet in de nationale grondstoffenstrategie. Het hoofddoel daarvan is om 'de leveringszekerheid van kritische grondstoffen op middellange termijn te vergroten'. Met de keuze voor kernenergie wordt de verantwoordelijkheid om de kwetsbaarheden (zoals uranium) in de grondstofketen aan te pakken verwaarloosd. Veel uranium komt uit landen die geopolitiek verwerpelijk zijn of worden gemeden.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'splijtstofketen'.*
658.5	In het NCPE wordt 'de negatieve impact van winning en verwerking van kritieke grondstoffen op mens en milieu te verkleinen' als doelstelling aangehaald. Met de keuze voor kernenergie wordt in strijd met deze doelstelling gehandeld, omdat op veel locaties waar uranium wordt gewonnen, mens en milieu worden vernietigd. Grond, water en lucht zijn op grote afstand vervuild met hoge waarden aan radioactieve stoffen. Indiener verwijst naar de	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'effecten op milieu' en 'splijtstofketen'.*

Indiener	Reactie	***Beantwoording***
	arbeidsomstandigheden in het Franse staatsbedrijf Areva.	
658.6	De komst van de twee centrales wordt gerechtvaardigd door te wijzen op de noodzaak van de energietransitie. Als echter gekeken wordt naar de definitie van energietransitie – zoals toegepast door VWS in het Energietransitieverslag – dan past kernenergie niet in die definitie, aangezien de voorraad uranium ooit op raakt.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'nut en noodzaak' en 'splijtstofketen'.*
658.7	Indiener verwijst naar de Routekaart van TNO inzake elektrificatie van de industrie en de beleidsvoornemens inzake wind op zee. Er is op de Noordzee alleen al, meer dan voldoende windstroom voorzien o.b.v. het huidige beleid om de hele Nederlandse industrie te elektrificeren voor alle energiescenario's. Zon, geothermie en biomassa zijn dan nog niet eens meegeteld. Mobiliteit, bebouwde omgeving en landbouw kunnen daarmee duurzaam in de energietransitie worden opgenomen.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'alternatieven'.*
658.8	Een duurzaam en klimaatneutraal energiesysteem is mogelijk zonder kernenergie. Dit heeft onder andere te maken met de rol van windparken, de opkomst van waterstof en de ontwikkeling van batterijen voor energieopslag.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'alternatieven'.*
658.9	Het voornemen om twee nieuwe kerncentrales te bouwen is onnodig en contradictoir is met het regeringsbeleid van een volledig circulaire economie, de nationale grondstoffen strategie, de vermindering van negatieve invloed van de winning van	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'nut en noodzaak'.*

Indiener	Reactie	*Beantwoording*
	grondstoffen op mens en milieu én van een duurzame energietransitie die kan worden gedragen door wind, zon, geothermie en biomassa.	
658.10	Indiener hoopt niet alleen dat deze reactie ter harte wordt genomen, maar ook dat wordt gehandeld conform het eigen gegenereerde beleid.	*Zie de reacties onder 658.1 t/m 658.9.*
659.	**202403784 (Particulier)**	
659.1	Deze reactie is inhoudelijk grotendeels gelijk aan reactie 176 (nr. 202401467). Voor de samenvatting van de reactie wordt hiernaar verwezen.	*Deze reactie is inhoudelijk grotendeels gelijk aan reactie 176 (nr. 202401467). Voor de beantwoording wordt hiernaar verwezen.*
659.2	Verder geeft indiener aan dat projecten met kernenergie vaak uitlopen in tijd en kosten, zie het voorbeeld in Frankrijk.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'kosten en planning'.*
659.3	Kerncentrales zijn onveilig, omdat kwaadwillenden ze zouden kunnen misbruiken, zoals in Oekraïne.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'veiligheid'.*
660.	**202403788 (Particulier)**	
660.1	Geen nieuwe of bestaande kerncentrales nooit en te nimmer.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'nut en noodzaak'.*
661.	**202403789 (Vertegenwoordiging Partij Democratie voor Zoetermeer)**	

Indiener	Reactie	***Beantwoording***
661.1	De gemeentes die onderdeel zijn van de Metropoolregio Rotterdam Den Haag (MRDH) moeten individueel en/of collectief betrokken worden bij het participatieproces, waarbij de voorkeur uitgaat naar individueel.	*Bij de ambtelijke en bestuurlijke afstemming zijn reeds diverse gemeenten en de provincie Zuid-Holland betrokken.*
661.2	Een grote kerncentrale op de Maasvlakte kan in de directe omgeving elektriciteit leveren aan industriële partijen die energie intensieve activiteiten uitvoeren. De energie die in de directe omgeving afgezet kan worden, zorgt voor minder belasting op het net.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'elektriciteitsnet' en 'effecten op milieu'.*
661.3	In de regio is al een uitgebreid warmtenet aanwezig, waarbij de warmte voornamelijk van fossiele bronnen afkomstig is. Door de warmte van de kerncentrale in te voeden op de warmterotonde, komt er capaciteit beschikbaar voor lokale warmtenetten die wellicht gerealiseerd gaan worden in het van-het-gas-af-proces.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'alternatieven'.*
661.4	In de regio Zoetermeer/ Lansingerland (en ook elders in de MRDH) past een SMR. Dat heeft voordelen t.o.v. één grote centrale op de Maasvlakte, omdat de schone bron dicht(er) bij de afnemers zit. Een SMR kan vervolgens ook worden aangesloten op de warmterotonde Zuid-Holland. Indiener wijst hierbij ook op het tweede hoogspanningstation dat om de hoek gerealiseerd wordt.	*Deze procedure gaat niet over SMR's, maar over twee nieuwe kerncentrales.*
661.5	Overigens wordt er intussen ook geothermische warmte op de warmterotonde ingevoed. De realisatie hiervan blijkt echter zeer kostbaar. Ook uit	*Deze reactie is voor kennisgeving aangenomen.*

Indiener	Reactie	***Beantwoording***
	kostenoverweging zou kernenergiewarmte een welkome toevoeging zijn.	
661.6	In het Westen van Nederland is de ruimte voor de benodigde infrastructuur schaars en dat botst met andere prioriteiten zoals woningbouw. Dit gaat ten kosten van de acceptatie en het maatschappelijk draagvlak van de energietransitie.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'locatie'.*
661.7	Onderzoek waar in de regio *(Zoetermeer/Lansingerland, red.)* SMR's zouden kunnen, nu en in de toekomst. Deze zouden ook warmte kunnen leveren aan de warmterotonde. Onderzoek hoe dat kan en hoe de kosten zich verhouden tot alternatieven en welke ander positieve effecten dit zou kunnen hebben. De gemeenten van de MRDH moeten hierbij individueel betrokken worden.	*Deze procedure gaat niet over SMR's, maar over twee nieuwe kerncentrales.*
661.8	Op een bijeenkomst onlangs in Zoetermeer werd geopperd om analoog aan de RES een samenwerkingsverband c.q. een "Coalition of the Willing" van gemeentes op te richten die positief staan tegenover kernenergie. Dit leidt potentieel tot lokaal maatschappelijk draagvlak. Ondersteuning van EZK op diverse aspecten zou zeer welkom zijn. Indiener wil graag als contactpersoon optreden voor deze onderwerpen.	*Dit gaat buiten de procedure voor twee nieuwe kerncentrales om.*
662.	**202403797 (Particulier)**	

Indiener	Reactie	***Beantwoording***
662.1	We verschuiven het probleem van het afval naar de toekomst en de zogenaamde oplossing is er pas over 15 jaar.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'radioactief afval'.*
6622.2	De kosten zijn hoog en er zal een investering van buitenaf moeten komen. Dit zullen geen weldoeners zijn.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'kosten en planning'.*
662.3	Moeten er in Zeeland, waar veel toeristen heenkomen en waar al veel windmolens en masten staan, ook nog torenhoge koeltorens bij.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'locatie'.*
662.4	Er zal op korte termijn veel overlast zijn van de bouw, een tekort aan dokters, zorg, scholen/ leraren, openbaar vervoer en huizen.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'locatie'.*
662.5	Deze reactie is voor het overige inhoudelijk gelijk aan reactie 74 (nr. 202400397). Voor de samenvatting van de reactie wordt hiernaar verwezen.	*Deze reactie is voor het overige inhoudelijk gelijk aan reactie 74 (nr. 202400397). Voor de beantwoording wordt hiernaar verwezen.*
663.	**202403799 (Particulier)**	
663.1	Indiener is tegen de bouw van nieuwe kerncentrales.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'nut en noodzaak'.*
664.	**202403802 (Particulier)**	
664.1	Kernenergie is kostbaar.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'kosten en planning'.*

Indiener	Reactie	***Beantwoording***
664.2	Indiener vraagt zich af waarom niet wordt gekeken naar alternatieve energie uit zon en wind. Natuurlijke energiebronnen worden beschouwd als veiliger en goedkoper.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'alternatieven'.*
664.3	De verwerking van kernafval is een zorgwekkende kwestie. De gevolgen van kernrampen uit het verleden tonen aan hoe rampzalig deze kunnen zijn, en het is belangrijk dat we hier lessen uit trekken.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'veiligheid'.*
664.4	Duitsland en België hebben besloten hun kerncentrales af te bouwen, wat vragen oproept over de Europese eensgezindheid in dit beleidsgebied.	*De keuzes ten aanzien van de energiemix zijn een nationale bevoegdheid. Het klopt dat er afhankelijk van landspecifieke overwegingen in andere landen soms andere keuzes worden gemaakt.*
665.	**202403805 (Particulier)**	
665.1	Indiener is tegen de bouw van kerncentrales.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'nut en noodzaak'.*
665.2	Kerncentrales zijn te duur. De bouwkosten zijn onvoorspelbaar en vaak hoger dan gepland. Kerncentrales zijn economisch onverantwoord.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'nut en noodzaak' en 'kosten en planning'.*
665.3	Duurzame energiebronnen zullen binnenkort voldoende elektriciteit leveren. Het belangrijkste knelpunt is nu de opslag van elektriciteit tijdens periodes van overproductie. Daar ligt de oplossing van het probleem. Er zijn al situaties waarin de stroomprijs negatief is, dus het moet mogelijk zijn om deze rendabel op te slaan. Denk bijvoorbeeld	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'alternatieven'.*

Indiener	Reactie	*Beantwoording*
	aan oplossingen zoals waterstof, stuwmeren, zout, enzovoort.	
666	**202403808 (Particulier)**	
666.1	Indiener is tegen kerncentrales vanwege het onopgeloste probleem van kernafval, en de vervuiling van de Westerschelde en de omgeving in Zuid-Beveland.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'nut en noodzaak', 'radioactief afval' en 'effecten op milieu'.*
666.2	Er wordt niet gezocht naar veilige alternatieven. Indiener pleit ervoor om mensen en industrie te verplichten tot isolatie en het plaatsen van zonnepanelen op alle daken.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'alternatieven'.*
667.	**202403810 (Member of the public concerned)**	
667.1	Indiener wil als betrokken publiek deelnemen aan deze procedure onder het Verdrag van Espoo en het Verdrag van Aarhus, in een voor indiener begrijpelijke taal. Indiener heeft per toeval kennisgenomen van deze procedure en kan zo'n procedure niet vinden in Duitsland bij de desbetreffende ministeries. Dit moet aangepast worden en er moet ook een procedure in Duitsland worden gestart in de Duitse taal. Indieners eigendommen, familie en indiener zelf zijn betrokken bij de geplande projecten en wijzen het ten stelligste af.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'nut en noodzaak. Voor de buitenlandse inspraak wordt verwezen naar 'procedure', maar duidelijk is dat niet alle documenten in het Duits vertaald hoeven te worden.*

Indiener	Reactie	***Beantwoording***
668.	**202403811 (Deltalinqs)**	
668.1	Indiener behartigt de belangen van haven- en industriebedrijven binnen het havenindustrieel complex in Rotterdam. De bedrijven zijn druk bezig de industrie en logistiek te verduurzamen en nog concurrerender te maken. Elektrificatie van de industrie en de productie en inzet van waterstof spelen een belangrijke rol in de energie- en grondstoffentransitie en daarmee voor het behalen van de nationale klimaatdoelstelling én het creëren van een nieuwe, duurzame economie.	*Deze reactie is voor kennisgeving aangenomen.*
668.2	Het havenindustrieel complex is een grote gebruiker van energie en voldoende, betrouwbare en betaalbare energie zonder CO2-uitstoot staat voor hun voorop. Op dit moment lijkt windenergie van zee in combinatie met grootschalige omzetting in groene waterstof de meest interessante optie. Bovendien zijn haventerreinen waar je met grote zeeschepen kunt afmeren zeer schaars. Dat maakt dat indiener vraagtekens stelt bij de Rotterdamse haven als locatie om grote kerncentrales neer te zetten.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'locatie'.*
668.3	Onderbouw wat kerncentrales kunnen betekenen voor het realiseren van voldoende, betrouwbare en betaalbare energie voor de industrie.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'nut en noodzaak'.*
668.4	Onderzoek de mogelijkheid van Small Modular Reactors (SMR's) in het havengebied, vanwege	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'alternatieven'.*

Indiener	Reactie	***Beantwoording***
	mogelijke makkelijkere inpasbaarheid en lagere impact van de bouwfase.	
668.5	De ruimtelijke impact van de kerncentrales is strijdig met de ontwikkelingen op Maasvlakte 1 en 2 om de energietransitie in Nederland te versnellen (aanlanding Wind op Zee, nieuwe waterstoffabrieken, energie-infrastructuur en importvoorzieningen voor waterstof en accommoderen van nieuwe, duurzame bedrijvigheid). Deze ontwikkelingen zijn als onderdeel van de Cluster Energie Strategie Rotterdam-Moerdijk (CES) opgenomen als projecten van nationaal belang in het Meerjarenprogramma Infrastructuur Energie en Klimaat (MIEK). Deze CES wordt momenteel geactualiseerd.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'locatie'.*
668.6	Onderzoek effecten op de omgevingsveiligheid, ook in samenhang met bestaande en toekomstige risicobronnen.	*In het kader van de verkenning (waaronder een MER) en bijbehorende achtergrondonderzoeken zal een uitgebreide beoordeling plaatsvinden van de omgevingseffecten van de nieuwe kerncentrales, waaronder de effecten op omgevingsveiligheid. Cumulatie wordt hierin meegenomen.*
668.7	Onderzoek de eventuele rol van kernenergie in het nationale en lokale energiesysteem (elektriciteit, waterstof, warmte en samenhang aanlanding van elektriciteit en waterstof en import van waterstof in verschillende vormen).	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'nut en noodzaak' en 'alternatieven'.*
668.8	Onderzoek de inpassing van een grootschalige kerncentrale in de aanwezige, voorziene en te	*Dit onderzoek vindt plaats in het programma Energiehoofdstructuur (*https://www.rvo.nl/onderwerpen/bureau-

Indiener	Reactie	***Beantwoording***
	ontwikkelen (ondergrondse) infrastructuur voor elektriciteit, waterstof en warmte.	energieprojecten/lopende-projecten/peh) *Dit programma wordt iedere vier jaar geactualiseerd.*
668.9	Onderzoek de impact op de bereikbaarheid van de logistieke hub Maasvlakte gedurende de bouwfase van de kerncentrales.	*Dit is onderdeel van het onderzoeken ten behoeve van het MER.*
668.10	Onderzoek de beperkte beschikbaarheid van stikstofruimte op de Maasvlakte voor de langdurige en intensieve bouwfase van kerncentrales.	*In het kader van de verkenning (waaronder een MER) en bijbehorende achtergrondonderzoeken zal een uitgebreide beoordeling plaatsvinden van de omgevingseffecten van de nieuwe kerncentrales, waaronder de effecten op milieu. Stikstofdepositie in zowel aanleg- als gebruiksfase wordt hierin meegenomen.*
668.11	Onderzoek de impact op de omgeving voor de noodzakelijke tijdelijke huisvesting van vele bouwmedewerkers gedurende de bouwfase van 7-12 jaar. Momenteel zijn al problemen met tijdelijke huisvesting van bouwmedewerkers voor andere projecten.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'leefbaarheid en brede welvaart'.*
668.12	Ook wijst indiener op het feit dat in december 2023 het ontwikkelperspectief NOVEX Rotterdamse haven is vastgesteld en gepubliceerd. De uitwerking hiervan gaat in opmaat naar de Nota Ruimte structurerende keuzes opleveren voor dit deel van Nederland. Keuzes die mogelijk ook impact kunnen gaan hebben en wellicht kansen bieden voor de ambities ten aanzien van kernenergie. Indiener verzoekt om aan te haken bij NOVEX en de keuzes die daaruit volgen te betrekken bij de verdere planuitwerking.	*Wij zijn aangesloten bij NOVEX en de Nota Ruimte.*

Indiener	Reactie	***Beantwoording***
668.13	Indiener vraagt met klem om de communicatie zorgvuldig en in goede afstemming met de stakeholders vorm te geven.	*Verwezen wordt naar het participatieplan.*
668.14	Indiener hecht er waarde aan om actief te worden meegenomen in de onderzoeken en afwegingen in de verdere verkenning in het kader van de projectbesluitprocedure. Zij is dan ook bereid om verder te participeren in het project.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'participatie' en het participatieplan.*
669.	**202403814 (Particulier)**	
669.1	De verandering van het klimaat vergt dat er grote investeringen worden gedaan die op korte termijn reductie van uitstoot van klimaatgassen veroorzaken, zoals isolatie, beter openbaar vervoer en reductie van het autoverkeer, afbouw van bio-industrie en ontmoediging van het eten van vlees, bouw van windmolenparken op zee en land en extra elektrische verbindingen met andere landen. Geld en energie dat gestoken wordt in kernenergie is verspilde moeite omdat het te laat tot een reductie van klimaatgassen zal leiden en waarschijnlijk tegen die tijd niet meer nodig zijn.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'nut en noodzaak' en 'alternatieven'.*
669.2	Deze reactie is voor het overige inhoudelijk gelijk aan reactie 74.1 t/m 74.4 (nr. 202400397), uitgezonderd dat er over Nederlanders in plaats van Zeeuwen wordt gesproken. Voor de samenvatting van de reactie wordt hiernaar verwezen.	*Deze reactie is voor het overige inhoudelijk gelijk aan reactie 74.1 t/m 74.4 (nr. 202400397). Voor de beantwoording wordt hiernaar verwezen.*

Indiener	Reactie	***Beantwoording***
670.	**202403815 (Haven van Antwerpen-Brugge NV van publiek recht)**	
670.1	Wordt er een impactanalyse opgemaakt waarin wordt ingegaan op de gevolgen die de activiteiten van een grootschalige werf – noodzakelijk voor de bouw van nieuwe kerncentrales – veroorzaken? Bestudeer de mogelijke implicaties en gevolgen van een eventuele ontwikkeling van bijkomende kerncentrales in Borssele en eventuele daaraan gekoppelde ontwikkelingen van hoogspanningskabels of buisleidingen grondig. Hierbij dient niet alleen rekening te worden gehouden met het scheepsvaartverkeer op de Westerschelde, maar ook met het transport van de opgewerkte energie.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'elektriciteitsnet'.*
670.2	Indiener wijst op het verdragsrechtelijk kader waarbinnen België en Nederland de vrije doorvaart over de Westerschelde regelen, de veiligheid tegen overstromingen en de toegankelijkheid van de Scheldehavens. Naleving van deze afspraken spreekt voor zich. Deze vrije scheepvaart moet niet worden belemmerd. De gekozen oplossingen bij een eventuele locatiekeuze van Borssele moet dan ook robuust en toekomstbestendig zijn v.w.b. de toegankelijkheid van de Scheldehavens.	*Deze reactie is voor kennisgeving aangenomen.*
670.3	Het toekomstige transport van de opgewekte energie, d.m.v. onder meer hoogspanningskabels of buisleidingen, moet in het onderzoek worden	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'Elektriciteitsnet'.*

Indiener	Reactie	***Beantwoording***
	meegenomen. Er moet steeds gewaakt worden dat er geen negatieve impact is op de nautische veiligheid en toegankelijkheid.	
670.4	Ook het risico op schade aan deze energiedragers ten gevolge van het gebruik van de Schelde door de scheepvaart moet volledig worden uitgesloten, waarbij de maatregelen die hiervoor moeten worden genomen vanuit dit project komen en niet door aanpassingen aan de scheepvaart.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder veiligheid'.* '
670.5	Indiener wil ook wijzen op de grote morfodynamiek in de Westerschelde. Deze dynamiek maakt van dit gebied een uitdagende en niet voor de hand liggende keuze om kabels of buisleidingen ondergronds aan te leggen.	*Dit wordt onderzocht ten behoeve van het MER.*
670.6	Het gebied is bovendien aangewezen om te zoeken naar synergiën. In het Schelde-estuarium vinden heel wat ontwikkelingen plaats en deze moeten integraal worden benaderd waarbij alle gewenste ontwikkelingen in een bepaalde zone en hun eventuele interactie in beeld worden gebracht. Er moet actief worden gezocht naar synergiën waarbij de ruimtelijke impact minimaal blijft.	*De cumulatieve effecten van autonome ontwikkelingen worden meegenomen in de Integrale Effectenanalyse.*
670.7	Indiener zou graag meer duidelijkheid zien over de manier hoe de participatie met de stakeholders uit de buurlanden of –regio's zal gebeuren. Indiener wordt graag als actieve partner betrokken in het vervolgtraject en eventuele andere projecten in het Schelde-estuarium. Indiener staat open voor nadere toelichting en overleg.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder participatie' en het participatieplan.* '

Indiener	Reactie	***Beantwoording***
671.	**202403817 (Particulier)**	
671.1	Het plaatsen van nieuwe kerncentrales is geen goed plan. Als er vol wordt ingezet op de opwekking en opslag van duurzame energie, dan is de toevoeging van extra kerncentrales overbodig.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'nut en noodzaak' en 'alternatieven'.*
671.2	De veiligheidsrisico's zijn erg groot, zeker in zo'n dichtbevolkt gebied.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'veiligheid'.*
671.3	De ontwikkeling van de nieuwe, zo mogelijk veiligere generatie kerncentrale laat lang op zich wachten en voordat dit echt als veilig en schoon gekenmerkt kan worden zijn we wel wat jaren verder met langdurige energieschaarste tot gevolg.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'kosten en planning'.*
671.4	De maatschappelijke weerstand is groot en het besluit om wel dan niet kerncentrales te bouwen zal nog lang duren.	*Deze reactie is voor kennisgeving aangenomen.*
671.5	De burgerparticipatie (de enige avond in het dorp) was redelijk chaotisch en er was te weinig plaats voor belangstellenden om de plenaire presentatie/discussie bij te wonen.	*Deze is meegenomen in het participatieplan. Per bijeenkomst zullen we bekijken op welke wijze de participatie het beste vormgegeven kan worden.*
672	**202403818 (Particulier)**	
672.1	Als inwoner van de gemeente Borsele ziet indiener geen toevoegde waarde van het eventueel bouwen van twee nieuwe kerncentrales. Is nu na Limburg en	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'nut en noodzaak'.*

Indiener	Reactie	***Beantwoording***
	Groningen, Zeeland aan de beurt als wingewest met alle nadelige gevolgen van dien?	
672.2	CO2 is op veel manieren te reduceren, maar indiener vindt de meest belangrijke het terugdringen van ons gezamenlijke (over)consumptiegedrag.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'alternatieven'.*
672.3	Deze reactie is voor het overige inhoudelijk gelijk aan reactie 74.1 t/m 74.4 (nr. 202400397. Voor de samenvatting van de reactie wordt hiernaar verwezen.	*Deze reactie is voor het overige inhoudelijk gelijk aan reactie 74.1 t/m 74.4 (nr. 202400397). Voor de beantwoording wordt hiernaar verwezen.*
673.	**202403820 (particulier)**	
673.1	Indiener is als ingenieur al lang bezig met energie. Eerst was hij voorstander van kernenergie, maar nu niet meer omdat de veiligheid van de centrale en de afvalstromen een groot risico blijven.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'veiligheid' en 'radioactief afval'.*
673.2	Ook worden de kosten altijd onderschat en duren het besluitvormingsproces en de bouw altijd langer.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'kosten en planning'.*
673.3	De belangrijkste reden om tegen kernenergie te zijn is de evolutie van alle nieuwe technieken betreffende hernieuwbare energie in zo'n snel tempo gaan dat – als de kerncentrales operationeel zijn – ze geen nut meer hebben. Indiener adviseert om de tientallen miljarden te investeren in de toekomstige technologie.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'alternatieven'.*

Indiener	Reactie	***Beantwoording***
674.	**202403821 (Lokaal Bestuur Zelzate)**	
674.1	Het college van burgemeester en schepenen (/indiener) neemt kennis van de ruimtelijke procedure en geeft aan dat alle maatregelen opgenomen in het voorstel, de studie, beleid en bijbehorende documenten uitgevoerd dienen te worden.	*Zie de reactie op 674.2 t/m 674.9*
674.2	De impact, zowel radiologisch als niet radiologisch, van het normale bedrijf, van storingen en van ongevallen voor de gemeente Zelzate en voor het kanaal Gent-Terneuzen dient te worden meegenomen.	*Dit wordt onderzocht ten behoeve van het MER.*
674.3	Bovenop de te omschrijven mobiliteitsaspecten van de te voorziene transportbewegingen van (bestraalde) splijtstofelementen en radioactief afval van en naar de kerncentrale dienen de te nemen maatregelen bij crisissituaties (zoals ontsporing van de treinwagons en treinbotsingen) te worden omschreven.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'radioactief afval'.*
674.4	De transportbewegingen dienen in kaart gebracht te worden van start- tot eindpunt.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'radioactief afval'.*
674.5	Alternatieve energiebronnen voor kernenergie dienen onderzocht te worden.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'alternatieven'.*
674.6	De locatiealternatieven op het Nederlands grondgebied werden in het verleden bepaald, deze dienen geactualiseerd te worden, in plaats van onmiddellijk te starten met slechts 2 locaties.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'locatie'.*

Indiener	Reactie	***Beantwoording***
674.7	Ook wenst het college te laten opnemen dat de Belgische grensgemeenten en hun inwoners op de hoogte worden gehouden van alle stappen in de procedure van kernenergie en ook te laten deelnemen aan participatiemomenten hieromtrent.	*Verwezen wordt het naar participatieplan.*
674.8	Het college benadrukt dat met dit advies geen standpunt wordt ingenomen over de haalbaarheid en wenselijkheid van de bouw van nieuwe kerncentrales in Nederland.	*Deze reactie is voor kennisgeving aangenomen.*
674.9	Tot slot wenst het college een gedragen en gezamenlijk standpuntbepaling van Vlaanderen en verzoek intercommunale Veneco om hierin initiatief te nemen.	*Deze reactie is voor kennisgeving aangenomen.*
675.	**202403823 (Bedrijf)**	
675.1	Indiener is voorstander van de bouw van kerncentrales.	*Deze reactie is voor kennisgeving aangenomen.*
676.	**202403824 (College van B&W gemeente Rotterdam)**	
676.1	Indiener onderschrijft het doel om in 2050 klimaatneutraal te zijn. Ook ziet indiener een belangrijke rol weggelegd voor kernenergie in de nationale energiemix.	*Deze reactie is voor kennisgeving aangenomen.*
676.2	Indiener verwacht dat naast de Eerste Maasvlakte ook de Tweede Maasvlakte als te onderzoeken	*De keuzes die worden gemaakt in deze projectprocedure moeten inderdaad passen in het*

Indiener	Reactie	***Beantwoording***
	locatie zal worden toegevoegd. De nieuwbouw van kerncentrales is onderdeel van de vele ontwikkelingen in het havenindustrieel cluster (HIC) en deze ontwikkelingen kennen grote afhankelijkheid van elkaar. Indiener verzoekt om het proces van de nieuw te bouwen kerncentrales onderdeel te maken van de integrale ontwikkeling van de energietransitie in de haven en direct omliggend gebied. Het moet dan ook een onderdeel zijn van de besprekingen in het kader van het ontwikkelperspectief voor NOVEX-gebied Rotterdamse Haven.	*ontwikkelperspectief voor het NOVEX-gebied Rotterdamse Haven. De afstemming is hierop gericht.*
676.3	In het VenP zijn ook de ontwikkelingen opgenomen die raakvlakken hebben of een samenhang kennen met de nieuwbouw van kerncentrales. Indiener verzoekt om de scope van de beschreven ontwikkelingen en projecten te verbreden vanwege de afhankelijkheid en wisselwerking tussen energietransitie-projecten in het havenindustrieel cluster (HIC). Om een realistisch beeld te krijgen van de mogelijke rol van kernenergie in het energiesysteem zouden de projecten die in de bijlage *(een overzicht van energietransitie ontwikkelingen en projecten in het HIC, op de Eerste en Tweede Maasvlakte, Europoort, Botlek, Pernis en overstijgende projecten, red.)* zijn opgenomen betrokken moeten worden. In de bijlage zijn ook energietransitie-projecten buiten de Maasvlakte opgenomen, vanwege de sterke wisselwerking en afhankelijkheid tussen de verschillende ontwikkelingen in het cluster.	*De belangrijkste raakvlakken worden beschreven in de concept Notitie Reikwijdte en Detailniveau.*

Indiener	Reactie	*Beantwoording*
676.4	Naast de in de VenP benoemde veiligheidsredenen, factoren van invloed op een locatie en technische uitgangspunten, verzoekt indiener om ook de volgende aspecten van nieuw te bouwen kerncentrales te onderzoeken: - energiesysteemeffecten, waaronder de invloed op de energievraag en -aanbod in de omgeving; - transportbewegingen (waaronder de veilige aan- en afvoer van grondstoffen en afval en beschikbaarheid van sporen); - domino effecten met betrekking tot veiligheid; - effecten op omliggende activiteiten en bedrijvigheid (ook tijdens de bouwfase); - ecologische effecten op de omgeving (waaronder stikstof effecten); - economische effecten (waaronder arbeidsplaatsen); - huisvesting van tijdelijke arbeidskrachten in de bouwfase; - toegangswegen bij calamiteiten en capaciteit van veiligheidsdiensten; - geluid (ook tijdens bouwfase); - ruimtelijke impact; - opslag van (kern)afval;	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'veiligheid', 'radioactief afval', 'leefbaarheid en brede welvaart', 'effecten op milieu' en 'elektriciteitsnet'.*

Indiener	Reactie	***Beantwoording***
	- effecten op de omgeving ten einde van exploitatie van kerncentrales; - waterveiligheid - overstromingsrisico's en eventuele andere (natuur-)rampen; - bodem en water, vanuit het beleidskader bodem en water sturend; - effecten op de gezondheid; - belevingsonderzoek; - landschap en vormgeving (waaronder ook horizonvervuiling).	
676.5	Indiener vraagt ook – vooruitkijkend naar de volgende fase – of aangegeven kan worden hoe de verschillende effecten zich tot elkaar verhouden en hoe de milieueffectrapportage zich verhoudt tot de integrale effectrapportage.	*In de integrale effectenanalyse (IEA) worden alle belangrijke relevante effecten die samenhangen met de bouw van kerncentrales toegelicht. Een van de thema's in de IEA is milieu. Dit thema wordt gevoed door de milieueffectrapportage (planMER) die wordt opgesteld.*
676.6	Is het mogelijk om zienswijzen in te dienen op de integrale effectrapportage.	*De integrale effectenanalyse zal samen met de ontwerp-voorkeursbeslissing ter inzage worden gelegd. Hier kan een zienswijze over worden ingediend.*
676.7	Wordt de Commissie mer betrokken in de NRD-fase van plan- en project-mer?	*Ja, de Commissie mer zal om advies worden gevraagd.*
676.8	Indiener wil daarnaast aandacht vragen voor andere nationale programma's en vragen voor mogelijke ruimte zoals Programmatische Aanpak Grote	*De afstemming met de andere nationale programma's in het gebied zal worden vormgegeven.*

Indiener	Reactie	*Beantwoording*
	Wateren en het amfibisch oefengebied voor defensie.	
676.9	Het beeld en de berichten in de media – over dat de nieuw te bouwen kerncentrales naar Borssele zouden gaan – zorgt ervoor dat bewoners/betrokkenen minder ontvankelijk zullen zijn voor de informatie over de procedure en de participatiemogelijkheden. Indiener vreest dan ook dat deze informatieachterstand kan leiden tot een lage betrokkenheid en voldoende besef dat het een reële optie is dat er kerncentrales op de Maasvlakte kunnen komen. Organiseer daarom de informatie op maat voor de omgeving Eerste Maasvlakte om de kennisachterstand van bewoners, bedrijven en organisaties in de regio te verhelpen. Indiener wil graag helpen om de waardevolle participatie in deze regio te organiseren en om samenhang en concreetheid aan te brengen in de informatie en participatie.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'participatie' en het participatieplan.*
676.10	Ten slotte vraagt indiener om in het vervolg in de gemeente Rotterdam informatieavonden te organiseren, zowel in de stad Rotterdam als in de nabijheid van de kleine kernen Rozenburg, Hoek van Holland, Pernis en Hoogvliet.	*We zullen uw suggestie meenemen. Voor de informatiebijeenkomsten voor de concept NRD zal op basis van de locaties die worden onderzocht bepaald worden waar informatiebijeenkomsten het beste plaats kunnen vinden.*
677.	**202403826 (Vlaamse overheid, departement Omgeving)**	

Indiener	Reactie	***Beantwoording***
677.1	Indiener heeft een notificatie ontvangen over een grensoverschrijdende consultatie en vraagt om op de hoogte te worden gehouden over de verdere ontwikkeling. Ook wil indiener geconsulteerd worden over het NRD van het plan-MER, tijdens de verdere plan-MER-procedure en bij de verdere uitwerking op projectniveau.	*We zullen u via de Espoo-contactpersonen op de hoogte houden van de volgende stappen in de projectprocedure.*
677.2	Tot slot vraagt indiener om de nodige aandacht te besteden aan mogelijke grensoverschrijdende impact op Vlaams grondgebied.	*In de concept NRD wordt beschreven welke effecten op welk detailniveau worden onderzocht.*
678.	**202403827 (Dorpsraden Sloedorpen (Borssele, 's-Heerenhoek, Lewedorp en Nieuwdorp)**	
678.1	Indiener verwijst kortheidshalve naar de zienswijze van de gemeente Borssele (*reactie 234, nr. 202401860*, red.).	*Verwezen wordt naar de reactie van gemeente Borssele (reactie 234, nr. 202401860).*
678.2	Indiener twijfelt eraan of Borssele een geschikte locatie is en verzoekt met klem om de Borselse Voorwaarden actief te betrekken bij de planvorming rond de nieuwbouw van de kerncentrales. Ook wordt verzocht om duidelijker aan te geven dat de voorkeursbeslissing die de minister gaat nemen onlosmakelijk is verbonden met een besluit over het RijkRegiopakket.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'locatie' en 'leefbaarheid en brede welvaart'.*
678.3	Een essentiële factor ontbreekt nog en dat is lokaal draagvlak en een goede en rechtvaardige balans tussen lokale lasten en lusten.	*Bij de keuze over de locatie van de twee kerncentrales zal in de integrale effectenanalyse ook het thema 'omgeving' worden opgenomen. Daarin*

Indiener	Reactie	***Beantwoording***
		worden de belangen en standpunten van de omgeving meegenomen.
678.4	Het is daarbij ook van belang om het besluitvormingsproces zo wordt ingericht dat het perspectief van burgers een inherent onderdeel vormt. Aspecten die burgers van belang vinden, moeten serieus worden meegewogen.	*Verwezen wordt naar de reactie bij 678.3.*
678.5	De ruimte binnen de grenzen van het Sloegebied zijn onvoldoende voor de bouw en dat terwijl dat een harde voorwaarde is. Ook zijn er knelpunten t.a.v. het hoogspanningsnet. Als er aanvullende infrastructuur nodig is, dan dient dat ondergronds te gebeuren.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'locatie'.*
678.6	Indiener mist een integrale aanpak voor alle projecten die worden gerealiseerd op Borsels grondgebied. Het gaat de inwoners om de opgetelde effecten op landschap, milieu en leefbaarheid. In de besluitvorming moet dan ook worden meegewogen hoe projecten samenhangen en elkaar beïnvloeden.	*Dit komt terug in de integrale effectenanalyse (IEA) en zal in de besluitvorming worden meegewogen.*
678.7	De Sloedorpen zijn van mening dat er vóór de keuze van de definitieve locatie van de kerncentrales een totaaloverzicht m.b.t. alle projecten moet zijn uitgewerkt.	*Verwezen wordt naar de reactie op 678.6*
678.8	Het negatieve effect op lokale bedrijvigheid, overspannen arbeidsmarkt, problematische bereikbaarheid door verkeersdrukte en een tekort op de woningmarkt moet worden meegenomen bij de locatiekeuze.	*De effecten worden onderzocht ten behoeve van het plan-MER en de Integrale effectenanalyse.*

Indiener	Reactie	***Beantwoording***
678.9	Indien zou graag haar reactie toelichten en bespreken.	*U bent meer dan welkom om uw reactie toe te lichten op informatieavonden.*
679.	**202403828 (Gemeente Voorne aan Zee)**	
679.1	Indiener heeft op uitnodiging leden van de gemeenteraad en raadscommissies in een aparte bijeenkomst met het ministerie in de gelegenheid gesteld zich een beeld te vormen van het project. De reacties van de bij die bijeenkomst aanwezige raads- en commissieleden zijn opgenomen in deze zienswijze.	*Deze reactie is voor kennisgeving aangenomen.*
679.2	Indiener onderkent het belang van het onderzoeken van alle mogelijke energiebronnen die kunnen bijdragen aan de realisatie van de energietransitie. Indiener heeft een positieve grondhouding t.a.v. het initiatief om de mogelijkheden van kerncentrales op de Maasvlakte te onderzoeken, waarbij in belangrijke mate aandacht is voor de effecten voor haar inwoners, bezoekers, bedrijven en verenigingen. Dit is ook door indiener vastgelegd in haar Collegeprogramma 2023-2026.	*Deze reactie is voor kennisgeving aangenomen.*
679.3	Indiener volgt de toegezegde actualisatie van de afweging van vestigingslocaties (en het daarbij gehanteerde afwegingskader) met bijzondere interesse. De beschikbare ruimte op de Maasvlakte lijkt beperkt en gedurende de bouwfase is een nog grotere oppervlakte vereist. Andere locaties dan (Borsele en) de Maasvlakte moeten dan ook	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'locatie'.*

Indiener	Reactie	***Beantwoording***
	onderzocht worden. Indiener beschikt alleen niet over de kennis om suggesties te doen.	
679.4	Indiener verwacht dat vanuit het Rijk ook internationaal, met Europese partners, strategische afstemming plaatsvindt voor een robuust grensoverschrijdend energiesysteem. Hierbij dient ook te worden gekeken naar de rol van nieuwbouw, instandhouding en afbouw van kerncentrales.	*Elk land in Europa is verantwoordelijk voor de eigen energievoorziening. Dat is het uitgangspunt. Uiteraard staat het landen vrij om te handelen in energie.*
679.5	Toepassing van kernenergie vergt investeringen in kapitaal, ruimte, tijd, capaciteit en materiaal en brengt een complex aan kansen en uitdagingen met zich mee voor de huidige en toekomstige generaties. Vóór de bouw kan starten moeten daarvoor oplossingen worden gevonden. Inpassing in het energiesysteem is daarnaast niet vanzelfsprekend, zo bleek ook uit de eerste analyses door Tennet. Lokaal wordt reeds ingezet op energiebesparing en de in RES-verband toegezegde opwek van duurzame energie.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'nut en noodzaak' en 'alternatieven'.*
679.6	Het is van belang dat met de mogelijke bouw van kerncentrales op de Maasvlakte de energiebehoefte van het Haven Industrieel Complex en omliggende gemeenten gewaarborgd blijft. Versterking van het energienetwerk moet voldoende capaciteit bieden om toekomstige initiatieven te kunnen blijven realiseren.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'elektriciteitsnet'.*
679.7	De komende jaren moeten binnen de directe omgeving van Maasvlakte 1 verschillende grootschalige energieprojecten worden ingepast,	*Voor de mogelijke inpassing van kerncentrales op Maasvlakte zal afstemming zijn met NOVEX.*

Indiener	Reactie	*Beantwoording*
	waaronder VAWOZ (aanlanding elektriciteit van windparken op zee), de Delta Rhine Corridor, Waterstof Netwerk Nederland en de ACE Terminal (opslag van ammoniak) . Deze projecten hebben een enorme impact op het eiland Voorne-Putten, zeker in combinatie met alle andere opgaven die in de boven- en ondergrondse ruimte moeten landen. Initiatiefnemer verwacht dat het ministerie aan de hand van een integrale benadering kijkt naar het inpassen van de verschillende grootschalige (en impactvolle) projecten op de Maasvlakte. Zo dient de mogelijke inpassing van kerncentrales op de Maasvlakte ook aan bod te komen in het kader van het ontwikkelperspectief voor NOVEX-gebied Rotterdamse Haven.	
679.8	Vanwege de nabijheid van de woonkernen tot de Maasvlakte en het feit dat er in de nabijheid al sprake is chemische industrie, opslag en transport, bestaan er zorgen over de (cumulatieve) risico's van kerncentrales voor de volksgezondheid, welzijn en leefbaarheid. Indiener verwacht dan ook dat op de Maasvlakte de wet- en regelgeving wordt gehandhaafd door onafhankelijke metingen van ten minste stralingsniveau, luchtkwaliteit, luchtvervuiling, waterkwaliteit, uitstootgevaarlijke stoffen en geluidsoverlast; zowel tijdens de bouw als na ingebruikname. Indiener verwacht ook dat de meetresultaten actief publiek worden gemaakt.	*In de concept Notitie Reikwijdte en Detailniveau zal worden beschreven op welke wijze de (cumulatieve) effecten in beeld worden gebracht.*
679.9	Er kan slechts een vergunning worden verleend voor de bouw als er een concreet plan beschikbaar is voor	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'radioactief afval' en 'veiligheid'.*

Indiener	Reactie	*Beantwoording*
	de definitieve eindberging van radioactief afval en voor het transport van radioactief materiaal. Bij de keuze voor een bouwer van de centrales moeten veiligheid, betrouwbaarheid en bouwkwaliteit doorslaggevend zijn (rekening houdend met veranderende klimatologische omstandigheden en zeespiegelstijging). Indiener wil ook inzicht in de toekomstplannen van de kerncentrales, na het einde van de levensduur.	
679.10	Indiener verwijst naar nut en noodzaak van verbetering van Voorne-Putten en de Rotterdamse haven, waarvoor het maatregelenpakket 'De Aanpak Bereikbaarheid Voorne-Putten Haven Rotterdam' is opgesteld. Tijdens de eventuele bouwfase van de kerncentrales, die vele jaren zal duren, zullen de ontsluitingswegen van de Maasvlakte en het eiland Voorne-Putten extra zwaar belast worden. Daarnaast lopen de vliegroutes van en naar Rotterdam-The Hague Airport deels langs en over het eiland Voorne-Putten en de Maasvlakte. Indiener verzoekt om de mogelijke invloed van kerncentrales op het vliegverkeer mee te nemen in de onderzoeken.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'veiligheid' en 'effecten op milieu'.*
679.11	Indiener vraagt om aandacht voor de clustering van risicovolle industrie op de Maasvlakte en de cumulatieve risico's die de bouw van kerncentrales met zich meebrengt. De veiligheid van personeel – dat 24/7 werkzaam is in de haven (ook in geval van een calamiteit in de kerncentrales) – is een onderwerp van zorg. Er moet voldoende capaciteit zijn op diverse vluchtwegen, zowel op de Maasvlakte	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'veiligheid'.*

Indiener	Reactie	*Beantwoording*
	als in de directe omgeving. De evacuatiemogelijkheden moeten in de onderzoeken worden meegewogen waarbij speciale aandacht wordt gevraagd voor het strategisch en economisch belang van de Rotterdamse haven en de blijvende toegankelijkheid van de Maasmond i.c.m. de eventuele kerncentrales als strategisch militair doelwit. Bij de keuze voor de bouwer van de kerncentrales moeten veiligheid en betrouwbaarheid (in termen van geopolitieke gevoeligheid) als selectiecriteria worden meegenomen.	
679.12	De bouw van de centrales van 6-10 jaar heeft ook een impact op de omgeving. De bouwfase neemt veel ruimte in, de verkeersdruk zal toenemen, er moet voldoende ruimte zijn voor huisvesting van de soms duizenden personen bouwpersoneel en de medische voorzieningen, onderwijs en andere faciliteiten moeten voldoende aanwezig zijn. Terwijl voorzieningen nu al onder druk staan. Hierover moeten het ministerie binnen onze regio afspraken maken met gemeenten en andere relevante organisaties.	*Deze effecten zullen op hoofdlijnen in de Integrale Effectenanalyse (IEA) in beeld worden gebracht. Afspraken worden gemaakt in het Rijk-regiopakket.*
679.13	Het eigendom van de kerncentrales moet in handen zijn van de nationale overheid of een aangewezen entiteit. Dit waarborgt de cruciale infrastructuur. Zeggenschap moet dan ook voor meer dan 51% in handen zijn van de Nederlandse staat, waarbij de eigenaar van de kerncentrale open moet staan voor de aandelenparticipatie door lokale partijen.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'kosten en planning'.*

Indiener	Reactie	***Beantwoording***
679.14	Indiener streeft als directe buurgemeente van de Maasvlakte 1 naar maximale compensatie. Indiener wil dan ook in gesprek gaan met inwoners, bedrijven, belangenorganisaties én het ministerie om te praten over de voorwaarden en hoe deze als vliegwiel kunnen dienen voor bijv. aanverwante bedrijvigheid, betere ontsluiting van Voorne-Putten, natuur en recreatie, en versnelling van de maatschappelijke opgaves.	*Regionale voorwaarden en afspraken met het rijk worden in een volgende fase verder uitgewerkt.*
679.15	Er is nog geen goed beeld van de maatschappelijke acceptatie van het onderwerp in deze regio. Het is nodig om veel vaker het gesprek te voeren en de informatieachterstand (t.o.v. de omgeving Borsele) in te lopen. Aan inwoners moet het eerlijke verhaal worden verteld over uitgangspunten, kansen en risico's. Indiener vindt het belangrijk dat de inwoners en de raad tijdig en op transparante wijze op de hoogte worden gehouden van de stand van zaken in de actuele en volgende fases in de projectprocedure, de rol van de gemeente daarin, de onderzoeksresultaten en de relatie van dit project tot de andere grote rijksprojecten die in hetzelfde gebied moeten worden ingepast. Publieksinformatie moet toegankelijk en begrijpelijk zijn en ondersteund door beeldmateriaal.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'participatie' en het participatieplan.*
679.16	Indien gekozen wordt voor de Maasvlakte moet er een centraal aanspreekpunt komen, waar inwoners en andere belanghebbenden terecht kunnen met vragen, opmerkingen en eventuele klachten.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'participatie' en het participatieplan.*

Indiener	Reactie	***Beantwoording***
679.17	Ten slotte vereist de eventuele komst van de kerncentrales ook optimalisatie van het kennisniveau van de veiligheidsregio.	*We zijn in overleg met de Veiligheidsregio's om het kennisniveau op peil te krijgen.*
679.18	Welke impact heeft de nieuwbouw van kerncentrales op de Maasvlakte, op de veiligheid van het gebied van indiener?	*Dit zal worden onderzocht in het plan-MER.*
679.19	Welke impact kan verwachten worden op het grondgebied van indiener tijdens de bouwfase van de kerncentrales, indien het locatiebesluit op de Maasvlakte uitkomt?	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'leefbaarheid en brede welvaart'.*
679.20	Wordt een stabiel energienetwerk gedurende de bouw en na ingebruikname gegarandeerd?	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'elektriciteitsnet'.*
679.21	Welke impact kan indiener tijdens de bouwfase en na ingebruikname van kerncentrales op de Maasvlakte, verwachten op de lokale voorzieningen en op de infrastructuur (bereikbaarheid)?	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'leefbaarheid en brede welvaart'.*
679.22	Welke rol heeft de nieuwbouw van kerncentrales op de Maasvlakte op de Regionale Energiestrategie (RES Rotterdam – Den Haag)?	*De nieuwbouw van kerncentrales heeft geen directe rol met de RES Rotterdam – Den Haag. Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'nut en noodzaak'.*
679.23	Welke kansen liggen er voor indiener in een Rijk-Regio-Pakket en wanneer kunnen we hierover in gesprek met het ministerie?	*Voor een rijks-regiopakket voor de regio Maasvlakte geldt dat ook Voorne aan Zee een gelijkwaardig gesprekspartner is.*
680.	**202403831 (Particulier)**	

Indiener	Reactie	***Beantwoording***
680.1	Deze reactie is inhoudelijk gelijk aan reactie 74.1 t/m 7474.4, 74.9 en 74.10 (nr. 202400397). Voor de samenvatting van de reactie wordt hiernaar verwezen.	*Deze reactie is inhoudelijk gelijk aan reactie 7474.1 t/m 74.4, 74.9 en 74.10 (nr. 202400397). Voor de beantwoording wordt hiernaar verwezen.*
681.	**202403835 (Particulier)**	
681.1	De overheid lijkt niet open te staan voor de mening van de Nederlandse burgers of er wel twee centrales gebouwd gaan worden. Recentelijk stemde een kamermeerderheid voor de uitbreiding naar vier centrales. Het is vragen om moeilijkheden, zeker als later zal blijken dat de overheid hiermee onaanvaardbare, maar onvoorziene financiële risico's heeft genomen en de belastingbetaler /energiegebruiker krijgen de rekening gepresenteerd. Ook wijst indiener op het feit dat de Algemene Rekenkamer heeft gemeld dat de opslag van CO2 onder de Noordzee tientallen miljoenen euro's duurder wordt. De extra kosten komen direct bij de Nederlandse overheid terecht.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'nut en noodzaak' en 'kosten en planning'.*
681.2	Het verhaal over CO2-opslag staat misschien ver af van de bouw van nieuwe kerncentrales, maar de gemeenschappelijke noemer is de verdeling van financiële risico's, lusten en lasten tussen de overheid en betrokken bedrijven. De bedrijven die de kerncentrale gaan bouwen doen dat alleen als de risico's voor hen minimaal en voorspelbaar zijn. Als de bouwkosten door tijdoverschrijding en hogeren	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'kosten en planning'.*

Indiener	Reactie	***Beantwoording***
	financieringskosten de pan uitrijzen, dan moet de opdrachtgever dat dekken. Indiener verwijst hiervoor naar het rapport van KPMG in het kader van de marktconsultatie voor het ministerie.	
681.3	De risico's voor de financiering komen uiteindelijk bij de overheid te liggen. Dit blijkt al uit de poging om Borssele II te bouwen in 2011.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'kosten en planning'.*
681.4	Ook de ontmanteling van Dodewaard laat zien dat de overheid waarschijnlijk moet instappen voor de ontmanteling.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'kosten en planning'.*
681.5	Ook is de vraag hoe wordt omgegaan met de exploitatie van de kerncentrale. Potentiële exploitanten willen vooraf duidelijk hebben dat de kerncentrale rendabel stroom kan leveren. Ook willen private financiers omzetgaranties en dat kan op twee manieren. Ten eerste kan de overheid met de exploitant een vaste prijs per kWh afspreken. De tweede vorm is garanderen dat de kerncentrale maximaal rendement haalt door constant op vollast te draaien. Dat betekent dat bij meer dan voldoende aanbod van spotgoedkope wind- en zonnestroom de duurdere kerncentrale blijft doordraaien.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'kosten en planning'.*
681.6	Om CO2-emissies te vermijden steekt de overheid veel ontwikkelgeld in de bouw van kerncentrales, neemt alle onvoorziene risico's op zich én weet zich vervolgens verzekerd van een forse extra rekening voor de toekomstige productie. Dit lijkt op het Groningergasdebacle. Het risico is voor de overheid;	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'nut en noodzaak' en 'kosten en planning'.*

Indiener	Reactie	***Beantwoording***
	de rekening komt bij de belastingbetalende burger en de stroomconsument.	
682.	**202403836 (Particulier)**	
682.1	Indiener wil bezwaar indienen omtrent het voornemen. Indiener woont binnen een straal van 1000 km van de beoogde locatie en hij heeft o.b.v. het verdrag van Espoo en Aarhus recht op inspraak.	*U heeft bij deze op het Voornemen en voorstel voor Participatie (VenP) gereageerd en u kunt ook op de volgende stappen reageren.*
682.2	Kan het huidige stroomnet het aan dat er nieuwe kerncentrales worden aangesloten?	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'elektriciteitsnet'.*
682.3	Hoe wordt de bouw van de kerncentrales gefinancierd?	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'kosten en planning'.*
682.4	Is de bevolking van Zeeland geraadpleegd en staan zij achter dit besluit?	*Er is nog geen besluit genomen. Met de publicatie van het VenP is de projectprocedure gestart.*
682.5	Is de bevolking van Zeeland het ermee eens dat hun hele provincie vol komt te staan met hoogspanningsmasten en -kabels?	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'elektriciteitsnet'.*
682.6	Hoe zijn de kerncentrales beschermd tegen zeespiegelstijging?	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'veiligheid'.*
682.7	Hoe groot is de onbewoonbare zone in het geval er een kernramp plaatsvindt zoals bij Fukushima of Tsjernobyl?	*Verwezen wordt naar de reactie op 503.3*
682.8	Wat is de economische schade van een dergelijke kernramp en weegt dit op tegen de winst die de kerncentrale(s) gaat opleveren?	*Verwezen wordt naar de reactie op 503.3*

Indiener	Reactie	***Beantwoording***
682.9	Voor wie is de energie bedoeld?	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'nut en noodzaak'.*
682.10	Waar wordt het kernafval opgeslagen?	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'radioactief afval'.*
682.11	Wordt voordat er begonnen wordt met de bouw al een besluit genomen over waar het kernafval wordt opgeslagen? Op welke wijze wordt dit besluit genomen?	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'radioactief afval'.*
682.12	Zijn de toekomstige omwonenden van het kernafval geraadpleegd over het feit dat zij dichtbij de opslagplaats van kernafval gaan wonen? Hebben zij inspraak?	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'radioactief afval'.*
682.13	Hoe wordt aan de stikstofmaatregelen voldaan tijdens de bouw van de centrales? Welke stikstofrechten worden hiervoor opgekocht? Zijn deze stikstofrechten nu al beschikbaar of zijn dat rechten die in de toekomst vrij gaan komen door bijvoorbeeld de uitkoop van boeren?	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder effecten op milieu'.*
682.14	Waarom wordt er gekozen voor het bouwen van centrales, wetende dat het realiseren van een kerncentrale in het meest gunstige geval 10 jaar duurt, terwijl er nu direct een energiecrisis speelt?	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'kosten en planning'.*
682.15	Worden onze buurlanden ook gevraagd om hun reactie en hebben zij ook inspraak aangezien zij ook vrijgesteld *(blootgesteld, red.)* kunnen worden aan straling?	*Ja, dit is gebeurd.*

Indiener	Reactie	***Beantwoording***
682.16	Hoeveel geld zijn we nu al kwijt aan slechts het idee dat we kerncentrales zouden kunnen bouwen? Hoeveel kost het draaiende houden van de ambtenaren die op al de vragen via dit loket worden gesteld? Hoeveel geld is de overheid nu al kwijt aan adviesbureaus, burgerraden, onderzoeken etc. Weegt dat op tegen het risico dat er uiteindelijk helemaal geen kerncentrales worden gebouwd omdat toch blijkt dat het niet haalbaar is? Is dit dan niet jammer van alle moeite en het geld?	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'kosten en planning'.*
683.	**202403838 (Particulier)**	
683.1	Deze reactie is inhoudelijk gelijk aan reactie 74.1 t/m 74.4, 74.9 en 7474.10 (nr. 202400397). Voor de samenvatting van de reactie wordt hiernaar verwezen.	*Deze reactie is inhoudelijk gelijk aan reactie 74.1 t/m 74.4, 74.9 en 74.10 (nr. 202400397). Voor de beantwoording wordt hiernaar verwezen.*
684.	**202403839 (Particulier)**	
684.1	Indiener is het helemaal niet eens met de uitbreiding van radioactieve vervuiling in Zeeland.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'nut en noodzaak'.*
684.2	Indiener refereert aan het NPE als basis voor de keuze voor twee kerncentrales en is van mening dat nut en noodzaak van deze keuze moet worden aangetoond met een deugdelijk vergelijk van de verschillende mogelijkheden om een CO2-vrije	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'nut en noodzaak'.*

Indiener	Reactie	***Beantwoording***
	energievoorziening in 2050 te realiseren (zie eerdergenoemde scenariostudies).	
684.3	Indiener geeft het opslaan van radioactief afval in kleine groeves als optie, zie onder meer: https://www.laka.org/nieuws/2017/radioactieve-afval-berging-in-kleilagen-6917.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder radioactief afval'. '*
684.4	Indiener vindt het ongelofelijk dat men er zelfs over nadenkt om in het Geopark Schelde Delta ook nog radioactiviteiten te ontwikkelen en verwijst naar een aantal berichtgevingen.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'locaties' en 'effecten op milieu'.*
684.5	Deze reactie is voor het overige inhoudelijk gelijk aan reactie 74.1 t/m 74.4, 74.9 en 74.10 (nr. 74). Voor de samenvatting van de reactie wordt hiernaar verwezen.	*Deze reactie is voor het overige inhoudelijk gelijk aan reactie 74.1 t/m 74.4, 74.9 en 74.10 (nr. 202400397). Voor de beantwoording wordt hiernaar verwezen.*
685.	**202403842 (Havenbedrijf Rotterdam N.V.)**	
685.1	Indiener benadrukt dat de Rotterdamse haven – naast grote economische en maatschappelijke waarde voor de regio Rotterdam-Rijnmond – ook voordelen voor de logistieke sector en het importerend en exporterend bedrijfsleven in de rest van Nederland en Europa in de vorm van werkgelegenheid, toegevoegde waarde, omzet en bedrijfsvestigingen.	*Deze reactie is voor kennisgeving aangenomen.*
685.2	Indiener beschrijft haar taken en doelstellingen en voelt zich verantwoordelijk voor de invloed van de activiteiten in de haven op het klimaat en de directe	*Deze reactie is voor kennisgeving aangenomen.*

Indiener	Reactie	***Beantwoording***
	omgeving. Veiligheid en gezondheid van huidige en toekomstige generaties staan voorop in de keuzes die wij maken, ook in samenwerking met het bedrijfsleven. Indiener beschrijft de feiten en cijfers van het Havenbedrijf Rotterdam en de Rotterdamse haven.	
685.3	De vraag of er in Nederland kerncentrales moeten komen is een maatschappelijk vraagstuk. Kerncentrales kun je overal neerzetten waar voldoende koelwater is. Dat wil dus zeggen langs de hele Nederlandse kust en aan groot binnenwater.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'locatie'.*
685.4	Haventerreinen waar grote zeeschepen kunnen afmeren zijn schaars in Nederland en dat maakt de Rotterdamse haven geen voor de hand liggende locatie om een grote kerncentrale neer te zetten. Indiener onderkent wel dat de haven en het industriële complex een grote gebruiker van energie is. Indiener ziet dan ook mogelijkheden voor toepassing van SMR's in het havengebied, vanwege de mogelijke makkelijkere inpasbaarheid en lagere impact van de bouwfase van SMR's.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'locatie'.*
685.5	Indiener verzoekt om de volgende elementen mee te nemen bij de actualisatie van het waarborgbeleid en de concept NRD: • Indien terreinen worden onderzocht in het Rotterdamse havengebied en/of haar omgeving, bijvoorbeeld Maasvlakte 2, wil indiener hierbij worden betrokken.	*De afstemming over de concept Notitie Reikwijdte en Detailniveau heeft plaatsgevonden en zal ook in het vervolg blijven plaatsvinden.*

Indiener	Reactie	***Beantwoording***
685.6	• De ruimtelijke impact van het voornemen in relatie tot de ontwikkeling op de Maasvlakte 1 en 2 om de energietransitie in Nederland te versnellen.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'locatie'.*
685.7	• De aanwezigheid van koelwater. In de huidige situatie is de beschikbare koelwatercapaciteit op Maasvlakte 1 schaars en zeker ontoereikend voor twee grootschalige kerncentrales. In een fase heeft indiener reeds uitgevoerde onderzoeken gedeeld en indiener vertrouwt erop dat dit wordt betrokken.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'locatie' en 'effecten op milieu'.*
685.8	• Effecten op omgevingsveiligheid moet ook worden meegenomen.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'effecten op milieu'.*
685.9	• De eventuele rol van kernenergie – naast elektriciteit/ waterstof en warmte – in het nationale en locatie energiesysteem. Ook moet de samenhang met de aanlanding van elektriciteit en waterstof van offshore windontwikkelingen en import van waterstof(dragers) in verschillende vormen worden meegenomen.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'alternatieven'.*
685.10	• De gevolgen van deze ontwikkeling voor het vestigingsklimaat, bijvoorbeeld de invloed op de lokale en nationale energieprijzen.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'kosten en planning' en 'elektriciteitsnet'.*

Indiener	Reactie	***Beantwoording***
685.11	• De beperkte beschikbaarheid van stikstofruimte op de Maasvlakte voor een langdurige en intensieve bouwfase.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'effecten op milieu'.*
685.12	• Inpassing van een grootschalige kerncentrale in de aanwezige, voorziene en te ontwikkelen (ondergrondse) infrastructuur voor elektriciteit, waterstof en warmte.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'kosten en planning' en 'elektriciteitsnet'.*
685.13	• De impact op de bereikbaarheid van de logistieke hub Maasvlakte gedurende de bouwfase van de kerncentrales.	*Dit wordt onderzocht in het MER en de IEA.*
685.14	• De impact op de omgeving door de noodzakelijke tijdelijke huisvesting van vele bouwmedewerkers gedurende de bouwfase van 7-12 jaar. Indiener ziet namelijk nu al problemen met tijdelijke huisvesting van bouwmedewerkers voor grotere projecten op de Maasvlakte op de dorpen en steden rond de haven.	*Dit wordt onderzocht ten behoeve van de IEA.*
685.15	Een brede groep van vertegenwoordigende partijen hebben het ontwikkelperspectief Rotterdamse haven vastgesteld en gepubliceerd. Het is een perspectief waarin uitgesproken wordt dat de Rotterdamse haven dé plek is om de transitie vorm te geven en waarin de integrale benadering van complexe vraagstukken centraal staat. Niet alles kan tegelijkertijd. De uitwerking van het ontwikkelperspectief NOVEX gaat in opmaat naar de Nota Ruimte structurerende keuzes opleveren voor dit deel van Nederland. Deze keuzes kunnen	*Voor de mogelijke inpassing van kerncentrales op Maasvlakte zal afstemming zijn met NOVEX.*

Indiener	Reactie	*Beantwoording*
	mogelijk ook impact gaan hebben en wellicht kansen bieden voor de ambities t.a.v. kernenergie. Indiener verzoekt dan ook om aan te haken bij NOVEX en de keuzes die daaruit volgen te betrekken bij de verdere planuitwerking.	
685.16	Voor indiener is goede participatie cruciaal, aangezien bewoners vaak als eerste bij indiener aankloppen als projecten in de haven plaatsvinden. Indiener wil dan ook graag dat de volgende elementen worden meegenomen in de aanpak van participatie: • Indiener hecht veel belang aan het actief te worden meegenomen in de onderzoeken en afwegingen in de verdere verkenning, aangezien de locatiekeuze en actualisatie van het waarborgbeleid gronden betreft waar indiener beheerder en exploitant van is.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'participatie' en het participatieplan.*
685.17	• Het is ook goed om bedrijven gevestigd op en in de omgeving van de Maasvlakte bij het vervolgtraject te betrekken.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'participatie' en het participatieplan.*
685.18	• Het beeld en de berichten in de media – over dat de nieuw te bouwen kerncentrales naar Borssele zouden gaan – zorgt ervoor dat bewoners/betrokkenen minder ontvankelijk zullen zijn voor de informatie over de procedure en de participatiemogelijkheden. Indiener vreest dan ook dat deze informatieachterstand kan leiden tot een lage betrokkenheid en voldoende besef dat het een	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'participatie' en het participatieplan.*

Indiener	Reactie	*Beantwoording*
	reële optie is dat er kerncentrales op de Maasvlakte kunnen komen. Indiener verzoekt dan ook om de informatie op maat te organiseren voor de gebruikers van de Maasvlakte en haar omgeving om de kennisachterstand van bewoners, bedrijven en organisaties in deze regio te verhelpen.	
685.19	• Ten slotte vraagt indiener om in het vervolg in de gemeente Rotterdam informatieavonden te organiseren, waaronder in de Hoek van Holland en Rozenburg.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'participatie' en het participatieplan.*
685.20	Indiener is van harte bereid om verder te participeren in het proces van deze projectbesluitprocedure, in ieder geval tijdens de komende verkenningsfase.	*Deze reactie is voor kennisgeving aangenomen.*
686.	**202403844 (Particulier)**	
686.1	Indiener is tegen kernenergie en haalt verschillende argumenten aan, waaronder dat het te duur is. Het is duurder dan stroom uit wind en zon.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'nut en noodzaak' en 'kosten en planning'.*
686.2	Het is niet landschapsvriendelijk, omdat er veel delfstof nodig is. Er moet veel mijnbouw worden gepleegd en dat tast landschappen aan en vervuilt de leefomgeving.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'effecten op milieu'.*
686.3	Het is niet duurzaam, omdat uranium een eindige grondstof is. Voor wind en zon is ook schaarse	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'splijtstofketen'.*

Indiener	Reactie	***Beantwoording***
	grondstof nodig (aardmetalen), maar die maak je niet op en is 100% kringloopbaar.	
686.4	Er is geen oplossing voor het gevaarlijke afval. Het is onethisch om de generaties na ons daarmee op te zadelen.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'radioactief afval'.*
686.5	Kerncentrales vormen een gevaar in oorlogstijd en dat heeft niet alleen te maken met het feit dat de vijand er een bom op kan gooien, maar ook omdat een gecentraliseerde stroomvoorziening strategisch erg kwetsbaar is. Wind en zon passen beter in kleinschalige (gekoppelde) netten.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'veiligheid' en 'alternatieven'.*
686.6	Kerncentrales bieden geen leveringszekerheid, omdat ze vaak langdurig in onderhoud moeten.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'nut en noodzaak'.*
686.7	Kerncentrales maken ons afhankelijk van het buitenland, omdat wij zelf nooit uranium kunnen maken.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'splijtstofketen'.*
686.8	Kernenergie is deels dezelfde technologie als kernwapens. Deze techniek moet je niet verder willen ontwikkelen.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'nut en noodzaak'.*
686.9	Kerncentrales zijn niet geschikt als back-upcentrale. Toekomstige centrales moeten snel kunnen bijspringen als er geen zon is en weinig wind. Dus als je kiest voor zon en wind zijn snelle back-up centrales het soort centrales waarin je moet gaan investeren.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'nut en noodzaak'.*

Indiener	Reactie	***Beantwoording***
686.10	De belofte van kerncentrales ondermijnt al 50 jaar de ontwikkeling naar duurzame energie. Omdat er al veel eerder kerncentrales zouden komen is in korte tijd al het aardgas opgemaakt. En nu zal kernenergie de inzet op zon en wind en de ontwikkeling van snelle backup centrales gaan remmen.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'nut en noodzaak'.*
686.11	Kernenergie is op z'n retour in Duitsland én in Frankrijk. Er is geen bedrijf dat er in gaat investeren en dus moet de overheid het doen, van belastinggeld. Er is zorg over buitenlandse bouwers die bouwen, betalen en daarna nooit de centrale aanzetten.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'nut en noodzaak'.*
686.12	Indiener denkt trouwens ook dat stroom uit wind er over 60 jaar niet meer is. Het wordt 100% zonne-energie. Als we capaciteit hebben om stroom op te slaan dan is wind niet meer nodig en vinden we het te duur.	*Deze reactie is voor kennisgeving aangenomen.*
686.13	Deze reactie is voor het overige inhoudelijk gelijk aan reactie 74.1 t/m 74.4 en 74.8 t/m 74.10 (nr. 74). Voor de samenvatting van de reactie wordt hiernaar verwezen.	*Deze reactie is voor het overige inhoudelijk gelijk aan reactie 74.1 t/m 74.4 en 74.8 t/m 74.10 (nr. 202400397). Voor de beantwoording wordt hiernaar verwezen.*
687.	**202403846 (Particulier, mede namens stichting DOE21)**	
687.1	Het voorstel tot participatie maakt niet duidelijk waar de reactie van indiener toe kan leiden. Er wordt alleen eenzijdige communicatie beschreven. Indiener is van mening dat in een participatieproces van meet	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'participatie' en het participatieplan'.*

Indiener	Reactie	*Beantwoording*
	af aan wederzijds duidelijk moet zijn wat met de reacties wordt gedaan en hoe de wisselwerking tussen het ministerie en inwoners vorm krijgt. Deze visie zal in het participatieplan verankerd moeten worden voordat dit in uitvoering wordt gebracht.	
687.2	Deze reactie is voor het overige inhoudelijk gelijk aan reactie 74.1 t/m 74.4 en 74.8 t/m 74.10 (nr. 202400397). Voor de samenvatting van de reactie wordt hiernaar verwezen.	*Deze reactie is voor het overige inhoudelijk gelijk aan reactie 74.1 t/m 74.4 en 74.8 t/m 74.10 (nr. 202400397). Voor de beantwoording wordt hiernaar verwezen.*
688.	**202403849 (Bund Landesverband Niedersachsen e.V.)**	
688.1	Naast de welbekende en zwaarwegende problemen van kernenenergie, zoals de gevaren voor mens en milieu in geval van sabotage en ongelukken, het onopgeloste kernafvalprobleem, proliferatie of de milieuschade veroorzaakt door uraniumwinning, helpt kernenergie niet om de klimaatcrisis op te lossen. De middelen en aandacht die wordt besteed aan kernenergie, kunnen niet worden aangewend voor energie-efficiënt en energiebesparende maatregelen en de uitbreiding van hernieuwbare energie in Nederland. Kerncentrales zijn geen klimaatneutrale technologie.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'nut en noodzaak', 'veiligheid', 'radioactief afval', 'effecten op milieu' en 'alternatieven'.*
688.2	Klimaatverandering is een wereldwijd probleem en vereist een onmiddellijke koerswijziging en directe oplossingen wereldwijd. De bouw van kerncentrales is niet een dergelijke oplossing, omdat de bouw veel	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'kosten en planning'.*

Indiener	Reactie	***Beantwoording***
	tijd in beslag neemt. Indiener verwijst naar situaties in Frankrijk of Finland.	
688.3	De kosten voor de bouw van nieuwe Europese kerncentrales zijn vaak minstens verdrievoudigd. Ook worden overheidsgelden lang vastgelegd in nucleaire projecten en kunnen ze niet elders worden besteed, bijvoorbeeld aan duurzame oplossingen tegen klimaatverandering, zoals de uitbreiding van hernieuwbare energiebronnen.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'kosten en planning' en 'alternatieven'.*
688.4	Uit talloze onderzoeken is gebleken dat kernenergie meer CO2 produceert dan hernieuwbare bronnen zoals windmolens op land (zie voetnoten).	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'nut en noodzaak'.*
688.5	Er komt concurrentie tussen kernenergie en hernieuwbare energiebronnen als het gaat om het gebruik van het elektriciteitsnet. De uitbreiding van hernieuwbare energie (zoals via windmolens) wordt tegengewerkt door te investeren in kernenergie. Kerncentrales kunnen niet snel en flexibel worden ingezet. Deze blijven draaien, terwijl windcentrales kunnen worden uitgezet.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'alternatieven'.*
688.6	Er moet ingezet worden op de uitbreiding van hernieuwbare energiebronnen. Indiener wijst kernenergie af omdat het gevaarlijk, duur en inflexibel is en onvermijdelijk de energietransitie in gevaar brengt.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'alternatieven', 'veiligheid' en 'kosten en planning'.*
688.7	Ook wordt Nederland afhankelijk van het buitenland (waaronder Rusland) voor de levering van brandstoffen of diensten. Er zijn 18 Europese reactoren afhankelijk van Russische splijtstof. De	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'veiligheid' en 'splijtstofketen'.*

Indiener	Reactie	***Beantwoording***
	nieuwbouw/uitbreiding van kernenergie vergroot de afhankelijkheid van dergelijke staten.	
688.8	Kernenergie is risicovol gelet op oorlog en terrorisme, maar ook vanwege de langere periodes van hitte, te warme rivieren of stormvloeden. Dergelijke aspecten kunnen problematisch zijn voor de exploitatie van kerncentrales. In Frankrijk moeten kerncentrales regelmatig worden stilgelegd omdat nabijgelegen rivieren te warm worden of te weinig water aanvoeren.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'locatie' en 'veiligheid'*
688.9	Kerncentrales kunnen daarnaast niet voldoende worden beschermd tegen terroristische aanvallen. De permanente dreiging wordt benadrukt door de situatie in Oekraïne. De gevaarlijke situatie mag niet nog gevaarlijker worden gemaakt door nieuwe kerncentrales te bouwen.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'veiligheid'.*
688.10	Ook heeft Nederland nog geen visie voor het omgaan met de radioactieve erfenis. De veilig opslag vormt een uitdaging voor toekomstige generaties. De verpakking, transport, opslag en veilige bewaring van het zeer gevaarlijke kernafval gedurende duizenden jaren is zeer energie-intensief en het verslechtert de CO2-balans van kernenergie.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'radioactief afval'.*
688.11	Er moet eerst duidelijkheid bestaan over de manier waarop wordt omgegaan met radioactief afval, voordat er nieuwe kerncentrales worden gepland.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'radioactief afval'.*
688.12	Indiener wijst alle vormen van kernenergie af, omdat de veiligheid van mens en milieu ernstig en	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'veiligheid'.*

Indiener	Reactie	***Beantwoording***
	op niet te verantwoorden manier in gevaar wordt gebracht.	
688.13	Als we rekening houden met de opwarming van de aarde, de kosten, de afhankelijkheid, de veiligheidsrisico's, de schade voor het milieu en de gevolgen op de lange termijn, zijn er geen voordelen voor de bevolking. Kernenergie is onnodig en een verspilling van belastinggeld. Deze investeringen komen niet terecht bij de uitbreiding van hernieuwbare energie, wat onvermijdelijk tot verdere vertraging leidt. Een echte duurzame energievoorziening is alleen mogelijk met een plutonium- en CO2-vrije energievoorziening.	*Zie de reacties onder 688.1 t/m 688.12.*
689.	**202403858 (Particulier)**	
689.1	Deze reactie is inhoudelijk gelijk aan reactie 74.1 t/m 74.4 en 74.8 t/m 74.10 (nr. 74). Voor de samenvatting van de reactie wordt hiernaar verwezen.	*Deze reactie is inhoudelijk gelijk aan reactie 74.1 t/m 74.4 en 74.8 t/m 74.10 (nr. 202400397). Voor de beantwoording wordt hiernaar verwezen.*
690.	**202403861 (Particulier)**	
690.1	Kernenergie is geen oplossing, zolang er geen oplossing bestaat voor kernafval.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'radioactief afval'.*
690.2	Energiebesparing, isoleren en de inzet van duurzame energie is de enige weg naar een duurzame energievoorziening.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'alternatieven'.*

Indiener	Reactie	*Beantwoording*
691.	**202403864 (Particulier)**	
691.1	In de procedure ontbreekt de afweging over de noodzaak van nieuwe kerncentrales. Om tot goede beslissingen te komen, moet een nul-variant worden meegenomen. Het verdrag van Aarhus schrijft voor dat publieksconsultatie moet plaatsvinden wanneer alle opties open zijn. Alleen zo kan tot een beslissing worden gekomen die optimaal is voor bevolking, milieu en economie. Het is een fundamenteel gemis dat andere oplossingen geen deel uitmaken van de verkenning. De verkenning mag niet beperkt zijn tot het aangeven van een locatie, maar moet ook de argumentatie voor de nul-variant meenemen.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'alternatieven'.*
691.2	De doelstelling is om in 2035 alle elektriciteit CO2-neutraal te produceren. De elektriciteitsproductie zal rond 2030 echter al nagenoeg neutraal zijn. Nu zit Nederland al op 50% groene stroom met een toenemende groei van ca. 10% per jaar. Verdere ontwikkeling na 2030 zal zich richten op een grotere capaciteit ten behoeve van verdere elektrificatie. Met een verdubbeling in de elektriciteitsbehoefte zal de huidige bijdrage van de centrale in Borssele dan terugvallen op ca. 1,5%, een daarmee verwaarloosbare bijdrage leveren. Het kabinet heeft ook aangegeven dat het twee extra kerncentrales wil in de tweede helft van het volgende decennium, na 2035. Daarmee komen de nieuwe kerncentrales aanvullend op een op dat moment reeds bestaande CO2-neutraal elektriciteitssysteem. Welke extra	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'kosten en planning' en 'alternatieven'.*

Indiener	Reactie	***Beantwoording***
	elektriciteitsconsumptie na 2035 wordt nog verwacht en is het niet verstandiger om na 2040 stevig in te zetten op een zuiniger energieverbruik? Hoe ziet de autonome ontwikkeling eruit?	
691.3	Welk voordeel heeft kernenergie boven de import van energie? Gewogen moet worden dat de beoogde kernenergie Nederland niet onafhankelijk kan maken van import, immers ook de radioactieve grondstoffen moet worden geïmporteerd.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'splijtstofketen'.*
691.4	In het voorstel wordt kernenergie omschreven als stabiel en robuust. Risico's op ongevallen en risico's gerelateerd aan het afval zouden goed controleerbaar zijn, maar dat is te rooskleurig. De eindberging van kernafval is nergens ter wereld operationeel. Werken met een technologie waarvan we het afvalprobleem niet hebben opgelost is onbestaanbaar.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'veiligheid' en 'radioactief afval'.*
691.5	De financiële voorzieningen voor de ontmanteling van de centrale in Dodewaard worden, ondanks de gemaakte afspraken, niet volledig door de energiesector gedragen. Het is onbegrijpelijk dat er wordt geïnvesteerd in nieuwe centrales terwijl bij de oude nog niet is begonnen met de afbraak. De huidige situatie laat zien dat de Nederlandse overheid met haar polderbeleid en haar gevoeligheid voor de lobby door grote bedrijven niet adequaat is toegerust om op dit soort kritische technieken verantwoord en vasthoudend toezicht te houden. In hoeverre durft	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'Kosten en planning'.*

Indiener	Reactie	*Beantwoording*
	onze overheid de Borsele centrale uit te schakelen, mocht de exploitatie daarvan toch niet meer voldoende verantwoord blijken?	
691.6	Kernenergie kan CO2-vrij vermogen leveren, zodat het elektriciteit kan leveren wanneer er geen wind of zon is, de zogenaamde "dunkelflaute"-momenten. Kerncentrales kunnen deze momenten niet mitigeren en ze kunnen niet of nauwelijks bijdragen aan de netbalans. Dit kan wel met omgebouwde gascentrales die draaien op groene waterstof. Deze kunnen op- en afgeschaald worden wanneer nodig. Maar nog voor de inbedrijfsname van beoogde kerncentrales zijn ook elektrolyse/fuel-cell installaties denkbaar die bi-directioneel opereren, hetgeen resulteert in een hogere round-trip-efficiency met een full-time balancing operation.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'nut en noodzaak' en 'elektriciteitsnet'.*
691.7	De aspecten m.b.t. de netbalans doen zich nu al voor. De volgende maatregelen moeten nu worden genomen: A) het verleggen van piek- en daluren, waarbij tijdens intensieve zonuren ook het daluur tarief gaat gelden. B) het realiseren van net-batterijen. Dit zal goedkoper moeten worden, door geen net-tarieven te rekenen. Het niet afdoende plaatsen van net-batterij leidt ertoe (1) dat onnodig veel kosten voor oude SDE regelingen voor windstroom moeten worden gemaakt, (2) dat de gemiddelde stroomprijs hoger zal liggen, (3), dat meer stroom moet worden geïmporteerd en (4) dat ook nieuwe stroom-aansluitingen onnodig lang moeten worden	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'elektriciteitsnet'.*

Indiener	Reactie	***Beantwoording***
	uitgesteld. Dit leidt tot een verslechtering van het vestigingsbeleid.	
691.8	De voorgestelde locaties bevinden zich aan de Westkust van Nederland en daar moet rekening worden gehouden met overstromingsgevaar. Overstromingsrisico's zijn in de Internationaal Atomic Energy Agency (IAEA) na aardbevingen en bodemgesteldheid als tweede aandachtspunt genoemd op de veiligheidsladder.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'veiligheid'.*
691.9	Als externe veiligheid serieus wordt genomen, dan kan niet in de grootste Europese haven een kerncentrale worden gebouwd.	*In het kader van de verkenning (waaronder een MER) en bijbehorende achtergrondonderzoeken zal een uitgebreide beoordeling plaatsvinden van de effecten van de nieuwe kerncentrales op externe veiligheid, inclusief cumulatie. De kerncentrales worden uitsluitend op een locatie geplaatst als dit verantwoord is.*
691.10	Ook is kernenergie lastig te combineren met de beoogde waterstofproductie. Dit geldt te meer nu het gaat om een dichtbevolkt gebied in Nederland (de randstad).	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'alternatieven'.*
691.11	De gekozen locaties lijken praktisch en attractief, maar vanuit een veiligheidsoverweging risicovol en dat maakt Nederland kwetsbaar.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'veiligheid'.*
691.12	Adresseer de huidige problemen met de netbalans adequaat en zet vol in op een zo ver mogelijke CO2 neutrale en goed gebalanceerde stroomvoorziening in 2030. De kernenergie plannen mogen geen	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'elektriciteitsnet'.*

Indiener	Reactie	***Beantwoording***
	excuus zijn om de huidige problemen van het stroomnet niet aan te pakken.	
691.13	Breng in de procedure en communicatie helder naar voren dat kernenergie tot aan 2040 niet nodig zal zijn.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'nut en noodzaak'.*
691.10	Bij de afweging moet een nul-scenario worden uitgewerkt.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'alternatieven'.*
691.11	De thans gekozen locaties lijken vanwege de veiligheidsrisico's niet geschikt. Veiligheid moet ook een grotere betekenis krijgen in de procedure.	*Zie de reactie onder 691.9.*
691.12	Inzichtelijk zal moeten worden gemaakt hoe de overheid haar werkwijze zal inrichten, anders dan de huidige praktijk, zodat veiligheidsafspraken harde afspraken worden, die niet in de tijd kunnen derogeren.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'veiligheid'.*
691.13	Zorg voor de daadwerkelijke ontmanteling van de centrale in Dodewaard en monitor de planning voor de ontmanteling van de centrale in Borsele.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'kosten en planning'.*
691.14	Ook zal een duidelijk beeld moeten worden geschetst wat er met reeds bestaand kernafval gebeurt.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'radioactief afval'.*
692.	**202403866 (Particulier)**	
692.1	Indiener begrijpt de noodzaak van infrastructuur voor alternatieve energie en hij geeft dan ook aan dat het project en het onderzoek er op zich goed uit	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'locatie' en 'veiligheid'.*

Indiener	Reactie	*Beantwoording*
	zien. Indiener is alleen niet gelukkig met het idee van een kerncentrale in de buurt. Indiener gelooft namelijk niet dat een kerncentrale veilig kan zijn.	
692.2	Wanneer de exploitatie in een later stadium geprivatiseerd is kan ook de veiligheid en het volgen van de gestelde normen in het geding komen.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'veiligheid' en 'procedure'.*
692.3	Net als andere nutsvoorzieningen zoals drinkwater en andere elektra infrastructuur zal deze ook onder vitale infrastructuur vallen. Gezien de omstandigheden waarin we vanaf nu zullen leven t.o.v. veiligheid lijkt dergelijke infrastructuur uitermate kwetsbaar en schadelijk. Indiener is benieuwd hoe hiermee wordt omgegaan.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'veiligheid'.*
693.	**202403868 (Particulier)**	
693.1	Indiener is voorstander van meer kerncentrales in Nederland.	*Deze reactie is voor kennisgeving aangenomen.*
694.	**202403873 (Particulier)**	
694.1	Indiener vindt de bouw van kerncentrales een onzinnig voornemen, gezien de te verwachten hoge kosten en de lange tijd die ermee gemoeid zal gaan.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'kosten en planning'.*
694.2	Het geld moet geïnvesteerd worden in duurzame energieopwekking, waarvan we op korte termijn de vruchten kunnen plukken.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'alternatieven'.*

Indiener	Reactie	***Beantwoording***
695.	**202403878 (Particulier)**	
695.1	Deze reactie is inhoudelijk grotendeels gelijk aan reactie 604 (nr. 202403560). Voor de samenvatting van de reactie wordt hiernaar verwezen. De aanvullende reacties zijn onderstaand weergegeven.	*Deze reactie is inhoudelijk grotendeels gelijk aan reactie 604 (nr. 202403560). Voor de beantwoording wordt hiernaar verwezen. De beantwoording van de aanvullende reacties zijn onderstaand weergegeven.*
695.2	Kernenergie is niet CO2-neutraal. Het winnen, verwerken en vervoeren van de grondstof (uranium) voor kernenergie geschiedt natuurlijk niet CO2-neutraal. Ook het bouwen van de centrales, de verwerking en opslag van het afval en de ontmanteling is niet CO2-neutraal. Er moet dan ook goed gekeken worden naar de volledige CO2-footprint.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'nut en noodzaak'.*
695.3	Het geld en de tijd die met de voorbereiding/bouw van kerncentrales zijn gemoeid, kan beter worden aangewend als investering in de verdere ontwikkeling van nieuwe energie-opwek-, opslag- en distributie technologieën. Er kan beter een impuls worden gegeven aan werkelijk schone en duurzame energie, zoals verbranding van ijzerpoeder, energie uit afvalstromen onder plasmacondities en waterkracht.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'alternatieven' en 'kosten en planning'.*
695.4	In de energiemix van de toekomst moet meer plaats worden ingeruimd voor herbenutting van bestaande warmte door het stimuleren en beter faciliteren van de aanleg en exploitatie van meer (ondergrondse) warmtenetten in publiek of coöperatief beheer.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'alternatieven'.*

Indiener	Reactie	***Beantwoording***
695.5	De (drager van de kosten van) ontmanteling van de centrales wordt niet afdoende in de plan- en besluitvorming meegenomen.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'kosten en planning'.*
695.6	Indiener verwacht ook meer lef, professionaliteit en serieuze betrokkenheid van het ministerie van EZK in de vormgeving van de participatie door serieus vorm te geven aan dit traject in de geest van de Omgevingswet.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'participatie' en het participatieplan.*
696.	**202403883 (Particulier)**	
696.1	Afgelopen 60 jaar hebben 400 kernreactoren 24.000 jaar gedraaid waarbij er 4 zijn ontploft met gigantische schades. Dat is een kans van 1% op een kernramp gedurende de levensduur van de kernreactor. Uit de Europese stresstest na Fukushima blijkt dat Nederland slecht scoort op nucleaire veiligheid.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'veiligheid'.*
696.2	De gevolgen van een kernramp zijn op de Maasvlakte ernstiger dan in Borssele of Groningen, want zo'n ramp gaat de haven van Rotterdam waarschijnlijk gedurende jaren stilleggen vanwege de radioactiviteit.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'veiligheid'.*
696.3	Het is voor bijv. Rusland makkelijker om een ramp te veroorzaken in Rotterdam gezien het scheepsvaartverkeer.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'veiligheid'.*
696.4	Indiener haalt verschillende data aan naar aanleiding van de Tsjernobyl ramp op basis waarvan hij	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'veiligheid'.*

Indiener	Reactie	*Beantwoording*
	concludeert dat de gevolgen bij een ramp ernstig en verstrekkend zijn. Naarmate het langer geleden is reduceren pro-nucleair organisaties het aantal doden verder. Als een kernramp in Nederland plaatsvindt dan zullen er meer dan 100.000 stralingsdoden zijn, omdat Nederland dichtbevolkt is en de dominante wind uit het zuidwesten komt zodat de radioactiviteit zich over de randstad verspreid.	
696.5	In de omgeving van kerncentrales en kernopslagplaatsen zijn significante toenames van het verschil tussen man/vrouw-verhoudingen bij geboortes. Er worden meer mannen geboren, omdat mannelijk DNA kleiner is waardoor het minder kans loopt (dodelijk) beschadigd te worden door een passerend stralingsdeeltje. Dit fenomeen was ook aan de orde bij de discussie over de kernafvalopslagplaats Gorleben, en heeft een beslissende rol gespeeld bij de voortijdige sluiting van Gorleben. Indiener heeft hiertoe een Duitse presentatie toegevoegd die dieper ingaat op deze situatie.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'veiligheid', 'leefbaarheid en brede welvaart' en 'effecten op milieu'.*
696.6	Ook leidt de toegenomen straling tot een hogere kans op kinderkanker.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'veiligheid', 'leefbaarheid en brede welvaart' en 'effecten op milieu'.*
696.7	De RIVM metingen aan de hekken van de COVRA zijn onzinnig want de hete stralingsdeeltjes passeren hoog boven langs en komen een paar km verder, na afkoeling, pas bij het aardoppervlak.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'veiligheid', 'leefbaarheid en brede welvaart' en 'effecten op milieu'.*

Indiener	Reactie	*Beantwoording*
	Dat blijkt ook uit de metingen aan de sexverhouding bij geboortes in de omgeving (dichtbij de KC veel gunstiger, op afstand 15 - 25km ongunstigst=veel schade).	
697.	**202403885 (In de Lange Mare)**	
697.1	De vraagstelling is te beperkt, de mogelijkheid om géén nieuwe kerncentrales te bouwen moet ook benoemd en voor inspraak openstaan. Het Verdrag van Aarhus geeft aan dat een plan zonder nieuwe kerncentrales als nul-variant meegenomen moet worden. Alle opties moeten dan nog open zijn. Het nut en noodzaak van de bouw van twee kerncentrales moet worden aangetoond met een deugdelijk vergelijk van de verschillende mogelijkheden om een CO2-vrije energievoorziening in 2050 te realiseren (zie scenariostudies van TNO, Berenschot/Kalavasta, Netbeheer Nederland en Witteveen+Bos: kernenergie is in elke studie overbodig: te duur, te inflexibel en te laat). Het is immers van groot belang dat – om het Expert Team aan te halen – "de besluitvorming over kernenergie gebaseerd is op kennis van het (internationale) energiesysteem en hoe het aansluit bij de ontwikkeling van vraag en aanbod van energie".	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'alternatieven' en 'nut en noodzaak'.*

Indiener	Reactie	***Beantwoording***
697.2	Op 11 januari 2024 heeft de Gemeenteraad van Borsele de Borselse Voorwaarden vastgesteld. Deze zijn opgesteld door de inwoners van de gemeente zelf. Indiener schaart zich volledig achter deze voorwaarden en beschouwt deze als onderdeel van deze reactie.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'leefbaarheid en brede welvaart'.*
697.3	In de Lange Mare is een authentiek houten huisje in de polder dat het hele jaar wordt verhuurd. Als er 20 jaar gebouwd gaat worden op enkele km's afstand is het met de rust wel gedaan. Indiener vreest overlast van licht, geluid, stof en voortdurend zwaar bouwverkeer in de wijde omgeving. Indiener vraagt om goed opgezet onderzoek te laten doen naar de impact op het toerisme uit binnen- en buitenland. Er moet vooral een nulmeting worden gedaan.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'leefbaarheid en brede welvaart'.*
697.4	Indiener vraagt daarnaast om een compensatieregeling voor eventuele inkomstenderving.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'kosten en planning'.*
697.5	De extra hoogspannings-wintrackmasten – die zullen moeten komen – zullen het landschap nóg meer ontsieren. Indiener vraagt zich dan ook af wie er door industrieel landschap wil wandelen en fietsen.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'locatie'.*
697.6	Het participatievoorstel maakt niet duidelijk waar de reactie toe zou kunnen leiden. Dit, tezamen met de wisselwerking tussen ministerie en inwoners (het betreft nu een eenzijdige communicatie) moet beter verankerd worden in het participatieplan.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'participatie' en het participatieplan.*

Indiener	Reactie	***Beantwoording***
697.7	Indiener verzoekt op de hoogte gehouden te worden van de behandeling van de reactie.	*Alle reacties worden samengevat en beantwoord in een reactienota. Deze wordt, samen met de inspraakbundel waarin alle geanonimiseerde reacties staan, gepubliceerd op de website van RVO.*
698.	**202403889 (Particulier)**	
698.1	Indiener is voorstander van kernenergie.	*Deze reactie is voor kennisgeving aangenomen.*
698.2	Indiener is tegenstander van windmolens en zonneparken.	*Deze reactie is voor kennisgeving aangenomen.*
699.	**202403893 (Particulier)**	
699.1	Het document lijkt bedoeld te zijn om nieuwe kerncentrales te promoten, terwijl het de start moet zijn van een procedure om de haalbaarheid onafhankelijk te onderzoeken. Er wordt gesuggereerd dat kernenergie onafhankelijker maakt van import van energie uit het buitenland, maar dat is onjuist. Het maakt Nederland afhankelijk van uranium uit het buitenland.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'splijtstofketen'.*
699.2	Kerncentrales blijken veel duurder dan alternatieven. Energieopslag, zonne-energie en windenergie zijn goedkoper. Door de grote economische zone in de Noordzee is veel opwek van wind op zee mogelijk, waarbij er miljarden ontvangen worden voor de concessies, terwijl voor kernenergie miljarden aan garanties gevraagd worden. Energieopslag kan door de markt geleverd	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'nut en noodzaak' en 'alternatieven'.*

Indiener	Reactie	***Beantwoording***
	worden, de overheid hoeft alleen voor de aansluiting te zorgen. Is dus goedkoper en minder risicovol. Door de snelle groei van zonne-energie is er straks een groot energieoverschot waarbij we verplicht zijn om dure atoomstroom af te nemen. Atoomstroom betreft altijd (zeer) langlopende contracten, met hoge afnameverplichtingen en hoge prijzen. Veel risico-opslagen worden doorberekend aan de belastingbetaler.	
699.3	Er wordt gesuggereerd dat kernenergie geschikt is om luwte in zon en wind op te vangen, maar dat is niet zo. Indiener geeft aan dat uit vrijwel alle studies blijkt dat kernenergie weliswaar een hoge leveringszekerheid kent, maar dat kernenergie juist in situaties met voldoende aanbod van andere bronnen juist enorm marktverstorend werkt.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'nut en noodzaak'.*
699.4	Kerncentrales draaien altijd en verdringen hiermee goedkopere zonne- en windenergie, en zijn dan in totaal een duurdere oplossing dan opslag en dynamisch gebruik.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'nut en noodzaak'.*
699.5	Indiener verwijst naar de zin – Veiligheid is een absolute randvoorwaarde voor het bedrijven van een kerncentrale – en trekt dit in twijfel, omdat veiligheid nooit volledig gegarandeerd kan worden. Veiligheid is niet gedefinieerd. De bewering dat bij een incident altijd maatregelen mogelijk zijn om de effecten te beperken is misleidend. In een dichtbevolkt land als Nederland is een groter incident of een ongeluk al gauw catastrofaal.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'veiligheid'.*

Indiener	Reactie	***Beantwoording***
699.6	Ten aanzien van het uitgangspunt van de vestigingsplaatsen van de kerncentrales geeft indiener aan dat de afstand tussen de mogelijke kerncentrale en gevoelige locaties erg klein is. De ramp bij Chernobyl en Fukishima lieten al zien dat grote effecten en langdurige effecten binnen 30 km optreden. België en Japan houden rekening met grotere afstanden.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'veiligheid'.*
699.7	Indiener verwijst naar p. 7 van het voornemen waar staat dat in 2008 de laatste herziening van geschikte locaties is uitgevoerd en vraagt zich af wanneer de lessen uit Fukushima zijn toegepast en welk effect die gehad hebben op deze bepalign. Enkele lessen uit Fukushima waar rekening mee moet worden gehouden: - Hoewel de hoeveelheid directe slachtoffers normaal beperkt blijft, zijn er veel indirecte slachtoffers die nu niet worden meegeteld. - Een kernramp zorgt voor grote maatschappelijke ontwrichting. - Een kernramp resulteert in enorme economische schade.	*De geleerde lessen uit Fukushima zijn opgenomen in internationale richtlijnen. Die worden hier ook gehanteerd.*
699.8	Indiener geeft aan dat het niet verstandig is om enkel te voldoen aan de internationale minimale veiligheidseisen. Het is mogelijk om strengere regels te hanteren. Ook moet er aandacht zijn voor het beschermen van de bevolking als gevolg van een ongeluk in de kerncentrale.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'veiligheid'.*

Indiener	Reactie	***Beantwoording***
699.9	In geval van veiligheidsdenken wordt de locatie bepaald aan de hand van de risico's voor de omgeving en wordt vervolgens gekeken of zo'n locatie geschikt is. In dit geval gebeurt het tegenovergestelde en dat leidt tot verminderde veiligheid. Fukushima wordt als financiële strop beschouwd in plaats van een wake-up call.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'locatie'.*
699.10	Van de GENIII+ kernreactoren zijn er enkele gebouwd. Echter, er is slechts een beperkt aantal reactorjaren opgebouwd met deze typen kerncentrales. Het is dus te vroeg om te zeggen dat bewezen is dat ze veilig zijn. Met name over het model van KHNP, de APR1400 bestaan twijfels. Wel zijn al deze ontwerpen gecertificeerd, maar dat is iets heel anders dan 'bewezen dat ze veilig zijn'.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'veiligheid'.*
699.11	De drie voorgestelde partijen voor de bouw van kerncentrales hebben geen deugdelijk track-record, waardoor er grote financiële en doorlooptijd risico's liggen. Indiener noemt recente voorbeelden van EDF, KHNP en Westinghouse. De belastingbetaler draait opvoor deze risico's.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'kosten en planning'.*
699.12	Nederland heeft zelf geen kennis van zaken als het gaat om bouwen van kerncentrales en de dadendrang toont grote gretigheid en dat kost geld.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'kosten en planning'.*
699.13	Beide voorgestelde locaties zijn ongeschikt als gevolg van externe veiligheidsrisico's.	*In het kader van de verkenning (waaronder een MER) en bijbehorende achtergrondonderzoeken zal een uitgebreide beoordeling plaatsvinden van de effecten van de nieuwe kerncentrales op externe veiligheid, inclusief cumulatie. De kerncentrales*

Indiener	Reactie	***Beantwoording***
		worden uitsluitend op een locatie geplaatst als dit verantwoord is.
699.14	De minister geeft aan dat binnen 3 km geen 'explosieve' activiteiten mogen plaatsvinden. T.a.v. de Maasvlakte-locatie valt op dat de opslagtanks nabij de LNG terminal binnen 3 km liggen, dat de locatie dicht bij een belangrijke zeeroute ligt met alle risico's van dien, dat op de locatie kritische infrastructuur bij elkaar komt, dat het compressorstation van Porthos in de buurt ligt en dat Rotterdam en een groot deel van de Randstand in de buurt ligt.	*De precieze te hanteren afstanden worden onderzocht ten behoeve van het MER.*
699.15	T.a.v. de locatie in Borsele valt op dat meerdere aspecten zoals hiervoor besproken meespelen en dat de zeeroute naar de Antwerpse Haven voor de deur ligt. Ook hier liggen steden in de buurt.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'locatie'.*
699.16	Ook wordt overal over kerncentrales gesproken, terwijl er twee verschillende zaken mee worden bedoeld: kernreactor en kerncentrale. Dit is niet exact en soms verwarrend, omdat het suggereert dat twee kernreactors naast elkaar geen faciliteiten zullen delen.	*Deze reactie is voor kennisgeving aangenomen.*
700.	**202403897 (Ministry of Economic Affairs and Climate Policy - Poland)**	
700.1	Indiener verzoekt om toezending van een officiële kennisgeving (ingevolge artikel 10 van het SEA-protocol en artikel 7 van de SEA Richtlijn – Richtlijn	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'procedure'.*

Indiener	Reactie	*Beantwoording*
	2001/42/EG betreffende de beoordeling van de gevolgen voor het milieu van bepaalde plannen en programma's), het reikwijdtedocument, en de officiële kennisgeving overeenkomstig (ingevolge art. 3 van het Espoo-verdrag en artikel 7 van Richtlijn 2011/92/EU betreffende de milieueffectbeoordeling).	
700.2	Na ontvangst van de betreffende documenten, zal indiener de officiële SEA-procedure en de procedure inzake Richtlijn 2011/92/EU starten. Alleen op basis van de ontvangen stukken besluit de indiener om deel te nemen aan de hiervoor genoemde procedures. Indiener wil nog wel haar waardering uitspreken voor het ministerie voor het implementeren van uitstekend geplande en transparante procedures.	*Deze reactie is voor kennisgeving aangenomen.*
701.	**202403898 (Ministry of Environment of Denmark)**	
701.1	Indiener spreekt zijn dank uit voor het toezenden van de kennisgeving inzake de het voornemen. De kennisgeving is ter consultatie toegezonden aan diverse Deense autoriteiten en belangenorganisaties. Het is ook gepubliceerd op de website van het Deense Agentschap voor milieubescherming.	*Deze reactie is voor kennisgeving aangenomen.*
701.2	Indiener geeft aan graag deel te nemen aan het MER aangezien ze geïnformeerd willen worden over veiligheidskwesties en consequenties van de projecten. Indiener ontvangt dan ook graag alle	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'procedure'.*

Indiener	Reactie	*Beantwoording*
	stukken om zodoende de Deense bevolking en andere relevante partijen op de hoogte te houden en desgewenst opmerkingen kenbaar te maken.	
702.	**202403900 (Federal Ministry for the Environment, Nature Conservation, Nuclear Safety and Consumer Protection, Noordrijn-Westfalen, Duitsland)**	
702.1	Indiener bevestigt de ontvangst van de kennisgeving. Het ministerie van Economische Zaken, Klimaatactie en Energie van de deelstaat Noordrijn-Westfalen, dat in dit geval de bevoegde autoriteit is ingevolge de Duitse wet inzake milieueffectenrapportage, is voornemens te participeren in de procedure.	*Deze reactie is voor kennisgeving aangenomen.*
702.2	Indiener verzoekt om contact op te nemen met het afdelingshoofd voor de verdere stappen.	*Deze reactie is voor kennisgeving aangenomen.*
703.	**202403901 (Federaal Agentschap voor Nucleaire Controle (België)**	
703.1	Indiener wenst als nucleaire veiligheidsautoriteit voor België in verdere stappen van dit project betrokken te worden. De aandacht zal liggen op de mogelijke radiologische/ nucleaire effecten van dit project die relevant kunnen zijn voor België (routine lozingen, accidentele lozingen, transporten, noodplanning, omgevingstoezicht,…). Indiener zal	*Deze reactie is voor kennisgeving aangenomen.*

Indiener	Reactie	***Beantwoording***
	zijn specifieke aandachtspunten kenbaar maken in de reactie op de concept Notitie Reikwijdte en Detailniveau (stap 2 van de procedure).	
704.	**202403902 (Particulier)**	
704.1	Inzetten voor elke provincie een kerncentrale , vooral vanwege de kwetsbaarheid tijdens oorlogstijd. Op die manier kunnen de geldverslindende en horizonvervuilende windmolens en windparken worden verwijderd, en zijn we niet langer afhankelijk van windenergie.	*Deze reactie is voor kennisgeving aangenomen.*
704.2	We hadden hier gisteren mee kunnen beginnen, gebruikmakend van de kennis en technologie uit Nederland.	*Deze reactie is voor kennisgeving aangenomen.*
705.	**202403909 (Gemeente Vlissingen)**	
705.1	In de publicatie van het VenP is vermeld dat voor de bouw van de twee nieuwe kerncentrales de locaties Borssele en Maasvlakte 1 in beeld zijn. Uit de publicatie valt echter niet op te maken dat met Borssele de waarborgingslocatie Borssele/Vlissingen wordt bedoeld, zijnde het gehele Sloegebied (dus inclusief het Vlissingse deel van het Sloegebied). De kennisgeving is hiermee onjuist. Er is ambtelijk verzocht om dit te rectificeren, maar daar is geen gehoor aan gegeven. Uit de publicatie blijkt dan ook niet dat het VenP betrekking heeft op het gehele	*In de concept Notitie Reikwijdte en Detailniveau worden de concrete locaties opgenomen die nader onderzocht zullen worden.*

Indiener	Reactie	***Beantwoording***
	Sloegebied, waardoor het mogelijk is dat er partijen nu niet reageren op het VenP, terwijl zij dat bij duidelijkheid misschien wel zouden doen. De kans is dan ook aanwezig dat hiermee ideeën en knelpunten worden misgelopen en dat niet volledig gebruik wordt gemaakt van lokale (gebieds)kennis). Indiener verzoekt dan ook om dit alsnog te rectificeren en het VenP opnieuw in procedure te brengen.	
705.2	In de kamerbrief d.d. 9 december 2022 is gesteld dat een (politieke) voorkeur uitgaat naar een locatie bij Borssele. Er kan echter niet worden opgemaakt op welke locatie wordt gedoeld. Ook komt niet naar voren of de voorkeurslocatie Borssele in de concept-NRD een andere status zal krijgen dan andere locaties. Indiener verzoekt dan ook om in het vervolg duidelijk aan te geven wat de status is van de voorkeurslocatie Borssele en deze locatie tevens door middel van een kaart weer te geven.	*Verwezen wordt naar de reactie op 705.1.*
705.3	Er wordt in verschillende documenten gesproken over de locatie Borssele, maar het voorstel van indiener is om het vervolg te spreken over de waarborgingslocaties Borssele/Vlissingen.	*Verwezen wordt naar de reactie op 705.1.*
705.4	In bijlage 1 bij het VenP wordt gesteld dat vooral op plekken langs rivieren koeltorens nodig zijn. Het Sloegebied is gelegen aan een estuarium, dat zou betekenen dat er geen koeltorens nodig zijn. In het VenP zijn deze echter niet uitgesloten. Indiener verzoekt om koeltorens uit te sluiten, vanwege de negatieve invloed van koeltorens op het landschap.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'locatie' en 'effecten op milieu'*

Indiener	Reactie	***Beantwoording***
705.5	In het VenP wordt ook een opsomming gegeven van factoren die voor kerncentrales van groot belang zijn bij het zoeken naar een geschikte locatie, maar factoren als leefbaarheid en brede welvaart ontbreken hierin. Ook wordt niet aangegeven of een maatschappelijke kosten/batenanalyse onderdeel is van de scope van de onderzoeken. Zeeland en met name Vlissingen blijft achter op het gebied van brede welvaart. Indiener verzoekt dan ook om te onderzoeken wat de effecten zijn van de nieuwe kerncentrales op factoren als leefbaarheid, brede welvaart en maatschappelijke kosten en baten.	*De genoemde factoren spelen een rol in de afweging. In de concept Notitie Reikwijdte en Detailniveau wordt omschreven welke effecten in beeld worden gebracht.*
705.6	In het VenP wordt geen duidelijkheid gegeven over de afstand en/of reistijd van de tijdelijke werkterreinen t.o.v. de bouwlocatie(s). Indiener vraagt de minister om in de concept-NRD duidelijkheid te geven over waar de (tijdelijke) werkterreinen zijn beoogd en dit integraal onderdeel uit te laten maken van de concept-NRD en tevens aan te geven hoe lang dergelijke werkterreinen benodigd zijn.	*De gevraagde informatie wordt onderzocht ten behoeve van de IEA.*
705.7	Indiener vraagt de minister ook om in de concept-NRD duidelijkheid te geven over de vraag of de tijdelijke huisvesting van werknemers wordt betrokken bij de locatieafweging.	*De gevraagde informatie wordt onderzocht ten behoeve van de IEA.*
705.8	Geef ook aan waar de tijdelijke huisvesting van werknemers is beoogd en op welke wijze voorzien wordt in kwalitatief en kwantitatief voldoende	*De gevraagde informatie wordt, waar mogelijk in deze fase, onderzocht ten behoeve van de IEA.*

Indiener	Reactie	*Beantwoording*
	huisvesting van werknemers, zowel in de bouwfase als in de gebruiksfase van de kerncentrales.	
705.9	Op pagina 10 van het VenP wordt vermeld dat vanuit het gezichtspunt van betaalbaarheid wordt aangenomen dat de twee kerncentrales het meest kostenefficiënt kunnen worden gerealiseerd wanneer deze op één locatie en in serie worden gebouwd. Indiener verzoekt aan de minister om in de concept-NRD aan te geven wat bedoeld wordt met één locatie. Worden hiermee twee locaties binnen één waarborgingslocatie bedoeld?	*Het gaat om één locatie. Dit is verduidelijkt in de concept Notitie Reikwijdte en Detailniveau.*
705.10	Breng het verschil in effecten in beeld tussen het in serie bouwen en het gelijktijdig bouwen van de twee kerncentrales en om in algemene zin in te gaan op alle effecten gedurende de gehele bouwperiode van de twee kerncentrales. Het lijkt aannemelijk dat het in serie bouwen tot gevolg heeft dat de bouwperiode langer is.	*De kerncentrales zullen, gezien ruimtebehoefte, met een korte vertraging op elkaar gebouwd worden.*
705.11	In Figuur 2 op pagina 12 is een kaart/overzicht weergegeven genaamd 'Overzicht procedures energieprojecten in Zeeland'. Reeds in een eerder stadium heeft indiener een dergelijke kaart van het ministerie ontvangen. Daarop waren nog enkele andere energieprojecten opgenomen. Er komen zeer veel belangen en doelen van het Rijk samen op het grondgebied van de gemeente Vlissingen, met name in de omgeving van Sloegebied en woonkernen Ritthem en Oost-Souburg. Indiener heeft de kaart aangevuld met andere nationale belangen en doelen	*In de planvorming zal rekening worden gehouden met de initiatieven van het Rijk op het grondgebied van Vlissingen en de impact die al deze initiatieven tezamen hebben op de leefomgeving.*

Indiener	Reactie	*Beantwoording*
	en als bijlage bijgevoegd. Het gaat om ontwikkelingen vanuit diverse ministeries. Indiener heeft dit gedaan om aandacht te vragen voor de impact van de te maken keuzes op de (leef)omgeving als ook de impact die de bijbehorende processen hebben op onze organisatie. Het heeft tot gevolg dat enerzijds de leefbaarheid onder druk komt te staan en anderzijds dat belangen met elkaar conflicteren. Indiener verzoekt dan ook om in de planvorming rekening te houden met de vele initiatieven van het Rijk op het grondgebied van Vlissingen en de impact die al deze initiatieven tezamen hebben op de leefomgeving.	
705.12	Ga in de concept-NRD niet alleen in op de in figuur 2 van het VenP aangegeven energieprojecten, maar ook op de op bijgevoegde kaart aangegeven nationale doelen en belangen in de omgeving, alsmede andere ontwikkelingen in de omgeving.	*In het MER en de IEA gaan we verder in op autonome ontwikkelingen, raakvlakprojecten en beleidsdoelstellingen.*
705.13	Er is onvoldoende aandacht gegeven aan de leefbaarheid en daarmee draagvlak in de gemeente Vlissingen en indiener verzoekt de minister om in de concept-NRD in te gaan op het aspect draagvlak.	*Draagvlak is geen milieucomponent, maar wordt verder behandeld in de IEA.*
705.14	Indiener gaat graag samen met het Rijk nader in gesprek over de rol en bijdrage. Om hierin de verantwoordelijkheid te kunnen nemen, heeft indiener daarvoor voldoende capaciteit en middelen nodig. Met de huidige capaciteit en financiële situatie is dat niet mogelijk. Indiener wenst dan ook financiële ondersteuning te krijgen van het Rijk.	*Hierover zijn inmiddels afspraken gemaakt.*

Indiener	**Reactie**	***Beantwoording***
705.15	Gelet op de Rijksbelangen op het grondgebied van indiener, verzoekt indiener bovendien een coördinerend gebiedsregisseur aan te stellen om alle ontwikkelingen in de omgeving in goede banen te laten leiden en daarbij tevens ook te hebben voor kansen.	*We hebben voor de drie regio's waarin we onderzoek uitvoeren, een eigen omgevingsteam. De omgevingsmanagers zijn hiervoor het eerste aanspreekpunt.*
705.16	Indiener verzoekt om deze brief en dit verzoek door te geleiden naar het juiste departement, indien deze oproep niet goed geadresseerd is.	*Deze brief is op de juiste plek terechtgekomen.*
706.	**202403913 (Particulier)**	
706.1	Indiener protesteert tegen de bouw van nieuwe kerncentrales. De centrales zijn misschien veiliger dan vroeger, maar nog steeds niet veilig genoeg.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'nut en noodzaak' en 'veiligheid'.*
706.2	Indiener maakt zich zorgen over de mogelijke terroristische acties.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'veiligheid'.*
706.3	Ook geeft indiener aan dat Belgische kerncentrales al in de buurt zitten. Eentje erbij is teveel.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'nut en noodzaak'.*
706.4	Kerncentrales zijn ook veel te duur. Het geld kan beter ergens anders aan worden besteed.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'nut en noodzaak'.*
706.5	Ook geeft indiener aan dat hij de punten in de brief van WISE onderschrijft en hoopt dat de proteststemmen serieus genomen worden.	*Verwezen wordt naar reactie 81 (nr. 202400410).*

Indiener	Reactie	***Beantwoording***
707.	**202403914 (Kaan Omgevingsbeheer waardevolle assets, namens Total Opslag en Pijpleiding Nederland, PZEM Pipe, Zeeland Refinery N.V. en Sloecentrale B.V.)**	
707.1	De zienswijze is ingediend namens verschillende bedrijven (in deze zienswijze aangeduid als Belanghebbenden).	*Deze reactie is voor kennisgeving aangenomen.*
707.2	De ondergrondse infrastructuur van Belanghebbenden is van cruciaal belang voor de bedrijfsvoering. Om de veiligheid van ondergrondse infrastructuur te borgen en ongestoorde ligging te bewerkstelligen, worden de volgende aandachtspunten naar voren gebracht.	*Deze reactie is voor kennisgeving aangenomen,, zie de reactie onder 707.3 en verder.*
707.3	De ondergrondse infrastructuur dient te allen tijde vrij toegankelijk te zijn om adequaat beheer en onderhoud uit te kunnen voeren en het realiseren van kerncentrales brengt een aantal risico's met zich mee. Hierbij kan gedacht worden aan koelwaterleidingen die de ondergrondse infrastructuur van Belanghebbenden zal moeten kruisen of hoogspanningsverbindingen. Dergelijke objecten bemoeilijken de vrije toegang, waardoor het onmogelijk wordt beheers- en onderhoudswerkzaamheden uit te voeren. Belanghebbenden zien graag dat in het NRD een correcte afweging wordt toegepast, waarbij rekening wordt gehouden met de impact op de bestaande ondergrondse infrastructuur.	*De concept NRD is niet de plek om afwegingen te maken, maar om de onderzoeksopzet aan te kondigen. In het MER en de IEA onderzoeken we de ruimtebehoefte, zo ook ondergronds.*

Indiener	Reactie	***Beantwoording***
707.4	Belanghebbenden zijn bereid positief mee te denken in de praktische uitwerking van het VKA maar hierbij zullen de navolgende voorwaarden gelden: A. Door een onafhankelijke partij zal de impact vastgesteld dienen te worden (in bijvoorbeeld het Integrale Effecten Analyserapport); B. Belanghebbenden zullen schadeloos gesteld dienen te worden indien er maatregelen genomen dienen te worden; C. De bedrijfsvoering dient in geen geval verstoord te worden. Belanghebbenden benadrukken dat het verleggen van ondergrondse infrastructuur een majeure impact met zich meebrengt. Het geniet dan ook de voorkeur dat er een zorgvuldige afweging wordt gemaakt en dat de plannen zodanig worden ontworpen dat de bestaande ondergrondse infrastructuur geen of minimale aanpassingen behoeven.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'procedure'.*
707.5	Ook dient de veiligheid van de ondergrondse infrastructuur en assets altijd gegarandeerd te zijn. Werkzaamheden in de nabijheid zullen zorgvuldig afgestemd moeten worden en dienen goedkeuring te krijgen van Belanghebbenden. De hierbij te stellen voorwaarden zullen Belanghebbenden in een later stadium graag toelichten.	*Deze reactie is voor kennisgeving aangenomen.*

Indiener	Reactie	***Beantwoording***
707.6	De buisleidingen van Belanghebbenden bestaan uit diverse componenten die onafgebroken en ongestoord dienen te blijven functioneren. Door ontwikkeling van hoogspanningsverbindingen kan het buisleidingsysteem verstoord worden door bijvoorbeeld Elektromagnetische Interferentie. Belanghebbenden verzoeken dan ook dat een onafhankelijke partij aantoont dat het VKA geen onoplosbare impact heeft op haar buisleidingensysteem, bijvoorbeeld op de Kathodische Bescherming. Indien de impact middels maatregelen niet binnen de gestelde kaders opgevangen kan worden, dan kan de ontwikkeling simpelweg niet plaatsvinden.	*De effecten op ondergrondse infra onderzoeken we in het MER en de IEA.*
707.7	Belanghebbenden benadrukken dat ten behoeve van de onlangs gerealiseerde hoogspanningsverbindingen significante maatregelen genomen zijn, waardoor de mogelijkheid bestaat dat door toevoeging van nog meer hoogspanningsverbindingen of ophoging van de ontwerpwaarde van de huidige hoogspanningsverbindingen er geen passende maatregelen meer denkbaar zijn.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'elektriciteitsnet'.*
707.8	Indien het VKA, de tracering van de hoogspanningsverbindingen en impact hiervan op de assets van Belanghebbenden bekend wordt, staan Belanghebbenden open voor een gesprek waarmee men graag positief meedenkt in mogelijke maatregelen.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'participatie' en het participatieplan.*

Indiener	Reactie	***Beantwoording***
708.	**202403916 (Particulier)**	
708.1	De gemeente Westland heeft nagelaten bewoners te informeren over de komst van een eventuele kerncentrale op de Maasvlakte. Op de laatste dag dat het mogelijk is om een zienswijze in te dienen, hoort indiener pas van het plan.	*Het is de verantwoordelijkheid van de minister van KGG om de belanghebbenden tijdig in kennis te stellen. Dit is onder andere gebeurd door het plaatsen van advertenties in huis-aan–huisbladen in de regio.*
708.2	Waarom moet het zo dicht bij dichtbevolkt gebied komen.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'locatie'.*
709.	**202403917 (Particulier)**	
709.1	Indiener geeft aan dat het geen goed plan is om nu opnieuw het kernenergie-pad op te gaan. Elke techniek heeft een sociale component. Bij kernenergie zit men onherroepelijk vast aan internationale netwerken en safeguardsstructuren. Op dit moment neemt Rusland het leeuwendeel van het nucleaire complex in beslag. Er wordt verwezen naar de volgende link: https://www.justsecurity.org/73422/trumps-impact-onnuclear-proliferation/	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'nut en noodzaak'.*
709.2	De minister heeft een bestuurskunde-achtergrond en geen achtergrond in een technische wetenschap. Het is gevaarlijk, het leidt tot afval en het is duur.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'veiligheid', 'radioactief afval' en 'kosten en planning'.*

Indiener	Reactie	***Beantwoording***
709.3	Het is verstandiger om voor zonne-energie en batterijen te gaan. Ook het natuurkundig onderzoek Amolf kiest hiervoor.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'alternatieven'.*
709.4	Indiener schrijf vanuit zijn aanzienlijke onderzoekservaring in de kernenergiegeschiedenis en verwijst naar enkele publicaties. Indiener licht graag het een en ander toe.	*Deze reactie is voor kennisgeving aangenomen.*
710.	**202403918 (Particulier)**	
710.1	Vanuit de gemeente Westland dat op nog geen 10 km ligt) is geen actieve communicatie geweest over het reageren op kernenergie op de Maasvlakte.	*Verwezen wordt naar de reactie op 708.1.*
710.2	Het is belachelijk dat dit wordt overwogen in de buurt van zo'n drukbevolkt gebied wat ook nog eens een van de grootste leveranciers is van gezonde groente.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'locatie' en 'veiligheid'.*
710.3	Indiener wil geen kernenergie zo dichtbij.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'nut en noodzaak'.*
711.	**202403919 (Particulier)**	
711.1	Indiener komt uit Poelkade (8 km van de Maasvlakte af) en kijkt uit op de molens van de Maasvlakte en de koelcentrales. Indiener vraagt zich af waarom we kerncentrales zouden willen bouwen in het	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'locatie' en 'veiligheid'.*

Indiener	Reactie	***Beantwoording***
	dichtstbevolkte en kwetsbare gebied in Nederland. Indiener verzoekt om het niet te laten gebeuren.	
712.	**202403922 (Particulier)**	
712.1	Indiener is het er niet mee eens, aangezien hij heel dichtbij woont en zich grote zorgen maakt over de gezondheid van zichzelf en anderen om hem heen.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'nut en noodzaak'.*
713.	**202403927 (Stichting Dorpsraad Borssele)**	
713.1	Indiener wil geen standpunt innemen over kernenergie of over het plan om nieuwe kerncentrales te bouwen. Indiener wil wel goede afspraken maken over de voorwaarden voor de bouw. Ook uit indiener de twijfel of Borssele een geschikte locaties is voor de bouw van nieuwe kerncentrales.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'locatie'.*
713.2	De gemeente Borsele en de provincie Zeeland hebben een participatietraject doorlopen met als resultaat een gemeentelijk en provinciaal voorwaardenpakket. Indiener hoop en verwacht dat het ministerie van EZK dit voorbeeld volgt. Indiener verwacht wel meer van een volwaardig participatietraject. Het wordt wel gewaardeerd dat er een omgevingsmanager is aangesteld.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'participatie' en het participatieplan.*

Indiener	Reactie	***Beantwoording***
713.3	Indiener geeft aan dat met goede voorwaarden de leefomgeving en leefbaarheid van inwoners kan worden gewaarborgd. Overleg hierover met de dorpsraad heeft prioriteit. Daar komt bij dat medio 2025 het Rijk-Regio pakket – tegelijk met de definitieve locatiekeuze – wordt vastgesteld. Indiener is bang dat de voorwaarden dan bepaald worden door de uitkomsten van de onderzoeken, terwijl de voorwaarden juist meegenomen moeten worden in de onderzoeken. Als indiener moet wachten op de uitkomst van onderzoeken en pas medio 2025 het Rijk-Regio pakket wordt vastgesteld met daarin de voorwaarden, wat is er momenteel dan te bespreken in het kader van een zinvolle participatie?	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'participatie' en het participatieplan. Parallel wordt gewerkt aan een rijk-regiopakket.*
713.4	Indiener haalt aan dat Borssele en de Maasvlakte zijn aangewezen als mogelijke locatie voor de bouw van twee nieuwe kerncentrales. Borssele geldt daarbij als voorkeur. Argumenten zijn o.m.: er is ruimte binnen het Sloegebied, er is reeds infrastructuur aanwezig en er is draagvlak onder de bevolking. De keuze voor de uiteindelijke locatie moet transparant, begrijpelijk en goed onderbouwd zijn.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'locatie'.*
713.5	Indiener twijfelt aan de argumenten voor de huidige keuze van Borssele. Er is al langere tijd discussie over de beschikbare ruimte. Zo heeft TenneT aangegeven dat de bestaande en geplande infrastructuur geschikt is voor maximaal 1	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'locatie'.*

Indiener	Reactie	***Beantwoording***
	kerncentrale en alleen in het meest gunstige scenario.	
713.6	Bij het verondersteld aanwezig draagvlak onder de bevolking wordt steeds dezelfde fout gemaakt. Er is draagvlak voor de bestaande kerncentrales, maar volgens indiener (en lokale vertegenwoordigers) is er absoluut geen draagvlak voor twee extra kerncentrales en de bijbehorend langdurige bouwoverlast. Ook ontbreekt ieder spoor van een goed bevolkingsonderzoek.	*Draagvlak kan meewegen in een besluit ergens wel of geen kerncentrales te vestigen.*
713.7	Indiener dringt sterk aan op het uitvoeren van nader onderzoek naar aanvullende gebieden als mogelijke locatie voor de kerncentrales.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'locatie'.*
713.8	Indiener wil graag dat de volgende criteria worden meegenomen bij de locatiekeuze: - het al dan niet kunnen voldoen aan zojuist besproken voorwaarden.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'locatie'.*
713.9	- de afstemming met andere Rijksinpassingsplannen in het gebied. Borsele heeft te maken met 7 Rijksinpassingsplannen en er is onvoldoende coördinatie tussen de projecten en het ontbreekt aan een totaaloverzicht. Indiener is dan ook van mening dat vóor de keuze van de definitieve locatie van de kerncentrales een totaaloverzicht moet zijn uitgewerkt.	*De samenhang tussen diverse projecten in de regio's wordt inzichtelijk gemaakt in het MER en de IEA.*
713.10	- de impact op de lokale economie en bedrijvigheid; hierbij inbegrepen de impact op bedrijven, die noodzakelijk zijn voor de energietransitie. Gaat de	*Dit wordt onderzocht, waar mogelijk, voor de IEA. In de vervolgfase na locatiebesluit dient er diepgaander onderzocht te worden wat de sociaaleconomische*

Indiener	Reactie	***Beantwoording***
	bouw van kerncentrales niet ten koste van andere bedrijvigheid? Dat kan door de directe gevolgen, zoals het ruimtebeslag en het beslag op de havencapaciteit. Het kan ook indirect zijn door een overspannen arbeidsmarkt, problematische bereikbaarheid door verkeersdrukte, tekort op de woningmarkt. Is een havengebied c.q. een aanlandingsplaats voor windenergie wel een goede locatie voor extra kerncentrales? Het negatieve effect op lokale bedrijvigheid zou meegewogen moeten worden in de locatiekeuze. Zeker als het gaat om activiteiten, die noodzakelijk zijn voor de energietransitie.	*impact is en worden er afspraken gemaakt in een rijk-regiopakket.*
713.11	Voor een goede participatie is een goede informatievoorziening een vereiste. Niet alleen naar de dorpsraden, maar ook naar de inwoners. De omvang en impact van de energieprojecten rechtvaardigt een informatiecentrum voor de energietransitie.	*Inmiddels is er een informatiecentrum in Borssele.*
713.12	Belangrijk is dat alle gezichtspunten evenwichtig worden vertegenwoordigd. Vertel het eerlijke verhaal en niet het meest optimistische scenario, zeker als het gaat om bouwtijd, kosten en economische voordelen. Indiener verwijst naar de uitspraken van één van de leden van het Expertteam Energiesysteem 2050 in BNR Nieuws.	*We streven ernaar een object beeld bij de regio's neer te leggen met de uitkomsten van onze onderzoeken.*
713.13	Indiener zou graag de reactie willen toelichten en bespreken in het Sloedorpenoverleg.	*Deze reactie is voor kennisgeving aangenomen.*

Indiener	Reactie	***Beantwoording***
714.	**202403930 (Particulier)**	
714.1	Indiener geeft aan dat het in deze fase onduidelijk is hoe breed de participatie is en waar het precies op ziet. Zo staat in de beschrijving dat in principe de voorkeur uitgaat naar de locatie Borssele of Maasvlakte 1, maar andere locaties ook mogelijk zijn. Niet geheel duidelijk is of dit dan de locaties betreft die eerder in beeld waren zoals Moerdijk en Eemshaven, of dat dit ook nieuwe locaties op andere plekken kan betreffen.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'participatie' en het participatieplan.*
714.2	Indiener wil ook zijn zorgen uiten over het vergroten van de Nederlandse kernenergie. Vooral in het kader van veiligheid en dat met name de veiligheid van de infrastructuur in het kader van de klimaatverandering en de mogelijke stijging van de zeespiegel. Daarnaast maakt indiener zich ook zorgen om de veiligheid vanuit de oorlogsdreiging en/of terroristische motieven.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'locatie'.*
715.	**202403940 (Particulier)**	
715.1	Indiener kan zich niet vinden in het idee van 1 of meerdere kerncentrales in Borsele. Zeeland is te warm voor meerdere kerncentrales. Er moeten te hoge koeltorens komen.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'locatie'.*
715.2	In het noorden van Nederland – waar het altijd veel kouder is en geen te hoge koeltorens nodig zijn – is een veel meer geschikte omgeving. Ook zijn er	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'locatie'.*

Indiener	Reactie	***Beantwoording***
	plannen voor een waterstoffabriek en die hebben veel stroom nodig.	
715.3	Er zijn plannen voor vier kerncentrales. Indiener stelt voor om ze – mede vanwege de veiligheid – te verdelen over meerdere plekken in Nederland.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'locatie'.*
715.4	Zeeland is een provincie van veel wind, zon en veel warm zeewater. Dus plaats de centrales daar waar het kouder is en niet in Zeeland.	*Zie de reactie onder 715.1*
716.	**202403941 (Particulier)**	
716.1	Wind- en zonne-energie hebben te veel nadelen: - Weerafhankelijk, altijd fluctuatie, zelfs productie van waardeloze stroom. - Waardeloze stroom inzetten voor H2-productie is ontzettend duur. - Het netwerk is enorm duur. - Netwerk is erg kwetsbaar in geval van conflict. - Enorme vervuiling van landschap. Nederland is te klein voor grootschalige wind- en zonne-projecten. Het heeft een negatieve invloed op recreatiemogelijkheden. - Zeldzame vogelsoorten vliegen zich dood op de windturbines.	*Deze reactie is voor kennisgeving aangenomen.*

Indiener	Reactie	***Beantwoording***
	- Windturbines zijn ziekmakend door o.a. slagschaduw en infrageluid. - Windturbines en zonnepanelen nemen enorm veel ruimte in beslag. - Op de Noordzee is veel windenergie slecht voor het zeeleven en visserij. - Windturbines op zee zorgen zelfs voor opwarming. - Door wind- en zonne-projecten ontstaat sociale onrust. De één wordt er rijk van en de ander zit in de problemen. - Wind- en zonprojecten gebruiken enorme hoeveelheden grondstoffen. Hierdoor ontstaan extra milieuproblemen.	
716.2	Een alternatief is de duurzame, veilige, rendabele nu-CO2-Kernenergie. Dat is de beste oplossing.	*Deze reactie is voor kennisgeving aangenomen.*
716.3	Wind- en zonne-energieprojecten gaan maar betrekkelijk kort mee en er blijft een hoop rotzooi over.	*Deze reactie is voor kennisgeving aangenomen.*
716.4	De vier belangrijkste argumenten (afvalprobleem, gevaarlijk, duurt te lang en te duur) tegen kernenergie kloppen niet. Het bouwen kost 8 miljard, de bouw duurt 8-10 jaar en de kerncentrale gaat 60 a 80 jaar lang mee. Voor afval is er eind-berging en/of hergebruik. Ook wordt kernenergie onterecht uitgesloten van de klimaat-tafels. De	*Deze reactie is voor kennisgeving aangenomen.*

Indiener	Reactie	***Beantwoording***
	directeur van IEA promoot de inzet van kernenergie voor het behalen van de klimaatdoelen.	
716.5	Met kerncentrales kun je stroom, waterstof en warmte maken.	*Deze reactie is voor kennisgeving aangenomen.*
716.6	Indiener haalt ook nog op grote lijnen de drie mogelijke opties aan (kerncentrales zoals we die nu kennen, Small Modular Reactors en Thorium MSR centrale.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'alternatieven'.*
716.7	Indiener zou een reactie op prijs stellen.	*Dit is de reactie, waarvan u in kennis bent gesteld.*
717	**202403960(Particulier)**	
717.1	Deze reactie is inhoudelijk grotendeels gelijk aan reactie 176 (nr. 202401467). Voor de samenvatting van de reactie wordt hiernaar verwezen. De aanvullende reacties zijn onderstaand weergegeven.	*Deze reactie is inhoudelijk grotendeels gelijk aan reactie 176 (nr. 202401467). Voor de beantwoording wordt hiernaar verwezen. De beantwoording van de aanvullende reacties zijn onderstaand weergegeven.*
717.2	Neem een voorbeeld aan Denemarken met twee energiehubs op eilanden in de Noord- en Oostzee. Zij zijn in de toekomst daadwerkelijk onafhankelijk in hun energievoorziening, Nederland niet op de door u voorgestelde manier.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'nut en noodzaak' en 'locatie'.*
717.3	Kerncentrales zijn schreeuwend duur en lopen altijd fors uit hun budget. Belastinggeld kan veel beter en efficiënter worden ingezet.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'kosten en planning'.*

Indiener	Reactie	***Beantwoording***
717.4	Er wordt geen rekening gehouden met de zeespiegelstijging waardoor bij de locatie Borssele het risico groter wordt op overstromingen.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'veiligheid'.*
717.5	Het is met minder belastinggeld mogelijk om met alternatieve energiebronnen een buffer te creëren zoals waterstofproductie en opslag/elektriciteitsproductie en/of deeluitvoering van het plan Lievens (wateropslag in stuk IJsselmeer).	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'alternatieven'.*
718	**202403964 (Particulier)**	
718.1	De nadelen van kerncentrales wegen zwaarder dan de voordelen. Zo zadelen we mensen en de aarde op met 100.000 jaar radioactief afval.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'nut en noodzaak' en 'radioactief afval'.*
718.2	Kernenergie komt niet op tijd voor de klimaatcrisis.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'kosten en planning'.*
718.3	Kernenergie is duurder dan groene energie.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'kosten en planning'.*
718.4	Kernenergie vertraagt de transitie naar groene energie.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'alternatieven'.*
718.5	Kernenergie vertraagt de ontwikkeling van nieuwe technieken, zoals technieken voor de opslag van energie. Kernenergie vergroot het risico op verspreiding van technieken en brandstof voor de ontwikkeling van kernwapens.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'alternatieven'.*

Indiener	Reactie	***Beantwoording***
718.6	Het is verstandiger en beter om geen kerncentrales te bouwen, maar om groene energie te ontwikkelen.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'alternatieven'.*
719	**202403965 (Particulier)**	
719.1	Indiener wil zijn stem tegen kernenergie uitbrengen. Kernenergie is te gevaarlijk.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'nut en noodzaak' en 'veiligheid'.*
719.2	Kernenergie levert vervuilend afval op voor de komende generaties en de hoeveelheid afval blijft zich opbouwen.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'radioactief afval'.*
719.3	Ook kan het afval in vuile wapens gebruikt worden en bij een ongeluk/aanslag worden miljoenen mensen het slachtoffer.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'veiligheid'.*
719.4	Kernenergie is ook geen oplossing tegen klimaatverandering, omdat het te lang duurt om centrales te bouwen. De klimaatdoelen worden niet gehaald als we wachten op de bouw van kerncentrales.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'kosten en planning'.*
719.5	Ook zijn kerncentrale erg duur in de aanleg en het opwekken van kernenergie kost ook geld.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'kosten en planning'.*
719.6	Wind- en zonne-energie zijn sneller en goedkoper te realiseren en geven ook niet dezelfde verontreiniging. Er zijn dus betere/ veiligere alternatieven.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'alternatieven'.*

Indiener	Reactie	***Beantwoording***
719.7	Indiener verwijst naar het IPPC-rapport "Strengthening and implementing the global response" en een folder van Greenpeace, genaamd "Kernenergie: overbodig onheil".	*Deze reactie is voor kennisgeving aangenomen.*
720	**202403967 (Particulier)**	
720.1	Nieuwe kerncentrales passen niet in de toekomstige behoefte naar flexibel vermogen.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'nut en noodzaak'.*
720.2	De bouwkosten zijn zeer hoog en de operationele kosten zijn duurder dan bij zonne- en windenergie.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'kosten en planning'.*
720.3	Ook kost het een hoop geld om de centrale te ontmantelen. Het bouwen van kerncentrales is niet interessant gelet op de kosten en het kan alleen worden gerealiseerd op kosten van de belastingbetaler.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'kosten en planning'.*
720.4	Er is ook nog geen oplossing voor kernafval, waardoor het ook niet past in een circulaire economie.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'radioactief afval'.*
721.	**202403971 (Particulier)**	
721.1	Indiener geeft aan dat gascentrales tegen geringe kosten geschikt gemaakt kunnen worden voor waterstof. De verdere ontwikkeling van o.a. windturbineparken op zee, de opslag van groene waterstof en innovatieve ontwikkeling van opslag	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'alternatieven'.*

Indiener	Reactie	***Beantwoording***
	van elektriciteit, maken de realisering van kerncentrales overbodig.	
721.2	Het argument van Dunkelflaute heeft door het groeiende netwerk van waterstof geen betekenis meer.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'nut en noodzaak'.*
721.3	Het grootste probleem is het energietransport (TenneT). Voor een objectieve, evenwichtige, beoordeling van kernenergie acht indiener het geschetste scenario onmisbaar.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'elektriciteitsnet'.*
722.	**202403973 (Particulier)**	
722.1	Als inwoner van Zeeland maakt indiener bezwaar tegen het plan om een of meerdere kerncentrales in Zeeland te bouwen.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'nut en noodzaak' en 'locatie'.*
722.2	Naast het gevaar, is indiener ongerust over het kernafval. In de afgelopen 60 jaar is daar geen oplossing voor gevonden en indiener vraagt zich af of dat de komende 60 jaar wel gaat lukken. We zadelen de toekomstige generaties ermee op.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'veiligheid' en 'radioactief afval'.*
722.3	Het is volgens indiener een heilloze weg om de zak van Zuid-Beveland te verzieken met bouwactiviteiten, elektriciteitsmasten en koeltorens.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'leefbaarheid en brede welvaart' en 'elektriciteitsnet'.*
722.4	Indiener vraagt om nog eens goed na te denken dit Zeeland niet aan te doen.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'locatie'.*

Indiener	Reactie	***Beantwoording***
723.	**202403980 (Particulier)**	
723.1	Indiener is diep ongelukkig met het voorgenomen besluit tot de nieuwbouw van twee grote ouderwetse kerncentrales op de voorkeurslocatie Borsele.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'nut en noodzaak'.*
723.2	De duurzame en veilige toekomst van indieners kleinkinderen is er niet mee gediend.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'veiligheid'.*
723.3	Participatie zoals die nu wordt aangeboden is een te grote opgave voor gewone mensen. Het lijkt er soms op dat geen deelname aan de besluitvorming is gewenst. Er worden geen inhoudelijke antwoorden gegeven. Indiener voelt zich niet serieus genomen.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'participatie' en het participatieplan.*
723.4	Deze reactie is voor het overige inhoudelijk gelijk aan reactie 176 (nr. 202401467). Voor de samenvatting van de reactie wordt hiernaar verwezen.	*Deze reactie is voor het overige inhoudelijk gelijk aan reactie 176 (nr. 202401467). Voor de beantwoording wordt hiernaar verwezen.*
724.	**202403981 (Particulier)**	
724.1	Indiener heeft de volgende vragen m.b.t. de bouw van de nieuwe kerncentrales: Wat wordt het zeespiegel niveau in 2100 in het ergste geval?	*Een kerncentrale is bestand tegen overstromingen door zeespiegelstijging. Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'veiligheid'.*
724.2	Wat is de kans op overstroming van de kerncentrale in 2100?	*Een kerncentrale is bestand tegen overstromingen. Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'veiligheid'.*

Indiener	Reactie	*Beantwoording*
724.3	Hoe groot is de onbewoonbare zone na een kernsmelting?	*Verwezen wordt naar de reactie op 503.3*
724.4	Hoe lang is deze zone dan onbewoonbaar?	*Verwezen wordt naar de reactie op 503.3*
724.5	Wat is de economische schade na een kernsmelting?	*Verwezen wordt naar de reactie op 503.3*
724.6	Hoeveel subsidie is er nodig voor een kerncentrale?	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'kosten en planning'.*
724.7	Bij wie worden de financiële risico's gelegd?	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'kosten en planning'.*
724.8	8. Wat betekenen die financiële risico's voor de Nederlandse belastingbetaler?	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'kosten en planning'.*
724.9	Voor wie is deze energie bedoeld?	*Elk Europees land gaat over de eigen energievoorziening; zo ook in Nederland.*
724.10	Wat is de veiligste locatie voor een kerncentrale in Nederland?	*Dit onderzoeken we nu ten behoeve van de voorkeursbeslissing.*
724.11	Welke garanties worden geboden zodat ongevallen als bij Three Mile Island, Windscale, Tsjernobyl en Fukushima niet zullen gebeuren?	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'veiligheid'.*
724.12	Welke terroristische en andere bedreigingen worden onderkend ten aanzien van de voorgenomen nieuwe kerncentrales?	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'veiligheid'.*
724.13	Welke inlichtingen- en veiligheidsscenario's zijn voor de voorgenomen nieuwe kerncentrales	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'veiligheid'.*

Indiener	Reactie	***Beantwoording***
	aan de orde?	
724.14	Welke garanties zijn er dat de voorgenomen nieuwe kerncentrales niet zullen leiden tot verdere vrijheids- en rechtsbeperkingen van Nederlandse burgers?	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'veiligheid'.*
724.15	Passen nieuwe kerncentrales wel op het energienetwerk?	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'elektriciteitsnet'.*
724.16	Waarom wordt de nadruk niet gelegd op het besparen van energie in plaats van het opwekken van meer?	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'alternatieven'.*
724.17	Waarom wordt er niet onderzocht of de levensduur van bestaande kerncentrales verlengd kan worden, zodat die ons kunnen helpen tijdens de energietransitie? Het is goedkoper én ze staan er toch al.	*De (bedrijfsduurverlenging van de) bestaande kerncentrale valt buiten de onderhavige procedure. Verwezen wordt naar de website van RVO.*
724.18	Deze reactie is voor het overige inhoudelijk gelijk aan reactie 74.1 t/m 74.4 en 74.7 t/m 74.10 (nr. 202400397). Voor de samenvatting van de reactie wordt hiernaar verwezen.	*Deze reactie is voor het overige inhoudelijk gelijk aan reactie 74.1 t/m 74.4 en 74.7 t/m 74.10 (nr. 202400397). Voor de beantwoording wordt hiernaar verwezen.*
725.	**202403986 (stichting Behoud de Zak van Zuid-Beveland (BZZB))**	
725.1	Indiener vreest onaanvaardbare aantasting van de kwetsbare waarden van landschap, natuur en	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'effecten op milieu'.*

Indiener	Reactie	***Beantwoording***
	cultuurhistorie van de Zak van Zuid-Beveland (Waardevol Cultuur Landschap).	
725.2	Kerncentrales van het type Gen III+ hebben geen toekomstwaarde en dragen niet bij aan een veilige en duurzame energievoorziening.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'nut en noodzaak' en 'alternatieven'.*
725.3	Aandacht en zorg wordt gevraagd voor relevante aspecten.	*In het kader van het MER en bijbehorende achtergrondonderzoeken zal een uitgebreide beoordeling plaatsvinden van de omgevingseffecten van de nieuwe kerncentrales, waaronder veiligheid, gezondheid en bouwhinder. Vervolgens zal een bredere belangenafweging plaatsvinden, waarin ook de uitkomsten van het participatieproces (zoals in het Voorstel voor participatie geschetst is) meegewogen zullen worden.*
725.4	Indiener wijst ook op de Borselse Voorwaarden.	*Deze reactie is voor kennisgeving aangenomen.*
725.5	Indiener stelt het op prijs als de reactie wordt meegenomen bij het opstellen van de concept-NRD en het participatieplan.	*Deze reactie is voor kennisgeving aangenomen.*
725.6	Indiener heeft als statutaire doelstelling de kwetsbare waarden van de Zak van Zuid-Beveland in natuurwetenschappelijke, landschappelijke en cultuurhistorische betekenis te bewaken en bewaren. Eén van de kernpunten hierbij is het handhaven van de groene grens tussen het haven- en industriegebied Sloe en het omliggende authentieke agrarische landschap. Indiener heeft zich bij alle procedures m.b.t. ruimte vragende projecten ingezet	*Deze reactie is voor kennisgeving aangenomen.*

Indiener	Reactie	***Beantwoording***
	en respect gevraagd voor de regionale omgevingsidentiteit en –kwaliteit.	
725.7	Indiener wil opmerken dat de ervaring is dat de behandeling van de inbreng van indiener teleurstellend is. Indiener heeft niet het gevoel dat de bijdragen worden begrepen en verstaan. Het lijkt er volgens indiener op dat de reacties niet op prijs worden gesteld en dat vervolgens in een reactienota zaken worden herhaald die al gezegd zijn.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'participatie' en het participatieplan.*
725.8	Het geven van informatie is niet meer dan de eerste stap op de participatieladder. Er is geen sprake van meedoen en deelhebben in het besluitvormingsproces.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'participatie' en het participatieplan.*
725.9	Het kabinet heeft besloten om in te zetten op de voorbereiding van twee nieuwe kerncentrales, omdat dat een belangrijke bijdrage kan leveren aan de klimaatdoelstellingen. De onderbouwing hiervan is echter dun en bovenal politiek wensdenken. Indiener verzoekt deze stellingname te heroverwegen en opnieuw naar het advies van het Expertteam ETES 2050 te kijken. Kernenergie is geen oplossing voor het klimaatprobleem.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'nut en noodzaak'.*
725.10	De keuze voor de Gen III+ kerncentrales is gebaseerd op weinig tot niks. Het zijn hoog ingewikkelde – want risicovolle – en uiterst kostbare stoommachines met een beperkt elektrisch rendement van 37%; de rest moet worden weggekoeld als ongebruikte warmte. De kabinetsbrief zegt niet te willen wachten op	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'kosten en planning'.*

Indiener	Reactie	*Beantwoording*
	verbeteringen en innovatieve nucleaire installaties (FOAK) en kies voor de ouderwetse installaties (bewezen techniek – NOAK). Van de Gen III+ atoomcentrales is er één die – na jaren vertraging en een verdubbeling van de kosten – één jaar draait. De andere twee centrales (Hinkley Point C UK en Flamanville Fr) zijn nog steeds niet gereed, verdubbeling en verdrievoudiging van kosten en (meer dan) tien jaren van extra bouwtijd voorzien. Indiener verzoekt om de werkelijkheid onder ogen te zien.	
725.11	Kernenergie is een ouderwetse fossiele lineaire industrie. De winning van uraniumerts vindt plaats onder milieuvernietigende omstandigheden, met ernstige nadelige effecten voor de mensen in de omgeving. Tijdens de exploitatie produceren de centrales radioactieve stoffen die in de omgeving worden geloosd en kernenergie maakt radioactief afval dat vele jaren veilig moet worden opgeslagen. Daarvoor is nog geen oplossing.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'effecten op milieu'.*
725.12	Kernenergie is niet duurzaam. Ook volgens de Europese taxonomie mag kernenergie in ons land niet tot duurzame economische activiteiten worden gerekend.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'nut en noodzaak'.*
725.13	Kernenergie past niet in het tijdpad van duurzame energietransitie. Het kabinet zegt te verwachten dat kernenergie in 2035 kan bijdragen aan een CO2-arme elektriciteitsopwekking. Die verwachting is alleen niet onderbouwd met de recente ervaringen met de nieuwbouw van kerncentrales. Als het	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'nut en noodzaak' en 'alternatieven'.*

Indiener	Reactie	*Beantwoording*
	kabinet werkelijk meent in 2035 de elektriciteitsopwekking te verduurzamen, dan is de weg van versnelling in Wind op Zee meer aan te bevelen.	
725.14	Indiener zou ook graag zien dat de verschillen in innovatiesnelheid en –potentie tussen kernenergie en duurzame bronnen nader worden beschouwd. Kerncentrales moeten om financiële redenen 60 tot 80 (of meer) jaren in bedrijf blijven, en dus ouderwets blijven. Terwijl zon en wind met een financiële cyclus van 15 jaar een veel kortere innovatietijd kennen en ieder jaar beter en goedkoper worden.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'alternatieven'.*
725.15	Kernenergie is te duur. De (kost)prijs van kernenergie is vier tot vijf keer zo hoog als stroom uit hernieuwbare bronnen (zoals wind en zon). Er zijn geen marktpartijen die in de nieuwbouw van kerncentrales willen investeren en banken en investeringsmaatschappijen vinden de financiële risico's te hoog.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'kosten en planning'.*
725.16	Er moet een aparte subsidieregeling worden opgetuigd voor kernenergie. De SDE+-regeling schiet te kort.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'kosten en planning'.*
725.17	Voorstanders opperen zelfs ideeën over subsidies tijdens de bouw of het oprichten van een staatsbedrijf, maar dan zijn alle kosten en risico's voor de belastingbetaler.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'kosten en planning'.*

Indiener	Reactie	***Beantwoording***
725.18	De hogere prijs van kernenergie maakt ook de verwerking van stroom tot waterstof onaantrekkelijk. De dure waterstof kan niet concurreren op de vrije markt met waterstof uit andere landen waar de kostprijs van zonne-energie een factor 10 goedkoper is.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'alternatieven'.*
725.19	Beschouw de prijsvorming van elektriciteit voor de eindgebruiker kritisch en onderzoek andere tariefsystemen en schenk met name aandacht aan regionale prijsvorming, waarbij gebruikers de prijs betalen voor stroom opgewekt in hun eigen omgeving (vergelijk (nodal pricing UK). Voorkom onaanvaardbare winsten en overheidsondersteuning.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'kosten en planning'.*
725.20	In de gehele keten van de kernenergiecyclus is Nederland afhankelijk van andere landen. We kunnen de brandstof niet winnen, maken, opwekken en wij kunnen het radioactief afval niet opslaan. De nucleaire markt wordt gedomineerd door Rusland. Bepaal dat in de (bestaande en) nieuwe kerncentrales geen bedrijven leveranties van welke aard dan ook doen die direct of indirect banden hebben met (deels) Russische belangen.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'radioactief afval' en 'splijtstofketen'.*
725.21	Borsele is een slechte plek voor de nieuwbouw van twee grote ouderwetse kerncentrales. De ruimte voor al de verschillende claims in de grootschalige energietransitie is er niet. TenneT heeft aangegeven dat één kerncentrale aangesloten zou kunnen worden op het net, mits de regionale verwerking van stroom door opslag (accu's) en waterstof daarvoor	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'locatie'.*

Indiener	Reactie	*Beantwoording*
	ruimte maakt. Hierbij vormt overigens wel de risicotoename in de (wijde) omgeving voor mensen en bedrijven om nadere studie. Kernenergie op het bestaande net aansluiten kan dus pas als het door investeringen in de hernieuwbare energie mogelijk wordt gemaakt.	
725.22	Om kostentechnische redenen zit kernenergie de duurzame bronnen in de weg: geen flexibel vermogen, maar wel voortdurende toegang tot het net. De opmerking over dunkelflaute is vooringenomen en gezocht. Becijferd (KNMI 2021) is dat om de aaneengesloten periode te overbruggen dat er én geen wind én geen zon is er energieopslag moet zijn voor maximaal 8 dagen. De kerncentrales zijn echter voor het jaarlijkse noodzakelijke onderhoud 3 tot 4 weken (of meer) buiten bedrijf.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'nut en noodzaak'.*
725.23	Borsele staat op de (kleiner wordende) lijst van locaties die geschikt gehouden moeten blijven voor de vestiging van kerncentrales. De geschiktheid staat de laatste tijd steeds beschreven in vage kwalitatieve termen. Zo heeft EZK bij het voornemen tot het realiseren van de (wel noodzakelijke) ammoniakopslag in het Sloegebied gevraagd om nader onderzoek te doen naar de risicovorming voor de nieuwbouw van kerncentrales. De indruk van indiener is dat de risico's in het Sloegebied in de directe omgeving zijn toegenomen. In het ASEV 1977 is een cijfermatig toetsingsmodel opgenomen waaraan in die tijd toekomstige kerncentrales zouden moeten voldoen. Toets de actuele situatie	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'locatie'.*

Indiener	Reactie	***Beantwoording***
	van bedrijfsrisico's en bevolkingsaantallen in concrete cijfers.	
725.24	Gelet op het lage elektrische rendement van de opwekking van kernenergie is er veel restwarmte en het is ongewenst om dat weg te gooien in het Natura 2000-gebied. Becijfer om hoeveel warmte het gaat en voor welke nuttige doeleinden die zou kunnen worden benut.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'effecten op milieu'.*
725.25	Indiener onderschrijft de Borselse Voorwaarden en vraagt met nadruk aandacht voor: • Kerncentrales en toekomstige industriële ontwikkelingen blijven binnen de bestaande bestemmingsplangrenzen van het Zeehaven en Industriegebied Sloe;	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'locatie'.*
725.26	• Monitoring en handhaving van de impact op de fysieke gezondheid van de inwoners van de gemeente Borsele;	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'veiligheid'.*
725.27	• Kernafval veilig verwerken en voordat vergunning wordt verleend concreet zicht op definitieve berging die in bedrijf is in 2050;	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'radioactief afval'.*
725.28	• Investering in Zeeuws energienetwerk, zodat duurzame initiatieven mogelijk blijven;	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'elektriciteitsnet'.*
725.29	• Aaneengesloten groenbuffer tussen industrie en omgeving eindelijk eens realiseren;	*Dit is een gemeentelijk besluit.*
725.30	• Geen impact op het huidige landschap: geen nieuwe hoogspanningsmasten en koeltorens;	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'elektriciteitsnet'.*

Indiener	Reactie	*Beantwoording*
725.31	• Eerlijke en begrijpelijke voorlichting over alle projecten en eerlijkheid over het draagvlak – en dus niet de bestuurlijke volgzaamheid;	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'participatie' en het participatieplan.*
725.32	• Normering en handhaving van omgevingskwaliteit door onafhankelijke nulmeting;	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'effecten op milieu'.*
725.33	• Respecteer de zondagsrust als belangrijke omgevingsidentiteit;	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'leefbaarheid en brede welvaart'.*
725.34	• Dorpen niet belasten: huisvesting voor werknemers elders en vooraf regelen;	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'leefbaarheid en brede welvaart'.*
725.35	• Duurzame energiecampus Zeeland rond wind-, water-, zon- en innovatieve kernenergie en	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'alternatieven'.*
725.36	• Laat gedurende de bedrijfsduur geld terugvloeien naar de regio als compensatie.	*Over hoe een regio kan meeprofiteren worden afspraken in een rijk-regiopakket vastgelegd.*
725.37	Indiener vreest dat door de politieke keuze voor kerncentrales het landschap en de natuur en de kwaliteit van de leefomgeving wordt geofferd in een behoudzuchtige en conservatieve poging tot risicovolle industriepolitiek. Indiener kan niet inzien hoe deze keuze kan bijdragen aan een gezonde veilige en duurzame toekomst.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'nut en noodzaak'.*
725.38	Tot slot verzoekt indiener om in de antwoordnota niet te verwijzen met cijfertjes naar de beantwoording van onze reactie, maar te antwoorden in volledige zinnen.	*Deze reactie is voor kennisgeving aangenomen. In het kader van eenduidigheid en in het kader van de omvang van de nota is gekozen voor het gebruik van verwijzingen.*

Indiener	Reactie	***Beantwoording***
726.	**202403988 (Particulier)**	
726.1	Elke kerncentrale bevat het risico voor een ongeval. Er is geen enkele kerncentrale bestand tegen de modernste wapens en als het fout gaat, is indiener ook een potentieel slachtoffer.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'veiligheid'.*
726.2	Bij kernenergie worden systematisch de grote risico's afgeschoven op de maatschappij. Het gaat dan o.a. om het afvalbeheer op lange termijn, te lage verzekeringsplicht voor de uitbater, de ontmanteling van de centrale, de subsidies in de aanloop, de bouwfase en de uitbating.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'radioactief afval' en 'kosten en planning'.*
726.3	Indiener vreest voor financiële benadeling, bijvoorbeeld als het gebied waar hij woont besmet wordt.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'veiligheid' en 'effecten op milieu'.*
726.4	Kernenergie is onverantwoord duur, waardoor het één van de meest sociaal onrechtvaardige vormen van energie is. Dat kan uiteindelijk tot gevolg hebben dat indiener te maken kan krijgen met prijsverhogingen.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'kosten en planning'.*
726.5	Kernenergie is traag in realisatie, waardoor het vermindering van broeikasgassen op korte termijn in de weg staat. Deze snelle vermindering kan veel efficiënter en sneller gebeuren met goedkopere hernieuwbare energie.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'nut en noodzaak'.*
726.6	Kernenergie is onverenigbaar met hernieuwbare energie, omdat het concurreert voor netaansluiting en transmissie (vb. offshore wind Borssele), neigt naar productie in basislast, waardoor hernieuwbare	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'elektriciteitsnet'.*

Indiener	Reactie	***Beantwoording***
	energie wordt gemarginaliseerd naar een tweederangs rol, wat de ontwikkeling preventief afremt. Het gebruikt financiële en menselijke hulpbronnen ten nadele van hernieuwbare energie.	
726.7	Kernenergie vergroot onze energieafhankelijkheid van het buitenland, daar zowat alle uranium van buiten Europa komt. Indiener vreest voor de bevoorradingszekerheid van elektriciteit, wanneer buitenlandse krachten leveringen van nucleaire brandstoffen weigeren of bemoeilijken om welke redenen dan ook.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'splijtstofketen'.*
726.8	Kernenergie en kernwapens zijn een Siamese tweeling. Door kernenergie uit te bouwen, worden de bestaansvoorwaarden van militaire toepassingen gefaciliteerd en geborgd.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'veiligheid'.*
726.9	Kernenergie is na(ast) fossiele energie één van de grootste sociale en klimaatmisdaden, dat tegelijk zowel vanuit haar energiepoot, als vanuit haar militaire toepassingen, een veelsoortige bedreiging vormen voor de mensheid.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'veiligheid'.*
726.10	Indiener vraagt dan ook om een volledige stopzetting van de procedure en de besteding van de voorzien 5 miljard voor een veel klimaat-efficiëntere besteding in de snelle uitbouw van een 100 % hernieuwbaar energiesysteem.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'alternatieven'.*
727.	**202403991 (Particulier)**	

Indiener	Reactie	***Beantwoording***
727.1	Dit is een belangrijke stap die gezet moet worden. Indiener geeft aan dat hij – vanuit zijn opleiding tot leraar natuurkunde en kennis vanuit zijn vakgebied – positief gestemd is over dit voorstel.	*Deze reactie is voor kennisgeving aangenomen.*
728.	**202403992 (Particulier)**	
728.1	De vele geplande energieprojecten in het Sloegebied zullen belangrijk zijn voor het toekomstige energiesysteem, maar een grootschalig incident zal dan ook gevolgen hebben op de landelijke energielevering. De concentratie van energieprojecten zorgt voor een te groot risico, mede vanwege de interactie op veiligheidsgebied en leveringszekerheid. Indiener wijst op mogelijke terroristische aanslagen.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'veiligheid' en 'elektriciteitsnet'.*
728.2	Deze reactie is voor het overige inhoudelijk gelijk aan reactie 74.2 t/m 74.4 en 74.10 (nr. 202400397). Voor de samenvatting van de reactie wordt hiernaar verwezen.	*Deze reactie is voor het overige inhoudelijk gelijk aan reactie 74.2 t/m 74.4 en 74.10 (nr. 202400397). Voor de beantwoording wordt hiernaar verwezen.*
729.	**202403993 (Particulier)**	
729.1	Indiener wil bezwaar maken tegen de bouw van nieuwe kerncentrales. Indiener geeft aan dat we ze niet nodig hebben en dat ze een onnodig groot risico vormen. Ook zadelen we onze kinderen en kleinkinderen op met een grote hoeveelheid gevaarlijk kernafval.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'nut en noodzaak', 'veiligheid' en 'radioactief afval'.*

Indiener	Reactie	***Beantwoording***
730.	**202403996 (Particulier)**	
730.1	Deze reactie is inhoudelijk grotendeels gelijk aan reactie 176.4 en 176.5 (nr. 202401467). Voor de samenvatting van de reactie wordt hiernaar verwezen.	*Deze reactie is inhoudelijk grotendeels gelijk aan reactie 176.4 en 176.5 (nr. 202401467). Voor de beantwoording wordt hiernaar verwezen.*
731.	**202403997 (Particulier)**	
731.1	Kernenergie is een gelddrukmachine voor grote energiebedrijven, ten koste van het publiek en vreet het geld op dat nodig zou zijn voor een echte energietransitie. We laten de zonne-energie-industrie in Europa failliet gaan en vertrouwen op een dode dinosaurus.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'alternatieven'.*
732.	**202403998 (Particulier)**	
732.1	Hierbij maak ik bezwaar tegen de Nederlandse kerncentraleplannen.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'nut en noodzaak'.*
733.	**202403999 (Particulier)**	
733.1	Het belangrijkste bij het participatietraject is dat alle bewoners van Nederland worden betrokken. De kerncentrales beïnvloeden namelijk de landelijke energiemix. Indiener verwacht dat de overheid	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'participatie' en het participatieplan.*

Indiener	Reactie	***Beantwoording***
	advertenties plaatst in alle grote dagbladen zodat alle inwoners kunnen meedoen.	
733.2	Koelwater is belangrijk voor de locatiekeuze. In Frankrijk heeft de situatie zich al voorgedaan dat kerncentrales moesten worden uitgeschakeld omdat het koelwater niet koel genoeg was. De vraag is hoe dat gaat zijn in Nederland als de zomers alleen maar warmer worden.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'effecten op milieu'.*
733.3	Kerncentrales leveren een basislast. Als de CO2-doelstellingen behaald moeten worden, dan moeten we zo veel mogelijk hernieuwbare energie gebruiken. Om dunkelflautes te overbruggen, hebben we flexibele systemen nodig. Aan welk soort kernreactoren wordt gedacht?	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'nut en noodzaak'.*
733.4	Indiener is bang dat de stroom uit windenergie niet aan land kan komen, omdat de kerncentrale niet snel kan schakelen en vraagt of zijn twijfels hierover kunnen worden weggenomen.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'elektriciteitsnet'.*
733.5	Kernafval is een probleem dat niet is opgelost. Er is nergens ter wereld een eindberging operationeel. Waar moet het nieuwe afval heen én is het ethisch verantwoord om de mensen wonende rond Covra op te zadelen met meer tijdelijk, ondergronds radioactief?	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'radioactief afval'.*
733.6	Het verbaast indiener dat EZK zowel initiatiefnemer als bevoegd gezag is in de procedure. Dit is geen wenselijke situatie (slager keurt zijn eigen vlees) en indiener vraagt zich af of het überhaupt wel mag.	*De rollen zijn binnen het ministerie gescheiden. Daarnaast is ook minister van Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening mede-bevoegd gezag.*

Indiener	Reactie	***Beantwoording***
734.	**202404000 (Particulier)**	
734.1	Indiener wil benadrukken dat er onder de bevolking meer draagvlak bestaat voor nieuwe kernreactoren dan veel media doen vermoeden. Kernreactoren kunnen dit land voorzien van betrouwbare continue stroomlevering, zonder emissies.	*Deze reactie is voor kennisgeving aangenomen.*
734.2	Hoe meer kernreactoren, hoe lager de consumentenprijs per kWh kan zijn, hoe meer waterstof kan worden geproduceerd als de last laag is, en hoe minder landschapsontsierende, vogelhakselende, zwaar gesubsidieerde windturbineparken benodigd zijn. Indiener wil daarom als gewoon burger adviseren om het aantal kernreactoren verder te verdubbelen ten opzichte van de voornemens.	*Deze reactie is voor kennisgeving aangenomen.*
735.	**202404003 (Stroom naar de toekomst Limburg)**	
735.1	Kernenergie zou in diskrediet zijn gebracht door de grote fossiele concerns. Toont het aantal incidenten niet aan dat kernenergie minder veilig is dan de industrie beweert?	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'veiligheid'.*
735.2	Indiener deelt de zorgen van Oliver Stone dat de mensen de aarde te snel opwarmen, maar kernenergie zal ons niet helpen de klimaatcrisis te overwinnen. De centrales zijn erg duur en de	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'kosten en planning'.*

Indiener	Reactie	***Beantwoording***
	bouwtijd is heel lang. Ook kost een kilwattuur uit kernenergie nu al ruim 2 keer zoveel als stroom uit duurzame bronnen.	
735.3	Het luchtkasteel van vier Nederlandse kerncentrales is een sprookje. Het stroomnet kan het niet aan en de leveranciers hebben hun handen vol om alle huidige versleten centrales te vervangen. Het uitbreiden van decentrale opwekking uit duurzame energiebronnen (zoals windenergie en waterstofproductie) i.c.m. accu's is beter en sneller dan het realiseren van kerncentrales.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'alternatieven'.*
735.4	Er is nog niets geregeld voor de ontmanteling van oude centrales en voor de opslag van het afval.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'radioactief afval' en 'kosten en planning'..*
735.5	Kernenergie levert geen goedkope energie op voor iedereen; het is per kWh aanzienlijk duurder dan stroom uit wind of zon. Er moet vaart gezet worden achter duurzame energie en men moet zich niet achter beelden van nieuwe centrales verschuilen.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'kosten en planning' en 'alternatieven'.*
735.6	Indiener heeft een powerpoint toegevoegd die ingaat op de keuze voor SRM's in Limburg en argumenten tegen een dergelijk initiatief geeft.	*Het onderhavige project omvat geen SMR's, noch is er sprake van een locatie in Limburg. Dit valt buiten de scope van dit project.*
736.	**202404009 (Bundesverband Buergerinitiativen Umweltschutz (BBU))**	
736.1	Indiener wijst internationaal het gebruik van kernenergie af en is principieel tegen de geplande bouw van nieuwe kerncentrales in Nederland.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'nut en noodzaak'.*

Indiener	Reactie	***Beantwoording***
736.2	Er staan al veel kerncentrales in en rondom Nederland en er is veel transport van kernafval en uranium door Nederland (bijv. vanuit Gronau). De huidige risico's zijn groot en deze mogen niet groter worden.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'veiligheid'.*
736.3	Indiener maakt gebruik van het recht om het bezwaar aan te vullen en indiener wil graag op de hoogte worden gehouden van de procedure.	*Indieners worden op de hoogte gehouden met een brief.*
737.	**202404011 (Bewonersgroep Leefomgeving Borssele)**	
737.1	Borssele is geen goede locatie voor de bouw van twee nieuwe kerncentrales. De bouw van 2 kerncentrales past niet binnen de grenzen van het Sloegebied en zal de leefomgeving en leefbaarheid van het dorp ernstig aantasten met onomkeerbare gevolgen. Indiener verwacht grote en langdurige overlast tijdens de bouwperiode wanneer er twee kerncentrales op het EPZ-terrein worden gebouwd op korte afstand (1000 m) van het dorp. Indiener vindt het dan ook belangrijk dat de bouw incl. bouwterrein geheel binnen de grenzen van het Sloegebied wordt gesitueerd. Ook dringt indiener erop aan dat de reactors centraal in het Sloegebied worden geplaatst, op een zo groot mogelijke afstand van het dorp en andere omliggende dorpen, om de	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'locatie'.*

Indiener	Reactie	*Beantwoording*
	overlast op de bewoonde omgeving te beperken. Echter ontbreekt de benodigde ruimte voor de ontwikkeling en bouw van twee nieuwe kerncentrales binnen de grenzen van het Sloegebied. Dit concludeert indiener na een bezoek aan Hinkley Point C (VK), waar vergelijkbare kerncentrales in aanbouw zijn. De locatie daar vormt momenteel de grootste bouwplaats van Europa en beslaat een oppervlakte van 175 ha. Dat is vele malen groter dan de aanwezige vrije ruimte in het Sloegebied. Ook een uitvoerend vergelijkingsonderzoek, door een stedenbouwkundige, naar het ruimtebeslag van andere recent ontwikkelde kerncentrales in Europa, laat zien dat er niet eerder een kleinere bouwplaats-oppervlakte is gehanteerd. Indiener verwacht dan ook dat de vendors niet kunnen voldoen aan de vraag naar een locatie binnen het Sloegebied.	
737.2	Het Sloegebied grenst aan het Natura-2000-gebied de Westerschelde en onderdeel daarvan is het Kalootstrand. Dit zal door de bouw van 2 kerncentrales meer onder druk komen te staan. Het natuurgebied met slufter, schorren, strand, slikken en stuifduinen is een belangrijk broeden foerageergebied voor diverse vogels en andere dieren. Ook is het gebied een unieke archeologische vindplaats voor fossiele haaientanden en heeft het strand een grote recreatieve waarde als uitloopgebied voor het dorp en de regio. Het is belangrijk dat de natuur, archeologische vindplaats en recreatieplek volledig behouden en te allen tijde	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'locatie'.*

Indiener	Reactie	*Beantwoording*
	toegankelijk moet blijven. De verwachting is echter dat met de komst van 2 kerncentrales de Westerschelde en het Kalootgebied meer onder druk komt te staan. Ook vreest indiener dat grote delen van het Kalootstrand moeten worden opgeofferd voor de benodigde koelwatercapaciteit en dat wil indiener in geen enkel geval (evenals koeltorens). Indiener vraagt dan ook met klem het Kalootgebied en de Westerschelde te ontzien en het koelwater te lozen richting de Noordzee.	
737.3	De capaciteit van het bestaande hoogspanningsnet/ energie-infra is ontoereikend voor 2 extra kerncentrales. De bestaande en geplande infrastructuur zijn niet berekend op nog 2 kerncentrales. Er is een nieuw hoogspanningstracé nodig en dat stuit op weerstand in de gemeente Borsele en zelfs heel Zeeland. De nieuwe 380 kV verbinding naar Rilland (momenteel nog in uitvoering) wordt door veel Zeeuwen als verschrikkelijk ervaren en als aantasting van het fraaie landschap. De gemeente Borsele heeft besloten dat er geen nieuwe hoogspanningsverbinding meer op hun grondgebied mag komen, tenzij ondergronds aangebracht. Ook de Provincie Zeeland stelt dat wanneer er nieuwe hoogspanningsmasten door Zeeland noodzakelijk zijn, dit een 'no go' betekent voor nieuwe kerncentrales in Borssele. Het advies van het Expertteam Energiesysteem 2050 wordt onderschreven waar het gaat om het punt dat het niet logisch is om in te zetten op kernenergie i.v.m.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'locatie' en 'elektriciteitsnet'.*

Indiener	Reactie	*Beantwoording*
	de extreem hoge kosten en lange bouwtijd en dat Borsele niet de juiste locatie is. Het is logischer om energie op te wekken waar het gebruikt wordt. Dat voorkomt dat hier het hoogspanningsnet verdubbeld moet worden en ons landschap wordt belast, terwijl de stroom vooral in de Randstad nodig is.	
737.4	De bouw van 2 kerncentrales concurreert met andere initiatieven van bedrijven, die noodzakelijk zijn voor de energietransitie. Indiener ziet nu al dat bedrijven zich willen vestigen die zich bezighouden met alternatieve vormen van elektriciteitsopwekking zoals waterstofproductie, ammoniak en batterij-opslag. Studies laten zien dat deze alternatieve energiebronnen heel goed mogelijk zijn voor een toekomstbestendige energieinfrastructuur, maar ook vele andere voordelen biedt. Indiener wil graag dat deze ontwikkelingen actief worden gestimuleerd en in goede banen worden geleid (met het oog op de leefomgeving en veiligheid). Indiener stelt dan ook dat gezocht moet worden naar een andere locatie voor de kerncentrales. Een locatie met koelwater, maar geen haven, zodat de havenfaciliteiten beschikbaar blijven voor haven-gerelateerde bedrijvigheid. Bovendien combineren andere vormen van bedrijvigheid veel beter met de windenergie die hier al aan land komt en gaat komen.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'locatie en 'alternatieven'.*
737.5	Door de stapeling van het grote aantal (energie) projecten die in het Sloegebied zijn en worden aangelegd, wordt de uitdaging steeds groter om deze in te passen in de omgeving en aan te sluiten	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'locatie'.*

Indiener	Reactie	*Beantwoording*
	op de huidige energie-infrastructuur. Omdat de energieprojecten voornamelijk aan de zuidzijde van het Sloegebied zijn gesitueerd en via de Borsselepolder moeten worden aangesloten, wordt de omgeving een steeds groter kluwen van energie-infra. Dit is zeer onwenselijk. De grenzen van wat het gebied aan kan zijn bereikt, ook zonder de bouw van 2 kerncentrales.	
737.6	Daarnaast leveren alle energieprojecten de leefomgeving ook een groter veiligheidsrisico op, wat toeneemt met de komst van 2 nieuwe kerncentrales. Dit maakt het leefgebied bijzonder kwetsbaard bij conflictsituaties, terrorisme, cybercriminaliteit en klimaatverandering. In het voornemen worden actuele dreigingsanalyses onvoldoende voor het voetlicht gebracht. Gezien de recente gebeurtenissen, oorlogen en politieke spanningen moet rekening worden gehouden met deze scenario's en ingezet worden op spreiding van energie-opwekking en bijbehorende energie-infrastructuur. Ook wordt aandacht gevraagd voor de combinatie van kernenergie met giftige/explosieve stoffen die op een zeer korte afstand van elkaar worden opgewekt en verhandeld. Dit is uiterst risicovol. De verschillende opdrachtgevers die zonder merkbare, onderlinge afstemming, in hetzelfde gebied projecten willen uitvoeren, met soms tegengestelde belangen, maakt het vertrouwen hierin niet groter.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'veiligheid', 'leefbaarheid en brede welvaart' en 'effecten op milieu'.*

Indiener	Reactie	***Beantwoording***
737.7	De bouw van 2 kerncentrales heeft een slechte invloed op de lokale economie. Zo zijn er voor de bouw van 2 nieuwe kerncentrales 10 tot 12.000 werknemers nodig. In de huidige krappe arbeidsmarkt zal dit een grote uitdaging zijn. Lokale ondernemers maken zich zorgen dat bij de zoektocht naar personeel een ongelijke concurrentiestrijd ontstaat als de bouwer van de kerncentrales hogere lonen gaan aanbieden (vergelijk Hinkley Point).	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'leefbaarheid en brede welvaart'.*
737.8	Het woon-werkverkeer zal flink toenemen met een grote belasting van het wegennet tot gevolg. Ook is indiener bang voor de negatieve gevolgen op de lokale woningmarkt. Wanneer de bouw is afgerond vertrekt iedereen ook weer.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'leefbaarheid en brede welvaart'.*
737.9	De economische voordelen die verbonden zijn aan de bouw van 2 nieuwe kunnen ook met andere vormen van bedrijvigheid behaald worden.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'kosten en planning'.*
737.10	Borssele is geen goede locatie voor de bouw van 2 kerncentrales vanwege de ondermijning van de leefomgeving.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'locatie' en 'leefbaarheid en brede welvaart'.*
738.	**202404012 (Particulier)**	
738.1	Indiener geeft aan dat het een goede zaak is dat er werk wordt gemaakt kerncentrales in Nederland. Het is een zinnige manier om serieus meters te maken als het gaat om het verlagen van de CO2-uitstoot in combinatie met elektrificatie. Daarnaast is de	*Deze reactie is voor kennisgeving aangenomen.*

Indiener	Reactie	***Beantwoording***
	hoeveelheid afval per eenheid energie uiterst beperkt en de landschappelijke impact is beperkt.	
738.2	Bouw grote centrales van hetzelfde type	*Deze reactie is voor kennisgeving aangenomen.*
738.3	Neem als overheid de (voor)financiering in eigen hand.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'kosten en planning'.*
738.4	Geef meer ruimte aan gemeenten, regio's en provincies om te kunnen kiezen voor kernenergie in hun energiebeleid. Het kan een kans zijn om draagvlak van onderaf te realiseren door kernenergie toe te laten tot de gereedschapskoffer van lagere overheden. Zeker omdat de huidige mogelijkheden (zon en wind) tot steeds meer technische, praktische en ruimtelijk-kwalitatieve knelpunten leiden, gecombineerd met een afnemend draagvlak.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'procedure'.*
738.5	Probeer bij de locaties de koppeling te leggen met grootverbruikers van energie en warmte, liefst diegenen waarvan redelijke zekerheid is dat ze ook in de toekomst hun energie-intensieve activiteiten voort zullen zetten. Denk hierbij aan de Rotterdamse haven (Maasvlakte), IJmuiden (Tata Steel), Limburg (Chemelot) en Delfzijl (aluminiumproductie). Korte afstand tussen productie en verbruik beperkt de transportverliezen en noodzaak om extra te investeren in het net.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'locatie' en 'elektriciteitsnet'.*
738.6	Benut bestaande locaties van kolen- en/of gascentrales voor de ontwikkeling van kerncentrales. Op deze locatie is al activiteit, en ze zijn reeds	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'locatie'.*

Indiener	Reactie	***Beantwoording***
	voorzien van een goede inpassing in het landelijk elektriciteitsnet.	
738.7	Kies bij nieuwe locaties voor inpassing in infrastructuur, bijvoorbeeld bij knooppunten van snelwegen of spoorwegcomplexen.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'locatie'.*
738.8	Sluit waar mogelijk kerncentrales aan op bestaande of in ontwikkeling zijnde warmtenetten, zwembaden etc.	*Deze reactie is voor kennisgeving aangenomen.*
738.9	Inventariseer of er kansen liggen in het koppelen van kernenergie met andere, niet direct energie-gerelateerde maatschappelijke vraagstukken. Zo zou de restwarmte ingezet kunnen worden voor het ontzilten van water uit de Noordzee, om zo in de (drink)waterbehoefte te voorzien.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'alternatieven'.*
738.10	Verken de mogelijkheden voor een kleine grenscorrectie met België. Zij hebben de afgelopen jaren een koers gevaren die gericht is op het afstappen van kernenergie, en de centrale van Doel ligt nagenoeg tegen de Nederlandse grens. Als deze centrale met een grenscorrectie Nederlands kan worden, zijn beide landen gelukkig met een minieme investering.	*Wij beschouwen een grenscorrectie niet als een reële optie.*
739.	**202404014 (Particulier)**	
739.1	Deze reactie is inhoudelijk gelijk aan reactie 74.2 t/m 74.4 en 74.9 en 74.10 (nr. 202400397). Voor	*Deze reactie is inhoudelijk gelijk aan reactie 74.2 t/m 74.4 en 74.9 en 74.10 (nr. 202400397). Voor de beantwoording wordt hiernaar verwezen.*

Indiener	Reactie	***Beantwoording***
	de samenvatting van de reactie wordt hiernaar verwezen.	
740.	**202404024 (Particulier)**	
740.1	Deze reactie is inhoudelijk gelijk aan reactie 176 (nr. 202401467). Voor de samenvatting van de reactie wordt hiernaar verwezen.	*Deze reactie is inhoudelijk gelijk aan reactie 176 (nr. 202401467). Voor de beantwoording wordt hiernaar verwezen.*
741.	**202404025 (Particulier)**	
741.1	Deze reactie is inhoudelijk gelijk aan reactie 176 (nr. 202401467). Voor de samenvatting van de reactie wordt hiernaar verwezen.	*Deze reactie is inhoudelijk gelijk aan reactie 176 (nr. 202401467). Voor de beantwoording wordt hiernaar verwezen.*
742.	**202404026 (Particulier)**	
742.1	Deze reactie is inhoudelijk gelijk aan reactie 74 (nr. 202400397). Voor de samenvatting van de reactie wordt hiernaar verwezen.	*Deze reactie is inhoudelijk gelijk aan reactie 74 (nr. 202400397). Voor de beantwoording wordt hiernaar verwezen.*
743.	**202404059 (Gemeente Kaprijke)**	
743.1	Indiener drukt zijn grote bezorgdheid uit over de plannen om een nieuwe kerncentrales te bouwen in Borssele.	*Deze reactie is voor kennisgeving aangenomen.*

Indiener	**Reactie**	***Beantwoording***
743.2	Beschrijf de verwachte hoeveelheden radioactief afval en gebruikte stoffen als gevolg van de exploitatie van nieuwe kerncentrales kwalitatief.	*In het MER wordt dit onderzocht. Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'radioactief afval'.*
743.3	Beschrijf de mogelijke risico's en veiligheidsaspecten van de te voorziene transportbeweging en van (bestraalde) splijtstofelementen en radioactief afval van en naar de kerncentrale, met specifieke aandacht voor de nucleaire transporten die mogelijk via Oost-Vlaams grondgebied zouden gebeuren.	*In het MER wordt dit onderzocht. Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'radioactief afval'.*
743.4	Ga na of bij een effectieve stijging van het zeeniveau er mogelijkheid is tot overstroming van het terrein.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'veiligheid'.*
743.5	Breng de stralingsimpact bij calamiteiten op het grondgebied van indiener in beeld.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'veiligheid'.*
743.6	Indiener wil zicht krijgen op de noodprocedures en crisiscommunicatie bij calamiteiten.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'veiligheid'.*
743.7	Houd de Belgische grensgemeenten en hun inwoners op de hoogte van alle stappen in de procedure van kernenergie en laat hen ook deelnemen aan de participatiemomenten hieromtrent.	*Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 'procedure' en 'participatie' en het participatieplan.*